

GREEK PHILOSOPHY I

GREEK PHILOSOPHY

"
B
165
V6
v.1
A COLLECTION OF TEXTS

SELECTED AND SUPPLIED WITH
SOME NOTES AND EXPLANATIONS

BY

Cornelia

C. J. DE VOGEL, 1905-

PH.D., PROFESSOR OF ANCIENT AND MEDIAEVAL
PHILOSOPHY IN THE UNIVERSITY OF UTRECHT

VOLUME I

THALES TO PLATO

3rd ed. 1963 XII, 334 p.

LEIDEN

E. J. BRILL

1950

Copyright 1950 by E. J. Brill, Leiden, Holland.
All rights reserved, including the right to translate or to reproduce
this book or parts thereof in any form.

Printed in the Netherlands

CONTENTS

Preface	IX-X
Prooemium	I-3
BOOK I—THE PRESOCRATICS	4-84
CHAPTER I—THE MILESIAN SCHOOL	4-9
1—Thales	4-5
2—Anaximander	6-8
3—Anaximenes	8-9
CHAPTER II—PYTHAGORAS AND THE OLDER PYTHAGOREANS .	10-22
CHAPTER III—HERACLITUS	23-30
CHAPTER IV—THE ELEATIC SCHOOL	31-50
1—Its fore-runner: Xenophanes of Colophon . .	31-35
2—Parmenides of Elea	35-44
3—Zeno	44-49
4—Melissus	49-50
CHAPTER V—PLURALISTS AND ATOMISTS	51-82
1—Empedocles	51-64
2—Anaxagoras	64-70
3—Leucippus and Democritus	70-82
CHAPTER V A—DIOGENES OF APOLLONIA	83-84
BOOK II—MAN IN THE CENTRE OF PHILOSOPHY . .	85-299
CHAPTER VI—THE SOPHISTS	85-112
1—Introduction	85-86
2—Protagoras	86-92
3—Gorgias	92-97
4—Hippias	97-98
5—Prodicus	98-101
6—Callicles and Thrasymachus, Antiphon and Critias	101-105
7—An average image of Sophistic	105-107
8—The judgment of Socrates and Plato, and that of modern critics	108-112

CHAPTER VII—SOCRATES	113-156
1—The sources	113-115
2—Socrates' life-work according to Plato's Apology, illustrated by the speech of Alcibiades in the Symposion and a passage in the Theaetetus . .	116-124
3—The dialectic method	125-140
4—First principles of the philosophy of Socrates according to the Crito	140-144
5—The story of the youth of Socrates, told by himself	144-148
6—Some additions from Xenophon	148-151
7—A pre-platonic theory of Ideas?	152-154
8—The death of Socrates	154-156
CHAPTER VIII—THE MINOR SOCRATICS	157-169
1—The Megarian School	157-161
2—The Schools of Elis and Eretria	161
3—The Cynics	161-166
4—The School of Cyrene (Cyrenaici)	167-169
CHAPTER IX—PLATO	170-299
1—Preliminary questions	170-171
2—Life and work	171-172
3—The origin of the theory of Ideas	172-178
4—The true sense of the platonic Idea	178-184
5—The Republic	184-218
6—Conclusions and criticism	218-224
7—The crisis in Plato's philosophy: Theaet. and Parm.	224-246
8—The later Platonism: Soph., Polit., Phil., Tim.	246-272
9—The ideal Numbers	272-281
10—The Laws	281-299
Bibliography	300-307
Indices	308-318

PREFACE

This book will supply a much-needed want: since war is over, university-teachers of Greek philosophy and their students are in urgent want of a source-book. The older work of Ritter and Preller has left a void which has not yet been filled. And on the other hand, what we need is a work of a more modern stamp, in touch with the later literature on the subject, giving sufficient texts to illustrate a somewhat deeper introduction into Greek philosophy. Now for this purpose certain parts of Ritter and Preller, such as their chapter on Plato, were utterly insufficient, whereas on other points something could be dropped. For these reasons I thought it a matter of first importance that this source-book was made as soon as possible. So I postponed other, seemingly more interesting objects, and set to work directly. My purpose is to have this volume followed by a second, treating Aristotle and post-Aristotelian philosophy, which has to appear in the year 1952.

Preparing this volume for the press, I wish to express my thanks to those persons who have contributed something to its completion. First to my colleagues Sassen and Pos, who teach the same subject-matter at the universities of Leyden and Amsterdam, for having read my manuscript and having sent me their remarks. At their request I have added a bibliography to this book; and doing this, I thought it good to make it not too restraint as to the more recent literature. A remark of Prof. Pos suggested me to add the nr. 195 to the chapter of the Sophists, as well as a few other slight additions in this same chapter.

Next I would thank Dr. W. J. Verdenius, my colleague at this university, who was always ready to help me by lending me some books I could not easily get in another way and giving me some useful information whenever I asked for it. My sincere thanks must be addressed also to Mr. L. M. de Rijk for his valuable assistance in copying my manuscript and putting in the indicated passages of the Greek authors, and to Mrs. Paap at Huis ter Heide, who was so kind to read and correct the English text.

Finally, and last not least, I wish to express my most hearty thanks

to Dr. C. W. Vollgraff, honorary professor of Greek in this University, for having been so kind to read the second proofs with me. Some slight mistakes or obscurities in my text have been corrected on his suggestion. I have to thank him in particular for having pointed out to me the article of Nachmanson in *Dragma*, cited in the note to 225b, and the parallel from the *Nomoi* which has been mentioned there.

As to the work itself I am, evidently, indebted to many predecessors. The fragments of the Presocratic philosophers and of the Sophists have been taken from Diels-Kranz, *Die Fragmente der Vorsokratiker*⁵ (1934-35)¹, those of Plato from the editions in the Collection Budé. For the Laws, which have not yet appeared in that series, I used the Oxford-edition of Burnet. As to the works of Aristotle, the editions of Ross have been used as far as possible (for *Phys.* and *Metaph.*), that of Immisch for the *Politika* and that of Siwek for the *Psychology*. Where I preferred another reading to that of the mentioned editions, the difference has been indicated, at least in cases of any importance.

To Ritter and Preller I am indebted most for the chapter on the Minor Socratics.

As to the interpretation, I had to confine myself to some sober indications, leaving all further discussion to oral teaching.

The figures of the klepsydrae on p. 62 have been taken from W. K. C. Guthrie's edition of Aristotle's *De caelo* in the Loeb Classical Library (p. 228, fig. I and II); that of the cosmic system of Philolaus, with some slight alteration, from W. J. W. Koster, *Fragmenten van Grieksche denkers vóór Socrates*, Zwolle 1934, p. 71. We have to thank Mr. P. Swillens for his drawing of the den of Plato.

For the form of the marginal notes to Plato I am indebted to a certain degree to the marginal explanations in the older edition of Campbell and Jowett of the Republic, and in Jowett's translation of some other dialogues; here and there also to the works of Cornford, as it is indicated in the text².

Utrecht, Maart 1950.

C. J. DE VOGEL.

¹ Cited in this way: Parm., D. 28 B8, or shortly B8.

² Certain recent publications have reached me only during the correction of the proofs. Thus the important work of E. Dupréel on the Sophists, I just could mention it in a note and in the Bibliography.

LIST OF ABBREVIATIONS

- Bidez, *Eos* = J. Bidez, *Eos ou Platon et l'orient*, Bruxelles 1945.
- Burnet, *E. Gr. Ph.* = J. Burnet, *Early Greek Philosophy*, London 1892, ²1908, ⁴1945.
- Burnet, *Gr. Phil.* I = J. Burnet, *Greek Philosophy*, I, *Thales to Plato*, London 1914, ²1928.
- Cherniss, *Ar.'s Crit. of Pl.* = H. Cherniss, *Aristotle's Criticism of Plato and the Academy*, vol. I, Baltimore 1944.
- Cherniss, *Riddle* = H. Cherniss, *The Riddle of the Early Academy*, Berkeley and Los Angeles 1945.
- Diels, *VS* = H. Diels-W. Kranz, *Die Fragmente der Vorsokratiker*, Berlin ⁵1934.
- Dox.* = H. Diels, *Doxographi Graeci*, Berolini 1879.
- Gigon, *Ursprung* = O. Gigon, *Der Ursprung der Griechischen Philosophie*, Basel 1945.
- Gomperz, *Gr. D.* = Th. Gomperz, *Griechische Denker*, Berlin 1923-25.
- Jaeger, *Theol.* = W. Jaeger, *The Theology of the Early Greek Philosophers*, Oxford 1947.
- Joël, *Gesch. d. ant. Phil.* I = K. Joël, *Geschichte der antiken Philosophie*, I, Tübingen 1921.
- De Vogel, *Keerpunt* = C. J. de Vogel, *Een keerpunt in Plato's denken*, Amsterdam 1936.
- Wahl, *Etude sur le Parm.* = J. Wahl, *Etude sur le Parménide de Platon*, Paris 1926.
- Zeller, *Ph. d. Gr.* = E. Zeller, *Philosophie der Griechen*, Leipzig ⁶1919-23.

PROOEMIUM

1—Arist., *Metaph.* A 3, 983 b²⁰: Θαλῆς μὲν ὁ τῆς τοιαύτης ¹ ἀρχηγὸς φιλοσοφίας ὕδωρ εἶναι φησιν.

The
beginning

Philosophy may be distinguished from non-philosophical thinking by these three points:

Three
criteria

- 1—Philosophers try to give a non-mythological explanation of the world.
- 2—They cultivate science not for gain, nor for their own glory. See our nr. 4.
- 3—From special sciences they pass on to speculative questions.

2—Mythological explanations about the origin of the world and the development of humanity preceded the philosophical explanation. But the mythological view of things did not disappear at once. Traces of it are found in abundance in the fragments of Parmenides and Empedocles, nor are they lacking in Anaximander's fragment. Yet there is a clear difference between these thinkers, to begin with Thales, and the way in which Hesiod and Pherecydes of Syrus explained the world's origin.

Precedings

a. Hes., *Theog.* 116-138, ed. Rzach:

Hesiodus

Ἦ τοι μὲν πρότιστα Χάος γένητ', αὐτὰρ ἔπειτα
Γαῖ' εὐρύστερνος, πάντων ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
[ἄθανάτων, οἳ ἔχουσι κάρη νιφόεντος Ὀλύμπου,]
Τάρταρά τ' ἡρόεντα μυχῶ χθονὸς εὐρυοδείης,
ἦδ' Ἔρος ², ὃς κάλλιστος ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσι,
120 λυσιμελής, πάντων δὲ θεῶν πάντων τ' ἀνθρώπων
δάμναται ἐν στήθεσσι νόον καὶ ἐπίφρονα βουλὴν.
ἐκ Χάος δ' Ἐρεβός τε μέλαινά τε Νύξ ἐγένοντο.
Νυκτὸς δ' αὖτ' Αἰθήρ τε καὶ Ἡμέρη ἐξεγένοντο,
οὓς τέκε κυσαμένη Ἐρέβει φιλόττητι μιγεῖσα.
125 Γαῖα δέ τοι πρῶτον μὲν ἐγένιντο ἴσον ἔ' αὐτῇ
Οὐρανὸν ἀστερόενθ', ἵνα μιν περὶ πάντα καλύπτοι,
ὕφρ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ.
γείνατο δ' Οὐρεα μακρά, θεῶν χαρίεντας ἐναύλους,
130 [Νυμφέων, αἳ ναίουσιν ἄν' οὐρεα βησσήεντα.]

¹ τοιαύτης, sc. of that mode of inquiring which seeks for a material ἀρχή as the principle of all things.

² Both Jaeger in his *Theology of the Early Greek Philosophers* (Oxford 1947) and O. Gigon in *Der Ursprung der griech. Phil.* (Basel 1945) have pointed out that this Eros of Hes. reappears in Parmenides' explanation of the world of appearance and in the Philia of Empedocles. For us the decisive point is this: the marked difference of method between those who by Aristotle are called theologoi and the later, even mythologizing, philosophers.

ἡ δὲ καὶ ἀτρύγετον πέλαγος τέκεν, οἶδματι θυῖον,
Πόντον, ἄτερ φιλότῃτος ἐφιμέρου· αὐτὰρ ἔπειτα
Οὐρανῷ εὐνηθεῖσα τέκε' Ὀκεανὸν βαθυδίνην,
Κοῖόν τε Κρίόν θ' Ὑπερίονά τ' Ἰαπετόν τε
Θείαν τε Ῥεῖαν τε Θέμιν τε Μνημοσύνην τε
Φοῖβην τε χρυσοστέφανον Τηθύν τ' ἑρατεινήν.
τοὺς δὲ μέθ' ὀπλότατος γένετο Κρόνος ἀγκυλομήτης,
δεινότατος παίδων· θαλερόν δ' ἤχθηρε τοκῆα.

135

Pherecydes

b. Eudemus, fr. 117 Mullach; Diels-Kranz, 7 A 8: Φερεκύδης δὲ ὁ Σύριος Ζάντα μὲν εἶναι αἰεὶ καὶ Χρόνον καὶ Χθονίαν τὰς τρεῖς πρώτας ἀρχάς . . . τὸν δὲ Χρόνον ποιῆσαι ἐκ τοῦ γόνου ἑαυτοῦ πῦρ καὶ πνεῦμα καὶ ὕδωρ . . . , ἐξ ὧν ἐν πέντε μυχοῖς διηρημένων πολλὴν ἄλλην γενεὰν συστήναι θεῶν, τὴν πεντέμυχον καλουμένην, ταῦτόν δὲ ἴσως εἶπεῖν, πεντέκοσμον.

The name
„philosophy”

3—Plato used the name „philosophy” in a clearly technical sense. In a larger sense we find the word the first time with Herod. I 30, where Croesus says to Solon:

a. ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας γὰρ περὶ σέο λόγος ἀφίκεται πολλὸς καὶ σοφίης εἵνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὥς φιλοσοφῶν (in search of wisdom) γῆν πολλὴν θεωρήεις εἵνεκεν ἐπελήλυθας.

b. Cf. Thucydides II 40: φιλοκαλοῦμέν τε μετ' εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας.

Isocrates also used the word in its larger sense.

c. The first who gave it a technical meaning seems to have been Pythagoras.

Diog., I 12: φιλοσοφίαν δὲ πρῶτος ὠνόμασε Πυθαγόρας καὶ ἑαυτὸν φιλόσοφον ἐν Σικυῶνι διαλεγόμενος Λέοντι τῷ Σικυωνίῳ τυράννῳ ἢ Φλιασίῳ, καθά φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τῇ περὶ τῆς ἄπνου (in the book about the seemingly-dead woman).

Pure theory

4—Cicero, *Tusc. Disp.* V 3, 8-9: . . . omnes qui in rerum contemplatione studia ponebant, sapientes et habebantur et nominabantur, idque eorum nomen usque ad Pythagorae manavit aetatem. quem, ut scribit auditor Platonis Ponticus Heraclides, vir doctus in primis, Phliuntem ferunt venisse, eumque cum Leonte, principe Phliasiorum, docte et copiose disseruisse quaedam. cuius ingenium et eloquentiam cum admiratus esset Leon, quaesivisse ex eo, qua maxime arte confideret; at illum: artem quidem se scire nullam, sed esse philosophum. admiratum Leontem novitatem nominis quaesivisse, quinam essent philosophi, et quid inter eos et reliquos interesset; Pythagoram autem respondisse similem sibi videri vitam hominum et mercatum eum, qui haberetur maximo ludorum apparatu totius Graeciae celebritate; nam ut illic alii corporibus exercitatis gloriam et nobilitatem coronae peterent, alii emendi aut vendendi quaestu et lucro ducerentur, esset autem quoddam genus eorum, idque vel maxime ingenuum, qui nec plausum nec lucrum quaerent, sed visendi causa venirent studioseque perspicere, quid ageretur et quo modo, item nos quasi in mercatus quandam celebritatem ex urbe aliqua sic in hanc vitam ex alia vita et natura profectos alios gloriae servire, alios pecuniae, raros esse quosdam, qui ceteris omnibus pro nihilo habitis rerum naturam studiose intuerentur; hos se appellare sapientiae studiosos—id est enim philosophos—; et ut illic liberalissimum esset spectare nihil sibi adquirentem, sic in vita longe omnibus studiis contemplationem rerum cognitionemque praestare

5—Wisdom preceded philosophy.

The seven
sages

a. Diog., I 13: σοφοὶ δὲ ἐνομιζόντο οἶδε · Θαλῆς Σόλων Περίανδρος Κλεόβουλος Χείλων Βίας Πιττακός.

b. Cf. Diog., I 40: οὔτε σοφοὺς οὔτε φιλοσόφους αὐτοὺς γεγονέναι, συνετοὺς δὲ τινὰς (wise men) καὶ νομοθετικούς.

c. Plut., *Solon* III, 5: ὅλως ἔοικεν ἢ Θάλῳ μόνου σοφία τότε περαιτέρω τῆς χρείας ἐξικέσθαι τῇ θεωρίᾳ · τοῖς δὲ ἄλλοις ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς τοῦνομα τῆς σοφίας ὑπῆρξε.

About four names—Thales, Bias, Pittacus, Solon—all agree; the other three are given with variations.

6—a. D. 10, 3, Cleobulus:

Proverbs

Μέτρον ἄριστον.

φιλήκοον εἶναι καὶ μὴ πολύλαλον.

γαμεῖν ἐκ τῶν ὁμοίων · ἐὰν γὰρ ἐκ τῶν κρειπτόνων, δεσπότης, οὐ συγγενεῖς κτήσῃ. εὐποροῦντα μὴ ὑπερῆφανον εἶναι, ἀποροῦντα μὴ ταπεινοῦσθαι.

b. Solon:

Μηδὲν ἄγαν.

φίλους μὴ τάχῃ κτῶ, οὓς δ' ἂν κτήσῃ, μὴ τάχῃ ἀποδοκίμαζε.

c. Chilo:

Γινῶθι σαυτόν.

ἢ γλώσσά σου μὴ προτρεχέτω τοῦ νοῦ.

d. Thales:

Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα.

κακὰ ἐν οἴκῳ κρύπτε.

φθονοῦ μᾶλλον ἢ οἰκτίρου.

μέτρῳ χρῶ.

e. Pittacus:

Καὶρὸν γινῶθι.

δὲ μέλλεις ποιεῖν, μὴ λέγε · ἀποτυχὼν γὰρ καταγελασθήσῃ.

ἀνέχου ὑπὸ τῶν πλησίον μικρὰ ἐλαττούμενος.

f. Bias:

Οἱ πλεῖστοι ἀνθρώποι κακοί.

εἰς κάτοπτρον, ἔφη, ἐμβλέψαντα δεῖ, εἰ μὲν καλὸς φαίνη, καλὰ ποιεῖν · εἰ δὲ αἰσχύρος, τὸ τῆς φύσεως ἐλλίπες διορθοῦσθαι τῇ καλοκαγαθίᾳ.

ἄκουε πολλά.

λάλει καίρια.

πέισας λάβε, μὴ βιασάμενος.

ὅτι ἂν ἀγαθὸν πράσσης, θεοὺς, μὴ σεαυτὸν αἰτιῶ.

g. Periander:

Μελέτα τὸ πᾶν.

αἰ μὲν ἡδοναὶ θνηταί, αἰ δ' ἀρεταὶ ἀθάνατοι.

BOOK I

THE PRESOCRATICS

FIRST CHAPTER

THE MILESIAN SCHOOL

I—THALES

- date** 7—He predicted an eclipse of the sun, probably that of the year 585.
- a political adviser** a. Herod. I 74: τὴν δὲ μεταλλαγὴν ταύτην τῆς ἡμέρας Θαλῆς ὁ Μιλήσιος τοῖσι Ἴωσι προηγόρευσε ἔσεσθαι.
- engineer in the army of Croesus** b. Herod. I 170: χρηστὴ δὲ καὶ πρὶν ἢ διαφθαρῆναι Ἴωνίην Θαλέω ἀνδρὸς Μιλήσιου ἐγένετο (γνώμη), τὸ ἀνέκαθεν γένος ἐόντος Φοίνικος, ὃς ἐκέλευσεν ἐν βουλευτήριον Ἴωνας ἐκτῆσθαι, τὸ δὲ εἶναι ἐν Τέφρ.
- c. Herod. I 75: ὥς δὲ ἀπίκτετο ἐπὶ τὸν Ἄλυν ποταμὸν ὁ Κροῖσος, τὸ ἐνθεῦτεν, ὥς μὲν ἐγὼ λέγω, κατὰ τὰς ἐούσας γεφύρας διεβίβασε τὸν στρατόν, ὥς δὲ ὁ πολλὸς λόγος Ἑλλήνων, Θαλῆς οἱ ὁ Μιλήσιος διεβίβασε.
- doctrine** 8—a. Arist., *Metaph.* A 3, 983 b⁶: τῶν δὴ πρώτων φιλοσοφησάντων οἱ πλεῖστοι τὰς ἐν ὕλης εἶδει μόνας ¹ ᾤκηθησαν ἀρχὰς εἶναι πάντων· ἐξ οὗ γὰρ ἔστιν ἅπαντα τὰ ὄντα καὶ ἐξ οὗ γίγνεται πρῶτου καὶ εἰς ὃ φθίρεται τελευταῖον, τῆς μὲν οὐσίας ὑπομενούσης τοῖς δὲ πάθεσι μεταβαλλούσης, τοῦτο στοιχεῖον καὶ ταύτην ἀρχὴν φασιν εἶναι τῶν ὄντων. — 983b¹⁸: τὸ μέντοι πλῆθος καὶ τὸ εἶδος τῆς τοιαύτης ἀρχῆς οὐ τὸ αὐτὸ πάντες λέγουσιν, ἀλλὰ Θαλῆς μὲν ὁ τῆς τοιαύτης ἀρχηγὸς φιλοσοφίας ὕδωρ εἶναι φησιν (διὸ καὶ τὴν γῆν ἐφ' ὕδατος ἀπεφάνητο εἶναι), λαβὼν ἔσως τὴν ὑπόληψιν ταύτην ἐκ τοῦ πάντων ὁρᾶν τὴν τροφὴν ὑγρὰν οὔσαν καὶ αὐτὸ τὸ θερμὸν ἐκ τούτου γιγνόμενον καὶ τοῦτω ζῶν (τὸ δ' ἐξ οὗ γίγνεται, τοῦτ' ἐστὶν ἀρχὴ πάντων), διὰ τε δὴ τοῦτο τὴν ὑπόληψιν λαβὼν ταύτην καὶ διὰ τὸ πάντων τὰ σπέρματα τὴν φύσιν ὑγρὰν ἔχειν, τὸ δ' ὕδωρ ἀρχὴν τῆς φύσεως εἶναι τοῖς ὑγροῖς.
- reasons** b. Aët. I 3, 1 (*Dox.* 276, 13): στοχάζεται δ' ἐκ τούτου πρῶτον ὅτι πάντων τῶν ζώων ἡ γονὴ ἀρχὴ ἐστὶν ὑγρὰ οὐσα. οὕτως εἰκὸς καὶ τὰ πάντα ἐξ ὑγροῦ τὴν ἀρχὴν ἔχειν. δεύτερον ὅτι πάντα τὰ φυτὰ ὑγρῷ τρέφεται καὶ

¹ τὰς ἐν ὕλης εἶδει μόνας = τὴν ὕλην μόνην.

καρποφορεῖ, ἀμοιροῦντα δὲ ξηραίνεται. τρίτον ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ τὸ τοῦ ἡλίου καὶ τὸ τῶν ἄστρον ταῖς τῶν ὑδάτων ἀναθυμιάσει τρέφεται, καὶ αὐτὸς ὁ κόσμος.

Gigon, *Der Ursprung d. gr. Phil.* 44 f. thinks that Th. did not teach any qualitative change at all of water into earth, but simply that the earth emerged from the sea.

c. cf. Arist., *De caelo* 294a¹⁰: οἱ δ' ἐφ' ὕδατος κεῖσθαι (sc. λέγουσιν). τοῦτον γὰρ ἀρχαῖότατον παρελήφαμεν τὸν λόγον, ὃν φασιν εἰπεῖν Θαλῆν τὸν Μιλήσιον, ὡς διὰ τὸ πλωτὴν εἶναι μένουσαν ὥσπερ ξύλον ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον (καὶ γὰρ τούτων ἐπ' ἀέρος μὲν οὐθὲν πέφυκε μένειν, ἀλλ' ἐφ' ὕδατος), ὥσπερ οὐ τὸν αὐτὸν λόγον ὄντα περὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ ὕδατος τοῦ ὁχοῦντος τὴν γῆν. ("But this is to forget that the same thing may be said of the water supporting the earth as was said of the earth itself." Guthrie). οὐδὲ γὰρ τὸ ὕδωρ πέφυκε μένειν μετέωρον, ἀλλ' ἐπὶ τινός ἐστιν.

9—a. Arist., *De anima* I 5, 411 a⁷: καὶ ἐν τῷ ὅλῳ¹ δέ τινες αὐτὴν **hylozoism** (τὴν ψυχὴν) μεμεῖχθαι φασιν, ὅθεν ἴσως καὶ Θαλῆς ᾤθητο πάντα πλήρη θεῶν εἶναι.

b. Arist., *ibid.* I 2, 405 a¹⁹: ἔοικε δὲ καὶ Θαλῆς, ἐξ ὧν ἀπομνημονεύουσι, κινητικόν τι τὴν ψυχὴν ὑπολαβεῖν, εἵπερ τὸν λίθον ἔφη ψυχὴν ἔχειν, ὅτι τὸν σίδηρον κινεῖ.

c. Aët. I 7, 11 (*D.* II A 23): Θαλῆς νοῦν τοῦ κόσμου τὸν θεόν², τὸ δὲ πᾶν ἐμψυχον ἅμα καὶ δαιμόνων πλήρες³.

10—Thales represents the purely theoretical attitude of mind, peculiar to philosophers according to Pythagoras: **not for gain**

Arist., *Polit.* I 11, 1259 a⁹; *D.* II A 10: ὀνειδιζόντων γὰρ αὐτῷ διὰ τὴν πενίαν ὡς ἀνωφελοῦς τῆς φιλοσοφίας οὔσης, κατανοήσαντά φασιν αὐτὸν ἐλαιῶν φορὰν ἐσομένην ἐκ τῆς ἀστρολογίας, ἔτι χειμῶνος ὄντος εὐπορήσαντα χρημάτων ὀλίγων ἀρραβῶνας⁴ διαδοῦναι τῶν ἐλαιουργείων⁵ τῶν τε ἐν Μιλήτῳ καὶ Χίῳ πάντων, ὀλίγου μισθωσάμενον ἅτ' οὐδενὸς ἐπιβάλλοντος⁶. ἐπειδὴ δ' ὁ καιρὸς ἦκε, πολλῶν ζητουμένων ἅμα καὶ ἐξαίφνης, ἐκμισθοῦντα ὃν τρόπον ἡβούλετο, πολλὰ χρήματα συλλέξαντα ἐπιδειῖξαι, ὅτι ῥάδιόν ἐστι πλουτεῖν τοῖς φιλοσόφοις, ἂν βούλωνται, ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐστι περὶ ὃ σπουδάζουσιν.

¹ ἐν τῷ ὅλῳ = in the universe.

² These are surely not Thales' own words; they are of Stoic origin. Cf. Diels, *Dox.* 128.

³ Plato is commenting the last words in *Leg.* X 899 b: ἀστρον δὴ πέρι πάντων καὶ σελήνης, ἐνιαυτῶν τε καὶ μηνῶν καὶ πασῶν ὥρῶν πέρι, τίνα ἄλλον λόγον ἐροῦμεν ἢ τὸν αὐτὸν τοῦτον, ὡς ἐπειδὴ ψυχὴ μὲν ἡ ψυχὰς πάντων τούτων αἵται ἐφάνησαν, ἀγαθὰ δὲ πᾶσαν ἀρετὴν, θεοὺς αὐτάς εἶναι φήσομεν, εἴτε ἐν σώμασιν ἐνοῦσαι, ζῶα ὄντα, κοσμοῦσιν πάντα οὐρανόν, εἴτε ὅπη τε καὶ ὅπως; ἔσθ' ὅστις ταῦτα ὁμολογῶν ὑπομενεῖ μὴ θεῶν εἶναι πλήρη πάντα;

⁴ earnest-money.

⁵ oil-presses.

⁶ bidding higher.

2—ANAXIMANDER

the ἀπειρον
as first
principle

11—a. Simpl., *Phys.* 24, 13 (D. 12 A 9, B 1): 'Αναξίμανδρος — ἀρχήν τε καὶ στοιχεῖον εἴρηκε τῶν ὄντων τὸ ἀπειρον, πρῶτος τοῦτο τοῦνομα κομίσας τῆς ἀρχῆς. λέγει δ' αὐτὴν μήτε ὕδωρ μήτε ἄλλο τι τῶν καλουμένων εἶναι στοιχείων, ἀλλ' ἐτέραν τινὰ φύσιν ἀπειρον, ἐξ ἧς ἅπαντας γίνεσθαι τοὺς οὐρανοὺς καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς κόσμους· ἐξ ὧν δὲ ἡ γένεσις ἐστὶ τοῖς οὖσι, καὶ τὴν φθορὰν εἰς ταῦτα γίνεσθαι κατὰ τὸ χρεῶν· διδόναι γὰρ αὐτὰ δίκην καὶ τίσιν ἀλλήλοις τῆς ἀδικίας¹ κατὰ τὴν τοῦ χρόνου τάξιν, ποιητικωτέροις οὕτως ὀνόμασιν αὐτὰ λέγων. δῆλον δὲ ὅτι τὴν εἰς ἄλλα μεταβολὴν τῶν τεττάρων στοιχείων οὗτος θεασάμενος οὐκ ἠξίωσεν ἓν τι τούτων ὑποκείμενον ποιῆσαι, ἀλλὰ τι ἄλλο παρὰ ταῦτα. οὗτος δὲ οὐκ ἀλλοιούμενου τοῦ στοιχείου τὴν γένεσιν ποιεῖ, ἀλλ' ἀποκρινομένων τῶν ἐναντίων διὰ τῆς αἰδίου κινήσεως· διὸ καὶ τοῖς περὶ 'Αναξαγόραν τοῦτον ὁ 'Αριστοτέλης συνέταξεν.

reasons

b. Aët. I 3, 3 (D. 12 A 14): 'Αναξίμανδρος δὲ — Μιλήσιός φησι τῶν ὄντων τὴν ἀρχὴν εἶναι τὸ ἀπειρον· ἐκ γὰρ τούτου πάντα γίνεσθαι καὶ εἰς τοῦτο πάντα φθείρεσθαι. διὸ καὶ γεννᾶσθαι ἀπείρους κόσμους καὶ πάλιν φθείρεσθαι εἰς τὸ ἐξ οὗ γίνεσθαι. λέγει γοῦν διότι ἀπέραντόν ἐστιν, ἵνα μὴδὲν ἐλλείπη ἡ γένεσις ἢ ὑφισταμένη.

no
immaterial
principle

12—a. Arist., *Phys.* III, 4, 203 a²: πάντες ὡς ἀρχὴν τινὰ τιθέασιν τῶν ὄντων (τὸ ἀπειρον), οἱ μὲν ὥσπερ οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων, καθ' αὐτό, οὐχ ὡς συμβεβηκός τινι ἐτέρῳ, ἀλλ' οὐσίαν αὐτὸ ὄν τὸ ἀπειρον... οἱ δὲ περὶ φύσεως ἅπαντες αἰεὶ ὑποτιθέασιν ἐτέραν τινὰ φύσιν τῷ ἀπείρῳ τῶν λεγομένων στοιχείων.

¹ διδόναι... ἀδικίας: rightly interpreted by Burnet, *E. Gr. Ph.* ² p. 60 (fourth ed. p. 57 f.) as a system of compensation (this term is used by L. Robin, *La pensée grecque* 52 f.). Cf. O. Gigon, *Ursprung* p. 82: „Es vollzieht sich ein unaufhörlicher Ausgleich in der Welt selber und ein Austausch des Einen gegen das Andere, wie Licht in Nacht und Nacht in Licht vergeht." Jaeger, *The Theol. of the E. Gr. Phil.* p. 36 points out that Anaximander's explanation of nature is something more than a merely physical explanation: the ἀδικία being a disturbance of a divine order, the natural compensation has the character of a penance. Hence Jaeger speaks here of „the first philosophical theodicy".

The older interpretation of Nietzsche ^a and E. Rohde ^b presupposes a wrong text (without the word ἀλλήλοις). See Diels, *VS.* ⁵ p. 89 note, and Jaeger, *o.c.*, p. 34 f.

^a Fr. Nietzsche, *Phil. im tragischen Zeitalter der Griechen*, I (Leipzig, Kroener Verlag), p. 429.

^b Erwin Rohde, *Psyche*, Tübingen⁸ 1921, II, p. 119 n. 1.

Which means that according to Anaximander, being one of the *περί φύσεως ἅπαντες*, the *ἄπειρον* is not a subject, but a predicate: an infinite matter, probably without any qualitative distinction.

b. In one place Aristotle seems to call it a *μῖγμα*: (*Metaph.* A 2, 1069 b²⁰: καὶ τοῦτ' ἔστι τὸ 'Αναξαγόρου ἐν . . . . καὶ 'Εμπεδοκλέους τὸ μῖγμα καὶ 'Αναξίμανδρου), but Burnet seems to be right in assuming that we ought not to take that very strictly (*E. Gr. Ph.*² 58 ff., 4th ed. p. 55 ff.).

c. Cf. *Simpl., Phys.* 149, 13 D: ὁ μέντοι Πορφύριος—σῶμα μὲν τὸ ὑποκείμενον ἀδιορίστως 'Αναξίμανδρον λέγειν φησὶν ἄπειρον οὐ διορίσαντα τὸ εἶδος εἴτε πῦρ εἴτε ὕδωρ εἴτε ἀήρ.

13—*Simplic., Phys.* 150, 20 D: ἕτερος δὲ τρόπος καθ' ὃν οὐκέτι τὴν μεταβολὴν τῆς ὕλης αἰτιῶνται οὐδὲ κατὰ ἀλλοίωσιν τοῦ ὑποκειμένου τὰς γενέσεις ἀποδιδόασιν, ἀλλὰ κατὰ ἔκκρισιν· ἐνούσας γὰρ τὰς ἐναντιότητας ἐν τῷ ὑποκειμένῳ, ἀπείρῳ ὄντι σώματι, ἐκκρίνεσθαι φησιν 'Αναξίμανδρος, πρῶτος αὐτὸς ἀρχὴν ὀνομάσας τὸ ὑποκείμενον. ἐναντιότητες δὲ εἰσι θερμὸν ψυχρὸν ξηρὸν ὑγρὸν καὶ τὰ ἄλλα.

how
qualitative
differences
are
explained

Even therefore the *ἀρχή* cannot be limited.

14—*Arist., Phys.* III 4, 203b⁷: τοῦ δὲ ἀπείρου οὐκ ἔστιν ἀρχή· εἴη γὰρ ἂν αὐτοῦ πέρας. ἔστι δὲ καὶ ἀγένητον καὶ ἀφθαρτον ὡς ἀρχή τις οὔσα· τό τε γὰρ γινόμενον ἀνάγκη τέλος λαβεῖν, καὶ τελευτὴ πάσης ἐστὶ φθορᾶς. διό, καθάπερ λέγομεν, οὐ ταύτης ἀρχή, ἀλλ' αὕτη τῶν ἄλλων εἶναι δοκεῖ καὶ περιέχειν ἅπαντα καὶ πάντα κυβερνᾶν, ὥς φασιν ὅσοι μὴ ποιοῦσι παρὰ τὸ ἄπειρον ἄλλας αἰτίας, οἷον νοῦν ἢ φιλίαν. καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ θεῖον· ἀθάνατον γὰρ καὶ ἀνώλεθρον, ὥς φησιν ὁ 'Αναξίμανδρος καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν φυσιολόγων.

it rules all
and is
immortal

15—[*Plut., Strom.* 2 (D. 12 A 10): μεθ' ὃν (Thales) 'Αναξίμανδρον Θάλητος ἐταῖρον γινόμενον τὸ ἄπειρον φάναι τὴν πᾶσαν αἰτίαν ἔχειν τῆς τοῦ παντὸς γενέσεώς τε καὶ φθορᾶς, ἐξ οὗ δὴ φησι τοὺς τε οὐρανοὺς ἀποκεκρίσθαι καὶ καθόλου τοὺς ἅπαντας ἀπείρους ὄντας κόσμους.

innumerable
worlds

16—a. *Ib.* (D. 12 A 10, l. 33): φησὶ δὲ τὸ ἐκ τοῦ αἰδίου γόνιμον θερμοῦ τε καὶ ψυχροῦ κατὰ τὴν γένεσιν τοῦδε τοῦ κόσμου ἀποκριθῆναι καὶ τινα ἐκ τούτου φλογὸς σφαῖραν περιφυῆναι τῷ περὶ τὴν γῆν ἀέρι ὡς τῷ δένδρῳ φλοιόν· ἥστινος ἀπορραγείσης καὶ εἷς τινας ἀποκλεισθείσης κύκλους ὑποστῆναι τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας.

origin of the
sun, moon,
and stars

b. *Aët.* II 20 (D. 12 A 21, l. 10): 'Αναξίμανδρος κύκλον εἶναι ὁκτωκαιεικοσαπλάσιονα τῆς γῆς, ἀρματεῖω τροχῷ παραπλήσιον, τὴν ἀψίδα¹

the sun

¹ fellow (Dutch: velg).

ἔχοντα κοίλην, πλήρη πυρός, κατὰ τι μέρος ἐκφαίνουσιν διὰ στομίου τὸ πῦρ ὥσπερ διὰ πρηστῆρος αὐλοῦ¹ καὶ τοῦτ' εἶναι τὸν ἥλιον.

the earth
and the stars

c. Hippolyt., *Ref.* I 6 (D. 12 A 11, 3): τὴν δὲ γῆν εἶναι μετέωρον ὑπὸ μηδενὸς κρατουμένην, μένουσαν δὲ διὰ τὴν ὁμοίαν πάντων ἀπόστασιν· τὸ δὲ σχῆμα αὐτῆς γυρόν*, στρογγύλον, κίονι** λίθῳ παραπλήσιον. τῶν δὲ ἐπιπέδων ᾧ μὲν ἐπιβεβήκαμεν, ὃ δὲ ἀντίθετον ὑπάρχει. τὰ δὲ ἄστρα γίνεσθαι κύκλον πυρός, ἀποκριθέντα τοῦ κατὰ τὸν κόσμον πυρός, περιληφθέντα δ' ὑπὸ ἀέρος. ἐκπνοὰς δ' ὑπάρξει πόρους τινὰς αὐλώδεις***, καθ' οὓς φαίνεται τὰ ἄστρα· διὸ καὶ ἐπιφρασσομένων τῶν ἐκπνοῶν τὰς ἐκλείψεις γίνεσθαι. τὴν δὲ σελήνην ποτὲ μὲν πληρουμένην φαίνεσθαι, ποτὲ δὲ μειουμένην παρὰ τὴν τῶν πόρων ἐπίφραξιν ἢ ἀνοιξιν. εἶναι δὲ τὸν κύκλον τοῦ ἡλίου ἑπτακαικιοσάπλασινα τῆς σελήνης, καὶ ἀνωτάτω μὲν εἶναι τὸν ἥλιον, κατωτάτω δὲ τοὺς τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων κύκλους.

the sea

d. Aët. III 16, 1 (Dox. 381, 15): Ἀναξίμανδρος τὴν θάλασσαν φησιν εἶναι τῆς πρώτης ὑγρασίας λείψανον, ἥς τὸ μὲν πλεῖον μέρος ἀνεξήρανε τὸ πῦρ, τὸ δὲ ὑπολειφθὲν διὰ τὴν ἔκκαυσιν μετέβαλεν.

biological
evolution

17—a. Aët. V 19, 4 (D. 12 A 30): Ἀναξίμανδρος ἐν ὑγρῷ γεννηθῆναι τὰ πρῶτα ζῷα φλοιοῖς περιεχόμενα ἀκανθώδεσι, προβαινούσης δὲ τῆς ἡλικίας ἀποβαίνειν ἐπὶ τὸ ξηρότερον καὶ περιρρηγνυμένου τοῦ φλοιοῦ ἐπ' ὀλίγον χρόνον μεταβιῶναι.

b. [Plut.], *Strom. jr.* 2 (D. 12 A 10, l. 37): ἔτι φησὶν, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἐξ ἀλλοειδῶν ζῶων ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη, ἐκ τοῦ τὰ μὲν ἄλλα δι' ἑαυτῶν ταχὺ νέμεσθαι, μόνον δὲ τὸν ἄνθρωπον πολυχρονίου δεῖσθαι τιτηνήσεως· διὸ καὶ κατ' ἀρχὰς οὐκ ἂν ποτε τοιοῦτον ὄντα διασωθῆναι.

c. Plut., *Symf.* VIII 8, 4 p. 730e (D. 12 A 30): ἐν ἰχθύσιν ἐγγενέσθαι τὸ πρῶτον ἀνθρώπους ἀποφαίνεται (Ἀναξίμανδρος) καὶ τραφέντας, ὥσπερ οἱ γαλεοί, καὶ γενομένους ἱκανοὺς ἑαυτοῖς βοηθεῖν ἐκβληθῆναι τῆνικαῦτα καὶ γῆς λαβέσθαι.

3—ANAXIMENES

First
principle

18—Aët. I 3, 4 (D. 13 B 2): Ἀναξιμένης δὲ ὁ Μιλήσιος ἀρχὴν τῶν ὄν-

¹ As through the nozzle of a pair of bellows (Dutch: pijp van een blaasbalg); cf. πόρους τινὰς αὐλώδεις in the next cited passage: „openings like pipes”, which is, however, not the reading of the Mss., but a probable correction.

* A correction by Roeper, adopted by Diels. Mss.: ὑγρόν.

** Mss. χίονι.

*** A probable correction of Diels. Mss.: τόπους τινὰς ἀερώδεις.

των ἀέρα ἀπεφάνητο, ἐκ γὰρ τούτου πάντα γίνεσθαι καὶ εἰς αὐτὸν πάλιν ἀναλύεσθαι. οἷον ἡ ψυχὴ, φησὶν, ἡ ἡμετέρα ἀῆρ οὔσα συγκρατεῖ ἡμᾶς, καὶ ὅλον τὸν κόσμον πνεῦμα καὶ ἀῆρ περιέχει.

19—**a.** [Plut.], *Strom.* fr. 3 (D. 13 A 6): Ἐναντιομένην δὲ φασὶ τὴν τῶν rarefaction
and
condensation ὄλων ἀρχὴν τὸν ἀέρα εἰπεῖν, καὶ τοῦτον εἶναι τῷ μὲν μεγέθει ἄπειρον, ταῖς δὲ περὶ αὐτὸν ποιότησιν ὀρισμένον· γεννᾶσθαι τε πάντα κατὰ τινὰ πύκνωσιν τούτου καὶ πάλιν ἀραιώσιν. τὴν γε μὴν κίνησιν ἐξ αἰῶνος ὑπάρχειν. πιλουμένου δὲ τοῦ ἀέρος πρώτην γεγενῆσθαι λέγει τὴν γῆν πλατεῖαν μάλα. διὸ καὶ κατὰ λόγον αὐτὴν ἐποχεῖσθαι τῷ ἀέρι· καὶ τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρον τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεως ἔχειν ἐκ γῆς· ἀποφαίνεται γοῦν τὸν ἥλιον γῆν, διὰ δὲ τὴν ὀξεῖαν κίνησιν καὶ μάλ' ἱκανῶς θερμὴν ταύτην καῦσιν * λαβεῖν.

b. Theophr., *Phys. opin.* fr. 2 ap. *Simplic.*, *Phys.* 24, 26 (D. 13 A 5): Ἐναντιομένης δὲ Εὐρυστράτου Μιλήσιος, ἐταῖρος γεγωνὼς Ἐναντιοάνδρου, μίαν μὲν καὶ αὐτὸς τὴν ὑποκειμένην φύσιν καὶ ἄπειρόν φησιν ὥσπερ ἐκεῖνος, οὐκ ἀόριστον δὲ ὥσπερ ἐκεῖνος, ἀλλὰ ὀρισμένην, ἀέρα λέγων αὐτὴν· διαφέρειν δὲ μανότητι καὶ πυκνότητι κατὰ τὰς οὐσίας. καὶ ἀραιούμενον μὲν πῦρ γίνεσθαι, πυκνούμενον δὲ ἄνεμον, εἴτα νέφος, ἔτι δὲ μᾶλλον ὕδωρ, εἴτα γῆν, εἴτα λίθους, τὰ δὲ ἄλλα ἐκ τούτων. κίνησιν δὲ καὶ οὗτος αἰδίων ποιεῖ, δι' ἣν καὶ τὴν μεταβολὴν γίνεσθαι.

c. Hippol., *Refut.* I 7, 4-6 (D. 13 A 7): (4) τὴν δὲ γῆν πλατεῖαν εἶναι earth and
celestial
bodies ἐπ' ἀέρος ὀχουμένην, ὁμοίως δὲ καὶ ἥλιον καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα ἄστρον πάντα πύρινα ὄντα ἐποχεῖσθαι τῷ ἀέρι διὰ πλάτος. (5) γεγονέναι δὲ τὰ ἄστρον ἐκ γῆς διὰ τὸ τὴν ἱκμάδα ἐκ ταύτης ἀνίστασθαι, ἧς ἀραιουμένης τὸ πῦρ γίνεσθαι, ἐκ δὲ τοῦ πυρὸς μετεωριζομένου τοὺς ἀστέρας συνίστασθαι. εἶναι δὲ καὶ γεώδεις φύσεις ἐν τῷ τόπῳ τῶν ἀστέρων συμπεριφερόμενας ἐκείνοις.

d. Cf. Aët. II, 13, 10 (D. 13 A 14): Ἄ. πυρίνην μὲν τὴν φύσιν τῶν ἄστρον, περιέχειν δὲ τινὰ καὶ γεώδη σώματα συμπεριφερόμενα τούτοις ἀόρατα.

Though not exactly the same, this reminds us of the so-called „dark companions” in modern astronomy.

20—Theo Smyrn. p. 198, 19 Hiller (D. 13 A 16): Ἐναντιομένης δὲ the light of
the moon (πρῶτος εὗρεν) ὅτι ἡ σελήνη ἐκ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς καὶ τίνα ἐκλείπει τρόπον.

* A correction of Diels. Mss. ἱκανῶς θερμοτάτην κίνησιν λαβεῖν; Usener θερμότητος; Zeller θερμότητα (without κίνησιν).

SECOND CHAPTER

PYTHAGORAS AND THE OLDER PYTHAGOREANS

Life of
Pythagoras

21—About the life of Pythagoras very little is known for certain. He lived at Samos and „flourished” in the reign of Polycrates.

a. The oldest testimony about a travel of his to Egypt is found in Isocr., *Busir.* 11, 28: Πυθαγόρας ὁ Σάμιος — ἀφικόμενος εἰς Αἴγυπτον καὶ μαθητῆς ἐκείνων (τῶν ἱερέων) γενόμενος τὴν τ' ἄλλην φιλοσοφίαν πρῶτος εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐκόμισε καὶ τὰ περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἀγιστείας τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιφανέστερον τῶν ἄλλων ἐσπούδασεν.—

Herod. does not confirm this.

b. Strabo speaks of a travel to Egypt and the Orient, XIV 1, 16 p. 638: ἐπὶ τούτου (Πολυκράτους) Πυθαγόραν ἰστοροῦσιν ἰδόντα φουμένην τὴν τυραννίδα ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀπελθεῖν εἰς Αἴγυπτον καὶ Βαβυλῶνα φιλομαθείας χάριν. ἐπανιόντα δ' ἐκεῖθεν, ὁρῶντα ἔτι συμμένουσιν τὴν τυραννίδα, πλεύσαντα εἰς Ἱταλίαν ἐκεῖ διατελέσαι τὸν βίον.

c. Diog. VIII 3: εἶτα ἐπανῆλθεν εἰς Σάμον καὶ εὐρὼν τὴν πατρίδα τυραννομένην ὑπὸ Πολυκράτους ἀπήρην εἰς Κρότωνα τῆς Ἱταλίας ἀκαεῖ νόμους θεῖς τοῖς Ἱταλιώταις ἐδοξάσθη σὺν τοῖς μαθηταῖς, οἱ περὶ τοὺς τριακοσίους ὄντες ᾤκονόμουν ἄριστα τὰ πολιτικά, ὥστε σχεδὸν ἀριστοκρατίαν εἶναι τὴν πολιτείαν.

mathematician and
wonder-worker

22—Apollon., *Mir.* 6 (excerpt from Arist., Περὶ τῶν Πυθαγορείων) (D. 14, A 7): Τούτοις δὲ ἐπιγενόμενος („after these”, sc. Epimenides, Pherecydes a.o.) Πυθαγόρας Μνησάρχου υἱὸς τὸ μὲν πρῶτον διεπονείτο περὶ τὰ μαθήματα καὶ τοὺς ἀριθμούς, ὕστερον δὲ ποτε καὶ τῆς Φερεικίδου τερατοποιίας οὐκ ἀπέστη.

doctrine

23—a. Porphyry., *Vit. Pyth.* 19: ἃ μὲν οὖν ἔλεγε τοῖς συνοῦσιν οὐδὲ εἷς ἔχει φράσαι βεβαίως· καὶ γὰρ οὐδ' ἡ τυχεύουσα ἦν παρ' αὐτοῖς σιωπή. μάλιστα μέντοι γνώριμα παρὰ πᾶσιν ἐγένετο πρῶτον μὲν ὡς ἀθάνατον εἶναι φησι τὴν ψυχὴν, εἶτα μεταβάλλουσιν εἰς ἄλλα γένη ζώων, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι κατὰ περιόδους τινὰς τὰ γιγνόμενά ποτε πάλιν γίγνεται, νέον δ' οὐδὲν ἀπλῶς ἐστι, καὶ ὅτι πάντα τὰ γιγνόμενα ἔμψυχα ὁμογενῇ δεῖ νομίζειν. φαίνεται γὰρ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ δόγματα πρῶτος κομίσαι ταῦτα Πυθαγόρας.

the oldest
testimony on
metempsychosis

b. Xenophanes, *D.* 21 B 7:

καὶ ποτέ μιν στυφελίζομένου σκύλακος παριόντα
φασὶν ἐποικτιῖραι καὶ τότε φάσθαι ἔπος·
'παῦσαι μὴδὲ ῥάπιζ', ἐπεὶ ἡ φίλου ἀνέρος ἐστὶν
ψυχὴ, τὴν ἔγνω φθεγξαμένης αἰών.'

c. Eudemus ap. Simpl., *Phys.* 732, 30 D:

εἰ δέ τις πιστεύσειε τοῖς Πυθαγορείοις, ὥστε πάλιν τὰ αὐτὰ ἀριθμῶ, κἀγὼ μυθολογήσω τὸ ῥαβδίον ἔχων ὑμῖν καθημένοις οὕτω, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ὁμοίως ἕξει, καὶ τὸν χρόνον εὐλογόν ἐστι τὸν αὐτὸν εἶναι.

periodical
return of
all things

24—a. Porph., *V.P.* 7 ascribes to P. the habit of μὴ μόνον τῶν ἐμ- abstinence
ψύχων ἀπέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ μαγείροις καὶ θηράτορσι μηδέποτε πλησιάζειν.
Cf. the fragm. from the Middle Comedy, Diels, VS.⁵, 58 E.

b. Aristoxenus gives a rationalistic interpretation (*F. H. G.* II, 273, fr. 7):
"Ὁ γε μὴν Ἀριστόξενος πάντα μὲν τὰ ἄλλα συγχωρεῖν αὐτὸν ἐσθίειν ἐμψυχα, μόνον δ'
ἀπέχεσθαι βοὸς ἀροτῆρος καὶ κριοῦ.

c. The tradition that Pythagoras also abstained from beans, is attested by
Emped. B 141: δειλοί, πάνδειλοι, κνάμων ἀπο χεῖρας ἔχεσθαι.

d. But Aristoxenus l.l. says he ate them by preference, because they were
purgative: Π. δὲ τῶν ὀσπρίων μάλιστα τὸν κύαμον ἐδοκίμασεν· λειαντικόν τε γὰρ
εἶναι καὶ διαχωρητικόν· διὸ καὶ μάλιστα κέχρηται αὐτῷ.

Burnet, *E. Gr. Ph.*² 103 (494), rightly explains: A. represents "the more en-
lightened sect of the Order", who rejected the old taboo-practices.

25—Emped., *D.* 31 B 129:

praise of P.

ἦν δέ τις ἐν κείνοισιν ἀνὴρ περιώσια εἰδώς,
ὃς δὴ μῆκιστον πραπίδων ἐκτήσατο πλοῦτον,
παντοίων τε μάλιστα σοφῶν ἐπιήρανος ἔργων.
ὁππότε γὰρ πάσῃσιν ὀρέξαιτο πραπίδεσσιν,
ῥεῖ' ὃ γε τῶν ὄντων πάντων λεύσσεσκεν ἕκαστον
καὶ τε δέκ' ἀνθρώπων καὶ τ' εἰκοσιν αἰώνεσσιν.

The Neoplatonists referred these verses to Pythagoras. On the author-
ity of Iamblichus this interpretation has been generally accepted.
Cp. Jaeger, *Theol.*, p. 151 f.

26—According to Iamblichus the Pythagorean community had a rules of the
postulate of unfixed duration, a first novitiate of three years, and after
that five years of silence. order

a. Iambl., *V.P.* c. 17, Deubner p. 40, l. 16 sqq.: Προσιόντων τῶν postulate
νεωτέρων καὶ βουλομένων συνδιατρίβειν, οὐκ εὐθὺς συνεχώρει, μέχρις ἂν
αὐτῶν τὴν δοκιμασίαν καὶ τὴν κρίσιν ποιήσῃται.

b. Ib. p. 41, 1: καὶ ὄντινα δοκιμάσειεν οὕτως, ἐφίει τριῶν ἐτῶν first
ὑπερορᾶσθαι, δοκιμάζων πῶς ἔχει βεβαιότητος. novitiate

silence

c. Ib. p. 41, 4: μετὰ δὲ τοῦτο τοῖς προσιούσι προσέταττε σιωπὴν πενταετῇ, ἀποπειρώμενος πῶς ἐγκρατείας ἔχουσιν.

During these five years all property became in common.

poverty

d. Ib. p. 41, 8: ἐν δὴ τῷ χρόνῳ τούτῳ τὰ μὲν ἐκάστου ὑπάρχοντα, τοῦτ' ἐστὶν αἱ οὐσίαι, ἐκοινοῦντο, διδόμενα τοῖς ἀποδεδεγμένοις εἰς τοῦτο γνωρίμοις, ὥστε ἐκαλοῦντο πολιτικοί, καὶ οἰκονομικοί τινες καὶ νομοθετικοὶ ὄντες.

clothing and profession

e. Ib. p. 41, 12: αὐτοὶ δὲ, εἰ μὲν ἄξιοι ἐφαίνοντο τοῦ μετασχεῖν δογμάτων, ἕκ τε βίου καὶ τῆς ἄλλης ἐπιεικειᾶς κριθέντες, μετὰ τὴν πενταετῇ σιωπὴν ἐσωτερικοὶ λοιπὸν ἐγίνοντο καὶ ἐντὸς σινδόνος ἐπῆκουον τοῦ Π. μετὰ τοῦ καὶ βλέπειν αὐτόν· πρὸ τούτου δὲ ἐκτὸς αὐτῆς καὶ μηδέποτε αὐτῶ ἐνορῶντες μετεῖχον τῶν λόγων διὰ ψιλῆς ἀκοῆς, ἐν πολλῷ χρόνῳ διδόντες βάσανον τῶν οἰκείων ἡθῶν.

common reading

f. Ib. c. 21, p. 57, 15: μετὰ δὲ τῷδε τὸ δεῖπνον ἐγίνοντο σπονδαί, ἔπειτα ἀνάγνωσις ἐγίνετο· ἔθος δ' ἦν τὸν μὲν νεώτατον ἀναγινώσκειν, τὸν δὲ πρεσβύτατον ἐπιστατεῖν ὃ δεῖ ἀναγινώσκειν καὶ ὥς δεῖ.

A. J. Festugière, *Sur une nouvelle édition du „De vita Pythagorica” de Jamblique, Revue des Etudes grecques* 1937, p. 487 characterizes this ἀνάγνωσις as “le trait le plus monastique de la journée pythagoricienne”,—but certainly not a primitive one! Nor is our knowledge of the famous examination of the conscience due to any ancient source, the Golden Verses being of a much younger date. Yet this may be a primitive feature.

g. Carm. aur. 40 (cf. Cic., *Cato Maior* 38):

μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρεῖς ἕκαστον ἐπελθεῖν·
τῇ παρέβην; τί ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

purpose of the Pyth.-life

27—Iambl. *V.P.* 137 (Diels, *VS.* 58 D 2):

ἅπαντα ὅσα περὶ τοῦ πράττειν ἢ μὴ πράττειν διορίζουσιν, ἐστόχασται τῆς πρὸς τὸ θεῖον ὁμιλίας, καὶ ἀρχὴ αὕτη ἐστὶ καὶ βίος ἅπας συντέτακται πρὸς τὸ ἀκολουθεῖν τῷ θεῷ καὶ ὁ λόγος οὗτος ταύτης ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας, ὅτι γελοῖον ποιοῦσιν ἄνθρωποι ἄλλοθεν ποθεν ζητοῦντες τὸ εὖ ἢ παρὰ τῶν θεῶν, καὶ ὅμοιον, ὥστερ' ἂν εἴ τις ἐν βασιλευμένῃ χώρᾳ τῶν πολιτῶν τινα ὑπαρχόν θεραπεύσαι ἀμελήσας αὐτοῦ τοῦ πάντων ἄρχοντος καὶ βασιλεύοντος. τοιοῦτον γὰρ οἶονται ποιεῖν καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

moral precepts

28—a. Ib. 175 (D. 58 D 3): μετὰ δὲ τὸ θεῖόν τε καὶ τὸ δαιμόνιον πλεῖστον ποιεῖσθαι λόγον γονέων τε καὶ νόμου, καὶ τούτων ὑπῆκουον αὐτὸν κατα-

σκευάζειν, μὴ πλαστῶς, ἀλλὰ πεπεισμένως. καθόλου δὲ ᾤοντο δεῖν ὑπολαμβάνειν μηδὲν εἶναι μεῖζον κακὸν ἀναρχίας· οὐ γὰρ πεφυκέναι ἄνθρωπον διασφύζεσθαι μηδενὸς ἐπιστατοῦντος.

b. Ib. 196 (D. 58 D 6):

(καὶ ταῦτα δὲ παρέδωκε τοῖς Πυθαγορείοις Πυθαγόρας, ὢν αἵτιος αὐτὸς ἦν). προσεῖχον γὰρ οὗτοι, τὰ σώματα ὡς ἂν <ἀεὶ> ἐπὶ τῶν αὐτῶν διακέηται, καὶ μὴ ἦ ὅτε μὲν ῥικνὰ, ὅτε δὲ πολύσαρκα· ἀνωμάλου γὰρ βίου ᾤοντο εἶναι δεῖγμα. ἀλλὰ ὡσαύτως καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν οὐχ ὅτε μὲν ἱλαροί, ὅτε δὲ κατηφεῖς, ἀλλὰ ἐφ' ὁμαλοῦ πρῶως χαίροντες. διεκρούοντο δὲ ὀργάς, ἀθυμίας, ταραχάς· καὶ ἦν αὐτοῖς παράγγελμα, ὡς οὐδὲν δεῖ τῶν ἀνθρωπίνων συμπτωμάτων ἀπροσδόκητον εἶναι παρὰ τοῖς νοῦν ἔχουσιν, ἀλλὰ πάντα προσδοκᾶν, ὢν μὴ τυγχάνουσιν αὐτοὶ κύριοι ὄντες. εἰ δέ ποτε αὐτοῖς συμβαίῃ ἡ ὀργὴ ἢ λύπη ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον, ἐκποδὼν ἀπηλλάττοντο καὶ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος γενόμενος ἐπειρᾶτο καταπέττειν τε καὶ ἰατρῆσαι τὸ πάθος.

This information of Iamblichus is due to Aristoxenus, who had it from the μαθηματικοί, the "more enlightened sect of the Order", of the fourth century. The examination of the conscience is by him explained rationally as a training of the memory (Iambl., *V. P.* 165; D. 58 D 1).

29—We also possess a collection of ἀκούσματα καὶ σύμβολα: the precepts of those Pythagoreans who kept the old traditions. Porphyry a.o. try to explain them morally and allegorically; but they are simple taboos of a primitive character. See Burnet, *E. Gr. Ph.*⁴ p. 96.

taboo-
precepts

a. Diog., VIII 34 sqq. (D. 58 C 3):

ἀπέχεσθαι τῶν κυάμων.
τὰ πεσόντα μὴ ἀναιρεῖσθαι.
ἀλεκτρυόνος μὴ ἄπτεσθαι λευκοῦ.
τῶν ἰχθύων μὴ ἄπτεσθαι ὅσοι ἱεροί.
ἄρτον μὴ καταγνύειν.

b. Porph., *V. P.* 42 (D. 58 C 6):

ζυγὸν μὴ ὑπερβαίνειν.
μὴ τὸ πῦρ τῇ μαχαίρᾳ σκαλεύειν.
μηδ' ἀποδημοῦντα ἐπιστρέφεισθαι.
τάς τε λεωφόρους μὴ βαδίζειν.
μηδὲ χελιδόνας ἐν οἰκίᾳ δέχεσθαι.

c. Iambl., *Protr.* 21 (D. ib.):

τάς λεωφόρους ὁδοὺς ἐκκλίνων διὰ τῶν ἀτραπῶν βάδιζε.
πῦρ μαχαίρῃ μὴ σκάλευε.

ὀξίδα ἀπὸ σεαυτοῦ ἀπόστρεφε πᾶσαν.

εἰς μὲν ὑπόδησιν τὸν δεξιὸν πόδα προπάρεχε, εἰς δὲ ποδόνιπτρον
τὸν εὐώνυμον.

στρωμάτων ἀναστὰς συνέλισσε αὐτὰ καὶ τὸν τόπον συνστόρνυε.

χύτρας ἔχνος ἀπὸ σποδοῦ ἀφάνιζε.

κυάμων ἀπέχου.

Some of these precepts might seem to be of a positive character and therefore not to belong to the category of the taboo (for instance "Put on your right shoe first", "When the pot is taken off the fire, make disappear the mark of it in the ashes", and "When you rise from the bedclothes", e.q.s.). Yet this is only an appearance, the real sense of these prescripts being a defence or a warning ("not to leave the mark of the pot in the ashes, nor that of the body in the clothes"). W. Wundt, *Völkerpsychologie* II 2, Leipzig 1906, p. 308, rightly remarks that the true and only prescript which is behind the manifold taboo-defences is this: "Guard against the wrath of the daemons!"

Cp. G. van der Leeuw, *Phaenomenologie der Religion*, Tübingen 1933, p. 25: "Tabu ist Meidung der Tat und des Worts aus Scheu vor der Macht" (sc. of the daemons).

the Pyth.
catechism

30—Iambl., *V. P.* 82-83 (D. 58 C 4): πάντα δὲ τὰ οὕτως <καλούμενα> Ἀκουσμάτα διήρηται εἰς τρία εἶδη· τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν τί ἐστι σημαίνει, τὰ δὲ τί μάλιστα, τὰ δὲ τί δεῖ πράττειν ἢ μὴ πράττειν. τὰ μὲν οὖν τί ἐστι τοιαῦτα, οἷον τί ἐστὶν αἱ μακάρων νῆσοι; — ἥλιος καὶ σελήνη. τί ἐστὶ τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον; — τετρακτύς... τὰ δὲ τί μάλιστα, οἷον τί τὸ δικαιοτάτον; — θύειν. τί τὸ σοφώτατον; — ἀριθμός... τί κάλλιστον; — ἄρμονία. τὰ δὲ τί πρακτέον ἢ οὐ πρακτέον τῶν Ἀκουσμάτων τοιαῦτά ἐστιν, οἷον ὅτι δεῖ τεκνοποιεῖσθαι· δεῖ γὰρ ἀντικαταλιπεῖν τοὺς θεραπεύοντας τὸν θεόν· ἢ ὅτι δεῖ τὸν δεξιὸν ὑποδεῖσθαι πρότερον, ἢ ὅτι οὐ δεῖ τὰς λεωφόρους βαδίζειν ὁδοῦς...

scientific
principles

31—Our earliest direct testimony about the scientific principles of Pythagoreans are the so-called fragments of Philolaus, probably dating from the fourth century; if the greater part of them is genuine, from the beginning of the fourth century.

Boeckh, *Philolaos*, 1819, pleaded for the genuineness of the whole work. Bywater, *Journ. of Philol.* 1868, p. 21-53, rejected the whole. Burnet agrees with him. Diels admits most fragments as genuine, excepting the fr. 21 and 22. E. Frank, *Plato u. die sog. Pythagoreer*, 1923, argues that the work is composed in the second half of the fourth century, as it contains traces of Theaetetus' theory of the five regular bodies and of the musical theories of that time. R. Mondolfo, *Riv. di Filol.* 1937, p. 233 sqq., tried to refute these arguments and defends the genuineness.

Diog., VIII 85: τοῦτόν φησι Δημήτριος ἐν Ὀμωνύμοις πρῶτον ἐκδοῦναι τῶν Πυθαγορικῶν <βιβλία καὶ ἐπιγράψαι περὶ> φύσεως, ὧν ἡ ἀρχὴ ἦδε (D. 44 B1). ἡ φύσις δ' ἐν τῷ κόσμῳ ἀρμόχθη ἐξ ἀπείρων τε καὶ περαινόντων καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα.

32—a. Philolaus, D. 44 B 4: καὶ πάντα γὰρ μὲν τὰ γινωσκόμενα ἀριθμὸν ἔχοντι · οὐ γὰρ οἶόν τε οὐδὲν οὔτε νοηθῆμεν οὔτε γνωσθῆμεν ἄνευ τούτου. number

b. Philolaus, Ib. B 11: γνωμικὰ γὰρ ἡ φύσις ἡ τῷ ἀριθμῷ καὶ ἀγεμονικὰ καὶ διδασκαλικὰ τῷ ἀπορουμένῳ παντὸς καὶ ἀγνωστομένου παντί. οὐ γὰρ ἦς δῆλον οὐδενὶ οὐδὲν τῶν πραγμάτων οὔτε αὐτῶν ποτ' αὐτὰ οὔτε ἄλλω ποτ' ἄλλο, αἱ μὲν ἦς ἀριθμὸς καὶ ἡ τούτω οὐσία. — ψευδὸς δὲ οὐδὲν δέχεται ἡ τῷ ἀριθμῷ φύσις οὐδὲ ἀρμονία · οὐ γὰρ οἰκεῖον αὐτοῖς ἐστὶ. τᾶς τῷ ἀπείρῳ καὶ ἀνόητῳ καὶ ἀλόγῳ φύσις τὸ ψευδὸς καὶ ὁ φθόνος ἐστὶ.

33—a. Philolaus, Ib. B 6: περὶ δὲ φύσις καὶ ἀρμονίας ὧδε ἔχει · ἡ harmony μὲν ἐστὼ τῶν πραγμάτων αἰδῖος ἔσσα καὶ αὐτὰ μὲν ἡ φύσις θείαν γὰρ καὶ οὐκ ἀνθρωπίναν ἐνδέχεται γῶσιν, πλεον γὰρ ἢ ὅτι οὐχ οἶόν τ' ἦν οὐθὲν τῶν ἐόντων καὶ γινωσκόμενον ὑφ' ἀμῶν γὰρ γενέσθαι μὴ ὑπαρχούσας τᾶς ἐστοῦς τῶν πραγμάτων, ἐξ ὧν συνέστα ὁ κόσμος, καὶ τῶν περαινόντων καὶ τῶν ἀπείρων. ἐπεὶ δὲ ταὶ ἀρχαὶ ὑπάρχον οὐχ ὁμοῖαι οὐδ' ὁμόφυλοι ἔσσαι, ἤδη ἀδύνατον ἦς καὶ αὐταῖς κοσμηθῆναι¹, εἰ μὴ ἀρμονία ἐπεγένετο, ὥτινινδ' ἐγένετο. τὰ μὲν ὧν ὁμοῖα καὶ ὁμόφυλα ἀρμονίας οὐδὲν ἐπεδέοντο · τὰ δὲ ἀνόμοια μὴδὲ ὁμόφυλα μὴδὲ ἰσοταγῇ² ἀνάγκη τᾶς τοιαύτας ἀρμονίας συγκεκλειῆσθαι, οἷα³ μέλλοντι ἐν κόσμῳ κατέχεσθαι.

b. Nicom., *Arithm.* II 19, p. 115, 2 Hocke: ἀρμονία δὲ πάντως ἐξ ἐναντίων γίνεται · (D. 44 B 10) ἐστὶ γὰρ ἀρμονία πολυμιγέων ἐνωσις καὶ δίσχα φρονούντων συμφρόνησις.

It is hardly possible that these lines should belong to presocratic literature. Cp. the participle σωματῶν in B 11, and most of all B 12: καὶ τὰ μὲν τᾶς σφαίρας σώματα πέντε ἐντί, τὰ ἐν τᾷ σφαίρᾳ πῦρ <καὶ> ὕδωρ καὶ γᾶ καὶ ἀήρ, καὶ ὁ τᾶς σφαίρας ὁλκός, πέμπτον.

Yet, number and harmony will have been the fundamental principles of ancient Pythagoreanism, reaching back to the master himself.

34—a. Nicom., *Arithm.* p. 83, 12:

Πρότερον δὲ ἐπιγνωστέον ὅτι ἕκαστον γράμμα ᾧ σημειούμεθα ἀριθμόν, numbers
represented
as figures

¹ αὐταῖς κοσμηθῆναι: to establish with them a cosmic order.

² Diels reads ἰσοταγῇ, a correction of Heidel. ἰσοταχῇ F.

³ οἷα Diels. ἦ εἰ F; αἱ Meineke.

οἶον τὸ ι, ᾗ τὸ δέκα, τὸ κ, ᾗ τὰ εἴκοσι, τὸ ω, ᾗ τα ὀκτακόσια, νόμῳ καὶ συνθήματι ἀνθρωπίνῳ, ἀλλ' οὐ φύσει σημαντικόν ἐστι τοῦ ἀριθμοῦ.

Cf. Theo Smyrn., *Expositio*, pp. 31 sqq.

b. Also Iambl., *Introd.* p. 56, 27 Pistelli: ἰστέον γὰρ ὡς τὸ παλαιὸν φυσικώτερον οἱ πρόσθεν ἐσημαίνοντο τὰς τοῦ ἀριθμοῦ ποσότητας, ἀλλ' οὐχ ὥσπερ οἱ νῦν συμβολικῶς.

Eurytus

35—This is illustrated rather curiously by the example of Eurytus, the disciple of Philolaus.

a. Arist., *Metaph.* N 5 1092 b⁸: οὐθὲν δὲ διώρισται οὐδὲ ὁποτέρως οἱ ἀριθμοὶ αἵτιοι τῶν οὐσιῶν καὶ τοῦ εἶναι, πότερον ὡς ὅροι, (οἶον αἱ στιγμαὶ τῶν μεγεθῶν, καὶ ὡς Εὐρυτος ἔταττε τίς ἀριθμὸς τίνος, οἶον ὁδὶ μὲν ἀνθρώπου, ὁδὶ δὲ ἵππου, ὥσπερ οἱ τοὺς ἀριθμοὺς ἄγοντες εἰς τὰ σχήματα τριγώνων καὶ τετραγώνων, οὕτως ἀφομοιῶν ταῖς ψήφοις τὰς μορφὰς τῶν φυτῶν). ἢ ὅτι [ὁ]¹ λόγος ἡ συμφωνία ἀριθμῶν, ὁμοίως δὲ καὶ ἄνθρωπος καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον.

b. Alex. Aphrod. p. 827, 9 explains: κείσθω λόγου χάριν ὅρος τοῦ ἀνθρώπου ὁ $\overline{\sigma\eta}$ ἀριθμός, ὁ δὲ τξ' τοῦ φυτοῦ· τοῦτο θεὸς ἐλάμβανε ψηφίδας διακοσίας πεντήκοντα τὰς μὲν πρασίνας τὰς δὲ μελαίνας, ἄλλας <δὲ> ἐρυθράς καὶ ὅλως παντοδαποῖς χρώμασι κεχρωσμένας· εἶτα περιχρίων τὸν τοῖχον ἀσβέστω καὶ σκιαγραφῶν ἄνθρωπον καὶ φυτὸν οὕτως ἐπήγνυ τὰςδε μὲν τὰς ψηφίδας ἐν τῇ τοῦ προσώπου σκιαγραφίᾳ, τὰς δὲ ἐν τῇ τῶν χειρῶν, ἄλλας δὲ ἐν ἄλλοις, καὶ ἀπετέλει τὴν τοῦ μιμουμένου ἀνθρώπου διὰ ψηφίδων ἰσαρίθμων ταῖς μονάσιν, ἃς ὀρίζειν ἔφασκε τὸν ἄνθρωπον.

**the Pyth.
proposition**

36—This manner of representing numbers suggests geometrical problems. The so-called Pythagorean proposition is an application of it.

Procl. *ad Eucl.* I 47: Τῶν μὲν ἱστορεῖν τὰ ἀρχαῖα βουλομένων ἀκούοντας τὸ θεώρημα τοῦτο εἰς Πυθαγόραν ἀναπεμπόντων ἔστιν εὐρεῖν καὶ βουθετεῖν λεγόντων αὐτὸν ἐπὶ τῇ εὐρέσει.

**likeness of
numbers
and things**

37—Aristotle sometimes attributes to Pythagoreans the doctrine that numbers have a great likeness with things of the world, sometimes that, according to them, things *are* numbers, and that number is the essence of all.

¹ ὁ secl. Bonitz.

a. Arist., *Metaph.* A 5, 985 b²³:

Ἐν δὲ τούτοις καὶ πρὸ τούτων οἱ καλούμενοι Πυθαγόρειοι τῶν μαθημάτων ἀψάμενοι πρῶτοι ταῦτα προήγαγον, καὶ ἐντραφέντες ἐν αὐτοῖς τὰς τούτων ἀρχὰς τῶν ὄντων ἀρχὰς ᾤθησαν εἶναι πάντων. Ἐπεὶ δὲ τούτων οἱ ἀριθμοὶ φύσει πρῶτοι, ἐν δὲ τοῖς ἀριθμοῖς ἐδόκουν θεωρεῖν ὁμοιώματα πολλὰ τοῖς οὖσι καὶ γιγνομένοις, μᾶλλον ἢ ἐν πυρὶ καὶ γῇ καὶ ὕδατι, ὅτι τὸ μὲν τοιονδὶ τῶν ἀριθμῶν πάθος δικαιοσύνη, τὸ δὲ τοιονδὶ ψυχῇ καὶ νοῦς, ἕτερον δὲ καιρὸς καὶ τῶν ἄλλων ὡς εἰπεῖν ἕκαστον ὁμοίως, ἔτι δὲ τῶν ἀρμονιῶν ἐν ἀριθμοῖς ὁρῶντες τὰ πάθη καὶ τοὺς λόγους, — ἐπειδὴ τὰ μὲν ἄλλα τοῖς ἀριθμοῖς ἐφαίνετο τὴν φύσιν ἀφωμοιωθῆαι πᾶσαν, οἱ δ' ἀριθμὸν πάσης τῆς φύσεως πρῶτοι, τὰ τῶν ἀριθμῶν στοιχεῖα τῶν ὄντων στοιχεῖα πάντων εἶναι ὑπέλαβον, καὶ τὸν ὅλον οὐρανὸν ἀρμονίαν εἶναι καὶ ἀριθμόν.

b. Cf. *Metaph.* A 6, 987 b¹⁰, where he is comparing Pythagorean doctrine to Plato's theory of the Ideas:

τὴν δὲ μέθεξιν τοῦνομα μόνον μετέβαλεν (Plato) · οἱ μὲν γὰρ Πυθαγόρειοι μιμήσει τὰ ὄντα φασὶν εἶναι τῶν ἀριθμῶν, Πλάτων δὲ μεθέξει, τοῦνομα μεταβαλὼν.

38—a. Arist., *Metaph.* A 5, 987 a¹⁴:

τοσοῦτον δὲ προσεπέθεσαν, ὃ καὶ ἰδίον ἐστὶν αὐτῶν, ὅτι τὸ πεπερασμένον καὶ τὸ ἀπειρον καὶ τὸ ἐν οὐχ ἑτέρας τινὰς ᾤθησαν εἶναι φύσεις, οἷον πῦρ ἢ γῆν ἢ τι τοιοῦτον ἕτερον, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἀπειρον καὶ αὐτὸ τὸ ἐν οὐσίαν εἶναι τούτων ὧν κατηγοροῦνται, διὸ καὶ ἀριθμὸν εἶναι τὴν οὐσίαν πάντων.

number
the essence
of all

b. Cp. *Metaph.* M 6, 1080 b¹⁶:

καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δ' ἓνα τὸν μαθηματικόν (sc. ἀριθμόν φασιν εἶναι), πλὴν οὐ κεχωρισμένον, ἀλλ' ἐκ τούτου τὰς αἰσθητὰς οὐσίας συνεστάναι φασὶν · τὸν γὰρ ὅλον οὐρανὸν κατασκευάζουσιν ἐξ ἀριθμῶν.

things
consist of
numbers

c. Cf. also *Metaph.* N 3, 1090 a²⁰:

οἱ δὲ Π. διὰ τὸ ὅρᾱν πολλὰ τῶν ἀριθμῶν πάθη ὑπάρχοντα τοῖς αἰσθητοῖς σώμασιν, εἶναι μὲν ἀριθμοὺς ἐποίησαν τὰ ὄντα, οὐ χωριστοὺς δέ, ἀλλ' ἐξ ἀριθμῶν τὰ ὄντα.

things are
numbers

d. Ib. 1090 a³²⁻³⁵:

κατὰ μέντοι τὸ ποιεῖν ἐξ ἀριθμῶν τὰ φυσικὰ σώματα, ἐκ μὴ ἐχόντων βάρος μηδὲ κουφότητα ἔχοντα κουφότητα καὶ βάρος, εἰκάσαι περὶ ἄλλου οὐρανοῦ λέγειν καὶ σωμάτων ἀλλ' οὐ τῶν αἰσθητῶν.

critic of Ar.

first no
elaborated
theory

39—The Pythagoreans first explained only a few things by numbers.

a. Arist. *M* 4, 1078 b²¹: οἱ δὲ Πυθαγόρειοι πρότερον περί τινων ὀλίγων, ὧν τοὺς λόγους εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἀνήπτον, οἷον τί ἐστι καιρὸς ἢ τὸ δίκαιον ἢ γάμος.

critic of Ar.

b. *Magna Mor.* A I, 1182 a¹¹:

πρῶτος μὲν οὖν ἐνεχείρησε Π. περὶ ἀρετῆς εἰπεῖν, οὐκ ὀρθῶς δέ · τὰς γὰρ ἀρετὰς εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἀνάγων οὐκ οἰκείαν τῶν ἀρετῶν τὴν θεωρίαν ἐποιεῖτο · οὐ γὰρ ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη ἀριθμὸς ἰσάκεις ἴσος.

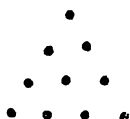
δεκάς

40—a. Philolaus, D. 44 B 11: θεωρεῖν δεῖ τὰ ἔργα καὶ τὴν οὐσίαν τῷ ἀριθμῷ κατὰν δύναιμι, ἅτις ἐστὶ ἐν τῇ δεκάδι · μέγала γὰρ καὶ παντελής καὶ παντοεργὸς καὶ θείω καὶ ὠρανίω βίω καὶ ἀνθρωπίνω ἀρχὰ καὶ ἀγεμῶν κοινωνοῦσα * . . . δύναμις καὶ τᾶς δεκάδος. ἄνευ δὲ τούτας πάντ' ἄπειρα καὶ ἄδηλα καὶ ἀφανῆ.

b. Cf. Arist., *Metaph.* A 5, 986a⁸:

τέλειον ἡ δεκάς εἶναι δοκεῖ καὶ πᾶσαν εἰληφέναι τὴν τῶν ἀριθμῶν φύσιν.

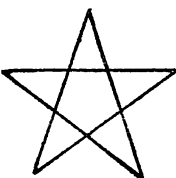
τετρακτύς

41—a Pythagoras is called the inventor of the tetractys, a figure that represents the number ten as the triangle of four. See *Carm. Aur.* 47:

οὐ μὰ τὸν ἀμετέρα ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν,
παγὰν ἀενάου φύσιος ῥίζωμά τ' ἔχουσιν.

penta-
gramma

two
contrarious
principles

b. Another sacred symbol of Pythagoreans is the pentagram or pentalfa. Schol. Luc., p. 234, 21 Rabe:

τὸ πεντάγραμμον · ὅτι τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον πένταλφα σύμβολον ἦν πρὸς ἀλλήλους Πυθαγορείων ἀναγνωριστικὸν καὶ τούτῳ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἐχρῶντο.

Later a wellknown magical symbol (Paracelsus in the 16th century; also in Goethe's *Faust*).

42—Arist. *Metaph.* A 5, 986 a¹⁵:

φαίνονται δὴ καὶ οὗτοι (οἱ Πυθαγόρειοι) τὸν ἀριθμὸν νομίζοντες ἀρχὴν εἶναι καὶ ὡς ὕλην τοῖς οὐσι καὶ ὡς πάθη τε καὶ ἔξεις, τοῦ δὲ ἀριθμοῦ στοιχεῖα τό τε ἄρτιον καὶ τὸ περιττόν, τούτων δὲ τὸ μὲν πεπερασμένον τὸ δὲ ἄπειρον, τὸ δ' ἐν ἑξ ἀμφοτέρων εἶναι τούτων (καὶ γὰρ ἄρτιον εἶναι καὶ περιττόν), τὸν δ' ἀριθμὸν ἐκ τοῦ ενός, ἀριθμοὺς δέ, καθάπερ εἴρηται, τὸν ὅλον οὐρανόν. ἕτεροι

* After κοινωνοῦσα Diels indicates a lacuna of 12 letters.

δὲ τῶν αὐτῶν τούτων τὰς ἀρχὰς δέκα λέγουσιν εἶναι τὰς κατὰ συστοιχίαν λεγομένας·

πέρας	ἄπειρον,
περιττὸν	ἄρτιον,
ἐν	πλήθος,
δεξιὸν	ἀριστερόν,
ἄρρεν	θῆλυ,
ῥεμοῦν	κινούμενον,
εὐθύ	καμπύλον,
φῶς	σκότος,
ἀγαθὸν	κακόν,
τετράγωνον	ἑτερόμηκες.

ὃνπερ τρόπον ἔοικε καὶ Ἀλκμαίων ὁ Κροτωνιάτης ὑπολαβεῖν, καὶ ἦτοι οὗτος παρ' ἐκείνων ἢ ἐκεῖνοι παρὰ τούτου παρέλαβον τὸν λόγον τοῦτον.

43—Aristotle tells us, Pythagoreans held that there was „boundless breath” outside the heavens, and that it was inhaled by the world.

the
breathing
universe

a. Arist., *Phys.* IV 6, 213 b²²: εἶναι δ' ἔφασαν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι κενόν, καὶ ἐπεισιέναι αὐτῷ * τῷ οὐρανῷ ἐκ τοῦ ἀπείρου πνεύματος ὡς ἀναπνέοντι καὶ τὸ κενόν, ὃ διορίζει τὰς φύσεις, ὡς ὄντος τοῦ κενοῦ χωρισμοῦ τινος τῶν ἐφεξῆς καὶ διορίσεως· καὶ τοῦτ' εἶναι πρῶτον ἐν τοῖς ἀριθμοῖς· τὸ γὰρ κενὸν διορίζει τὴν φύσιν αὐτῶν.

b. Cf. *Plac.* II 9, 1 (*Dox.* 338): οἱ ἀπὸ Πυθαγόρου ἐκτὸς εἶναι τοῦ κόσμου κενόν, εἰς δ' ἀναπνεῖ ὁ κόσμος καὶ ἐξ οὗ.

44—a. *Aët.* II 7, 7 (D. 44 A 16): Φιλόλαος¹ πῦρ ἐν μέσῳ περὶ τὸ κέντρον, ὅπερ ἐστὶν τοῦ παντός καλεῖ καὶ Διδὸς οἶκον καὶ μητέρα θεῶν, βωμόν τε καὶ συνοχὴν² καὶ μέτρον φύσεως· καὶ πάλιν ἕτερον ἀνωτάτω, τὸ περιέχον. πρῶτον δ' εἶναι φύσει τὸ μέσον, περὶ δὲ τοῦτο δέκα σώματα θεῖα χορεύειν, [οὐρανόν] <μετὰ τὴν τῶν ἀπλανῶν σφαῖραν> τοὺς ἑπλανήτας, μεθ' οὓς ἥλιον, ὕψ' ὧς σελήνην, ὕψ' ἣ τὴν γῆν, ὕψ' ἣ τὴν ἀντίχθονα, μεθ' αὐτὰ σύμπαντα τὸ πῦρ ἐστίας περὶ τὰ κέντρα τάξιν ἐπέχον. τὸ μὲν οὖν ἀνωτάτω μέρος τοῦ περιέχοντος, ἐν ᾧ τὴν εἰλικρίνειαν εἶναι τῶν στοιχείων, ὄλυμπον καλεῖ· τὰ δὲ ὑπὸ τὴν τοῦ ὄλύμπου φοράν, ἐν ᾧ τοὺς πέντε πλανήτας

the so-called
cosmology
of Philolaus

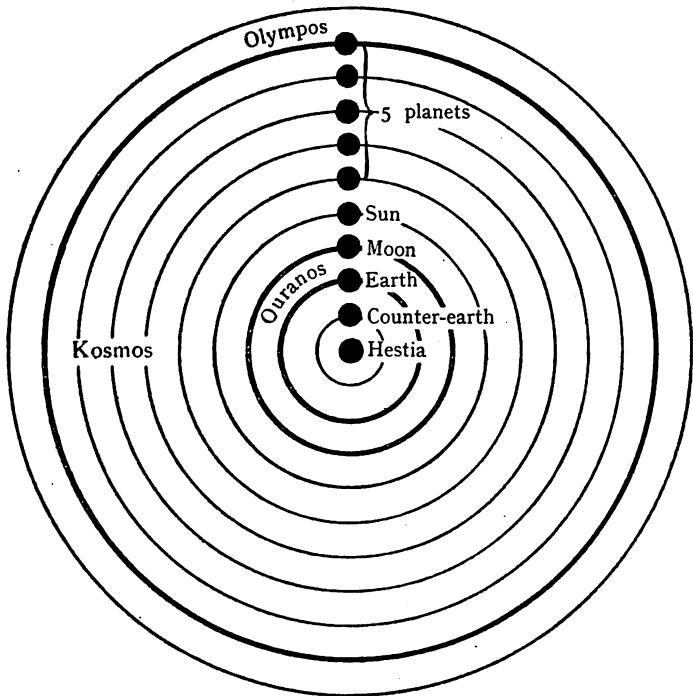
¹ Φ., sc. says.

² What keeps all together.

* αὐτῷ is read in one ms, and accepted by Simpl., Prantl, Bonitz and Carteron. The other mss have αὐτό, as is read also by Philop. and Themist., followed by W. D. Ross in his recent edition.

μεθ' ἡλίου καὶ σελήνης τετάχθαι, κόσμον, τὸ δ' ὑπὸ τούτοις ὑποσέληνόν τε καὶ περίγειον μέρος, ἐν ᾧ τὰ τῆς φιλομεταβόλου γενέσεως, οὐρανόν. καὶ περὶ μὲν τὰ τεταγμένα τῶν μετεώρων γίνεσθαι τὴν σοφίαν, περὶ δὲ τῶν γινομένων τὴν ἀταξίαν τὴν ἀρετὴν¹, τελείαν μὲν ἐκείνην, ἀτελεῖ δὲ ταύτην.

It is highly improbable that it was Philolaus who taught this cosmology. For the arguments see Burnet, *E. Gr. Ph.* 345 f, ⁴ 297 f; W. Wiersma, *Mnem.* 1942, p. 28 f. argues for Hicetas of Syracuse as the author of this cosmology. Cf. M. T. Cardini, *Il cosmo di Filolao, Rivista di Storia della Filosofia* (Milano) 1946 (1), 322-333.

The cosmic system of Philolaus.

the
antichthon

b. Arist., *De caelo* II 13, 293 a¹⁸: τῶν πλείστων ἐπὶ τοῦ μέσου κεῖσθαι (τὴν γῆν) λεγόντων — ἐναντίως οἱ περὶ τὴν Ἰταλίαν, καλούμενοι δὲ Πυθαγόρειοι λέγουσιν. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ μέσου πῦρ εἶναι φασί, τὴν δὲ γῆν ἐν τῶν

¹ καὶ περὶ μὲν — τὴν ἀρετὴν - "And that wisdom is referring to the fixed order of the heavenly bodies and phenomena, but virtue to the disorder of things that come into being."

ἄστρον οὖσαν, κύκλῳ φερομένην περὶ τὸ μέσον νύκτα τε καὶ ἡμέραν ποιεῖν. ἔτι δ' ἐναντίαν ἄλλην ταύτη κατασκευάζουσι γῆν, ἣν ἀντίχθονα ὄνομα καλοῦσιν, οὐ πρὸς τὰ φαινόμενα τοὺς λόγους καὶ τὰς αἰτίας ζητοῦντες, ἀλλὰ πρὸς τινὰς λόγους καὶ δόξας αὐτῶν τὰ φαινόμενα προσέλκοντες καὶ πειρώμενοι συγκοσμεῖν.

c. Cic., *Acad. pr.* II 123: Hicetas Syracosius, ut ait Theophrastus, caelum, solem, lunam, stellas, supra denique omnia stare censet, neque praeter terram rem ullam in mundo moveri; quae cum circum axem se summa celeritate convertat et torqueat, eadem effici omnia, quae, si stante terra caelum moveretur.

Hicetas

d. *Aët.* III 13, 3 (D. 51, 5):

Ecphantus

Ἡρακλείδης ὁ Ποντικός καὶ Ἐκφάντος ὁ Πυθαγόρειος κινουῖσι μὲν τὴν γῆν, οὐ μὴν γε μεταβατικῶς, ἀλλὰ τρεπτικῶς, τροχοῦ δίκην ἐνηξονισμένην¹, ἀπὸ δυσμῶν ἐπ' ἀνατολὰς περὶ τὸ ἴδιον αὐτῆς κέντρον.

45—Arist., *De caelo* II 9, 290 b¹²:

the „harmony of the spheres”

φανερὸν δ' ἐκ τούτων, ὅτι καὶ τὸ φάναι γίνεσθαι φερομένων² ἁρμονίαν, ὡς συμφώνων γινομένων τῶν ψόφων, κομψῶς μὲν εἴρηται καὶ περιττῶς³ ὑπὸ τῶν εἰπόντων, οὐ μὴν οὕτως ἔχει τᾶληθές. δοκεῖ γάρ τισιν ἀναγκαῖον εἶναι τηλικούτων φερομένων σωμάτων γίνεσθαι ψόφον, ἐπεὶ καὶ τῶν παρ' ἡμῖν οὔτε τοὺς ὄγκους ἐχόντων ἴσους οὔτε τοιοῦτῳ τάχει φερομένων· ἡλίου δὲ καὶ σελήνης, ἔτι τε τοσούτων τὸ πλῆθος ἄστρον καὶ τὸ μέγεθος φερομένων τῷ τάχει τοιαύτην φορὰν ἀδύνατον μὴ γίνεσθαι ψόφον ἀμήχανόν τινα τὸ μέγεθος. ὑποθέμενοι δὲ ταῦτα καὶ τὰς ταχυτήτας ἐκ τῶν ἀποστάσεων ἔχειν τοὺς τῶν συμφωνιῶν λόγους, ἐναρμόνιον φασὶ γίνεσθαι τὴν φωνὴν φερομένων κύκλῳ τῶν ἄστρον. ἐπεὶ δ' ἄλογον ἐδόκει τὸ μὴ συνακοῦειν ἡμᾶς τῆς φωνῆς ταύτης, αἴτιον τούτου φασὶν εἶναι τὸ γιγνομένοις εὐθύς ὑπάρχειν τὸν ψόφον, ὥστε μὴ διάδηλον εἶναι πρὸς τὴν ἐναντίαν σιγὴν· πρὸς ἄλληλα γὰρ φωνῆς καὶ σιγῆς εἶναι τὴν διάγνωσιν, ὥστε, καθάπερ τοῖς χαλκοτύποις διὰ συνήθειαν οὐθὲν δοκεῖ διαφέρειν, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ταῦτ' συμβαίνειν.

This theory of the „harmony of the spheres” survived the Middle Ages. Kepler worked it out into details in his work *Harmonices mundi*. See Heath, *Aristarchus* pp. 105-115 (where the above quoted passage is translated).

46—Alcmaeon of Croton is said to have taught the divinity of the celestial bodies.

divinity of the celestial bodies

¹ Not so, that it goes from one side to the other, but turning itself round an axis, like a wheel fixed in an axle.

² sc. τῶν ἄστρον.

³ with subtilty.

stellae

a. Arist., *De anima* I 2, 405 a²⁹:

παραπλησίως δὲ τούτοις (Thales, Diogenes and Heraclitus) καὶ Ἀ. εἰκεν ὑπολαβεῖν περὶ ψυχῆς · φησὶ γὰρ αὐτὴν ἀθάνατον εἶναι διὰ τὸ εἰκέναι τοῖς ἀθανάτοις · τοῦτο δ' ὑπάρχειν αὐτῇ ὡς αἰετὶ κινουμένη · κινεῖσθαι γὰρ καὶ τὰ θεῖα πάντα συνεχῶς αἰεῖ, σελήνην, ἥλιον, τοὺς ἀστέρας καὶ τὸν οὐρανὸν ὅλον.

b. Cic., *De nat. deorum* I 11, 27:

Crotoniates autem A., qui soli et lunae reliquisque sideribus omnibus animoque praeterea divinitatem dedit, non sensit sese mortalibus rebus immortalitatem dare.

c. Clem., *Protr.* 66 (I, 50, 20 St.):

ὁ γὰρ τοι Κροτωνιάτης Ἀ. θεοὺς ᾤετο τοὺς ἀστέρας εἶναι ἐμφύχους ὄντας.

further
history of
the Pyth.
society

47—The syndedrion of the Pythagoreans at Croton was burned with the members themselves by the Crotoniates in the years 440-430.

a. Polyb., *Histor.* II 39: Καθ' οὗς γὰρ καιροὺς ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἰταλίαν τόποις, κατὰ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα τότε προσαγορευομένην, ἐνέπρησαν τὰ συνέδρια τῶν Πυθαγορείων, μετὰ ταῦτα δὲ γινομένου κινήματος ὀλοσχεροῦς¹ περὶ τὰς πολιτείας (ὅπερ εἰκός, ὡς ἂν τῶν πρώτων ἀνδρῶν ἐξ ἐκάστης πόλεως οὕτω παραλόγως διαφθαρέντων), συνέβη τὰς κατ' ἐκείνους τοὺς τόπους Ἑλληνικὰς πόλεις ἀναπλησθῆναι φόνου καὶ στάσεως καὶ παντοδαπῆς ταραχῆς.

Philolaus
and Lysis

Philolaus was during that time at Thebes (Plato, *Phaedo* 61 d). According to Aristoxenus (Iambl., *V. P.* 250) only two Pythagoreans escaped from Croton. One of them was Lysis, who went to Thebes and afterwards became the master of Epaminondas.

b. Iambl., *V. Pyth.* 250, Deubner p. 134, l. 16 ff.: τῶν δύο τῶν περισωθέντων, ἀμφοτέρων Ταραντίνων ὄντων, ὁ μὲν Ἀρχιππος ἀνεχώρησεν εἰς Τάραντα, ὁ δὲ Λύσις μισήσας τὴν ὀλιγωρίαν ἀπῆρεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐν Ἀχαΐᾳ διέτριβε τῇ Πελοποννησιακῇ, ἔπειτα εἰς Θήβας μετῴκησατο σπουδῆς² τινος γενομένης, οὐπερ ἐγένετο Ἐπαμινώνδας ἀκροατὴς καὶ πατέρα τὸν Λύσιν ἐκάλεσεν.

¹ A complete riot.

² „Political zeal”, party feelings by which he came into danger.

THIRD CHAPTER

HERACLITUS

48—H. “flourished” round 500 (Diog. IX, 1). He is younger than Pythagoras and Xenophanes, which appears from D. 22 B 40:

date

a. πολυμαθὴν νόον ἔχειν οὐ διδάσκει · ‘Ἡσίοδον γὰρ ἂν ἐδίδαξε καὶ Πυθαγόρην αὐτὶς τε Ξενοφάνεα καὶ Ἑκαταῖον.

On the other hand he is older than Parmenides, who clearly combats him in his poem (Parm., D. 28 B 6, vs. 8-9).

b. D. 22 B 121 speaks of the expulsion of Hermodorus: ἄξιον Ἐφεσίοις ἡβηδὸν ἀπάγξασθαι, οἷτινες Ἑρμόδωρον ἄνδρα ἑωυτῶν ὀνήιστον ἐξέβαλον φάντες · ἡμέων μὲν εἰς ὀνήιστος ἔστω, εἰ δὲ μή, ἄλλη τε καὶ μετ’ ἄλλων.

This event, according to Zeller, could not have taken place before the downfall of Persian rule. H. consequently cannot have published his work till after 478. Burnet, *E. Gr. Ph.*² 143 sq. rightly argued that the Persians never took their internal selfgovernment from the Ionian cities¹: the accepted view was, as appears from the spurious Letters of Heraclitus, that the expulsion of Hermodorus took place during the reign of Darius.

49—Diog. IX 1, 1-3: (1) Μεγαλόφρων δὲ γέγονε παρ’ ὄντιναοῦν καὶ ὑπερόπτης, ὥς καὶ ἐκ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ δηλόν, ἐν ᾧ φησι „πολυμαθὴν” e.q.s.² (2) Ἀξιούμενος δὲ καὶ νόμους θεῖναι πρὸς αὐτῶν ὑπερεῖδε διὰ τὸ ἤδη κεκρατῆσθαι τῇ πονηρᾷ πολιτείᾳ τὴν πόλιν. (3) ἀναχωρήσας δὲ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος μετὰ τῶν παιδῶν ἡστραγάλιζεν · περιστάντων δ’ αὐτὸν τῶν Ἐφεσίων, ‘τί, ὦ κάκιστοι, θαυμάζετε;’ εἶπεν · ‘ἢ οὐ κρεῖττον τοῦτο ποιεῖν ἢ μεθ’ ὑμῶν πολιτεύεσθαι;’ καὶ τέλος μισανθρωπήσας καὶ ἐκπατήσας ἐν τοῖς ὄρεσι διητᾶτο, πῶας σιτούμενος καὶ βοτάνας. (5) ἤκουσέ τε οὐδενός, ἀλλ’ αὐτὸν ἔφη διζήσασθαι καὶ μαθεῖν πάντα παρ’ ἑαυτοῦ³.

life and character

50—a. Diog. ib. 5-6: τὸ δὲ φερόμενον αὐτοῦ βιβλίον ἐστὶ μὲν ἀπὸ τοῦ συνέχοντος⁴ περὶ φύσεως, διήρηται δὲ εἰς τρεῖς λόγους, εἷς τε τὸν περὶ τοῦ

his book

¹ Cp. in the fourth edition p. 130 f.

² The author could also have cited D. B 49: εἰς ἔμοι μυρῖοι, ἐὰν ἄριστος ᾦ.

³ B 101: ἐδιζησάμην ἑμεωυτόν.

⁴ τὸ συνέχον = the chief matter (frequently in *Polymb.*).

παντός καὶ πολιτικὸν καὶ θεολογικόν. (6) ἀνέθηκε δ' αὐτὸ εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ὡς μὲν τινες, ἐπιτηδεύσας ἀσαφέστερον γράψαι, ὅπως οἱ δυνάμενοι ¹ <μόνον> προσίοιεν αὐτῷ καὶ μὴ ἐκ τοῦ δημώδους εὐκαταφρόνητον ᾗ.

b. Ib.: Θεόφραστος δὲ φησιν ὑπὸ μελαγχολίας τὰ μὲν ἡμιτελῆ, τὰ δὲ ἄλλοτε ἄλλως ἔχοντα γράψαι.

ὁ σκοτεινός 51—He was surnamed ὁ σκοτεινός.

a. Cic., *De fin.* II, 15; Strabo XIV, 25 (τῶν μὲν παλαιῶν Ἡράκλειτός τε ὁ σκοτεινός καλούμενος καὶ Ἑρμόδωρος); [Arist.], *De mundo* 5. Livius mentions in the days of Hannibal one „Heraclitus, cui Scotino cognomen erat” (XXIII 39, 3).

b. Arist., *Rhet.* III 5, 1407 b¹⁵ says that it is difficult to punctuate the texts of H.:

Τὰ γὰρ Ἡρακλείτου διαστίξαι ² ἔργον ³ διὰ τὸ ἄδηλον εἶναι ποτέρῳ πρόσκειται, τῷ ὕστερον ἢ τῷ πρότερον, οἷον ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ τοῦ συγγράμματος. φησὶ γάρ· (D. B 1; our nr. 60 a) „τοῦ λόγου τοῦδ' ἐόντος αἰεὶ ἀξύνετοι ἄνθρωποι γίνονται”. ἄδηλον γὰρ τὸ αἰεὶ πρὸς ὁποτέρῳ διαστίξαι.

H. himself seems to be quite conscious of writing an oracular style.

c. D. B 93:

ὁ ἀναξ, οὗ τὸ μαντήγιόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς, οὔτε λέγει οὔτε κρύπτει ἀλλὰ σημαίνει.

d. D. B 92:

Σίβυλλα δὲ μαινομένῳ στόματι ἀγέλαστα καὶ ἀκαλλώπιστα καὶ ἀμύριστα φθεγγομένη χιλίων ἐτέων ἐξικνεῖται τῇ φωνῇ διὰ τὸν θεόν.

doctrine 52—The doctrine of H. can be gathered from four central texts, illustrated by various images.

i. eternal
change and
movement

a. Plato, *Crat.* 402 a:

λέγει που Ἡράκλειτος ὅτι πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει, καὶ ποταμοῦ ῥοῇ ἀπεικάζων τὰ ὄντα λέγει ὡς δις ἐς τὸν αὐτὸν ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης.

b. Heracl., D. B 91 (Plut., *De E ap. Delph.* 18, p. 392 B):

„ποταμῷ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐμβῆναι δις τῷ αὐτῷ”, καθ' Ἡράκλειτον, οὐδὲ θνητῆς οὐσίας δις ἄψασθαι κατὰ ἕξιν· ἀλλ' ὀξύτητι καὶ τάχει μεταβολῆς „σκίδνησι καὶ πάλιν συνάγει” ⁴, μᾶλλον δὲ οὐδὲ πάλιν οὐδ' ὕστερον, ἀλλ' ἅμα συνίσταται καὶ ἀπολείπει, „πρόσεισι καὶ ἀπεισι”.

¹ οἱ δυνάμενοι - οἱ ἄριστοι.

² to point off.

³ ἔργον, sc. ἐστι (it is difficult).

⁴ συνάγει - intrans.

c. D. B 49a:

ποταμοῖς τοῖς αὐτοῖς ἐμβαίνομέν τε καὶ οὐκ ἐμβαίνομεν, εἰμέν τε καὶ οὐκ εἶμεν.

d. fr.—*

Στάσις ἐστὶ τῶν νεκρῶν.

e. B 125:

καὶ ὁ κυκεὼν δίσταται <μῆ> κινούμενος.

53—a. Heracl., D. B 53:

πόλεμος πάντων μὲν πατήρ ἐστι, πάντων δὲ βασιλεύς, καὶ τοὺς μὲν θεοὺς ἔδειξε τοὺς δὲ ἀνθρώπους, τοὺς μὲν δούλους ἐποίησε τοὺς δὲ ἐλευθέρους.

2. war and
elastic
harmony

b. Cf. Arist., *Eth. Eud.* VII 1, 1235 a²⁵:

καὶ Ἡράκλειτος ἐπιτιμᾷ τῷ ποιήσαντι (Hom. Σ 107) · „ὥς ἔρις ἐκ τε θεῶν καὶ ἀνθρώπων ἀπόλοιτο” · οὐ γὰρ ἂν εἶναι ἁρμονίαν μὴ ὄντος ὀξέος καὶ βαρέος, οὐδὲ τὰ ζῶα ἄνευ θήλεος καὶ ἄρρενος, ἐναντίων ὄντων.

c. Heracl., D. B 8 (Arist., *Eth. Nic.* VIII 2, 1155 b⁴: Ἡράκλειτος (φάσκων) τὸ ἀντίζουον συμφέρον καὶ ἐκ τῶν διαφερόντων καλλίστην ἁρμονίαν καὶ πάντα κατ’ ἔριν γίνεσθαι.

d. Heracl., D. B 51:

οὐ ξυνιᾶσιν ὅκως διαφερόμενον ἐωυτῷ ὁμολογέει · παλίντροπος ** ἁρμονίη ὅκωσπερ τόξου καὶ λύρης.

e. [Arist.], *De mundo* 5, 396 b⁷; D. B 10:

ἴσως δὲ τῶν ἐναντίων ἡ φύσις γλίσχεται καὶ ἐκ τούτων ἀποτελεῖ τὸ σύμφωνον, οὐκ ἐκ τῶν ὁμοίων · ὥσπερ ἀμέλει τὸ ἄρρεν συνήγαγε πρὸς τὸ θῆλυ καὶ οὐχ ἐκάτερον πρὸς τὸ ὁμόφυλον καὶ τὴν πρώτην ὁμόνοιαν διὰ τῶν ἐναντίων συνῆψεν, οὐ διὰ τῶν ὁμοίων. ἔοικε δὲ καὶ ἡ τέχνη τὴν φύσιν μιμουμένη τοῦτο ποιεῖν · ζωγραφία μὲν γὰρ λευκῶν τε καὶ μελάνων ὥχρῶν τε καὶ ἐρυθρῶν χρωμάτων ἐγκερασασμένη φύσει τὰς εἰκόνας τοῖς προηγούμενοις ἀπετέλεσε συμφώνους, μουσικὴ δὲ ὀξεῖς ἅμα καὶ βαρεῖς μακροὺς τε καὶ βραχεῖς φθόγγους μεῖξασα ἐν διαφόροις φωναῖς μίαν ἀπετέλεσεν ἁρμονίαν, γραμματικὴ δὲ ἐκ φωνηέντων καὶ ἀφώνων γραμμάτων κρᾶσιν ποιησαμένη τὴν ὅλην τέχνην ἀπ’ αὐτῶν συνέστησατο. ταῦτό δὲ τοῦτο ἦν καὶ τὸ παρὰ τῷ σκοτεινῷ λεγόμενον Ἡρακλείτῳ ·

* Diels puts this fragment under the testimonia (A 6): Aët. I 23, 7 (*Dox.* 320): Ἡ. ἡρεμίαν τε καὶ στάσιν ἐκ τῶν ὄλων ἀνήρει · ἐστὶ γὰρ τοῦτο τῶν νεκρῶν.

** Plutarch, *De Is.* 45, 369 a, and Porphyry read παλίντροπος. In most other quotations the mss have παλίντροπος.

„συνάψεις ὅλα καὶ οὐχ ὅλα, συμφερόμενον διαφερόμενον, συνᾶδον διαᾶδον, καὶ ἐκ πάντων ἐν καὶ ἐξ ἐνὸς πάντα.”

contraries 54—a. Heracl., D. B 67:

‘Ο θεὸς ἡμέρην εὐφρόνην, χειμῶν θέρος, πόλεμος εἰρήνην, κόρος λιμός· ἀλλοιοῦται δὲ ὅκωσπερ πῦρ ὁπότεν συμμιγῇ θυώμασιν, ὀνομάζεται καθ’ ἡδονὴν ἐκάστου ¹.

b. D. B 88:

ταῦτὸ τ’ ἐνι ² ζῶν καὶ τεθνηκός καὶ τὸ ἐγρηγορός καὶ τὸ καθεῦδον καὶ νέον καὶ γηραιόν· τάδε γὰρ μεταπεσόντα ἐκεῖνά ἐστι κακεῖνα πάλιν μεταπεσόντα ταῦτα.

c. D. B 62:

ἀθάνατοι θνητοί, θνητοὶ ἀθάνατοι, ζῶντες τὸν ἐκείνων θάνατον, τὸν δὲ ἐκείνων βίον τεθνεῶτες ³.

d. The same principle works in the elements. D. B 76:

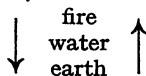
Ζῆ πῦρ τὸν γῆς θάνατον καὶ ἀήρ Ζῆ τὸν πυρὸς θάνατον, ὕδωρ Ζῆ τὸν ἀέρος θάνατον, γῆ τὸν ὕδατος.

3. ὁδὸς ἄνω
ὁδὸς κάτω

55—H. says that the upward path and the downward path are the same.

a. D. B 60:

‘Οδὸς ἄνω κάτω μία καὶ ὡυτή.

b. Diog. IX 7 (D. A 1):

ἐκ πυρὸς τὰ πάντα συνεστάναι καὶ εἰς τοῦτο ἀναλύεσθαι ⁴. πάντα τε γίνεσθαι καθ’ εἰμαρμένην, καὶ διὰ τῆς ἐναντιοδορομίας * ἡρμόσθαι τὰ ὄντα. — (8) πῦρ εἶναι στοιχεῖον καὶ πυρὸς ἀμοιβὴν τὰ πάντα ⁵, ἀραιώσῃ καὶ πυκνῶσῃ γινόμενα. σαφῶς δὲ οὐδὲν ἐκτίθεται. — τῶν δὲ ἐναντίων τὸ μὲν ἐπὶ τὴν γένεσιν ἄγον καλεῖσθαι πόλεμον καὶ ἔριν, τὸ δ’ ἐπὶ τὴν ἐκπύρωσιν ὁμολογίαν καὶ

¹ O. Gigon, *Ursprung* 242, remarks: “The fire in the luxurious Ionian houses is perfumed; it is named after the perfume with which it is mixed.”

² ἐν ἡμῖν ἐστίν.

³ They live mutually each other’s death and die each other’s life.

⁴ Cp. the theory of the ἐκπύρωσις, our next nrs.

⁵ “All things are given in exchange for fire”. Cf. B 90 (our nr. 58).

* ἐναντιοδορομίας Aët. I 7, 22 (*Dox.* 303). A probable correction of ἐναντιοτροπῆς.

εἰρήνην, καὶ τὴν μεταβολὴν ὁδὸν ἄνω κάτω, τὸν τε κόσμον γίνεσθαι κατ' αὐτήν. (9) πυκνούμενον γὰρ τὸ πῦρ ἐξυγραινέσθαι συνιστάμενόν τε γίνεσθαι ὕδωρ, πηγνύμενον δὲ τὸ ὕδωρ εἰς γῆν τρέπεσθαι· καὶ ταύτην ὁδὸν ἐπὶ τὸ κάτω εἶναι λέγει. πάλιν τε αὖ τὴν γῆν χεῖσθαι¹, ἐξ ἧς τὸ ὕδωρ γίνεσθαι, ἐκ δὲ τούτου τὰ λοιπά, σχεδὸν πάντα ἐπὶ τὴν ἀναθυμίασιν² ἀνάγων τὴν ἀπὸ τῆς θαλάττης. αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ ἐπὶ τὸ ἄνω ὁδός.

56—a. Arist., *Phys.* III 5, 205 a³:

ἐκπύρωσις

Ἡ. φησὶν ἅπαντα γίνεσθαι ποτε πῦρ.

Also *Metaph.* Λ¹⁰, 1067 a⁴; *De caelo* I 10, 279 b¹⁶; Diog. IX 8:

γεννᾶσθαι τε αὐτὸν (τὸν κόσμον) ἐκ πυρὸς καὶ πάλιν ἐκπυροῦσθαι κατὰ τινὰς περιόδους ἐναλλάξ τὸν σύμπαντα αἰῶνα· τοῦτο δὲ γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην.

b. Theophrastus (*Simpl.*, *Phys.* 24, 4 D, *Dox.* 476) says, that H. fixed these periods on a limited duration:

ποιεῖ δὲ καὶ τάξιν τινὰ καὶ χρόνον ὠρισμένον τῆς τοῦ κόσμου μεταβολῆς κατὰ τινὰ εἰμαρμένην ἀνάγκην*.

c. Cf. *Aët.* II 32, 3 (*Dox.* 364): Ἡ. ἐξ μυρίων ὀκτακισχιλίων ἡλιακῶν (sc. ἐνιαυτῶν. H. makes it consist in 18000 sun-years).

57—Burnet argued (*E. Gr. Ph.*² 178-183; ⁴ 156-163) that the theory of a periodical conflagration is inconsistent with the texts of H. himself, D. B 30 and 94, and explained them as a later (Stoic and Christian) interpretation. difficulties

Zeller and Diels maintained that H. taught a general conflagration (see Zeller, *Phil. d. Gr.* I 2, p. 878 n. 2). More recently O. Gigon understood the μέτρα - μέτρα in our next following fr. as indicating a succession of periods³. Cf. *Ursprung*, pp. 215 f., cited sub c.

a. Heracl., D. B 30:

Κόσμον τόνδε, τὸν αὐτὸν ἀπάντων, οὔτε τις θεῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐποίησεν, ἀλλ' ἦν αἰεὶ καὶ ἔστιν καὶ ἔσται πῦρ αἰέζων, ἀπτόμενον μέτρα καὶ ἀποσβευνόμενον μέτρα.

μέτρα can mean "partly", and can also mean "periodically".

¹ is dispersed.

² evaporation.

³ *Untersuchungen zu Heraklit*, Basel 1935, p. 73: "Denn nur ein derartig markiertes besonderes Weltgeschehen konnte als vom Schicksalsgesetz bestimmt bezeichnet werden und kaum ein ewig gleichförmiges Fließen."

* ἀνάγκην is athetised by Usener as a gloss.

b. Cf. D. B 94:

"Ἡλιος γὰρ οὐχ ὑπερβήσεται μέτρα · εἰ δὲ μή,
Ἐρινύες μιν Δίκης ἐπίκουροι ἐξευρήσουσιν.

Indeed, there is a certain contradiction between the theory of an eternal process of conflagration and that of a periodical catastrophe. May we say that in Arist.'s words in *Phys.* III 5 (ἅπαντα γίνεσθαι ποτε πῦρ) the praesens just marks the perpetual process and consequently excludes a periodical catastrophe? The answer to this question may be found in the next fr.

c. Heracl., D. B 66:

πάντα γάρ, φησί, τὸ πῦρ ἐπελθὼν κρινεῖ καὶ καταλήψεται.

Cf. O. Gigon, *Ursprung*, l.c. "Es wird nicht angehen, die Christen und die Stoiker hier in ein und derselben Missdeutung des heraklitischen Feuers als Gericht zusammentreffen zu lassen" e.q.s.

all things
are given in
exchange
for fire

58—Heracl., D. B 90:

πυρός τε ἀνταμοιβή τὰ πάντα φησὶν ὁ Ἡράκλειτος καὶ πῦρ ἀπάντων, ὅ-
κωσπερ χρυσοῦ χρήματα καὶ χρημάτων χρυσός.

the soul

59—a. Heracl., D. B 36:

ψυχῆσιν θάνατος ὕδωρ γενέσθαι, ὕδατι δὲ θάνατος γῆν γενέσθαι. ἐκ γῆς δὲ
ὕδωρ γίνεται, ἐξ ὕδατος δὲ ψυχή.

H. observed drunken people and therefore says:

b. D. B 77:

ψυχῆσιν τέρψιν ἢ θάνατον ὑγρῆσι γενέσθαι.

c. Cf. B 117:

Ἄνθρωπος ὁκόταν μεθυσθῇ, ἄγεται ὑπὸ παιδὸς ἀνήβου σφαλλόμενος, οὐκ ἐπαῖων
ὅκη βαίνει, ὑγρὴν τὴν ψυχὴν ἔχων.

the dry soul

Soul is the purest manifestation of the cosmic fire. Therefore the dry soul is wisest, as water is the death for souls.

d. D. B 118:

αὕη [ξηρὴ] ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη*.

e. Cf. D. B 85:

θυμῷ μάχεσθαι χαλεπὸν · ὁ γὰρ ἂν θέλῃ ψυχῆς ὠνεῖται.

Anger is an eruption of the fire that is the vital force of the soul. Therefore, "what anger wills is bought at the expense of the soul". Vid. W. J. Verdenius, *A psychological statement of H.*, in *Mnem.* 1942, p. 115-121.

* αὕη [ξηρὴ] Stephanus, Bywater, Burnet. Diels reads αὐγὴ ξηρὴ. In this form the text is cited by Plutarch, Philo, Musonius and Clemens Alex. The mss have not αὐγὴ, but αὐτὴ and αὐτή. Stob. cites αὕη ξηρὴ.

60—a. Heracl., D. B 1:

4. the logos

τοῦ λόγου τοῦδ' ἐόντος αἰεὶ ἀξύνετοι γίνονται ἄνθρωποι καὶ πρόσθεν ἢ ἀκοῦσαι καὶ ἀκούσαντες τὸ πρῶτον · γινομένων γὰρ πάντων κατὰ τὸν λόγον τόνδε ἀπείροισιν ἐοίκασιν, πειρώμενοι καὶ ἐπέων καὶ ἔργων τοιούτων, ὁκοίων ἐγὼ διηγεῖμαι διαίρων ἕκαστον κατὰ φύσιν καὶ φράζων ὅπως ἔχει. τοὺς δὲ ἄλλους ἀνθρώπους λανθάνει ὁκόσα ἐγερθέντες ποιοῦσιν, ὅκωσπερ ὁκόσα εὕδοντες ¹ ἐπιλανθάνονται.

b. D. B 2 (Sext., *Adv. Math.* VII 133):

διὸ δεῖ ἐπεσθαι τῷ <ξυνῶ, τουτέστι τῷ> κοινῷ · ξυνὸς γὰρ ὁ κοινός. τοῦ λόγου δ' ἐόντος ξυνοῦ ζῶουσιν οἱ πολλοὶ ὡς ἰδίαν ἔχοντες φρόνησιν.

61—Perhaps we must begin with B 101: ἐδιζησάμην ἐμεωυτόν.

We might then find the result of this inquiry in B 45:

a. ψυχῆς πείρατα ἰὼν οὐκ ἂν ἐξεύροιο πᾶσαν ἐπιπορευόμενος ὁδόν · **in the soul** οὕτω βαθὺν λόγον ἔχει.

b. Cf. B 115: ψυχῆς ἐστι λόγος ἑαυτὸν αὖξων.**62—a.** The logos is also a cosmic law. B 31:**in the universe**

θάλασσα διαχέεται καὶ μετρέεται εἰς τὸν αὐτὸν λόγον ὁκοῖος πρόσθεν ἦν ἢ γενέσθαι γῇ.

Cf. B 30 and 94 (nr. 57a and b).

b. In this law our judgment must be founded, if it will be true; and also our actions. B 112:

a moral principle

τὸ φρονεῖν ἀρετὴ μεγίστη, καὶ σοφίη ἀληθέα λέγειν καὶ ποιεῖν κατὰ φύσιν ἐπαίοντας.

"to act according to nature, listening to her" (cp. the famous Stoic formula).

c. Cf. B 113:

ξυνόν ἐστι πᾶσι τὸ φρονεῖν.

d. And also B 114:

ξὺν νόμῳ λέγοντας ἰσχυρίζεσθαι χρὴ τῷ ξυνῷ πάντων, ὅκωσπερ νόμῳ πόλις καὶ πολὺ ἰσχυροτέρως. τρέφονται γὰρ πάντες οἱ ἀνθρώπειοι νόμοι ὑπὸ ἐνὸς τοῦ θεοῦ · κρατεῖ γὰρ τοσοῦτον ὁκόσον ἐθέλει καὶ ἐξαρκέει πᾶσι καὶ περιγίνεται ².

¹ sc. ποιοῦσι.

² it overcomes all.

e. Cf. B 2 (our nr. 60 b) and B 44:

μάχεσθαι χρή τὸν δῆμον ὑπὲρ τοῦ νόμου ὅκωσπερ τείχεος.

Zeus

63—a. Heracl., B 32:

Ἐν τὸ σοφὸν μόνον λέγεσθαι οὐκ ἐθέλει καὶ ἐθέλει Ζηγνὸς ὄνομα.

b. B 41:

ἐν τὸ σοφόν, ἐπίστασθαι γνώμην, ὁτέη ἐκυβέρνησε πάντα διὰ πάντων.

In B 94 (our nr. 57 b) the helpers of Dikè are introduced as maintainers of cosmic order. That order itself is called "logos" in fr. 31 (nr. 62 a). We may conclude that to H. Zeus, Dikè, τὸ σοφόν and logos are the same; perhaps even εἰμαρμένη (see the passage in Diog. IX 7, our nr. 55 b: πάντα τε γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην).

c. Cf. D. B 52:

αἰὼν παῖς ἐστὶ παίζων, πεττεύων · παιδὸς ἢ βασιληγῆ.

The eternal process of world-formation and solution into fire (ὀδὸς ἄνω and κάτω) is like child's play of building up and breaking down. Our fr. can hardly mean something else.

God and
man

64—a. D. B 78:

Ἀνὴρ νήπιος ἤκουσε πρὸς δαίμονος ¹ ὅκωσπερ παῖς πρὸς ἀνδρός.

b. B 83:

ἀνθρώπων ὁ σοφώτατος πρὸς θεὸν πίθηκος φανεῖται καὶ σοφία καὶ κάλλει καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν.

critic of
popular
religion

65—a. D. B 5:

καθαίρονται δ' ἄλλως ² αἷματι μαινόμενοι οἷον εἴ τις ἐς πηλὸν ἐμβὰς πηλῷ ἀπονίζοιτο. μαίνεσθαι δ' ἂν δοκοίη, εἴ τις αὐτὸν ἀνθρώπων ἐπιφράσαιτο οὕτω ποιέοντα. καὶ τοῖς ἀγάλμασι δὲ τουτέοισιν εὐχονται, ὁκοῖον εἴ τις δόμοισι λεσχηνεύοιτο ³ οὐ τι γινώσκων θεοὺς οὐδ' ἥρωας οἵτινές εἰσι.

b. D. B 14:

τὰ νομιζόμενα κατ' ἀνθρώπους μυστήρια ἀνιερωσὶ μυσῶνται.

sense-
perception

66—D. B 107:

κακοὶ μάρτυρες ἀνθρώποισιν ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα βαρβάρους ψυχὰς ἔχοντων (if they have barbarous souls).

¹ is looked at by the deity.

² ἄλλως - in vain.

³ λεσχηνεύοιτο - διαλέγοιτο.

FOURTH CHAPTER THE ELEATIC SCHOOL

I—ITS FORE-RUNNER: XENOPHANES OF COLOPHON

67—a. Diog. IX 18:

life

Οὗτος ἐκπεσὼν¹ τῆς πατρίδος ἐν Ζάγκλῃ τῆς Σικελίας διέτριβε καὶ τῆς εἰς Ἑλέαν ἀποικίας κοινωνήσας ἐδίδασκεν ἐκεῖ, διέτριβε δὲ καὶ ἐν Κατάνῃ. γέγραφε δὲ ἐν ἔπεσι καὶ ἐλεγείας καὶ ἰάμβους καθ' Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου, ἐπικόπτων αὐτῶν τὰ περὶ θεῶν εἰρημένα· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐρραψώδει τὰ ἑαυτοῦ. ἀντιδοξάζασαι τε λέγεται Θαλῇ καὶ Πυθαγόρᾳ, καθάψασθαι δὲ καὶ Ἐπιμενίδου, μακροβιώτατός τε γέγονεν, ὥς που καὶ αὐτός φησιν (D. 21 B 8):

(19) ἤδη δ' ἐπτά τ' ἔασι καὶ ἐξήκοντ' ἐνιαυτοὶ
βληστρίζοντες² ἐμὴν φροντίδ' ἄν' Ἑλλάδα γῆν·
ἐκ γενετῆς δὲ τότ' ἦσαν ἐείκοσι πέντε τε πρὸς τοῖς,
εἴπερ ἐγὼ περὶ τῶνδ' οἶδα λέγειν ἐτύμως. —

(20) ἐποίησε δὲ καὶ Κολοφῶνος κτίσιν καὶ τὸν εἰς Ἑλέαν τῆς Ἰταλίας ἀποικισμὸν, ἔπη δισχίλια. καὶ ἤκιμαζε κατὰ τὴν ἐξηκοστὴν ὀλυμπιάδα (540-537).

b. D. 21 B 22:

πᾶρ πυρὶ χρὴ τοιαῦτα λέγειν χειμῶνος ἐν ὥρῃ
ἐν κλίῃ μαλακῇ κατακείμενον, ἔμπλεον ὄντα,
πίνοντα γλυκὺν οἶνον, ὑποτρῶγοντ' ἐρεβίνθους·
τίς πόθεν εἷς ἀνδρῶν; πόσα τοι ἔτε' ἐστί, φέριστε;
πηλίκος ἦσθ', ὅθ' ὁ Μῆδος ἀφίκετο;

68—X. at a symposion. D. B 1, l. 13:

character

χρὴ δὲ πρῶτον μὲν θεὸν ὕμνεῖν εὐφρονας ἀνδρας
εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις·

¹ ἐκπεσὼν τ. πατρίδος - X. seems to have left Colophon when it was conquered for Cyrus by Harpagus (545). He will have gone westward with the people of Phocaea, and may have taken part in the colonisation of Elea in 540 (cf. Her. I 162 ff.). The coming of the Medes to Ionia seems to have been the great event of his life. See the fr. 22, under b.

² βληστρίζοντες e.q.s. - "that have tossed my careworn soul up and down the land of Hellas" (Burnet).

- 15 σπείσαντες δὲ καὶ εὐξαμένους τὰ δίκαια δύνασθαι
 πρήσσειν—ταῦτα γὰρ ὧν ἐστὶ προχειρότερον—
 οὐχ ὕβρις πίνειν ὅποσον κεν ἔχων ἀφίκοιο
 οἴκαδ' ἄνευ προπόλου μὴ πάνυ γηραλέος.
 ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον ὃς ἐσθλὰ πιὼν ἀναφαίνει,
 20 ὥς οἱ μνημοσύνη καὶ τόνος * ἀμφ' ἀρετῆς,
 οὔτι μάχας διέπειν Τιτῆνων οὐδὲ Γιγάντων,
 οὐδὲ <τὰ> ** Κενταύρων, πλάσματα τῶν προτέρων,
 ἢ στάσις σφεδανὰς· τοῖς οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν.
 θεῶν <δὲ> προμηθεῖν αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν.

dignity

69—B 2, ll. 1-14:

- ἀλλ' εἰ μὲν ταχυτῇτι ποδῶν νίκην τις ἄροιτο
 ἢ πενταθλεύων, ἔνθα Διὸς τέμενος
 παρ Πίσαιο ῥοῆσ' ἐν Ὀλυμπίῃ, εἴτε παλαίων
 ἢ καὶ πυκτοσύνην ἀλγινόεσσαν ἔχων,
 5 εἴτε τι δεινὸν ἄεθλον ὃ παγκράτιον καλέουσιν,
 ἀστοῖσιν κ' εἴη κυδρότερος προσορᾶν
 καὶ κε προεδρίην φανερὴν ἐν ἀγῶσιν ἄροιτο
 καὶ κεν σῖτ' εἴη δημοσίῳν κτεάνων
 ἐκ πόλεως καὶ δῶρον ὃ οἱ κειμήλιον εἴη·
 10 εἴτε καὶ ἱπποισιν, ταῦτά κε πάντα λάχοι—
 οὐκ ἔων ἄξιος ὥσπερ ἐγώ. ῥώμης γὰρ ἀμείνων
 ἀνδρῶν ἢδ' ἱππων ἡμετέρη σοφίη.
 ἀλλ' εἰκῇ μάλα τοῦτο νομίζεται, οὐδὲ δίκαιον
 προκρίνειν ῥώμην τῆς ἀγαθῆς σοφίης.

doctrine

70—a. Plato, *Soph.* 242 cd:

μῦθόν τινα ἕκαστος¹ φαίνεται μοι διηγεῖσθαι παισὶν ὡς οὖσιν ἡμῖν, ὃ μὲν ὡς τρία τὰ ὄντα, πολεμεῖ δὲ ἀλλήλοις ἐνίοτε αὐτῶν ἅττα πη, τοτὲ δὲ καὶ φίλα γιγνόμενα γάμους τε καὶ τόκους καὶ τροφὰς τῶν ἐκγόνων παρέχεται· δύο δὲ ἕτερος εἰπών, ὕγρὸν καὶ ξηρὸν ἢ θερμὸν καὶ ψυχρὸν, συνοικίζει τε αὐτὰ καὶ ἐκδίδωσι· τὸ δὲ παρ' ἡμῶν Ἑλεατικὸν ἔθνος, ἀπὸ Ξενοφάνους τε καὶ ἔτι πρόσθεν ἀρξάμενον, ὡς ἐνὸς ὄντος τῶν πάντων καλουμένων, οὕτω διεξέρχεται τοῖς μύθοις.

¹ sc. of the philosophers of a former generation.

* Diels („das Streben um die Tugend"). The reading is doubtful.

** Diels <τε>, others <τὰ>.

b. Cf. Arist., *Metaph.* A 5, 986 b¹⁰:

εἰσὶ δὲ τινες οἱ περὶ τοῦ παντὸς ὡς ἂν μιᾶς οὐσης φύσεως ἀπεφάνησαντο, τρόπον δὲ οὐ τὸν αὐτὸν πάντες οὔτε τοῦ καλῶς οὔτε τοῦ κατὰ τὴν φύσιν. — Παρμενίδης μὲν γὰρ ἔοικε τοῦ κατὰ τὸν λόγον ἐνὸς ἅπτεσθαι, Μέλισσος δὲ τοῦ κατὰ τὴν ὕλην· διὸ καὶ ὁ μὲν πεπερασμένον, ὁ δ' ἄπειρόν φησιν εἶναι αὐτό· Ξενοφάνης δὲ πρῶτος τούτων ἐνίσας (ὁ γὰρ Παρμενίδης τούτου λέγεται μαθητῆς) οὐθὲν διεσαφῆνισεν, οὐδὲ τῆς φύσεως τούτων οὐδετέρως ἔοικε θιγεῖν, ἀλλ' εἰς τὸν ὅλον οὐρανὸν ἀποβλέψας τὸ ἓν εἶναί φησι τὸν θεόν.

c. Simpl., *Phys.* 22, 22 ff. (D. 21, A 31):

Μίαν δὲ τὴν ἀρχὴν ἦτοι ἐν τῷ ὄν καὶ πᾶν (καὶ οὔτε πεπερασμένον οὔτε ἄπειρον οὔτε κινούμενον οὔτε ἡρεμούν) Ξενοφάνην τὸν Κολοφώνιον τὸν Παρμενίδου διδάσκαλον ὑποτίθεσθαι φησιν ὁ Θεόφραστος [*Phys. Op. fr. 5 D. 480*] ὁμολογῶν ἑτέρας εἶναι μᾶλλον ἢ τῆς περὶ φύσεως ἱστορίας τὴν μνήμην¹ τῆς τούτου δόξης. τὸ γὰρ ἐν τούτῳ καὶ πᾶν τὸν θεὸν ἔλεγεν ὁ Ξ., ὃν ἓνα μὲν δείκνυσιν ἐκ τοῦ πάντων κράτιστον εἶναι· πλειόνων γάρ, φησὶν, ὄντων ὁμοίως ὑπάρχειν ἀνάγκη πᾶσι τὸ κρατεῖν· τὸ δὲ πάντων κράτιστον καὶ ἄριστον θεός.

d. Hippol., *Ref.* I 14, 2 (D. A 33):

λέγει δὲ ὅτι οὐδὲν γίνεται οὐδὲ φθείρεται οὐδὲ κινεῖται καὶ ὅτι ἐν τῷ πᾶν ἔστιν ἕξω μεταβολῆς. φησὶ δὲ καὶ τὸν θεὸν εἶναι αἰδίδιον καὶ ἓνα καὶ ὅμοιον πάντῃ καὶ πεπερασμένον καὶ σφαιροειδῆ καὶ πᾶσι τοῖς μορίοις αἰσθητικόν.

71—Xenoph., D. B 11:

Πάντα θεοῖς ἀνέθηκαν Ὀμηρός θ' Ἡσίοδός τε
ὅσσα παρ' ἀνθρώποισιν ὀνειδέα καὶ ψόγος ἐστίν,
κλέπτειν μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν.

critic of the
poets

72—a. D. B 23:

εἷς θεὸς ἐν τε θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισι μέγιστος,
οὐ τι δέμας θνητοῖσιν ὁμοίος οὐδὲ νόημα.

God is not
like man

b. D. B 24:

οὐλος ὄρᾱ, οὐλος δὲ νοεῖ, οὐλος δὲ τ' ἀκούει.

c. D. B 25:

Ἄλλ' ἀπάνευθε πόνοιο νόου φρενὶ πάντα κραδαίνει.

d. D. B 26:

αἶετ' ἐν ταύτῳ μέμνει κινούμενος οὐδέν
οὐδὲ μετέρχεσθαι μιν ἐπιπρέπει ἄλλοτε ἄλλῃ.

¹ μνήμην = the mentioning of this doctrine.

the absurdity
of anthropo-
morphism

73—a. D. B 14:

ἀλλ' οἱ βροτοὶ δοκέουσι γεννᾶσθαι θεούς,
τὴν σφετέρην δ' ἐσθῆτα ἔχειν φωνήν τε δέμας τε.

b. Cf. Arist., *Rhet.* II, 23, 1399 b⁶:

Ξενοφάνης ἔλεγεν ὅτι ὁμοίως ἀσεβοῦσιν οἱ γενέσθαι φάσκοντες τοὺς θεοὺς τοῖς ἀποθανεῖν λέγουσιν· ἀμφοτέρως γὰρ συμβαίνει μὴ εἶναι τοὺς θεοὺς ποτε.

c. D. B 15:

ἀλλ' εἰ χεῖρας ἔχον βόες <ἵπποι τ'> ἢ λέοντες *
ἢ γράψαι χεῖρεςσι καὶ ἔργα τελεῖν ἅπερ ἄνδρες,
ἵπποι μὲν θ' ἵπποισι, βόες δέ τε βουσὶν ὁμοίως
καὶ <κε> θεῶν ἰδέας ἔγραφον καὶ σώματ' ἐποιοῦν
τοιαῦθ' οἷόν περ καὶ τοὶ δέμας εἶχον <ἐκαστοι>.

physics

74—We have also some fragments of X. about physics, but they represent not the most important part of his doctrine. Interesting is, however, the following geological theory.

Hippol. *Ref.* I 14, 5 (D. A 33):

Ὁ δὲ Ξενοφάνης μίξιν τῆς γῆς πρὸς τὴν θάλασσαν γίνεσθαι δοκεῖ καὶ τῷ χρόνῳ ὑπὸ τοῦ ὕγρου λύεσθαι, φάσκων τοιαύτας ἔχειν ἀποδείξεις, ὅτι ἐν μέσῃ γῇ καὶ ὄρεσιν εὐρίσκονται κόγχαι, καὶ ἐν Συρακούσαις δὲ ἐν ταῖς λατομίαις λέγει εὐρεῖσθαι τύπον ἰχθύος καὶ φωκῶν ¹, ἐν δὲ Πάρῳ τύπον ἀφύης ἐν τῷ βάθει τοῦ λίθου, ἐν δὲ Μελίτῃ πλάκας συμπάντων θαλασσίων. ταῦτα δὲ φησι γενέσθαι, ὅτε πάντα ἐπηλώθησαν πάλαι, τὸν δὲ τύπον ἐν τῷ πληρῷ ξηρανθῆναι. ἀναιρεῖσθαι δὲ τοὺς ἀνθρώπους πάντας, ὅταν ἡ γῇ κατενεχθεῖσα εἰς τὴν θάλατταν πληρὸς γένηται, εἴτα πάλιν ἀρχεσθαι τῆς γενέσεως· καὶ ταύτην πᾶσι τοῖς κόσμοις γίνεσθαι μεταβολήν.

knowledge

75—a. Xenoph., D. B 18:

οὔτοι ἀπ' ἀρχῆς πάντα θεοὶ θνητοῖς παρέδειξαν,
ἀλλὰ χρόνῳ ζητοῦντες ἐφευρίσκουσιν ἄμεινον.

¹ φωκῶν - Gomperz proposes φουκῶν: fossils of seals (Dutch: robben. ἀφύη: ansjovis) are palaeontologically impossible; fossils of seaweed are really found in Sicily, not in the stone-pits, but near to them. — This is a nice conjecture, but it will not be true. Next to ἰχθύος φωκῶν fits in much better, nor is there any trace to be discovered of the anchovy (ἀφύη) on Paros.

* Diels 21 B 15 cites the verse in this form. ἀλλ' . . . . ἔχον Euseb.; Clem. and Theodor. have: ἀλλ' εἴ τοι χεῖρας εἶχον . . . .

b. D. B 34:

καὶ τὸ μὲν οὖν σαφὲς οὕτις ἀνὴρ ἴδεν οὐδὲ τις ἔσται
εἰδὼς ἀμφὶ θεῶν τε καὶ ἄσσα λέγω περὶ πάντων·
εἰ γὰρ καὶ τὰ μάλιστα τύχοι τετελεσμένον εἰπών,
αὐτὸς ὅμως οὐκ οἶδε· δόκος δ' ἐπὶ πᾶσι τέτυκται.

c. Cf. Sext., *Adv. Math.* VII (= *Against the Logicians* I) 110:

Ε. . . φαίνεται μὴ πᾶσαν κατάληψιν ἀναιρεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐπιστημονικὴν τε καὶ ἀδιάπτωτον¹, ἀπολείπειν δὲ τὴν δοξαστήν.

76—K. Reinhardt in his *Parmenides* (Bonn 1916) has been first to defend the hypothesis that Xenoph. was not the master of Parm., but in his later years became his disciple, and that he, borrowing much from Parmenides' philosophy, worked up his own religious ideas unto a system of rational theology. The ps. Aristotelian work *De Melisso, Xenophane, Gorgia* (cited as MXG) would then contain an important fr. of this work of Xenoph.—This unfortunate theory has been adopted by O. Gigon (*Ursprung* p. 194). It has been rightly refuted by Jaeger, *Theol.*, pp. 52-54.

MXG

2—PARMENIDES OF ELEA

77—Diog. IX 21 (D. 28 A 1):

life

Ξενοφάνους δὲ διήκουσε Παρμενίδης Πύρητος Ἐλεάτης. (τοῦτον Θεόφραστος ἐν τῇ Ἐπιτομῇ Ἀναξιμάνδρου φησὶν ἀκοῦσαι.) ὅμως δ' οὖν ἀκούσας καὶ Ξενοφάνους οὐκ ἠκολούθησεν αὐτῷ. ἐκοινώνησε δὲ καὶ Ἀμεινίᾳ Διοχαίτᾳ τῷ Πυθαγορικῷ, ὡς ἔφη Σωτίων, ἀνδρὶ πένητι μὲν, καλῷ δὲ ἀγαθῷ. ᾧ καὶ μᾶλλον ἠκολούθησε καὶ ἀποθανόντος ἡρώων ιδρύσατο γένους τε ὑπάρχων λαμπροῦ καὶ πλούτου, καὶ ὑπ' Ἀμεινίου ἀλλ' οὐχ ὑπὸ Ξενοφάνους εἰς ἡσυχίαν² προεστράπη. — (23) ἤχμαζε δὲ κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ ἐξηκοστὴν ὀλυμπιάδα (a. 504-500)³. — λέγεται δὲ καὶ νόμους θεῖναι τοῖς πολίταις, ὡς φησι Σπεύσιππος ἐν τῷ περὶ φιλοσόφων.

78—Plato, *Theaet.* 183 e:

Παρμενίδης δέ μοι φαίνεται, τὸ τοῦ Ὁμήρου, αἰδοῖός τέ μοι εἶναι ἅμα δεινός τε. συμπροσέμειξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτερ, καὶ μοι ἐφάνη βάθος τι ἔχειν παντάπασι γενναῖον.

Plato's
admiration
for
Parmenides

¹ „infallible”, affording absolute knowledge of the truth.

² εἰς ἡσυχίαν - to a βίος θεωρητικός.

³ (504-500) - cf. Plato, *Parm.* 127 b-c, where P. on the age of 65 is brought together with Zeno, a man of forty, and with Socrates, τότε σφόδρα νέον. If this situation is a historical one, P. must have been some 25 years younger than the date, given by Diog. L., makes him.

**Empedocles
imitates his
style**

79—Diog. VIII 55:

Θεόφραστος. Παρμενίδου φησὶ ζηλωτὴν αὐτὸν (Empedocles) γενέσθαι καὶ μιμητὴν ἐν τοῖς ποιήμασιν · καὶ γὰρ ἐκείνων ἐν ἔπεσι τὸν περὶ φύσεως ἐξενεγκεῖν λόγον¹.

he exordium 80—Parm., D. 28 B 1:

Ἴπποι ταί με φέρουσιν, ὅσον τ' ἐπὶ θυμὸς ἰκάνοι,
πέμπον, ἐπεὶ μ' ἐς ὁδὸν βῆσαν πολύφημον ἄγουσαι
δαίμονος, ἣ κατὰ πάντ' ἄστη * φέρει εἰδότα φῶτα.
τῇ φερόμην · τῇ γὰρ με πολύφραστοι φέρον Ἴπποι
5 ἄρμα τιταίνουσαι, κοῦραι δ' ὁδὸν ἡγεμόνευον.
ἄζων δ' ἐν χνοιῇσιν ἔκει > σύριγγος αὐτὴν
αἰθόμενος (δοιοῖς γὰρ ἐπείγετο δινωτοῖσιν
κύκλοις ἀμφοτέρωθεν), ὅτε σπερχοίατο πέμπειν
Ἑλιάδες κοῦραι, προλιποῦσαι δώματα Νυκτός,
10 εἰς φάος, ὥσάμεναι κράτων ἄπο χειρὶ καλύπτρας.
ἐνθα πύλαι Νυκτός τε καὶ Ἥματός εἰσι κελεύθων,
καὶ σφας ὑπέρθυρον ἀμφὶς ἔχει καὶ λάινος οὐδός,
αὐταὶ δ' αἰθέριαι πλῆνται μεγάλοισι θυρέτροις ·
τῶν δὲ Δίκη πολύποινος ἔχει κληῖδας ἀμοιβούς.
15 τὴν δὴ παρφάμεναι κοῦραι μαλακοῖσι λόγοισιν
πεῖσαν ἐπιφραδέως, ὥς σφιν βαλανωτὸν ὀχῆα
ἀπτερέως ὥσειε πυλέων ἄπο · ταὶ δὲ θυρέτρων
χάσμ' ἄχανές ποίησαν ἀναπτάμεναι, πολυχάλκους
ἄξοντας ἐν σύριγγιν ἀμοιβαδὸν εἰλίξασαι
20 γόμοις καὶ περόνησιν ἀρηρότε · τῇ ῥα δι' αὐτέων
ἰθὺς ἔχον κοῦραι κατ' ἀμαξιτὸν ἄρμα καὶ Ἴππους.
καὶ με θεὰ πρόφρων ὑπεδέξατο, χεῖρα δὲ χειρὶ
δεξιτερὴν ἔλεν, ὧδε δ' ἔπος φάτο καὶ με προσηύδα ·
ὦ κοῦρ', ἀθανάτησι συνήορος ἡνιόχοισιν,
25 Ἴπποις ταί σε φέρουσιν ἰκάνων ἡμέτερον δῶ,
χαῖρ', ἐπεὶ οὐ τί σε μοῖρα κακὴ προύπεμπε νέεσθαι
τήνδ' ὁδόν (ἧ γὰρ ἀπ' ἀνθρώπων ἐκτὸς πάτου ἐστίν)
ἀλλὰ θέμις τε δίκη τε. χρεῶ δέ σε πάντα πυθέσθαι,

¹ He too treated physical science in hexameters.

* πάντ' ἄστη Diels, with the ms N. most mss have πάντ' ἀτη. Wilamowitz proposed πάντα τατή. Jaeger, *Paideia* I², p. 460, n. 149 renews Meineke's conjecture: κατὰ πάντ' ἀσση ("leads him who knows unscathed wherever he goes"). See also *The Theol. of the E. Gr. Phil.*, p. 98, and p. 225, n. 23.

- 30 ἡμὲν ἀληθείης εὐπειθέος ἀτρεμεῖς ἦτορ
 ἡδὲ βροτῶν δόξας, ταῖς οὐκ ἐνί πίστις ἀληθής.
 ἀλλ' ἐμπης καὶ ταῦτα μαθήσεται, ὥς τὰ δοκοῦντα
 χρῆν δοκιμῶσ' εἶναι διὰ παντὸς πάντα περῶντα ¹.
 ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα
 35 μῆδέ σ' ἔθος πολύπειρον ὁδὸν κατὰ τήνδε βιάσθω,
 νωμᾶν ἄσκοπον ὄμμα καὶ ἡχῆεσαν ἀκουήν ²
 καὶ γλῶσσαν, κρῖναι δὲ λόγῳ πολύδηριν ἑλεγχον
 ἐξ ἐμέθεν ῥηθέντα ³. μόνος δ' ἔτι θυμὸς ὁδοῖο
 λείπεται. *

81—a. D. B 2 (in former editions 4):

the two ways

- εἰ δ' ἄγ' ἐγὼν ἐρέω, κόμισαι δὲ σὺ μῦθον ἀκούσας,
 αἴπερ ὁδοὶ μοῦναι διζήσιός εἰσι νοῆσαι.
 ἡ μὲν ὅπως ἔστιν τε καὶ ὥς οὐκ ἔστι μὴ εἶναι
 Πειθοῦς ἐστι κέλευθος ('Αληθείη γὰρ ὀπηδεῖ),
 5 ἡ δ' ὥς οὐκ ἔστιν τε καὶ ὥς χρεῶν ἐστι μὴ εἶναι,
 τὴν δὴ τοι φράζω παναπευθέα ἔμμεν ἀταρπὸν.
 οὔτε γὰρ ἂν γνολίης τό γε μὴ ἐδὸν (οὐ γὰρ ἀνυστὸν)
 οὔτε φράσαις.

b. D. B 3 (formerly 5):

.... τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστίν τε καὶ εἶναι.

¹ Vs. 31 v.: "Yet you will learn these things also, how a man ought to accept (δοκιμῶσαι = δοκιμάσαι, to approve, to take for granted) that the world of appearance is (τὰ δοκοῦντα εἶναι), when you go through all."

The construction is correct, the meaning of δοκιμῶσαι, as we understood it, not unusual (cf. Xen., *Mem.* I, 2, 4; Pl., *Ep.* III, 316 c; *Thuc.* II 35 Pericles speaks: ἐπειδὴ τοῖς πάλοι οὕτως ἐδοκιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν —).

τὰ δοκοῦντα can surely mean "the world of what seems to be", which may be rendered by "the world of appearance", τὰ φαινόμενα being a later formula for what to P. are τὰ δοκοῦντα.

Wilamowitz will read (with Simpl.) δοκίμως, which gives a possible translation: ὥς χρῆν τὰ δοκοῦντα εἶναι δοκίμως, "how things that seem to be ought to be most probably". Diels rejected this explanation as contrary to Parmenidean metaphysics. Kranz in his fifth edition of the VS follows Wilamowitz.

² Vs 35: "wandering eye or sounding ear".

³ Vs 36: "judge by reason the much disputed proof uttered by me".

* The lines 33—38, cited by Sextus, *Adv. Math.* VII 111, directly after l. 30, are placed by Kranz, *VS*⁵, before the fr. 8. In l. 37 he reads with Karsten, who first proposed this combination, μῦθος instead of θυμός. See the objection of Diels in *VS*⁴, p. 151.

warning
against
two ways

82—D. B 6:

- χρὴ τὸ λέγειν τε νοεῖν τ' ἐὼν ἔμμεναι¹. ἔστι γὰρ εἶναι,
μηδὲν δ' οὐκ ἔστιν· τά σ' ἐγὼ φράζεσθαι ἄνωγα.
πρώτης γὰρ σ' ἀφ' ὁδοῦ ταύτης διζήσιος <εἵργω>,
αὐτὰρ ἔπειτ' ἀπὸ τῆς, ἣν δὴ βροτοὶ εἰδότες οὐδὲν
5 πλάσσονται *, δίκρανοι· ἀμηχανίη γὰρ ἐν αὐτῶν
στήθεσιν ἰθύνει πλακτὸν νόον· οἱ δὲ φοροῦνται
κωφοὶ ὁμῶς τυφλοὶ τε, τεθηπότες, ἄκριτα φύλα²,
οἷς τὸ πέλειν τε καὶ οὐκ εἶναι ταῦτόν νενόμισται
κοῦ ταῦτόν, πάντων δὲ παλίντροπός ἐστι κέλευθος³.

the predicates
of true being

83—D. B 8:

- μοῦνος ** δ' ἔτι μῦθος ὁδοῖο
λείπεται, ὥς ἔστιν. ταύτῃ δ' ἐπὶ σήματ' ἔασι
πολλὰ μάλ', ὥς ἀγέννητον ἐὼν καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν,
ἔστι γὰρ οὐλομελές *** τε καὶ ἀτρεμές ἡδ' ἀτέλεστον·
5 οὐδέ ποτ' ἦν οὐδ' ἔσται, ἐπεὶ νῦν ἔστιν ὁμοῦ πᾶν,
ἐν, ξυνεχές· τίνα γὰρ γένναν διζήσεται αὐτοῦ;
πῇ πόθεν ἀύξηθέν; οὐτ' ἐκ μὴ ἐόντος ἐάσω
φάσθαι σ' οὐδὲ νοεῖν· οὐ γὰρ φατὸν οὐδὲ νοητόν
ἔστιν ὅπως οὐκ ἔστι. τί δ' ἂν μιν καὶ χρέος ὤρσεν
10 ὕστερον ἢ πρόσθεν, τοῦ μηδενὸς ἀρξάμενον, φῦν;
οὕτως ἢ πάμπαν πέλεναι χρεῶν ἐστιν ἢ οὐχί.
οὐδέ ποτ' ἐκ μὴ ἐόντος ἐφήσει πίστιος ἰσχύς
γίγνεσθαι τι παρ' αὐτό· τοῦ εἵνεκεν οὔτε γενέσθαι

¹ Vs 1: "This you must say and think, that being is".—This translation, also given by Diels, will be the right one.

² Vs 7: ἄκριτα, without judgment.

³ Vs 9: "and in all things there is for them a counterway". He might seem in the last verses to be combating Heraclitus. Yet, the whole passage (l. 4 till the end) rather gives the impression that not one isolated thinker is referred to, but the multitude of men, including the older philosophers. See O. Gigon, *Ursprung* p. 258, and Jaeger, *Theol.* p. 101.

* Diels keeps in his text the form πλάττονται, and notes: verderbt für πλάσσονται = πλάζονται.

** Diels, who took this fr. apart, read μοῦνος. Kranz, who makes it one with the end of the first fr., has to continue after the words ἐξ ἐμέθεν ῥηθέντα: μόνος δ' ἔτι e.q.s.

*** Diels read οὐλον μουνογενές (with Simpl., Clem., Philop.), but Kranz (*VS*⁵) preferred ἔστι γὰρ οὐλομελές (Plut., *Adv. Col.* 1114 c). See his note there (*VS*⁵ I, p. 235).

15	<p>οὐτ' ὀλιγοῦσθαι ἀνῆκε Δικὴν χαλκάσασα πέδησιν, ἄλλ' ἔχει· ἡ δὲ κούρις περὶ τοῦτων ἐν τῷδ' ἔστιν. ἔστιν ἡ οὐκ ἔστιν· κέκρυπται δ' οὖν, ὥσπερ ἀνδρῆς, τῇν περ ἐκὼν ἀνδρῶν ἀνώνυμον (ὃ γὰρ ἀνῆλθ' ἤς ἔστιν ὁδός), τῇν δ' ὥστε πᾶσαι ἐτήτυμον εἶναι. πῶς δ' ἂν ἔπειτ' ἀποδῶτο * ἐόν; πῶς δ' ἂν κε γένοιτο; εἰ γὰρ ἔλγυντ', οὐκ ἔστ(ι), οὐδ' εἰ ποτε μὲναι ἔσονται. τὼς γένοιτο μὲν ἀπὸ βροτοῦ καὶ ἀπυροῦ ὀλιγοῦσθαι. Οὐδὲ διακρίβον ἔστιν, ἐπεὶ πᾶν ἔστιν ὁμοῖον· οὐδὲ τι τῇ μᾶλλον, τὸ κεῖν εἴργου τιμὴ συνεχέσθαι,¹ οὐδὲ τι χεῖροτερον· πᾶν δ' εἴμυρᾶδον ἔστιν ἔοτος. τῷ ζυγχεῖς πᾶν ἔστιν, ἐόν γὰρ ἐόντι πελάζει.² — αὐτὰρ ἀκλιντοὺν μέγαλ' ἀνὰ δέσποιναν ἔστιν ἀναρχόν, ἀπυροῦ, ἐπεὶ γένοιτο καὶ ὀλιγοῦσθαι τῇν καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν, ἀπῶς δὲ πῆστις ἀνῆλθ' ἤς. ταῦτ' ἐν τ' ἐν ταῦτ' ἐπεὶ μὲν οὐκ ἔστιν ἐκαστὸν τε κείναι· χούρω δ' εἴμυρδον αὐτὴ μὲναι· κρυπτερὴ γὰρ Ἀνδρῆς περὶ αὐτοῦ ἐν δέσποιναν εἶχει, τὸ τιμὴ ἀμφοῖς ἔσται. οὐκ ἐκαστὸν ἀπὸ δέσποιναν τε ἐόν θέμις εἶναι. ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιδέξ· [τῇ] ἐόν δ' ἂν πᾶν ἐδῶτο. ταῦτ' ἐν τ' ἐπὶ οὐκ ἐπὶ πελάζειν ἔστιν, ὥσπερ οὐ γὰρ ἀνὰ τοῦ ἐδῶτος, ἐν ᾧ πεφασμαῖνον ἔστιν, εὐρύς τ' ἐν οὐκ ἐπὶ γὰρ <ῆ> ἔστιν ἡ ἔσται ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἐδῶτος· ἐπεὶ τὸ γὰρ Μοῖρ' ἐπιδέσσειν οὐκ ἀκλιντοὺν τ' εἶμεναι. τῷ πᾶν ὁμοῖ(α) ἔσται,⁵ ὁσα βροτοὶ κατέθρονον πεπολοῦτες εἶναι ἀνῆλθ', γίγνεσθαι τε καὶ ὀλιγοῦσθαι, εἶναι τε καὶ οὐκ καὶ τῶν ἀλλὰσσειν, διὰ τὴν γὰρ φανὸν ἀμειβεῖν. αὐτὰρ ἐπεὶ περὶ αὐτοῦ, τετρεσέσθαι ἔστι</p>
20	<p>εἰ γὰρ ἔλγυντ', οὐκ ἔστ(ι), οὐδ' εἰ ποτε μὲναι ἔσονται. τὼς γένοιτο μὲν ἀπὸ βροτοῦ καὶ ἀπυροῦ ὀλιγοῦσθαι. Οὐδὲ διακρίβον ἔστιν, ἐπεὶ πᾶν ἔστιν ὁμοῖον· οὐδὲ τι τῇ μᾶλλον, τὸ κεῖν εἴργου τιμὴ συνεχέσθαι,¹ οὐδὲ τι χεῖροτερον· πᾶν δ' εἴμυρᾶδον ἔστιν ἔοτος. τῷ ζυγχεῖς πᾶν ἔστιν, ἐόν γὰρ ἐόντι πελάζει.² — αὐτὰρ ἀκλιντοὺν μέγαλ' ἀνὰ δέσποιναν ἔστιν ἀναρχόν, ἀπυροῦ, ἐπεὶ γένοιτο καὶ ὀλιγοῦσθαι τῇν καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν, ἀπῶς δὲ πῆστις ἀνῆλθ' ἤς. ταῦτ' ἐν τ' ἐν ταῦτ' ἐπεὶ μὲν οὐκ ἔστιν ἐκαστὸν τε κείναι· χούρω δ' εἴμυρδον αὐτὴ μὲναι· κρυπτερὴ γὰρ Ἀνδρῆς περὶ αὐτοῦ ἐν δέσποιναν εἶχει, τὸ τιμὴ ἀμφοῖς ἔσται. οὐκ ἐκαστὸν ἀπὸ δέσποιναν τε ἐόν θέμις εἶναι. ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιδέξ· [τῇ] ἐόν δ' ἂν πᾶν ἐδῶτο. ταῦτ' ἐν τ' ἐπὶ οὐκ ἐπὶ πελάζειν ἔστιν, ὥσπερ οὐ γὰρ ἀνὰ τοῦ ἐδῶτος, ἐν ᾧ πεφασμαῖνον ἔστιν, εὐρύς τ' ἐν οὐκ ἐπὶ γὰρ <ῆ> ἔστιν ἡ ἔσται ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἐδῶτος· ἐπεὶ τὸ γὰρ Μοῖρ' ἐπιδέσσειν οὐκ ἀκλιντοὺν τ' εἶμεναι. τῷ πᾶν ὁμοῖ(α) ἔσται,⁵ ὁσα βροτοὶ κατέθρονον πεπολοῦτες εἶναι ἀνῆλθ', γίγνεσθαι τε καὶ ὀλιγοῦσθαι, εἶναι τε καὶ οὐκ καὶ τῶν ἀλλὰσσειν, διὰ τὴν γὰρ φανὸν ἀμειβεῖν. αὐτὰρ ἐπεὶ περὶ αὐτοῦ, τετρεσέσθαι ἔστι</p>
25	<p>τῷ ζυγχεῖς πᾶν ἔστιν, ἐόν γὰρ ἐόντι πελάζει.² — αὐτὰρ ἀκλιντοὺν μέγαλ' ἀνὰ δέσποιναν ἔστιν ἀναρχόν, ἀπυροῦ, ἐπεὶ γένοιτο καὶ ὀλιγοῦσθαι τῇν καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν, ἀπῶς δὲ πῆστις ἀνῆλθ' ἤς. ταῦτ' ἐν τ' ἐν ταῦτ' ἐπεὶ μὲν οὐκ ἔστιν ἐκαστὸν τε κείναι· χούρω δ' εἴμυρδον αὐτὴ μὲναι· κρυπτερὴ γὰρ Ἀνδρῆς περὶ αὐτοῦ ἐν δέσποιναν εἶχει, τὸ τιμὴ ἀμφοῖς ἔσται. οὐκ ἐκαστὸν ἀπὸ δέσποιναν τε ἐόν θέμις εἶναι. ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιδέξ· [τῇ] ἐόν δ' ἂν πᾶν ἐδῶτο. ταῦτ' ἐν τ' ἐπὶ οὐκ ἐπὶ πελάζειν ἔστιν, ὥσπερ οὐ γὰρ ἀνὰ τοῦ ἐδῶτος, ἐν ᾧ πεφασμαῖνον ἔστιν, εὐρύς τ' ἐν οὐκ ἐπὶ γὰρ <ῆ> ἔστιν ἡ ἔσται ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἐδῶτος· ἐπεὶ τὸ γὰρ Μοῖρ' ἐπιδέσσειν οὐκ ἀκλιντοὺν τ' εἶμεναι. τῷ πᾶν ὁμοῖ(α) ἔσται,⁵ ὁσα βροτοὶ κατέθρονον πεπολοῦτες εἶναι ἀνῆλθ', γίγνεσθαι τε καὶ ὀλιγοῦσθαι, εἶναι τε καὶ οὐκ καὶ τῶν ἀλλὰσσειν, διὰ τὴν γὰρ φανὸν ἀμειβεῖν. αὐτὰρ ἐπεὶ περὶ αὐτοῦ, τετρεσέσθαι ἔστι</p>
30	<p>χούρω δ' εἴμυρδον αὐτὴ μὲναι· κρυπτερὴ γὰρ Ἀνδρῆς περὶ αὐτοῦ ἐν δέσποιναν εἶχει, τὸ τιμὴ ἀμφοῖς ἔσται. οὐκ ἐκαστὸν ἀπὸ δέσποιναν τε ἐόν θέμις εἶναι. ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιδέξ· [τῇ] ἐόν δ' ἂν πᾶν ἐδῶτο. ταῦτ' ἐν τ' ἐν ταῦτ' ἐπεὶ μὲν οὐκ ἔστιν ἐκαστὸν τε κείναι· χούρω δ' εἴμυρδον αὐτὴ μὲναι· κρυπτερὴ γὰρ Ἀνδρῆς περὶ αὐτοῦ ἐν δέσποιναν εἶχει, τὸ τιμὴ ἀμφοῖς ἔσται. οὐκ ἐκαστὸν ἀπὸ δέσποιναν τε ἐόν θέμις εἶναι. ἔστι γὰρ οὐκ ἐπιδέξ· [τῇ] ἐόν δ' ἂν πᾶν ἐδῶτο. ταῦτ' ἐν τ' ἐπὶ οὐκ ἐπὶ πελάζειν ἔστιν, ὥσπερ οὐ γὰρ ἀνὰ τοῦ ἐδῶτος, ἐν ᾧ πεφασμαῖνον ἔστιν, εὐρύς τ' ἐν οὐκ ἐπὶ γὰρ <ῆ> ἔστιν ἡ ἔσται ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἐδῶτος· ἐπεὶ τὸ γὰρ Μοῖρ' ἐπιδέσσειν οὐκ ἀκλιντοὺν τ' εἶμεναι. τῷ πᾶν ὁμοῖ(α) ἔσται,⁵ ὁσα βροτοὶ κατέθρονον πεπολοῦτες εἶναι ἀνῆλθ', γίγνεσθαι τε καὶ ὀλιγοῦσθαι, εἶναι τε καὶ οὐκ καὶ τῶν ἀλλὰσσειν, διὰ τὴν γὰρ φανὸν ἀμειβεῖν. αὐτὰρ ἐπεὶ περὶ αὐτοῦ, τετρεσέσθαι ἔστι</p>

- πάντοθεν, εὐκύκλου σφαίρης ἐναλίγκιον ὅγκῳ,
 μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάντῃ¹. τὸ γὰρ οὔτε τι μεῖζον
 45 οὔτε τι βαιότερον πέλεναι χρεόν ἐστι τῇ ἢ τῇ.
 οὔτε γὰρ οὐκ ἐὼν * ἔστι, τό κεν παύοι μιν ἐκνεῖσθαι
 εἰς ὁμόν², οὔτ' ἐὼν ἔστιν ὅπως εἴη κεν ἐόντος
 τῇ μᾶλλον τῇ δ' ἥσσον, ἐπεὶ πᾶν ἐστιν ἄσυλον³.
 οἷ γὰρ πάντοθεν ἴσον, ὁμῶς ἐν πείρασι κύρει.
 50 ἐν τῷ σοι παύω πιστὸν λόγον ἡδὲ νόημα
 ἀμφὶς ἀληθείης· δόξας δ' ἀπὸ τοῦδε βροτείας
 μάνθανε, κόσμον ἐμῶν ἐπέων ἀπατηλὸν ἀκούων.
 μορφάς γὰρ κατέθεντο δύο γνώμας⁴ ὀνομάζειν·
 τῶν μίαν οὐ χρεῶν ἐστιν — ἐν ᾧ πεπλανημένοι εἰσὶν —.
 55 τάντια δ' ἐκρίναντο δέμας καὶ σήματ' ἔθεντο⁵
 χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τῇ μὲν φλογὸς αἰθέριον πῦρ,
 ἥπιον ὅν, μέγ' ἀραιὸν ** [ἐλαφρόν], ἑωυτῷ πάντοσε τωῦτόν,
 τῷ δ' ἑτέρῳ μὴ τωῦτόν· ἀτὰρ κάκεινο κατ' αὐτό
 τάντια νύκτ' ἄδαῃ, πυκινὸν δέμας ἐμβριθές τε.
 60 τὸν σοι ἐγὼ διάκοσμον εἰοκότα πάντα φατίζω,
 ὥς οὐ μὴ ποτέ τις σε βροτῶν γνώμη παρελάσῃ⁶.

for the realm
 of δόξα P.
 accepts two
 principles

84—Alex. in *Metaph.* A 3, 984 b³, p. 31, 7 Hayd.:

Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ Περὶ τῶν φυσικῶν [fr. 6 D. 482, 5] οὕτως λέγει·
 'τούτῳ δὲ ἐπιγενόμενος Π. Πύρητος ὁ 'Ελεάτης' (λέγει δὲ [καὶ] Ξενοφάνην)
 'ἐπ' ἀμφοτέρας ἦλθε τὰς ὁδούς. καὶ γὰρ ὥς αἰδιὸν ἐστι τὸ πᾶν ἀποφαίνεται καὶ
 γένεσιν ἀποδιδόναι πειρᾶται τῶν ὄντων, οὐχ ὁμοίως περὶ ἀμφοτέρων δοξάζων,
 ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν μὲν ἐν τῷ πᾶν καὶ ἀγέννητον καὶ σφαιροειδὲς ὑπολαμβάνων,

¹ Vs 44: equal to all sides.

² Vs 47: εἰς ὁμόν = to the same point or distance, i.e. to the spherical form.

³ Vs 48: ἄσυλον, inviolable.

⁴ Vs 53: γνώμας κατέθεντο - "Mortals have made up their minds" (Burnet).

⁵ Vs 55 f.: „They have distinguished them as opposite in form, and have assigned to them marks distinct from one another."

⁶ Vs 60 f.: "This whole arrangement I tell you as a probable one, lest ever an opinion of mortals should outstrip you."

* Diels read οὐ τεον, Kranz, VS⁵ οὐκ ἐον (a misprint for ἐὼν).

** Simpl. has μέγ' ἀραιὸν ἐλαφρόν. Diels, followed by Kranz, deleted ἀραιὸν, Karsten ἐλαφρόν. Indeed, if the one is a gloss of the other, ἐλαφρόν could better be a gloss than ἀραιόν, which is an especial presocratic term. We cannot accept the solution recently suggested by W. J. Verdenius (*Mnem.* 1947, p. 286 f.), who proposes to delete ἥπιον, starting from the wrong assumption that ἀραιόν and ἐλαφρόν could not be synonyms.

κατὰ δόξαν δὲ τῶν πολλῶν εἰς τὸ γένεσιν ἀποδοῦναι τῶν φαινομένων δύο ποιῶν τὰς ἀρχάς, πῦρ καὶ γῆν, τὸ μὲν ὡς ὕλην τὸ δὲ ὡς αἷτιον καὶ ποιοῦν.¹

85—Aët. II, 7, 1 (D. 28, A 37):

Παρμενίδης στεφάνας εἶναι περιπεπλεγμένας, ἐπαλλήλους, τὴν μὲν ἐκ τοῦ ἀραιοῦ, τὴν δὲ ἐκ τοῦ πυκνοῦ· μικτὰς δὲ ἄλλας ἐκ φωτὸς καὶ σκοτόους μεταξὺ τούτων. καὶ τὸ περιέχον δὲ πάσας τεύχους δίκην στερεὸν ὑπάρχειν, ὅφ' ὃ πυρ-

the cosmic
system of P.

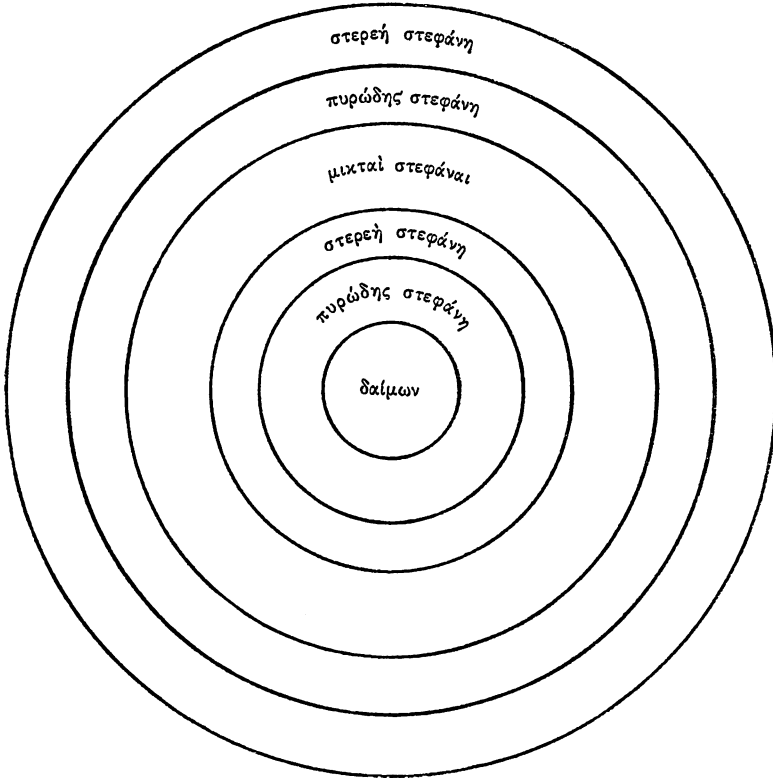

Fig. 1

ώδης στεφάνη, καὶ τὸ μεσαίτατον πασῶν στερεόν, ὅφ' ὃ πάλιν πυρώδης¹. τῶν δὲ συμμιγῶν τὴν μεσαιτάτην² ἀπάσαις <ἀρχήν> τε καὶ <αἰτίαν> κινήσεως καὶ γενέσεως ὑπάρχειν, ἥντινα καὶ δαίμονα κυβερνήτην καὶ κληδοῦχον * ἐπονομάζει Δίκην τε καὶ Ἀνάγκην.

¹ sc. στεφάνη.

² τῶν δὲ συμμιγῶν τὴν μεσαιτάτην - she who dwells in the middle of the mixed zones. See fig. 1.

* κληροῦχον: Aët. κληδοῦχον Fülleborn, Diels (see fr. 1, 1. 14).

b. Parm., D. B 12:

αἱ γὰρ στεινότεραι ¹ πληντο πυρὸς ἀκρήτοιο,
 αἱ δ' ἐπὶ ταῖς νυκτός, μετὰ δὲ φλογὸς ἔεται αἷσα·
 ἐν δὲ μέσῳ τούτων δαίμων ἢ πάντα κυβερνᾷ·
 πάντα γὰρ <ἦ> στυγεροῖο τόκου καὶ μίξιος ἄρχει
 πέμπουσ' ἄρσενι θῆλυ μιγῆν ² τό τ' ἐναντίον αὐτίς
 ἄρσεν θηλυτέρῳ.

The neoplatonists (Simplicius) let the δαίμων reside in the centre of the whole (fig. 2).

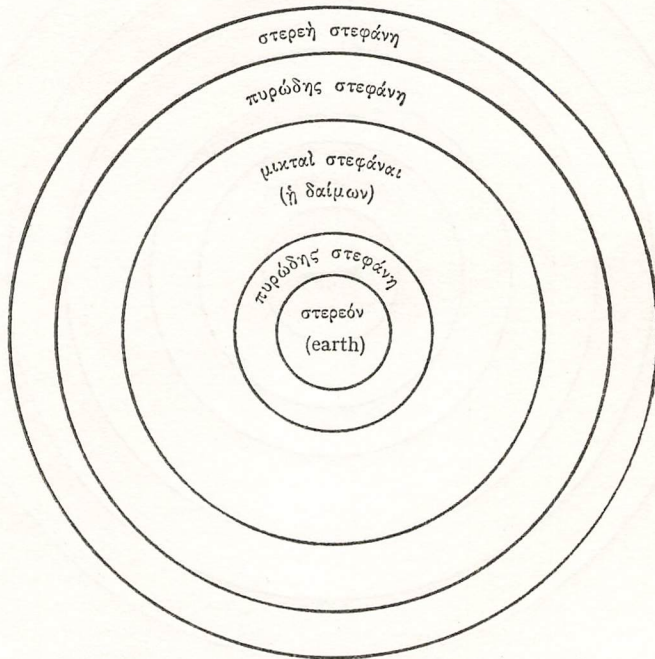

Fig. 2

But this is contrary to the testimony of Diog. L. in IX 21, that P. was the first who put the earth in the centre:

c. πρῶτος δὲ οὗτος τὴν γῆν ἀπέφαινε σφαιροειδῆ καὶ ἐν μέσῳ κεῖσθαι.

Cf. Burnet, *E. Gr. Ph.* ² 215-221; fourth ed. p. 188-191. See also Diels, *Parmenides' Lehrgedicht*, p. 105 and 107.

¹ αἱ γὰρ στεινότεραι, sc. στέφαναι.

² μιγῆν = μιγῆναι.

d. A thrd explanation is given by O. Gigon, *Ursprung*, p. 279 ff.
See fig. 3.

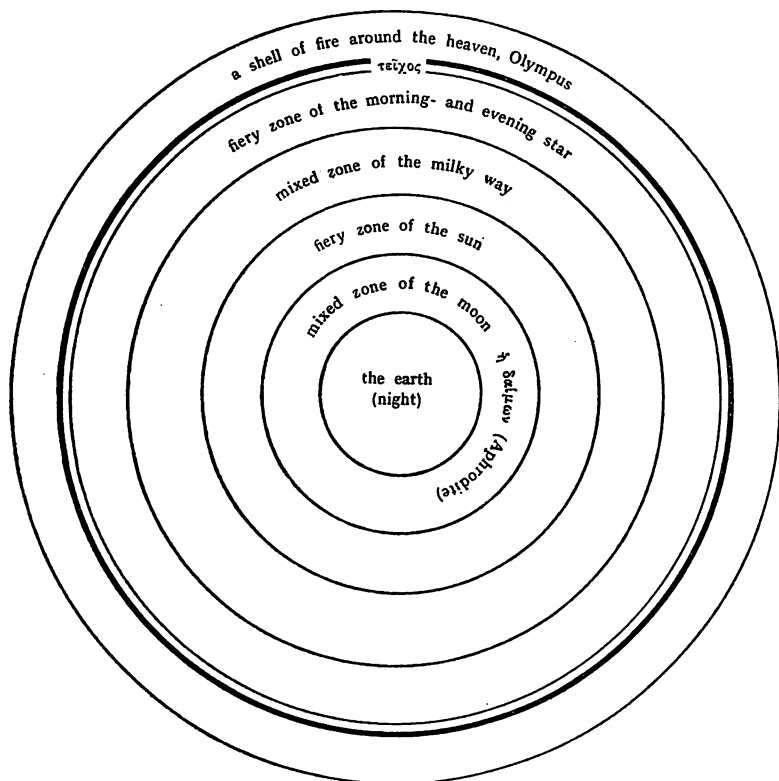

Fig. 3

Now, surely, this does not agree with the description of Aëtius, cited under a. As to the idea of a shell of fire ("Feuerschale") around the heaven, G. finds this confirmed by Cic., *De nat. deor.* I 11, 28 (D. A 37):

Nam P. quidem commenticium quiddam: coronae simile efficit (στεφάνην appellat), continentem ardorem et lucis orbem qui cingit caelum, quem appellat deum.—

86—a. Parm., D. B 16:

ὥς γὰρ ἐκάστοτ' ἔχει κρᾶσιν μελέων πολυπλάγκτων **,
τὼς νόος ἀνθρώποισι παρίσταται· τὸ γὰρ αὐτό

thinking and
bodily con-
sistence

** In this form the text is cited by Arist. and Theophr. Then νόος must be the subject, which gives a possible construction, yet a rather hard one. Some will read ἐκαστος, which would be easier to understand. However, if any correction is to be proposed, κρᾶσις will do better.

ἔστιν ὅπερ φρονέει μελέων φύσις ἀνθρώποισιν
καὶ πᾶσιν καὶ παντί· τὸ γὰρ πλεόν ἐστὶ νόημα¹.

b. Theophr. explains the last words in the following lines (*De sensu* 3, D. A 46):

Παρμενίδης μὲν γὰρ ὅλως οὐδὲν ἀφώρικεν², ἀλλὰ μόνον ὅτι δυοῖν ὄντων στοιχεῖοι κατὰ τὸ ὑπερβάλλον ἐστὶν ἡ γνῶσις. ἐὰν γὰρ ὑπεραίρῃ τὸ θερμόν ἢ τὸ ψυχρόν, ἄλλην γίνεσθαι τὴν διάνοιαν, βελτίω δὲ καὶ καθαρωτέραν τὴν διὰ τὸ θερμόν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ταύτην δεῖσθαι τινος συμμετρίας· „ὥς γὰρ ἐκάστοτε” — φησὶν — „ἔχει κρᾶσιν μελέων πολυπλάγκτων” κτλ. (4) τὸ γὰρ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ φρονεῖν ὡς ταὐτὸ λέγει· διὸ καὶ τὴν μνήμην καὶ τὴν λήθην ἀπὸ τούτων γίνεσθαι διὰ τῆς κράσεως. ἂν δ' ἰσάζωσι τῇ μίξει, πότερον ἔσται φρονεῖν ἢ οὐ, καὶ τίς ἡ διάθεσις, οὐδὲν ἔτι διώρικεν. ὅτι δὲ καὶ τῷ ἐναντίῳ καθ' αὐτὸ ποιεῖ τὴν αἰσθησιν φανερόν, ἐν οἷς φησι τὸν νεκρὸν φωτὸς μὲν καὶ θερμοῦ καὶ φωνῆς οὐκ αἰσθάνεσθαι διὰ τὴν ἔκλειψιν τοῦ πυρός, ψυχροῦ δὲ καὶ σιωπῆς καὶ τῶν ἐναντίων αἰσθάνεσθαι, καὶ ὅλως δὲ πᾶν τὸ ὄν ἔχειν τινὰ γνῶσιν.

3—ZENO

life

87—a. Diog. IX 25 (D. 29 A 1):

Ζήνων 'Ελεάτης. τοῦτον 'Απολλόδωρός φησιν ἐν Χρονικοῖς φύσει μὲν Τελευταγόρου, θέσει³ δὲ Παρμενίδου. — φησὶ δὲ 'Αριστοτέλης ἐν τῷ Σοφιστῇ εὑρετὴν αὐτὸν γενέσθαι διαλεκτικῆς, ὥσπερ 'Εμπεδοκλέα ῥητορικῆς. (26) γέγονε δὲ ἀνὴρ γενναϊότατος καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν πολιτείᾳ. φέρεται γοῦν αὐτοῦ βιβλία πολλῆς συνέσεως γέμοντα.

b. On the book of Zeno see Plato, *Parm.* 128 c:

ἔστι δὲ τό γε ἀληθὲς βοήθειά τις ταῦτα [τὰ γράμματα] τῷ Παρμενίδου λόγῳ πρὸς τοὺς ἐπιχειροῦντας αὐτὸν κωμωδεῖν ὥς, εἰ ἐν ἐστὶ, πολλὰ καὶ γελοῖα συμβαίνει πάσχειν τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία αὐτῷ. ἀντιλέγει δὲ οὖν τοῦτο τὸ γράμμα πρὸς τοὺς τὰ πολλὰ λέγοντας καὶ ἀνταποδίδωσι ταῦτα καὶ πλείω, τοῦτο βουλόμενον δηλοῦν, ὥς ἔτι γελοιότερα πάσχοι ἂν αὐτῶν ἡ ὑπόθεσις, εἰ πολλὰ ἐστὶν, ἢ ἡ τοῦ ἐν εἶναι, εἴ τις ἱκανῶς ἐπεξίλοι. διὰ τοιαύτην δὲ φιλονικίαν ὑπὸ νέου ὄντος ἐμοῦ ἐγράφη, καὶ τις αὐτὸ ἔκλεψε γραφέν, ὥστε οὐδὲ βουλεύσασθαι ἐξεγένετο, εἴτ' ἐξοιστέον αὐτὸ εἰς τὸ φῶς εἶτε μὴ.

¹ "For what prevails (in the body) is thought".

² sc. περὶ αἰσθήσεων.

³ by adoption.

c. On the subtlety of his dialectic: Plato, *Phaedr.* 261 d:

τὸν οὖν Ἑλεατικὸν Παλαμήδην λέγοντα οὐκ ἴσμεν τέχνη, ὥστε φαίνεσθαι τοῖς ἀκούουσι τὰ αὐτὰ ὅμοια καὶ ἀνόμοια, καὶ ἐν καὶ πολλά, μένοντά τε αὖ καὶ φερόμενα;

88—Simpl., *Phys.* 1108, 18 D (D. 29 A 29):

the grain and
the heap

διὰ τοῦτο λύει¹ καὶ τὸν Ζήνωνος τοῦ Ἑλεάτου λόγον, ὃν ἤρετο Πρωταγόραν τὸν σοφιστήν. „εἰπέ γάρ μοι,” ἔφη, „ὦ Πρωταγόρα, ἄρα ὁ εἰς κέγχρος καταπεσὼν ψόφον ποιεῖ ἢ τὸ μυριοστὸν τοῦ κέγχρου;” τοῦ δὲ εἰπόντος μὴ ποιεῖν, „ὁ δὲ μέδιμνος,” ἔφη, „τῶν κέγχρων καταπεσὼν ποιεῖ ψόφον ἢ οὐ”; τοῦ δὲ ψοφεῖν εἰπόντος τὸν μέδιμνον „τί οὖν,” ἔφη ὁ Ζήνων, „οὐκ ἔστι λόγος² τοῦ μεδίμνου τῶν κέγχρων πρὸς τὸν ἓνα καὶ τὸ μυριοστὸν τὸ τοῦ ἑνός”; τοῦ δὲ φήσαντος εἶναι, „τί οὖν,” ἔφη ὁ Ζήνων, „οὐ καὶ τῶν ψόφων ἔσονται λόγοι πρὸς ἀλλήλους οἱ αὐτοί; ὥς γὰρ τὰ ψοφοῦντα, καὶ οἱ ψόφοι· τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, εἰ ὁ μέδιμνος τοῦ κέγχρου ψοφεῖ, ψοφήσει καὶ ὁ εἰς κέγχρος καὶ τὸ μυριοστὸν τοῦ κέγχρου.”

89—a. D. 29, B 1, at the end, and B 2 (Simpl., *Phys.* 139, 5 D): there cannot be many

Ἐν μέντοι τῷ συγγράμματι αὐτοῦ πολλὰ ἔχοντι ἐπιχειρήματα καθ' ἕκαστον δείκνυσιν, ὅτι τῷ πολλὰ εἶναι λέγοντι συμβαίνει τὰ ἐναντία λέγειν· ὧν ἓν ἔστιν ἐπιχείρημα, ἐν ᾧ δείκνυσιν ὅτι, „εἰ πολλὰ ἔστι, καὶ μεγάλα ἔστι καὶ μικρά· μεγάλα μὲν ὥστε ἄπειρα τὸ μέγεθος εἶναι, μικρὰ δὲ οὕτως ὥστε μηθὲν ἔχειν μέγεθος” (B 1).

Ἐν δὲ τούτῳ δείκνυσιν, ὅτι οὐ μήτε μέγεθος μήτε πάχος μήτε ὄγκος μηθείς ἔστιν, οὐδ' ἂν εἴη τοῦτο. „εἰ γὰρ ἄλλω ὄντι, φησί, προσγένειτο, οὐδὲν ἂν μεῖζον ποιήσειεν. μεγέθους γὰρ μηδενὸς ὄντος, προσγενομένου δέ, οὐδὲν οἶόν τε εἰς μέγεθος ἐπιδοῦναι. καὶ οὕτως ἂν ἤδη τὸ προσγιγνόμενον οὐδὲν εἴη. εἰ δὲ ἀπογιγνόμενον τὸ ἕτερον μηδὲν ἔλαττον ἔσται, μηδὲ αὖ προσγιγνόμενον αὐξήσεται, δῆλον ὅτι τὸ προσγεγόμενον οὐδὲν ἦν οὐδὲ τὸ ἀπογεγόμενον.” καὶ ταῦτα οὐχὶ τὸ ἐν ἀναιρῶν ὁ Ζήνων λέγει, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ἕκαστον τῶν πολλῶν καὶ ἀπείρων, τῷ πρὸ τοῦ λαμβανομένου ἀεί τι εἶναι, διὰ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν· ὁ δὲ δείκνυσι προδείξας, ὅτι οὐδὲν ἔχει μέγεθος ἐκ τοῦ ἕκαστον τῶν πολλῶν ἑαυτῷ ταύτῳ εἶναι καὶ ἓν.

first proof:
the infinitely
small

b. D. B 3 (Simpl., *Phys.* 140, 28 D):

second proof:
ἐκ διχοτομίας

πάλιν γὰρ δεικνύς ὅτι, εἰ πολλὰ ἔστι, τὰ αὐτὰ πεπερασμένα ἔστι καὶ ἄπειρα, γράφει ταῦτα κατὰ λέξιν ὁ Ζήνων· „εἰ πολλὰ ἔστιν, ἀνάγκη τοσαῦτα εἶναι

¹ λύει - refutes, sc. Aristotle.

² λόγος - a proportion.

ὅσα ἐστὶ καὶ οὔτε πλείονα αὐτῶν οὔτε ἐλάττωνα. εἰ δὲ τοσαῦτά ἐστιν ὅσα ἐστὶ, πεπερασμένα ἂν εἴη. εἰ πολλὰ ἐστίν, ἄπειρα τὰ ὄντα ἐστίν· ἀεὶ γὰρ ἕτερα ¹ μεταξὺ τῶν ὄντων ἐστί, καὶ πάλιν ἐκείνων ἕτερα μεταξύ. καὶ οὕτως ἄπειρα τὰ ὄντα ἐστί.” καὶ οὕτως μὲν τὸ κατὰ τὸ πλῆθος ἄπειρον ἐκ τῆς διχοτομίας ἔδειξε.

third proof:
the infinitely
great

c. D. B 1 (Simpl., *Phys.* 140, 34 D) (to be connected with the first proof):

τὸ δὲ κατὰ μέγεθος (sc. ἄπειρον ἔδειξε) πρότερον κατὰ τὴν αὐτὴν ἐπιχειρήσιν. προδείξας γὰρ ὅτι, „εἰ μὴ ἔχοι μέγεθος τὸ ὄν, οὐδ’ ἂν εἴη”, ἐπάγει· „εἰ δὲ ἐστίν, ἀνάγκη ἕκαστον μέγεθός τι ἔχειν καὶ πάχος, καὶ ἀπέχειν αὐτοῦ τὸ ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἐτέρου. καὶ περὶ τοῦ προύχοντος ² ὁ αὐτὸς λόγος. καὶ γὰρ ἐκεῖνο ἔξει μέγεθος καὶ προέξει αὐτοῦ τι ³. ὁμοιον δὴ τοῦτο ἅπαξ τε εἰπεῖν καὶ ἀεὶ λέγειν· οὐδὲν γὰρ αὐτοῦ τοιοῦτον ἔσχατον ἐσται, ὥστε ἕτερον πρὸ ἐτέρου οὐκ ἐσται*. οὕτως εἰ πολλὰ ἐστίν, ἀνάγκη αὐτὰ μικρά τε εἶναι καὶ μεγάλα, μικρὰ μὲν ὥστε μὴ ἔχειν μέγεθος, μεγάλα δὲ ὥστε ἄπειρα εἶναι.”

space

90—a. Simpl., *Phys.* 562, 3 D:

ὁ Ζήνωνος λόγος ἀναιρεῖν ἐδόκει τὸ εἶναι τὸν τόπον ἐρωτῶν οὕτως· „εἰ ἐστίν ὁ τόπος, ἔν τινι ἐσται· πᾶν γὰρ ὄν ἐν τινι· τὸ δὲ ἐν τινι καὶ ἐν τόπῳ. ἐσται ἄρα καὶ ὁ τόπος ἐν τόπῳ, καὶ τοῦτο ἐπ’ ἄπειρον· οὐκ ἄρα ἐστίν ὁ τόπος.”

b. Cf. Arist., *Phys.* IV 3, 210 b²²:

ὁ δὲ Ζήνων ἠπόρει, ὅτι εἰ ἐστί τι ὁ τόπος, ἐν τίνι ἐσται, λύειν οὐ χαλεπὸν· οὐδὲν γὰρ καλῶει ἐν ἄλλῳ μὲν εἶναι τὸν πρῶτον τόπον, μὴ μέντοι ὥς ἐν τόπῳ ἐκείνῳ, ἀλλ’ ὥσπερ ἡ μὲν ὑγίεια ἐν θερμοῖς ὥς ἔξις, τὸ δὲ θερμὸν ἐν σώματι ὥς πάθος. ὥστ’ οὐκ ἀνάγκη εἰς ἄπειρον ἵέναι.

motion: first
argument

91—a. Arist., *Phys.* VI 9, 239 b⁹:

Τέτταρες δ’ εἰσὶ λόγοι περὶ κινήσεως Ζήνωνος οἱ παρέχοντες τὰς δυσκολίας τοῖς λύουσιν· πρῶτος μὲν ὁ περὶ τοῦ μὴ κινεῖσθαι διὰ τὸ πρότερον εἰς τὸ ἥμισυ δεῖν ἀφικέσθαι τὸ φερόμενον ἢ πρὸς τὸ τέλος, περὶ οὗ διείλομεν ἐν τοῖς πρότερον λόγοις ⁴.

¹ ἀεὶ γὰρ ἕτερα e.q.s. - For every extent can always again be divided.

² περὶ τοῦ προύχοντος “about what is before it”.

³ προέξει αὐτοῦ τι “there will be something before it”.

⁴ ἐν τοῖς πρότερον λόγοις - i.e. in the next cited passage of *Phys.* VI 2, under b.

* Diels keeps the text of the mss: οὔτε ἕτερον· πρὸς ἕτερον οὐκ ἐσται. K. Freeman, *Ancilla to the Pre-Socr. Philosophers*, translates: “nor will any part be unrelated to another part.” The corrections ὥστε and πρὸ ἐτέρου are due to Th. Gomperz.

b. Arist., *Phys.* VI 2, 233 a¹¹:

μέγεθος ἅπαν ἐστὶ συνεχὲς · τὰς αὐτὰς γὰρ καὶ τὰς ἴσας διαιρέσεις ὁ χρόνος διαιρεῖται καὶ τὸ μέγεθος. — 233 a²¹: διὸ καὶ ὁ Ζήνωνος λόγος ψεῦδος λαμβάνει ¹ τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι τὰ ἄπειρα διελθεῖν ἢ ἀψασθαι τῶν ἀπείρων καθ' ἕκαστον ² ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. διχῶς γὰρ λέγεται καὶ τὸ μῆκος καὶ ὁ χρόνος ἄπειρον, καὶ ὅλως πᾶν τὸ συνεχές, ἥτοι κατὰ διαιρέσιν ἢ τοῖς ἐσχάτοις. τῶν μὲν οὖν κατὰ ποσὸν ἀπείρων οὐκ ἐνδέχεται ἀψασθαι ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ, τῶν δὲ κατὰ διαιρέσιν ἐνδέχεται · καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ χρόνος οὕτως ἄπειρος. ὥστε ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ οὐκ ἐν τῷ πεπερασμένῳ συμβαίνει διεῖναι τὸ ἄπειρον, καὶ ἄπτεσθαι τῶν ἀπείρων τοῖς ἀπείροις, οὐ τοῖς πεπερασμένοις.

92—a. Arist., *Phys.* VI 9, 239 b¹⁴:

δεύτερος δ' ὁ καλούμενος Ἀχιλλεύς. ἔστι δ' οὗτος, ὅτι τὸ βραδύτατον οὐδέποτε καταληφθήσεται θεὸν ὑπὸ τοῦ ταχίστου · ἔμπροσθεν γὰρ ἀναγκαῖον ἔλθεῖν τὸ διώκον, ὅθεν ὥρμησε τὸ φεῦγον, ὥστ' αἰεὶ τι προέχειν ἀναγκαῖον τὸ βραδύτερον.

second
argument:
Achilles

b. Arist. continues (*Phys.* VI 9, 239 b¹⁸):

ἔστι δὲ καὶ οὗτος ὁ αὐτὸς λόγος τῷ διχοτομεῖν, διαφέρει δ' ἐν τῷ διαιρεῖν μὴ δίχα τὸ προσλαμβανόμενον μέγεθος. — 239 b²² ἐν ἀμφοτέροις γὰρ συμβαίνει μὴ ἀφικνεῖσθαι πρὸς τὸ πέρας διαιρουμένου πως τοῦ μεγέθους. ἀλλὰ πρόσκεινται ἐν τούτῳ ὅτι οὐδὲ τὸ τάχιστον τετραγῶδημένον ³ ἐν τῷ διώκειν τὸ βραδύτατον.

Aristotle's
comment
on this

93—a. Ib. 239 b³⁰:

τρίτος δ' ὁ νῦν ῥηθείς, ὅτι ἡ οἰστός φερομένη ἔστηκεν. συμβαίνει δὲ παρὰ τὸ λαμβάνειν τὸν χρόνον συγκεῖσθαι ἐκ τῶν νῦν · μὴ διδομένου γὰρ τούτου οὐκ ἔσται ὁ συλλογισμός.

third
argument:
the flying
arrow

b. Cf. the beginning of this chapter (239 b⁵):

Z. δὲ παραλογίζεται · εἰ γὰρ αἰεὶ, φησὶν, ἡρεμεῖ πᾶν ἢ κινεῖται, <ἡρεμεῖ δ' > ὅταν ἢ κατὰ τὸ ἴσον *, ἔστι δ' αἰεὶ τὸ φερόμενον ἐν τῷ νῦν, ἀκίνητον τὴν φερομένην εἶναι οἰστόν. τοῦτο δ' ἐστὶ ψεῦδος · οὐ γὰρ σύγκειται ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν τῶν ἀδιαίρετων, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο μέγεθος οὐδέν.

¹ assumes wrongly. ² severally.

³ that hero in swiftness, sc. ἀφίξεται.

* Zeller deletes ἢ κινεῖται. Diels adds after κινεῖται <οὐδὲν δὲ κινεῖται>, and after ἐν τῷ νῦν <πᾶν δὲ κατὰ τὸ ἴσον ἐν τῷ νῦν>. Carteron <ἡρεμεῖ δ' >. Ross (in his recent edition) follows Zeller.

fourth
argument

94—a. Ib. 239 b³³:

τέταρτος δ' ὁ περὶ τῶν ἐν σταδίῳ κινουμένων ἐξ ἐναντίας ἴσων ὄγκων παρ' ἴσους, τῶν μὲν ἀπὸ τέλους τοῦ σταδίου τῶν δ' ἀπὸ μέσου, ἴσῳ τάχει, ἐν ᾧ συμβαίνειν οἴεται ἴσον εἶναι χρόνον τῷ διπλασίῳ τὸν ἡμισυν.

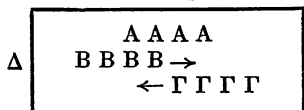
the comment
of Aristotle

b. Arist. adds (240 a¹):

ἔστι δ' ὁ παραλογισμὸς ἐν τῷ τὸ μὲν παρὰ κινούμενον τὸ δὲ παρ' ἡρεμοῦν τὸ ἴσον μέγεθος ἀξιοῦν τῷ ἴσῳ τάχει τὸν ἴσον φέρεσθαι χρόνον.

"The mistake of the argument lies in this point, that the same object is supposed to move with the same velocity in the same time along a moving and along a non-moving object."

Alex. draws this figure of it (Simpl., *Phys.* 1016, 14 ff.):

A ὄγκοι ἐστῶτες.

B ὄγκοι κινούμενοι ἀπὸ τοῦ Δ ἐπὶ τὸ Ε.

Γ ὄγκοι κινούμενοι ἀπὸ τοῦ Ε ἐπὶ τὸ Δ.

Δ ἀρχὴ τοῦ σταδίου.

Ε τέλος τοῦ σταδίου.

the definitive
refutation
of Arist.

95—In *Phys.* VIII 8, 263a⁴-b⁹ Arist. qualifies his first refutation of the argument ἐκ διχοτομίας as a preliminary one and gives his definitive refutation, which is based upon the distinction between δυνάμει and ἐνεργείᾳ ὄν.

(263 a¹¹) Ἐν μὲν οὖν τοῖς πρώτοις λόγοις τοῖς περὶ κινήσεως ἐλόμεν διὰ τοῦ τὸν χρόνον ἄπειρα ἔχειν ἐν αὐτῷ · οὐδὲν γὰρ ἄτοπον εἰ ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ ἄπειρα διέρχεται τις · ὁμοίως δὲ τὸ ἄπειρον ἐν τε τῷ μήκει ὑπάρχει καὶ ἐν τῷ χρόνῳ. Ἄλλ' αὕτη ἡ λύσις πρὸς μὲν τὸν ἐρωτῶντα ἱκανῶς ἔχει (ἡρωτᾶτο γὰρ

5

εἰ ἐν πεπερασμένῳ ἄπειρα ἐνδέχεται διεξελθεῖν ἢ ἀριθμῆσαι) · πρὸς δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν ἀλήθειαν οὐχ ἱκανῶς. Ἄν γάρ τις, ἀφέμενος τοῦ μήκους καὶ τοῦ ἐρωτᾶν εἰ ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ ἐνδέχεται ἄπειρα διεξελθεῖν, πυνθάνηται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ χρόνου ταῦτα (ἔχει γὰρ ὁ χρόνος ἀπείρους διαιρέσεις), οὐκέτι ἱκανῆ ἔσται αὕτη ἡ λύσις · ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς λεκτέον, ὅπερ εἴπομεν ἐν τοῖς ἄρτι λόγοις.

10

Ἄν γάρ τις τὴν συνεχῆ διαιρῇ εἰς δύο ἡμίση, οὗτος τῷ ἐνὶ σημείῳ ὡς δυσὶ χρῆται · ποιεῖ γὰρ αὐτὸ ἀρχὴν καὶ τελευτὴν · οὕτω δὲ ποιεῖ ὁ τε ἀριθμῶν καὶ ὁ εἰς τὰ ἡμίση διαιρῶν. Οὕτω δὲ διαιροῦντος, οὐκ ἔσται συνεχὴς οὐθ' ἡ γραμμὴ οὐθ' ἡ κίνησις · ἡ γὰρ συνεχὴς κίνησις συνεχοῦς ἐστίν · ἐν δὲ τῷ συνεχεῖ ἔνεστι μὲν ἄπειρα ἡμίση, ἀλλ' οὐκ ἐντελεχεῖα ἀλλὰ δυνάμει. Ἄν δὲ ποιῇ ἐντελεχεῖα,

15

οὐ ποιήσει συνεχῆ, ἀλλὰ στήσει · ὅπερ ἐπὶ τοῦ ἀριθμοῦντος τὰ ἡμίσηα φανερόν ἐστιν ὅτι συμβαίνει · τὸ γὰρ ἐν σημείῳ ἀνάγκη αὐτῷ ἀριθμεῖν δύο · τοῦ μὲν γὰρ ἐτέρου τελευτὴ ἡμίσεος, τοῦ δ' ἐτέρου ἀρχὴ ἔσται, ἂν μὴ μίαν ἀριθμῇ τὴν συνεχῆ, ἀλλὰ δύο ἡμισείας.

20

Ὡστε λεκτέον πρὸς τὸν ἐρωτῶντα εἰ ἐνδέχεται ἄπειρα διεξελθεῖν ἢ ἐν χρόνῳ ἢ ἐν μήκει, ὅτι ἔστιν ὥς, ἔστι δ' ὥς οὐ. Ἐντελεχεῖα μὲν γὰρ ὄντα κοῦ

ἐνδέχεται, δυνάμει δ' ἐνδέχεται · ὁ γὰρ συνεχῶς κινούμενος κατὰ συμβεβηκὸς ἄπειρα διελήλυθεν, ἀπλῶς δ' οὐ · συμβέβηκε γὰρ τῇ γραμμῇ ἄπειρα ἡμίσεα εἶναι, ἣ δ' οὐσία ἐστὶν ἑτέρα καὶ τὸ εἶναι.

4—MELISSUS

96—Diog. IX 24 (D. 30 A 1):

life

Μέλισσος Ἰθαγένους Σάμιος. οὗτος ἤκουσε Παρμενίδου. — γέγονε δὲ καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ καὶ ἀποδοχῆς ¹ παρὰ τοῖς πολίταις ἡξιωμένος · ὅθεν καὶ ναύαρχος ² αἵρεθεὶς ἔτι καὶ μᾶλλον ἐθαυμάσθη ἢ διὰ τὴν οἰκείαν ἀρετὴν.

97—a. Melissus, D 30 B 1:

doctrine
what is,
is eternal

ἀεὶ ἦν ὃ τι ἦν καὶ ἀεὶ ἔσται. εἰ γὰρ ἐγένετο, ἀναγκαῖόν ἐστι πρὶν γενέσθαι εἶναι μηδέν · ὅτε τοίνυν μηδέν ἦν, οὐδαμὰ ἂν γένοιτο οὐδὲν ἐκ μηδενός.

b. D. 30 B 2:

it is infinite

ὅτε τοίνυν οὐκ ἐγένετο, ἔστι τε καὶ ἀεὶ ἦν καὶ ἀεὶ ἔσται, καὶ ἀρχὴν οὐκ ἔχει οὐδὲ τελευτὴν, ἀλλ' ἄπειρόν ἐστιν. εἰ μὲν γὰρ ἐγένετο, ἀρχὴν ἂν εἶχεν (ἤρξατο γὰρ ἂν ποτε γενόμενον) καὶ τελευτὴν (ἐτελεύτησε γὰρ ἂν ποτε γενόμενον) · ὅτε δὲ μήτε ἤρξατο μήτε ἐτελεύτησεν ἀεὶ τε ἦν καὶ ἀεὶ ἔσται <καὶ> οὐκ ἔχει ἀρχὴν οὐδὲ τελευτὴν · οὐ γὰρ ἀεὶ εἶναι ἀνυστόν, ὃ τι μὴ πᾶν ἔστι.

c. D. B 6:

it is one

εἰ γὰρ (sc. ἄπειρον) * εἴη, ἐν εἴῃ ἂν · εἰ γὰρ δύο εἴη, οὐκ ἂν δύναίτο ἄπειρα εἶναι, ἀλλ' ἔχοι ἂν πείρατα πρὸς ἄλληλα.

98—D. B 7:

immutable
and without
pain

οὕτως οὖν αἰδιόν ἐστι καὶ ἄπειρον καὶ ἓν καὶ ὅμοιον πᾶν. καὶ οὐτ' ἂν ἀπόλοιτο οὔτε μεῖζον γίνοιτο οὔτε μετακοσμέοιτο, οὔτε ἀλγεῖ οὔτε ἀνιάται · εἰ γὰρ τι τούτων πάσχοι, οὐκ ἂν ἔτι ἓν εἴη. εἰ γὰρ ἑτεροιοῦται, ἀνάγκη τὸ ἐόν μὴ ὁμοῖον εἶναι, ἀλλὰ ἀπόλλυσθαι τὸ πρόσθεν ἐόν, τὸ δὲ οὐκ ἐόν γίνεσθαι. εἰ τοίνυν τριχὶ μὴ μυρίοις ἔτεσιν ἑτεροῖον γίνοιτο, ὀλεῖται πᾶν ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ. Ἄλλ' οὐδὲ μετακοσμηθῆναι ἀνυστόν · ὁ γὰρ κόσμος ὁ πρόσθεν ἐὼν οὐκ ἀπόλλυται οὔτε ὁ μὴ ἐὼν γίνεται. ὅτε δὲ μήτε προσγίνεται μηδὲν μήτε ἀπόλλυται μήτε

5

¹ ἀποδοχῆς = favour.

² ναύαρχος - M. commanded the Samian fleet in the war against Athens a. 441. (Plut., *Pericles* 26: Μέλισσος ὁ Ἰθαγιένους ἀνὴρ φιλόσοφος στρατηγῶν τότε τῆς Σάμου—).

* Kranz <ἄπειρον>.

ἔχου πάχος, ἔχου ἄν μῦθια καὶ οὐκ ἐν εἴῃ.

Εἰ μὲν οὖν εἴη, δὲ αὐτὸ ἐν εἴῃαι . ἐν δ' εἶν δὲ αὐτὸ σῶμα μὴ ἔχειν. εἰ δὲ
the one has no body 99—D. B 9:

ἀνδράκην τοῖσιν πλάτων εἴῃαι, εἰ κενὸν μὴ ἔστιν. εἰ τοῖσιν πλάτων ἔστιν, οὐ κινεῖται.
οὖν ἡμῶν τι ἢ εἰσδὲχεται, οὐ πλάτων . εἰ δὲ μὴτε ἡμῶν ἔστιν καὶ τοῦ μὴ πλάτων . εἰ μὲν
20 πλάτων, κρῖναι δὲ ταύτην χρὴ ποιῆσθαι τοῦ πλάτων καὶ τοῦ μὴ πλάτων . εἰ μὲν
πλάτων εἴῃαι ὁμοίως τῷ πλάτων, ἀλλ' ἢ δὴ τὸ ἀπαιδὲν γὰρ κενεώτερον γίνεσθαι τοῦ
ὅκην ὑποχωρήσει. πλάτων δὲ καὶ ἀπαιδὲν οὐκ ἔστιν . τὸ γὰρ ἀπαιδὲν οὐκ ἀνυσθὲν
εἰ μὲν γὰρ κενὸν ἦν, ὑπεχώρησει ἄν εἰς τὸ κενόν . κενὸν δὲ μὴ εἶντος οὐκ ἔχει
μὴδὲν. οὐδὲ κινεῖται . ὑποχωρήσει γὰρ οὐκ ἔχει οὐδὲ μὴ, ἀλλὰ πλάτων ἔστιν.
15 Οὐδὲ κενὸν ἔστιν οὐδὲν . τὸ γὰρ κενὸν οὐδὲν ἔστιν . οὐκ ἄν οὖν εἴη τὸ γὰρ
τῷ ἀγέῃ.

τὸ ὑγιὲς καὶ τὸ εἶν, τὸ δὲ οὐκ εἶν γένοιτο. καὶ περὶ τοῦ ἀνίστασθαι ὡς ἄνθρωπος
οὐκ ἄν εἴη ὁμοίον εἴη. οὐδ' ἄν τὸ ὑγιὲς ἀλγῆσαι δύναται . ἀπὸ γὰρ ἄν ὁμοίον
οὐδ' ἄν ὁμοίον εἴη, εἰ ἀλγέοι . ἀπογινώσκουσιν γὰρ τευ ἄν ἀλγέοι ἢ προσγιγνώσκουσιν,
10 οὐ γὰρ ἄν δύναται εἰ εἴῃαι χρῆμα ἀλγέον . οὐδὲ ἔχει ἴσῃν δύναμιν τῷ ὑγιεινῷ
ἐπεροῖον, ἢ δὴ ἄν καὶ μετακκοσμηθῇ. Οὐδὲ ἀλγέει . οὐ γὰρ ἄν πᾶν εἴη ἀλγέον .
ἐπεροῖον, πῶς ἄν μετακκοσμηθῇ τῶν εἶντων εἴη; εἰ μὲν γὰρ τι εἴη

FIFTH CHAPTER PLURALISTS AND ATOMISTS

I—EMPEDOCLES

100—Diog. VIII 51 (D. 31 A 1):

life and
person

Ἐμπεδοκλῆς, ὥς φησὶν Ἰππόβοτος, Μέτωνος ἦν υἱὸς τοῦ Ἐμπεδοκλέους, Ἀκραγαντῖνος. — (52) Ἀπολλόδωρος δ' ὁ γραμματικὸς ἐν τοῖς Χρονικοῖς φησιν ὥς

„ἦν μὲν Μέτωνος υἱός, εἰς δὲ Θουρίου
αὐτὸν νεωστὶ παντελῶς ἐκτισμένους
<ὁ> Γλαῦκος ἐλθεῖν φησιν.”

— (55) ὁ δὲ Θεόφραστος Παρμενίδου φησὶ ζηλωτὴν αὐτὸν γενέσθαι καὶ μιμητὴν ἐν τοῖς ποιήμασι. — (58) φησὶ δὲ Σάτυρος ἐν τοῖς βίοις ὅτι καὶ ἱατρὸς ἦν καὶ ῥήτωρ ἀριστος. Γοργίαν γοῦν τὸν Λεοντῖνον αὐτοῦ γενέσθαι μαθητὴν. — (59) τοῦτόν φησιν ὁ Σάτυρος λέγειν, ὥς αὐτὸς παρεῖη τῷ Ἐμπεδοκλεῖ γοητεύοντι. — (67) περὶ δὲ τοῦ θανάτου αὐτοῦ διάφορός ἐστιν λόγος. — (77) τὰ μὲν οὖν Περὶ φύσεως αὐτοῦ καὶ οἱ Καθαρμοὶ εἰς ἑπτὰ τείνουσι πεντακισχίλια.

101—In the beginning of his Καθαρμοί E. himself gives the following prophetic
description of his appearance in Sicily. appearance

a. D. 31 B 112:

ὦ φίλοι, οἱ μέγα ἄστρ' ἀνὰ ξανθοῦ Ἀκράγαντος
ναίετ' ἄν' ἄκρα πόλεος, ἀγαθῶν μελεδήμονες ἔργων,
ξείνων αἰδοῖοι λιμένες, κακότητος ἄπειροι,
χαίρετ' · ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητὸς

5 πωλεῦμαι μετὰ πᾶσι τετιμένος, ὥσπερ ἔοικα,
ταινίαις τε περιστεπτος στέφουσιν τε θαλείοις ·
τοῖσιν † ἄμ' † ἂν * ἔλωμαι ἐς ἄστεα τηλεθάοντα,
ἀνδράσιν ἥδ' ἐ γυναιξί, σεβίζομαι · οἱ δ' ἄμ' ἔπονται
μυριοὶ ἐξερέοντες, ὅπῃ πρὸς κέρδος ἀταρπός,

10 οἱ μὲν μαντοσυνέων κεχρημένοι, οἱ δ' ἐπὶ νοῦσων
παντοίων ἐπύθοντο κλύειν εὐηκέα βάζιν,
δηρὸν δὴ χαλεποῖσι πεπαρμένοι <ἀμφὶ μόγοισιν>**.

* Kranz. Diels read ἄμ' <εὐτ'> ἂν.

** Kranz. χαλεπῆσι . . . <ἀμφ' ὀδύγησι>

and tone

b. D. B 114:

ὦ φίλοι, οἷδά μὲν οὐκ ἀληθεῖν πᾶρα μῦθος,
οὐς ἐγὼ ἐξέπεω· ἡδὲ δ' ἀργαλὴ γέ τ' ἐτύκται
ἀνδράσι καὶ δούλῳ ἐπὶ φρένα πίσιος ὀρή.

he dominates
the powers of
nature

c. D. B 111:

φάμακα δ' ὅσα γέσται κακῶν καὶ γήρας ἀκαρπ
πύσῃ, ἐπεὶ ἡούρη σὺ ἐγὼ κρᾶνέω τὰδε πᾶντα.
παύσεις δ' ἀκαμάρτων ἀνέμων μένος οἷ τ' ἐπὶ γαῖαν
ὀρνυμέναι πνοαὶ κατὰφθινύουσιν ἀρούρας.
5 καὶ πᾶν, ἣν ἐθέλῃσθα, παλίντρεψεν (α) ἐπὶ κέρας.
θήσεις δ' ἐξ ὀλίποιο κελαινοῦ καίριον αὐχμήν
ἀνθρώποις, θήσεις δὲ καὶ ἐξ αὐχμήτοιο θερείου
βήτηματα δεινέθροιστα, τὰ τ' αἰθέρι καιήσονται,
ἄλλοι δ' ἐξ Αἰῶα κατὰφθινύουσιν μένος ἀνδρός.

miracle-
stories
i. checking
the winds

2. raising a

3. the purifi-
cation of the
marshes

Φησὶ δὲ καὶ Τίμαιος ἐν τῇ ἀκτακιδεῦσθαι κατὰ ποταμούς τεθναμένους τὸν
ἀνδρα, καὶ γὰρ ἐτησίαν ποτὶ σφοδρὸς πνεύσωνται, ὧς τοὺς καπνὸς ἀνιήναι, κελαινὰς
ὄνους ἐκδραῖναι καὶ ἀσκόβας ποτίζσαι περὶ τοὺς ἁδονὺς καὶ τὰς ἀκρωρείας διέτριβε ποδὺς
τὸ συλᾶσθαι τὸ πνεῦμα· ἀνέξαντος δὲ Κωλύσασθαι καλῶναι.
b. (1b.) Ἡρακλῆδης τε ἐν τῷ περὶ νόσων φησὶ καὶ Ἰλασάντα δρηγῆσθαι αὐτὸν
τὰ περὶ τὴν ἀπνοὴν — (61) τὴν γούν ἀπνοὴν ὁ Ἡρακλῆδης φησὶ τοιοῦτόν τι εἶναι, ὧς
ἐπὶ ἀκοντα ἡτέρας συντηρεῖν ἀπνοὴν καὶ ἀφουκτον τὸ σῶμα· ὅθεν εἴπεν αὐτὸν καὶ ἡτρὸν
καὶ ἡδῆναι.

4. his death

(70) Τοῖς Ζεῶνωνσι τοῖς ἐμπρόσθεν τοῖς ἀνθρώποις δὲ τὰς ἀπὸ τοῦ παρὰκεῖθεν ποταμοῦ
δυσωδίας, ὧστε καὶ αὐτοὺς φέρεσθαι καὶ τὰς γυναικὰς δυστοκεῖν, ἐπινοήσας τὸν Ἡρα-
κλῆα καὶ δὸν τινὰς ποταμὸν τῶν ἀνέμων ἐπαγαγεῖν ἰδίας δαπάναις· καὶ κατὰ τὴν ἐξάντα
γὰν ἡναι τὰ βήτηματα, οὕτω δὲ ἡτέραν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν Ζεῶνωνσι εὐωχούμενων
ποτὶ παρὰ τῷ ποταμῷ, ἐπιανῆναι τὸν Ἡρακλῆα· τοὺς δ' ἐξαναστάντας προσκυβεῖν
καὶ προσεῦχεσθαι καθάπερ ἐπὶ θεῷ.

Θυσία with a circle of friends, was snatched up to heaven during the night.
(68) ὧς δὲ ἡτέρας γυναικῶν ἐξαναστάντων, οὐχ ἡδὲν ἡδὲν, ζήτουμένην δὲ καὶ τῶν
ὀκτετῶν ἀνακρίνομένην καὶ φασκόντων ἡ εἰδέναι, εἰς τὴν φῆν ἡδὲν νυκτῶν φωνῆς
ὕπνιέουσιν ἀκούσας ποταμὸν ἀνιήναι, εἰς τὴν φῆν ἡδὲν νυκτῶν φωνῆς
ὕπνιέουσιν καὶ κατὰ τὸν φέρος, ἀλλὰ δὲ ἡδὲν.

b. Ib. 69 (Heracl. Pont. fr. 77 Voss):
Ἰπρόβροτος δὲ φησὶ ἐξαναστάντα αὐτὸν ὠδευκέναι ὧς ἐπὶ τὴν Ἀλφειν, εἰτα παρὰ τὴν
ἡναι τοὺς κρητῆρας τοῦ πύργου ἐκάλεισθαι καὶ ἀφαισθῆναι, βουλούμενον τὴν περὶ αὐτοῦ
φῆν βεβαῶσθαι ὅτι γέγονε θεός, ὅστερον δὲ ἡσθῆναι, ἀνακρίνομένην αὐτοῦ ἡδὲν
τῶν κρητῶν· ἡδὲν ἐθίστο ὑποδίσσθαι.

1 without pulsation (σφύζω: beat violently).

c. Cf. Horatius, *A. P.* 464:

deus immortalis haberi
dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
insiluit.

d. *Diog.* VIII 71:

Τούτοις δ' ἐναντιοῦται Τίμαιος ῥητῶς λέγων, ὥς ἐξεχώρησεν εἰς Πελοπόννησον καὶ τὸ σύνολον οὐκ ἐπανήλθεν.

104—a. Emped., *D.* 31 B 2:

στεινωποὶ μὲν γὰρ παλάμαι¹ κατὰ γυῖα κέχυνται·
πολλὰ² δὲ δεῖλ' ἔμπαῖα * τὰ τ' ἀμβλύνουσι μερίμνας.
παῦρον δὲ ζωῆς ἀβίου **³ μέρος ἀθρήσαντες
ὠκύμοροι καπνοῖο δίκην ἀρθέντες ἀπέπταν,
αὐτὸ μόνον πεισθέντες ὅτῳ προσέκυρσεν ἕκαστος 5
πάντοσ' ἐλαυνόμενοι, τὸ δ' ὅλον <πᾶς> εὐχεται εὐρεῖν·
οὕτως οὐτ' ἐπιδερκτὰ τὰδ' ἀνδράσιν οὐτ' ἐπακουστὰ
οὔτε νόῳ περιληπτὰ.

rejection of
any theory of
the whole

b. Still stronger *D.* B 3 (formerly 4):

ἀλλὰ θεοὶ τῶν μὲν μανίνην⁴ ἀποτρέψατε γλώσσης,
ἐκ δ' ὁσίων στομάτων καθαρὴν ὀχετεύσατε πηγῇν.
καὶ σέ, πολυμνήστη λευκώλενε παρθένε Μοῦσα,
ἄντομαι, ὧν θέμις ἐστὶν ἐφημερίοισιν ἀκούειν,
πέμπε⁵ παρ' Εὐσεβίης ἐλάουσ' εὐήνιον ἄρμα. 5
μηδὲ σέ γ' εὐδόξιο βιήσεται⁶ ἄνθεα τιμῆς
πρὸς θνητῶν ἀνελέσθαι, ἐφ' ᾧ θ' ὁσίης πλέον εἰπεῖν
θάρσει — καὶ τότε δὴ σοφίης ἐπ' ἄκροισι θαλάζειν.
ἀλλ' ἄγ' ἄθρει πάσῃ παλάμῃ⁷ πῇ δῆλον ἕκαστον,
μήτε τιν' ὄψιν ἔχων πίστει πλέον ἢ κατ' ἀκουὴν 10
ἢ ἀκοὴν ἐρίδουπον ὑπὲρ τρανώματα⁸ γλώσσης,

do not reject
the assistance
of the senses!

¹ στεινωποὶ παλάμαι - "For straitened are the organs" —

² π. δὲ δεῖλ' ἔμπαῖα - "many are the woes that burst in on them" (Burnet).

³ ζωῆς ἀβίου - of a life that is no life.

⁴ τῶν μὲν μανίνην - the madness of those men, who construct a theory about the whole. Doubtless he thinks of Parmenides.

⁵ ἄντομαι — πέμπε: "I beseech thee, drive my car from the abode of holiness, that I may hear what is lawful for the children of a day."

⁶ μηδὲ σέ γε . . . βιήσεται - "And may not the flowers of a glorious garland, which mortals offer to you, compel you to lift them from the ground, so that you might be forced (ἐφ' ᾧ τε - on condition) to speak in pride more than is lawful."

⁷ παλάμῃ - αἰσθήσει.

⁸ τρανώματα - clear perceptions.

* δειλεμπέα mss. (Sext., *Math.* VII 123). Diels read δεῖλ' ἔμπαῖα (correction of Emperius).

** ζωῆς ἀβίου is a correction of Scaliger for ζωῆσι βίου. Cf. fr. 15: τὸ δὴ βίοντον καλέουσι. Burnet adopts this correction. Diels ζωῆς ἰδίου. Kranz δ' ἐν ζωῆσι βίου.

μήτε τι τῶν ἄλλων, ὁπόση πόρος ἐστὶ νοῆσαι,
γυίων πῖστιν ἔρυκε, νόει δ' ἥ δῆλον ἕκαστον.

the four
elements

105—Emped., D. B 6:

τέσσαρα γὰρ πάντων ῥιζώματα πρῶτον ἔκουε ·
Ζεὺς ἀργῆς Ἥρη τε φερέσβιος ἡδ' Ἀιδωνεύς
Νῆστις θ', ἥ δακρύοις τέγγει κρούνωμα βρότειον.

there is no
coming into
being nor
passing away

106—a. D. B 8:

ἄλλο δέ τοι ἑρέω · φύσις οὐδενὸς ἔστιν ἀπάντων
θνητῶν, οὐδέ τις οὐλομένου θανάτοιο τελευτῇ,
ἀλλὰ μόνον μῖξις τε διάλλαξις τε μιγέντων
ἐστί, φύσις ¹ δ' ἐπὶ τοῖς ὀνομάζεται ἀνθρώποισιν.

b. D. B 11:

νήπιοι · οὐ γὰρ σφιν δολιχόφρονές εἰσι μέριμναι,
οἳ δὴ γίγνεσθαι πάρος οὐκ ἐὼν ἐλπίζουσιν
ἢ τι καταθνήσκειν τε καὶ ἐξόλλυσθαι ἀπάντη.

c. D. B 12:

ἐκ τε γὰρ οὐδ' αὖ ἐόντος ἀμήχανόν ἐστι γενέσθαι
καὶ τ' ἐὼν ἐξαπολέσθαι ἀνήνυστον καὶ ἄπυστον ·
αἰεὶ γὰρ τῇ γ' ἔσται, ὅπη κέ τις αἰὲν ἐρείδῃ.

d. D. B 15:

οὐκ ἂν ἀνὴρ τοιαῦτα σοφὸς φρεσὶ μαντεύσαιτο,
ὥς ὄφρα μὲν τε βιωσι, τὸ δὴ βίοντον καλέουσι,
τόφρα μὲν οὖν εἰσὶν καὶ σφιν πάρα δειλὰ καὶ ἐσθλά,
πρὶν δὲ πάγειν τε βροτοὶ καὶ <ἐπεὶ> λύθεν, οὐδὲν ἄρ' εἰσιν.

Love and
Strife

107—a. D. B 17:

δίπλ' ἑρέω · τοτὲ μὲν γὰρ ἐν ἡυξήθη μόνον εἶναι
ἐκ πλεόνων, τοτὲ δ' αὖ διέφθ' πλεόν' ἐξ ἐνὸς εἶναι.
δοιὴ δὲ θνητῶν γένεσις, δοιὴ δ' ἀπόλειψις ·
τὴν μὲν γὰρ πάντων σύνοδος τίκτει τ' ὀλέκει τε,
5 ἢ δὲ πάλιν διαφρομένων θρεφθεῖσα διέπτει.
καὶ ταῦτ' ἀλλάσσοντα διαμπερές οὐδαμὰ λήγει,
ἄλλοτε μὲν Φιλότητι συνερχόμεν' εἰς ἐν ἅπαντα,
ἄλλοτε δ' αὖ δίχ' ἕκαστα φορεύμενα Νείκεος ἔχθει.
<οὕτως ἥ μὲν ἐν ἐκ πλεόνων μεμάθηκε φύεσθαι> *

¹ φύσις - γένεσις.

* Here not in the mss.; added from B 26, 8.

ἡδὲ πάλιν διαφύντος ἐνὸς πλέον' ἐκτελέθουσι, 10
τῇ μὲν γίγνονταί τε καὶ οὐ σφισιν ἔμπεδος αἰών·
ἥ δὲ διαλλάσσοντα διαμπερές οὐδαμὰ λήγει,
ταύτῃ δ' αἰὲν ἔασιν ἀκίνητοι κατὰ κύκλον.

ἀλλ' ἄγε μύθων κλυθι· μάθη γάρ τοι φρένας αὔξει·
ὥς γὰρ καὶ πρὶν εἶπα πιφάουσκων πείρατα μύθων¹, 15
δίπλ' ἐρέω· τοτὲ μὲν γὰρ ἐν ἡϋξήθη μόνον εἶναι
ἐκ πλεόνων, τοτὲ δ' αὖ διέφου πλέον' ἐξ ἐνὸς εἶναι,
πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γαῖα καὶ ἥερος ἄπλετον ὕψος,
Νεϊκός τ' οὐλόμενον δίχρα τῶν, ἀτάλαντον ἀπάντη,
καὶ Φιλότης ἐν τοῖσιν, ἴση μῆκός τε πλάτος τε· 20
τὴν σὺ νόφω δέρκευ, μῆδ' ὀμμασιν ἥσο τεθηπώς·
ἥτις καὶ θνητοῖσι νομίζεται ἔμφυτος ἄρθροις,
τῇ τε φίλα φρονέουσι καὶ ἄρθμια ἔργα τελοῦσι,
Γηθοσύνην καλέοντες ἐπώνυμον ἡδ' Ἀφροδίτην·
τὴν οὐ τις μετὰ τοῖσιν ἐλισσομένην δεδάχηκε 25
θνητὸς ἀνὴρ· σὺ δ' ἄκουε λόγου στόλον οὐκ ἀπατηλόν.
ταῦτα γὰρ ἰσά τε πάντα καὶ ἥλικα γένναν ἔασι,
τιμῆς δ' ἄλλης ἄλλο μέδει, πάρα δ' ἦθος ἐκάστω,
ἐν δὲ μέρει κρατέουσι περιπλομένοιο χρόνοιο.
καὶ πρὸς τοῖς οὐτ' ἄρ τι ἐπιγίνεται* οὐδ' ἀπολήγει· 30
εἴτε γὰρ ἐφθεύροντο διαμπερές, οὐκέτ' ἂν ἦσαν·
τοῦτο δ' ἐπαυξήσειε τὸ πᾶν τί κε; καὶ πόθεν ἐλθόν;
πῇ δέ κε κήξαπόλοιτο, ἐπεὶ τῶνδ' οὐδὲν ἔρημον;
ἀλλ' αὐτ(α)² ἔστιν ταῦτα, δι' ἀλλήλων δὲ θέοντα
γίγνεται ἄλλοτε ἄλλα καὶ ἡνεκὲς αἰὲν ὁμοῖα. 35

To the last verses cf. fr. D. B 21,⁹⁻¹²: Being cannot perish, separate things can, whereas the elements ("being") remain. So all must come from being:

- b. ἐκ τούτων γὰρ πάνθ' ὅσα τ' ἦν ὅσα τ' ἔστι καὶ ἔσται,
δένδρεά τ' ἐβλάστησε καὶ ἄνδρες ἡδὲ γυναῖκες,
θῆρες τ' οἰωνοὶ τε καὶ ὕδατοθρέμμονες ἰχθύς,
καὶ τε θεοὶ δολιχαίωνες τιμῇσι φέριστοι.

108—a. D. B 23:

ὥς δ' ὁπόταν γραφῆες ἀναθήματα ποικίλλωσιν

quantitative
proportion of
the mixture

¹ Vs 15 πείρατα μύθων - the purpose of my doctrine.

² Vs 34 αὐτὰ - μόνα: "only this exists", nothing exists besides.

* See the note of Kranz on the metrum of this verse.

- ἀνέρες ἀμφὶ τέχνης ὑπὸ μήτιος εὖ δεδαῶτε,
οἷτ' ἐπεὶ οὖν μάρψωσι πολύχροα φάρμακα χερσίν,
ἀρμονίῃ μείζαντε τὰ μὲν πλέω, ἄλλα δ' ἐλάσσω,
5 ἐκ τῶν εἶδεα πᾶσιν ἀλίγκια πορσύνουσι,
δένδρεά τε κτίζοντε καὶ ἀνέρας ἥδ' ἐ γυναικας
θῆράς τ' οἰωνούς τε καὶ ὕδατοθρέμμονας ἰχθῦς
καὶ τε θεοὺς δολιχαίωνας τιμῇσι φερίστους·
οὕτω μή σ' ἀπάτῃ φρένα καινύτω ἄλλοθεν εἶναι
10 θνητῶν, ὅσσα γε δῆλα γεγάκασιν ἄσπετα, πηγῇν,
ἀλλὰ τορῶς ταῦτ' ἴσθι, θεοῦ πάρα μῦθον ἀκούσας.

Vs 9 f.: οὕτω - "so let not the error prevail over thy mind, that there is any other source of all the perishable creatures that appear in countless numbers".

b. Cf. B 96¹⁻³:

ἡ δὲ χθὼν ἐπίηρος¹ ἐν εὐστέροινς χοάνοισι²
τῷ δύο τῶν ὀκτῶ μερέων λάχε Νήστιδος αἴγλης,
τέσσαρα δ' Ἡφαίστοιο.

equal things
attract each
other

109—a. D. B 90:

ὡς γλυκὺ μὲν γλυκὺ μάρπτε, πικρὸν δ' ἐπὶ πικρὸν ὄρουσεν,
ὄξυ δ' ἐπ' ὄξυ ξβη, δαερὸν δ' ἐποχεῖτο σαηρῶ.

b. E. explains this by his theory of ἀπορροαί, going out from things and penetrating into the pores of others. B 89:

γνούς ὅτι πάντων εἰσὶν ἀπορροαί ὅσας ἐγένοντο. . . .

This is the movement of the elements, described in fr. 17, vs 34: they "run through each other" (δι' ἀλλήλων δὲ θέοντα), our nr. 107.

four periods 110—I. All elements are mixed together by Love.

a. D. B 27:

Ἐνθ' οὕτ' Ἡελίοιο διείδεται ὠκέα γυῖα
οὐδὲ μὲν οὐδ' αἴης λάσιον μένος οὐδὲ θάλασσα·
οὕτως ἀρμονίης πυκινῷ κρυφῷ ἐστήρικται
Σφαῖρος κυκλοτερὴς μονίῃ περιηγεί γαίῶν³.

¹ "the kindly earth" (Burnet).

² "received in its broad vessels".

³ Burnet translates (with Diels): "rejoicing in its circular solitude".

Jaeger suggests that μονίη must rather mean "rest" or "repose" (from μένω, not from μόνος). See *Theol.* p. 141, and 237, the notes 57 and 58. Now surely the word can mean this. The epithet περιηγής in that case must mean "circular", not "surrounding", — which is in itself quite possible, yet not convincing in this context.

b. D. B 27 a:

οὐ στάσις οὐδὲ τε δῆρις ἀναίσιμος ἐν μελέεσσιν.

c. 2. Neikos penetrates into the sphairos. D. B 31:

πάντα γὰρ ἐξείης πελεμίζετο γυῖα θεοῖο ¹.

d. 3. Neikos dominates, Philia has retired completely. Complete separation of the elements. D. B 30:

αὐτὰρ ἐπεὶ μέγα Νεῖκος ἐνὶ μελέεσσιν ἐθρέφθη

ἐς τιμάς τ' ἀνόρουσε τελειομένοιο χρόνιοι,

ὅς σφιν ἀμοιβαῖος πλατέος παρ' ἐλήλαται ὄρκου . . .

e. 4. Philia comes back and brings the elements together again; Neikos is passing out. D. B 35:

Αὐτὰρ ἐγὼ παλίνορσος ἐλεύσομαι ἐς πόρον ὕμνων,

τὸν πρότερον κατέλεξα, λόγου λόγον ἐξοχετεύων,

κεῖνον· ἐπεὶ Νεῖκος μὲν ἐνέρτατον ἔκετο βένθος

δίνης, ἐν δὲ μέσῃ Φιλότης στροφάλιγγι γένηται,

ἐν τῇ δὴ τάδε πάντα συνέρχεται ἐν μόνον εἶναι,

5

οὐκ ἄφαρ, ἀλλὰ θελημὰ συνιστάμεν' ἄλλοθεν ἄλλα.

τῶν δέ τε μισγομένων χειῖτ' ἔθνεα μυρία θνητῶν·

πολλὰ δ' ἄμεικτ' ἔστηκε κεραιομένοισιν ἐναλλάξ,

ὅσσ' ἔτι Νεῖκος ἔρυκε μετάρσιον· οὐ γὰρ ἀμεμφέως

τῶν πᾶν ἐξέστηκεν ἐπ' ἔσχατα τέρματα κύκλου,

10

ἀλλὰ τὰ μὲν τ' ἐνέμιμνε, μελέων τὰ δὲ τ' ἐξεβεβήκει.

ὅσσον δ' αἰὲν ὑπεκπροθέοι, τόσον αἰὲν ἐπῆρει

ἡπιόφρων Φιλότητος ἀμεμφέος ἄμβροτος ὁρμή·

αἰψά δὲ θνήτ' ἐφύοντο, τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ' εἶναι,

ζωρά τε τὰ πρὶν ἄκρητα ² διαλλάξαντα κελεύθους.

15

τῶν δέ τε μισγομένων χειῖτ' ἔθνεα μυρία θνητῶν,

παντοίαις ιδέησιν ἀρηρότα, θαῦμα ιδέσθαι.

f. D. B 36:

τῶν δὲ συνερχομένων ἐξ ἔσχατον ἴστατο Νεῖκος.

111—a. 1. Various parts of animals arise separately. D. B 57:

ἧ πολλαὶ μὲν κόρσαι ἀναύχενες ἐβλάστησαν,

γυμνοὶ δ' ἐπλάζοντο βραχίονες εὐνιδες ³ ὤμων,

ὀμμάτ' αὖτ' ἐπλανᾶτο πενητεύοντα μετώπων.

forming of
organic
combinations

¹ θεοῖο - he calls the sphairos a god. Cp. Jaeger, *Theol.* p. 141.

² Vs 15 ζωρά τε τὰ πρὶν ἄκρητα, - "and mixed what was not mixed before".

(By the physician Philumenus ζωρός is also used as the opposite of ἀκράτος).

³ bereft of.

b. 2. Forming of arbitrary combinations. D. B 59:

αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ μεῖζον ἐμίσγετο daίμονι daίμων¹,
ταῦτά τε συμπίπτεσκον, ὅτῃ συνέκυρσεν ἑκαστα,
ἄλλα τε πρὸς τοῖς πολλὰ διηνεκῇ ἐξεγένοντο.

c. The fittest of these survive. See Arist., *Phys.* II 8, 198b²⁹:

ὅπου μὲν οὖν ἅπαντα συνέβη ὥσπερ καὶ εἰ ἕνεκά του ἐγίνετο, ταῦτα μὲν
ἐσώθη ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου συστάντα ἐπιτηδεῖως· ὅσα δὲ μὴ οὕτως, ἀπώλετο
καὶ ἀπόλλυται, καθάπερ Ἑμπ. λέγει τὰ βουγενῆ ἀνδρόπρωρα.

d. D. B 61:

πολλὰ μὲν ἀμφιπρόσωπα καὶ ἀμφίστερνα φύεσθαι
βουγενῆ ἀνδρόπρωρα, τὰ τ' ἔμπαλιν ἐξανατέλλειν
ἀνδροφυῇ βούκρανα, μεμιγμένα τῇ μὲν ἀπ' ἀνδρῶν,
τῇ δὲ γυναικοφυῇ, σκιεροῖς² ἡσκημένα γυίοις.

e. 3. "Whole-natured forms" in which there is not any distinction of sex or species. D. B 62 vs. 4:

οὐλοφνεῖς μὲν πρῶτα τύποι χθονὸς ἐξανέτελλον,
ἀμφοτέρων ὕδατός τε καὶ Ἰδεος * αἴσαν ἔχοντες·
τοὺς μὲν πῦρ ἀνέπεμπε θέλον πρὸς ὁμοῖον ἰκέσθαι,
οὔτε τί πω μελέων ἐρατὸν δέμας ἐμφαίνοντας
οὔτ' ἐνοπὴν οἶόν τ' ἐπιχώριον ἀνδράσι γυῖον.

f. Cf. Plato, *Symp.* 189e: "Ἐπειτα ὅλον ἦν ἑκάστου τοῦ ἀνθρώπου τὸ εἶδος, στρογγύλον νῶτον καὶ πλευράς κύκλῳ ἔχον· χεῖρας δὲ τέτταρας εἶχε καὶ σκέλη τὰ ἴσα ταῖς χερσίν· καὶ πρόσωπα δύο ἐπ' αὐχένι κυκλοτερεῖ, ὁμοία πάντῃ, κεφαλὴν δ' ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς προσώποις ἐναντίοις κειμένους μίαν· καὶ ὅτα τέτταρα, καὶ αἰδοῖα δύο, καὶ τᾶλλα πάντα ὥς ἀπὸ τούτων ἂν τις εἰκάσειεν.

4. The sexes and species having been separated, new animals no longer arise from the elements, but are produced by generation (Burnet, *E. Gr. Ph.* ²281, ⁴243).

¹ "When Philotes and Neikos closed in with each other on a larger scale".—K. Freeman (like Burnet) translates: "But as the one divinity became more and more mingled with the other"—But, as the forming of human beings, according to B 35 (our nr. 110e), took place in the fourth period, this "mingling" of the two divinities must be understood as a struggle. Diels: "Doch als in grösserem Masse handgemein wurde der eine Daimon mit dem anderen"—

² σκιεροῖς - covered with hair.

* Kranz reads εἶδεος, with Simpl., who means the genit. of the word ἶδος (= sweat). Diels rightly restored the form ἰδεος (transl.: "having a share of both elements, Water and Heat").

g. These four stages are accurately distinguished by Aët. V, 19, 5 (D. 31 A 72):

Ἐμπεδοκλῆς τὰς πρώτας γενέσεις τῶν ζώων καὶ φυτῶν μηδαμῶς ὁλοκλη-
ρους γενέσθαι, ἀσυμφυέσι δὲ τοῖς μορίοις διεζευγμέναις· τὰς δὲ δευτέρας
συμφυομένων τῶν μερῶν εἰδωλοφανεῖς· τὰς δὲ τρίτας τῶν ὁλοφυῶν· τὰς
δὲ τετάρτας οὐκέτι ἐκ τῶν ὁμοίων*, οἷον ἐκ γῆς καὶ ὕδατος, ἀλλὰ δι' ἄλ-
λῃλων ἤδη, τοῖς μὲν πυκνωθείσης [τοῖς δὲ καὶ τοῖς ζώοις]** τῆς τροφῆς,
τοῖς δὲ καὶ τῆς εὐμορφίας τῶν γυναικῶν ἐπερεθισμὸν τοῦ σπερματικοῦ κινή-
ματος ἐμποιησάσης. τῶν δὲ ζώων πάντων τὰ γένη διακριθῆναι διὰ τὰς ποιάς
κράσεις.

Burnet, *E. Gr. Ph.*² 280 f. (⁴ 242 f.) ascribes (1) and (2) to the fourth period of the world's history; (3) and (4) to the second, when the union of the sphairos is destroyed by Strife. As to (1), cf. Arist., *De caelo* III 2, 300 b²⁹: καθάπερ Ἐμπ. φησι γίνεσθαι ἐπὶ τῆς φιλότητος, sc. when Love is increasing and Strife retiring. So about (2) Simpl. says (*De caelo* 587, 20): ὅτε τοῦ Νείκου ἐπεκράτει λοιπὸν ἡ Φιλότης.

112—a. Theophr., *De sensu* 7 (D. A 86):

perception

Ἐμπεδοκλῆς — φησὶ τῷ ἐναρμόττειν¹ εἰς τοὺς πόρους τοὺς ἐκάστης (αἰσθήσεως) αἰ-
σθάνεσθαι· διὸ καὶ οὐ δύνασθαι τὰ ἀλλήλων κρίνειν, ὅτι τῶν μὲν εὐρύτεροί πως, τῶν δὲ
στενώτεροι τυγχάνουσιν οἱ πόροι πρὸς τὸ αἰσθητόν, ὡς τὰ μὲν οὐχ ἀπτόμενα διευτονεῖν,
τὰ δ' ὅλως εἰσελθεῖν οὐ δύνασθαι.

b. Therefore equal things are known by each other. Emp., D. B 109:

γαίῃ μὲν γὰρ γαῖαν ὁπώπαμεν, ὕδατι δ' ὕδωρ,
αἰθέρι δ' αἰθέρα δῖον, ἀτὰρ πυρὶ πῦρ αἰδήλον,
στοργῇ δὲ στοργήν, νεῖκος δέ τε νεῖκεϊ λυγρῷ.

c. Theophr., *l.c.* (D. A 86, l. 30):

vision

πειρᾶται δὲ καὶ τὴν ὅψιν λέγειν, ποία τίς ἐστι· καὶ φησι τὸ μὲν ἐντὸς αὐτῆς
εἶναι πῦρ, τὸ δὲ περὶ αὐτὸ <ὕδωρ καὶ> γῆν καὶ ἀέρα, δι' ὧν διέναι λεπτόν ὃν
καθάπερ τὸ ἐν τοῖς λαμπτήρσι φῶς. τοὺς δὲ πόρους ἐναλλάξ κεῖσθαι τοῦ τε
πυρὸς καὶ τοῦ ὕδατος, ὧν τοῖς μὲν τοῦ πυρὸς τὰ λευκά, τοῖς δὲ τοῦ ὕδατος
τὰ μέλανα γνωρίζειν· ἐναρμόττειν γὰρ ἐκατέροις ἐκάτερα. φέρεσθαι δὲ τὰ
χρώματα πρὸς τὴν ὅψιν διὰ τὴν ἀπορροήν.

d. Emped., D. B 84:

ὡς δ' ὅτε τις πρόοδον νοέων² ὠπλίσσατο λύχρον
χειμερίην διὰ νύκτα, πυρὸς σέλας αἰθομένοιο

¹ τῷ ἐναρμόττειν - sc. τὰς ἀπορροίας. "as the effluences fit into the pores of the relative sense-organ".

² πρόοδον νοέων - μέλλων ἐξίεναι.

* ὁμοίων mss, στοιχείων Diels., *Dox.* 430.

** Secl. Diels.

ἄψας, παντοίων ἀνέμων λαμπτήρας ἀμοργούς ¹,
 οἱ τ' ἀνέμων μὲν πνεῦμα διασκιδναῖσιν ἀέντων,
 5 φῶς δ' ἔξω διαθρῶσκον, ὅσον ταναώτερον ἦεν ²,
 λάμπεσκεν κατὰ βηλὸν ³ ἀτειρέσιν ἀκτίνεσσιν.
 ὧς δὲ τότε ⁴ ἐν μὴνιγξιν ἐεργμένον ὠγύγιον πῦρ
 λεπτῆσιν <τ'> ὀθόνησι λοχάζετο κύκλοπα κούρην,
 <αἷ> χοάνησι διάντα τετρήατο θεσπεσίησιν.
 10 αἱ δ' ὕδατος μὲν βένθος ἀπέστεγον ⁵ ἀμφινάοντος.
 πῦρ δ' ἔξω διέσκεον ⁶, ὅσον ταναώτερον ἦεν.

In this fr. the eye is compared to the sun (see W. J. Verdenius in *Studia Vollgraff*, p. 155-164) and sight is more an active proceeding than a passive state, as might be deduced from Emp.' general theory of effluences going out from things and penetrating into the pores of the organs. Cf. Plato, *Meno* 76 d, where Gorgias defines colours as ἀπορροή σχημάτων ὅψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός.

hearing

e. Theophr., *l.c.*, continues (c. 9):

τὴν δ' ἀκοὴν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν γίνεσθαι ψόφων, ὅταν γὰρ <ὁ ἀήρ> * ὑπὸ
 τῆς φωνῆς κινηθῇ, ἤχεϊν ἐντός. ὥσπερ γὰρ εἶναι κώδωνα τῶν † ἴσων
 ἤχων † ** τὴν ἀκοήν, ἣν προσαγορεύει σάρκινον ὄζον. κινουμένην δὲ παίειν
 τὸν ἀέρα πρὸς τὰ στερεὰ καὶ ποιεῖν ἤχον.

taste and
touch

f. Theophr., *l.c.* (D. A 86, p. 302, l. 15):

περὶ δὲ γεύσεως καὶ ἀφῆς οὐ διορίζεται καθ' ἑκατέραν οὔτε πῶς οὔτε δι'
 ἃ γίνονται, πλὴν τὸ κοινὸν ὅτι τῷ ἐναρμόττειν τοῖς πόροις αἰσθησίς ἐστιν.

thinking

113—a. Theophr., *ib.* c. 10:

ὡσαύτως δὲ λέγει ⁷ καὶ περὶ φρονήσεως καὶ ἀγνοίας. τὸ μὲν γὰρ φρονεῖν
 εἶναι τοῖς ὁμοίοις, τὸ δ' ἀγνοεῖν τοῖς ἀνομοίοις, ὡς ἡ ταῦτόν ἢ παραπλήσιον

¹ ἄψας - ἀμοργούς · λαμπτήρ is a horn-lantern. Burnet puts the comma after αἰθομένοιο and then translates ἄψας . . . λαμπτήρας: "fastening to it horn plates to keep out all manner of winds". I prefer to construe with Diels πυρὸς σέλας αἰθομένοιο ἄψας, taking λαμπτήρας as an apposition of λύχον.

² ὅσον ταναώτερον ἦεν - because it is so much finer.

³ λάμπεσκεν κατὰ βηλὸν κτλ. - "shines across the threshold with unyielding beams".

⁴ ὧς τότε — : "so then the primeval fire, wrapped up in membranes (μὴνιγξιν) and delicate tissues, which were pierced through and through with wondrous passages (χοάνησι), hid itself behind the round pupil".

⁵ ἀπέστεγον - keep out.

⁶ let go through.

⁷ Sc. Emped.

* Kranz (Diels read ὁ ἀήρ in stead of γὰρ).

** τῶν ἴσων mss.; Diels reads τῶν εἰσιόντων. Probably the meaning is: "For hearing is a sort of bell ringing inside the ear."

ὃν τῇ αἰσθήσει τὴν φρόνησιν. διαριθμησάμενος γὰρ ὡς ἕκαστον ἐκάστῳ γνωρίζομεν, ἐπὶ τέλει προσέθηκεν ὡς (D. B 107)

ἐκ τούτων <γὰρ> πάντα πεπήγασιν ἀρμοσθέντα
καὶ τούτοις φρονέουσι καὶ ἡδοντ' ἡδ' ἀνιῶνται.

5

διὸ καὶ τῷ αἵματι ¹ μάλιστα φρονεῖν· ἐν τούτῳ γὰρ μάλιστα κεκρᾶσθαι [ἐστὶ] τὰ στοιχεῖα τῶν μερῶν. (II) ὅσοις μὲν οὖν ἴσα καὶ παραπλήσια μέμεικται καὶ μὴ διὰ πολλοῦ μὴδ' αὖ μικρὰ μὴδ' ὑπερβάλλοντα τῷ μεγέθει, τούτους φρονιμωτάτους εἶναι καὶ κατὰ τὰς αἰσθήσεις ἀκριβεστάτους, κατὰ λόγον δὲ καὶ τοὺς ἐγγυτάτω τούτων, ὅσοις δὲ ἐναντίως, ἀφρονεστάτους. καὶ ὧν μὲν μανὰ καὶ ἀραιὰ κεῖται τὰ στοιχεῖα, νωθροὺς καὶ ἐπιπόνους· ὧν δὲ πυκνὰ καὶ κατὰ μικρὰ θετραυσμένα, τοὺς δὲ τοιούτους ὀξεῖς φερομένους καὶ πολλοὺς ἐπιβαλλομένους ὀλίγα ἐπιτελεῖν διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς τοῦ αἵματος φορᾶς. οἷς δὲ καθ' ἓν τι μόριον ἢ μέση κρᾶσις ἐστὶ, ταύτῃ σοφοὺς ἐκάστους εἶναι· διὸ τοὺς μὲν ῥήτορας ἀγαθοὺς, τοὺς δὲ τεχνίτας, ὡς τοῖς μὲν ἐν ταῖς χερσί, τοῖς δὲ ἐν τῇ γλώττῃ τὴν κρᾶσιν οὔσαν. ὁμοίως δ' ἔχειν καὶ κατὰ τὰς ἄλλας δυνάμεις ².

10

15

b. D. B 105, vs 3:

αἷμα γὰρ ἀνθρώποις περικάρδιόν ἐστι νόημα.

114—Sextus, *Adv. Math.* VIII (Against the Logicians II) 286:

all creatures
think

ὁ δὲ Ἐμπ. . . . πάντα ἡξίου λογικὰ τυγχάνειν, καὶ οὐ ζῶα μόνον ἀλλὰ καὶ φυτὰ, ῥητῶς γράφων (B 110, 10):

πάντα γὰρ ἴσθι φρόνησιν ἔχειν καὶ νώματος αἶσαν.

Emp. in this fr. warns men to strive after other things than wisdom; "for they long once more to return to their own kind. For know that all things" e.q.s.

¹ τῷ αἵματι μάλιστα φρονεῖν. Cf. the fr. 105 (this nr., sub b).

² καὶ κατὰ τὰς ἄλλας δυνάμεις. About the whole of this κρᾶσις- theory cp. Parm. fr. 16, our nr. 86: thinking depends on the κρᾶσις μελέων. Diels explains Emp. fr. 106 in this way:

πρὸς παρεὸν γὰρ μῆτις ἀέξεται ἀνθρώποισι.

However, τὸ παρεὸν obviously does not mean the bodily consistence of each moment, but simply: "what is before them". So what he says is this: "For wisdom (or counsel) groweth to men according to what is before them"; i.e. depends on things exterior. Aristotle cites the verse in *De Anima* III 3, 427 a²¹, in order to prove that οἱ ἀρχαῖοι τὸ φρονεῖν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ταὐτὸν εἶναι φασιν, namely both a physical process, defined by the formula "τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον". Now the senses are affected by the ἀπορροαὶ of things. Likewise, reasonable powers grow according to what presents itself to them.

In B 108 Emped. says what Diels will find in 106:

ὅσπον δ' ἄλλοιοι μετέφυν, τόσπον ἄρ σφισιν αἰεὶ
καὶ τὸ φρονεῖν ἄλλοῖα παρίσταται . . . . .

"As far as men grow to be different (as to their bodily consistence), in that measure thought also presents itself different to them."

respiration 115—Men breath according to E. not only through the organs of respiration, but through all the pores of the body, the blood retiring

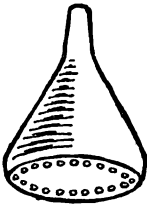

Fig. 1.

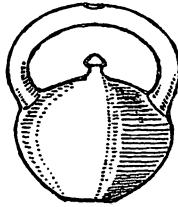

Fig. 2.

These figures are taken from W. K. G. Guthrie's edition of Arist., *De caelo* (Loeb Class. Libr.), p. 228.

when you dip the instrument into the water, holding your hand on the pipe, the water does not flow in. As soon as you take your hand off, the water enters. Inversely, when the vessel is filled with water and you withdraw it from the water keeping your hand on the opening at the top, the water does not run out. See Arist., *Problem.* XVI 8, 914 b⁹ (Diels, V. S. 59 (Anaxagoras) A 69).

Emp., D. B 100:

ᾧδε δ' ἀναπνεῖ πάντα καὶ ἐκπνεῖ· πᾶσι λίφαιμοι
 σαρκῶν σύριγγες πύματον κατὰ σῶμα ¹ τέτανται,
 καὶ σφιν ἐπὶ στομίους πυκιναῖς τέτρηνται ἄλοξιν
 ῥινῶν ἔσχατα τέρθρα ² διαμπερές, ὥστε φόνον ³ μὲν
 5 κεῦθιν, αἰθέρι δ' εὐπορίην διόδοισι τετμηῆσθαι.
 ἔνθεν ἔπειθ' ὁπότεν μὲν ἀπαίξῃ τέρεν ⁴ αἶμα,
 αἰθήρ παφλάζων καταίσσεται οἷδματι μάργω,
 εὔτε δ' ἀναθρώσκη, πάλιν ἐκπνέει, ὥσπερ ὅταν παῖς
 κλεψύδρῃ παίζῃσι * διυπετέος ⁵ χαλκοῖο.
 10 εὔτε μὲν αὐλοῦ πορθμὸν ἐπ' εὐειδεῖ χερὶ θεῖσα
 εἰς ὕδατος βάπτῃσι τέρεν δέμας ἀργυφέοιο,
 οὐδεις ἄγγοσδ' ὕμβρος ἐσέρχεται, ἀλλά μιν εἴργει
 ἄερος ὄγκος ἔσωθε πεσὼν ἐπὶ τρήματα πυκνά,

¹ πύματον κατὰ σῶμα - over the surface of their body.

² τέρθρα - τέρματα (the surface).

³ φόνον - αἶμα.

⁴ τέρεν - thin.

⁵ διυπετέος - shining.

* παίζῃσι Diels. Kranz παίζουσα (according to the reading of some mss.; others have παίζουσι or παίζῃσι), putting a — after this verse and after 17.

εἰσόκ' ἀποστεγάσῃ πυκινὸν ῥόον ¹· αὐτὰρ ἐπεῖτα
 πνεύματος ἐλλείποντος ἐσέρχεται αἷσιμον ὕδωρ.
 ὧς δ' αὐτως, ὅθ' ὕδωρ μὲν ἔχῃ κατὰ βένθεα χαλκοῦ 15
 πορθμοῦ χωσθέντος βροτέῳ χροῖ ἡδὲ πόροιο,
 αἰθὴρ δ' ἐκτὸς ἔσω λελιγμένος ὄμβρον ἐρύκει,
 ἀμφὶ πύλας ἡθοῖο δυσηχέος ² ἄκρα κρατύνων,
 εἰσόκε χειρὶ μεθῇ, τότε δ' αὖ πάλιν, ἔμπαλιν ἢ πρίν, 20
 πνεύματος ἐμπίπτοντος ὑπεκθέει αἷσιμον ὕδωρ.
 ὧς δ' αὐτως τέρεν αἶμα κλαδασσόμενον διὰ γυίων
 ὁππότε μὲν παλίνορσον ἀπαῖξιε μυχόνδε ³,
 αἰθέρος εὐθὺς ῥεῦμα κατέρχεται οἷδατι θῦον,
 εὔτε δ' ἀναθρόσκη ⁴, πάλιν ἐκπνέει ἴσον ὅπισσω. 25

116—For the exordium of the „Purification” (‘‘Song of penance’’) the Καθαρμοί see D. B 112, our nr. 101a.

a. In B 115 he presents himself as a fallen god:

a fallen god

ἔστιν Ἀνάγκης χρῆμα ⁵, θεῶν ψήφισμα παλαιόν,
 αἰδίδιον, πλατέεσσι κατεσφρηγισμένον ὄρκοις·
 εὔτε τις ⁶ ἀμπλακίησι ⁷ φόνω ⁸ φίλα γυῖα μιήνῃ
 <Νεῖκεῖ θ'> ὅς κ(ε) ἐπιόρκον ἀμαρτήσας ἐπομόσση
 δαίμονες οἷτε μακραιῶνος λελάχασι βίοιο, 5
 τρίς μιν μυρίας ὥρας ἀπὸ μακάρων ἀλάληθαι
 φουμένους παντοῖα διὰ χρόνου εἶδεα θνητῶν,
 ἀργαλέας βιότοιο μεταλλάσσοντα κελεύθους.
 αἰθέριον μὲν γάρ σφε μένος πόντονδε διώκει,
 πόντος δ' ἐς χθονὸς οὐδ' ἀπέπτυσσε, γαῖα δ' ἐς αὐγὰς 10
 ἡελίου φαέθοντος, ὃ δ' αἰθέρος ἔμβαλε δίναις·
 ἄλλος δ' ἐξ ἄλλου δέχεται, στυγέουσι δὲ πάντες.
 τῶν καὶ ἐγὼ νῦν εἰμι, φυγὰς θεόθεν καὶ ἀλήτης,
 Νεῖκεῖ μαινομένω πίσυνος.

¹ πυκινὸν ῥόον - the compressed stream of air.

² δυσηχέος - ‘‘ill-sounding’’, ruckling: the water is pushed to the top by the air ‘‘striving to get in’’ (ἔσω λελιγμένος) at the bottom, and ‘‘dominates at the top’’ (ἄκρα κρατύνων).

³ μυχόνδε - ‘‘to the interior’’, to the heart.

⁴ ἀναθρόσκη - to the surface of the body.

⁵ χρῆμα - an oracle.

⁶ τις sc. δαίμων, in a loose construction taken up by the word δαίμονες in the vs 5.

⁷ ἀμπλακίησι - sinfully.

⁸ φόνω - αἵματι.

his incarnations

He remembers his own incarnations.

b. D. B 117:

ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμενῃ κοῦρός τε κόρη τε
θάμνος τ' οἰωνός τε καὶ ἔξαλος ἔλλοπος¹ ἰχθύς.

warning
against
animal food

117—a. D. B 136:

οὐ παύσεσθε φόνοιο δυσηχέος; οὐκ ἐσορᾶτε
ἀλλήλους δάπτοντες ἀκηδείησι νόοιο;

b. D. B 137:

Μορφὴν δ' ἀλλάξαντα πατὴρ φίλον υἱὸν αἰείρας
σφάζει ἐπευχόμενος μέγα νήπιος· οἱ δ' ² ἀπορεῦνται
λίσσόμενον θύοντες· ὁ δ' αὖ νήκουστος ὁμοκλέων³
σφάζας ἐν μεγάροισι κακὴν ἀλεγύνετο δαῖτα.
ὥς δ' αὐτως πατέρ' υἱὸς ἐλὼν καὶ μητέρα παῖδες
θυμὸν ἀπορραΐσαντε φίλας κατὰ σάρκας ἔδουσιν.

c. D. B 139:

οἴμ' ὅτι οὐ πρόσθεν με διώλεσε νηλεὲς ἡμαρ,
πρὶν σθένει ἔργα βορᾶς περὶ χεῖλεσι μητίσασθαι.

the gods

118—a. D. B 133:

οὐκ ἔστιν πελάσασθαι⁴ ἐν ὀφθαλμοῖσιν ἐφικτόν
ἡμετέροις ἢ χερσὶ λαβεῖν, ἥπερ τε μεγίστη
πειθοῦς ἀνθρώποισιν ἀμαξιτὸς εἰς φρένα πίπτει.

b. D. B 134:

οὐδὲ γὰρ ἀνδρομέῃ κεφαλῇ κατὰ γυῖα κέκασται⁵,
οὐ μὲν ἀπὸ νώτοιο δύο κλάδοι αἰσσοῦνται,
οὐ πόδες, οὐ θοὰ γοῦν', οὐ μήδεα λαχνήεντα,
ἀλλὰ φρὴν ἱερὴ καὶ ἀθέσφατος ἔπλετο μοῦνον,
φροντίσι κόσμον ἅπαντα κατατίσσουσα θεῶσιν.

2—ANAXAGORAS

his place in
the history of
philosophy

119—About Anaxagoras we have the testimony of a (younger) contemporary, namely Socrates. In *Ph.* 96 a ff. Plato makes him tell his

¹ Explained by Hesych. as "dumb".

² οἱ δ' - the assistants.

³ ὁμοκλέων - (deaf to) their cries.

⁴ "It is not possible to bring the deity near to us, so that he could be reached by our eyes or touched with our hands."—

⁵ κέκασται - he is not equipped with. Cf. Pind., *Ol.* I 27.

own intellectual history: in his youth he was very eager to learn the causes of things, of their coming into being and passing away, and of their existence. The elder philosophers of nature did not furnish him with any satisfactory explanation.

a. Plato, *Phaedo* 97 b:

ἀκούσας μὲν ποτε ἐκ βιβλίου, τινός, ὡς ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος καὶ λέγοντος, ὡς ἄρα νοῦς ἐστὶν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτῃ δὴ τῇ αἰτίᾳ ἦσθην τε καὶ ἔδοξε μοι τρόπον τινὰ εἶ ἔχειν τὸ τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἴτιον, καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τὸν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα κοσμεῖν καὶ ἕκαστον τιθέναι ταύτῃ, ὅπῃ ἂν βέλτιστα ἔχη.

But on reading the whole book he is bitterly deceived. 98 b:

ἀπὸ δὲ θαυμαστῆς ἐλπίδος ὥχόμεν φερόμενος, ἐπειδὴ προῖων καὶ ἀναγιγνώσκων ὁρῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον οὐδέ τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν τὰ πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα.

b. Cf. Arist., *Metaph.* A 3, 984 b¹⁵:

νοῦν δὴ τις εἰπὼν εἶναι καθάπερ ἐν τοῖς ζώοις καὶ ἐν τῇ φύσει τὸν αἴτιον τοῦ κόσμου καὶ τῆς τάξεως πάσης οἶον νήφων ἐφάνη παρ' εἰκῇ λέγοντας τοὺς πρότερον.

c. Ib. A 4, 985 a¹⁸:

Ἀναξαγόρας τε γὰρ μηχανῇ χρῆται τῷ νῷ πρὸς τὴν κοσμοποιίαν, καὶ ὅταν ἀπορήσῃ διὰ τίν' αἰτίαν ἐξ ἀνάγκης ἐστί, τότε παρέλκει αὐτόν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πάντα μᾶλλον αἰτιαῖται τῶν γιγνομένων ἢ νοῦν.

120—a. Diog. II 6 (D. 59 A 1):

life

Ἀναξαγόρας Ἡγησιβούλου ἢ Εὐβούλου Κλαζομένιος. — (7) ἤρξατο δὲ φιλοσοφεῖν Ἀθήνησιν ἐπὶ Καλλίου ἐτῶν εἴκοσιν ὧν, ὡς φησι Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ· ἐνθα καὶ φασιν αὐτόν ἔτη διατρῖψαι τριάκοντα. —

b. Plut., *Pericl.* 4, 4 (D. 59 A 15):

his relation
to Pericles

ὁ δὲ πλεῖστα Περικλεῖ συγγενόμενος καὶ μάλιστα περιθεις ὄγκον αὐτῷ καὶ φρόνημα δημαγωγίας ἐμβριθέστερον, ὅλως τε μετεωρίσας καὶ συνεξάρας τὸ ἀξίωμα τοῦ ἥθους, Ἀναξαγόρας ἦν ὁ Κλαζομένιος, ὃν οἱ τότε ἄνθρωποι Νοῦν προσηγόρευον.

c. Plut., *Pericl.* 32 (D. A 17):

the charge
of ἀσέβεια

Περὶ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον... καὶ ψήφισμα Διοπίθης ἔγραψεν εἰσαγγέλλεσθαι τοὺς τὰ θεῖα μὴ νομίζοντας ἢ λόγους περὶ τῶν μεταρσίων διδά-
De Vogel, Greek Philosophy I

σκοντας ἀπερειδόμενος ¹ εἰς Περικλέα δι' Ἀναξαγόρου τὴν ὑπόνοιαν. — Ἀναξαγόραν δὲ φοβηθεὶς ἐξέπεμψε καὶ προὔπεμψεν ἐκ τῆς πόλεως.

d. Cf. Plut., *Nic.* 23, 3 (D. A 18):

Ἀναξαγόραν εἰρχθέντα μόλις περιποιήσατο Περικλῆς.

As to the charge, cp. Plato, *Apol.* 26 d, where Meletus says that Socrates did not acknowledge sun and moon to be gods, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ σελήνην γῆν. To which S. answers: Ἀναξαγόρου οἷε κατηγορεῖν, ὃ φίλε Μ.; e.q.s.

he died at
Lampsacus

121—a. Diog. II 14 (D. A 1):

καὶ τέλος ἀποχωρήσας εἰς Λάμψακον αὐτόθι κατέστρεψεν. ὅτε καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς πόλεως ἀξιούντων τί βούλεται αὐτῷ γενέσθαι, φάναι τοὺς παῖδας, ἐν ᾧ ἂν ἀποθάνῃ μηνί, κατ' ἔτος παίζειν συγχωρεῖν. καὶ φυλάττεται τὸ ἔθος καὶ νῦν.

b. Cf. Arist., *Rhet.* B 23, 1398b¹⁵: καὶ Λαμψακηνοὶ Ἀναξαγόραν ζέον ὄντα ἔθαψαν καὶ τιμῶσιν ἔτι καὶ νῦν.

being is one

122—A. first of all is influenced by Parmenides.

a. D. B 5:

... γινώσκειν χρή, ὅτι πάντα οὐδὲν ἐλάσσω ἐστὶν οὐδὲ πλείω (οὐ γὰρ ἀνυστὸν πάντων πλείω εἶναι), ἀλλὰ πάντα ἴσα αἰεὶ.

infinitely
divisible

b. D. B 3:

οὔτε γὰρ τοῦ σμικροῦ ἐστὶ τό γε ἐλάχιστον, ἀλλ' ἔλασσον αἰεὶ (τὸ γὰρ ἐὸν οὐκ ἐστὶ τομῇ οὐκ εἶναι ²)—ἀλλὰ καὶ τοῦ μεγάλου αἰεὶ ἐστὶ μεῖζον. καὶ ἴσον ἐστὶ τῷ σμικρῷ πλήθος, πρὸς ἑαυτὸ δὲ ἕκαστόν ἐστι καὶ μέγα καὶ σμικρόν.

no coming
into being
nor passing
away

123—D. B 17:

τὸ δὲ γίνεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι οὐκ ὀρθῶς νομίζουσιν οἱ Ἕλληνες· οὐδὲν γὰρ χρῆμα γίνεται οὐδὲ ἀπόλλυται, ἀλλ' ἀπὸ ἐόντων χρημάτων συμμίσγεται τε καὶ διακρίνεται. καὶ οὕτως ἂν ὀρθῶς καλοῖεν τό τε γίνεσθαι συμμίσγεσθαι καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι διακρίνεσθαι.

In this A. seems to agree with Empedocles. But the latter explains qualitative variety of things by admitting his four elements. A. accounts for the same fact in a very different way.

¹ ἀπερειδόμενος εἰς - directing suspicion against P. by means of A.

² τὸ γὰρ ἐὸν οὐκ ἐστὶ τομῇ οὐκ εἶναι - "For it cannot be that what is should cease to be by being cut" (Burnet).

τομῇ is a correction of Zeller for the mss-reading τὸ μὴ. Kranz keeps the traditional text τὸ μὴ οὐκ εἶναι; but in his translation he is inclined to adopt the correction of Zeller.

124—*a.* Simpl., *Phys.* 155, 23 (Anaxag. D. B 1):qualitative
variety
explained

ὅτι δὲ Ἀναξαγόρας ἐξ ἑνὸς μίγματος¹ ἄπειρα τῷ πλήθει ὁμοιομερῇ ἀποκρίνεσθαι φησιν πάντων μὲν ἐν παντὶ ἐόντων, ἐκάστου δὲ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν² χαρακτηριζομένου, δηλοῖ διὰ τοῦ πρώτου τῶν Φυσικῶν λέγων ἀπ' ἀρχῆς· „ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν, ἄπειρα καὶ πλήθος καὶ σμικρότητα· καὶ γὰρ τὸ σμικρὸν ἄπειρον ἦν. καὶ πάντων ὁμοῦ ἐόντων οὐδὲν ἐνδηλον ἦν ὑπὸ σμικρότητος· πάντα γὰρ ἀήρ τε καὶ αἶθρῃ κατεῖχεν, ἀμφοτέρα ἄπειρα ἔοντα· ταῦτα γὰρ μέγιστα ἔνεστιν ἐν τοῖς σύμπασι καὶ πλήθει καὶ μέγεθει³.”

b. The primitive stage of πάντα ὁμοῦ does still exist in a certain **everything in** sense: “all things have a part of everything in themselves”. D. B 6: **everything**

καὶ ὅτε δὲ ἴσαι μοῖραι εἰσι τοῦ τε μεγάλου καὶ τοῦ σμικροῦ πλήθος, καὶ οὕτως ἂν εἴη ἐν παντὶ πάντα· οὐδὲ χωρὶς ἔστιν εἶναι, ἀλλὰ πάντα παντὸς μοῖραν μετέχει. ὅτε τοῦλάχιστον μὴ ἔστιν εἶναι, οὐκ ἂν δύναίτο χωρισθῆναι, οὐδ' ἂν ἐφ' ἑαυτοῦ γενέσθαι, ἀλλ' ὅπως περ ἀρχὴν εἶναι καὶ νῦν πάντα ὁμοῦ. ἐν πᾶσι δὲ πολλὰ ἔνεστι καὶ τῶν ἀποκρινόμενων ἴσα πλήθος ἐν τοῖς μείζοσι τε καὶ ἐλάσσοσι.

c. Cf. also D. B 4:

τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων χρὴ δοκεῖν ἐνεῖναι πολλὰ τε καὶ παντοῖα ἐν πᾶσι τοῖς συγκρινόμενοις, καὶ σπέρματα πάντων χρημάτων καὶ ἰδέας παντοίας ἔχοντα καὶ χροιάς καὶ ἡδονάς.

d. In B 10 he puts the question: How is qualitative variety to be explained, if all is one?

πῶς γὰρ ἂν, φησὶν, ἐκ μὴ τριχὸς γένοιτο θρίξ καὶ σὰρξ ἐκ μὴ σαρκός;

He has given his answer in B 6: πάντα παντὸς μοῖραν μετέχει.

e. Cf. B 8:

οὐ κεχώρισται ἀλλήλων τὰ ἐν τῷ ἐνὶ κόσμῳ οὐδὲ ἀποκέκοπται πελέκει οὔτε τὸ θερμὸν ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ οὔτε τὸ ψυχρὸν ἀπὸ τοῦ θερμοῦ.

Hence each thing has something of its opposite in it. Cf. D.B 21 about perception (our nr. 133).

125—An especial kind of opposites may prevail, such as cold and **influence of** wet, a separation having been made in the original state of mixture. D.B 2: **Anaximenes**

¹ ἐξ ἑνὸς μίγματος - the original mixture, when “all was ὁμοῦ”, contained all qualitative variety in itself.

² κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν - see our next nr., 125.

³ In this he shows influence of Anaximenes; see our next following nr.

a. καὶ γὰρ ἀήρ τε καὶ αἰθήρ ἀποκρίνονται ἀπὸ τοῦ πολλοῦ τοῦ περιέχοντος, καὶ τό γε περιέχον ἄπειρόν ἐστι τὸ πλήθος.

But also in the original state the cold and wet seem to have prevailed according to A., and therefore air and aether (see the fr. 1 at the end: πάντα γὰρ ἀήρ τε καὶ αἰθήρ κατεῖχεν); for "everything bears the stamp of that opposite which prevails" (ἐκάστου κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν χαρακτηριζομένου, 124a). Cf. Anaxagoras D. B 12, at the end:

b. ὅτων πλεῖστα ἐνι, ταῦτα ἐνδηλότατα ἐν ἑκάστῳ ἐστι καὶ ἦν.

no void 126—Arist., *Phys.* IV 6, 213a²² cites A. among those who try to demonstrate that there is no void:

οἱ μὲν οὖν δεικνύναι πειρώμενοι ὅτι οὐκ ἔστιν (τὸ κενόν), οὐχ ὁ βούλονται λέγειν οἱ ἄνθρωποι κενόν, τοῦτ' ἐξελέγχουσιν, ἀλλ' ἀμαρτάνοντες λέγουσιν, ὥσπερ Ἀναξαγόρας καὶ οἱ τοῦτον τὸν τρόπον ἐλέγχοντες. ἐπιδεικνύουσι γὰρ ὅτι ἔστι τι ὁ ἀήρ, στρεβλοῦντες τοὺς ἀσχοὺς καὶ δεικνύντες ὡς ἰσχυρὸς ὁ ἀήρ καὶ ἑναπολαμβάνοντες ἐν ταῖς κλειψύδραις.

the νοῦς: 127—Anaxagoras D. B 12:

separated from all other things τὰ μὲν ἄλλα παντὸς μοῖραν μετέχει, νοῦς δέ ἐστιν ἄπειρον καὶ αὐτοκρατὲς καὶ μέμεικται οὐδενὶ χρήματι, ἀλλὰ μόνος αὐτὸς ἐπ' ἑωυτοῦ ἐστιν. εἰ μὴ γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ ἦν, ἀλλὰ τεφρὸν ἐμέμεικτο ἄλλω, μετεῖχεν ἂν ἀπάντων χρημάτων, εἰ ἐμέμεικτό τεφρ. ἐν παντὶ γὰρ παντὸς μοῖρα ἔνεστιν, ὥσπερ ἐν τοῖσι πρόσθεν
5 **yet material** μοι λέλεκται, καὶ ἂν ἐκώλυεν αὐτὸν τὰ συμμειγμένα, ὥστε μηδενὸς χρήματος κρατεῖν ὁμοίως ὡς καὶ μόνον ἔοντα ἐφ' ἑαυτοῦ. ἔστι γὰρ λεπτότατόν τε πάντων χρημάτων καὶ καθαρώτατον καὶ γνώμην γε περὶ παντὸς πᾶσαν ἴσχει καὶ ἰσχύει μέγιστον· καὶ ὅσα γε ψυχὴν ἔχει καὶ τὰ μείζω καὶ τὰ ἐλάσσω, πάντων νοῦς κρατεῖ. καὶ τῆς περιχωρήσιος ¹ τῆς συμπάσης νοῦς ἐκράτησεν,
cause of motion 10 ὥστε περιχωρῆσαι τὴν ἀρχήν ². καὶ πρῶτον ἀπὸ τοῦ * σμικροῦ ἤρξατο περιχωρεῖν, ἐπὶ ** δὲ πλέον περιχωρεῖ, καὶ περιχωρήσει ἐπὶ πλέον. καὶ τὰ συμμειγόμενά τε καὶ ἀποκρινόμενα καὶ διακρινόμενα πάντα ἔγνω νοῦς. καὶ ὅποια ἔμελλεν ἔσεσθαι καὶ ὅποια ἦν, ἅσσα νῦν μὴ ἔστι, καὶ ὅσα νῦν ἐστι καὶ ὅποια ἔσται ***, πάντα διεκόσμησε νοῦς, καὶ τὴν περιχώρησιν ταύτην, ἣν νῦν
15 περιχωρεῖ τὰ τε ἄστρα καὶ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ὁ ἀήρ καὶ ὁ αἰθήρ οἱ ἀποκρινόμενοι. ἡ δὲ περιχώρησις αὕτη ἐποίησεν ἀποκρίνεσθαι. καὶ ἀποκρίνεται ἀπὸ τε τοῦ ἀραιοῦ τὸ πυκνὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ψυχροῦ τὸ θερμὸν καὶ ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ τὸ λαμπρὸν καὶ ἀπὸ τοῦ διεροῦ τὸ ξηρόν. μοῖραι δὲ πολλαὶ πολλῶν

¹ περιχώρησις - rotation.

² ὥστε περιχωρῆσαι τὴν ἀρχήν - so that it began to rotate in the beginning.

* του Diels; τοῦ mss.

** ἐπὶ δὲ Diels; ἐπεὶ δὲ mss.

*** καὶ ὅσα νῦν ἐστι — ἔσται Kranz.

εἰσι. παντάπασι δὲ οὐδὲν ἀποκρίνεται οὐδὲ διακρίνεται ἕτερον ἀπὸ τοῦ ἐτέρου πλὴν νοῦ. νοῦς δὲ πᾶς ὁμοίος ἐστί, καὶ ὁ μείζων καὶ ὁ ἐλάττω. ἕτερον δὲ οὐδὲν ἐστὶν ὁμοιον οὐδενί, ἀλλ' ὅτων πλεῖστα ἐν, ταῦτα ἐνδηλότατα ἐν ἑκαστὸν ἐστί καὶ ἦν.

128—a. Simpl., *Phys.* 300, 27 (D. 59 B 13), defends A. against the reproach of Aristotle and his commentator Alexander, that he did not use his νοῦς in his explanation of the world: forming of the world

Ἄλλ' ὅτι μὲν προσχρῆται, δῆλον, εἴπερ τὴν γένεσιν οὐδὲν ἄλλο ἢ ἐκκρισιν εἶναι φησι, τὴν δὲ ἐκκρισιν ὑπὸ τῆς κινήσεως γίνεσθαι, τῆς δὲ κινήσεως αἴτιον εἶναι τὸν νοῦν. λέγει γὰρ οὕτως Ἀ.· „καὶ ἐπεὶ ἤρξατο ὁ νοῦς κινεῖν, ἀπὸ τοῦ κινουμένου παντὸς ἀπεκρίνετο, καὶ ὅσον ἐκίνησεν ὁ νοῦς, πᾶν τοῦτο διεκρίθη· κινουμένων δὲ καὶ διακρινομένων ἡ περιχώρησις πολλῷ μᾶλλον ἐποίει διακρίνεσθαι.

b. Anaxagoras, D. B 16:

Ἀπὸ τούτων ἀποκρινομένων συμπήγνυται γῆ· ἐκ μὲν γὰρ τῶν νεφελῶν ὕδωρ ἀποκρίνεται, ἐκ δὲ τοῦ ὕδατος γῆ, ἐκ δὲ τῆς γῆς λίθοι συμπήγνυνται ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ· οὗτοι δὲ ἐκχωρέουσι μᾶλλον τοῦ ὕδατος.

129—D. B 4 (for the beginning see our nr. 124 c):

καὶ ἀνθρώπους τε συμπαγῆναι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, ὅσα ψυχὴν ἔχει. καὶ τοῖς γε ἀνθρώποισιν εἶναι καὶ πόλεις συμφωκημένας καὶ ἔργα κατεσκευασμένα, ὥσπερ παρ' ἡμῖν, καὶ ἡέλιόν τε αὐτοῖσιν εἶναι καὶ σελήνην καὶ τὰ ἄλλα, ὥσπερ παρ' ἡμῖν, καὶ τὴν γῆν αὐτοῖσι φύειν πολλά τε καὶ παντοῖα, ὧν ἐκεῖνοι τὰ ὀνήσιστα συνενεγκάμενοι εἰς τὴν οἰκῆσιν χρῶνται. ταῦτα μὲν οὖν μοι λέλεκται περὶ τῆς ἀποκρίσεως, ὅτι οὐκ ἂν παρ' ἡμῖν μόνον ἀποκριθεῖη, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ.

innumerable worlds

130—a. D. B 11:

ἐν παντὶ παντὸς μοῖρα ἐνεστί πλὴν νοῦ, ἔστιν οἷσι δὲ καὶ νοῦς ἐν.

We could expect that, according to this view, man would be defined as having the greatest portion of νοῦς within him. However, A. defines him more as *homo faber* than as *homo sapiens*.

organic nature distinguished from anorganic

b. Arist., *De part. anim.* Δ 10, 687 a⁷:

Ἄ. μὲν οὖν φησι διὰ τὸ χεῖρας ἔχειν φρονιμώτατον εἶναι τῶν ζώων ἀνθρώπων.

131—a. Plut., *Quaest. nat.* I p. 911 D:

ζῶον γὰρ ἐγγειον τὸ φυτὸν εἶναι οἱ περὶ ... Ἀναξαγόραν ... οἶονται. —

plants have a soul

b. [Arist.], *De plantis* I 1, 815 a¹⁸:

ὁ μὲν Ἀναξαγόρας καὶ ζῶα εἶναι (τὰ φυτὰ) καὶ ἡδεσθαι καὶ λυπεῖσθαι εἶπε, τῇ τε ἀπορροῇ τῶν φύλλων καὶ τῇ αὐξήσει τοῦτο ἐλαμβάνων.. (b¹⁷) καὶ νοῦν καὶ γνῶσιν εἶπεν ἔχειν τὰ φυτὰ.

perception 132—A. explains perception in a way contrary to Empedocles. Theophr., *De sensu* 27 (D. 59 A 92):

Ἀναξαγόρας δὲ γίνεσθαι μὲν (τὰς αἰσθήσεις) τοῖς ἐναντίοις· τὸ γὰρ ὅμοιον ἀπαθὲς ὑπὸ τοῦ ὁμοίου· καθ' ἑκάστην δ' ἰδίᾳ πειρᾶται διακριθμεῖν. (29) ἅπαν δ' αἰσθησιν μετὰ λύπης, ὅπερ ἂν δόξειεν ἀκόλουθον εἶναι τῇ ὑποθέσει· πᾶν γὰρ τὸ ἀνόμοιον ἀπτόμενον πόνον παρέχει.

weakness of the senses

133—a. Sextus, *Adv. Math.* VII 90:

Ὁ μὲν φυσικώτατος Ἀναξαγόρας, ὡς ἀσθενεῖς διαβάλλων τὰς αἰσθήσεις, „ὑπ' ἀφαιρότητος αὐτῶν”, φησὶν, „οὐ δυνατοὶ ἐσμεν κρίνειν τἀληθές.” τίθησι δὲ πίστιν αὐτῶν τῆς ἀπιστίας τὴν παρὰ μικρὸν τῶν χρωμάτων ἐξαλλαγὴν. εἰ γὰρ δύο λάβοιμεν χρώματα, μέλαν καὶ λευκόν, εἴτα ἐκ θατέρου εἰς θάτερον κατὰ σταγόνα παρεκχέοιμεν, οὐ δυνήσεται ἡ ὄψις διακρίνειν τὰς παρὰ μικρὸν μεταβολάς, καίπερ πρὸς τὴν φύσιν ὑποκειμένης.

b. In connection with this last fr. we have to understand D. B 21 a: ὄψις γὰρ τῶν ἀδῆλων τὰ φαινόμενα.

3—LEUCIPPUS AND DEMOCRITUS

Leucippus 134—Diog. IX 30 f. and 46 (D. 67 A 1, and 68 A 33):

Λεύκιππος Ἐλεάτης, ὡς δέ τινες Ἀβδηρίτης, κατ' ἐνίους δὲ Μιλήσιος· οὗτος ἤκουσε Ζήνωνος.—πρῶτός τε ἀτόμους ἀρχὰς ὑπεστήσατο.

(46) Μέγας Διάκοσμος, ὃν οἱ περὶ Θεόφραστον Λευκίππου φασὶν εἶναι.

Aristotle nearly always joins his name with that of Democritus, so that we can hardly distinguish the thoughts of the one from those of the other.

ὄν and μὴ ὄν 135—Arist., *Metaph.* A 4, 985 b⁴:

Λεύκιππος δὲ καὶ ὁ ἐταῖρος αὐτοῦ Δημόκριτος στοιχεῖα μὲν τὸ πλήρες καὶ τὸ κενὸν εἶναι φασί, λέγοντες τὸ μὲν ὄν, τὸ δὲ μὴ ὄν, τούτων δὲ τὸ μὲν πλήρες καὶ στερεὸν τὸ ὄν, τὸ δὲ κενόν [γε καὶ μανόν]* τὸ μὴ ὄν (διὸ καὶ οὐθὲν μᾶλλον τὸ ὄν τοῦ μὴ ὄντος εἶναι φασιν, ὅτι οὐδὲ τὸ κενὸν τοῦ σώματος **, αἷτια δὲ τῶν ὄντων ταῦτα ὡς ὕλην.

* Jaeger argues rightly that these words must be secluded (*Hermes* 52, 1917, pp. 483-486).

** τοῦ κενοῦ τὸ ὅμα Schwegler, followed by W. D. Ross. The mss have τὸ κενὸν τοῦ σώματος. Zeller supplied <ἐλαττον> after τὸ κενόν. Now this gives a good sense; yet it seems not to be necessary to supply or to change anything, the words οὐδὲν μᾶλλον meaning simply “just as well”, so that the terms may be interchanged. A good example of this use is cited by Jaeger, l.c., p. 488. Some interesting parallels in Seneca and the Latin jurists will be adduced by Mr. L. M. de Rijk in *Mnemosyne* 1950.

136—Arist., *De gen. et corr.* I 8, 325 a²³:

Λεύκιππος δ' ἔχειν ῥήθη λόγους, οἵτινες πρὸς τὴν αἴσθησιν ὁμολογούμενα λέγοντες οὐκ ἀναιρήσουσιν οὔτε γένεσιν οὔτε φθοράν οὔτε κίνησιν καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὄντων. ὁμολογήσας δὲ ταῦτα μὲν τοῖς φαινομένοις, τοῖς δὲ τὸ ἐν κατασκευάζουσιν, ὥς οὐκ ἂν κίνησιν οὔσαν ἄνευ κενοῦ, τό τε κενὸν μὴ ὂν καὶ τοῦ ὄντος οὐθὲν μὴ ὂν φησιν εἶναι· τὸ γὰρ κυρίως ὂν παμπλήρες ὂν. ἀλλ' εἶναι τὸ τοιοῦτον οὐχ ἓν, ἀλλ' ἅπειρα τὸ πλῆθος καὶ ἀόρατα διὰ σμικρότητα τῶν ὄγκων. ταῦτα δ' ἐν τῷ κενῷ φέρεσθαι (κενὸν γὰρ εἶναι), καὶ συνιστάμενα μὲν γένεσιν ποιεῖν, διαλυόμενα δὲ φθοράν.

difference
from the
Eleatics

137—Stob., *Ecl.*, I 4, 7 c (*Dox.* 321):

Λεύκιππος πάντα κατ' ἀνάγκην, τὴν δ' αὐτὴν ὑπάρχειν εἰμαρμένην. λέγει γὰρ ἐν τῷ Περὶ νοῦ· οὐδὲν χρῆμα μάρτην γίνεται, ἀλλὰ πάντα ἐκ λόγου τε καὶ ὑπ' ἀνάγκης.

ἀνάγκη

138—Cic., *Acad. pr.* II, 37, 118; D. 67 A 8:

Leucippus plenum et inane; Democritus huic in hoc similis, uberior in ceteris.

Leucippus
and
Democritus

139—a. Arist., *De caelo* III 4, 303 a⁴; *De gen. anim.* II 6, 742 b²⁰: Democritus Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης.

b. Diog. IX 41 (D. 68 A 1):

γέγονε δὲ τοῖς χρόνοις, ὥς αὐτός φησιν ἐν τῷ Μικρῷ διακόσμῳ, νέος κατὰ πρεσβύτην Ἀναξαγόραν, ἔτεσιν αὐτοῦ νεώτερος τετταράκοντα.

c. Diog. IX 34 (D. ib.):

οὗτος μάγων τινῶν διήκουσε καὶ Χαλδαίων, Ξέρξου τοῦ βασιλέως τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐπιστάτας καταλιπόντος, ἥνίκα ἐξενίσθη παρ' αὐτῷ, καθά φησι καὶ Ἡρόδοτος¹. παρ' ὧν τά τε περὶ θεολογίας καὶ ἀστρολογίας ἔμαθεν ἔτι παῖς ὢν.

d. Demetr. Magnes ap. Diog. IX 36 (D. 68 A 1, B 116):

δοκεῖ δὲ καὶ Ἀθήναζε ἔλθεῖν καὶ μὴ σπουδάσαι γνωσθῆναι δόξης καταφρονῶν. καὶ εἰδέναι μὲν Σωκράτη, ἀγνωεῖσθαι δὲ ὑπ' αὐτοῦ· „ἦλθον γάρ”, φησίν, „εἰς Ἀθήνας, καὶ οὔτις με ἔγνωκεν”.

140—Democr. wrote a great many books, on the most various subjects. Diog. I 16 mentions him among the most voluminous writers: his books

¹ Cp. Hrd. VIII 120; VII 109.

a. πολλά δὲ Ζήνων, πλείω Ξενοφάνης, πλείω Δημόκριτος, πλείω Ἀριστοτέλης, πλείω Χρύσιππος.

Cf. Seneca, *Ep.* 90, 32.

b. Diog. enumerates them in IX 46-49:

Τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ καὶ Θρασύλος ἀναγέγραφε κατὰ τάξιν οὕτως, ὥσπερ εἶ
καὶ τὰ Πλάτωνος, κατὰ τετραλογίαν· ἔστι δὲ Ἡθικά ¹— Φυσικά ¹— Ἀσύν-
τακτα ¹— Μαθηματικά ¹— Μουσικά ¹— Τεχνικά ¹—.

and style

c. Cic., *Orat.* 20, 67:

itaque video visum esse nonnullis Platonis et Democriti locutionem,
etsi absit a versu, tamen quod incitatus feratur et clarissimis verborum
luminibus utatur, potius poema putandum quam comicorum poetarum.

the atoms
and the void

141—Simpl., *De Caelo* p. 294, 33 Heiberg:

ὀλίγα δὲ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους Περὶ Δημοκρίτου (fr. 208 Rose) παρα-
γραφέντα δηλώσει τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων διάνοιαν. „Δημόκριτος ἡγεῖται
τὴν τῶν αἰδίων φύσιν εἶναι μικρὰς οὐσίας πλῆθος ἀπείρους· ταύταις δὲ τόπον
ἄλλον ὑποτίθῃσιν ἅπειρον τῷ μεγέθει· προσαγορεύει δὲ τὸν μὲν τόπον τοῖσδε
5 τοῖς ὀνόμασι, τῷ τε κενῷ καὶ τῷ οὐδενὶ καὶ τῷ ἀπείρῳ, τῶν δὲ οὐσιῶν ἐκά-
στην τῷ τε δυνάμει καὶ τῷ ναστῷ ² καὶ τῷ ὄντι. νομίζει δὲ εἶναι οὕτω μικρὰς
τὰς οὐσίας, ὥστε ἐκφυγεῖν τὰς ἡμετέρας αἰσθήσεις. ὑπάρχειν δὲ αὐταῖς παν-
τοίας μορφῶν καὶ σχήματα παντοῖα καὶ κατὰ μέγεθος διαφορὰς. ἐκ τούτων
οὖν ἤδη καθάπερ ἐκ στοιχείων γεννᾷ καὶ συγκρίνει τοὺς ὀφθαλμοφανεῖς καὶ
10 τοὺς αἰσθητοὺς ὄγκους. στασιάζειν δὲ καὶ φέρεσθαι ἐν τῷ κενῷ διὰ τε τὴν
ἀνομοιότητα καὶ τὰς ἄλλας εἰρημένους διαφορὰς, φερομένας δὲ ἐμπίπτειν ³
καὶ περιπλέκεσθαι περιπλοκὴν τοιαύτην, ἣ συμψαύειν μὲν αὐτὰ καὶ πλησίον
ἀλλήλων εἶναι ποιεῖ, φύσιν μέντοι μίαν ἐξ ἐκείνων κατ' ἀλήθειαν οὐδ' ἦντι-
ναοῦν γεννᾷ· κομιδῇ γὰρ εὖηθες εἶναι τὸ δύο ἢ τὰ πλείονα γενέσθαι ἂν ποτε
15 ἐν. τοῦ δὲ συμμένειν τὰς οὐσίας μετ' ἀλλήλων μέχρι τινὸς ⁴ αἰτιᾶται τὰς ἐπαλ-
λαγὰς καὶ τὰς ἀντιλήψεις ⁵ τῶν σωμάτων· τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν εἶναι σκαληνὰ ⁶,
τὰ δὲ ἀγκιστρῶδη, τὰ δὲ κοῖλα, τὰ δὲ κυρτά, τὰ δὲ ἄλλας ἀναρίθμους ἔχοντα
διαφορὰς· ἐπὶ τοσοῦτον οὖν χρόνον σφῶν αὐτῶν ἀντέχεσθαι νομίζει καὶ
συμμένειν, ἕως ἰσχυροτέρα τις ἐκ τοῦ περιέχοντος ἀνάγκη παραγενομένη
20 διασείση καὶ χωρὶς αὐτὰς διασπείρη.”

¹ Here follows a series of titles for each group.

² ναστόν = πλήρες.

³ ἐμπίπτειν - sc. ἀλλήλαις.

⁴ μέχρι τινὸς - sc. χρόνον.

⁵ τ. ἐπαλλαγὰς κ.τ. ἀντιλήψεις - the junction and the seizing of each other.

⁶ σκαληνὰ - crooked.

142—a. Sext., *Adv. Math.* VII (= *Against the Logicians* I) 135 **primary and secondary qualities**
(Democr. D. 68 B 9, 10, 6, 7):

Δημόκριτος (D. B 9) . . . „νόμῳ . . .”, φησί, „γλυκὺ καὶ νόμῳ πικρὸν, νόμῳ θερμόν, νόμῳ ψυχρόν, νόμῳ χροιή· ἑτεῇ δὲ ἄτομα καὶ κενόν” (ὅπερ <ἔστι>· νομίζεται μὲν εἶναι καὶ δοξάζεται τὰ αἰσθητά, οὐκ ἔστι δὲ κατ’ ἀλήθειαν ταῦτα, ἀλλὰ τὰ ἄτομα μόνον καὶ τὸ κενόν). (136) ἐν δὲ τοῖς Κρατυντηρίοις, καίπερ ὑπεσχημένος ταῖς αἰσθήσεσι τὸ κράτος τῆς πίστεως ἀναθεῖναι, 5 οὐδὲν ἤττον εὐρίσκεται τούτων καταδικάζων. φησί γάρ· „ἡμεῖς δὲ τῷ μὲν ἔοντι οὐδὲν ἀτρεκέες συνίμεν, μεταπίπτον δὲ κατὰ τε σώματος διαθήκην καὶ τῶν ἐπεισιόντων καὶ τῶν ἀντιστηρίζοντων.” καὶ πάλιν φησὶν (B 10)· „ἑτεῇ μὲν νυν ὅτι οἷον ἕκαστον ἔστιν <ῆ> οὐκ ἔστιν οὐ συνίμεν, πολλαχῇ δεδήλωται.” (137) ἐν δὲ τῷ Περὶ ἰδεῶν (B 6) „γινώσκειν τε χρῆ”, φησὶν, „ἄνθρωπον 10 τῷδε τῷ κανόνι, ὅτι ἑτεῆς ἀπήλλακται.” καὶ πάλιν (B 7)· „δηλοῖ μὲν δὴ καὶ οὗτος ὁ λόγος, ὅτι ἑτεῇ οὐδὲν ἴσμεν * περὶ οὐδενός, ἀλλ’ ἐπιρρυσμῇ¹ ἑκάστοισιν ἡ δόξις.”

b. Democr., D. B 117:

ἑτεῇ δὲ οὐδὲν ἴδμεν· ἐν βυθῷ γὰρ ἡ ἀλήθεια.

his seeming scepticism

c. Sext., *o.c.* 138 (D. B 11):

ἐν δὲ τοῖς Κανόσι (D. B 11) δύο φησὶν εἶναι γνώσεις, τὴν μὲν διὰ τῶν αἰσθήσεων, τὴν δὲ διὰ τῆς διανοίας, ὧν τὴν μὲν διὰ τῆς διανοίας γνησίην καλεῖ προσημαρτυρῶν αὐτῇ τὸ πιστὸν εἰς ἀληθείας κρίσιν, τὴν δὲ διὰ τῶν αἰσθήσεων σκοτιήν ὀνομάζει ἀφαιρούμενος αὐτῆς τὸ πρὸς διάγνωσιν τοῦ ἀληθοῦς ἀπλανές. (139) λέγει δὲ κατὰ λέξιν· „γνώμης δὲ δύο εἰσὶν ἰδέαι, 5 ἡ μὲν γνησίη, ἡ δὲ σκοτιή· καὶ σκοτιῆς μὲν τάδε σύμπαντα, ὅψις ἀκοή ὁδμὴ γεῦσις ψαῦσις. ἡ δὲ γνησίη, ἀποκεκριμένη δὲ ταύτης.” εἴτα προκρίνων τῆς σκοτιῆς τὴν γνησίην ἐπιφέρει λέγων· „ὅταν ἡ σκοτιή μηκέτι δύνῃται μήτε ὁρῆν ἐπ’ ἑλαττον μήτε ἀκούειν μήτε ὁδμαῖσθαι μήτε γεύεσθαι μήτε ἐν τῇ ψαύσει αἰσθάνεσθαι, ἀλλ’ ἐπὶ λεπτότερον <δέη ζῆτεῖν, τότε ἐπιγίνεται ἡ 10 γνησίη ἅτε ὄργανον ἔχουσα τοῦ νῶσαι λεπτότερον> **.

d. Democr., D. B 125 (Galen., *De medic. empir.* fr. ed. Schoene, 1259, 8): **the senses speak to the reasoning power**

ἐποίησε τὰς αἰσθήσεις λεγούσας πρὸς τὴν διάνοιαν οὕτως· „τάλαινα φρήν, παρ’ ἡμέων λαβοῦσα τὰς πίστεις² ἡμέας καταβάλλεις; πτωμά τοι τὸ κατὰ βλημα.”

¹ ἐπιρρυσμῇ - flowing-in (of images). Cp. the next following fr.

² “your evidence”.

* Sextus cites the fr. in this form. Diog. L. IX 72 has ἴδμεν in the parallel fr. 117, see our nr b.

** Added by Diels.

the theory of
the εἰδῶλα

143—a. Aët. IV 8, 10 (*Dox.* 395):

Λεύκιππος, Δημόκριτος τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν νόησιν γίνεσθαι εἰδῶλων ἐξῶθεν προσιόντων · μηδενὶ γὰρ ἐπιβάλλειν μηδετέραν χωρὶς τοῦ προσπίπτοντος εἰδῶλου.

b. More detailed information is given by Plut., *Symp.* VIII 10, 2, p. 735 a:

φησὶ Δημόκριτος ἐγκαταβυσσοῦσθαι τὰ εἰδῶλα διὰ τῶν πόρων εἰς τὰ σώματα καὶ ποιεῖν τὰς κατὰ τὸν ὕπνον ὄψεις ἐπαναφερόμενα · φοιτᾶν δὲ ταῦτα πανταχόθεν ἀπιόντα καὶ σκευῶν καὶ ἱματίων καὶ φυτῶν, μάλιστα δὲ ζώων ὑπὸ σάλου πολλοῦ καὶ θερμότητος, οὐ μόνον ἔχοντα μορφοειδεῖς τοῦ σώματος

5 ἐκμεμαγμένους ὁμοιότητος . . . ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ ψυχὴν κινήματων καὶ βουλευμάτων ἐκάστω καὶ ἡθῶν καὶ παθῶν ἐμφάσεις¹ ἀναλαμβάνοντα συνεφέλκεσθαι, καὶ προσπίπτοντα μετὰ τούτων ὥσπερ ἔμψυχα φράζειν καὶ δια-

explanation
of telepathic
phenomena στέλλειν² τοῖς ὑποδεχομένοις τὰς τῶν μεθιέντων αὐτὰ δόξας καὶ διαλογισμούς καὶ ὁρμάς, ὅταν ἐνάρθρους καὶ ἀσυγχύτους φυλάττοντα προσμίξῃ τὰς εἰκόνας.

On the eidola-theory see J. Bidez, *Eos ou Platon et l'Orient*, Bruxelles 1945, p. 135-141.

and of the
evil eye

c. Ib. V 7, 6, p. 682 F:

αἱ (sc. εἰδῶλα) φησιν ἐκεῖνος ἐξίεναι τοὺς φθονοῦντας οὐτ' αἰσθήσεως ἁμοῖρα παντάπασιν οὔτε ὁρμῆς, ἀνάπλεα τε τῆς ἀπὸ τῶν προεμμένων μοχθηρίας καὶ βασκανίας³. μεθ' ἧς ἐμπλασσόμενα καὶ παραμένοντα καὶ συνοικοῦντα τοῖς βασκαينوμένοις ἐπιταράττειν καὶ κακοῦν αὐτῶν τό τε σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν.

the gods
explained as
εἰδῶλα

d. Cp. Sext., *Adv. Math.* IX (= *Against the Physicists* I) 19 (D.B 166):

Δημόκριτος δὲ εἰδῶλά τινά φησιν ἐμπελάζειν τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τούτων τὰ μὲν εἶναι ἀγαθοποιὰ τὰ δὲ κακοποιὰ · ἔνθεν καὶ εὖχετο „εὐλόγῳ τυχεῖν εἰδῶλων”.⁴ εἶναι δὲ ταῦτα μεγάλα τε καὶ ὑπερφυῖ καὶ δύσφθαρτα μὲν, οὐκ ἄφθαρτα δέ, προσημαίνειν τε τὰ μέλλοντα τοῖς ἀνθρώποις θεωρούμενα καὶ φωνὰς ἀφιέντα. ὅθεν τούτων αὐτῶν φαντασίαν λαβόντες οἱ παλαιοὶ ὑπενόησαν εἶναι θεόν, μηθενὸς ἄλλου παρὰ ταῦτα ὄντος θεοῦ τοῦ ἄφθαρτον φύσιν ἔχοντος.

¹ ἐμφάσεις - images.

² διαστέλλειν - tell accurately.

³ βασκανία - malignity (βασκαίνω = to bewitch).

⁴ J. Bidez, *o.c.*, p. 139 f. says of this prayer: “Sa prière était celle d'un incroyant préoccupé de détourner de lui les songes qui, en suggérant aux hommes des idées fausses sur les dieux, et surtout en les affolant par les frayeurs de la superstition, leur enlèvent ce qu'il appelait l'ἄθαμβία, un équivalent de l'„euthymie” ou bonne humeur d'où est venue la légende du philosophe qui riait toujours.”

144—Diog. IX 45 (D. A 1):

πάντα τε κατ' ἀνάγκην γίνεσθαι, τῆς δίνης αἰτίας οὔσης τῆς γενέσεως πάντων, ἣν ἀνάγκην λέγει.

purely me-
chanical ex-
planation of
nature

145—Hippolyt., *Ref.* I 13 (D. A 40):

Ἐλεγε δὲ ὡς αἰὲν κινουμένων τῶν ὄντων ἐν τῷ κενῷ · ἀπείρους δὲ εἶναι κόσμους καὶ μεγέθει διαφέροντας, ἐν τισὶ δὲ μὴ εἶναι ἥλιον μηδὲ σελήνην, ἐν τισὶ δὲ μεῖζω τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἐν τισὶ πλείω. εἶναι δὲ τῶν κόσμων ἄνισα τὰ διαστήματα, καὶ τῇ μὲν πλείους τῇ δὲ ἐλάττους. καὶ τοὺς μὲν αὔξεσθαι, τοὺς δὲ ἀκμάζειν, τοὺς δὲ φθίνειν, καὶ τῇ μὲν γίνεσθαι, τῇ δ' ἐκλείπειν * . φθείρεσθαι δὲ αὐτοὺς ὑπ' ἀλλήλων προσπίπτοντας. εἶναι δ' ἐπίους κόσμους ἐρήμους ζώων καὶ φυτῶν καὶ παντὸς ὕγρου. — (18) ἀκμάζειν δὲ κόσμον, ἕως ἂν μηκέτι δύνῃται ἔξωθεν τι προσλαμβάνειν.

innumerable
worlds

5

146—a. Arist., *De Anima* I 2, 403 b²⁵:

Τὸ ἔμψυχον δὴ τοῦ ἀψύχου δυοῖν μάλιστα διαφέρειν δοκεῖ, κινήσει τε καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι. Παρειλήφαμεν δὲ καὶ παρὰ τῶν προγενεστέρων σχεδὸν δύο ταῦτα περὶ ψυχῆς · φασι γὰρ ἔνιοι καὶ μάλιστα καὶ πρώτως ψυχὴν εἶναι τὸ κινεῖν. οἰηθέντες δὲ τὸ μὴ κινούμενον αὐτὸ μὴ ἐνδέχεσθαι κινεῖν ἕτερον, τῶν κινουμένων τι τὴν ψυχὴν ὑπέλαβον εἶναι¹. ὅθεν Δημόκριτος μὲν πῦρ τι καὶ θερμὸν φησιν αὐτὴν εἶναι · ἀπείρων γὰρ ὄντων σχημάτων καὶ ἀτόμων τὰ σφαιροειδῆ πῦρ καὶ ψυχὴν λέγει, οἷον ἐν τῷ ἀέρι τὰ καλούμενα ξύσματα², ἃ φαίνεται ἐν ταῖς διὰ τῶν θυρίδων ἀκτῖσιν, ὧν τὴν μὲν πανσπερμίαν τῆς ὅλης φύσεως στοιχεῖα λέγει. ὁμοίως δὲ καὶ Λεύκιππος. τούτων δὲ τὰ σφαιροειδῆ ψυχὴν, διὰ τὸ μάλιστα διὰ παντὸς δύνασθαι διαδύνειν τοὺς τοιοῦτους ῥυσμούς³, καὶ κινεῖν τὰ λοιπὰ κινούμενα καὶ αὐτά, ὑπολαμβάνοντες τὴν ψυχὴν εἶναι τὸ παρέχον τοῖς ζώοις τὴν κίνησιν. διὸ καὶ τοῦ ζῆν ὅρον εἶναι τὴν ἀναπνοήν · συνάγοντος γὰρ τοῦ περιέχοντος τὰ σώματα καὶ ἐκθλίβοντος τῶν σχημάτων τὰ παρέχοντα τοῖς ζώοις τὴν κίνησιν διὰ τὸ μὴδ' αὐτὰ ἡρεμεῖν μηδέποτε, βοήθειαν γίγνεσθαι θύραθεν ἐπεισιόντων ἄλλων τοιούτων ἐν τῷ ἀναπνεῖν · κωλύειν γὰρ αὐτὰ καὶ τὰ ἐνυπάρχοντα ἐν τοῖς ζώοις ἐκκρίνεσθαι, συνανείργοντα τὸ συνάγον καὶ πηγνύον · καὶ ζῆν⁴ δὲ ἕως ἂν δύνωνται τοῦτο ποιεῖν.

the soul

5

it consists of
round and
very small
atoms

10

15

¹ ὑπέλαβον εἶναι - In this frame Aristotle places Democrit's theory of the soul as consisting of round and very fine atoms. We have to consider this as a reflexion of his, not as a direct report of what D. said.

² ξύσματα - "shavings"; particles, motes in the sunbeams.

³ ῥυσμούς - forms, figures.

⁴ καὶ ζῆν - sc. τὰ ζῶα.

* ἐκλείπειν Ritter; λείπειν mss.

b. Ib., 405 a⁸:

Δημόκριτος δὲ καὶ γλαφυρωτέως ¹ εἴρηκεν ἀποφηνάμενος διὰ τί τούτων ἑκάτερον ². ψυχὴν μὲν γὰρ εἶναι ταῦτό καὶ νοῦν, τοῦτο δ' εἶναι τῶν πρώτων καὶ ἀδιαιρέτων σωμάτων, κινητικὸν δὲ διὰ λεπτομέρειαν καὶ τὸ σχῆμα · τῶν δὲ σχημάτων εὐκίνητότατον τὸ σφαιροειδὲς λέγει · τοιοῦτον δ' εἶναι τὸν τε νοῦν καὶ τὸ πῦρ.

poetical
inspiration

147—D. seems to have reflected upon poetical inspiration. It is quite possible that he explained it by his theory of εἶδωλα, certain well-organised persons being more open to the εἶδωλα than others. Cf. A. Delatte, *Les conceptions de l'enthousiasme chez les philosophes présocratiques*, Paris 1934, pp. 43 f., 57 f.

a. Democr., D. B 18:

Ποιητὴς δέ, ἄσσα μὲν ἂν γράφῃ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱεροῦ πνεύματος, καλὰ κάρτα ἐστίν.

b. B 21:

"Ομηρος φύσεως λαχὼν θεαζούσης ἐπέων κόσμον ἐτεκτὴνατο παντοίων.

man a mikro-
kosmos

148—D. B 34:

ἀνθρώπῳ μικρῷ κόσμῳ ὄντι κατὰ τὸν Δ.

An ancient Iranian theory (in the Avesta, and later in the Boundahish).

Cf. Plato, *Phaedr.* 270 ce, and the *Timaeus* passim; also [Hippocr.], π. ἐβδομάδων. See about this question A. Götze, *Persische Weisheit in Griech. Gewande*, in *Zeitschr. f. Indologie und Iranistik*, 1923, pp. 60 ff. and 167 ff.; and J. Bidez, *Eos* etc., p. 135.

The εἶδωλα-theory also occurs with the magians. D. may have been influenced by them (cf. our nr. 139 c).

the highest
thing in life

149—Diog. IX 45 (D. A 1):

Τέλος δ' εἶναι τὴν εὐθυμίαν, οὐ τὴν αὐτὴν οὔσαν τῇ ἡδονῇ, ὥς ἐνιοι παρ-
ακούσαντες ἐξηγήσαντο, ἀλλὰ καθ' ἣν γαληνῶς καὶ εὐσταθῶς ἡ ψυχὴ διάγει,
ὑπὸ μηδενὸς ταρακτομένη φόβου ἢ δεισιδαιμονίας ἢ ἄλλου τινὸς πάθους.
καλεῖ δ' αὐτὴν καὶ εὐεστῶ καὶ πολλοῖς ἄλλοις ὀνόμασι.

Here we have come to the "ethics" of D., if we may give this name to it. We have a rather large collection of γῶμαι of D., loose proverbs or maxims without any system, conserved in the *Florilegium* of Stob. Natorp, *Die Ethika des Demokr.*, Marburg 1893, tried to discover a systematic principle in them.

¹ γλαφυρωτέως - more subtly.

² διὰ τί τούτων ἑκάτερον - "why the soul is each of these two things", sc. κινητικὸν καὶ γνωριστικόν.

In these fragments D. appears to us as an ethical humanist, who, in default of a religious or metaphysical principle, was not able to connect his ethics organically with his philosophy of nature.

We find in the ethical fragments of D. two principal themes, from which many of his other apophthegms can be deduced.

150—I—The priority of the spiritual over the corporeal. **two principal themes**

a. Democr. D. B 105:

Σώματος κάλλος ζφῶδες, ἦν μὴ νοῦς ὑπῆ.

b. D. B 187:

ἀνθρώποις ἀρμόδιον ψυχῆς μᾶλλον ἢ σώματος λόγον ποιεῖσθαι · ψυχῆς μὲν γὰρ τελεότης σκήνεος ¹ μοχθηρίην ὀρθοῖ, σκήνεος δὲ ἰσχύς ἄνευ λογισμοῦ ψυχῆν οὐδὲν τι ἀμείνω τίθησιν.

2—Pleasure and lack of pleasure is the standard.

c. D. B 4:

Τέρψις καὶ ἀτερπία οὖρος.

Diels supplies <τῶν συμφόρων καὶ τῶν ἀσυμφόρων>, "of what is suitable or expedient and what is not" *.

d. D. B 189:

Ἄριστον ἀνθρώπῳ τὸν βίον διάγειν ὡς πλεῖστα εὐθυμηθέντι καὶ ἐλάχιστα ἀνιηθέντι. τοῦτο δ' ἂν εἴη, εἴ τις μὴ ἐπὶ τοῖς θνητοῖσι ² τὰς ἡδονὰς ποιοῖτο.

From these two chief principles five other groups of maxims may be deduced.

151—I—Happiness does not depend on outward goods.

Besides B 189 (the preceding fr.) we cite:

εὐθυμία
or εὖεστώ

a. D. B 170:

Εὐδαιμονία ψυχῆς καὶ κακοδαιμονία.

b. He says exactly the same in B 171:

Εὐδαιμονία οὐκ ἐν βοσκήμασιν οἰκεῖ οὐδὲ ἐν χρυσῷ · ψυχὴ οἰκητήριον δαίμονος ³.

¹ σκήνεος - σώματος.

² ἐπὶ τ. θνητοῖσι "in mortal things".

³ "The soul is the dwelling-place of a daemon", be it a good or an evil one.

* Natorp <τῶν πρηκτέων καὶ μὴ πρηκτέων>.

c. B 146 (Plut., *De projectibus in virtute* 10, p. 81 b):

The more advanced in virtue show τὸν λόγον ἐντὸς ἤδη τρεφόμενον καὶ ῥιζούμενον ἐν ἑαυτῷ καὶ κατὰ Δ. „αὐτὸν ἐξ ἑαυτοῦ τὰς τέρψιας ἐθιζόμενον λαμβάνειν”.

d. B 40:

οὔτε σώμασιν οὔτε χρήμασιν εὐδαιμονοῦσιν ἄνθρωποι, ἀλλ’ ὀρθοσύνη ¹ καὶ πολυφροσύνη ².

e. B 37:

ὁ τὰ ψυχῆς ἀγαθὰ αἰρεόμενος τὰ θεϊότερα αἰρέεται · ὁ δὲ τὰ σκῆνεος τὰ ἀνθρωπήϊα.

f. B 77:

δόξα καὶ πλοῦτος ἄνευ ξυνέσιος οὐκ ἀσφαλέα κτήματα.

μέτρον

152—2—The classic Greek principle of measure.

a. B 191:

Ἀνθρώποισι γὰρ εὐθυμία γίνεται μετρίότητι τέρψιος καὶ βίου συμμετρίῃ · τὰ δ’ ἐλλείποντα καὶ ὑπερβάλλοντα μεταπίπτειν ³ τε φιλεῖ καὶ μεγάλας κινήσιας ἐμποιεῖν τῇ ψυχῇ, αἱ δ’ ἐκ μεγάλων διαστημάτων ⁴ κινούμεναι τῶν ψυχέων οὔτε εὐσταθέες εἰσὶν οὔτε εὐθυμοί. ἐπὶ τοῖς δυνατοῖς οὖν δεῖ ἔχειν τὴν γνώμην καὶ τοῖς παρεοῦσιν ἀρκέσθαι τῶν μὲν ζηλουμένων καὶ θαυμαζομένων ὀλίγην μνήμην ἔχοντα καὶ τῇ διανοίᾳ μὴ προσεδρεύοντα, τῶν δὲ ταλαιπωρεόντων τοὺς βίους θεωρεῖν, ἐννοούμενον ἂν πάσχουσι κάρτα, ὅπως ἂν τὰ παρεόντα σοὶ καὶ ὑπάρχοντα μεγάλα καὶ ζηλωτὰ φαίνηται, καὶ μηκέτι πλειόνων ἐπιθυμέοντι συμβαίνειν κακοπαθεῖν τῇ ψυχῇ.

b. B 102:

καλὸν ἐν παντὶ τὸ ἴσον · ὑπερβολὴ δὲ καὶ ἔλλειψις οὐ μοι δοκέει.

c. Also in B 3 D. shows a remarkable inclination to the Epicurean attitude of living-to-oneself:

τὸν εὐθυμεῖσθαι μέλλοντα χρὴ μὴ πολλὰ πρήσσειν, μήτε ἰδίῃ μήτε ξυνῇ, μηδὲ ἄσπ’ ἂν πράσσει, ὑπὲρ τε δύναιμι αἰρεῖσθαι τὴν ἑωυτοῦ καὶ φύσιν · ἀλλὰ τοσαῦτην ἔχειν φυλακὴν ⁵, ὥστε καὶ τῆς τύχης ἐπιβαλλούσης ⁶ καὶ ἐς τὸ πλεόν ὑπηγεομένης τῷ δοκεῖν, κατατίθεσθαι ⁷, καὶ μὴ πλέω προσάπτεσθαι τῶν δυνατῶν. ἡ γὰρ εὐογκίη ἀσφαλέστερον τῆς μεγαλογκίης.

¹ ὀρθοσύνη - straightness of character.

² πολυφροσύνη - manysidedness.

³ μεταπίπτειν - change suddenly.

⁴ ἐκ μεγάλων διαστημάτων - from one extreme into another.

⁵ ἔχειν φυλακὴν - sc. over himself.

⁶ ἐπιβαλλούσης - intrans.

⁷ κατατίθεσθαι - lay aside.

153—3—Practical wisdom a condition to happiness.

φρόνησις

a. B 175:

οἱ δὲ θεοὶ τοῖσι ἀνθρώποισι διδοῦσι τὰγαθὰ πάντα καὶ πάλαι καὶ νῦν. πλὴν ὁκόσα κακὰ καὶ βλαβερὰ καὶ ἀνωφελέα, τάδε δ' οὐ<τε> πάλαι οὔτε νῦν θεοὶ ἀνθρώποισι δωροῦνται, ἀλλ' αὐτοὶ τοῖσδεσιν ἐμπελάζουσι διὰ νοῦ τυφλότητα καὶ ἀγνωμοσύνην.

b. B 119:

Ἀνθρωποὶ τύχης εἶδωλον ἐπλάσαντο πρόφασιν ἰδίης ἀβουλίας · βαιὰ¹ γὰρ φρονήσῃ τύχῃ μάχεται, τὰ δὲ πλεῖστα ἐν βίῳ εὐξύνετος ὀξυδερκεῖ κατιθύνει.

154—4—The later Cynic and Stoic principle of limitation of desires is found in many of the fragments of D. Besides B 191, quoted for the greater part in our nr. 152a, we cite:

limitation of desires

a. B 284:

Ἦν μὴ πολλῶν ἐπιθυμέης, τὰ ὀλίγα τοι πολλὰ δόξει · σμικρὰ γὰρ ὕρεξις πενίην ἰσοσθενέα πλουτῷ ποιεῖ.

b. B 283:

πενίῃ πλουτοῦς ὀνόματα ἐνδείης καὶ κόρου · οὔτε οὖν πλούσιος <ὁ> ἐνδέων οὔτε πένης ὁ μὴ ἐνδέων.

c. B 286:

εὐτυχῆς ὁ ἐπὶ μετρίοισι χρήμασιν εὐθυμεόμενος, δυστυχῆς δὲ ὁ ἐπὶ πολλοῖσι δυσθυμεόμενος.

d. B 210:

τράπεζαν πολυτελέα μὲν τύχῃ παρατίθησιν, αὐταρκέα δὲ σωφροσύνη.

e. B 211:

σωφροσύνη τὰ τερπνὰ ἀέξει καὶ ἡδονὴν ἐπιμείζονα ποιεῖ.

f. B 118:

βούλεσθαι μᾶλλον μίαν εὐρεῖν αἰτιολογίαν ἢ τὴν Περσῶν οἱ βασιλείαν γενέσθαι.

a philosopher
does not care
for power or
wealth

155—5—The good lies in the disposition of the heart, not in word or deed.

inner value of the good

a. B 62:

Ἀγαθὸν οὐ τὸ μὴ ἀδικεῖν, ἀλλὰ τὸ μηδὲ ἐθέλειν.

¹ βαιὰ - seldom.

b. B 96:

χαριστικός οὐχ ὁ βλέπων πρὸς τὴν ἀμοιβήν, ἀλλ' ὁ εὖ δρᾶν προηρημένος.

c. B 244:

φαῦλον, κἂν μόνος ᾖς, μήτε λέξης μήτ' ἐργάσῃ · μάθε δὲ πολὺ μᾶλλον τῶν ἄλλων σεαυτὸν αἰσχύνεσθαι.

d. B 264:

μηδὲν τι μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους αἰδεῖσθαι ἑωυτοῦ μηδέ τι μᾶλλον ἐξεργάζεσθαι κακόν, εἰ μέλλει μηδεὶς εἰδήσειν ἢ οἱ πάντες ἄνθρωποι · ἀλλ' ἑωυτὸν μάλιστα αἰδεῖσθαι, καὶ τοῦτον νόμον τῇ ψυχῇ καθεστάναι, ὥστε μηδὲν ποιεῖν ἀνεπιτήδειον ¹.

intellectual
definition
of sin

156—6—We add a sixth principle, not to be deduced from the two chief themes, given under **150**, yet a very Greek one, and fitting in rather well with the whole of Democrit's view of life and morals.

a. B 83:

Ἀμαρτίας αἰτία ἡ ἀμαθία τοῦ κρέσσονος.

Here then we have the famous Socratical maxim: οὐδεὶς ἐκὼν ἀμαρτάνει, and behind it the hotly debated question of the Athenians round the year 400: whether virtue can be taught or not? D. seems to conclude from the above principle that education has some moral effect:

b. B 242:

Πλέονες ἐξ ἀσκήσιος ἀγαθοὶ γίνονται ἢ ἀπὸ φύσιος.

c. See also B 181:

Κρείσσων ἐπ' ἀρετὴν φανεῖται προτροπῇ χρώμενος καὶ λόγου πειθοῖ, ἢ περ νόμου καὶ ἀνάγκης. λάθρη μὲν γὰρ ἀμαρτέειν εἰκὸς τὸν εἰργμένον ἀδικίης ὑπὸ νόμου, τὸν δὲ ἐς τὸ δέον ἡγμένον πειθοῖ οὐκ εἰκὸς οὔτε λάθρη οὔτε φανερώς ἔρδειν τι πλημμελές. διόπερ συνέσει τε καὶ ἐπιστήμῃ ὀρθοπραγέων τις ἀνδρεῖος ἅμα καὶ εὐθύγνωμος γίγνεται.

d. The following point also reminds us of Plato's Socrates (in the *Gorgias* and *Crito*):

Democr., D. B 45:

ὁ ἀδικῶν τοῦ ἀδικουμένου κακοδαιμονέστερος.

e. He explains this in the fr. B 174:

Ὁ μὲν εὐθυμός εἰς ἔργα αἰεὶ φερόμενος δίκαια καὶ νόμιμα καὶ ὕπαρ καὶ ὄναρ χαίρει τε καὶ ἔρρωται καὶ ἀνακηδής ² ἔστιν · ὅς δ' ἂν καὶ δίκης ἀλογῇ ³

¹ ἀνεπιτήδειον - not suitable.

² ἀνακηδής = ἀκηδής.

³ ἀλογῇ - despises.

καὶ τὰ χρηρῆ ἔοντα μὴ ἔρδη, τούτῳ πάντα τὰ τοιαῦτα ἀτερπείη, ὅταν τευ ἀναμνη-
σθῇ, καὶ δέδοικε καὶ ἑαυτὸν κακίζει.

f. The next fr. again brings us near to the Platonic Socrates: B 160:

Τὸ γὰρ κακῶς ζῆν ... Δημόκριτος ἔλεγεν οὐ κακῶς ζῆν εἶναι, ἀλλὰ πολὺν
χρόνον ἀποθνήσκειν.

Yet, if philosophical ethics are a critical reflexion on the essence of moral good, Aristotle was right in calling Socrates, and not Democr., the founder of philosophical ethics,—unless we would attribute this title to Heraclitus, with his theory of the Logos (see our nr. 62 b).

157—Some loose fragments.

a. B. 99:

ζῆν οὐκ ἄξιος, ὅτῳ μὴδὲ εἷς ἐστὶ χρηστὸς φίλος.

friendship
the state

b. B 252:

τὰ κατὰ τὴν πόλιν χρεῶν τῶν λοιπῶν μέγιστα ἡγεῖσθαι, ὅπως ἄξεται εὔ,
μήτε φιλονικέοντα παρὰ τὸ ἐπιεικὲς μήτε ἰσχὺν ἑαυτῷ περιτιθέμενον παρὰ τὸ
χρηστὸν τὸ τοῦ ξυνοῦ. πόλις γὰρ εὔ ἀγομένη μεγίστη ὀρθωσίς ἐστι, καὶ ἐν
τούτῳ πάντα ἔνι, καὶ τούτου σφζομένου πάντα σφίζεται καὶ τούτου διαφθει-
ρομένου τὰ πάντα διαφθίρεται.

c. Cf. B 287:

Ἀπορίη ξυνὴ τῆς ἐκάστου χαλεπωτέρη · οὐ γὰρ ὑπολείπεται ἐλπίς ἐπι-
κουρίης.

158—a. B 275:

Τεκνοτροφίη σφαλερόν · τὴν μὲν γὰρ ἐπιτυχίην¹ ἀγῶνος μεστήν καὶ φροντί-
δος κέκτηται, τὴν δὲ ἀποτυχίην² ἀνυπέρθετον ἐτέρῃ ὁδύνῃ.

difficulties
of raising
children

b. B 276:

οὐ δοκεῖ μοι χρῆναι παῖδας κτᾶσθαι · ἐνορῶ γὰρ ἐν παίδων κτήσει πολλοὺς
μὲν καὶ μεγάλους κινδύνους, πολλὰς δὲ λύπας, ὀλίγα δὲ τὰ εὐθελέοντα³ καὶ
ταῦτα λεπτά τε καὶ ἀσθενέα.

c. B 277:

ὅτεφ χρηρῆ⁴ τεά ἐστὶ παῖδα ποιήσασθαι, ἐκ τῶν φίλων τεύ μοι δοκεῖ
ἄμεινον εἶναι. καὶ τῷ μὲν παῖς ἔσται τοιοῦτος, οἷον ἂν βούληται · ἔστι γὰρ
ἐκλέξασθαι οἷον ἐθέλει · καὶ ὅς ἂν δοκῇ ἐπιτήδειος εἶναι, καὶ μάλιστα κατὰ
φύσιν ἔποιτο. καὶ τοῦτο τοσοῦτον διαφέρει, ὅσον ἐνταῦθα μὲν ἔστι τὸν παῖδα
λαβεῖν καταθύμιον ἐκ πολλῶν οἷον ἂν δέῃ. ἦν δὲ τις ποιῆται ἀπὸ ἐωυτοῦ,
πολλοὶ ἔνεισι κίνδυνοι · ἀνάγκη γὰρ, ὅς ἂν γένηται, τούτῳ χρῆσθαι.

¹ τ. ἐπιτυχίην - if you succeed in education.

² τ. ἀποτυχίην - if you do not succeed.

³ εὐθελέοντα - blessings. ⁴ χρηρῆ - χρεῖα, a need.

tranquillitas
animi

159—His undisturbed peace of mind gives a foretaste of the Stoic ἀπάθεια.

B 216:

Σοφίη ἄθαμβος ἀξίη πάντων τιμωτάτη οὔσα *.

Greek
merriness

160—B 230:

Βίος ἀνέορταστος μακρὴ ὁδὸς ἀπανδόκευτος.

---

* Kranz brackets τιμωτάτη οὔσα as a gloss.

FIFTH CHAPTER A

DIOGENES OF APOLLONIA

161—Diog. IX 57 (D. 64 A 1):

life and date

Διογένης Ἀπολλοθέμιδος Ἀπολλωνιάτης, ἀνὴρ φυσικὸς καὶ ἄγαν ἐλλόγιμος. ἤκουσε δέ, ὥς φησιν Ἀντισθένης, Ἀναξιμένους. ἦν δὲ τοῖς χρόνοις κατ' Ἀναξαγόραν.

Diog. of Apollonia (in Crete) was a late disciple of Anaximenes. In opposition to Anaxagoras he defends that the primary substance must be one, and therefore he identifies νόησις (what Anaxagoras called νοῦς) with air.

162—Diog. Apoll., D. 64 B 2:

one principle

ἐμοὶ δὲ δοκεῖ, τὸ μὲν ξύμπαν εἰπεῖν, πάντα τὰ ὄντα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἑτεροιοῦσθαι καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι. καὶ τοῦτο εὐδηλον· εἰ γὰρ τὰ ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ ἑόντα νῦν, γῆ καὶ ὕδωρ καὶ ἀήρ καὶ πῦρ καὶ τᾶλλα ὅσα φαίνεται ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ ἑόντα, εἰ τούτων τι ἦν ἕτερον τοῦ ἑτέρου, ἕτερον ὄν τῇ ἰδίῃ φύσει, καὶ μὴ τὸ αὐτὸ ἐὼν μετέπιπτε πολλαχῶς καὶ ἑτεροιοῦτο, οὐδαμῇ οὔτε μίσεσθαι ἀλλήλοις ἠδύνατο, οὔτε ὠφέλῃσις τῷ ἑτέρῳ <γένεσθαι ἀπὸ τοῦ ἑτέρου> * οὔτε βλάβη, οὐδ' ἂν οὔτε φυτὸν ἐκ τῆς γῆς φῦναι οὔτε ζῶον οὔτε ἄλλο γενέσθαι οὐδέν, εἰ μὴ οὕτω συνίστατο ὥστε τωὐτὸ εἶναι. ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἑτεροιούμενα ἄλλοτε ἄλλοῖα γίνεται καὶ ἐς τὸ αὐτὸ ἀναχωρεῖ.

163—a. D. B 3 (Simpl., *Phys.* 152, 11):

there is much νόησις in this ἀρχή

ἐφεξῆς δὲ δείξας ὅτι ἐστὶν ἐν τῇ ἀρχῇ ταύτῃ νόησις πολλή, „οὐ γὰρ ἂν”, φησὶν „οἷόν τε ἦν οὕτω δεδᾶσθαι ἄνευ νοήσιος, ὥστε πάντων μέτρα ἔχειν, χειμῶνός τε καὶ θέρους καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας καὶ ὑετῶν καὶ ἀνέμων καὶ εὐδιῶν, καὶ τὰ ἄλλα, εἴ τις βούλεται ἐννοεῖσθαι, εὐρίσκοι ἂν οὕτω διακείμενα, ὥς ἀνυστὸν κάλλιστα” —

By Dümmler, Dickerman and Theiler ^a, recently followed by Jaeger, Diog.

* Added by Schorn and Diels.

^a F. Dümmler, *Akademika*, Giessen 1889, p. 96 f.

S. O. Dickerman, *De argumentis quibusdam ap. Xenoph., Plat., Arist. obviis e structura hominis et animalium petitis*. Diss. Halle 1909.

W. Theiler, *Zur Geschichte der theologischen Naturbetrachtung*, Zürich 1925.

is believed to be the source of the teleological explanation of nature, which is by Xenophon, *Mem.* I 4, attributed to Socrates. See Jaeger, *Theol.* pp. 157 ff.—Zeller, *Ph. d. Gr.*⁸ I 1, p. 340 n. 2 calls this “ein sehr unsicheres Ergebnis”.

b. D. B 4 (Simpl., ib.):

ἐπάγει ὅτι καὶ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἥτις ἐστὶν ὁ ἀήρ, καὶ ζῆ καὶ ψυχὴν ἔχει καὶ νόησιν, λέγων οὕτως · (B 4) „ἔτι δὲ πρὸς τοῦτοις καὶ τάδε
air is spirit μεγάλα σημεῖα · ἄνθρωποι γὰρ καὶ τὰ ἄλλα ζῶα ἀναπνέοντα ζῶει τῷ ἀέρι. καὶ τοῦτο αὐτοῖς καὶ ψυχὴ ἐστὶ καὶ νόησις, ὡς δεδηλώσεται ἐν τῇδε τῇ συγγραφῇ ἐμφανῶς · καὶ ἐὰν τοῦτο ἀπαλλαχθῇ, ἀποθνήσκει καὶ ἡ νόησις ἐπιλείπει.”

and it rules all 164—D. B 5 (Simpl., *Phys.* 152, 21):

εἶτα μετ’ ὀλίγα σαφῶς ἐπήγαγε · „καὶ μοι δοκεῖ τὸ τὴν νόησιν ἔχον εἶναι ὁ ἀήρ καλούμενος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὑπὸ τούτου πάντας καὶ κυβερνᾶσθαι καὶ πάντων κρατεῖν · αὐτὸ γὰρ μοι τοῦτο θεὸς * δοκεῖ εἶναι καὶ ἐπὶ πᾶν ἀφῖχθαι καὶ πάντα διατιθέναι καὶ ἐν παντὶ ἐνεῖναι. καὶ ἐστὶν οὐδὲ ἓν, ὃ τι μὴ μετέχει
 5 τούτου. μετέχει δὲ οὐδὲ ἐν ὁμοίως τὸ ἕτερον τῷ ἐτέρῳ, ἀλλὰ πολλοὶ τρόποι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀέρος καὶ τῆς νοήσιός εἰσιν · ἐστὶ γὰρ πολύτροπος, καὶ θερμότερος καὶ ψυχρότερος καὶ ξηρότερος καὶ ὑγρότερος καὶ στασιμώτερος καὶ ὀξυτέρην κίνησιν ἔχων, καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἑτεροιώσεις ἐνεῖσι καὶ ἡδονῆς καὶ χροῆς ἀπειροί. καὶ πάντων τῶν ζώων δὲ ἡ ψυχὴ τὸ αὐτὸ ἐστὶν, ἀήρ θερμότερος μὲν τοῦ ἔξω, ἐν ᾧ ἐσμεν, τοῦ μέντοι παρὰ τῷ ἡλίῳ πολλὸν ψυχρότερος.
 10 ὅμοιον δὲ τοῦτο τὸ θερμὸν οὐδενὸς τῶν ζώων ἐστὶν (ἐπεὶ οὐδὲ τῶν ἀνθρώπων ἀλλήλοις **), ἀλλὰ διαφέρει μέγα μὲν οὐ, ἀλλ’ ὥστε παραπλήσια εἶναι. οὐ μέντοι γε ἀτρεκέως γε ὅμοιον οὐδὲν οἶόν τε γενέσθαι τῶν ἑτεροιομένων ἕτερον τῷ ἐτέρῳ, πρὶν τὸ αὐτὸ γένηται. ἅτε ὧν πολυτρόπου εὐούσης τῆς ἑτεροιώ-
 15 σιος πολύτροπα καὶ τὰ ζῶα καὶ πολλὰ, καὶ οὔτε ἰδέαν ἀλλήλοις εἰκότα οὔτε δίαίταν οὔτε νόησιν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἑτεροιώσεων. ὅμως δὲ πάντα τῷ αὐτῷ καὶ ζῆ καὶ ὀρᾷ καὶ ἀκούει, καὶ τὴν ἄλλην νόησιν ἔχει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πάντα.”

it occupies the whole body

165—Simpl., *Phys.* 153, 13 (D. B 6):

καὶ ἐφεξῆς δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸ σπέρμα τῶν ζώων πνευματῶδες ἐστὶ, καὶ νοήσεις γίνονται τοῦ ἀέρος σὺν τῷ αἵματι τὸ ὅλον σῶμα καταλαμβάνοντος διὰ τῶν φλεβῶν · ἐν οἷς καὶ ἀνατομὴν ἀκριβῆ τῶν φλεβῶν παραδίδωσιν.

This account of the veins by Diog. of Apoll. is inserted by Aristotle in his *Hist. Animalium* III 2, 511 b³⁰ (explained by Panzerbieter, *Diog. Ap.*, Lips. 1830, p. 72).

* αὐτὸ γὰρ μοι τοῦτο θεὸς is a correction of Usener, accepted by Diels. The mss have ἀπὸ γὰρ μοι τοῦτο θεός.

** <ἐν> ἀλλήλοις Kranz.

BOOK II

MAN IN THE CENTRE OF PHILOSOPHY

SIXTH CHAPTER

THE SOPHISTS

I—INTRODUCTION

166—I—At Athens people live outside of the philosophical movement. There was nothing beyond elementary teaching.

general
conditions

2—A strong need of intellectual training for public life: the *ekklesia*, *boulè* and *dikastèria*.

3—Relativisation of moral values by acquaintance with foreign nations.

Herod. III 38:

Δαρείος ἐπὶ τῆς ἐωυτοῦ ἀρχῆς καλέσας Ἑλλήνων τοὺς παρεόντας εἶρετο, ἐπὶ κόσῳ ἂν χρήματι βουλοίατο τοὺς πατέρας ἀποθνήσκοντας κατασιτέεσθαι· οἱ δὲ ἐπ' οὐδενὶ ἔφασαν ἔρδειν ἂν τοῦτο. Δαρείος δὲ μετὰ ταῦτα καλέσας Ἰνδῶν τοὺς καλεομένους Καλλατίας, οἱ τοὺς γονέας κατεσθίουσι, εἶρετο, παρεόντων τῶν Ἑλλήνων καὶ δι' ἑρμηνέος μανθανόντων τὰ λεγόμενα, ἐπὶ τίνι χρήματι δεξαίαιτ' ἂν τελευτῶντας τοὺς πατέρας κατακαίειν πυρὶ. οἱ δὲ ἀμβώσαντες μέγα εὐφημέειν μιν ἐκέλευον. Οὕτω μὲν νυν ταῦτα νενόμισται, καὶ ὁρθῶς μοι δοκεῖ Πίνδαρος ποιῆσαι „νόμον πάντων βασιλέα” φήσας εἶναι.

Herodot's attitude towards *nómos*:

III 38, beginning:

πανταχῇ ὧν μοι δῆλόν ἐστι ὅτι ἐμάνη μεγάλως ὁ Καμβύσης· οὐ γὰρ ἂν ἱροῖσί τε καὶ νομαίοισι ἐπεχείρησε καταγεῶν. Εἰ γάρ τις προθείη πᾶσι ἀνθρώποισι ἐκλέξασθαι κελεύων νόμους τοὺς καλλίστους ἐκ τῶν πάντων νόμων, διασκεψάμενοι ἂν ἐλοίατο ἕκαστοι τοὺς ἐωυτῶν· οὕτω νομίζουσι πολλὸν τι καλλίστους τοὺς ἐωυτῶν νόμους ἕκαστοι εἶναι. Οὐκ ὧν οἰκός ἐστι ἄλλον γε ἢ μαινόμενον ἄνδρα γέλωτα τὰ τοιαῦτα τίθεσθαι.

Here the opposition of *nómos* to *φύσις* is near, and a less respectful attitude to the *νόμῳ* ὧν can easily be taken.

167—One step further in the same direction brings us to the main thesis of Protagoras:

the next
stage

πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος, τῶν μὲν ὄντων ὥς ἔστιν, τῶν δὲ οὐκ ὄντων ὥς οὐκ ἔστιν.

Here man and his conscience have become the primary reality: being itself depends on his judgment.

traces of
sophistic
culture

168—1—In Thuc. (Nietzsche calls him "den vollendeten Ausdruck der Sophistenkultur"). See the dialogue of the Melians with the Athenians about right and wrong (Thuc. V 85-113).

2—The dialogues in Attic tragedy, especially Euripides.

3—According to Xenophon (*Mem.* I 2, 40) Pericles disputed with the young Alcibiades on the signification of *nómos*. Plutarch tells us (*Pericles* 36) that Xanthippus, the son of Pericles, reproached his father with the discussions he used to have with the sophists. πεντάθλου γάρ τινος ἀκοντίῳ πατάξαντος Ἐπίτιμον τὸν Φαρσάλιον ἀκουσίως καὶ κατακτείναντος ἡμέραν ὅλην ἀναλῶσαι μετὰ Πρωταγόρου διαποροῦντα, πότερον τὸ ἀκόντιον ἢ τὸν βαλόντα μᾶλλον ἢ τοὺς ἀγωνοθέτας κατὰ τὸν ὀρθότατον λόγον αἰτίους χρῆ τοῦ πάθους ἡγεῖσθαι.

2—PROTAGORAS

date

169—He must have been at least 25 years older than Socrates.

a. Plato, *Prot.* 317 c (Prot. speaks):

καίτοι πολλά γε ἔτη ἤδη εἰμὶ ἐν τῇ τέχνῃ · καὶ γὰρ καὶ τὰ σύμπαντα πολλὰ μοῖς ἔστιν · οὐδενὸς δτου οὐ πάντων ἀν ὕμῶν καθ' ἡλικίαν πατὴρ εἶην.

b. Cf. Pl., *Meno* 91 e:

οἶμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθανεῖν ἐγγύς καὶ ἐβδομήκοντα ἔτη γεγονότα, τεττεράκοντα ἐν τῇ τέχνῃ ὄντα.

In the *Theaet.* he is spoken of as one since long dead.

c. Cf. Diog. IX 50:

Πρωταγόρας . . . Ἀβδηρίτης, καθά φησιν Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τοῖς περὶ νόμων, ὃς καὶ Θουρίοις νόμους γράψαι φησιν αὐτόν.

books

170—The book of Prot. which begins with the homo-mensura-thesis, is called Ἀλήθεια by Pl., *Theaet.* 161 c.

Sext., *Adv. Math.* VII 60, calls it Καταβάλλοντες (sc. λόγοι).

Many other titles are cited: Περὶ τοῦ ὄντος, Περὶ θεῶν, Ἀντιλογικά or Ἀντιλογίαι, Τέχνη ἐριστικῶν, Περὶ τῶν μαθημάτων, Περὶ πολιτείας, Περὶ ἀρετῶν a.o.

the homo-
mensura-
thesis

171—a. Protagoras, D. 80 B 1:

πάντων χρημάτων μέτρον ἀνθρώπος, τῶν μὲν ὄντων ὡς ἔστιν, τῶν δ' οὐκ ὄντων ὡς οὐκ ἔστιν.

We possess two ancient explanations of this thesis, 1—that of Plato in the *Theaet.*, 2—that of Democr. (in Plut., *Adv. Col.*).

b. Pl., *Theaet.* 151 e:

Theaet. has defined *ἐπιστήμη* as *αἴσθησις*. Socr. answers: *Κινδυνεύεις μέντοι λόγον οὐ φαῦλον εἰρηκέναι περὶ ἐπιστήμης, ἀλλ' ὃν ἔλεγε καὶ Πρωταγόρας. τρόπον δέ τινα ἄλλον εἴρηκε τὰ αὐτὰ ταῦτα. φησὶ γάρ που „πάντων χρημάτων μέτρον” ἄνθρωπον εἶναι, „τῶν μὲν ὄντων ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων ὡς οὐκ ἔστιν”. ἀνέγνωκας γάρ που;* 152a

ΘΕΑΙ. Ἀνέγνωκα καὶ πολλάκις.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτω πως λέγει, ὡς οἷα μὲν ἕκαστα ἔμοι φαίνεται, τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί, οἷα δὲ σοί, τοιαῦτα δὲ αὖ σοί· ἄνθρωπος δὲ σύ τε καὶ γώ;

ΘΕΑΙ. Λέγει γάρ οὖν οὕτω.

ΣΩ. Εἰκὸς μέντοι σοφὸν ἄνδρα μὴ ληρεῖν· ἐπακολουθήσωμεν οὖν αὐτῷ. ἄρ' οὐκ ἐνίστε πνέοντος ἀνέμου τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν ἡμῶν ῥίγοι, ὁ δ' οὐ; καὶ ὁ μὲν ἡρέμα, ὁ δὲ σφόδρα;

ΘΕΑΙ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Πότερον οὖν τότε αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ πνεῦμα ψυχρὸν ἢ οὐ ψυχρὸν φήσομεν; ἢ πεισόμεθα τῷ Πρωταγόρᾳ ὅτι τῷ μὲν ῥίγοῦντι ψυχρὸν, τῷ δὲ μὴ οὐ;

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φαίνεται οὕτω ἑκατέρω;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὸ δέ γε „φαίνεται” αἰσθάνεσθαι ἔστιν;

ΘΕΑΙ. Ἔστιν γάρ.

ΣΩ. Φαντασία ἄρα καὶ αἴσθησις ταῦτόν ἐν τε θερμοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις. οἷα γὰρ αἰσθάνεται ἕκαστος, τοιαῦτα ἑκάστῳ καὶ κινδυνεύει εἶναι. c

c. Socr. explains this thesis as fundamentally identical with Heracliteism:

(Ib., 152 C 8) Ἄρ' οὖν πρὸς Χαρίτων πάσσοφός τις ἦν ὁ Πρωταγόρας, καὶ τοῦτο ἡμῖν μὲν ἡνίξατο τῷ πολλῷ συρφετῷ, τοῖς δὲ μαθηταῖς ἐν ἀπορρήτῳ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγεν;

ΘΕΑΙ. Πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες, τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ ἐρῶ καὶ μάλα οὐ φαῦλον λόγον, ὡς ἄρα ἐν μὲν αὐτὸ καθ' αὐτὸ οὐδὲν ἔστιν, οὐδ' ἂν τι προσείποις ὀρθῶς οὐδ' ὅποιονοῦν τι, ἀλλ' ἐὰν ὡς μέγα προσαγορεύης, καὶ σμικρὸν φανεῖται, καὶ ἐὰν βαρὺ, κοῦφον, σύμπαντά τε οὕτως, ὡς μηδενὸς ὄντος ἐνὸς μήτε τινὸς μήτε ὅποιουοῦν· ἐκ δὲ δὴ φορᾶς τε καὶ κινήσεως καὶ κράσεως πρὸς ἄλληλα γίγνεται πάντα αἰδὴ φαμεν εἶναι, οὐκ ὀρθῶς προσαγορεύοντες· ἔστι μὲν γὰρ οὐδέποτε οὐδέν, αἰεὶ δὲ γίγνεται. καὶ περὶ τούτου πάντες ἐξῆς οἱ σοφοὶ πλὴν Παρμενίδου συμφερέσθων, Πρωταγόρας τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς. d

d. To this Socr. replies: If this be so, the opinion of every man e

is right. Then one man is not cleverer than the other, and there is no reason why Prot. should be our master.

(Ib., 161 d 3) εἰ γὰρ δὴ ἐκάστῳ ἀληθὲς ἔσται ὃ ἂν δι' αἰσθήσεως δοξάζῃ, καὶ μήτε τὸ ἄλλου πάθος ἄλλος βέλτιον διακρινεῖ, μήτε τὴν δόξαν κυριώτερος ἔσται ἐπισκέψασθαι ἕτερος τὴν ἑτέρου ὀρθή ἢ ψευδῆς, ἀλλ' ὁπολλάκις εἴρηται, αὐτὸς τὰ αὐτοῦ ἕκαστος μόνος δοξάσει, ταῦτα δὲ πάντα ὀρθὰ καὶ ἀληθῆ, τί δὴ ποτε, ὦ ἑταῖρε, Πρωταγόρας μὲν σοφός, ὥστε καὶ ἄλλων διδάσκαλος ἀξιούσθαι δικαίως μετὰ μεγάλων μισθῶν, ἡμεῖς δὲ ἀμαθέστεροί τε καὶ φοιτητέον ἡμῖν ἦν παρ' ἐκείνων, μέτρῳ ὄντι αὐτῷ ἐκάστῳ τῆς αὐτοῦ σοφίας;

e. Pl. makes Prot. defend himself as follows:

Ib., 166 d-167 a: ἐγὼ γάρ φημι μὲν τὴν ἀλήθειαν ἔχειν ὡς γέγραφα· μέτρον γὰρ ἕκαστον ἡμῶν εἶναι τῶν τε ὄντων καὶ μὴ· μυρίον μέντοι διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου αὐτῷ τούτῳ, ὅτι τῷ μὲν ἄλλα ἔστι τε καὶ φαίνεται, τῷ δὲ ἄλλα καὶ σοφίαν καὶ σοφὸν ἄνδρα πολλοῦ δέω τὸ μὴ φάναι εἶναι, ἀλλ' αὐτὸν τοῦτον καὶ λέγω σοφόν, ὃς ἂν τινι ἡμῶν, ὃ φαίνεται καὶ ἔστι κακὰ, μεταβάλλων ποιήσῃ ἀγαθὰ φαίνεσθαι τε καὶ εἶναι. — οἷον γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγετο ἀναμνήσθητι, ὅτι τῷ μὲν ἀσθενοῦντι πικρὰ φαίνεται ἃ ἐσθλῆ καὶ ἔστι, τῷ δὲ ὑγιαίνοντι τάναντία ἔστι καὶ φαίνεται. σοφώτερον μὲν οὖν τούτων οὐδέτερον 166e δεῖ ποιῆσαι· οὐδὲ γὰρ δυνατόν· οὐδὲ κατηγορητέον ὥς ὁ μὲν κάμνων ἀμαθής, ὅτι τοιαῦτα δοξάζει, ὁ δὲ ὑγιαίνων σοφός, ὅτι ἄλλοῖα· μεταβλητέον δ' ἐπὶ 167a θάτερα· ἀμείνων γὰρ ἢ ἑτέρα ἔξις. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ παιδείᾳ ἀπὸ ἑτέρας ἔξεως ἐπὶ τὴν ἀμείνω μεταβλητέον. ἀλλ' ὁ μὲν ἱατρός φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστὴς λόγοις.

f. Finally Socr. turns the thesis of Prot. against himself:

Ib., 170 e 7: Τί δε αὐτῷ Πρωταγόρα; ἄρ' οὐχὶ ἀνάγκη, εἰ μὲν μηδὲ αὐτὸς ᾤετο μέτρον εἶναι ἀνθρώπων μηδὲ οἱ πολλοί, ὥσπερ οὐδὲ οἴονται, μηδενὶ δὴ 171a εἶναι ταύτην τὴν ἀλήθειαν ἣν ἐκεῖνος ἔγραψεν; εἰ δὲ αὐτὸς μὲν ᾤετο, τὸ δὲ πλῆθος μὴ συνοίεται, οἷσθ' ὅτι πρῶτον μὲν ὅσῳ πλείους οἷς μὴ δοκεῖ ἢ οἷς δοκεῖ, τοσούτῳ μᾶλλον οὐκ ἔστιν ἢ ἔστιν.

ΘΕΟ. Ἀνάγκη, εἴπερ γε καθ' ἐκάστην δόξαν ἔσται καὶ οὐκ ἔσται.

Socrates concludes (171 c 5): Οὐκοῦν ἐπειδὴ ἀμφισβητεῖται ὑπὸ πάντων, οὐδενὶ ἂν εἴη ἡ Πρωταγόρου Ἀλήθεια ἀληθής, οὔτε τινὶ ἄλλῳ οὔτ' αὐτῷ ἐκείνῳ.

Plato gives his own definitive answer to Prot.' thesis in his last great work, *Laws* IV 716 c: *God is the measure of all things, not man* (our nr. 374 b).

g. Democr. interprets the thesis of Prot. in the same way, i.e. he also takes "man" in the individual sense. Plutarch says, the Epicurean Colotes imputed to Democrit the teaching "that nothing is more so than so". Plutarch replies:

"No, it was not Democrit who taught that, but Protagoras; and Democrit has even been so far from teaching this, that he fought against Protagoras who said that."

Plut., *Adv. Coloten* 4, 1108 f:

Ἐγκαλεῖ δ' αὐτῷ πρῶτον, ὅτι τῶν πραγμάτων ἕκαστον εἰπὼν οὐ μᾶλλον τοῖον ἢ τοῖον εἶναι συγκέχυκε τὸν βίον. ἀλλὰ τοσοῦτόν γε Δ. ἀποδεῖ τοῦ νομίζειν μὴ μᾶλλον εἶναι τοῖον ἢ τοῖον τῶν πραγμάτων ἕκαστον, ὥστε Πρωταγόρᾳ τῷ σοφιστῇ τοῦτο εἰπόντι μεμαχῆσθαι καὶ γεγραφέναι πολλὰ καὶ πιθανὰ πρὸς αὐτόν.

h. The same explanation is found in Sext. Emp. I 216 ff., VII 389 (his source is Democr.); and in Arist. who follows Plato, e.g. *Metaph.* Γ 5, 1009 a⁶:

ἔστι δ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς δόξης καὶ ὁ Πρωταγόρου λόγος. — εἴτε γὰρ τὰ δοκοῦντα πάντα ἐστὶν ἀληθῆ καὶ τὰ φαινόμενα, ἀνάγκη πάντα ἅμα ἀληθῆ καὶ ψευδῆ εἶναι. πολλοὶ γὰρ τάναντία ὑπολαμβάνουσιν ἀλλήλοις καὶ τοὺς μὴ ταῦτα δοξάζοντας ἑαυτοῖς διεψεῦσθαι νομίζουσιν. ὥστ' ἀνάγκη τὸ αὐτὸ εἶναι τε καὶ μὴ εἶναι. καὶ εἰ τοῦτ' ἐστίν, ἀνάγκη τὰ δοκοῦντα εἶναι πάντ' ἀληθῆ. τὰ ἀντικείμενα γὰρ δοξάζουσιν ἀλλήλοις οἱ διεψευσμένοι καὶ ἀληθεύοντες. εἰ οὖν ἔχει τὰ ὄντα οὕτως, ἀληθεύσουσι πάντες.

172—This fits in completely with the other main thesis of Protag.: ^{two λόγοι about each question}

a. Diog. IX 51:

Πρῶτος ἔφη δύο λόγους εἶναι περὶ παντὸς πράγματος ἀντικειμένους ἀλλήλοις. — (53) καὶ τὸν Ἀντισθένης λόγον τὸν πειρώμενον ἀποδεικνύειν, ὡς οὐκ ἔστιν ἀντιλέγειν, οὗτος πρῶτος διείλεκται, καθά φησι Πλάτων ἐν Εὐθυδήμῳ (286 c).

b. Cf. Arist., *Metaph.* Γ 4, 1007 b¹⁸:

ἔτι εἰ ἀληθεῖς αἱ ἀντιφάσεις ἅμα κατὰ τοῦ αὐτοῦ πᾶσαι, δῆλον ὡς ἅπαντα ἔσται ἓν. ἔσται γὰρ τὸ αὐτὸ καὶ τριήρης καὶ τοῖχος καὶ ἄνθρωπος, εἰ κατὰ παντός τι ἢ καταφῆσαι ἢ ἀποφῆσαι ἐνδέχεται, καθάπερ ἀνάγκη τοῖς τὸν Πρωταγόρου λέγουσι λόγον. εἰ γὰρ τῷ δοκεῖ μὴ εἶναι τριήρης ὁ ἄνθρωπος, δῆλον ὅτι οὐκ ἔστι τριήρης. ὥστε καὶ ἔστιν, εἴπερ ἡ ἀντίφασις ἀληθής.

Hence the possibility of τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν.

173—Up to Zeller modern interpreters followed the subjective-individual explanation of Protagoras' thesis, as it is understood in Antiquity. Th. Gomperz was the first to explain it in an objective-general sense, taking "man" in the sense of mankind (*Gr. D.* I⁴ p. 373 f.). ^{modern interpretation}

Cf. K. Joël, *Gesch. d. ant. Phil.* I, 1923, p. 703-707:

"... die Richtung der Sophistik geht zweifellos auf subjektive Entfaltung

des Individuums, und so ist sicherlich schon Prot. trotz des generellen Ausdrucks *auf dem Wege zur individuellen Fassung des Menschen*" (706) . . . "Er meint mit dem Menschen in Wahrheit das *Subjekt* der Erkenntnis, das er, gleichgültig ob als generelles oder individuelles oder vielmehr als beides zugleich, erheben will über die Objekte" (707).

the gods 174—Protag., D. 80 B 4 (from Π. θεῶν):

περὶ μὲν θεῶν οὐκ ἔχω εἰδέναι οὐθ' ὥς εἰσὶν, οὐθ' ὥς οὐκ εἰσὶν, οὐθ' ὅποιοί τινες ἰδέαν· πολλὰ γὰρ τὰ κωλύοντα εἰδέναι, ἢ τ' ἀδηλότης καὶ βραχύς ὢν ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου.

the myth of
Prot. on
αιδώς and
δίκη

175—Pl., Prot. 320 c⁸-323 a:

320d Ἦν γάρ ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῇ κεράννυται. Ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεὶ καὶ Ἐπιμηθεὶ κοσμησαί τε καὶ νεῦμαι δυνάμεις ἐκάστοις, ὥς πρέπει. Προμηθεὰ δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῦμαι· „Νείμαντος δέ μου, ἔφη, ἐπίσκειψαι” καὶ οὕτω πείσας νέμει. Νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἀνευ τάχους προσῆπτεν, τοὺς δ' ἀσθε-
e νεστέρους τάχει ἐκόσμει· τοὺς δὲ ὠπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδούς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο δύναμιν εἰς σωτηρίαν. Ἄ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἡμισπεν, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν. Ἄ δὲ ἡῤῥε μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσφιν· καὶ ἄλλα οὕτως ἐπανισῶν ἔνεμεν. Ταῦτα δὲ ἐμη-
321 χανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων, μὴ τι γένος ἀῖστωθειν· ἐπειδὴ δὲ αὐτοῖς ἀλληλοφθοριῶν διαφυγὰς ἐπήρκεσε, πρὸς τὰς ἐκ Διὸς ὥρας εὐμάρειαν ἐμηχανᾶτο ἀμφιεννὺς αὐτὰ πικναῖς τε θριξίν καὶ στερεοῖς δέρμασιν, ἱκανοῖς μὲν ἀμύναι χειμῶνα, δυνα-
τοῖς δὲ καὶ καύματα, καὶ ἐς εὐνὰς ἰοῦσιν ὅπως ὑπάρχοι τὰ αὐτὰ ταῦτα στρωμνὴ οἰκεία τε καὶ αὐτοφυῆς ἐκάστω, καὶ ὑποδῶν τὰ μὲν ὀπλαῖς, τὰ δὲ [θριξίν καὶ] δέρ-
b μασιν στερεοῖς καὶ ἀναίμοις. Τούντεῦθεν τροφὰς ἄλλοις ἄλλας ἐξεπόριζεν, τοῖς μὲν ἐκ γῆς βοτάνην, ἄλλοις δὲ δένδρων καρπούς, τοῖς δὲ ῥίζας· ἔστι δ' οἷς ἔδωκεν εἶναι τροφὴν ζῶων ἄλλων βοράν· καὶ τοῖς μὲν ὀλιγογονίαν προσῆψε, τοῖς δ' ἀναλίσκομένοις ὑπὸ τούτων πολυγονίαν, σωτηρίαν τῷ γένει πορίζων. Ἄτε
c δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἡπύρει, ὃ τι χρῆσαιτο. Ἀποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὁρᾷ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα¹, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνόν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἣ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξίναν ἐκ γῆς εἰς φῶς. Ἀπορία οὖν ἐχόμενος ὁ Προμηθεὺς, ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὖροι, κλέπτει

¹ ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα: ἔχοντα trans., πάντων - genitivus partitivus. "that they had in due order (part) of all things" —

Ἡφαίστου καὶ Ἀθηναῖς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί — ἀμήχανον γὰρ ἦν d
 ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι — καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται
 ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἀνθρώπος ταύτῃ ἔσχευεν, τὴν δὲ
 πολιτικὴν οὐκ εἶχεν · ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δίῳ. Τῷ δὲ Προμηθεΐ εἰς μὲν τὴν ἀκρό-
 πολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν · πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς
 φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν · εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηναῖς καὶ Ἡφαίστου οἴκημα τὸ κοινόν,
 ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν e
 τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηναῖς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου
 εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται, Προμηθεὰ δὲ [δι' Ἐπιμηθεὰ] ὕστερον, 322
 ἥπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετήλθεν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀνθρώπος θείας μετέσχε μοίρας, πρῶτον μὲν διὰ τὴν τοῦ θεοῦ
 συγγένειαν * ζῶων μόνον θεοὺς ἐνόμισεν, καὶ ἐπεχείρει βωμούς τε ἰδρύεσθαι
 καὶ ἀγάλματα θεῶν · ἔπειτα φωνὴν καὶ ὀνόματα ταχὺ διηρθρώσατο τῇ τέχνῃ,
 καὶ οἰκῆσεις καὶ ἐσθῆτας καὶ ὑποδέσεις καὶ στρωμνάς καὶ τὰς ἐκ γῆς τροφὰς
 ἡὔρετο. Οὕτω δὴ παρεσκευασμένοι κατ' ἀρχὰς ἀνθρώποι ᾤκουν σποράδην, b
 πόλεις δὲ οὐκ ἦσαν · ἀπώλλυντο οὖν ὑπὸ τῶν θηρίων διὰ τὸ πανταχῇ αὐτῶν
 ἀσθενέστεροι εἶναι, καὶ ἡ δημιουργικὴ τέχνη αὐτοῖς πρὸς μὲν τροφὴν ἱκανὴ
 βοηθὸς ἦν, πρὸς δὲ τὸν τῶν θηρίων πόλεμον ἐνδεής · πολιτικὴν γὰρ τέχνην
 οὐπω εἶχον, ἥς μέρος πολεμική. Ἐζήτουν δὴ ἀθροίζεσθαι καὶ σφίζεσθαι κτί-
 ζοντές πόλεις · ὅτ' οὖν ἀθροισθεῖεν, ἡδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν
 πολιτικὴν τέχνην, ὥστε πάλιν σκεδαννύμενοι διεφθείροντο. Ζεὺς οὖν δεῖσας c
 περὶ τῷ γένει ἡμῶν, μὴ ἀπόλοιτο πᾶν, Ἑρμῆν πέμπει ἄγοντα εἰς ἀνθρώπους
 αἰδῶ τε καὶ δίκην, ἵν' εἰεν πόλεων κόσμοι τε καὶ δεσμοὶ φιλίας συναγωγαί.
 Ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία, τίνα οὖν τρόπον δοίῃ δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις ·
 „Πότερον ὥς αἱ τέχναι νενέμηνται, οὕτω καὶ ταύτας νείμω; νενέμηνται δὲ
 ὧδε · εἷς ἔχων ἱατρικὴν πολλοῖς ἱκανὸς ἰδιώταις, καὶ οἱ ἄλλοι δημιουργοί ·
 καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἢ ἐπὶ πάντας νείμω; „Ἐπὶ d
 πάντας”, ἔφη ὁ Ζεὺς, „καὶ πάντες μετεχόντων · οὐ γὰρ ἂν γένοιτο πόλεις, εἰ
 ὀλίγοι αὐτῶν μετέχοιεν ὥσπερ ἄλλων τεχνῶν · καὶ νόμον γε θεὸς παρ' ἐμοῦ,
 τὸν μὴ δυνάμενον αἰδοῦς καὶ δίκης μετέχειν κτείνειν ὥς νόσον πόλεως.” οὕτω
 δὴ, ὧ Σώκρατες, καὶ διὰ ταῦτα οἱ τε ἄλλοι καὶ Ἀθηναῖοι, ὅταν μὲν περὶ ἀρετῆς
 τεκτονικῆς ἢ λόγος ἢ ἄλλης τινὸς δημιουργικῆς, ὀλίγοις οἴονται μετεῖναι
 συμβουλῆς, καὶ ἂν τις ἐκτὸς ὦν τῶν ὀλίγων συμβουλευῇ, οὐκ ἀνέχονται, e
 ὥς σὺ φῆς · εἰκότως, ὥς ἐγὼ φημι · ὅταν δὲ εἰς συμβουλὴν πολιτικῆς ἀρετῆς
 ἵωσιν, ἦν δεῖ διὰ δικαιοσύνης πᾶσαν ἰέναι καὶ σωφροσύνης, εἰκότως ἅπαντος 323
 ἀνδρὸς ἀνέχονται, ὥς παντὶ προσῆκον ταύτης γε μετέχειν τῆς ἀρετῆς, ἢ μὴ
 εἶναι πόλεις. αὕτη, ὧ Σώκρατες, τούτου αἰτία.

* διὰ ... συγγένειαν secl. Deuschle, followed by A. Croiset.

On the contents of this myth cf. D. Loenen, *Prot. and the Greek community*, Amsterdam 1941².

grammatical
studies

176—Diog. IX 53:

διεῖλέ τε τὸν λόγον πρῶτος εἰς τέτταρα· εὐχωλήν, ἐρώτησιν, ἀπόκρισιν, ἐντολήν.

Among the titles of the lost works of Prot. are named a work *Περὶ ὀρθοεπείας*, and *Περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος*.

3—GORGIAS

life and date 177—a. Plato, *Hipp. Mai.* 282 b:

Γοργίας . . . σοφιστῆς δεῦρο ἀφίκετο δημοσίᾳ οἰκοθεν πρεσβεύων¹, ὡς ἱκανώτατος ὢν Λεοντίνων τὰ κοινὰ πράττειν, καὶ ἐν τε τῷ δήμῳ ἔδοξεν ἄριστα εἰπεῖν καὶ ἰδίᾳ ἐπιδείξει ποιούμενος καὶ συνὼν τοῖς νέοις χρήματα πολλὰ εἰργάσατο καὶ ἔλαβεν ἐκ τῆσδε τῆς πόλεως.

b. Diog. VIII 58: ὃν φησιν Ἀπολλόδωρος ἐν Χρονικοῖς ἐννέα πρὸς τοῖς ἑκατὸν ἔτη βιῶναι.

c. Cf. Quintil., *Inst. or.* III 1, 8: Gorgias Leontinus, Empedoclis, ut traditur, discipulus. is beneficio longissimae aetatis, nam centum et novem vixit annos, cum multis simul floruit — et ultra Socratem usque duravit.

his succes as
a rhetor

178—Dion. Hal., *De Lys.* 3, p. 458 Rsk.:

Γοργίας τε ὁ Λεοντῖνος ἐν πολλοῖς πάνυ φορτικὴν τε καὶ ὑπέρογκον ποιῶν τὴν κατασκευὴν καὶ οὐ πόρρω διθυράμβων ἔνια φθεγγόμενος· — ἤψατο δὲ καὶ τῶν Ἀθήνησι ῥητόρων ἡ ποιητικὴ τε καὶ τροπικὴ φράσις, ὡς μὲν Τίμαιος φησι, Γοργίου ἄρξαντος, ἡνίκ' Ἀθήναζε πρεσβεύων κατεπλήξατο τοὺς ἀκούοντας τῇ δημογορίᾳ.

λόγος δυνά-
στης μέγας

179—Gorg., D. 81, B 11, 8 (from Ἑλένης ἐγκώμιον).

There are four possibilities: Helen did what she did ἢ τύχης βουλήμασι καὶ θεῶν βουλεύμασι καὶ ἀνάγκης ψηφίσμασιν, ἢ βία ἀρπασθεῖσα, ἢ λόγοις πεισθεῖσα, ἢ ἔρωτι ἁλοῦσα. In none of the four cases is she guilty. Having proved this for the first and second possibility, he continues:

* An objection to the author's main thesis, that both Plato and Aristotle followed the principles of Protagoras in their political theories, has been made by me in the *Museum* 1942, p. 103-105.

¹ πρεσβεύων. This embassy took place in 427. Cf. Diod. XII 53, 1 sqq.

εἰ δὲ λόγος ὁ πείσας καὶ τὴν ψυχὴν ἀπατήσας, οὐδὲ πρὸς τοῦτο χαλεπὸν ἀπολογήσασθαι καὶ τὴν αἰτίαν ἀπολύσασθαι ὥδε. λόγος δυνάστης μέγας ἐστίν, ὃς σμικροτάτῳ σώματι καὶ ἀφανεστάτῳ θεϊότατα ἔργα ἀποτελεῖ· δύνатаι γὰρ καὶ φόβον παῦσαι καὶ λύπην ἀφελεῖν καὶ χαρὰν ἐνεργάσασθαι καὶ ἔλεον ἐπαυξῆσαι.

180—Gorg., D. B 26:

an example
of his art

ἔλεγε δὲ τὸ μὲν εἶναι ἀφανὲς μὴ τυχὸν τοῦ δοκεῖν, τὸ δὲ δοκεῖν ἀσθενὲς μὴ τυχὸν τοῦ εἶναι.

181—Gorg., D. B 3 (Sext., *Adv. Math.* VII 65):

his work
about non-
being.

Γοργίας δὲ ὁ Λεοντῖνος ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν τάγματος ὑπῆρχε τοῖς ἀνηρηκόσι τὸ κριτήριον, οὐ κατὰ τὴν ὁμοίαν δὲ ἐπιβολὴν τοῖς περὶ τὸν Πρωταγόραν. ἐν γὰρ τῷ ἐπιγραφομένῳ Περὶ τοῦ μὴ ὄντος ἢ Περὶ φύσεως τρία κατὰ τὸ ἐξῆς κεφάλαια κατασκευάζει· ἐν μὲν καὶ πρῶτον ὅτι οὐδὲν ἔστιν, δεύτερον ὅτι εἰ καὶ ἔστιν, ἀκατάληπτον ἀνθρώπῳ, τρίτον ὅτι εἰ καὶ καταληπτόν, ἀλλὰ τοί γε ἀνέξοιστον καὶ ἀνερμήνευτον τῷ πέλας.

182—Proof of the first thesis: nothing does exist.

1. nothing can
exist

Sext., 1.1. 66:

εἰ γὰρ ἔστι <τι>, ἦτοι τὸ ὄν ἔστιν ἢ τὸ μὴ ὄν, ἢ καὶ τὸ ὄν ἔστι καὶ τὸ μὴ ὄν.

(67) G. first refutes the second possibility (B): that the μὴ ὄν would be. This is impossible for two reasons:

B

a. εἰ γὰρ τὸ μὴ ὄν ἔστιν, ἔσται τε ἅμα καὶ οὐκ ἔσται.

b. καὶ ἄλλως, εἰ τὸ μὴ ὄν ἔστι, τὸ ὄν οὐκ ἔσται· ἐναντία γὰρ ἔστι ταῦτα ἀλλήλοις.

(68) Then the first possibility (A): καὶ μὴν οὐδὲ τὸ ὄν ἔστιν. This is excluded for two reasons:

A

I. In this case it ought to be eternal (a), or to come into being (b), or both together (c).

II. It ought to be one (a), or many (b), or both of them (c).

I. a. εἰ γὰρ αἰδιὸν ἔστι τὸ ὄν—, οὐκ ἔχει τινὰ ἀρχήν. (69-70) τὸ γὰρ γινόμενον πᾶν ἔχει τιν' ἀρχήν, τὸ δὲ αἰδιὸν ἀγέννητον καθεστὼς οὐκ εἶχεν ἀρχήν. μὴ ἔχον δὲ ἀρχήν ἀπειρόν ἐστιν. εἰ δὲ ἀπειρόν ἐστιν, οὐδαμοῦ ἐστιν. εἰ γὰρ πού ἐστιν, ἕτερον αὐτοῦ ἐστιν ἐκεῖνο τὸ ἐν ᾧ ἔστιν, καὶ οὕτως οὐκέτ' ἀπειρον ἔσται τὸ ὄν ἐμπεριεχόμενόν τινι· μεῖζον γὰρ ἔστι τοῦ ἐμπεριεχομένου το ἐμπεριέχον, τοῦ δὲ ἀπείρου οὐδὲν ἐστι μεῖζον, ὥστε οὐκ ἔστι που τὸ ἀπειρον. (70) καὶ μὴν οὐδ' ἐν αὐτῷ περιέχεται. ταῦτὸν γὰρ ἔσται τὸ ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐν αὐτῷ, καὶ δύο γενήσεται τὸ ὄν, τόπος τε καὶ σῶμα· τὸ μὲν γὰρ ἐν ᾧ τόπος ἐστίν, τὸ δ' ἐν αὐτῷ σῶμα. τοῦτο δέ γε ἄτοπον. τοίνυν οὐδὲ ἐν αὐτῷ ἔστι τὸ ὄν. ὥστ' εἰ αἰδιὸν ἐστι τὸ ὄν, ἀπειρόν ἐστιν, εἰ δὲ ἀπειρόν ἐστιν, οὐδαμοῦ ἐστιν,

εἰ δὲ μηδαμοῦ ἐστίν, οὐκ ἔστιν. τοίνυν εἰ αἰδιόν ἐστι τὸ ὄν, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ὄν ἐστίν.

b. (71) καὶ μὴν οὐδὲ γενητὸν εἶναι δύναται τὸ ὄν. εἰ γὰρ γέγονεν, ἦτοι ἐξ ὄντος ἢ ἐκ μὴ ὄντος γέγονεν. ἀλλ' οὔτε ἐκ τοῦ ὄντος γέγονεν · εἰ γὰρ ὄν ἐστίν, οὐ γέγονεν ἀλλ' ἔστιν ἤδη · οὔτε ἐκ τοῦ μὴ ὄντος · τὸ γὰρ μὴ ὄν οὐδὲ γεννησά τι δύναται διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὀφείλειν ὑπάρξεως μετέχειν τὸ γεννητικόν τινος. οὐκ ἄρα οὐδὲ γενητὸν ἐστὶ τὸ ὄν.

c. (72) κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ οὐδὲ τὸ συναμφοτέρον, αἰδιόν ἅμα καὶ γενητὸν · ταῦτα γὰρ ἀναιρετικά ἐστίν ἀλλήλων.

II. (73) καὶ ἄλλως, εἰ ἔστιν, ἢ τοι ἓν ἐστίν ἢ πολλά · οὔτε δὲ ἓν ἐστίν οὔτε πολλά, ὥς παρασταθῆσεται · οὐκ ἄρα ἔστι τὸ ὄν.

a. εἰ γὰρ ἓν ἐστίν, ἦτοι ποσὸν ἐστίν ἢ συνεχές ἐστίν ἢ μέγεθος ἐστίν ἢ σῶμά ἐστιν. ὅτι δὲ ἂν ἢ τούτων, οὐχ ἓν ἐστίν, ἀλλὰ ποσὸν μὲν καθεστῶς διαιρεθήσεται, συνεχές δὲ ὄν τμηθήσεται. ὁμοίως δὲ μέγεθος νοούμενον οὐκ ἔσται ἀδιαίρετον. σῶμα δὲ τυγχάνον τριπλοῦν ἔσται · καὶ γὰρ μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος ἔξει. ἄτοπον δὲ γε τὸ μηδὲν τούτων εἶναι λέγειν τὸ ὄν · οὐκ ἄρα ἐστὶν ἓν τὸ ὄν.

b. (74) καὶ μὴν οὐδὲ πολλά ἐστίν. εἰ γὰρ μὴ ἐστίν ἓν, οὐδὲ πολλά ἐστίν · σύνθεσις γὰρ τῶν καθ' ἓν ἐστὶ τὰ πολλά, διόπερ τοῦ ἐνὸς ἀναιρουμένου συναναιρεῖται καὶ τὰ πολλά.

C The third possibility: that being would be ὄν and μὴ ὄν at the same time. This is refuted with two arguments, converging to the same point: if ὄν and μὴ ὄν are identic, the ὄν is dragged along with the μὴ ὄν, so that neither exists.

(75) ὅτι δὲ οὐδὲ ἀμφοτέρα ἔστιν, τό τε ὄν καὶ τὸ μὴ ὄν, εὐεπιλόγιστον.

(a) εἴπερ γὰρ τὸ μὴ ὄν ἐστὶ καὶ τὸ ὄν ἐστὶ, ταῦτόν ἐσται τῷ ὄντι τὸ μὴ ὄν ὅσον ἐπὶ τῷ εἶναι · καὶ διὰ τοῦτο οὐδέτερον αὐτῶν ἐστίν. ὅτι γὰρ τὸ μὴ ὄν οὐκ ἔστιν, ὁμολογόν · δέδεικται δὲ ταῦτό τούτῳ καθεστῶς τὸ ὄν · καὶ αὐτὸ τοίνυν οὐκ ἔσται.

(76) (b) οὐ μὴν ἀλλ' εἴπερ ταυτόν ἐστι τῷ μὴ ὄντι τὸ ὄν, οὐ δύναται ἀμφοτέρα εἶναι. εἰ γὰρ ἀμφοτέρα, οὐ ταυτόν, καὶ εἰ ταυτόν, οὐκ ἀμφοτέρα. οἷς ἔπεται τὸ μηδὲν εἶναι.

2. nothing can
be known

183—The second thesis (Sext., I.I. 77):

“Ὅτι δὲ καὶ ἢ τι, τοῦτο ἀγνωστόν τε καὶ ἀνεπινόητόν ἐστιν ἀνθρώπῳ, παρακειμένως ὑποδεικτέον.

a. First proof: as being and thinking are correlative, the intelligibility of being is carried away with the non-being of what is thought.

εἰ γὰρ τὰ φρονούμενα, φησὶν ὁ Γοργίας, οὐκ ἔστιν ὄντα, τὸ ὄν οὐ φρονεῖται. —

(78) καὶ <μὴν> ὅτι τὰ φρονούμενα οὐκ ἔστιν ὄντα, συμφανές. — (79) εἰ γὰρ

τὰ φρονούμενά ἐστιν ὄντα, πάντα τὰ φρονούμενα ἔστιν, καὶ ὅπη ἂν τις αὐτὰ φρονήσῃ. ὅπερ ἐστὶν ἀπεμφαῖνον· [εἰ δέ ἐστι, φαῦλον.] οὐδὲ γὰρ ἂν φρονῇ τις ἄνθρωπον ἱπτάμενον ἢ ἄρματα ἐν πελάγει τρέχοντα, εὐθέως ἄνθρωπος ἱπταται ἢ ἄρματα ἐν πελάγει τρέχει. ὥστε οὐ τὰ φρονούμενά ἐστιν ὄντα.

b. Second proof: from the correlation of thinking and being follows that non-being cannot be thought.

(80) πρὸς τοῦτοις εἰ τὰ φρονούμενά ἐστιν ὄντα, τὰ μὴ ὄντα οὐ φρονηθήσεται. τοῖς γὰρ ἐναντίοις τὰ ἐναντία συμβέβηκεν, ἐναντίον δέ ἐστι τῷ ὄντι τὸ μὴ ὄν· καὶ διὰ τοῦτο πάντως, εἰ τῷ ὄντι συμβέβηκε τὸ φρονεῖσθαι, τῷ μὴ ὄντι συμβήσεται τὸ μὴ φρονεῖσθαι. ἄτοπον δ' ἐστὶ τοῦτο· καὶ γὰρ Σκύλλα καὶ Χίμαιρα καὶ πολλὰ τῶν μὴ ὄντων φρονεῖται. οὐκ ἄρα τὸ ὄν φρονεῖται.

c. Third proof: Perception is always "of an ὄν", as it is later said by Plato (*Th.* 152 a 5; cf. our nr 158 b, where follows directly: "Αἰσθησις ἄρα τοῦ ὄντος αἰεὶ ἐστὶν καὶ ἀψευδής"),—why not thinking?—Answer: Experience is against this.

(81) ὥσπερ τε τὰ ὁρώμενα διὰ τοῦτο ὁρατὰ λέγεται ὅτι ὁρᾶται, καὶ τὰ ἀκουστά διὰ τοῦτο ἀκουστά ὅτι ἀκούεται, καὶ οὐ τὰ μὲν ὁρατὰ ἐκβάλλομεν ὅτι οὐκ ἀκούεται, τὰ δὲ ἀκουστά παραπέμπομεν ὅτι οὐχ ὁρᾶται (ἐκαστον γὰρ ὑπὸ τῆς ἰδίας αἰσθήσεως, ἀλλ' οὐχ ὑπ' ἄλλης ὀφείλει κρίνεσθαι), οὕτω καὶ τὰ φρονούμενα καὶ εἰ μὴ βλέποιο τῇ ὀψει μὴδὲ ἀκούοιο τῇ ἀκοῇ ἔσται, ὅτι πρὸς τοῦ οἰκείου λαμβάνεται κριτηρίου. — (82) εἰ οὖν φρονεῖ τις ἐν πελάγει ἄρματα τρέχειν, καὶ εἰ μὴ βλέπει ταῦτα, ὀφείλει πιστεύειν ὅτι ἄρματα ἔστιν ἐν πελάγει τρέχοντα. ἄτοπον δὲ τοῦτο· οὐκ ἄρα τὸ ὄν φρονεῖται καὶ καταλαμβάνεται.

184—The third thesis (Sext., l.1. 83):

καὶ εἰ καταλαμβάνοιο δέ, ἀνέξοιστον ἐτέρω.

3. nothing can be enunciated

Proof: What we do enunciate, is not the object itself, but a word.

(84) ᾧ γὰρ μηνύομεν, ἔστι λόγος, λόγος δὲ οὐκ ἔστι τὰ ὑποκείμενα καὶ ὄντα· οὐκ ἄρα τὰ ὄντα μηνύομεν τοῖς πέλας, ἀλλὰ λόγον, ὃς ἕτερός ἐστι τῶν ὑποκειμένων.

(85) μὴ ὦν δὲ λόγος, οὐκ ἂν δηλωθείη ἐτέρω.

185—We have another tradition of this text of G. in the ps. Aristotelian treatise *De Melisso, Xenophane, Gorgia*. It contains two important passages which are missing in Sextus. On the whole the argumentation in Sextus is clearer, which is the reason why we gave this text, διδασκαλίας χάριν. In the form M.X.G. may be nearer to G. To consult: O. Gigon, *Gorgias*, „Ueber das Nichtsein", Hermes 1936, p. 186-213; G. Calogero, *Studi sull' Eleatismo*, Rome 1932, p. 157-222; E. Dupréel, *Les Sophistes*, Neuchâtel 1948, pp. 62-74.

the reading of M.X.G.

186—a. Pl., *Meno* 76 c-d:

Meno has asked Socr. what he calls colour. Socr. will answer the question κατὰ Γοργίαν.

other testimonies about G.

Οὐκοῦν λέγετε ἀπορροάς τινὰς τῶν ὄντων κατ' Ἐμπεδοκλέα; MEN. Σφόδρα γε. ΣΩ. Καὶ πόρους, εἰς οὓς καὶ δι' ὧν αἱ ἀπορροαὶ πορεύονται; MEN. Πάνυ γε. ΣΩ. Καὶ τῶν ἀπορροῶν τὰς μὲν ἀρμόττειν ἐνίοις τῶν πόρων, τὰς δὲ ἐλάττους ἢ μείζους εἶναι; MEN. Ἔστι ταῦτα. ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὄψιν καλεῖς τι; MEN. Ἔγωγε. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ „σύνες ὃ τοι λέγω”, ἔφη Πίνδαρος. ἔστι γὰρ χροῶ ἀπορροή σχημάτων ὄψει σύμμετρος καὶ αἰσθητός.

b. Pl., *Gorg.* 449 a:

... εἰπέ τις ἡ τέχνη (Γοργίου) καὶ τίνα Γοργίαν καλεῖν χρή ἡμᾶς. μᾶλλον δέ, ὦ Γοργία, αὐτὸς ἡμῖν εἰπέ, τίνα σε χρή καλεῖν ὡς τίνος ἐπιστήμονα τέχνης.

ΓΟΡ. Τῆς ῥητορικῆς, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ῥήτορα ἄρα χρή σε καλεῖν;

ΓΟΡ. Ἀγαθόν γε, ὦ Σώκρατες, εἰ δὴ ὁ γε εὐχομαι εἶναι, ὡς ἔφη Ὀμηρος, βούλει με καλεῖν.

The question how these two aspects of G. are to be combined with that of the author of the work on non-being, has first been asked by H. Diels, *Sitz. Ber. Berl. Akad.* 1884, p. 343. He explains Π. τοῦ μὴ ὄντος as representing a crisis in the life of Gorgias, who is deemed to have begun as a philosopher of nature and to have ended as a rhetor. Against this theory H. Gomperz, *Rhetorik und Sophistik*, 1913 (beginning) and K. Reinhardt, *Parm. u. die Gesch. d. gr. Phil.*, 1916, p. 39, explained the Π. τοῦ μὴ ὄντος as a mere παλίνιον, of the kind of the Helena and Palamedes.

K. Joël, *Gesch. d. ant. Phil.*, p. 721 ff. rightly argues that the παλίνιον may have an earnest sense. Cf. O. Gigon l.l. and E. W. Beth, *Alg. Ned. Tijdschr. v. Wijsb. en Psychol.* 1941, p. 41-58.

the golden
statue at
Delphi

187—a. Paus. VI 17, 7:

καὶ τὸν Λεοντῖνον Γοργίαν ἰδεῖν ἔστιν· ἀναθεῖναι δὲ τὴν εἰκόνα ἐς Ὀλυμπίαν φησὶν Εὐμόλπος ἀπόγονος τρίτος Δηϊκράτους συνοικήσαντος ἀδελφῇ τῇ Γοργίου.

(X 18, 7) ἐπίχρυσος δὲ εἰκὼν ἀνάθημα Γοργίου τοῦ ἐκ Λεοντίνων αὐτὸς Γ. ἔστιν.

b. Cf. Cic., *De Orat.* III 32, 129:

(G.) cui tantus honos habitus est a Graecia, soli ut ex omnibus Delphis non inaurata statua, sed aurea statueretur.

c. Plin., *N. H.* XXXIII 83:

hominum primus et auream statuam et solidam LXX (?) circiter olympiade G. Leontinus Delphis in templo posuit sibi. tantus erat docendae artis oratoriae quaestus.

and two
epigraphs

Epigr. 875 a, p. 534 Kaibel (beginning 4th century; found at Olympia, 1876):

d.

Χαριεαυτίδου Ὀρπίας Λεοντίδος.

τῆς μὲν ἀδεαφῆς Δημόκτους τῆς Ὀρπίου ἔσχευ,
ἐκ ταύτης δ' αὐτῶι γίγνεται Ἴπποκράτης.

Ἴπποκράτους δ' Εὐβοῖας, ὃς εἰκόνα τῆς ἀνέθρηκεν
δίσκων, παμβέλειαι καὶ φιλίας ἔνεκα.

e.

Ὀρπίου ἀσκήσαι ψυχὴν ἀρετῆς ἐς ἀγῶνας

οὐδέ τις παρ' ὧν κἀλλόν' εὖρε τέχνην.

οὐ καὶ Ἀπολλωνος γυμνασίῃ¹ εἰκόνα ἀνέκειται

οὐ γούτου παρὰδερῆς, εὐσεβείας δὲ τρόπων.

4—HIPPIAS

188—a. Pl., *Hipp. Mai.* 281 a:

Ἴππίας ὁ καλὸς τε καὶ σοφός, ὧς διὰ χρόνου ἡμῖν κατήρας εἰς τὰς Ἀθήνας.

III. οὐ γὰρ σχολῇ, ὡς Σωκράτης, ἢ γὰρ Ἡλίας ὅταν τι δέηται διαπραξέσθαι

πρὸς τινα τῶν πόνων, ἀεὶ ἐπὶ πρῶτον ἐμὲ ἐρχεται τῶν πολιτῶν αἰρουμένη

πρεσβευτῆς, ἡγομένην δικαστῆς καὶ ἀγγέλων ἰκανώτατος εἶναι τῶν ἁδῶν,

οἱ δὲν παρὰ τῶν πόνων ἐκδίσταν ἀγῶνται. πολλαὶς μὲν οὖν καὶ εἰς ἀλλὰς

πόλεις ἐπρεσβεύσας, πλείους δὲ καὶ περὶ πλείων καὶ μελίστων εἰς Ἀκκεδαί-

μονα. διὸ δὴ, ὅ σὺ ἐρωτᾷς, οὐ θαμνίζω εἰς τοσούτους τοὺς τόπους.

b. Ib. 282 d-e (Hippias speaks):

ἀφικόμενος δὲ ποτε εἰς Σικελίαν, Ἱπποκράτους αὐτόθι ἐπιδημιούντος καὶ

εὐδοκιμούντος καὶ πρεσβυτέρου ὄντος καὶ πολὺν νεώτερος ὢν ἐν ὁλίγῳ χρόνῳ

πάνυ πλεόν ἢ πενήκοντα καὶ ἑκατὸν μὲν εἰργασάμενην, καὶ ἔξ ἑνὸς γε χρόνου

πάνυ σμικροῦ, Ἴνυκον, πλεόν ἢ εἰκοσι μὲν καὶ τοῦτο ἔλαβον οἰκιστὴς φέρον

τῷ πατρὶ ἔδωκα, ὥστε ἐκείνων καὶ τοὺς ἀλλοῦς πολιτας θαυμάζειν τε καὶ

ἐκπενήθηθαι. καὶ σγεδόν τι οἷμαι ἐμὲ πλείω χροῖματα εἰργάσθαι ἢ ἄλλους

σύνδου οὐσιν καὶ βούλει τῶν σοφιστῶν.

c. Pl., *Hipp. Min.* 368 b-d:

Ἰάκτωρ δὲ πλείους τέχνας πάλιν σοφίστας εἰ ἀνθρώπων, ὧς ἔγω ποτε

σοὺ ἤκουον μετὰκαυχουμένην, πολλὰν σοφίαν καὶ ἡγῶντην σοῦτο διεξίδοντος

ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ ταῖς τροπαιέταις. ἔφηθα δὲ ἀφικέσθαι ποτε εἰς Ὀλυμπίαν καὶ

εἰς ἐπὶ τῷ σῶματι ἀπαντα σοῦτο ἔργα ἔχων. πρῶτον μὲν δακτυλίων — ἐν-

τεῦθεν γὰρ ἦρχον — ὧν εἰς ἐξέως σοῦτο ἔχειν ἔργον, ὧς ἐπιστάμενος δακτυλίου

γὰν φεῖν, καὶ ἄλλαν σφραγίδα σὺν ἔργον, καὶ σφαιρίδια καὶ λήκυθον, καὶ αὐτὸς

εἰργάσω. ἐπὶ τὰ ὑποθήματα καὶ εἰς ἐφῆθα αὐτὸς σκυτοτομήσας, καὶ τὸ ἱμά-

¹ γυμνασίου - hollow; the vales.
De Vogel, Greek Philosophy I

τιον ὑφῆναι καὶ τὸν χιτωνίσκον · καὶ ὃ γε πᾶσιν ἔδοξεν ἀτοπώτατον καὶ σοφίας πλείστης ἐπίδειγμα, ἐπειδὴ τὴν ζώνην ἔφησθα τοῦ χιτωνίσκου, ἣν εἶχες, εἶναι μὲν οἶαι αἱ Περσικαὶ τῶν πολυτελῶν, ταύτην δὲ αὐτὸς πλέξαι · πρὸς δὲ τούτοις ποιήματα ἔχων ἐλθεῖν, καὶ ἔπη καὶ τραγωδίας καὶ διθυράμβους, καὶ καταλογάδην πολλοὺς λόγους καὶ παντοδαποὺς συγκειμένους · καὶ περὶ τῶν τεχνῶν δὴ ὧν ἄρτι ἐγὼ ἔλεγον, ἐπιστήμων ἀφικέσθαι διαφερόντως τῶν ἄλλων, καὶ περὶ ῥυθμῶν καὶ ἁρμονιῶν καὶ γραμμάτων ὀρθότητος, καὶ ἄλλα ἔτι πρὸς τούτοις πάνυ πολλὰ, ὥς ἐγὼ δοκῶ μνημονεύειν · καίτοι τό γε μνημονικὸν ἐπελαθόμεν σου, ὥς ἔοικε, τέχνημα, ἐν ᾧ σὺ οἶε λαμπρότατος εἶναι.

d. Cf. Philostr., *Vit. Soph.* I II, 1 ff.:

Ἰππίας δὲ ὁ σοφιστὴς ὁ Ἡλεῖος τὸ μὲν μνημονικὸν οὕτω τι καὶ γηράσκων ἔρρωτο, ὥς καὶ πεντήκοντα ὀνομάτων ἀκούσας ἄπαξ ἀπομνημονεύειν αὐτὰ καθ' ἣν ἤκουσε τάξιν, ἐσήγετο δὲ ἐς τὰς διαλέξεις γεωμετρίαν, ἀστρονομίαν, μουσικὴν, ῥυθμούς · (2) διελέγετο δὲ καὶ περὶ ζωγραφίας καὶ περὶ ἀγαλαματοποιίας.

(7) εὐδοκίμων δὲ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἔθελγε τὴν Ἑλλάδα ἐν Ὀλυμπίᾳ λόγοις ποικίλοις καὶ πεφροντισμένοις εὖ.

5—PRODICUS

Prodicus of Ceos 189—Pl., *Hipp. Mai.* 282c:

ὁ ἡμέτερος ἐταῖρος Π. οὗτος πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε δημοσίᾳ ἀφίκετο, ἀτὰρ τὰ τελευταῖα ἐναγχος ἀφικόμενος δημοσίᾳ ἐκ Κέω λέγων τ' ἐν τῇ βουλῇ πάνυ ἠὺδοκίμησεν καὶ ἰδίᾳ ἐπιδείξεις ποιούμενος καὶ τοῖς νέοις συνὼν χρήματα ἔλαβεν θαυμαστὰ ὅσα.

Synonymic 190—Pl., *Prot.* 337 a-c:

(Critias has spoken) Εἰπόντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα, ὁ Πρόδικος, Καλῶς μοι, ἔφη, δοκεῖς λέγειν, ὦ Κριτία · χρὴ γὰρ τοὺς ἐν τοιοῖσδε λόγοις παραγινομένους κοινούς μὲν εἶναι ἀμφοῖν τοῖν διαλεγόμενοι ἀκροατάς, ἴσους δὲ μὴ. ἔστιν γὰρ οὐ ταῦτόν · κοινῇ μὲν γὰρ ἀκοῦσαι δεῖ ἀμφοτέρων, μὴ ἴσον δὲ νεῖμαι ἑκατέρῳ, ἀλλὰ τῷ μὲν σοφωτέρῳ πλεον, τῷ δὲ ἀμαθεστέρῳ ἔλαττον. ἐγὼ μὲν καὶ αὐτός, ὦ Πρωταγόρα τε καὶ Σώκρατες, ἀξιῶ ὑμᾶς συγχωρεῖν καὶ ἀλλήλοις περὶ τῶν λόγων ἀμφισβητεῖν μὲν, ἐρίζειν δὲ μὴ · ἀμφισβητοῦσι μὲν γὰρ καὶ δι' εὐνοίαν οἱ φίλοι τοῖς φίλοις, ἐρίζουσιν δὲ οἱ διάφοροί τε καὶ ἐχθροὶ ἀλλήλοις. καὶ οὕτως ἂν καλλίστη ἡμῖν ἡ συνουσία γίγνοιτο · ὑμεῖς τε γὰρ οἱ λέγοντες μάλιστ' ἂν οὕτως ἐν ἡμῖν τοῖς ἀκούουσιν εὐδοκιμοῖτε καὶ οὐκ ἐπαινοῖσθε · εὐδοκιμεῖν μὲν γὰρ ἔστιν παρὰ ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκούντων ἄνευ ἀπάτης.

ἐπαινεῖσθαι δὲ ἐν λόγῳ πολλάκις παρὰ δόξαν ψευδομένων · ἡμεῖς τ' αὖ οἱ ἀκούοντες μάλιστ' ἂν οὕτως εὐφραίνοιμεθα, οὐχ ἡδοίμεθα · εὐφραίνεισθαι μὲν γὰρ ἔστιν μανθάνοντά τι καὶ φρονήσεως μεταλαμβάνοντα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ, ἡδεσθαι δὲ ἔσθιοντά τι ἢ ἄλλο ἡδὺ πάσχοντα αὐτῷ τῷ σώματι. Ταῦτα οὖν εἰπόντος τοῦ Προδίκου πολλοὶ πάνυ τῶν παρόντων ἀπεδέξαντο.

191—a. Schol. Aristoph., *Clouds* 361 (D. 84 B 1):

Heracles at
the cross-
road

φέρεται δὲ καὶ Προδίκου βιβλίον ἐπιγραφόμενον Ὡραι, ἐν ᾧ πεποιήκε τὸν Ἡρακλέα τῇ Ἀρετῇ καὶ τῇ Κακίᾳ συντυγχάνοντα καὶ καλούσης ἑκατέρας ἐπὶ τὰ ἥθη τὰ αὐτῆς, προσκλίνει τῇ Ἀρετῇ τὸν Ἡρακλέα καὶ τοὺς ἐκείνης ἰδρῶτας προκρῖναι τῶν προσκαίρων τῆς κακίας ἡδονῶν.

b. Pl., *Symp.* 177b:

Phaedrus says to Eryximachus: Is it not terrible that none of the poets ever made a hymn to Eros? εἰ δὲ βούλει αὖ σκέψασθαι τοὺς χρηστοὺς σοφιστάς, Ἡρακλέους μὲν καὶ ἄλλων ἐπαίνους καταλογάδην συγγράφειν, ὥσπερ ὁ βέλτιστος Πρόδικος, — Ἐρωτα δὲ μηδένα πῶ ἀνθρώπων τετολμηκέναι εἰς ταυτηνὶ τὴν ἡμέραν ἀξίως ὑμνῆσαι.

c. Xenoph., *Mem.* II 1, 21-34 transmits to us the contents of this story, according to his own words in a somewhat simplified form (D. 84 B 2):

καὶ Πρόδικος δὲ ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ περὶ Ἡρακλέους, ὅπερ δὴ καὶ πλείστοις ἐπιδείκνυται, ὥσαυτως περὶ τῆς ἀρετῆς ἀποφαίνεται, ὧδὲ πως λέγων, ὅσα ἐγὼ μέμνημαι. φησὶ γὰρ Ἡρακλέα, ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς ἥβην ὤρματτο, ἐν ᾗ οἱ νέοι ἥδη αὐτοκράτορες γιγνόμενοι δηλοῦσιν εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν τρέφονται ἐπὶ τὸν βίον εἴτε τὴν διὰ κακίας, ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθή- 5
σθαι ἀποροῦντα ποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται · (22) καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναῖκας προσιέναι μεγάλας, τὴν μὲν ἐτέραν εὐπρεπῇ τε ἰδεῖν καὶ ἐλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν χρῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνη, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ, τὴν δ' ἐτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν 10
τε καὶ ἀπαλότητα, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος [δοκεῖν] φαίνεσθαι, τὸ δὲ σχῆμα ὥστε δοκεῖν ὀρθο-
τέραν τῆς φύσεως εἶναι, τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπταμένα, ἐσθῆτα δὲ ἐξ ἥς ἂν μάλιστα ἡ ὥρα διαλάμπῃ · κατασκοπεῖσθαι δὲ θαμὰ ἑαυτήν, ἐπισκοπεῖν 15
δὲ καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾷται, πολλάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιὰν ἀπο-
βλέπειν. (23) ὥς δ' ἐγένοντο πλησιαίτερον τοῦ Ἡρακλέους, τὴν μὲν πρόσθεν
ῥηθεῖσαν ἰέναι τὸν αὐτὸν τρόπον, τὴν δ' ἐτέραν φθάσαι βουλομένην προσδραμεῖν
τῷ Ἡρακλεῖ καὶ εἰπεῖν · Ὅρῳ σε, ὦ Ἡράκλεις, ἀποροῦντα ποῖαν ὁδὸν ἐπὶ

- τὸν βίον τράπη. ἐὰν οὖν ἐμὲ φίλην ποιησάμενος ἔπη, τὴν ἡδίστην τε καὶ ῥάστην ὁδὸν ἄξω σε, καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος ἔσει, τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβιώσει. (24) πρῶτον μὲν γὰρ οὐ πολέμων οὐδὲ πραγμάτων φροντιεῖς, ἀλλὰ σκοπούμενος αἰεὶ ἔσῃ τί ἂν κεχαρισμένον ἢ σιτίον ἢ ποτόν εὕροις, ἢ τί
- 5 ἂν ἰδὼν ἢ ἀκούσας τερφθείης, ἢ τίνων ἂν ὁσφραϊνόμενος ἢ ἀπτόμενος ἡσθείης, τίσι δὲ παιδικοῖς ὁμιλῶν μάλιστ' ἂν εὐφρανθείης, καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα καθεύδοις, καὶ πῶς ἂν ἀπονώτατα τούτων πάντων τυγχάνοις. (25) ἐὰν δέ ποτε γένηται τις ὑποψία σπάνεως ἀφ' ὧν ἔσται ταῦτα, οὐ φόβος μὴ σε ἀγάγω ἐπὶ τὸ πονοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ταῦτα πορίζεσθαι,
- 10 ἀλλ' οἷς ἂν οἱ ἄλλοι ἐργάζωνται, τούτοις σὺ χρήσει, οὐδενὸς ἀπεχόμενος ὅθεν ἂν δυνατὸν ἦ τι κερδᾶναι. πανταχόθεν γὰρ ὠφελεῖσθαι τοῖς ἐμοὶ συνοῦσιν ἐξουσίαν ἐγὼ παρέχω. (26) καὶ ὁ Ἑρακλῆς ἀκούσας ταῦτα · ὦ γύναι, ἔφη, ὄνομα δέ σοι τί ἐστίν; ἢ δέ · Οἱ μὲν ἐμοὶ φίλοι, ἔφη, καλοῦσί με Εὐδαιμονίαν, οἱ δὲ μισοῦντές με ὑποκνιζόμενοι ὀνομάζουσι Κακίαν. (27) καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἑτέρα γυνή
- 15 προσελθοῦσα εἶπε · Καὶ ἐγὼ ἦκα πρὸς σέ, ὦ Ἑράκλεις, εἰδυῖα τοὺς γεννησάντάς σε καὶ τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ παιδείᾳ καταμαθοῦσα, ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τράποιο, σφόδρ' ἂν σε τῶν καλῶν καὶ σεμνῶν ἀγαθὸν ἐργάτην γενέσθαι καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐντιμοτέραν καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεστέραν φανῆναι. οὐκ ἐξαπατήσω δέ σε προοιμίους ἡδονῆς, ἀλλ' ἥπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν
- 20 τὰ ὄντα διηγῆσομαι μετ' ἀληθείας. (28) τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμελείας οἱ θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις, ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς ἴλεως εἶναι σοὶ βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεοὺς, εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον, εἴτε ὑπὸ τίνος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελήτεον, εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι,
- 25 τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν, εἴτε γῆν βούλει σοὶ καρποὺς ἀφθόνους φέρειν, τὴν γῆν θεραπευτέον, εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἶει δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον, εἴτε διὰ πολέμου ὁρμᾶς αὐξέσθαι καὶ βούλει δύνασθαι τοὺς τε φίλους ἐλευθεροῦν καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας αὐτάς τε παρὰ τῶν ἐπισταμένων μαθητέον καὶ ὅπως αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι
- 30 ἀσκητέον · εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι βούλει δυνατὸς εἶναι, τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐθιστέον τὸ σῶμα καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἰδρώτι. (29) καὶ ἡ Κακία ὑπολαβοῦσα εἶπεν, ὥς φησι Πρόδικος · Ἐννοεῖς, ὦ Ἑράκλεις, ὡς χαλεπὴν καὶ μακρὰν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ γυνή σοι αὕτη διηγεῖται; ἐγὼ δὲ ῥαδίαν καὶ βραχεῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε. (30) καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν · ὦ τλήμον, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; ἢ τί ἡδὺ οἴσθα μὴδὲν τούτων ἔνεκα πράττειν ἐθέλουσα; ἥτις οὐδὲ τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμένεις, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι πάντων ἐμπίμπλασαι, πρὶν μὲν πεινῆν ἐσθίουσα, πρὶν δὲ διψῆν πίνουσα . . .
- 35 (31) ἀθάνατος δὲ οὖσα ἐκ θεῶν μὲν ἀπέρριψαι, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ἀγαθῶν ἀτιμάζει · τοῦ δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος, ἐπαίνου σεαυτῆς, ἀνήκοος εἶ,

καὶ τοῦ πάντων ἡδίστου θεάματος ἀθέατος· οὐδὲν γὰρ πώποτε σεαυτῆς ἔργον καλὸν τεθέασαι . . . (34) οὕτω πως διώκει Πρόδικος τὴν ὑπ' Ἀρετῆς Ἑρακλέους παιδευσιν· ἐκόσμησε μέντοι τὰς γνώμας ἔτι μεγαλειότεροις ῥήμασιν ἢ ἐγὼ νῦν.

192—a. Philodem., *De piet.* c. 9, 7, p. 75 G. (D. 84 B 5):

a rational ex-
plication of
religion

Περσαῖος¹ δὲ δῆλός ἐστιν . . . ἀφανίζων τὸ δαιμόνιον ἢ μὴθὲν ὑπὲρ αὐτοῦ γινώσκων, ὅταν ἐν τῷ Περὶ θεῶν μὴ ἀπίθانا λέγῃ φαίνεσθαι τὰ περὶ <τοῦ> τὰ τρέφοντα καὶ ὠφελοῦντα θεοὺς νενομίσθαι καὶ τετιμῆσθαι * πρῶτον ὑπὸ Προδίκου γεγραμμένα.

b. Sext., *Adv. Math.* IX 18 (D. ib.):

Πρόδικος δὲ ὁ Κεῖος ἥλιον, φησί, καὶ σελήνην καὶ ποταμούς καὶ κρήνας καὶ καθόλου πάντα τὰ ὠφελοῦντα τὸν βίον ἡμῶν οἱ παλαιοὶ θεοὺς ἐνόμισαν διὰ τὴν ἀπ' αὐτῶν ὠφέλειαν, καθάπερ Αἰγύπτιοι τὸν Νεῖλον, καὶ διὰ τοῦτο τὸν μὲν ἄρτον Δήμητραν νομισθῆναι, τὸν δὲ οἶνον Διόνυσον, τὸ δὲ ὕδωρ Ποσειδῶνα, τὸ δὲ πῦρ Ἥφαιστον καὶ ἥδη τῶν εὐχρηστούντων ἕκαστον.

6—CALLICLES AND THRASYMACHUS, ANTIPHON AND CRITIAS

193—C. and Thr. are well-known types in Plato's *Gorgias* and *Resp.* I, the first defending against Socrates the thesis that ἀδικεῖν is better than ἀδικεῖσθαι and that nomos has been made in order to defend the feeble ones, the latter that δίκαιον is τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον.

in Plato's
dialogues

a. Pl., *Gorg.* 483a⁷-484b¹ (Callicles speaks):

Callicles

You, Socrates, are always confounding what is φύσει with what is νόμῳ; as in the question of ἀδικεῖν and ἀδικεῖσθαι.

φύσει μὲν γὰρ πᾶν αἰσχρόν ἐστιν ὅπερ καὶ κάκιον, τὸ ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν. οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς τοῦτό γ' ἐστὶ τὸ πάθημα, τὸ ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἀνδραπόδου τινός, ὃ κρεῖττόν ἐστι τεθνάναι ἢ ζῆν, ὅστις ἀδικούμενος καὶ προπηλακιζόμενος μὴ οἷός τέ ἐστιν αὐτὸς αὐτῷ βοηθεῖν μὴδὲ ἄλλῳ οὐ ἂν κήδηται. ἀλλ', οἶμαι, οἱ τιθέμενοι τοὺς νόμους οἱ ἀσθενεῖς ἀνθρωποὶ εἰσι καὶ οἱ πολλοί. πρὸς αὐτοὺς οὖν καὶ τὸ αὐτοῖς συμφέρον τοὺς τε νόμους τίθενται καὶ τοὺς ἐπαίνους ἐπαινοῦσι καὶ τοὺς φόβους ψέγουσιν· ἐκφοβοῦντες τοὺς ἔρρωμενεστέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ δυνατοὺς ὄντας πλέον ἔχειν, ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχωσιν, λέγουσιν ὡς αἰσχρόν καὶ ἄδικον τὸ πλεονεκτεῖν, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἀδικεῖν, τὸ πλέον τῶν ἄλλων ζητεῖν ἔχειν· ἀγαπῶσι γὰρ, οἶμαι, αὐτοὶ ἂν τὸ ἴσον ἔχωσι φαυλότεροι ὄντες.

483 b

c

¹ A disciple of the Stoic Zeno.

* Diels keeps the form τετιμῆσθαι.

Διὰ ταῦτα δὴ νόμῳ μὲν τοῦτο ἄδικον καὶ αἰσχρὸν λέγεται, τὸ πλεόν ζητεῖν
 εἶναι τῶν πολλῶν, καὶ ἀδικεῖν αὐτὸ καλοῦσιν· ἡ δέ γε, οἶμαι, φύσις αὐτῇ
 d ἀποφαίνει αὐτό, ὅτι δίκαιόν ἐστι τὸν ἀμείνω τοῦ χείρονος πλεόν εἶναι καὶ τὸν
 δυνατώτερον τοῦ ἀδυνατωτέρου. δηλοῖ δὲ ταῦτα πολλαχοῦ ὅτι οὕτως ἔχει,
 καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσι καὶ τοῖς
 γένεσιν, ὅτι οὕτω τὸ δίκαιον κέκριται, τὸν κρείττω τοῦ ἥττονος ἄρχειν καὶ
 πλεόν εἶναι. ἐπεὶ ποίῳ δικαίῳ χρώμενος Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστράτευσεν
 ἢ ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐπὶ Σκύθας, ἢ — ἄλλα μυρία ἂν τις ἔχοι τοιαῦτα λέγειν· ἄλλ',
 e οἶμαι, οὗτοι κατὰ φύσιν τὴν τοῦ δικαίου ταῦτα πράττουσιν, καὶ ναὶ μὰ Δία
 κατὰ νόμον γε τὸν τῆς φύσεως, οὐ μέντοι ἴσως κατὰ τοῦτον, ὃν ἡμεῖς τιθέμεθα·
 πλάττοντες τοὺς βελτίστους καὶ ἐρρωμενεστάτους ἡμῶν αὐτῶν, ἐκ νέων
 λαμβάνοντες, ὥσπερ λέοντας, κατεπάδοντές τε καὶ γοητεύοντες καταδουλοῦ-
 484 a μεθα λέγοντες, ὥς τὸ ἴσον χρή ἔχειν καὶ τοῦτό ἐστι τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον.
 ἂν δέ γε, οἶμαι, φύσιν ἱκανὴν γένηται ἔχων ἀνὴρ, πάντα ταῦτα ἀποσεισάμενος
 καὶ διαρρήξας καὶ διαφυγὼν, καταπατήσας τὰ ἡμέτερα γράμματα καὶ μαγγα-
 νεύματα¹ καὶ ἐπωδὰς καὶ νόμους τοὺς παρὰ φύσιν ἅπαντας, ἐπαναστὰς ἀνε-
 φάνη δεσπότης ἡμέτερος ὁ δοῦλος, καὶ ἐνταῦθα ἐξέλαμψε τὸ τῆς φύσεως
 δίκαιον.

**Thrasyma-
chus**

b. Pl., *Resp.* 336 b, 338 c:

The conversation ran on Simonides' definition of righteousness as "giving to every man what you owe him", which is explained by Polemarchus as "helping your friends and harming your enemies". Against this Socr. argues that the righteous man never harms anybody. Therefore neither Simonides nor any wise man can have said this. It must be the word of some wealthy man or tyrant who thought himself mighty.

(336 b) Καὶ ὁ Θρασύμαχος πολλάκις μὲν καὶ διαλεγόμενων ἡμῶν μεταξὺ ὥρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου, ἔπειτα ὑπὸ τῶν παρακαθημένων διεκωλύετο βουλομένων διακοῦσαι τὸν λόγον· ὥς δὲ διεπαυσάμεθα καὶ ἐγὼ ταῦτ' εἶπον, οὐκέτι ἡσυχίαν ἦγεν, ἀλλὰ συστρέψας ἑαυτὸν ὥσπερ θηρίον ἦκεν ἐφ' ἡμᾶς ὥς διαρπασόμενος.

Καὶ ἐγὼ τε καὶ ὁ Πολέμαρχος δέισαντες διεπτοήθημεν· ὁ δ' εἰς τὸ μέσον φθεγξάμενος· Τίς, ἔφη, ὑμᾶς πάλαι φλυαρία ἔχει, ὦ Σώκρατες; — (338c) φημί γὰρ ἐγὼ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον.

**modern
criticism**

194—Modern critics of the past century, though admitting that the portraits of Protagoras, Gorgias, Hippias and Prodicus have been drawn by Plato from life, nearly all have held that Plato's Callicles and Thrasymachus were literary types, not historical persons (so Schleiermacher, Zeller, Grote, Th. Gomperz, Natorp, Dümmler, Joël). K. Joël (*Gesch. d. ant. Phil.* I p. 678 f.) even thinks he can prove

¹ μαγγανεύματα - sorcery.

this as to Thr. by comparing the fragments of his own works: „sein egoistischer Radikalismus dort (in Plato's *Resp.*) steht im Widerspruch mit seinem uns wörtlich überlieferten Lob der Gerechtigkeit und seiner Schätzung der Tradition und der „väterlichen Verfassung““ (fr. 1, 8).

a. Thrasymachus, D. 85 B 1 (partly).

Dionys. Halic., *Demosth.* 3 (*Opuscula* I, p. 132, 3 ed. Usener-Radermacher) speaks about Thr. as representing the λέξις μεικτή τε καὶ σύνθετος, sc. from the “varied, abundant and ornate style”, of which Thucydides was the great master, and the “simple” style, represented chiefly by Lysias. He illustrates this μεσότης by the following example (παράδειγμα ἐξ ἑνὸς τῶν δημογορικῶν λόγων):

Thrasymachus' own words

ἐβουλόμην μὲν, ὦ Ἀθηναῖοι, μετασχεῖν ἐκείνου τοῦ χρόνου τοῦ παλαιοῦ [καὶ τῶν πραγμάτων], ἥνικα σιωπᾶν ἀπέχρη τοῖς νεωτέροισι, τῶν τε πραγμάτων οὐκ ἀναγκαζόντων ἀγορεύειν καὶ τῶν πρεσβυτέρων ὁρθῶς τὴν πόλιν ἐπιτροπεύοντων. ἐπειδὴ δ' εἰς τοσοῦτον ἡμᾶς ἀνέθετο χρόνον ὁ δαίμων, ὥστε <ἐτέρων μὲν ἀρχόντων> τῆς πόλεως ἀκούειν, τὰς δὲ συμφορὰς <πάσχειν> 5 αὐτούς, καὶ τούτων τὰ μέγιστα μὴ θεῶν ἔργα εἶναι μηδὲ τῆς τύχης, ἀλλὰ τῶν ἐπιμεληθέντων, ἀνάγκη δὴ λέγειν · ἡ γὰρ ἀναίσιθτος ἢ καρτερώτατός ἐστιν, ὅστις ἐξαμαρτάνειν ἑαυτὸν ἔτι παρέξει τοῖς βουλομένοις, καὶ τῆς ἐτέρων ἐπιβουλῆς τε καὶ κακίας αὐτὸς ὑποσχέσεται τὰς αἰτίας. ἄλλος γὰρ ἡμῖν ὁ παρελθὼν χρόνος καὶ ἀντὶ μὲν εἰρήνης ἐν πολέμῳ γενέσθαι καὶ διὰ κινδύνων <ἐλθεῖν> 10 εἰς τόνδε τὸν χρόνον, τὴν μὲν παρελθοῦσαν ἡμέραν ἀγαπῶσι, τὴν δ' ἐπιοῦσαν δεδιόσι, ἀντὶ δ' ὁμονοίας εἰς ἔχθραν καὶ ταραχὰς πρὸς ἀλλήλους ἀφικέσθαι. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τὸ πλῆθος τῶν ἀγαθῶν ὑβρίζειν τε ποιεῖ καὶ στασιάζειν, ἡμεῖς δὲ μετὰ μὲν τῶν ἀγαθῶν ἐσωφρονοῦμεν · ἐν δὲ τοῖς κακοῖς ἐμάνημεν, 15 ἀ τοὺς ἄλλους σωφρονίζειν εἴωθεν. τί δῆτα μέλλοι τις ἂν <ἀ> γιγνώσκει εἰπεῖν, ὅτω γε <γέγονε> λυπεῖσθαι ἐπὶ τοῖς παροῦσι καὶ νομίζειν ἔχειν τι τοιοῦτον, ὥς μηδὲν ἔτι τοιοῦτον ἔσται;

praise of the olden times

b. Thr., D. 85 B 8:

οἱ θεοὶ οὐχ ὁρῶσι τὰ ἀνθρώπινα · οὐ γὰρ ἂν τὸ μέγιστον τῶν ἐν ἀνθρώποις ἀγαθῶν παρεῖδον τὴν δικαιοσύνην · ὁρῶμεν γὰρ τοὺς ἀνθρώπους ταύτη μὴ χρωμένους.

denial of providence

Which may of course quite well agree with his thesis in Plato's *Resp.*

195—a. The Sophist Antiphon, D. 87 B 44 (Oxyrrh. Pap. XI nr. 1364 Hunt, fr. A col. 1):

... δικαιοσύνη <οὐ> τὰ τῆς πό<λεω>ς νόμιμα, <ἐν> ἢ ἂν πολιτεύηται τις, μὴ <παρ>αβαίνειν. χρῶτ' ἂν οὖν ἄνθρωπος μάλιστα [θ'] ἑαυτῷ ξυμπερόντως δικαιοσύνη, εἰ μετὰ μὲν μαρτύρων τοὺς νόμους μεγάλους ἄγοι, μονούμενος δὲ μαρτύρων τὰ τῆς φύσεως · τὰ μὲν γὰρ τῶν νόμων <ἐπίθ>ετα, τὰ δὲ <τῆς> φύ-

Antiphon's theory of a twofold justice

σεως ἀναγκαιᾶ· καὶ τὰ <μὲν> τῶν νό<μω>ν ὁμολογηθέντα οὐ φύν<τ>
ἐστίν, τὰ δὲ <τῆς φύσεως> φύν<τα> οὐχ> ὁμολογηθέντα.

See on this and the following fragm. Jaeger, *Theol.* p. 185-188.

Critias' theo-
ry about the
origin of mo-
rality, law
and religion

b. Critias, D. 88 B 25:

- 5 ἦν χρόνος, ὅτ' ἦν ἄτακτος ἀνθρώπων βίος
καὶ θηριώδης ἰσχύος θ' ὑπερέτης,
ὅτ' οὐδὲν ἄθλον οὔτε τοῖς ἐσθλοῖσιν ἦν
οὔτ' αὖ κόλασμα τοῖς κακοῖς ἐγίγνετο.
10 κἄπειτά μοι δοκοῦσιν ἄνθρωποι νόμους
θέσθαι κολαστάς, ἵνα δίκη τύραννος ἦ
<ὁμῶς ἀπάντων> τήν θ' ὕβριν δούλην ἔχη·
ἐζημιούτο δ' εἴ τις ἐξαμαρτάνοι.
ἔπειτ' ἐπειδὴ τάμφανῇ μὲν οἱ νόμοι
15 ἀπειργον αὐτοὺς ἔργα μὴ πράσσειν βία,
λάθρα δ' ἔπρασσον, τηνικαῦτά μοι δοκεῖ
<πρῶτον> πυκνός τις καὶ σοφὸς γνώμην ἀνὴρ [γνώναι]
<θεῶν> δέος θνητοῖσιν ἐξευρεῖν, ὅπως
εἴη τι δεῖμα τοῖς κακοῖσι, κἂν λάθρα
15 πράσσωσιν ἢ λέγωσιν ἢ φρονῶσί <τι>.
ἐντεῦθεν οὖν τὸ θεῖον εἰσηγήσατο,
ὥς ἔστι δαίμων ἀφθίτῳ θάλλων βίῳ,
νόμῳ τ' ἀκούων καὶ βλέπων, φρονῶν τ' ἄγαν
προσέχων τε ταῦτα, καὶ φύσιν θεῖαν φορῶν,
20 ὃς πᾶν τὸ λεχθὲν ἐν βροτοῖς ἀκούσεται,
<τὸ> δρώμενον δὲ πᾶν ἰδεῖν δυνήσεται.
ἐὰν δὲ σὺν σιγῇ τι βουλευῆς κακόν,
τοῦτ' οὐχὶ λήσει τοὺς θεοὺς· τὸ γὰρ φρονοῦν
<ἄγαν> ἔνεστι. τούσδε τοὺς λόγους λέγων
25 διδαγμάτων ἡδιστον εἰσηγήσατο
ψευδεῖ καλύψας τὴν ἀλήθειαν λόγῳ.
ναίειν δ' ἔφασκε τοὺς θεοὺς ἐνταῦθ', ἵνα
μάλιστ' ἂν ἐξέπληξεν ἀνθρώπους λέγων,
ὅθεν περ ἔγνω τοὺς φόβους ὄντας βροτοῖς
30 καὶ τὰς ὀνήσεις τῷ ταλαιπώρῳ βίῳ,
ἐκ τῆς ὑπερθε περιφορᾶς, ἵν' ἀστραπάς
κατεῖδεν οὔσας, δεινὰ δὲ κτυπήματα
βροντῆς, τὸ τ' ἀστερωπὸν οὐρανοῦ δέμας,
Χρόνου καλὸν ποικίλμα τέκτονος σοφοῦ,

ὅθεν τε λαμπρὸς ἀστέρος στείχει μύδρος ¹ 35
 ὁ θ' ὑγρὸς εἰς γῆν ὕμβρος ἐκπορεύεται.
 τοίους δὲ περιέστησεν ἀνθρώποις φόβους,
 δι' οὓς καλῶς τε τῷ λόγῳ κατῴκισεν
 τὸν δαίμον(α) οὐ<τος> κἂν πρέποντι χωρίῳ,
 τὴν ἀνομίαν τε τοῖς νόμοις κατέσβεσεν. 40

καὶ ὀλίγα προσδιελθὼν ἐπιφέρει·

οὕτω δὲ πρῶτον οἴομαι πεῖσαι τινα
 θνητοὺς νομίζειν δαιμόνων εἶναι γένος.

7—AN AVERAGE IMAGE OF SOPHISTIC

196—An example of the discussions on right and wrong, good and evil etc. at Athens and its environments ± the year 400 is given by the Dissoi logoi, probably of Megarian origin. the Dissoi
logoi

Dissoi logoi (Dialexeis), Diels, VS. 90, c. I, I-5; 3, I-4; 8, I:

a. I (I) δισσοὶ λόγοι λέγονται ἐν τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ τῶν φιλοσοφούντων
 περὶ τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ. τοὶ μὲν γὰρ λέγοντι, ὡς ἄλλο μὲν ἐστὶ τὸ ἀγαθόν,
 ἄλλο δὲ τὸ κακόν· τοὶ δέ, ὡς τὸ αὐτὸ ἐστὶ, καὶ τοῖς μὲν ἀγαθὸν εἴη, τοῖς δὲ
 κακόν, καὶ τῷ αὐτῷ ἀνθρώπῳ τοτὲ μὲν ἀγαθόν, τοτὲ δὲ κακόν. (2) ἐγὼ δὲ
 καὶ αὐτὸς τοῖσδε ποτιτίθεμαι· σκέψομαι δὲ ἐκ τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, ὃ ἐπιμελές 5
 βρώσιός τε καὶ πόσιος καὶ ἀφροδισίων· ταῦτα γὰρ ἀσθενοῦντι μὲν κακόν,
 ὑγιαίνοντι δὲ καὶ δεομένῳ ἀγαθόν. (3) καὶ ἀκρασία τοίνυν τούτων τοῖς μὲν
 ἀκρατέσι κακόν, τοῖς δὲ πωλεῦντι ταῦτα καὶ μισθαρνέοντι ἀγαθόν. νόσος τοίνυν
 τοῖς μὲν ἀσθενεῦντι κακόν, τοῖς δὲ ἰατροῖς ἀγαθόν. ὁ τοίνυν θάνατος τοῖς μὲν
 ἀποθανοῦσι κακόν, τοῖς δ' ἐνταφιοπώλαις καὶ τυμβοποιοῖς ἀγαθόν. (4) γε- 10
 ωργία τε καλῶς ἐξεनेίκασα τὼς καρπῶς τοῖς μὲν γεωργοῖς ἀγαθόν, τοῖς δὲ
 ἐμπόροις κακόν. τὰς τοίνυν ὀλκάδας συντρίβεσθαι καὶ παραθραύεσθαι τῷ
 μὲν ναυκλήρῳ κακόν, τοῖς δὲ ναυπαγοῖς ἀγαθόν. (5) ἔτι <δὲ> τὸν σίδαρον
 κατέσθεσθαι καὶ ἀμβλύνεσθαι καὶ συντρίβεσθαι τοῖς μὲν ἄλλοις κακόν, τῷ
 δὲ χαλκῇ ἀγαθόν. καὶ μὲν τὸν κέραμον παραθραύεσθαι τοῖς μὲν ἄλλοις κακόν, 15
 τοῖς δὲ κεραμεῦσιν ἀγαθόν. τὰ δὲ ὑποδήματα κατατρίβεσθαι καὶ διαρρήγνυσθαι
 τοῖς μὲν ἄλλοις κακόν, τῷ δὲ σκυτῇ ἀγαθόν.

b. 3 (I) δισσοὶ δὲ λόγοι λέγονται καὶ περὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῷ ἀδίκῳ.
 καὶ τοὶ μὲν ἄλλο ἤμεν τὸ δίκαιον, ἄλλο δὲ τὸ ἄδικον· τοὶ δὲ τωὐτὸ δίκαιον
 καὶ ἄδικον· καὶ ἐγὼ τούτῳ πειρασοῦμαι τιμωρέν. (2) καὶ πρῶτον μὲν ψεύ- 20

¹ glowing mass.

- δεσθαι ὡς δίκαιόν ἐστι λεξῶ καὶ ἐξαπατᾶν. τὼς μὲν πολεμίως ταῦτα ποιὲν <καλὸν
 5 καὶ δίκαιον, τὼς δὲ φίλως> αἰσχροὺ καὶ πονηροὺ ἀν ἐξείποιεν · <πῶς δὲ τὼς
 πολεμίως,> τὼς δὲ φιλάτως οὐ; αὐτίκα τὼς γονέας · αἱ γὰρ δέοι τὸν πατέρα
 ἢ τὴν μητέρα φάρμακον πιεῖν ἢ φαγὲν, καὶ μὴ θέλοι, οὐ δίκαιόν ἐστι καὶ ἐν τῷ
 ῥοφήματι¹ καὶ ἐν τῷ ποτῷ δόμεν καὶ μὴ φάμεν ἐνῆμεν; (3) οὐκῶν <δίκαιον>
 10 ἤδη ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν τὼς γονέας. καὶ κλέπτει μὲν τὰ τῶν φίλων καὶ
 βιῆσθαι τὼς φιλάτως δίκαιον. (4) αὐτίκα αἱ τις λυπηθεὶς τι τῶν οἰκητῶν
 καὶ ἀχθεσθεὶς μέλλοι αὐτὸν διαφθεῖρεν ἢ ξίφει ἢ σχοινίῳ ἢ ἄλλῳ τινί, δίκαιόν
 ἐστι ταῦτα κλέψαι, αἱ δύναιτο, αἱ δὲ ὑστερίζαι καὶ ἔχοντα καταλάβοι, ἀφε-
 λῆσθαι βίαν;

The writer is speaking about the same subjects that are discussed in the Platonic dialogues: whether virtue can be learned or not (c. 6), and what is the difference between *ψευδής* and *ἀληθής λόγος* (c. 4)—here he is using even Platonic terminology, as we shall see later.—He must have known the Socratic method of disputing by means of short questions and answers, as appears from c. 8, 1:

C. <τῷ αὐτῷ> ἀνδρὸς καὶ τὰς αὐτὰς τέχνας νομίζω κατὰ βραχὺ τε δύ-
 νασθαι διαλέγεσθαι, καὶ <τὰν> ἀλάθειαν τῶν πραγμάτων ἐπίστασθαι, καὶ
 δικάζεν ἐπίστασθαι ὁρθῶς, καὶ δαμαγορεῖν οἷόν τ' ἤμεν, καὶ λόγων τέχνας
 ἐπίστασθαι, καὶ περὶ φύσιος τῶν ἀπάντων ὥς τε ἔχει καὶ ὥς ἐγένετο, διδάσκειν.

Plato's Eu-
thydemus

197—In Plato's *Euthyd.* we have a whole series of beautiful examples of σοφιστικοὶ ἔλεγχοι, as they are called later by Aristotle.

a. It is impossible to lie. *Euthyd.* 283 e-284 a:

Τί δέ, ἔφη, ὦ Κτήσιππε, ὁ Εὐθύδημος, ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τ' εἶναι ψεύδεσθαι; —
 Νῆ Δία, ἔφη, εἰ μὴ μαίνομαι γε. — Πότερον λέγοντα τὸ πρᾶγμα, περὶ οὗ ἀν
 ὁ λόγος ἦ, ἢ μὴ λέγοντα; — Λέγοντα, ἔφη. — Οὐκοῦν εἴπερ λέγει αὐτό, οὐκ
 ἄλλο λέγει τῶν ὄντων ἢ ἐκεῖνο ὅπερ λέγει; — Πῶς γὰρ ἂν; ἔφη ὁ Κτήσιππος. —
 Ἐν μὴν κακῆϊνό γ' ἐστὶ τῶν ὄντων ὃ λέγει, χωρὶς τῶν ἄλλων. — Πάνυ γε. —
 Οὐκοῦν ὁ ἐκεῖνο λέγων τὸ ὄν, ἔφη, λέγει; — Ναί. — Ἀλλὰ μὴν ὅ γε τὸ ὄν λέγων
 καὶ τὰ ὄντα τάληθ' ἔχει· ὥστε ὁ Διονυσόδωρος, εἴπερ λέγει τὰ ὄντα, λέγει
 τάληθ' καὶ οὐδὲν κατὰ σοῦ ψεύδεται.

b. It is impossible to contradict. *Ib.* 285 e-286 b:

ἢ σύ, ὦ Διονυσόδωρε, οὐκ οἶε εἶναι ἀντιλέγειν; — Οὐκοῦν σύ τᾶν, ἔφη,
 ἀποδείξαις πῶποτε ἀκούσας οὐδενὸς ἀντιλέγοντος ἐτέρου ἐτέρῳ. — Ἀληθῆ
 λέγεις, ἔφη· ἀλλὰ ἀκούων μὲν νυνὶ σοὶ ἀποδείκνυμι, ἀντιλέγοντος Κτησίππου
 Διονυσοδώρῳ. — Ἡ καὶ ὑπόσχοις ἀν τούτου λόγον; — Πάνυ, ἔφη. — Τί
 οὖν; ἢ δ' ὅς· εἰσὶν ἐκάστω τῶν ὄντων λόγοι; — Πάνυ γε. — Οὐκοῦν ὥς ἐστιν

¹ ῥόφημα - porridge.

ἐκαστον ἢ ὥς οὐκ ἔστιν; — Ὡς ἔστιν. — Εἰ γὰρ μέμνησαι, ἔφη, ὦ Κτήσιππε, καὶ ἄρτι ἐπεδείξαμεν μηδὲνα λέγοντα ὥς οὐκ ἔστι · τὸ γὰρ μὴ ὄν οὐδεὶς ἐφάνη λέγων. — Τί οὖν δὴ τοῦτο; ἢ δ' ὅς ὁ Κτήσιππος · ἡττόν τι ἀντιλέγομεν ἐγὼ τε καὶ σύ; — Πότερον οὖν, ἢ δ' ὅς, ἀντιλέγομεν ἂν τοῦ αὐτοῦ πράγματος λόγον ἀμφοτέροι λέγοντες, ἢ οὕτω μὲν ἂν δήπου ταῦτά λέγοιμεν; — Συνεχῶρει. — Ἀλλ' ὅταν μηδέτερος, ἔφη, τὸν τοῦ πράγματος λόγον λέγῃ, τότε ἀντιλέγοιμεν ἂν; ἢ οὕτω γε τὸ παράπαν οὐδ' ἂν μεμνημένος εἴη τοῦ πράγματος οὐδέτερος ἡμῶν; — Καὶ τοῦτο συνωμολόγει. — Ἀλλ' ἄρα, ὅταν ἐγὼ μὲν τὸν τοῦ πράγματος λόγον λέγω, σὺ δὲ ἄλλου τινὸς ἄλλον, τότε ἀντιλέγομεν; ἢ ἐγὼ λέγω μὲν τὸ πρᾶγμα, σὺ δὲ οὐδὲ λέγεις τὸ παράπαν; ὁ δὲ μὴ λέγων τῷ λέγοντι πῶς <ἂν> ἀντιλέγοι;

c. He who knows something, knows everything. Ib. 293 b-d:

(b⁷) φέρε δὴ μοι ἀπόκριναι, ἔφη · ἔστιν ὃ τι ἐπίστασαι; — Πάνυ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολλά, σμικρά γε. — Ἀρκεῖ, ἔφη. ἄρ' οὖν δοκεῖς οἶόν τέ τι τῶν ὄντων τοῦτο, ὃ τυγχάνει ὄν, αὐτὸ τοῦτο μὴ εἶναι; — Ἀλλὰ μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. — Οὐκοῦν σύ, ἔφη, ἐπίστασαι τι; — Ἐγωγε. — Οὐκοῦν ἐπιστήμων εἶ, εἴπερ ἐπίστασαι; — Πάνυ γε, τούτου γε αὐτοῦ. — Οὐδὲν διαφέρει · ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη σε ἔχει πάντα ἐπίστασθαι ἐπιστήμονά γε ὄντα; — Μὰ Δί', ἔφην ἐγώ · ἐπεὶ πολλὰ ἄλλ' οὐκ ἐπίσταμαι. — Οὐκοῦν εἴ τι μὴ ἐπίστασαι, οὐκ ἐπιστήμων εἶ. — Ἐκεῖνου γε, ὦ φίλε, ἦν δ' ἐγώ. — Ἦττον οὖν τι, ἔφη, οὐκ ἐπιστήμων εἶ; ἄρτι δὲ ἐπιστήμων ἐφησθα εἶναι · καὶ οὕτω τυγχάνεις ὦν αὐτὸς οὗτος, ὃς εἶ, καὶ αὖ πάλιν οὐκ εἶ, κατὰ ταῦτά ἁμα.

d. The father of Ktesippos is a dog. Kt. beats his own father. Ib. 298 d⁸-299 a⁵:

Εἰπέ γὰρ μοι, ἔστι σοι κύων; — Καὶ μάλα πονηρός, ἔφη ὁ Κτήσιππος. — Ἔστιν οὖν αὐτῷ κυνίδια; — Καὶ μάλ', ἔφη, ἕτερα τοιαῦτα. — Οὐκοῦν πατὴρ ἔστιν αὐτῶν ὁ κύων; — Ἐγώ γε τοί εἶδον, ἔφη, αὐτὸν ὀχεύοντα τὴν κύνα. — Τί οὖν; οὐ σός ἐστιν ὁ κύων; — Πάνυ γ', ἔφη. — Οὐκοῦν πατὴρ ὦν σός ἐστιν, ὥστε σὸς πατὴρ γίγνεται ὁ κύων καὶ σὺ κυναρίων ἀδελφός;

Καὶ αὖθις ταχὺ ὑπολαβὼν ὁ Διονυσόδωρος, ἵνα μὴ πρότερόν τι εἴποι ὁ Κτήσιππος, καὶ ἔτι γέ μοι μικρόν, ἔφη, ἀπόκριναι · τύπτεις τὸν κύνα τοῦτον; — καὶ ὁ Κτήσιππος γελάσας, Νῆ τοὺς θεούς, ἔφη · οὐ γὰρ δύναμαι σέ. — Οὐκοῦν τὸν σαντοῦ πατέρα, ἔφη, τύπτεις; — Πολὺ μέντοι, ἔφη, δικαιότερον τὸν ὑμέτερον πατέρα τύπτοιμι, ὃ τι μαθὼν σοφοὺς υἱεῖς οὕτως ἔφυσεν. ἀλλ' ἢ που, ὦ Εὐθύδημε, ἔφη ὁ Κτήσιππος, πόλλ' ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας σοφίας ταύτης ἀπολέλαυκεν ὁ πατὴρ ὁ ὑμέτερός τε καὶ ὁ τῶν κυνιδίων.

Cp. the arguments of the Megarian school, and also Plato's *Parmenides*.

8—THE JUDGMENT OF SOCRATES AND PLATO,
AND THAT OF MODERN CRITICS

Socr. and the sophists

The Thessalian Meno will learn the πολιτικὴ ἀρετή. Shall not we be right then in sending him "to those who profess themselves to be teachers of virtue and put themselves at the disposal of every one of the Greeks who wants to learn, settling a price for it and claiming that?" Socr. asks. Anytos answers:

Καὶ τίνας λέγεις τοὺτους, ὦ Σώκρατες;
ΣΩ. Οἷόςθα δῆπου καὶ σὺ, ὅτι οὗτοι εἰσιν οἷος οἱ ἀνθρώποι καλοῦσι σοφιστάς.
ΑΝ. Ἡρόκλεις, εὐφρήτει, ὦ Σώκρατες. τίηδ' ἐνα τῶν συγγενῶν τίηδ' οἰκείων
τιηδ' φίλων, τίητε ἀστὸν τίητε ξένον, τοιαύτην τιὰντα ἄβου, ὥστε παρὰ τοὺτους
ἐλθόντα λαβήσῃναι¹, ἐπεὶ οὗτοι γὰρ φανερά ἐσσι ἁλόβῃ τε καὶ διαφθόρᾳ τῶν
συγγενῶν.

ΣΩ. Πῶς λέγεις, ὦ Ἄνυτε; οὗτοι ἄρα μὲνοι τῶν ἀντιποιοιμένων² τι
ἐπιστάσθαι εὐεργετέων τοσούτων τῶν ἄλλων διαφέρουσιν, ὅσον οὐ μόνον οὐκ
ὤφελουσιν, ὥστε οἱ ἄλλοι, ὅ τι ἂν τις αὐτοῖς παρὰδῶ, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐαντίον
διαφείρουσιν; καὶ τούτων φανερός χροῖμα ἀξιοῦσι παρ'αυτοῖς; ἔγωγε μὲν
οὐν οὐκ ἔχω ὅπως σοι πιστέσω. οἷόςθα γὰρ ἄνδρα εἶνα Πρωταγόραν πάλαι
χροῖμα κτησάμενον ἀπὸ ταύτης τῆς σοφίας ἢ Φειδίου τε, ὃς οὐτω περὶφά-
νως καλὰ ἐργὰ εἰργάζετο, καὶ ἄλλους δεκά τῶν ἀνδριαντοποίων³. καίτοι τέρας
λέγεις, εἰ οἱ μὲν τὰ ὑποθήματα ἐργάζομενοι τὰ παλαιὰ καὶ τὰ ἱμῶν ἐξκο-
μίζοι οὐκ ἂν δύναιτο λαβεῖν τοιαύτην ἰσχυρὰν ὑπόθεσιν καὶ ἐργάζεσθαι
τοὺς συγγενῶν καὶ τοῖς ἰσχυροτέροις ἀποτέμειπαι ἢ παρ'ἐλπίσιν; ἢ ἔτι
λαμπρὰ ἀποθαύοιεν, Πρωταγόρας δὲ ἄρα ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἐλάνθανε διαφείρων
ἐν ἡγεμονίᾳ καὶ τῇ τεταρτάκοντα ἔτη. οἷμαι γὰρ αὐτὸν ἀποθάνειν ἔργῳ καὶ
ἐν ἡγεμονίᾳ, τεταρτάκοντα δὲ ἐν τῇ τεχνῇ ὄντα. καὶ ἐν ἀπαυτί τῷ χροῖμα
τούτῳ ἐἴς τιν ἡγεμόνα ταυτήν ἐβδόμηκιν ὥν οὐδὲν ἐπισταται. καὶ οὐ μόνον
Πρωταγόρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἀκμήτοισι, οἱ μὲν πρότερον δὴ οὐν φησὶν κατὰ τὸν λόγον εἰδότες
οἱ δὲ καὶ νῦν ἐτι ὄντες. πρότερον δὴ οὐν φησὶν κατὰ τὸν λόγον εἰδότες; καὶ
αὐτοὺς ἐξάπαυσαν καὶ λαβόντα τοὺς νέους, ἢ λαβόντα καὶ ἐλευτούς; καὶ
οὐτω μάλιστα ἀξιώσωμεν τοὺτους, οὐδὲς ἐνίοι φάσι σοφώτατους ἀνθρώπων
εἶναι;

ΑΝ. Πόλιν γε δεῖναι μάλιστα, ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ πόλιν μάλιν οἱ τοῖς
διδόντες ἀγύριον τῶν νέων. τούτων δ' ἐτι μάλιν οἱ τοῖς ἐπιτρέποντες,
οἱ προσήκοντες. πόλιν δὲ μάλιστα πέντω καὶ πόλεις, ἔωσαι αὐτοὺς εἰσαφί-
1 λαβήσῃναι - bring shame upon himself.
2 ἀντιποιοῦναι - lay claim to.

νεῖσθαι καὶ οὐκ ἐξελαύνουσαι, εἴτε τις ξένος ἐπιχειρεῖ τοιοῦτόν τι ποιεῖν εἴτε ἄστος.

ΣΩ. Πότερον δέ, ὦ Ἄνυτε, ἡδίκηκέ τις σε τῶν σοφιστῶν, ἢ τί οὕτως αὐτοῖς χαλεπὸς εἶ;

ΑΝ. Οὐδὲ μὰ Δία ἔγωγε συγγέγονα πώποτε αὐτῶν οὐδενί, οὐδ' ἂν ἄλλον ἐάσαιμι τῶν ἐμῶν οὐδένα.

ΣΩ. Ἄπειρος ἄρ' εἶ παντάπασι τῶν ἀνδρῶν;

ΑΝ. Καὶ εἴην γε.

ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν, ὦ δαιμόνιε, εἰδείης περὶ τούτου τοῦ πράγματος, εἴτε τι ἀγαθὸν ἔχει ἐν ἑαυτῷ εἴτε φλαῦρον, οὐ παντάπασιν ἄπειρος εἴης;

ΑΝ. Ῥαδίως· τούτους γοῦν οἶδα οἱοί εἰσιν, εἴτ' οὖν ἄπειρος αὐτῶν εἰμι εἴτε μὴ.

ΣΩ. Μάντις εἶ ἴσως, ὦ Ἄνυτε.

b. In *Prot.* 318-319 a Protagoras professes to teach young people the πολιτικὴ ἀρετή and make them good citizens. Socr. replies: "I thought this could not be taught" and opposes the technical character of all other questions to the apparently non-technical character of giving advice in political questions in the ecclesia (319 b-d). Prot. answers by his myth (our nr. 161a). During this whole dialogue Socr. treats Prot. with due respect. Being forced to continue the conversation, he gives the leading part of it to Prot. (338 d). Prot. then appears to be inferior to Socr. in the art of διαλέγεσθαι,—i.e. he has no problem in his mind, of which he is seeking a solution. Socr. has. He always comes back to the question: what is virtue? Is it one or many? And if many, what is the common essence of the many virtues? Is it knowledge, or not (329 bc, 349 b)?

At the end Prot. very reluctantly agrees that virtue must be knowledge, according to the questions asked by Socr. Truly he does not admit it is (360 e). Now just by this denial that virtue could be knowledge, his own teaching of political aretè is made rather problematic.

c. Here the struggle becomes violent.

in the
Gorgias

Gorgias professes himself to be a master in rhetoric. And when Socr. asks what is the object of this science (περὶ τί τῶν ὄντων ἐστὶν ἐπιστήμη), he answers: Περὶ λόγους. When Socr. asks again what is the object of these words, he replies: the greatest good for man. Now, what is this?—Then comes the definition:

(452 e) Τὸ πείθειν ἔγωγ' οἶόν τ' εἶναι τοῖς λόγοις καὶ ἐν δικαστηρίῳ δικαστάς καὶ ἐν βουλευτηρίῳ βουλευτάς καὶ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐκκλησιαστάς καὶ ἐν ἄλλῳ συλλόγῳ παντί, ὅστις ἂν πολιτικὸς σύλλογος γίγνηται.

Thus rhetoric turns out to be πειθοῦς δημιουργός.

Of which πειθῶ?—G. defines more precisely:

(454 b) Ταύτης τοίνυν τῆς πειθοῦς λέγω, ὦ Σώκρατες, τῆς ἐν τοῖς δικαστηρίοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄχλοις, ὥσπερ καὶ ἄρτι ἔλεγον, καὶ περὶ τούτων ἃ ἐστι δίκαιά τε καὶ ἄδικα.

Socr. distinguishes between *πειθῶ πιστευτική* (effecting a credence without knowledge) and *πειθῶ διδασκαλική* (effecting knowledge). Now rhetoric according to G. effects the first kind of *πειθῶ*,—which proves to be extremely useful.

(456 a) ὅτι ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀπάσας τὰς δυνάμεις συλλαβοῦσα ὑφ' αὐτῇ ἔχει.
— (457 a) δυνατὸς μὲν γὰρ πρὸς ἅπαντάς ἐστιν ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ παντὸς λέγειν, ὥστε πιθανώτερος εἶναι ἐν τοῖς πλήθεσιν¹ ἔμβραχυ περὶ ὅτου ἂν βούληται.

Socr. asks:

(459 a) Οὐκοῦν τὸ ἐν ὅλῳ τοῦτό ἐστιν, ἐν τοῖς μὴ εἰδόσιν;

And he concludes (459 bc):

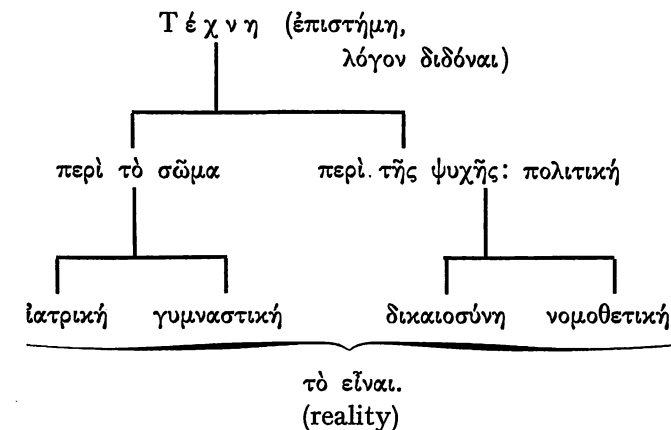
αὐτὰ μὲν τὰ πράγματα οὐδὲν δεῖ αὐτὴν (sc. rhetoric) εἰδέναι ὅπως ἔχει, μηχανὴν δέ τινα πειθοῦς ἡύρηκέναι ὥστε φαίνεσθαι τοῖς οὐκ εἰδόσι μᾶλλον εἰδέναι τῶν εἰδόντων.

G. replies:

Οὐκοῦν πολλὴ ῥαστώνη, ὦ Σώκρατες, γίγνεται, μὴ μαθόντα τὰς ἄλλας τέχνας, ἀλλὰ μίαν ταύτην, μηδὲν ἐλαττοῦσθαι τῶν δημιουργῶν;

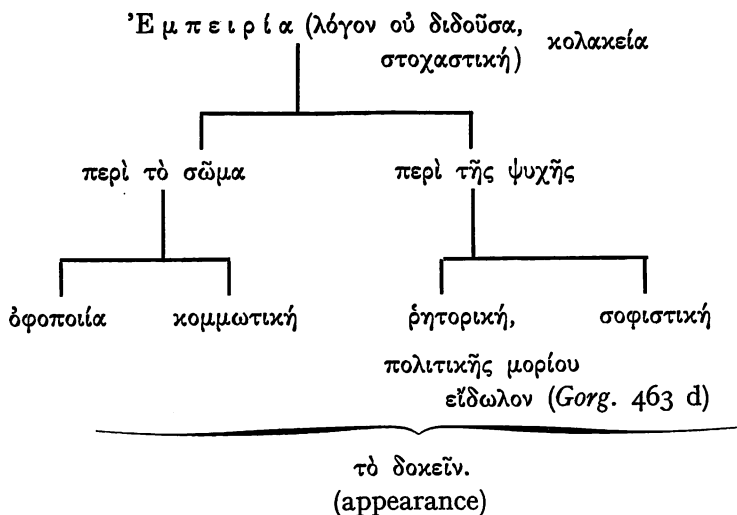
But Socr. ascertains a strong resemblance between rhetoric and *ὀψοποιική* (fine cookery), both of them being species of the same genus: not of *τέχνη* or *ἐπιστήμη*, but of *ἐμπειρία*, which is no true knowledge, but a kind of *κολακεία* (flattery) (463 a-c).

Scheme (I)

¹ Ἐν τοῖς πλήθεσιν, h.e. ἐν ὅλῳ.

(II)

Thus philosophy and rhetoric are placed in opposition to one another, just as the service of untruth and delusion is placed in opposition to the service of truth. As two principles of life they are opposite to each other: rhetoric serves injustice, philosophy righteousness; philosophy cares for the soul, rhetoric never cares for it.

(502 d¹⁰-503 a¹) Socr. asks:

Τί δὲ ἡ πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον ῥητορική καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν δῆμους τοὺς τῶν ἐλευθέρων ἀνδρῶν, τί ποτε ἡμῖν αὕτη ἐστίν; πότερόν σοι δοκοῦσιν πρὸς τὸ βέλτιστον αἰεὶ λέγειν οἱ ῥήτορες, τούτου στοχαζόμενοι, ὅπως οἱ πολῖται ὡς βέλτιστοι ἔσονται διὰ τοὺς αὐτῶν λόγους, ἢ καὶ οὗτοι πρὸς τὸ χαρίζεσθαι τοῖς πολίταις ὠρμημένοι, καὶ ἔνεκα τοῦ ἰδίου τοῦ αὐτῶν ὀλιγωροῦντες τοῦ κοινοῦ, ὥσπερ παισὶ προσομιλοῦσι τοῖς δήμοις, χαρίζεσθαι αὐτοῖς πειρώμενοι μόνον, εἰ δέ γε βελτίους ἔσονται ἢ χείρους διὰ ταῦτα, οὐδὲν φροντίζουσιν;

And when Calicles hesitates with his answer: "Can you name me anyone of the rhetors who cares for the souls of his fellow-citizens, that they may become as good as possible?"

C. replies: "No, truly, I could name you nobody, at least of the rhetors of the present day."

It turns out that, also from previous generations, nobody can be named.

199—Has Plato been mistaken as to the essence of sophistic?

the truth of
this view
tested

We answer by giving the next three points, following from the two main theses of Protagoras (our nrs 171a and 172a):

- 1—that there is no objective Truth above the human mind and independent of it;
- 2—that there is no sense in seeking science only for the sake of Truth;
- 3—that moral principles are merely a question of human agreement.

Socr. and Plato hold an exactly opposite view to this. They always repeat:
 1—that there is objective Truth, being above the human mind and independent of it;

2—that we ought to seek science only for the sake of Truth;

3—that moral principles are rooted in the transcendental reality of eternal values.

modern
 affinity with
 Prot. and
 Gorg.

200—K. Joël, *Gesch. d. ant. Phil.* I 728 f. rightly points to a close resemblance between certain passages in Nietzsche and the ideas—even the words—of Prot. and Gorg.:

„Werte legt erst der Mensch in die Dinge,—Mensch, das ist der Schätzende.”

„Nichts ist wahr, alles ist erlaubt.”

„Es gibt keine Dinge an sich, und gäbe es solche, so könnten sie nicht erkannt werden.”

Generally speaking, modern thinking follows the trace of the sophists, wherever it tries to explain man and his higher spiritual life out of man himself, cutting him off from his metaphysical background.

SEVENTH CHAPTER

SOCRATES

1—THE SOURCES

201—Points in favour of Plato are:

(1) Plato

- 1—his congeniality.
- 2—he will draw a faithful image of S.
- 3—he must do that before his contemporaries.
- 4—it is a living and complete image. "Ce n'est pas ainsi qu'on invente".

Against him:

- 1—he was a poet, who dramatised the subject-matter in his own way.
- 2—the literary habits of Antiquity on this point.
- 3—it is impossible to take Plato simply as a historical source, because he makes Socr. defend the theory of Ideas, which, according to Aristotle, is his own.
- 4—Is his image of S. really complete? Is not Xenophon more trustworthy, just because he is of a simpler mind?

202—E. Renan wrote in the Introduction to his *Vie de Jésus*: "Socrate, qui comme Jésus n'écrivit pas, nous est connu par deux de ses disciples, Xénophon et Platon: le premier répondant, par sa rédaction limpide, transparente, impersonnelle, aux synoptiques; le second rappelant par sa vigoureuse individualité l'auteur du quatrième Evangile. Pour exposer l'enseignement socratique, faut-il suivre les „Dialogues” de Platon ou les „Entretiens” de Xénophon? *Aucun doute à cet égard n'est possible; tout le monde s'est attaché aux „Entretiens”, et non aux „Dialogues” . . . . .*"

(2)
Xenophon

V. Wilamowitz, *Hermes*, 1879, p. 192 f. has been first to call in question the credibility of Xenophon.

K. Joël, *Der echte u. der Xenophontische Sokrates*, 1893 and 1901, showed that Xen. gives not only less than Plato does, but that he gives something else. He attributed this strange element in Xenophon's Socr. to Antisthenes, the Cynic.

H. von Arnim, *Xenophons Memorabilien und Apologie des Sokrates*, Kopenhagen 1923, partly restored the credibility of Xenophon. He is followed by: H. Gomperz, *Die sokratische Frage als geschichtliches Problem*, in *Hist. Zeitschr.* 1924; *Die Anklage gegen Sokrates in ihrer Bedeutung für die Sokratesforschung*, in *N. Jahrb.* 1924; *Psychol. Beobachtungen an griech. Philosophen*, Wien-Zürich 1924: the cynic traits in Xenophon's Sokrates must be genuine.

203—A first rate source according to A. E. Taylor in *Varia Socratica* (1911) (3) Aristophanes

1—Socr. the founder of a scientific institute; 2—the founder of a religious sect of ascetic principles, and believing in the immortality of the soul.

De Vogel, *Greek Philosophy I*

a. *Clouds* 104:

τοὺς ὠχριῶντας, τοὺς ἀνυποδῆτους λέγεις,
ὧν ὁ κακοδαίμων Σωκράτης καὶ Χαιρεφῶν.

Cf. *Clouds* 504 (Pheidippides cries, when Socr. promises him that he will become like Chairephon):

οἱμοι κακοδαίμων, ἡμιθνής γενήσομαι.

b. *Birds* 1555:

πρὸς δὲ τοῖς Σκιάποσιν λι-
μνη τις ἔστ', ἄλουτος οὐ
ψυχαγωγεῖ Σωκράτης.

"Socrates as a president of a séance" (Taylor).

A more moderated view is taken by R. Philippson, *Sokrates' Dialektik in Aristophanes' Wolken*, in Rhein. Mus. 1932: where Aristoph. is confirmed by the testimony of other witnesses (Xenoph., Arist. and partly also by Plato), we must follow his indications; which implies a correction of our view of Socr. in dogmatic direction.

E. Angelopoulos, *Aristophane et ses idées sur Socrate*, Athènes 1933, has seen a true problem, but did not resolve it in the right way.

Cf. my chapter on "The phrontisterion" in *Een keerpunt in Plato's denken*, Amsterdam 1936, p. 56-85.

(4) Aristotle 204—a. *Metaph.* A 6, 987 b¹⁻¹⁰.

Arist. is speaking here about Plato: in his youth Plato stood under Heraclitean influence as a disciple of Cratylus, who taught that all sensible things are in a perpetual flow and that knowledge about them is impossible. Later also he (Plato) took this view of things.

Σωκράτους δὲ περὶ μὲν τὰ ἡθικὰ πραγματευομένου, περὶ δὲ τῆς ὅλης φύσεως οὐθέν, ἐν μέντοι τούτοις τὸ καθόλου ζητοῦντος καὶ περὶ ὀρισμῶν ἐπιστήσαντος πρώτου τὴν διάνοιαν, ἐκείνον ἀποδεξάμενος διὰ τὸ τοιοῦτον ὑπέλαβεν ὡς περὶ ἐτέρων τοῦτο γινόμενον καὶ οὐ τῶν αἰσθητῶν τινός· ἀδύνατον γὰρ εἶναι τὸν κοινὸν ὅρον τῶν αἰσθητῶν τινός, αἰεὶ γε μεταβαλλόντων. Οὕτως μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα τῶν ὄντων ἰδέας προσηγόρευσε, τὰ δ' αἰσθητὰ παρὰ ταῦτα καὶ κατὰ ταῦτα λέγεσθαι πάντα· κατὰ μέθεξιν γὰρ εἶναι τὰ πολλὰ τῶν συνωνύμων [τοῖς εἶδεσιν].

b. Cf. *Metaph.* M 4, 1078 b²³⁻²⁵, 27-30.

About the origin of the theory of the Ideas. This doctrine was first conceived in reaction against Heracliteism, for of ever changing things no knowledge is possible. Therefore we must admit the existence of ἐτέρας τινὰς φύσεις παρὰ τὰς αἰσθητάς μενούσας.

Σωκράτους δὲ περὶ τᾶς ἡθικᾶς ἀρετᾶς πραγματευομένου καὶ περὶ τούτων ὀρίζεσθαι καθόλου ζητοῦντος πρώτου, —

Follows a long parenthesis: Democr. had confined himself to a few physical principles and defined only θερμόν and ψυχρόν; Pythagoreans also stopped short at a few ideas—καιρός, δίκαιον and γάμος—; these they reduced to numbers.

ἐκεῖνος δ' (ὁ Σωκράτης) εὐλόγως ἐζήτει τὸ τί ἐστίν. συλλογίζεσθαι γὰρ ἐζήτει, ἀρχὴ δὲ τῶν συλλογισμῶν τὸ τί ἐστί. — δύο γὰρ ἐστίν αἱ τις ἂν ἀποδοίη Σωκράτει δικαίως, τοὺς τ' ἐπακτικούς λόγους καὶ τὸ ὀρίζεσθαι καθόλου. ταῦτα γὰρ ἐστίν ἄμφω περὶ ἀρχὴν ἐπιστήμης. Ἀλλ' ὁ μὲν Σωκράτης τὰ καθόλου οὐ χωριστὰ ἐποίει οὐδὲ τοὺς ὀρισμούς· οἱ δ' ἐχώρισαν, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ὄντων ιδέας προσηγόρευσαν.

the
proprium
of Socrates

These two passages give us a criterium to distinguish between Socr. and Plato in the platonic dialogues.

c. *Eth. Eud.* I 5, 1216 b⁶⁻⁸:

ἐπιστήμας γὰρ ᾧ εἶναι πάσας τὰς ἀρετὰς (ὁ Σωκράτης), ὥσθ' ἅμα συμβαίνειν εἰδέναι τε τὴν δικαιοσύνην καὶ εἶναι δίκαιον.

virtue is
knowledge

Which is the main thesis of Socr. in the platonic dialogues, f.i. Laches, Hipp. Min., Prot., Gorg., Meno. Cf. Xen., *Mem.* III 9, 5: ἐφη δὲ καὶ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην πᾶσαν ἀρετὴν σοφίαν εἶναι.

d. *Eth. Nic.* VII 3, 1145 b²¹⁻²⁷:

ἀπορήσεις δ' ἂν τις πῶς ὑπολαμβάνων ὀρθῶς ἀκρατεύεται τις. ἐπιστάμενον μὲν οὖν οὐ φασὶ τινες οἷόν τε εἶναι· δεινὸν γὰρ ἐπιστήμης ἐνούσης, ὥς ᾤετο Σωκράτης, ἄλλο τι κρατεῖν καὶ περιέλκειν αὐτὸν ὥσπερ ἀνδράποδον¹. Σωκράτης μὲν γὰρ ὅλως ἐμάχετο πρὸς τὸν λόγον ὥς οὐκ οὔσης ἀκρασίας· οὐθένα γὰρ ὑπολαμβάνοντα πράττειν παρὰ τὸ βέλτιστον, ἀλλὰ δι' ἄγνοιαν².

οὐδεὶς ἐκὼν
ἁμαρτάνει

205—K. Joël, who denies the historical value of Xen., deems Arist. our most valuable source for the knowledge of Socr., next to Plato.

H. Maier, *Sokrates*, Berlin 1913, absolutely denies the value of Arist.'s testimony. It depends on Xen. (*Mem.* IV 6), and Xen. depends on Plato.

J. Burnet and A. E. Taylor also deny the independence of Arist.'s testimony: it depends on Plato.

W. D. Ross (*The Metaph. of Arist., comm. in A 6 and M 4*) rightly maintains that Arist. must have known certain important facts.

Is. van Dijk, *Socrates*, Haarlem 1923, pleaded judiciously for Plato and Arist. against H. Maier.

Th. Deman O.P., *Le témoignage d'Aristote sur Socrate*, Paris 1942, gives a complete collection and discussion of all the texts of Arist. on Socr.

O. Gigon, *Sokrates*, Bern 1947, who denies that we can have any real knowledge about the historical Socr., denies implicitly the value of Arist.'s testimony as well as of Plato's.

modern
judgment
about
Arist.

¹ ὥσπερ ἀνδράποδον - cf. Pl., *Prot.* 352 b.

² Cf. Pl., *Prot.* 345 d:

ἐγὼ γὰρ σχεδὸν τι οἶμαι τοῦτο, ὅτι οὐδεὶς τῶν σοφῶν ἀνδρῶν ἡγεῖται οὐδένα ἀνθρώπων ἐκόντα ἐξαμαρτάνειν οὐδὲ αἰσχρὰ τε καὶ κακὰ ἐκόντα ἐργάζεσθαι, ἀλλ' εὖ ἴσασιν ὅτι πάντες οἱ τὰ αἰσχρὰ καὶ τὰ κακὰ ποιοῦντες ἄκοντες ποιοῦσι.

2—SOCRATES' LIFE-WORK ACCORDING TO PLATO'S APOLOGY,
ILLUSTRATED BY THE SPEECH OF ALCIBIADES IN THE
SYMPOSIUM AND A PASSAGE IN THE THEAETETUS

Socr. finds
his calling

206—Pl., *Apol.* 20 c-24 b:

Socr. denies that he is able to educate men, like Gorgias or Prodicus or Hippias.

- Ἵπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως · „Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, τὸ σὸν τί ἐστι
πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ σοι αὐταὶ γεγόνασιν; οὐ γὰρ δήπου, σοῦ γε οὐδὲν
τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου, ἔπειτα τοσαύτη φήμη τε καὶ
λόγος γέγονεν, εἰ μὴ τι ἐπραττες ἄλλοιον ἢ οἱ πολλοί. Λέγε οὖν ἡμῖν τί ἐστιν,
20d ἵνα μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ αὐτοσχεδιάζωμεν.” Ταυτί μοι δοκεῖ δίκαια λέγειν ὁ
λέγων, καὶ γὰρ ὑμῖν πειράσομαι ἀποδείξαι τί ποτ' ἐστὶν τοῦτο ὃ ἐμοὶ πεποίηκεν
τό τε ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. Ἀκούετε δῆ. Καὶ ἴσως μὲν δόξω τισὶν ὑμῶν
παίζειν · εὖ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, δι' οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἐσχγκα. Ποίαν
δὴ σοφίαν ταύτην; ἥπερ ἐστὶν ἴσως ἀνθρωπίνη σοφία. Τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω
ταύτην εἶναι σοφός · οὗτοι δὲ τάχ' ἂν, οὐς ἄρτι ἔλεγον, μεῖζω τινὰ ἢ κατ'
e ἀνθρωπινον σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω τί λέγω · οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν
ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις φησὶ ψεύδεται τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. Καί
μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδὲ ἂν δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν ·
οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν λόγον ὃν ἂν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιοχρεῶν ὑμῖν τὸν λέγοντα
ἀνοίσω. Τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δὴ τίς ἐστὶν σοφία, καὶ οἷα, μάρτυρα ὑμῖν παρ-
21a ἔξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε που · οὗτος ἐμός τε
ἐταῖρος ἦν ἐκ νέου καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἐταῖρός τε καὶ συνέφυγε τὴν φυγὴν
ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατῆλθε. Καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς
ἐφ' ὃ τι ὀρμήσειεν. Καὶ δὴ ποτε καὶ εἰς Δελφοῦς ἐλθὼν ἐτόλμησε τοῦτο μαν-
τεύσασθαι — καὶ ὅπερ λέγω, μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες — ἤρετο γὰρ δὴ εἴ τις
ἐμοῦ εἴη σοφώτερος · ἀνεῖλεν οὖν ἡ Πυθία μηδὲνα σοφώτερον εἶναι. Καὶ
τούτων πέρι ὁ ἀδελφός ὑμῖν αὐτοῦ οὗτοσι μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύ-
τηκεν.
- b Σκέψασθε δὴ ὧν ἕνεκα ταῦτα λέγω · μέλλω γὰρ ὑμᾶς διδάξειν ὅθεν μοι ἡ
διαβολὴ γέγονεν. Ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμούμην οὕτως · „Τί ποτε
λέγει ὁ θεὸς καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν σύν-
οἶδα ἐμαυτῷ σοφός ὢν · τί οὖν ποτε λέγει, φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι;
οὐ γὰρ δήπου ψεύδεται γε · οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ.” Καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἡπόρουν
τί ποτε λέγει · ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην.
Ἦλθον ἐπὶ τινὰ τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὡς ἐνταῦθα, εἴπερ που, ἐλέγξω
c τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ ὅτι · „Οὗτοσι ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι,
σὺ δ' ἐμὲ ἐφησθα.” Διασκοπῶν οὖν τοῦτον — ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν ·

p

e

27

C

P

ἔχειν ἀμάρτημα ὅπερ καὶ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοὶ · διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι, ἕκαστος ἡξίου καὶ τᾶλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι, καὶ αὐτῶν αὕτη ἡ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν · ὥστε
 e με ἑμαυτὸν ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ πότερα δεξαίμην ἂν οὕτως ὥσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφοτέρω αἱ ἐκείνοι ἔχουσιν ἔχειν. Ἀπεκρινάμην οὖν ἑμαυτῷ καὶ τῷ χρησμοῦ ὅτι μοι λυσιτελοῖ ὥσπερ ἔχω ἔχειν.

Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοὶ μὲν ἀπέχθεται
 23a μοι γεγόνاسι καὶ οἶαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι. Οἶονται γάρ με ἐκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφὸν αἰ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω · τὸ δὲ κινδυνεύει, ὃ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶν καὶ οὐδενός · καὶ φαίνεται τοῦτον * λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι
 b ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος, ὥσπερ ἂν <εἰ> εἴποι ὅτι · „Οὗτος ὑμῶν, ὃ ἀνθρωποι, σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἔγνωκεν ὅτι οὐδενὸς ἀξίός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν.” Ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιῶν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ τῶν ξένων ἂν τινα οἶμαι σοφὸν εἶναι · καὶ ἐπειδὴ μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. Καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως πρᾶξαι μοι σχολὴ γέγονεν ἀξίον λόγου οὔτε τῶν οἰκείων, ἀλλ' ἐν πενίᾳ μυρία εἰμι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ
 c λατρείαν.

Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες, οἷς μάλιστα σχολὴ ἐστὶν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων, αὐτόματοι, χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώπων καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται · εἶτα ἐπιχειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν · κᾶπειτα, οἶμαι, εὐρίσκουσι πολλὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων, εἰδόντων δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. Ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐξεταζόμενοι
 d ἐμοὶ ὀργίζονται, ἀλλ' οὐχ αὐτοῖς, καὶ λέγουσιν ὡς Σωκράτης τίς ἐστι μιαιώτατος καὶ διαφθείρει τοὺς νέους. Καὶ ἐπειδὴ τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ ὅ τι ποιῶν καὶ ὅ τι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν · ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν, ὅτι „τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς” καὶ „θεοὺς μὴ νομίζειν” καὶ „τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν”. Τὰ γὰρ ἀληθῆ, οἶμαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατὰδηλοι γίνονται προσποιούμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν. Ἄτε οὖν, οἶμαι, φιλό-
 e τιμοὶ ὄντες, καὶ σφοδροί, καὶ πολλοί, καὶ συντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὄντα καὶ πάλαι καὶ νῦν σφοδρῶς διαβάλλοντες. Ἐκ τούτων καὶ Μέλητος μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Λύκων, Μέλητος μὲν

* Perhaps better τοῦτο: “he seems to say this of S. and to have used my name to it, taking me as an example.” — (δὲ copulative).

ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, "Αὐτοὺς δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολι-
 τικῶν, Λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων. "Ὡστε, ὅπερ ἀρχόμενος ἐγὼ ἔλεγον, 24a
 θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἷός τ' εἶην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν
 οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ οὕτω πολλὴν γεγонуῖαν. Ταῦτ' ἔστιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
 ναῖοι, τάληθ' ἢ καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἀποκρυψάμενος ἐγὼ λέγω
 οὐδ' ὑποστειλάμενος. Καί τοι οἶδα σχεδὸν ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι · ὁ καὶ
 τεκμήριον ὅτι ἀληθ' ἢ λέγω, καὶ ὅτι αὕτη ἔστιν ἡ διαβολή ἢ ἐμή, καὶ τὰ αἵτια
 ταῦτά ἐστιν. Καὶ ἐάν τε νῦν, ἐάν τε αὖθις ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὐρήσετε. b

207—Pl., *Apol.* 28 b-30 c; 30 d-31 c:

"Ἴσως δ' ἂν οὖν εἴποι τις · „Εἰτ' οὐκ αἰσχύνῃ, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπι-
 τήδευμα ἐπιτηδεύσας ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν;" Ἐγὼ δὲ τοῦτ' ἂν
 δίκαιον λόγον ἀντίποιμι, ὅτι · „Οὐ καλῶς λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἶε δεῖν
 κινδυνὸν ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα οὗτοῦ τι καὶ σμικρὸν ὄφελός
 ἐστίν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖν, ὅταν πράττῃ, πότερον δίκαια ἢ ἀδίκαια
 πράττει καὶ ἄνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. Φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῷ λόγῳ εἶεν
 τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτήκασιν, οἳ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος c
 ὕος, δς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησεν παρὰ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομεῖναι,
 ὥστε, ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἐκτορα ἀποκτεῖναι, θεὸς
 οὔσα, οὕτωςί πως, ὡς ἐγὼ οἶμαι · „ὦ παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ
 ἐταίρῳ τὸν φόνον καὶ Ἐκτορα ἀποκτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανῇ · „αὐτίκα γάρ
 τοι, φησί, μεθ' Ἐκτορα πότμος ἐτοῖμος ·" ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας τοῦ μὲν θανάτου d
 καὶ τοῦ κινδύνου ὀλιγόωρησε, πολὺ δὲ μᾶλλον δείσας τὸ ζῆν κακὸς ὢν καὶ τοῖς
 φίλοις μὴ τιμωρεῖν · „Αὐτίκα, φησί, τεθναίην δίκην ἐπιθείς τῷ ἀδικοῦντι,
 ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν, ἀχθος ἀρούρης." Μὴ
 αὐτὸν οἶε φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου;" Οὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ · οὐ ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι ἢ
 ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μὴδὲν
 ὑπολογιζόμενον μῆτε θάνατον μῆτε ἄλλο μὴδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν με e
 οἱ ἄρχοντες ἔταττον οὐς ὑμεῖς εἴλεσθε ἄρχειν μου καὶ ἐν Ποτειδαίᾳ καὶ ἐν
 Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὐ ἐκεῖνοι ἔταττον ἔμενον ὥσπερ καὶ
 ἄλλοι τις καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὡς ἐγὼ φήθην
 τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν καὶ τοὺς
 ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβηθεῖς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὅτιοῦν πράγμα, λίποιμι τὴν
 τάξιν. Δεινὸν τὰν εἶη, καὶ ὡς ἀληθῶς τότ' ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστή- 29a
 ριον ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι, ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιώς θάνατον καὶ
 οἰόμενος σοφὸς εἶναι οὐκ ὢν.

Τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ δοκεῖν σοφὸν

Socr.'
 mission a
 service to
 the god
 (Apollo)

c

d

e

- εἶναι μὴ ὄντα · δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἃ οὐκ οἶδεν. Οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον, οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὄν τῶν ἀγαθῶν,
- b δεδίασι δ' ὥς εὖ εἰδότες ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστὶ. Καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὕτη ἢ ἐπονείδιστος ἢ τοῦ οἶσθαι εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν; Ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δὴ τῷ σοφώτερός τοι φαίην εἶναι, τούτῳ ἄν, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν Ἀίδου, οὕτω καὶ οἶμαι οὐκ εἰδέναι. Τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρόν ἐστιν οἶδα. Πρὸ οὖν τῶν κακῶν ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ φεύξομαι.
- c Ὡστε οὐδ' εἴ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε Ἀνύτῳ ἀπιστήσαντες, ὃς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν ἢ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἶδόν τ' εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖναί με, λέγων πρὸς ὑμᾶς ὥς, εἰ διαφευξοίμην, ἦδη ἂν ὑμῶν οἱ ὑεῖς ἐπιτηδεύοντες ἃ Σωκράτης διδάσκει πάντες παντάπασι διαφθαρήσονται · — εἴ μοι πρὸς ταῦτα εἴποιτε · „Ὡ Σώκρατες, νῦν μὲν Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφιεμέν σε, ἐπὶ τούτῳ μέντοι ἐφ' ᾧ τε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσῃ διατρίβειν
- d μὴδὲ φιλοσοφεῖν· ἐάν δὲ ἄλλῳς ἔτι τοῦτο πράττων, ἀποθανῇ” — εἰ οὖν με, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τούτοις ἀφίετε, εἴποίμ' ἂν ὑμῖν ὅτι · „Ἐγὼ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἔωσπερ ἂν ἐμπνέω καὶ οἶός τε ὦ, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρακελευόμενός τε καὶ ἐνδεικνύμενος ὅτῳ ἂν αἰεὶ ἐντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἷά περ εἴωθα, ὅτι · „Ὡ ἄριστε ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ὢν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκίμωντάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνη ἐπιμελουμένος ὅπως σοι ἔσται ὥς πλείστα, καὶ δόξης καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς ὅπως ὥς βελτίστη ἔσται οὐκ ἐπιμελῇ οὐδὲ φροντίζεις;” Καὶ ἐάν τις ὑμῶν ἀμφισβήτησῃ καὶ φῇ ἐπιμελεῖσθαι, οὐκ εὐθύς ἀφῆσω αὐτὸν οὐδ' ἅπειμι, ἀλλ' ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ ἐάν μοι μὴ
- 30a δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετὴν, φάναι δέ, ὀνειδιῶ ὅτι τὰ πλείστου ἄξια περὶ ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ φαυλότερα περὶ πλείονος. Ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ πρεσβυτέρῳ ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω ποιήσω, καὶ ξένῳ καὶ ἀστῶ, μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ μου ἐγγυτέρῳ ἐστὲ γένει. Ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεός, εὖ ἴστε. Καὶ ἐγὼ οἶμαι οὐδέν πω ὑμῖν μεῖζον ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν.
- Οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι ἢ πείθων ὑμῶν καὶ νεωτέρους
- b καὶ πρεσβυτέρους μῆτε σωμάτων ἐπιμελεῖσθαι μῆτε χρημάτων πρότερον μὴδὲ οὕτω σφόδρα ὥς τῆς ψυχῆς ὅπως ὥς ἀρίστη ἔσται, λέγων ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίγνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα καὶ ἰδία καὶ δημοσία. Εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων διαφθεῖρω τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά · εἰ δὲ τίς μέ φησιν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει.

Πρὸς ταῦτα, φαίην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ ἢ μή, καὶ ἢ ἀφίετέ με ἢ μὴ ἀφίετε, ὥς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσοντος ἄλλα, οὐδ' εἰ μέλλω c
πολλάκις τεθνάναι." —

Νῦν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολο- d
γεῖσθαι, ὥς τις ἂν οἶοιτο, ἀλλὰ ὑπὲρ ὑμῶν, μή τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ
θεοῦ δόσιν ὑμῖν, ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. Ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ ῥαδίως e
ἄλλον τοιοῦτον εὐρήσετε, ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον
τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἱππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους
δὲ νωθεστέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος · οἷον δὴ μοι δοκεῖ
ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθηκέναι τοιοῦτόν τινα, δς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων
καὶ ὀνειδίζων ἓνα ἕκαστον οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην, πανταχοῦ προσ- 31a
καθίζων. Τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥαδίως ὑμῖν γενήσεται, ὦ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν
ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου. Ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ
νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἄν με πειθόμενοι Ἀνύτῳ ῥαδίως ἂν
ἀποκτείναιτε · εἴτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἄν, εἰ μὴ τινα
ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψει κηδόμενος ὑμῶν. "Οτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὦν
τοιοῦτος οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ πόλει δεδοσθαι, ἐνθὲνδε ἂν κατανοήσαιτε ·
οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμαυτοῦ ἀπάντων ἡμεληκέναι καὶ b
ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τοσαῦτα ἤδη ἔτη, τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν
ἀεὶ ἰδίᾳ ἐκάστῳ προσιόντα, ὥσπερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πειθοντα
ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς. Καὶ εἰ μέντοι τι ἀπὸ τούτων ἀπέλαυνον καὶ μισθὸν λαμβά-
νων ταῦτα παρεκελευόμην, εἶχον ἄν τινα λόγον · νῦν δὲ ὁράτε δὴ καὶ αὐτοὶ
ὅτι οἱ κατήγοροι, τᾶλλα πάντα ἀναισχύντως οὕτω κατηγοροῦντες, τοῦτό γε
οὐχ οἷοί τε ἐγένοντο ἀπαναισχυντῆσαι, παρασχόμενοι μάρτυρα, ὥς ἐγὼ ποτέ c
τινα ἢ ἐπραξάμην μισθὸν ἢ ἤτησα. Ἰκάνον γάρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν
μάρτυρα ὥς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

208—a. Pl., *Symp.* 215 a-216 c:

Alcibiades'
oration
about Socr.

Σωκράτη δ' ἐγὼ ἐπαινέειν, ὦ ἄνδρες, οὕτως ἐπιχειρήσω, δι' εἰκόνων. Οὗτος
μὲν οὖν ἴσως οἰήσεται ἐπὶ τὰ γελοιότερα · ἔσται δ' ἡ εἰκὼν τοῦ ἀληθοῦς ἕνεκα,
οὐ τοῦ γελοίου. Φημὶ γὰρ δὴ ὁμοιότατον αὐτὸν εἶναι τοῖς σιληνοῖς τούτοις,
τοῖς ἐν τοῖς ἔρμογλυφείοις καθημένοις, οὐστinas ἐργάζονται οἱ δημιουργοὶ 215b
σύριγγας ἢ αὐλοὺς ἔχοντας, οἷ, διχάδε διοιχθέντες, φαίνονται ἐνδοθεν ἀγάλματα
ἔχοντες θεῶν. Καὶ φημὶ αὖ ἔοικέναι αὐτὸν τῷ σατύρῳ τῷ Μαρσῳ. "Οτι μὲν
οὖν, τό γε εἶδος, ὅμοιος εἶ τούτοις ὦ Σώκρατες, οὐδ' αὐτὸς ἄν που ἀμφισβητή-
σαις · ὥς δὲ καὶ τᾶλλα ἔοικας, μετὰ τοῦτο ἄκουε. Ὑβριστης εἶ · ἢ οὐ; ἐὰν γὰρ
μὴ ὁμολογῇς, μάρτυρας παρέξομαι. Ἀλλ' οὐκ αὐλητής; πολὺ γε θαυμασιώτερος
ἐκείνου. Ὁ μὲν γε δι' ὀργάνων ἐκῆλει τοὺς ἀνθρώπους τῇ ἀπὸ τοῦ στόματος c
δυνάμει, καὶ ἔτι νυνὶ δς ἂν τὰ ἐκείνου αὐλῇ · ἀ γὰρ "Ολυμπος ἡὔλει, Μαρσῳ

λέγω, τούτου διδάξαντος. Τὰ οὖν ἐκείνου, ἐάντε ἀγαθὸς αὐλητῆς αὐλῇ, ἐάντε φαύλῃ αὐλητρίς, μόνα κατέχεσθαι ποιεῖ καὶ δηλοῖ τοὺς τῶν θεῶν τε καὶ τελετῶν δεομένους, διὰ τὸ θεῖα εἶναι. Σὺ δ' ἐκείνου τοσοῦτον μόνον διαφέρεις, ὅτι, ἄνευ
 d ὀργάνων, ψιλοῖς λόγοις, ταῦτόν τοῦτο ποιεῖς. Ἡμεῖς γοῦν, ὅταν μὲν τοῦ ἄλλου ἀκούωμεν λέγοντος, καὶ πάνυ ἀγαθοῦ ῥήτορος, ἄλλους λόγους, οὐδὲν μέλει, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐδενί · ἐπειδὴν δὲ σοῦ τις ἀκούῃ, ἢ τῶν σῶν λόγων ἄλλου λέγοντος, καὶ πάνυ φαῦλος ἢ ὁ λέγων, ἐάντε γυνὴ ἀκούῃ, ἐάντε ἀνὴρ, ἐάντε μειράκιον, ἐκπεπληγμένοι ἐσμέν καὶ κατεχόμεθα.

Ἐγὼ γοῦν, ὦ ἄνδρες, εἰ μὴ ἔμελλον κοιμῶν δόξειν μεθύειν, εἶπον ὁμόσας ἂν ὑμῖν οἷα δὴ πέπονθα αὐτὸς ὑπὸ τῶν τούτου λόγων καὶ πάσχω ἔτι καὶ νυνί. Ὅταν γὰρ ἀκούω, πολὺ μοι μᾶλλον ἢ τῶν κορυβαντιῶντων ἢ τε καρδία πηδᾷ, καὶ δάκρυα ἐκχεῖται ὑπὸ τῶν λόγων τῶν τούτου · ὁρῶ δὲ καὶ ἄλλους παμπόλλους τὰ αὐτὰ πάσχοντας. Περικλέους δὲ ἀκούων καὶ ἄλλων ἀγαθῶν ῥητόρων, εὔ μὲν ἡγούμην λέγειν, τοιοῦτον δ' οὐδὲν ἔπασχον, οὐδ' ἐθεορύβητό μου ἡ ψυχὴ, οὐδ' ἡγανάκτει ὥς ἀνδραποδωδῶς διακειμένου. Ἀλλ' ὑπὸ τουτοῦ τοῦ
 216a Μαρσίου πολλάκις δὴ οὕτω διετέθην, ὥστε μοι δόξαι μὴ βιωτὸν εἶναι ἔχοντι ὥς ἔχω. Καὶ ταῦτα, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔρεῖς ὥς οὐκ ἀληθῆ. Καὶ ἔτι γε νῦν ξύνοιδ' ἐμαυτῷ ὅτι, εἰ ἐθέλοιμι παρέχειν τὰ ὅσα, οὐκ ἂν καρτερήσαιμι, ἀλλὰ ταῦτα ἂν πάσχοιμι. Ἀναγκάζει γὰρ με ὁμολογεῖν ὅτι, πολλοῦ ἐνδεὲς ὢν αὐτός, ἔτι ἐμαυτοῦ μὲν ἀμελῶ, τὰ δ' Ἀθηναίων πράττω. Βία οὖν, ὥστερ ἀπὸ τῶν Σειρήνων, ἐπισχόμενος τὰ ὅσα, οἴχομαι φεύγων, ἵνα μὴ αὐτοῦ καθήμενος
 b παρὰ τούτῳ καταγερᾶσω. Πέπονθα δὲ πρὸς τοῦτον μόνον ἀνθρώπων, ὃ οὐκ ἂν τις οἶοιτο ἐν ἐμοὶ ἐνεῖναι, τὸ αἰσχύνεσθαι ὄντινόν. Ἐγὼ δὲ τοῦτον μόνον αἰσχύνομαι · ξύνοιδα γὰρ ἐμαυτῷ, ἀντιλέγειν μὲν οὐ δυναμένῳ ὥς οὐ δεῖ ποιεῖν ἂ οὗτος κελεύει, ἐπειδὴν δὲ ἀπέλθω, ἡττημένῳ τῆς τιμῆς τῆς ὑπὸ τῶν πολλῶν · δραπετεύω οὖν αὐτὸν καὶ φεύγω, καί, ὅταν ἴδω, αἰσχύνομαι τὰ ὁμολογημένα.
 c Καὶ πολλάκις μὲν ἡδέως ἂν ἴδοιμι αὐτὸν μὴ ὄντα ἐν ἀνθρώποις · εἰ δ' αὖ τοῦτο γένοιτο, εὔ οἶδα ὅτι πολὺ μεῖζον ἂν ἀχθοίμην, ὥστε οὐκ ἔχω ὅτι χρῆσθαι τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ.

It is on this chapter mostly that H. Maier based his interpretation that Socr. was a moral and religious preacher, a missionary, much more than a dialectician (H. Maier, *Sokrates*, Berlin 1913).

Cf. Pl., *Laches*, 187 e (Nicias speaks):

οὐ μοι δοκεῖς εἰδέναι ὅτι, ὅς ἂν ἐγγύτατα Σωκράτους ἢ [λόγῳ ὥστερ γένει καὶ πλησιάζῃ διαλεγόμενος], ἀνάγκη αὐτῷ, ἐὰν ἄρα καὶ περὶ ἄλλου τοῦ πρότερον ἄρξῃται διαλέγεσθαι, μὴ παύεσθαι ὑπὸ τούτου περιαγόμενον τῷ λόγῳ, πρὶν ἂν ἐμπέσῃ εἰς τὸ διδόναι περὶ αὐτοῦ λόγον, ὅντινα τρόπον νῦν τε ζῇ καὶ ὅντινα τὸν παρεληλυθότα βίον βεβίωκεν · ἐπειδὴν δ' ἐμπέσῃ, ὅτι οὐ πρότερον αὐτὸν ἀφῆσει Σωκράτης, πρὶν ἂν βασανίσῃ ταῦτα εὔ τε καὶ καλῶς ἀπαντα.

his
 σωφροσύνη

b. Ib., 216 c-217 a:

Καὶ ὑπὸ μὲν δὴ τῶν αὐλημάτων καὶ ἐγὼ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τοιαῦτα πεπόνθασιν

E

217a

c. Ib., 219 e-220 d:

Socr. in the
camp near
Potidaea

220a

q

3

1000 8 2 2008 2009 2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028 2029 2030 2031 2032 2033 2034 2035 2036 2037 2038 2039 2040 2041 2042 2043 2044 2045 2046 2047 2048 2049 2050 2051 2052 2053 2054 2055 2056 2057 2058 2059 2060 2061 2062 2063 2064 2065 2066 2067 2068 2069 2070 2071 2072 2073 2074 2075 2076 2077 2078 2079 2080 2081 2082 2083 2084 2085 2086 2087 2088 2089 2090 2091 2092 2093 2094 2095 2096 2097 2098 2099 2100 2101 2102 2103 2104 2105 2106 2107 2108 2109 2110 2111 2112 2113 2114 2115 2116 2117 2118 2119 2120 2121 2122 2123 2124 2125 2126 2127 2128 2129 2130 2131 2132 2133 2134 2135 2136 2137 2138 2139 2140 2141 2142 2143 2144 2145 2146 2147 2148 2149 2150 2151 2152 2153 2154 2155 2156 2157 2158 2159 2160 2161 2162 2163 2164 2165 2166 2167 2168 2169 2170 2171 2172 2173 2174 2175 2176 2177 2178 2179 2180 2181 2182 2183 2184 2185 2186 2187 2188 2189 2190 2191 2192 2193 2194 2195 2196 2197 2198 2199 2200 2201 2202 2203 2204 2205 2206 2207 2208 2209 2210 2211 2212 2213 2214 2215 2216 2217 2218 2219 2220 2221 2222 2223 2224 2225 2226 2227 2228 2229 2230 2231 2232 2233 2234 2235 2236 2237 2238 2239 2240 2241 2242 2243 2244 2245 2246 2247 2248 2249 2250 2251 2252 2253 2254 2255 2256 2257 2258 2259 2260 2261 2262 2263 2264 2265 2266 2267 2268 2269 2270 2271 2272 2273 2274 2275 2276 2277 2278 2279 2280 2281 2282 2283 2284 2285 2286 2287 2288 2289 2290 2291 2292 2293 2294 2295 2296 2297 2298 2299 2300 2301 2302 2303 2304 2305 2306 2307 2308 2309 2310 2311 2312 2313 2314 2315 2316 2317 2318 2319 2320 2321 2322 2323 2324 2325 2326 2327 2328 2329 2330 2331 2332 2333 2334 2335 2336 2337 2338 2339 2340 2341 2342 2343 2344 2345 2346 2347 2348 2349 2350 2351 2352 2353 2354 2355 2356 2357 2358 2359 2360 2361 2362 2363 2364 2365 2366 2367 2368 2369 2370 2371 2372 2373 2374 2375 2376 2377 2378 2379 2380 2381 2382 2383 2384 2385 2386 2387 2388 2389 2390 2391 2392 2393 2394 2395 2396 2397 2398 2399 2400 2401 2402 2403 2404 2405 2406 2407 2408 2409 2410 2411 2412 2413 2414 2415 2416 2417 2418 2419 2420 2421 2422 2423 2424 2425 2426 2427 2428 2429 2430 2431 2432 2433 2434 2435 2436 2437 2438 2439 2440 2441 2442 2443 2444 2445 2446 2447 2448 2449 2450 2451 2452 2453 2454 2455 2456 2457 2458 2459 2460 2461 2462 2463 2464 2465 2466 2467 2468 2469 2470 2471 2472 2473 2474 2475 2476 2477 2478 2479 2480 2481 2482 2483 2484 2485 2486 2487 2488 2489 2490 2491 2492 2493 2494 2495 2496 2497 2498 2499 2500 2501 2502 2503 2504 2505 2506 2507 2508 2509 2510 2511 2512 2513 2514 2515 2516 2517 2518 2519 2520 2521 2522 2523 2524 2525 2526 2527 2528 2529 2530 2531 2532 2533 2534 2535 2536 2537 2538 2539 2540 2541 2542 2543 2544 2545 2546 2547 2548 2549 2550 2551 2552 2553 2554 2555 2556 2557 2558 2559 2560 2561 2562 2563 2564 2565 2566 2567 2568 2569 2570 2571 2572 2573 2574 2575 2576 2577 2578 2579 2580 2581 2582 2583 2584 2585 2586 2587 2588 2589 2590 2591 2592 2593 2594 2595 2596 2597 2598 2599 2600 2601 2602 2603 2604 2605 2606 2607 2608 2609 2610 2611 2612 2613 2614 2615 2616 2617 2618 2619 2620 2621 2622 2623 2624 2625 2626 2627 2628 2629 2630 2631 2632 2633 2634 2635 2636 2637 2638 2639 2640 2641 2642 2643 2644 2645 2646 2647 2648 2649 2650 2651 2652 2653 2654 2655 2656 2657 2658 2659 2660 2661 2662 2663 2664 2665 2666 2667 2668 2669 2670 2671 2672 2673 2674 2675 2676 2677 2678 2679 2680 2681 2682 2683 2684 2685 2686 2687 2688 2689 2690 2691 2692 2693 2694 2695 2696 2697 2698 2699 2700 2701 2702 2703 2704 2705 2706 2707 2708 2709 2710 2711 2712 2713 2714 2715 2716 2717 2718 2719 2720 2721 2722 2723 2724 2725 2726 2727 2728 2729 2730 2731 2732 2733 2734 2735 2736 2737 2738 2739 2740 2741 2742 2743 2744 2745 2746 2747 2748 2749 2750 2751 2752 2753 2754 2755 2756 2757 2758 2759 2760 2761 2762 2763 2764 2765 2766 2767 2768 2769 2770 2771 2772 2773 2774 2775 2776 2777 2778 2779 2780 2781 2782 2783 2784 2785 2786 2787 2788 2789 2790 2791 2792 2793 2794 2795 2796 2797 2798 2799 2800 2801 2802 2803 2804 2805 2806 2807 2808 2809 2810 2811 2812 2813 2814 2815 2816 2817 2818 2819 2820 2821 2822 2823 28

- d χαμύνια ἐξενεγκάμενοι, ἅμα μὲν ἐν τῷ ψύχει καθηῦδον, ἅμα δ' ἐφύλαττον αὐτὸν εἰ καὶ τὴν νύκτα ἐστήζοι. Ὁ δὲ εἰστήκει μέχρι ἕως ἐγένετο καὶ ἥλιος ἀνέσχεν. Ἐπειτα ὥχεται ἀπιών, προσευξάμενος τῷ ἡλίῳ.

his obstetric art 209—a. Pl., *Theaet.* 149 a-b; 150 b-d; 151 a-b:

Εἴτα, ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκοας ὡς ἐγὼ εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς, Φαιναρέτης; ΘΕΑΙ. Ἦδη τοῦτό γε ἤκουσα. ΣΩ. Ἄρα καὶ ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐτὴν τέχνην ἀκήκοας; ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς. ΣΩ. Ἄλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κατείπης πρὸς τοὺς ἄλλους. λέληθα γάρ, ὦ ἐταῖρε, ταύτην ἔχων τὴν τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ, ὅτι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν.

- (150b) Τῇ δέ γ' ἐμῇ τέχνῃ τῆς μαιεύσεως τὰ μὲν ἄλλα ὑπάρχει ὅσα ἐκείναις, διαφέρει δὲ τῷ τε ἀνδρας ἀλλὰ μὴ γυναικας μαιεύεσθαι καὶ τῷ τὰς ψυχὰς αὐτῶν τικτούσας ἐπισκοπεῖν ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα. Μέγιστον δὲ τοῦτ' ἐνὶ τῇ
 c ἡμετέρᾳ τέχνῃ, βασανίζειν δυνατόν εἶναι παντὶ τρόπῳ πότερον εἶδωλον καὶ ψεῦδος ἀποτίκτει τοῦ νέου ἢ διάνοια ἢ γόνιμόν τε καὶ ἀληθές. Ἐπεὶ τόδε γε καὶ ἐμοὶ ὑπάρχει ὅπερ ταῖς μαίαις· ἄγονός εἰμι σοφίας, καὶ ὅπερ ἤδη πολλοὶ μοι ὠνείδισαν, ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἐρωτῶ, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀποφαίνομαι περὶ οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν σοφόν, ἀληθές ὀνειδίζουσιν. τὸ δὲ αἴτιον τούτου τόδε· μαιεύεσθαι με ὁ θεὸς ἀναγκάζει, γεννᾶν δὲ ἀπεκώλυσεν. εἰμὶ δὴ οὖν
 d αὐτὸς μὲν οὐ πάνυ τι σοφός, οὐδέ τί μοι ἔστιν εὖρημα τοιοῦτο γεγονὸς τῆς ἐμῆς ψυχῆς ἐκγονον· οἱ δ' ἐμοὶ συγγιγνόμενοι τὸ μὲν πρῶτον φαίνονται ἐνιοὶ μὲν καὶ πάνυ ἀμαθεῖς, πάντες δὲ προϋούσης τῆς συνουσίας, οἷσπερ ἂν ὁ θεὸς παρείκη, θαυμαστὸν ὅσον ἐπιδιδόντες, ὡς αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι· καὶ τοῦτο ἐναργές ὅτι παρ' ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες, ἀλλ' αὐτοὶ παρ' αὐτῶν πολλὰ καὶ καλὰ εὐρόντες τε καὶ τεκόντες.

(151a⁵) πάσχουσι δὲ δὴ οἱ ἐμοὶ συγγιγνόμενοι καὶ τοῦτο ταῦτόν ταῖς τικτούσαις· ὠδίνουσι γὰρ καὶ ἀπορίας ἐμπίμπλονται νύκτας τε καὶ ἡμέρας πολὺ μᾶλλον ἢ 'κεῖναι· ταύτην δὲ τὴν ὠδῖνα ἐγείρειν τε καὶ ἀποπαύειν ἢ ἐμὴ τέχνη δύναται.

he is like an electric eel

b. Cf. Pl., *Meno* 80 a (Meno speaks):

ὦ Σώκратες, ἤκουον μὲν ἔγωγε πρὶν καὶ συγγενέσθαι σοι, ὅτι σὺ οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτός τε ἀπορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖς ἀπορεῖν· καὶ νῦν, ὡς γέ μοι δοκεῖς, γοητεύεις με καὶ φαρμάττεις καὶ ἀτεχνῶς κατεπάδεις, ὥστε μεστὸν ἀπορίας γεγονέναι. καὶ δοκεῖς μοι παντελῶς, εἰ δεῖ τι καὶ σκῶψαι, ὁμοιότατος εἶναι τό τε εἶδος καὶ τᾶλλα ταύτῃ τῇ πλατεῖᾳ νάρκῃ τῇ θαλαττίᾳ. καὶ γὰρ αὕτη τὸν ἀεὶ πλησιάζοντα καὶ ἀπτόμενον ναρκᾶν ποιεῖ· καὶ σὺ δοκεῖς μοι νῦν ἐμὲ τοιοῦτόν τι πεπονηκέναι, [ναρκᾶν]. ἀληθῶς γὰρ ἔγωγε καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ στόμα ναρκῶ, καὶ οὐκ ἔχω ὅ τι ἀποκρίνωμαί σοι.

3—THE DIALECTIC METHOD

210—Pl., *Laches* 190 c-199 e.

Two Athenians are consulting the generals Nicias and Lamachus about the education of their sons: is it useful to teach them the practice of arms? Socr. is called in for advice. He reduces the question to that of virtue, the purpose being that the souls of the boys are made better. Now, what is virtue?

Socr. in
search of a
definition

ΣΩ. Μὴ τοίνυν, ὦ ἄριστε, περὶ ὅλης ἀρετῆς εὐθέως σκοπώμεθα· πλεόν γάρ ἴσως ἔργον· ἀλλὰ μέρους τινὸς περὶ πρῶτον ἴδωμεν, εἰ ἱκανῶς ἔχομεν πρὸς τὸ εἰδέναι· καὶ ἡμῖν, ὡς τὸ εἰκός, ῥάων ἢ σκέψις ἔσται.

ΛΑ. Ἄλλ' οὕτω ποιῶμεν, ὦ Σώκратες, ὡς σὺ βούλει.

190d

ΣΩ. Τί οὖν ἂν προελοιμέθα τῶν τῆς ἀρετῆς μερῶν; Ἡ δῆλον δὴ ὅτι τοῦτο εἰς δὲ τείνειν δοκεῖ ἢ ἐν τοῖς ὅπλοις μάθησις; δοκεῖ δὲ πού τοις πολλοῖς εἰς ἀνδρείαν. Ἡ γάρ;

ΛΑ. Καὶ μάλα δὴ οὕτω δοκεῖ.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν πρῶτον ἐπιχειρήσωμεν, ὦ Λάχης, εἰπεῖν, ἀνδρεία τί ποτ' ἐστίν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο σκεψόμεθα καὶ ὅτῳ ἂν τρόπῳ τοῖς νεανίσκοις παραγένοντο, καθ' ὅσον οἶόν τε ἐξ ἐπιτηδευμάτων τε καὶ μαθημάτων παραγέ-
νέσθαι. Ἄλλὰ πειρῶ εἰπεῖν ὃ λέγω, τί ἐστὶν ἀνδρεία.

first
definition

ΛΑ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκратες, οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν· εἰ γὰρ τις ἐθέλοι ἐν τῇ τάξει μένων ἀμύνεσθαι τοὺς πολεμίους καὶ μὴ φεύγει, εὖ ἴσθι ὅτι ἀνδρεῖος ἂν εἴη.

ΣΩ. Εὖ μὲν λέγεις, ὦ Λάχης· ἀλλ' ἴσως ἐγὼ αἴτιος, οὐ σαφῶς εἰπών, τὸ σὲ ἀποκρίνασθαι μὴ τοῦτο δὲ διανοούμενος ἡρόμην, ἀλλ' ἔτερον.

ΛΑ. Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκратες;

ΣΩ. Ἐγὼ φράσω, ἂν οἶός τε γένωμαι. Ἀνδρεῖός που οὗτος δὴ καὶ σὺ λέγεις, ὃς ἂν ἐν τῇ τάξει μένων μάχηται τοῖς πολεμίοις.

191a

ΛΑ. Ἐγὼ γοῦν φημί.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἐγώ. Ἀλλὰ τί αὖ ὅδε, ὃς ἂν φεύγων μάχηται τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ μὴ μένων;

ΛΑ. Πῶς φεύγων;

ΣΩ. Ὡςπερ που καὶ Σκύθαι λέγονται οὐχ ἥττον φεύγοντες ἢ διώκοντες μάχεσθαι, καὶ Ὀμηρός που ἐπαινῶν τοὺς τοῦ Αἰνείου ἵππους κραιπνὰ μάλ' ἔνθα καὶ ἔνθα ἔφη αὐτοὺς ἐπίστασθαι διώκειν ἢ δὲ φέβεσθαι· καὶ αὐτὸν τὸν Αἰνεῖαν κατὰ τοῦτ' ἐνεκωμίασε, κατὰ τὴν τοῦ φόβου ἐπιστήμην, καὶ εἶπεν αὐτὸν εἶναι μῆστωρα φόβοιο.

b

ΛΑ. Καὶ καλῶς γε, ὦ Σώκратες· περὶ ἀρμάτων γὰρ ἔλεγε· καὶ σὺ τὸ τῶν Σκυθῶν ἵππέων περὶ λέγεις. Τὸ μὲν γὰρ ἵππικόν τὸ ἐκείνων οὕτω μάχεται, τὸ δὲ ὀπλιτικὸν τό γε τῶν Ἑλλήνων ὡς ἐγὼ λέγω.

ΣΩ. Πλὴν γ' ἴσως, ὦ Λάχης, τὸ Λακεδαιμονίων. Λακεδαιμονίους γάρ

c φασιν ἐν Πλαταιαῖς, ἐπειδὴ πρὸς τοῖς γερροφόροις ἐγένοντο, οὐκ ἐθέλειν μένοντας πρὸς αὐτοῖς μάχεσθαι, ἀλλὰ φεύγειν, ἐπειδὴ δ' ἐλύθησαν αἱ τάξεις τῶν Περσῶν, ἀναστρεφόμενους ὥσπερ ἱππέας μάχεσθαι καὶ οὕτω νικῆσαι τὴν ἐκεῖ μάχην.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Τοῦτο τοίνυν δ' ἄρτι ἔλεγον, ὅτι ἐγὼ αἴτιος μὴ καλῶς σε ἀποκρίνασθαι, ὅτι οὐ καλῶς ἠρόμην. Βουλόμενος γάρ σου πυθέσθαι μὴ μόνον τοὺς ἐν τῷ d ὁπλιτικῷ ἀνδρείους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῷ ἱππικῷ καὶ ἐν ξύμπαντι τῷ πολεμικῷ εἶδει, καὶ μὴ μόνον τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πρὸς τὴν θάλατταν κινδύνους ἀνδρείους ὄντας, καὶ ὅσοι γε πρὸς νόσους καὶ ὅσοι πρὸς πενίας ἢ καὶ πρὸς τὰ πολιτικὰ ἀνδρεῖοι εἰσιν, καὶ ἔτι αὖ μὴ μόνον ὅσοι πρὸς λύπας ἀνδρεῖοι εἰσιν ἢ φόβους, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπιθυμίας ἢ ἡδονὰς δεινοὶ μά- e χεσθαι, καὶ μένοντες καὶ ἀναστρέφοντες ¹ — εἰσὶ γὰρ πού τινες, ὧ Λάχης, καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνδρεῖοι.

ΛΑ. Καὶ σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἀνδρεῖοι μὲν πάντες οὗτοί εἰσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐν ἡδοναῖς, οἱ δ' ἐν λύπαις, οἱ δ' ἐν ἐπιθυμίαις, οἱ δ' ἐν φόβοις τὴν ἀνδρείαν ἔκτηνται · οἱ δέ γ', οἶμαι, δειλίαν ἐν τοῖς αὐτοῖς τούτοις.

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί ποτε ὃν ἐκάτερον τούτων, τοῦτο ἐπυνθανόμην. Πάλιν οὖν πειρῶ εἰπεῖν ἀνδρείαν πρῶτον, τί ὃν ἐν πᾶσι τούτοις ταυτόν ἐστιν · ἢ οὐπω κατα- μαρθάνεις δὲ λέγω;

ΛΑ. Οὐ πάνυ τι.

192a ΣΩ. Ἄλλ' ὧδε λέγω, ὥσπερ ἂν εἰ τάχος ἡρώτων τί ποτ' ἐστίν, δὲ καὶ ἐν τῷ τρέχειν τυγχάνει ὃν ἡμῖν καὶ ἐν τῷ κιθαρίζειν καὶ ἐν τῷ λέγειν καὶ ἐν τῷ μανθάνειν καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς, καὶ σχεδόν τι αὐτὸ κεκτήμεθα ², οὗ καὶ πέρι ἄξιον λέγειν, ἢ ἐν ταῖς τῶν χειρῶν πράξεσιν ἢ σκελῶν ἢ στόματός τε καὶ φωνῆς ἢ διανοίας · ἢ οὐχ οὕτω καὶ σὺ λέγεις;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Εἰ τοίνυν τίς με ἔροιτο, ὦ Σώκρατες, τί λέγεις τοῦτο, δὲ ἐν πᾶσιν b ὀνομάζεις ταχυτῆτα εἶναι; εἴποιμ' ἂν αὐτῷ ὅτι τὴν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλὰ διαπραττομένην δύναμιν ταχυτῆτα ἔγωγε καλῶ καὶ περὶ φωνὴν καὶ περὶ δρόμον καὶ περὶ τᾶλλα πάντα.

ΛΑ. Ὅρθῶς γε σὺ λέγων.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σὺ, ὦ Λάχης, τὴν ἀνδρείαν οὕτως εἰπεῖν, τίς οὖσα δύ-

¹ ἀναστρέφοντες - intrans.

² καὶ σχεδόν τι αὐτὸ κεκτήμεθα - We continue the relative phrase: "and which we possess in nearly every thing that has any importance".

ναμεις ἡ αὐτὴ ἐν ἡδονῇ καὶ ἐν λύπῃ καὶ ἐν ἅπασιν οἷς νυνδὴ ἐλέγομεν αὐτὴν εἶναι, ἔπειτα ἀνδρεία κέκληται.

ΛΑ. Δοκεῖ τοίνυν μοι καρτερία τις εἶναι τῆς ψυχῆς, εἰ τό γε διὰ πάντων [περὶ ἀνδρείας] πεφυκὸς δεῖ εἰπεῖν.

second
definition

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν δεῖ, εἴ γε τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρινούμεθα ἡμῖν αὐτοῖς. Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε φαίνεται· οὐ τι πᾶσά γε, ὥς ἐγὼμαι, καρτερία ἀνδρεία σοι φαίνεται· τεκμαίρομαι δὲ ἐνθένδε· σχεδὸν γάρ τι οἶδα, ὦ Λάχης, ὅτι τῶν πάντων καλῶν πραγμάτων ἡγεῖ σὺ ἀνδρείαν εἶναι.

c

ΛΑ. Εὖ μὲν οὖν ἴσθι ὅτι τῶν καλλίστων.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ μὲν μετὰ φρονήσεως καρτερία καλὴ καὶ ἀγαθὴ;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δ' ἡ μετ' ἀφροσύνης; Οὐ τοῦναντίον ταύτῃ βλαβερὰ καὶ κακοῦργος;

ΛΑ. Ναί.

ΣΩ. Καλὸν οὖν τι φήσεις σὺ εἶναι τὸ τοιοῦτον, ὃν κακοῦργόν τε καὶ βλαβερόν;

d

ΛΑ. Οὐκ οὖν δίκαιόν γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὴν γε τοιαύτην καρτερίαν ἀνδρείαν ὁμολογήσεις εἶναι, ἐπειδὴ περ οὐ καλὴ ἐστίν, ἡ δὲ ἀνδρεία καλὸν ἐστίν.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἡ φρόνιμος ἄρα καρτερία κατὰ τὸν σὸν λόγον ἀνδρεία ἂν εἴη.

second
definition
corrected

ΛΑ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἰδωμεν δὴ, ἡ εἰς τί φρόνιμος; ἢ ἡ εἰς ἅπαντα καὶ τὰ μεγάλα καὶ τὰ σμικρά; οἷον εἴ τις καρτερεῖ ἀναλίσκων ἀργύριον φρονίμως, εἰδὼς ὅτι ἀναλώσας πλέον ἐκτῆσεται, τοῦτον ἀνδρεῖον καλοῖς ἄν;

e

ΛΑ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἀλλ' οἷον εἴ τις ἱατρὸς ὢν, περιπλευμονία τοῦ ὕεος ἐχομένου ἢ ἄλλου τινὸς καὶ δεομένου πιεῖν ἢ φαγεῖν δοῦναι, μὴ κάμπτοιτο, ἀλλὰ καρτεροῖ;

193a

ΛΑ. Οὐδ' ὅπωςτιοῦν οὐδ' αὕτη.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐν πολέμῳ καρτεροῦντα ἄνδρα καὶ ἐθέλοντα μάχεσθαι, φρονίμως λογιζόμενον, εἰδότα μὲν ὅτι βοηθήσουσιν ἄλλοι αὐτῷ, πρὸς ἐλάττους δὲ καὶ φαυλοτέρους μαχεῖται ἢ μεθ' ὧν αὐτός ἐστιν, ἔτι δὲ χωρία ἔχει κρείττω, τοῦτον τὸν μετὰ τῆς τοιαύτης φρονήσεως καὶ παρασκευῆς καρτεροῦντα ἀνδρειότερον ἂν φαίης ἢ τὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ στρατοπέδῳ ἐθέλοντα ὑπομένειν τε καὶ καρτερεῖν;

ΛΑ. Τὸν ἐν τῷ ἐναντίῳ, ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

b

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν ἀφρονεστέρα γε ἡ τούτου ἢ ἡ τοῦ ἐτέρου καρτερία.

ΛΑ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Καὶ τὸν μετ' ἐπιστήμης ἄρα ἵππικῆς καρτεροῦντα ἐν ἵππομαχίᾳ ἤττον φήσεις ἀνδρεῖον εἶναι ἢ τὸν ἄνευ ἐπιστήμης.

ΛΑ. Ἔμοιγε δοκεῖ.

ΣΩ. Καὶ τὸν μετὰ σφενδονητικῆς ἢ τοξικῆς ἢ ἄλλης τινὸς τέχνης καρτεροῦντα.

c ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ ὅσοι δὴ ἐθέλουσιν εἰς φρέαρ καταβαίνοντες καὶ κολυμβῶντες καρτερεῖν ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ, μὴ ὄντες δεινοί, ἢ ἐν τινὶ ἄλλῳ τοιούτῳ, ἀνδρειότερους φήσεις τῶν ταῦτα δεινῶν.

ΛΑ. Τί γὰρ ἂν τις ἄλλο φαίη, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδέν, εἴπερ οἷοιτό γε οὕτως.

ΛΑ. Ἀλλὰ μὴν οἶμαί γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν που ἀφρονεστέρως γε, ὦ Λάχης, οἱ τοιοῦτοι κινδυνεύουσιν τε καὶ καρτεροῦσιν ἢ οἱ μετὰ τέχνης αὐτὸ πράττοντες.

ΛΑ. Φαίνονται.

d ΣΩ. Οὐκοῦν αἰσχροὶ ἢ ἄφρων τόλμα τε καὶ καρτέρησις ἐν τῷ πρόσθεν ἐφάνη ἡμῖν οὐσα καὶ βλαβερὰ;

ΛΑ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δέ γε ἀνδρεία ὠμολογεῖτο καλὸν τι εἶναι.

ΛΑ. Ὡμολογεῖτο γάρ.

ΣΩ. Νῦν δ' αὖ πάλιν φαμέν ἐκείνο τὸ αἰσχρόν, τὴν ἀφρονα καρτέρησιν, ἀνδρείαν εἶναι.

ΛΑ. Ἐοίκαμεν.

ΣΩ. Καλῶς οὖν σοι δοκοῦμεν λέγειν;

ΛΑ. Μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, ἐμοὶ μὲν οὐ.

e ΣΩ. Οὐκ ἄρα που κατὰ τὸν σὸν λόγον δωριστὶ ἡρμόσμεθα ἐγὼ τε καὶ σύ, ὦ Λάχης· τὰ γὰρ ἔργα οὐ ξυμφωνεῖ ἡμῖν τοῖς λόγοις. Ἐργῳ μὲν γάρ, ὥς ἔοικε, φαίη ἂν τις ἡμᾶς ἀνδρείας μετέχειν, λόγῳ δ', ὥς ἐγῶμαι, οὐκ ἂν, εἰ νῦν ἡμῶν ἀκούσειε διαλεγομένων.

ΛΑ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Τί οὖν; δοκεῖ καλὸν εἶναι οὕτως ἡμᾶς διακεῖσθαι;

ΛΑ. Οὐδ' ὅπωςτιοῦν.

ΣΩ. Βούλει οὖν ᾧ λέγομεν πειθώμεθα τό γε τοσοῦτον;

ΛΑ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο, καὶ τίني τούτῳ;

194a ΣΩ. Τῷ λόγῳ δς καρτερεῖν κελεύει. Εἰ οὖν βούλει, καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῇ ζητῇσι ἐπιμείνωμέν τε καὶ καρτερήσωμεν, ἵνα καὶ μὴ ἡμῶν αὐτῇ ἢ ἀνδρεία καταγελάσῃ, ὅτι οὐκ ἀνδρείως αὐτὴν ζητοῦμεν, εἰ ἄρα πολλάκις αὐτῇ ἢ καρτέρησίς ἐστιν ἀνδρεία.

ΛΑ. Ἐγὼ μὲν ἔτοιμος, ὦ Σώκρατες, μὴ προαφίστασθαι· καίτοι ἀήθης γ' εἰμι τῶν τοιούτων λόγων· ἀλλὰ τίς με καὶ φιλονεικία εἴληφεν πρὸς τὰ εἰρημένα, καὶ ὥς ἀληθῶς ἀγανακτῶ, εἰ οὕτωςι ἃ νοῶ μὴ οἷός τ' εἰμι εἰπεῖν. Νοεῖν

b

μὲν γὰρ ἔμοιγε δοκῶ περὶ ἀνδρείας ὅ τι ἔστιν, οὐκ οἶδα δ' ὅπῃ με ἄρτι διέφυγεν, ὥστε μὴ ξυλλαβεῖν τῷ λόγῳ αὐτὴν καὶ εἰπεῖν ὅ τι ἔστιν.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ φίλε, τὸν ἀγαθὸν κυνηγέτην μεταθεῖν χρή καὶ μὴ ἀνιέναι.

ΛΑ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Βούλει οὖν καὶ Νικίαν τόνδε παρακαλῶμεν ἐπὶ τὸ κυνηγέσιον, εἴ τι ἡμῶν εὐπορώτερός ἐστιν;

ΛΑ. Βούλομαι · πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Ἴθι δὴ, ὦ Νικία, ἀνδράσι φίλοις χειμαζομένοις ἐν λόγῳ καὶ ἀποροῦσιν c
βοήθησον, εἴ τινα ἔχεις δύναιμιν. Τὰ μὲν γὰρ δὴ ἡμέτερα ὀρθῶς ὡς ἄπορα · σὺ δ' εἰπὼν ὅ τι ἡγεῖ ἀνδρείαν εἶναι, ἡμᾶς τε τῆς ἀπορίας ἐκλυσαι καὶ αὐτὸς ἀνοεῖς τῷ λόγῳ βεβαίωσαι.

ΝΙ. Δοκεῖτε τοίνυν μοι πάλοι οὐ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ὀρίζεσθαι τὴν ἀνδρείαν · ὁ γὰρ ἐγὼ σοῦ ἤδη καλῶς λέγοντος ἀκήκοα, τοῦτ' οὐ χρῆσθε.

ΣΩ. Ποίῳ δὴ, ὦ Νικία;

ΝΙ. Πολλάκις ἀκήκοά σου λέγοντος ὅτι ταῦτα ἀγαθὸς ἕκαστος ἡμῶν ἄπερ d
σοφός, ἀ δὲ ἀμαθής, ταῦτα δὲ κακός.

ΣΩ. Ἀληθῆ μέντοι νῆ Δία λέγεις, ὦ Νικία.

ΝΙ. Οὐκοῦν εἴπερ ὁ ἀνδρεῖος ἀγαθός, δῆλον ὅτι σοφός ἐστιν.

ΣΩ. Ἦκουσας, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Ἐγώ γε, καὶ οὐ σφόδρα γε μανθάνω ὁ λέγει.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ δοκῶ μανθάνειν, καὶ μοι δοκεῖ ἀνὴρ σοφίαν τινὰ τὴν ἀνδρείαν λέγειν. third definition

ΛΑ. Ποίαν, ὦ Σώκρατες, σοφίαν;

ΣΩ. Οὐκοῦν τόνδε τοῦτο ἐρωτᾷς;

ΛΑ. Ἐγώ γε. e

ΣΩ. Ἴθι δὴ, αὐτῷ εἰπέ, ὦ Νικία, ποία σοφία ἀνδρεία ἂν εἴη κατὰ τὸν σὸν λόγον · οὐ γάρ που ἡ γε αὐλητική.

ΝΙ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Οὐδὲ μὴν ἡ κιθαριστική.

ΝΙ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Ἀλλὰ τίς δὴ αὕτη ἢ τίνος ἐπιστήμη;

ΛΑ. Πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς αὐτὸν ἐρωτᾷς, ὦ Σώκρατες, καὶ εἰπέτω γε τίνα φησὶν αὐτὴν εἶναι.

ΝΙ. Ταύτην ἔγωγε, ὦ Λάχης, τὴν τῶν δεινῶν καὶ θαρραλέων ἐπιστήμην καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. third definition completed

ΛΑ. Ὡς ἄτοπα λέγει, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πρὸς τί τοῦτ' εἶπες βλέψας, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Πρὸς ὅ τι; Χωρὶς δῆπου σοφία ἐστὶν ἀνδρείας.

ΣΩ. Οὐκοῦν φησὶ γε Νικίας.

De Vogel, Greek Philosophy I

ΑΑ. Οὐ μέντοι μὲν Δία· ταῦτά τοι καὶ ἄγρει.

ΣΩ. Οὐκοῦν διδάσκωμεν αὐτόν, ἀλλὰ μὴ λαιδορώμεν.

ΝΙ. Οὐκ, ἀλλὰ μοι δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, Ἀδελφεῖν ἐπιθυμεῖν καὶ μὴ φανῆναι

β μὴδὲν λέγοντα, ὅτι καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοιοῦτος ἐφάη.

ΑΑ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Νικήα, καὶ πειράσομαι γὰρ ἀποφῆναι. Οὐδὲν γὰρ

λέγεις· ἐπεὶ αὐτίκα ἐν ταῖς πόσιν οὐχ οἱ λαοὶ τὰ δευὰ ἐπιστάμενται, ἢ οἱ

ἀνθρώποι δοκοῦσι σοὶ ἐπιστάμεναι, ἢ τοὺς λαοὺς σὺ ἀνθρώπους καλεῖς;

ΝΙ. Οὐδ' ὁπωστίουν.

ΑΑ. Οὐδὲ γὰρ τοὺς γεωργούς οἴμαι. Καίτοι τὰ γὰρ ἐν τῇ γεωργίᾳ δευὰ οὗτοι

δὴπου ἐπιστάμενται, καὶ οἱ ἀλλοὶ δημιοῦργοι ἀπαντες τὰ ἐν ταῖς αὐτῶν τέχναις

γ δευὰ τε καὶ θαρραλέα ἴσασιν· ἀλλ' οὐδὲν τι μάλλον οὗτοι ἀνθρώποι εἰσιν.

ΣΩ. Τί δοκεῖ Ἀδελφεῖν λέγειν, ὦ Νικήα; "Βοίκεν μέντοι λέγειν τι.

ΝΙ. Καὶ γὰρ λέγει γὰρ τι, οὐ μέντοι ἀληθές γὰρ.

ΣΩ. Πῶς δὴ;

ΝΙ. "Ὅτι οἴεται τοὺς λαοὺς πᾶσιν τι εἰδέναι περὶ τοὺς καλῶντας ἢ τὸ

ὑγιεινὸν [εἰπεῖν οἶον] τε καὶ νοσῶδες. Οἱ δὲ δὴπου τοσοῦτον μόνον ἴσασιν·

εἰ δὲ δευὸν τῶ τοῦτο ἔστιν τὸ ὑγιαινεῖν μάλλον ἢ τὸ καλῶναι, ἤγχι σὺ τοῦτ',

δ ὦ Ἀδελφεῖν, τοὺς λαοὺς ἐπιστάμεναι, ἢ οὐ πολλοὺς οἷε ἐκ τῆς πόσεως καλῶναι εἶναι

ζῆν καὶ οὐ πολλοὺς κρείττοντα τεθνήσκαι;

ΑΑ. Οἴμαι λέγει τοῦτο γὰρ.

ΝΙ. Οἷς οὖν τεθνήσκαι λυσιστέλει, ταῦτά οἷε δευὰ εἶναι καὶ οἷς ζῆν;

ΑΑ. Οὐκ ἔγωγε.

ΝΙ. Ἀλλὰ τοῦτο δὴ σὺ διδῶς τοῖς λαοῖς γινώσκων ἢ ἀλῶν τινὶ δημιουργῷ

πλὴν τῶ τῶν δευῶν καὶ μὴ τῶν δευῶν ἐπιστήμῃ, ὅν ἔγω ἀνθρώπων καλῶ;

ΣΩ. Κατανοεῖς, ὦ Ἀδελφεῖν, ὅτι λέγει;

ΑΑ. Ἐγώ γε, ὅτι γὰρ τοὺς μάλιστα καλὰ τοὺς ἀνθρώπους· τίς γὰρ δὴ ἀλλος

εἴηται ὅς τις καλῶν ζῆν ἢ τεθνήσκαι; καίτοι σὺ, ὦ Νικήα, πότερον οἴσῃ;

ΝΙ. Τί δέ; μάλιστα αὐ οἷε προσήκειν τὰ δευὰ γινώσκων καὶ τὰ θαρραλέα;

ΑΑ. Ἐγώ γε· τίς γὰρ ἀλῶν;

ΝΙ. Ὡς ἔγω λέγω πολλὸν μάλλον, ὦ βέλτιστε· ἐπεὶ μάλιστα γὰρ σῆμα

μὲνον δεῖ γινώσκων τῶν ἐσομένων, εἴτε τῶ θάνατος εἴτε πόσος εἴτε ἀποβολή

ι96α χρημάτων ἔσται, εἴτε πλὴν εἴτε ἡττα ἢ πολεμῶν ἢ καὶ ἀλλης τινὸς ἀγῶνας·

δ τι δὲ τῶ καλῶν τοῦτων ἢ παθεῖν ἢ μὴ παθεῖν, τί μάλλον μάλιστα προσήκει

κρῖναι ἢ ἀλῶν ὁτιούτων;

ΑΑ. Ἀλλ' ἔγω τοῦτο οὐ μάθω, ὦ Σώκρατες, ὅτι βούλεται λέγειν·

οὔτε γὰρ μάστιγι οὔτε ἱατρῶν οὔτε ἀλλῶν οὐδὲνα δηλοῖ ὄντινα λέγει τὸν ἀνθρώπον,

εἰ μὴ εἰ θεὸν τινα λέγει αὐτὸν εἶναι. Εἴητο μὲν οὖν φαίνεται Νικήας οὐκ εἰδέναι

- γεννακίως ὁμιλοῦσιν ὅτι οὐδὲν λέγει, ἀλλὰ στρέφεται ἄνω καὶ κάτω ἐπικρυπ-
 τόμενος τὴν αὐτοῦ ἀπορίαν· καίτοι κἀν ἡμέτερος οἷός τε ἦμεν ἄρτι ἐγώ τε καὶ
 σὺ τοιαῦτα στρέφεσθαι, εἰ ἐβουλόμην μὴ δοκεῖν ἐναντία ἡμῖν αὐτότε λέγειν.
 Εἰ μὲν οὖν ἐν δικαστηρίῳ ἦμιν οἱ ἄδολοι ἦσαν, εἴχεν ἄν τινα ἄδολον ταῦτα ποιεῖν.
 νῦν δὲ τί ἐστις ἐν ὑπονοστή τοιαύτῃ μάλιστα ἄδολος αὐτότε κοινοῦ;
 ΣΩ. Οὐδὲν οὐδὲ ἔμοι δοκεῖ, ὦ Ἀδάχης· ἀλλ' ὁρῶμεν μὴ Νικίας οἷεσθαι τι
 λέγειν καὶ οὐ λόγου ἐνεκα ταῦτα λέγει. Αὐτοῦ οὖν σάφεςτερον πυνθόμεθα τί
 ποτε νοεῖ· καὶ ἐάν τι φαίνηται λέγων, ὑπερχωρησόμεθα, εἰ δὲ μὴ, διαδόξομεν.
 ΑΑ. Σὺ τοίνυν, ὦ Σώκρατες, εἰ βούλει πυνθάνεσθαι, πυνθάνου· ἐγὼ δ'
 ἴσως ἰκανῶς πεινυσιμαί.
 ΣΩ. 'Αλλ' οὐδὲν με κωλύει· κοινὴ γὰρ ἔσται ἡ πύστις ὑπὲρ ἑμῶν τε καὶ σοῦ.
 ΑΑ. Πάνυ μὲν οὖν.
 ΣΩ. Λέγε δὴ μοι, ὦ Νικία, μάλλον δ' ἡμῖν· κοινοῦμεθα γὰρ ἐγώ τε καὶ
 Ἀδάχης τὸν λόγον· τὴν ἀνδρείαν ἐπιστημὴν φης δεῖναι τε καὶ θαρραλέων εἶναι;
 ΝΙ. "Εγώ γε.
 ΣΩ. Τοῦτο δὲ οὐ πάντως δὴ εἶναι ἀνδρός γνῶναι, ὅποτε γε μῆτε ἱερός
 μήτε μάστιγς αὐτὸ γινώσκειται μὴδὲ ἀνδρείος ἔσται, ἐάν μὴ αὐτὴν ταύτην τὴν
 ἐπιστημὴν προσαβῇ· οὐχ οὐτως εἰλεγες;
 ΝΙ. Οὐτά μὲν οὖν.
 ΣΩ. Κατὰ τὴν παροιμίαν ἄρα τῷ θέντι οὐκ ἄν πασσα ὅς γνῶνι οὐδ' ἄν ἀνδρεία
 γένοιτο.
 ΝΙ. Οὐ μοι δοκεῖ.
 ΣΩ. Ἀγῶν δὴ, ὦ Νικία, ὅτι οὐδὲ τὴν Κοριμύσιαν ὅν πειστεύεις σὺ γε
 ἀνδρείαν γέροντά. Τοῦτο δὲ λέγω σὺ παλίν, ἀλλ' ἀναγκαῖον οἷμαι τῷ ταῦτα
 λέγοντι μὴδὲνδὲ θηρίου ἀποτοξέχεσθαι ἀνδρείαν, ἣ ὑπερχώρεται θηρίον τι οὐτά
 σφὸν εἶναι, ὥστε ἀ ὁλίγοι ἀνθρώπων ἴσασι διὰ τὸ χαλεπεῖα εἶναι γινῶναι,
 ταῦτα λέοντα ἢ παρδαλιν ἢ τινα κἄπρον φάναι εἰδέναι· ἀλλ' ἀνέλκην ὁμοίως
 λέοντα καὶ ἑλκρον καὶ ταῦρον καὶ πῖθηκον πρὸς ἀνδρείαν φάναι πεφυκέναι
 τὸν τιθέμενον ἀνδρείαν τοῦ ὅπερ σὺ τίθεσθαι.
 ΑΑ. Μὴ τοὺς θεούς, καὶ εὖ γε λέγεις, ὦ Σώκρατες. Καὶ ἡμῖν ὧς ἀνηθῶς
 τοῦτο ἀπακρίναι, ὦ Νικία, πότερον σφωτέρω φης ἡμῶν ταῦτα εἶναι τὰ θηρία,
 ἢ πάντες ὁμιλοῦντες ἀνδρεία εἶναι, ἣ πᾶσιν ἐναντιοῦσινενος τοιαύτης μὴδὲ
 ἀνδρεία αὐτὰ καλεῖν;
 ΝΙ. Οὐ γάρ τι, ὦ Ἀδάχης, ἔγωγε ἀνδρεία καλῶ οὔτε θηρία οὔτε ἄλλο οὐδὲν
 πάντα οἷε με ἀνδρεία καλεῖν, ἀ δὲ ἄγνοισιν οὐδὲν δεδούκειν; 'Αλλ', οἷμαι, τὸ
 πᾶν οἷσι δόλοισι οἷμαι ἡετῆναι, θρασυτήτος δὲ καὶ τόλμης καὶ τοῦ ἀφρόβου
 καὶ ἀπροσηθίας πᾶν πολλαῖς καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ παιδῶν καὶ

b

e

d

c

b

197a

Θηρίων. Ταῦτ' οὖν δὲ σὺ καλῶς ἀνδρεῖα καὶ οἱ ποτανοί, ἐγὼ θρασεῖα καλῶ, c
ἀνδρεῖα δὲ τὰ φρόνιμα περὶ ὧν λέγω.

AA. Θεασαί, ὦ Σώκρατες, ὡς εὖ δὲ εἰς αὐτὸν δῆ, ὡς οἴεσθαι, κοσμεῖται τῷ
λόγῳ. οὐδὲ δὲ πάλιν οὐκ ἀπολογισαίμεθα ἀνδρείους εἶναι, τοὺς ἀποστερεῖν ἐπι-
χειρεῖται ταύτης τῆς τιμῆς.

NI. Οὐκ οὖν ἔγωγε, ὦ Ἀάχης, ἀλλὰ θάρρει. φημί γὰρ σε εἶναι σοφόν, καὶ
Ἀάχων γέ, εἴπερ ἔστι ἀνδρείοι, καὶ ἄλλους γέ συγχύουσιν Ἀθηναίων.

AA. Οὐδὲν ἔγωγε πρὸς ταῦτα, ἔχων εἰπεῖν, ἴνα μὴ με φῆς ὡς ἀληθῶς Ἀι-
τὰ τοιαῦτα ὀνδύματα διαίρειν.

AA. Καὶ γὰρ πρὸς ταῦτα, ὦ Σώκρατες, σοφιστὴ τὰ τοιαῦτα μάλλον κομψέ-
σθαι ἢ ἀνδρὶ δὴ πάλιν ἀξίως αὐτῆς προσεσθῆναι.

ΣΩ. Πρέπει μὲντοι, ὦ Πάκχιε, ὡς πικράει, τῶν περὶ ταῦτα ποστὰς ταῦτα περὶ
βαπτειν τοῦτοισιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον τῆς τιμῆς ἀνδρείων.

AA. Ἀνδρὶ τοῖς οὐκ οὐκ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τοῦτο μὲν γὰρ ποιεῖν, ὦ ἀφροσύνη, μὴ μὲντοι οὐκ με ἀφροσύνη σε τῆς
κοινωνίας τοῦ λόγου, ἀλλὰ πρόσθε τὸν νοῦν καὶ συσχεῖται τὰ λεγόμενα.

AA. Ταῦτα δὲ ἔστω, εἰ δοκεῖ χρῆναι.

ΣΩ. Ἀλλὰ δοκεῖ. Σὺ δέ, Νικία, λέγε ἡμῖν πάλιν ἐξ ἀρχῆς. οἷός ἐστι τῇ
ἀνδρείᾳ κατ' ἀρχὰς τοῦ λόγου ἐκκοποῦναι ὡς μέγας ἀφροσύνης σκοποῦντες;

NI. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ οὖν καὶ σὺ τοῦτο ἀπεκρίνω ὡς μέγιστον, ὅταν δὴ καὶ ἄλλων μέγιστον,
δὲ ὑμῶν ἀνδρείᾳ κέκληται;

NI. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Ἄρ' οὐκ ἀπερὶ ἐγὼ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις; Ἐγὼ δὲ καλῶ πρὸς ἀνδρείᾳ
σφωροσύνην καὶ δικαιοσύνην καὶ ἄλλα ἄλλα τοιαῦτα. Οὐ καὶ σὺ;

1 The inhabitants of the Attic deme Aikone had the name of being slanderous.
The Greeks even knew a verb αἰκωνέωμαι (Haipocer., s. v. Aikōnē).
2 Damon of Oa was the author of a theory on the psychological influence of
music, of which we find traces in Plato's *Rep.* III 398 c ff., and IV 424 c. He may be
called a fore-runner of Aristoxenus and his predecessors. Plut. (*Per.* 4) calls him
the master of Pericles. According to Arist., *Ath. Pol.* 27, 4 it was Damon who
advised Pericles to establish the *metochoi* (payment to the judges).
Diels, *VS.* 37 B gives the fragments of Damon's treatise, the *Aeopagithicus*.
To consult: Arim. J. Janssens, art. *Damon van Oa* in *Tijdschr.* v. Phil. 1941 p.
499-566 and 649-712. A short account is given by K. Freeman, *The pre-socr. Philo-*
sophers, Oxford 1946, p. 207 f.

ΝΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

b

ΣΩ. Ἐχε δὴ · ταῦτα μὲν γὰρ ὁμολογοῦμεν, περὶ δὲ τῶν δεινῶν καὶ θαρραλέων σκεψώμεθα, ὅπως μὴ σὺ μὲν ἄλλ' ἄττα ἡγῇ, ἡμεῖς δὲ ἄλλα. Ἄ μὲν οὖν ἡμεῖς ἡγούμεθα, φράσομέν σοι · σὺ δὲ, ἂν μὴ ὁμολογῇς, διδάξεις. Ἡγούμεθα δ' ἡμεῖς δεινὰ μὲν εἶναι ἃ καὶ δέος παρέχει, θαρραλέα δὲ ἃ μὴ δέος παρέχει · δέος δὲ παρέχειν οὐ τὰ γεγονότα οὐδὲ τὰ παρόντα τῶν κακῶν, ἀλλὰ τὰ προσδοκώμενα · δέος γὰρ εἶναι προσδοκίαν μέλλοντος κακοῦ · ἢ οὐχ οὕτω καὶ σὺ, ὦ Λάχης;

ΛΑ. Πάνυ γε σφόδρα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τὰ μὲν ἡμέτερα τοίνυν, ὦ Νικία, ἀκούεις, ὅτι δεινὰ μὲν τὰ μέλλοντα κακά φαμεν εἶναι, θαρραλέα δὲ τὰ μὴ κακά ἢ ἀγαθὰ μέλλοντα · σὺ δὲ ταύτην ἢ ἄλλη περὶ τούτων λέγεις;

ΝΙ. Ταύτην ἔγωγε.

ΣΩ. Τούτων δέ γε τὴν ἐπιστήμην ἀνδρείαν προσαγορεύεις;

ΝΙ. Κομιδῇ γε.

ΣΩ. Ἔτι δὴ τὸ τρίτον σκεψώμεθα εἰ ξυνδοκεῖ σοί τε καὶ ἡμῖν.

ΝΙ. Τὸ ποῖον δὴ τοῦτο;

ΣΩ. Ἐγὼ δὴ φράσω. Δοκεῖ γὰρ δὴ ἐμοί τε καὶ τῷδε, περὶ ὧν ἐστὶν ἐπιστήμη, οὐκ ἄλλη μὲν εἶναι περὶ γεγονότος, εἰδέναι ὅπῃ γέγονεν, ἄλλη δὲ περὶ γιγνομένων, ὅπῃ γίγνεται, ἄλλη δὲ ὅπῃ ἂν κάλλιστα γένοιτο καὶ γενήσεται τὸ μήπω γεγονός, ἄλλ' ἢ αὕτη. Οἷον περὶ τὸ ὑγιεινὸν εἰς ἅπαντας τοὺς χρόνους οὐκ ἄλλη τις ἢ <ῆ> ἱατρική, μία οὖσα, ἐφορᾷ καὶ γιγνόμενα καὶ γεγονότα καὶ γενησόμενα ὅπῃ γενήσεται · καὶ περὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς αὖ φυόμενα ἢ γεωργία ὡσαύτως ἔχει · καὶ δήπου τὰ περὶ τὸν πόλεμον αὐτοὶ ἂν μαρτυρήσατε ὅτι ἡ στρατηγία κάλλιστα προμηθεῖται τὰ τε ἄλλα καὶ περὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαι, οὐδὲ τῇ μαντικῇ οἴεται δεῖν ὑπηρετεῖν, ἀλλὰ ἄρχειν, ὡς εἰδυῖα κάλλιον τὰ περὶ τὸν πόλεμον καὶ γιγνόμενα καὶ γενησόμενα · καὶ ὁ νόμος οὕτω τάττει, μὴ τὸν μάντιν τοῦ στρατηγοῦ ἄρχειν, ἀλλὰ τὸν στρατηγὸν τοῦ μάντεως · φησόμεν ταῦτα, ὦ Λάχης;

199a

ΛΑ. Φήσομεν.

ΣΩ. Τί δέ; Σὺ ἡμῖν, ὦ Νικία, ξύμφης περὶ τῶν αὐτῶν τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην καὶ ἐσομένων καὶ γιγνομένων καὶ γεγονότων ἐπατεῖν;

ΝΙ. Ἐγώ γε · δοκεῖ γάρ μοι οὕτως, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν, ὦ ἄριστε, καὶ ἡ ἀνδρεία τῶν δεινῶν ἐπιστήμη ἐστὶν καὶ θαρραλέων, ὡς φῆς · ἢ γάρ;

b

ΝΙ. Ναί.

ΣΩ. Τὰ δὲ δεινὰ ὁμολόγηται καὶ τὰ θαρραλέα τὰ μὲν μέλλοντα ἀγαθὰ, τὰ δὲ μέλλοντα κακά εἶναι.

ΝΙ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δὲ γ' αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν αὐτῶν καὶ μελλόντων καὶ παρόντων ἐχόντων εἶναι.

ΝΙ. Ἐστὶ ταῦτα.

ΣΩ. Οὐ μόνον ἀρα τῶν δεινῶν καὶ θαρραλέων ἢ ἀνδρεία ἐπιστήμη ἐστὶν· οὐ γὰρ μελλόντων μόνον περὶ τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν ἐπατει, ἀλλὰ καὶ γιγνόμενων καὶ γερουσάντων καὶ παρόντων ἐχόντων, ὥστερ αἱ ἄλλα ἐπιστήμαι.

ΝΙ. Ἐοικέν γε.

ΣΩ. Μέρος ἀρα ἀνδρείας ἡμῖν, ὦ Νικία, ἀνεκρίνω σχεδόν τι ῥῆτον· καίτοι ἡμεῖς ἠρώμεθα δὴν δὴ ἀνδρείαν ὅ τι εἴη. Καὶ νῦν δὴ, ὡς εἴκεν, κατὰ τὸν σὸν λόγον οὐ μόνον δεινῶν τε καὶ θαρραλέων ἐπιστήμη ἢ ἀνδρεία ἐστίν, ἀλλὰ σχεδόν τι ἢ περὶ πάντων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν καὶ παρόντων ἐχόντων, ὡς νῦν αὖ ὁ σὸς λόγος, ἀνδρεία δὲν εἴη. Οὐτως αὖ μετὰρτίθεσθαι ἢ πῶς λέγεις;

fourth
definition

d

ὦ Νικία;

ΝΙ. Ἐμνοίγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Δοκεῖ οὖν σοι, ὦ διαμύνει, ἀποδείκναι δὲν τι ὁ τοιοῦτος ἀρετῆς, εἴτερ εἰδείη τὰ τε ἀγαθὰ πάντα καὶ παντάπασιν ὡς γίγνεται καὶ γερύσεται καὶ γένοιντο, καὶ τὰ κακὰ ὡσαύτως; Καὶ τοῦτον οἷμαι δὲν σὺ ἐνδεῶς εἶναι σωφροσύνης ἢ δικαιοσύνης τε καὶ οὐδότητος, ᾧ γε μὴν προσήκει καὶ περὶ θεῶν καὶ περὶ ἀνθρώπων ἐξουαβείθεσθαι τε τὰ δεινὰ καὶ τὰ μὴ, καὶ τὰγαθὰ πορίσσεσθαι, ἐπι-
σταμένῳ ὀρθῶς προσομιλᾶν;

ΝΙ. Ἀέγειν τι, ὦ Σώκρατες, μολὼ δόκεῖς.

ΣΩ. Οὐκ ἀρα, ὦ Νικία, μόνον ἀρετῆς δὲν εἴη τὸ νῦν σοι λεγόμενον, ἀλλὰ οὐμνησα ἀρετῇ.

ΝΙ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἔφαμέν γε τὴν ἀνδρείαν μόνον εἶναι ἐν τῶν τῆς ἀρετῆς.

ΝΙ. Ἐφαμέν γάρ.

ΣΩ. Τὸ δὲ γε νῦν λεγόμενον οὐ φαίνεται.

ΝΙ. Οὐκ εἴκεν.

ΣΩ. Οὐκ ἀρα ἠδύρκαμεν, ὦ Νικία, ἀνδρεία ὅ τι ἐστίν.

ΝΙ. Οὐ φαίνεται.

difficulties
with the idea
of virtue

211—Pl., *Prot.* 328 d-334 c; 348 c-361 a.

Σωκ. has listened *μεκλήμενος* to the myth of Protagoras and his further explanations on the possibility of teaching virtue. He is convinced, but has still a little difficulty:

a. L.L. 329 b:

Νῦν οὖν, ὦ Πρωταγόρα, σμικροῦ τινος ἐνδεῆς εἴηαι πάλιν ἔχειν, εἰ μοι ἀποκρίναιο τόδε.

Τὴν ἀρετὴν φῆς διδασκτὸν εἶναι, καὶ ἐγὼ εἶπερ ἄλλω τῷ ἀνθρώπῳ πειθοίμην ἄν, καὶ σοὶ πείθομαι · ὁ δ' ἐθαύμασά σου λέγοντος, τοῦτό μοι ἐν τῇ ψυχῇ ἀπο- 329c
πλήρωσον. Ἐλεγες γὰρ ὅτι ὁ Ζεὺς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν αἰδῶ πέμψειεν
τοῖς ἀνθρώποις, καὶ αὐὸν πολλαχοῦ ἐν τοῖς λόγοις ἐλέγετο ὑπὸ σοῦ ἡ δικαιοσύνη
καὶ σωφροσύνη καὶ ὁσιότης καὶ πάντα ταῦτα ὡς ἐν τι εἴῃ συλλήβδην, ἀρετὴ ·
ταῦτ' οὖν αὐτὰ δίδελθέ μοι ἀκριβῶς τῷ λόγῳ, πότερον ἐν μὲν τί ἐστὶν ἡ ἀρετὴ,
μόρια δὲ αὐτῆς ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη καὶ ὁσιότης, ἢ ταῦτ' ἐστὶν
ἃ νυνδὴ ἐγὼ ἔλεγον πάντα ὀνόματα τοῦ αὐτοῦ ἐνὸς ὄντος · τοῦτ' ἐστὶν ὁ ἔτι d
ἐπιποθῶ.

— Ἀλλὰ ῥάδιον τοῦτό γ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἐνὸς ὄντος
τῆς ἀρετῆς μόριά ἐστὶν ἃ ἔρωτάς. — Πότερον, ἔφη; ὥσπερ προσώπου τὰ
μόρια μόριά ἐστὶν, στόμα τε καὶ ῥίς καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα, ἢ ὥσπερ τὰ τοῦ
χρυσοῦ μόρια οὐδὲν διαφέρει [τὰ ἕτερα τῶν ἐτέρων] ἀλλήλων καὶ τοῦ ὅλου,
ἀλλ' ἢ μεγέθει καὶ σμικρότητι; — Ἐκείνως μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες, ὥσπερ e
τὰ τοῦ προσώπου μόρια ἔχει πρὸς τὸ ὅλον πρόσωπον. —

Then Socr. tries to prove that δικαιοσύνη and ὁσιότης, σωφροσύνη and σοφία are
the same. Finally Prot. grants, rather reluctantly, that these four virtues are
ἐπεικῶς παραπλήσια ἀλλήλοις (349 d); only the fifth virtue, ἀνδρεία, is very dif-
ferent from them.

Socr. next proceeds to prove that all the five virtues may be reduced to know-
ledge. He first asks Prot. this preliminary question:

b. L.I. 352 b:

Πῶς ἔχεις πρὸς ἐπιστήμην; Πότερον καὶ τοῦτό σοι δοκεῖ ὥσπερ τοῖς πολλοῖς **the ruling**
ἀνθρώποις, ἢ ἄλλως; Δοκεῖ δὲ τοῖς πολλοῖς περὶ ἐπιστήμης τοιοῦτόν τι, οὐκ **function of**
ἰσχυρόν οὐδ' ἡγεμονικόν οὐδ' ἀρχικόν εἶναι · οὐδὲ ὡς περὶ τοιούτου αὐτοῦ **knowledge**
ὄντος διανοοῦνται, ἀλλ' ἐνούσης πολλάκις ἀνθρώπῳ ἐπιστήμης οὐ τὴν ἐπιστή-
μην αὐτοῦ ἀρchein, ἀλλ' ἄλλο τι, τοτὲ μὲν θυμόν, τοτὲ δὲ ἡδονήν, τοτὲ δὲ λύπην,
ἐνίοτε δὲ ἔρωτα, πολλάκις δὲ φόβον, ἀτεχνῶς διανοοῦμενοι περὶ τῆς ἐπιστήμης
ὥσπερ περὶ ἀνδραπόδου, περιελκομένης ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀπάντων. Ἄρ' οὖν 352c
καὶ σοὶ τοιοῦτόν τι περὶ αὐτῆς δοκεῖ, ἢ καλόν τε εἶναι ἢ ἐπιστήμη καὶ οἶον
ἀρchein τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐάνπερ γινώσκῃ τις τὰγαθὰ καὶ τὰ κακὰ, μὴ ἂν
κρατηθῆναι ὑπὸ μηδενὸς ὥστε ἄλλ' ἄττα πράττειν ἢ ἂν ἐπιστήμη κελεύῃ, ἀλλ'
ἱκανὴν εἶναι τὴν φρόνησιν βοηθεῖν τῷ ἀνθρώπῳ;

— Καὶ δοκεῖ, ἔφη, ὥσπερ σὺ λέγεις, ὦ Σώκρατες, καὶ ἅμα, εἶπερ τῷ ἄλλῳ,
αἰσχροὺν ἐστὶ καὶ ἐμοὶ σοφίαν καὶ ἐπιστήμην μὴ οὐχὶ πάντων κράτιστον φάναι d
εἶναι τῶν ἀνθρωπείωνπραγμάτων. — Καλῶς γε, ἔφη ἐγὼ, σὺ λέγων καὶ
ἀληθῶς.

Hence the thesis of Socr. that, when a man knows what is good, he cannot **nobody sins**
do what is wrong. See our nr. 189 c and d. **willingly**

212—In the *Hippias Minor* Socr. defends the thesis that he who lies willingly the truth about the same subject, the latter is not. Hippias protests violently. But Socr. maintains his thesis; it really seems to him so:

a. Pl., *Hipp. Min.* 372 d:

οἱ βλάπτοντες τοὺς ἀθροῶντες καὶ ἀδικούντες καὶ ψευδόμενοι καὶ ἐξαπα-
τῶντες καὶ ἀπαρτάνοντες ἐκβάλλει μὴ ἄκοντες, βέλτους εἶναι ἢ οἱ ἄκοντες.
For example runners who willingly run slowly are better than those who cannot
do else. And in wrestling and all other bodily functions it is the same. So it is in
the use of lifeless instruments, such as oars. In like manner we can better have a
soul with which we may do wrong willingly than one with which we cannot do
otherwise.

b. Ib. 375 d-376 b:

III. Δεινὸν μετὰν εἶναι, ὡς ἄκοντα, εἰ οἱ ἐκόντες ἀδικούντες βέλτους
ἔσονται ἢ οἱ ἄκοντες.
ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν φαίνεται γὰρ ἐκ τῶν εἰρημέων.
III. Οὐκ οὐν εἴμοιγε.
ΣΩ. Ἐγὼ δ' ἔμην, ὡς ἴππια, καὶ σοὶ φανήσεται. Πάντα δ' ἀποκρίναι. ἢ
δικαιούσῃν οὐχὶ ἢ δύναμις τίς ἐστὶν ἢ ἐπιστήμῃ ἢ ἀμφοτέρω; ἢ οὐκ ἀνάγκη
εἶναι γὰρ τοῦτων εἶναι τὴν δικαιούσῃν;

III. Εὐδὴν γάρ.
ΣΩ. Τί δ' εἰ ἐπιστήμῃ; οὐχὶ σοφώτερά ψυχὴ δικαιούσῃ, ἢ δ' ἀμαθεστέρα
ἀδικούσῃ;
> III. Ναί.
ΣΩ. Τί δ' εἰ ἀμφοτέρω; οὐχὶ ἢ ἀμφοτέρω εἴχουσα, ἐπιστήμῃν καὶ δύναμιν,
δικαιούσῃ, ἢ δ' ἀμαθεστέρα ἀδικούσῃ; οὐχὶ οὕτως ἀνάγκη εἶχει;

III. Φαίνεται.
ΣΩ. Οὐκ οὐν ἢ δυνατώτερα καὶ σοφώτερα αὐτῇ ἀμείνων οὖσα ἐφάνη καὶ
ἀμφοτέρω μᾶλλον δύναμειν ποιεῖν, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχροῦ, περὶ πάντων

III. Ναί.
ΣΩ. Ὅταν ἄρα τὰ αἰσχροῦ ἐργάζηται, ἐκούσα ἐργάζεσθαι διὰ δύναμιν καὶ
τέχνην. ταῦτα δὲ δικαιούσῃς φαίνεται, ἦτοι ἀμφοτέρω ἢ τὸ εἶπερον.
III. Εὐκείν.
ΣΩ. Καὶ τὸ μὲν γὰρ ἀδικεῖν κακὰ ποιεῖν ἐστίν, τὸ δὲ μὴ ἀδικεῖν καλὰ.

376a

375e

strange con-
sequences of
this thesis

[illegible]

ΣΩ. Οὐκ οὐν ἀγαθὸς ἀνὴρ ὁ τὴν ἀγαθὴν ψυχὴν ἔχων, κακὸς δὲ ὁ τὴν κακὴν; ὁ

ΣΩ. Ἀγαθὸν μὲν ἄρα ἀνδρός ἐστιν ἐκόντα ἀδικεῖν, κακὸν δὲ ἀκούσα, εἴτερο ὁ ἀγαθὸς ἀγαθὴν ψυχὴν ἔχει.

III. Ἀλλὰ μὴν ἔχει γε.

ΣΩ. Ὁ ἀπὸ ἐκὼν ἀπαρτάνων καὶ αἰσχρὰ καὶ ἄδικα ποιών, ὦ Ἰππία, ἐπὶ τὸν αὐτὸν οὐτόν, οὐκ ἂν ἄλλος εἴη ἢ ὁ ἀγαθός.

III. Οὐκ ἐχὼ ὅπως σοὶ συγχαρῆσμαι, ὦ Σώκρατες, ταῦτα.

Ω. Ουδέ γαρ ἐγώ εἶπαι, ὦ Ἰππία, ἀλλ' ἀκαταλόν οὐδ' ὠφέλιον φανέσθαι αὖν ἐν

To consult: B. J. H. Ovinik, *Philosophische Erklärung der platonischen Dialoge Meno u. Hippias Minor*, Amsterdam, 1931, p. 125-201. "Die Schwierigkeit im ersten Teil unseres Dialogs rührt daher, dass die praktische Vernunft von der theoretischen nicht scharf und klar genug unterschieden ist" (O.c. p. 166).

213—The same questions return in the *Gorgias* and *Meno*.

In *Gorg.* 466 b Polus contends that the rhetors "have great power in political life" (ἡγεῖστον δύναμειν ἐν ταῖς πράξεσιν). Socr. replies: "No, they have not. They

οὐδ' ὅτι καλὰ δοκεῖ αὐτοῖς ἀλλ' ὅτι καλὰ φαίνεται τοῖς ἄλλοις, "not what they really will," This difference between ποιεῖν & δοκεῖν αὐτοῖς and ποιεῖν & δοκεῖσθαι is explained by him as follows:

a. Pl., *Gorg.* 467 c:

ΣΩ. Πότερον οὐν σοι δοκῶσιν οἱ ἀνθρώποι τοῦτο βουλεσθαι ὅτι ἀνὰ πρᾶττα-
Μέν, "will"
in the strict
sense what
is good

אָפּוואַרן

ΠΩΛ. Διζῶν ὅτι τὸ ὑγιαίνειν.

ΣΩ. Οὐκ οὖν καὶ οἱ πάροντες τε καὶ τὸν ἄλλον χρηματισμὸν χρηματίζουσιν 467

ՎՈՍՈՑԵՎԱՆ ԿԱՅԷՑ ԺԻՆ ՈՍԻՐՈՎԱՆ . ԱՆՆԱՍՈՎԱՆ
, ՎՈՍՈՑԵՎԱՆ ԿԱՅԷՑ ՈՐ , ԿԱՊԻՈ , ՕՆՆԷՔԷ ՂՂԻ , ՎԷՂԷ ԵՄԻԼԻԻԺԻ ԻՎ ՎԵՐՆԱՍՈՎԿԱ ԻՎ
ՅԻ ՎՆՉԱՆ ԿԱՆՉԱՆՈՐԺ ԺԻՆ ԵՒ . ՅԵՐԵՐԱՔԷ ՎՈՍՈՐՈՎԱՆ Ը ԸՄԵՐ , ԿԱՆՈՎԱՆՈՐԺ Ը ԸՄԵՐ ԵՐԱՆՈՐԺ ԸՈՐ

·3λ 0ΛΠ ·VΘΠ

ΣΩ. "Αλλο τι οὐν οὐτω καὶ περὶ πάντων; ἐὰν τις τι πράττῃ ἔνεκα τοῦ, οὐ τοῦτο βούλεται ὁ πράττει, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐ ἔνεκα πράττει;

·30N ·V3II

- e ΣΩ. Ἄρ' οὖν ἔστιν τι τῶν ὄντων, ὃ οὐχὶ ἤτοι ἀγαθὸν γ' ἔστιν ἢ κακὸν ἢ μεταξὺ τούτων οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν;

ΠΩΛ. Πολλὴ ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Οὐκοῦν λέγεις εἶναι ἀγαθὸν μὲν σοφίαν τε καὶ ὑγίειαν καὶ πλοῦτον καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα, κακὰ δὲ τάναντία τούτων;

ΠΩΛ. Ἐγώ γε.

- 468a ΣΩ. Τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ ἄρα τοιάδε λέγεις, ἃ ἐνίστε μὲν μετέχει τοῦ ἀγαθοῦ, ἐνίστε δὲ τοῦ κακοῦ, ἐνίστε δὲ οὐδετέρου, οἷον καθῆσθαι καὶ βαδίζειν καὶ τρέχειν καὶ πλεῖν, καὶ οἷον αὖ λίθους καὶ ξύλα καὶ τᾶλλα τὰ τοιαῦτα; Οὐ ταῦτα λέγεις; ἢ ἄλλ' ἅττα καλεῖς τὰ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ;

ΠΩΛ. Οὐκ, ἀλλὰ ταῦτα.

ΣΩ. Πότερον οὖν τὰ μεταξὺ ταῦτα ἔνεκα τῶν ἀγαθῶν πράττουσιν, ὅταν πράττωσιν, ἢ τὰγαθὰ τῶν μεταξὺ;

ΠΩΛ. Τὰ μεταξὺ δήπου τῶν ἀγαθῶν.

- b ΣΩ. Τὸ ἀγαθὸν ἄρα διώκοντες καὶ βαδίζομεν, ὅταν βαδίζωμεν, οἰόμενοι βέλτιον εἶναι, καὶ τὸ ἐναντίον ἔσταμεν, ὅταν ἐστῶμεν, τοῦ αὐτοῦ ἔνεκα, τοῦ ἀγαθοῦ ἢ οὐ;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ἀποκτείνουμεν, εἴ τιν' ἀποκτείνουμεν, καὶ ἐκβάλλομεν καὶ ἀφαιρούμεθα χρήματα, οἰόμενοι ἄμεινον εἶναι ἡμῖν ταῦτα ποιεῖν ἢ μή;

ΠΩΛ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἐνεκ' ἄρα τοῦ ἀγαθοῦ ἅπαντα ταῦτα ποιοῦσιν οἱ ποιοῦντες.

ΠΩΛ. Φημί.

- c ΣΩ. Οὐκοῦν ὁμολογήσαμεν, ἃ ἔνεκά του ποιοῦμεν, μὴ ἐκεῖνα βούλεσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐ ἔνεκα ταῦτα ποιοῦμεν;

ΠΩΛ. Μάλιστα.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα σφάττειν βουλόμεθα οὐδ' ἐκβάλλειν ἐκ τῶν πόλεων οὐδὲ χρήματα ἀφαιρεῖσθαι ἀπλῶς οὕτως, ἀλλ' ἐὰν μὲν ὠφέλιμα ἢ ταῦτα, βουλόμεθα πράττειν αὐτά, βλαβερά δὲ ὄντα οὐ βουλόμεθα. Τὰ γὰρ ἀγαθὰ βουλόμεθα, ὡς φῆς σύ, τὰ δὲ μήτε ἀγαθὰ μήτε κακὰ οὐ βουλόμεθα, οὐδὲ τὰ κακὰ ἢ γάρ; Ἀληθῆ σοι δοκῶ λέγειν, ὦ Πῶλε, ἢ οὐ; Τί οὐκ ἀποκρίνεις;

ΠΩΛ. Ἀληθῆ.

- d ΣΩ. Οὐκοῦν εἶπερ ταῦτα ὁμολογοῦμεν, εἴ τις ἀποκτείνει τινὰ ἢ ἐκβάλλει ἐκ πόλεως ἢ ἀφαιρεῖται χρήματα, εἴτε τύραννος ὢν εἴτε ῥήτωρ, οἰόμενος ἄμεινον εἶναι αὐτῷ, τυγχάνει δὲ ὃν κάκιον, οὗτος δήπου ποιεῖ ἃ δοκεῖ αὐτῷ ἢ γάρ;

ΠΩΛ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ ἃ βούλεται, εἶπερ τυγχάνει ταῦτα κακὰ ὄντα; Τί οὐκ ἀποκρίνεις;

ΠΩΛ. 'Αλλ' οὐ μοι δοκεῖ ποιεῖν ἀ βούλεται.

ΣΩ. Ἔστιν οὖν ὅπως ὁ τοιοῦτος μέγα δύναται ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, εἴπερ ἐστὶ τὸ μέγα δύνασθαι ἀγαθόν τι κατὰ τὴν σὴν ὁμολογίαν;

ΠΩΛ. Οὐκ ἔστιν.

ΣΩ. Ἀληθῆ ἄρα ἐγὼ ἔλεγον, λέγων ὅτι ἔστιν ἄνθρωπον ποιοῦντα ἐν πόλει ἀ δοκεῖ αὐτῷ μὴ μέγα δύνασθαι μηδὲ ποιεῖν ἀ βούλεται.

So Polus and Socr. agree with each other on this point:

b. Ib. 509 e⁵:

(ὁμολογήσαμεν) μηδένα βουλόμενον ἀδικεῖν, ἀλλ' ἄκοντας τοὺς ἀδικοῦντας πάντας ἀδικεῖν.

again: no-
body does
any wrong
willingly

214—In the *Meno* 86 d-87 c Socr. proceeds by hypothesis in order to answer to the question ἄρα διδακτὸν ἀρετή.

a. Pl., *Meno* 87 c:

Εἰ δέ γ' ἐστὶν ἐπιστήμη τις ἡ ἀρετή, δῆλον ὅτι διδακτὸν ἂν εἴη.

Socr. and Meno now first agree that virtue = φρόνησις, and therefore that it can be taught. Yet Socr. mentions the difficulty that there are no διδάσκαλοι of virtue; so they must have been mistaken in their definition.

again: is
virtue
knowledge?

b. Ib. 97 a Meno asks:

MEN. Πῶς δὴ [ὀρθῶς] λέγεις;

ΣΩ. Ἐγὼ ἔρω. Εἴ τις εἰδῶς τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Λάρισαν ἢ ὅποι βοῦλει ἄλλοσε βαδίξοι καὶ ἄλλοις ἡγοῖτο, ἄλλο τι ὀρθῶς ἂν καὶ εὖ ἡγοῖτο;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δ' εἴ τις ὀρθῶς μὲν δοξάζων ἤ τις ἐστὶν ἡ ὁδός, ἐληλυθὼς δὲ μὴ μὴδ' ἐπιστάμενος, οὐ καὶ οὗτος ἂν ὀρθῶς ἡγοῖτο;

MEN. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ ἕως γ' ἂν που ὀρθὴν δόξαν ἔχῃ περὶ ὧν ὁ ἕτερος ἐπιστήμην, οὐδὲν χείρων ἡγεμῶν ἔσται οἰόμενος μὲν ἀληθῆ φρονῶν δὲ μὴ τοῦ τοῦτο φρονοῦντος.

MEN. Οὐδὲν γάρ.

ΣΩ. Δόξα ἄρα ἀληθῆς πρὸς ὀρθότητα πράξεως οὐδὲν χείρων ἡγεμῶν φρονήσεως· καὶ τοῦτό ἐστιν ὁ νυνδὴ παρελείπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς ἀρετῆς σκέψει ὁποῖόν τι εἴη, λέγοντες ὅτι φρόνησις μόνον ἡγεῖται τοῦ ὀρθῶς πράττειν· τὸ δὲ ἄρα καὶ δόξα ἦν ἀληθῆς.

MEN. Ἔοικέ γε.

ΣΩ. Οὐδὲν ἄρα ἥττον ὠφελιμὸν ἐστὶν ὀρθὴ δόξα ἐπιστήμης.

it may be
due also to
δρθῆ δόξα

97b

c

MEN. Τοσούτω γε, ὦ Σώκρατες, ὅτι ὁ μὲν τὴν ἐπιστήμην ἔχων ἀεὶ ἂν ἐπιτυχάνοι, ὁ δὲ τὴν ὀρθὴν δόξαν τοτὲ μὲν ἂν τυγχάνοι, τοτὲ δ' οὐ.

ΣΩ. Πῶς λέγεις; Ὁ ἀεὶ ἔχων ὀρθὴν δόξαν οὐκ ἀεὶ ἂν τυγχάνοι, ἕωσπερ ὀρθὰ δοξάζοι;

d MEN. Ἀνάγκη μοι φαίνεται ὥστε θαυμάζω, ὦ Σώκρατες, τούτου οὕτως ἔχοντος, ὅ τι δὴ ποτε πολὺ τιμιωτέρα ἢ ἐπιστήμη τῆς ὀρθῆς δόξης, καὶ δι' ὅ τι τὸ μὲν ἕτερον, τὸ δὲ ἕτερόν ἐστιν αὐτῶν.

ΣΩ. Οἷσθα οὖν δι' ὅ τι θαυμάζεις, ἢ ἐγὼ σοι εἶπω;

MEN. Πάνυ γ' εἰπέ.

ΣΩ. Ὅτι τοῖς Δαιδάλου ἀγάλμασιν οὐ προσέσχηκας τὸν νοῦν ἴσως δὲ οὐδ' ἐστιν παρ' ὑμῖν.

e MEN. Πρὸς τί δὲ δὴ τοῦτο λέγεις;

ΣΩ. Ὅτι καὶ ταῦτα, ἐὰν μὲν μὴ δεδεμένα ᾖ, ἀποδιδράσκει καὶ δραπετεύει, ἐὰν δὲ δεδεμένα, παραμένει.

MEN. Τί οὖν δὴ;

ΣΩ. Τῶν ἐκείνου ποιημάτων λελυμένον μὲν ἐκτῆσθαι οὐ πολλῆς τιнос ἄξιόν ἐστι τιμῆς, ὥσπερ δραπέτην ἄνθρωπον ὃ γὰρ παραμένει δεδεμένον δὲ πολλοῦ ἄξιον ὃ πάνυ γὰρ καλὰ τὰ ἔργα ἐστίν. Πρὸς τί οὖν δὴ λέγω ταῦτα; πρὸς τὰς δόξας τὰς ἀληθεῖς. Καὶ γὰρ αἱ δόξαι αἱ ἀληθεῖς, ὅσον μὲν ἂν χρόνον 98a παραμένωσιν, καλὸν τὸ χρῆμα καὶ πάντ' ἀγαθὰ ἐργάζονται ὃ πολλὸν δὲ χρόνον οὐκ ἐθέλουσι παραμένειν, ἀλλὰ δραπετεύουσιν ἐκ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε οὐ πολλοῦ ἄξια εἰσιν, ἕως ἄν τις αὐτάς δῆσῃ αἰτίας λογισμῶ. — Ἐπειδὴ δὲ δεθῶσιν, πρῶτον μὲν ἐπιστῆμαι γίνονται, ἔπειτα μόνιμοι καὶ διὰ ταῦτα δὴ τιμιώτερον ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης ἐστίν, καὶ διαφέρει δεσμῶ ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης.

Now, as men can also be good by ὀρθὴ δόξα, it is clear that in this case they cannot teach it others.

Probably this more practical acknowledgement of virtue *θεῖα μοῖρα παραγίγνομένη* ἀνευ νοῦ οἷς ἂν παραγίγνηται is the view of Plato himself.

4—FIRST PRINCIPLES OF THE PHILOSOPHY OF SOCRATES ACCORDING TO THE CRITO

215—Socr. is condemned to death. He is in prison, awaiting execution. Friends come and ask him to run away and to flee with them to Thessaly, where he will be well received. Socr. answers as follows:

Socr.'s reply to Crito Pl., *Crito* 46 b-c; 47 a-48 c; 48 d-49 e:

(46 b) ὦ φίλε Κρίτων, ἢ προθυμία σου πολλοῦ ἄξια, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἶη ἢ εἰ δὲ μή, ὅσῳ μείζων, τοσούτῳ χαλεπωτέρα. Σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ

ἡμᾶς εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή · ὥς ἐγώ, οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀεί, τοιοῦτος οἶος τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνεται. Τοὺς δὲ λόγους οὐς ἐν τῷ ἐμπροσθεν ἔλεγον οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἤδε ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι, καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ οὐσπερ καὶ πρότερον · ὣν ἐὰν μή 46c
βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι ὅτι οὐ μή σοι συγχωρήσω οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύνάμεις ὥσπερ παῖδας ἡμᾶς μορμολύττηται δεσμούς καὶ θανάτους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις.

(47a) Σκόπει δὴ · οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ, οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ; Τί φῆς; Ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται;

KP. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πονηράς μή;

KP. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων;

KP. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο; Γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο 47b
πράττων πότερον παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου ὃς ἂν τυγχάνῃ ἱατρὸς ἢ παιδοτρίβης ὢν;

KP. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

KP. Δῆλα δὴ.

ΣΩ. Ταύτῃ ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον ἢ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ τῷ ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαίοντι, μᾶλλον ἢ ἢ σύμψασι τοῖς ἄλλοις.

KP. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἴεν. Ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς c
ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαϊόντων, ἄρα οὐδὲν κακὸν πείσεται;

KP. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τί δ' ἐστὶ τὸ κακὸν τοῦτο; καὶ ποῦ τείνει καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος;

KP. Δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα · τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. Οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὧ Κρίτων, οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διτῶμεν · καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἐστίν, πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἔπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἐστὶν ἐπαῖων, d
ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ σύμπαντας τοὺς ἄλλους; ὦμι

εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦμεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο. Ἡ οὐδέν ἐστι τοῦτο;

KP. Οἶμαι ἔγωγε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαϊόντων
e δόξῃ, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶ διεφθαρμένου αὐτοῦ; Ἔστι δέ που τοῦτο τὸ σῶμα, ἢ οὐχί;

KP. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστὶν μετὰ μοχθηροῦ καὶ διεφθαρμένου σώματος;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρμένου ᾧ τὸ ἄδικον μὲν
48a λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνησιν; ἢ φαυλότερον ἡγοῦμεθα εἶναι τοῦ σώματος ἐκεῖνο ὃ τί ποτ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων περὶ ὃ ἡ τε ἀδικία καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐστίν;

KP. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἄλλὰ τιμιώτερον;

KP. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ὦ βέλτιστε, πάνυ ἡμῖν οὕτω φροντιστέον τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὃ τι ὃ ἐπαῖων περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων ὃ εἷς καὶ αὐτῇ ἢ ἀλήθεια. Ὡστε πρῶτον μὲν ταύτῃ οὐκ ὀρθῶς εἰσηγῇ εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν ἐναντίων. — Ἄλλὰ μὲν δὴ, φαίη γ' ἂν τις, οἷοί τέ εἰσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ
b ἀποκτινύναται.

KP. Δῆλα δὴ καὶ ταῦτα, φαίη γὰρ ἂν, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. Ἄλλ', ὦ θαυμάσιε, οὐτός τε ὁ λόγος ὃν διεληλύθαμεν ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι ὁμοιος εἶναι τῷ καὶ πρότερον · καὶ τόνδε αὖ σκοπεῖ εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον, ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

KP. Ἄλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταυτόν ἐστὶν μένει ἢ οὐ μένει;

KP. Μένει.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ
c ἐνθένδε πειρᾶσθαι ἐξιέναι μὴ ἀφιέντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον · καὶ ἐὰν μὲν φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μή, ἐῷμεν.

(48 d) KP. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες · ὅρα δὲ τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ ἀγαθέ, κοινῇ, καὶ εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε καὶ σοι πείσομαι ·

(48 e) Ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχὴν ἐὰν σοι ἱκανῶς λέγεται, καὶ
49a πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον ἢ ἂν μάλιστα οἴη.

KP. Ἄλλὰ πειράσομαι.

ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμέν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι, ἢ τινι μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὥς πολ-
 λάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὠμολογήθη; ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο.
 *Ἡ πᾶσαι ἡμῖν ἐκείναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις
 ἐκκεχυμέναι εἰσίν, καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλικοῖδε γέροντες ἄνδρες πρὸς
 ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι ἐλάβομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν διαφέ-
 ροντες; *Ἡ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει ὥσπερ τότε ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν
 οἱ πολλοὶ εἴτε μὴ · καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ
 πρῶτερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει
 ὃν παντὶ τρόπῳ; Φαμέν, ἢ οὐ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὥς οἱ πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε
 οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δαί; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὥς οἱ πολλοὶ φασιν, δίκαιον,
 ἢ οὐ δίκαιον;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀνθρώπων οὐδ' ἂν
 ὁτιοῦν πάσχῃ ὑπ' αὐτῶν. Καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν ὅπως μὴ
 παρὰ δόξαν ὁμολογῆς · οἶδα γὰρ ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει.
 Οἷς οὖν οὕτω δέδοκται καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλ' ἀνάγκη
 τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν ὀρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλευμάτα. Σκόπει δὴ
 οὖν καὶ σὺ εὖ μάλα πότερον κοινωνεῖς καὶ συνδοκεῖ σοι καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν
 βουλευόμενοι, ὥς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν
 οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς, ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ
 κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; Ἐμοὶ μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ · σοὶ δὲ
 εἴ πῃ ἄλλη δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. Εἰ δ' ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ
 τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ συνδοκεῖ μοι · ἀλλὰ λέγε.

Then Socr. proceeds to prove that by taking flight he would do wrong to the laws of the state, which always protected him during his life. Thus, by listening to Crito, he would act against his own firmly established principles. He cannot do that.

First principles of the philosophy of Socrates

- 1—Not to care for the meaning of the crowd, but only for that of the experts.
- 2—Soul is of a higher value than body.
- 3—It is of no moment to live, but to live well.
- 4—Good, beautiful and righteous are the same.
- 5—We may never do wrong, and in no respect,
- 6—Nor return wrong if anyone has wronged us.

5—THE STORY OF THE YOUTH OF SOCRATES, TOLD
BY HIMSELF

216—Pl., *Phaedo* 96 a-c; 97 b-100 b; 100 c-e:

his interest in the philosophy of nature

96b 'Εγὼ γάρ, ἔφη, ὦ Κέβης, νέος ὢν θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας ἣν δὴ καλοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν · ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἐκάστου, διὰ τί γίγνεται ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἔστιν ¹. Καὶ πολλάκις ἑμαυτὸν ἄνω κάτω μετέβαλλον, σκοπῶν πρῶτον τὰ τοιαῦτα · Ἄρ', ἐπειδὴν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόμενα τινὰ λάβῃ ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῶα συντρέφεται; καὶ πότερον τὸ αἷμά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν, ἢ ὁ ἀήρ, ἢ τὸ πῦρ; ἢ τούτων μὲν οὐδέν, ὁ δ' ἐγκέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ ὁσφραίνεσθαι, ἐκ τούτων δὲ γίγνεται μνήμη καὶ δόξα, ἐκ δὲ μνήμης καὶ δόξης, λαβούσης τὸ ἡρεμεῖν, κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπιστήμην; Καὶ αὖ τούτων τὰς φθοράς σκοπῶν, καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρανὸν τε καὶ τὴν γῆν πάθῃ, τελευτῶν οὕτως ἑμαυτῷ ἔδοξα πρὸς ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυῆς εἶναι ὡς οὐδὲν χρῆμα.

Τεκμήριον δέ σοι ἐρῶ ἱκανόν. 'Εγὼ γάρ, ἃ καὶ πρότερον σαφῶς ἠπιστάμην ὡς γε ἑμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύτης τῆς σκέψεως οὕτω σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ ταῦτα ἃ πρὸ τοῦ ᾧ μιν εἰδέναι. —

the book of Anaxagoras

97c

'Ἄλλ' ἀκούσας μὲν ποτε ἐκ βιβλίου τινός, ὡς ἔφη, Ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος, καὶ λέγοντος ὡς ἄρα νοῦς ἐστιν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτῃ δὴ τῇ αἰτίᾳ ἦσθην τε καὶ ἔδοξέ μοι τρόπον τινὰ εὖ ἔχειν τὸ τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἴτιον · καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τὸν γε νοῦν κοσμοῦντα πάντα κοσμεῖν καὶ ἕκαστον τιθέναι ταύτῃ ὅπῃ ἂν βέλτιστα ἔχῃ · εἰ οὖν τις βούλοιο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἐκάστου ὅπῃ γίγνεται ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑρεῖν, ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἐστιν ἢ εἶναι ἢ ἄλλο ὅτιοῦν

d πᾶσχειν ἢ ποιεῖν. Ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν

Socrates and the philosophy of nature

¹ Together with Xen., *Mem.* IV 7, this chapter explains to us something as to the image that Aristoph. drew of Socr. in his *Clouds*. The young Socr. appears to have been keenly interested in the philosophy of nature. Xenophon, who has to defend him against the accusation of ζητεῖν τὰ μετέωρα, says he disapproved of people learning these things beyond the practical use of them. Yet he adds the words: καίτοι οὐκ ἀπειρός γε αὐτῶν ἦν (IV 7, 3).

ἀνθρώπων, καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκείνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον · ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἶδέναι · τὴν αὐτὴν γὰρ εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν¹. Ταῦτα δὴ λογιζόμενος ἄσμενος εὐρηκέναι ὥμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ τῶν ὄντων κατὰ νοῦν ἐμαυτῷ, τὸν Ἀναξαγόραν, καὶ μοι φράσειν πρῶτον μὲν πότερον ἢ γῆ πλατεῖα ἐστὶν ἢ στρογγύλη, ἐπειδὴ δὲ φράσειεν, ἐπεκδιηγῆσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, λέγοντα τὸ ἄμεινον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι · καὶ εἰ ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτὴν, ἐπεκδιηγῆσθαι ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι · καὶ εἴ μοι ταῦτα ἀποφαίνοι, παρεσκευάσμεν ὡς οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας ἄλλο εἶδος. Καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευάσμεν ὡσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἄστρον, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα καὶ τροπῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτε ταῦτ' ἄμεινόν ἐστιν ἕκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πᾶσχειν ἢ πᾶσχει. Οὐ γὰρ ἂν ποτε αὐτὸν ὥμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμηθῆαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγκεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστὶν ὥσπερ ἔχει · ἕκαστῳ οὖν αὐτῶν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν καὶ κοινῇ πᾶσι, τὸ ἕκαστῳ βέλτιστον ὥμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγῆσθαι ἀγαθόν. Καὶ οὐκ ἂν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ, πᾶν σπουδῇ λαβὼν τὰς βίβλους,

¹ Socrates' marked preference for a teleological interpretation of nature is surely a historical feature. It is attested by Xen., *Mem.* I 4, 4-9 *. Socr. is introduced here talking with Aristodemos, surnamed "the little", who did not sacrifice to the gods nor consult the oracles. Socr. asks him whether there are any men he admires. And when the other mentions to him some poets, a sculptor and a painter, he asks:

his teleological view of nature

Πότερα σοι δοκοῦσιν οἱ ἀπεργαζόμενοι εἰδῶλα ἄφρονά τε καὶ ἀκίνητα ἀξιοθαυμαστότεροι εἶναι ἢ οἱ ζῶα ἔμφρονά τε καὶ ἐνεργά; Πολὺ νῆ Δία οἱ ζῶα, εἶπερ γε μὴ τύχη τινί, ἀλλὰ ὑπὸ γνώμης ταῦτα γίγνεται. Τῶν δὲ ἀτεκμάρτως ἐχόντων ὅτου ἐνεκά ἐστι καὶ τῶν φανερώς ἐπ' ὠφελείᾳ ὄντων πότερα τύχης καὶ πότερα γνώμης ἔργα κρίνεις; Πρέπει μὲν τὰ ἐπ' ὠφελείᾳ γενόμενα γνώμης ἔργα εἶναι. (5) Οὐκ οὐν δοκεῖ σοι ὁ ἐξ ἀρχῆς ποιῶν ἀνθρώπους ἐπ' ὠφελείᾳ προσθεῖναι αὐτοῖς δι' ὧν αἰσθάνονται ἕκαστα; (Follows a description of eyes and ears, the eye-lids and brows, the teeth and the place of the mouth.) ταῦτα οὕτω προνοητικῶς πεπραγμένα ἀπορεῖς πότερα τύχης ἢ γνώμης ἔργα ἐστίν; Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ἀλλ' οὕτω γε σκοπούμενῳ πᾶν ἔοικε ταῦτα σοφοῦ τινος δημιουργοῦ καὶ φιλοζῶου τεχνήμασι. Τὸ δὲ ἐμφῦσαι μὲν ἔρωτα τῆς τεκνοποιίας, ἐμφῦσαι δὲ ταῖς γειναμέναις ἔρωτα τοῦ ἐκτρέφειν, τοῖς δὲ τραφεῖσι μέγιστον μὲν πόθον τοῦ ζῆν, μέγιστον δὲ φόβον τοῦ θανάτου; Ἀμέλει καὶ ταῦτα ἔοικε μηχανήμασι τινος ζῶα εἶναι βουλευσαμένου. (8) Σὺ δὲ σαυτὸν δοκεῖς τι φρόνιμον ἔχειν, ἄλλοθι δὲ οὐδαμοῦ οὐδὲν οἶε φρόνιμον εἶναι; . . . καὶ τὰδε τὰ ὑπερμεγέθη καὶ πλῆθος ἅπειρα (he means the heavenly bodies) δι' ἀφροσύνην τινὰ οὕτως οἶε εὐτάκτως ἔχειν; (9) Μὰ Δί' οὐ γὰρ ὁρῶ τοὺς κυρίους, ὥσπερ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων τοὺς δημιουργοὺς. Οὐδὲ γὰρ τὴν σαυτοῦ σύγῃ ψυχὴν ὁρᾷς, ἢ τοῦ σώματος κυρία ἐστίν; ὥστε κατὰ γε τοῦτο ἔξεστί σοι λέγειν ὅτι οὐδὲν γνῶμην, ἀλλὰ τύχην πάντα πράττεις.

Xen., *Mem.* I 4

* Cp. our note to the nr. 163 a (Diog. of Apoll., fr. 3).

ὥς τάχιστα οἷός τ' ἦ ἀνεγίγνωσκον, ἔν' ὥς τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον.

Socrates' deception

- Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς ἐλπίδος, ὃ ἐταῖρε, ὥχόμεν φερόμενος, ἐπειδὴ, προῖων καὶ ἀναγινώσκων, ὁρῶν ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον οὐδὲ τινὰς αἰτίας
- c ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν τὰ πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. Καί μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι ὥσπερ ἂν εἴ τις, λέγων ὅτι Σωκράτης πάντα ὅσα πράττει νῷ πράττει, κάπειτα, ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἐκάστων ὧν πράττω, λέγοι πρῶτον μὲν ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι σύγκειται μοι τὸ σῶμα ἐξ ὁσῶν καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὅσῃ ἐστί στερεὰ καὶ διαφυὰς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεῦρα,
- d οἷα ἐπιτείνεσθαι καὶ ἀνίσθαι, περιαμπέχοντα τὰ ὅσῃ μετὰ τῶν σαρκῶν καὶ δέρματος ὁ συνέχει αὐτά· αἰωρουμένων οὖν τῶν ὁσῶν ἐν ταῖς αὐτῶν ξυμβολαῖς χαλῶντα καὶ συντείνοντα τὰ νεῦρα κάμπτεσθαι που ποιεῖ οἷόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη· καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν συγκαμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι. Καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν, ἐτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνάς τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοὰς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα αἰτιώμενος, ἀμελήσας τὰς ὥς ἀληθῶς
- e αἰτίας λέγειν, ὅτι, ἐπειδὴ Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὖ δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι, καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην ἢν ἂν κελεύσωσιν. Ἐπεὶ, νῆ τὸν κύνα, ὥς ἐγῶ-
- 99a μαι, πάλαι ἂν ταῦτα τὰ νεῦρα καὶ τὰ ὅσῃ ἢ περὶ Μέγαρα ἢ Βοιωτοὺς ἦν, ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτίστου, εἰ μὴ δικαιότερον ὦμην καὶ κάλλιον εἶναι, πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν, ὑπέχειν τῇ πόλει δίκην ἦντιν' ἂν τάττη.

- Ἄλλ' αἷτια μὲν τὰ τοιαῦτα καλεῖν λίαν ἄτοπον. Εἰ δέ τις λέγοι ὅτι, ἄνευ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὅσῃ καὶ νεῦρα καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω, οὐκ ἂν οἷός τ' ἦ ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι, ἀληθῆ ἂν λέγοι. Ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἃ ποιῶ, καὶ ταῦτα
- b νῷ πράττω ἄλλ' οὐ τῇ τοῦ βελτίστου αἰρέσει, πολλῇ ἂν καὶ μακρὰ ῥαθυμία εἴη τοῦ λόγου· τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι ὅτι ἄλλο μὲν τί ἐστί τὸ αἷτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δὲ ἐκεῖνο ἄνευ οὗ τὸ αἷτιον οὐκ ἂν ποτ' εἴη αἷτιον· ὁ δὲ μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὥσπερ ἐν σκότει, ἀλλοτρίῳ ὀνόματι προσχρώμενοι, ὥς αἷτιον αὐτὸ προσαγορεύειν. Διὸ δὴ καὶ ὁ μὲν τις, δίνην περιτιθεὶς τῇ γῇ, ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν· ὁ δὲ ὥσπερ καρδόπῳ πλατεῖα
- c βάθρον τὸν ἀέρα ὑπερείδει. Τὴν δὲ τοῦ ὥς οἷόν τε βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κεῖσθαι, ταύτην οὔτε ζητοῦσιν οὔτε τινὰ οἶονται δαιμονίαν ἰσχὺν ἔχειν, ἀλλὰ ἡγοῦνται τούτου Ἄτλαντα ἂν ποτε ἰσχυρότερον καὶ ἀθανατώτερον καὶ μᾶλλον ἅπαντα ξυνέχοντα ἐξευρεῖν, καὶ ὥς ἀληθῶς τὸ ἀγαθὸν καὶ δέον ξυνδεῖν καὶ συνέχειν οὐδὲν οἶονται. Ἐγὼ μὲν οὖν τῆς τοιαύτης αἰτίας ὅπῃ ποτὲ ἔχει μαθητῆς ὅτουοῦν ἤδιστ' ἂν γενοίμην. Ἐπειδὴ δὲ ταύτης ἐστερήθην
- d καὶ οὗτ' αὐτὸς εὐρεῖν οὔτε παρ' ἄλλου μαθεῖν οἷός τε ἐγενόμην, τὸν δεύτερον

πλοῦν ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν ἢ πεπραγμάτευμαι βούλει σοι, ἔφη, ἐπίδειξιν ποιήσωμαι, ὦ Κέβης; — Ὑπερφυῶς μὲν οὖν, ἔφη, ὡς βούλομαι.

— Ἔδοξε τοίνυν μοι, ἡ δ' ὅς, μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ ἀπείρηκα τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι μὴ πάθοιμι ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες καὶ σκοπούμενοι · διαφθεύρονται γάρ που ἔνιοι τὰ ὄμματα, εἴαν μὴ ἐν ὕδατι ἢ τινι τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. Τοιοῦτόν τι καὶ ἐγὼ διενόηθην, καὶ εἰδεῖσα μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθείην βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἄπτεσθαι αὐτῶν. Ἔδοξε δὲ μοι χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν. Ἴσως μὲν οὖν ὅς εἰκάζω τρόπον τινα οὐκ ἔοικεν · οὐ γὰρ πάνυ συγχωρῶ τὸν ἐν λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὸν ἐν ἔργοις. Ἀλλ' οὖν δὴ ταύτη γε ὥρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἐκάστοτε λόγον ὃν ἂν κρίνω ἔρρωμενέστατον εἶναι ¹, ἃ μὲν ἂν μοι δοκῇ τοῦτ' συμφωνεῖν τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων · ἃ δ' ἂν μὴ, ὡς οὐκ ἀληθῆ. Βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἃ λέγω · οἶμαι γὰρ σε νῦν οὐ μανθάνειν. — Οὐ, μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Κέβης, οὐ σφόδρα. — Ἀλλ', ἡ δ' ὅς, ὥδε λέγω, οὐδὲν καινόν, ἀλλ' ἄπερ αἰεὶ τε ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρελθυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. Ἐρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος ὃ πεπραγμάτευμαι, καὶ εἴμι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρύλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων, ὑποθέμενος εἶναι τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ ἄλλα πάντα. —

(100 c⁶) Οὐ τοίνυν, ἡ δ' ὅς, ἔτι μανθάνω οὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας, τὰς σοφὰς ταύτας, γινώσκειν · ἀλλ' ἐάν τις μοι λέγῃ διότι καλὸν ἐστὶν ὅτι οὖν, ἡ χρῶμα εὐανθὲς ἔχον ἢ σχῆμα ἢ ἄλλο ὅτι οὖν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν ἐῷ, ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι · τοῦτο δὲ ἀπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ ἴσως εὐήθως ἔχω παρ' ἐμαυτῷ, ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν ἢ ἐκείνου τοῦ καλοῦ εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία, εἴτε ὅπῃ δὴ καὶ ὅπως προσγενομένη ², οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο δισχυρίζομαι, ἀλλ' ὅτι τῷ καλῷ πάντα τὰ καλὰ γίγνεται καλὰ · τοῦτο γὰρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ἐμαυτῷ ἀποκρίνασθαι

his
δεύτερος
πλοῦς

e

100a

b

d

¹ Xenophon also mentions the method of the hypothesis as an ἴδιον of Socrates. *Mem.* IV 6, 13-14:

Εἰ δέ τις αὐτῷ περὶ τοῦ ἀντιλέγοι μηδὲν ἔχων σαφὲς λέγειν, ἀλλ' ἄνευ ἀποδείξεως ἤτοι σοφώτερον φάσκων εἶναι ὃν αὐτὸς λέγοι, ἢ πολιτικώτερον ἢ ἀνδριώτερον ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν ἐπανῆγεν ἂν πάντα τὸν λόγον ὥδ' ὡς · Φῆς σὺ ἀμείνω πολίτην εἶναι ὃν σὺ ἐπαινεῖς ἢ ὃν ἐγώ; — Φημί γὰρ οὖν. — Τί οὖν οὐκ ἐκεῖνο πρῶτον ἐπεσκηψάμεθα, τί ἐστὶν ἔργον ἀγαθοῦ πολίτου;

² Cf. this remarkable place in *Dissoi logoi*, c. 4 (περὶ ἀλάθεος καὶ ψεύδεος), 4-5 (Diels, VS.⁵ 90):

ἔπειτα τοὶ ἐξῆς καθήμενοι αἱ λέγομεν 'μύστας εἰμί', τὸ αὐτὸ μὲν πάντες ἐροῦμεν, ἀλαθὲς δὲ μόνος ἐγώ, ἐπεὶ καὶ εἰμί. (5) δᾶλον ὢν, ὅτι ὁ αὐτὸς λόγος, ὅταν μὲν αὐτῷ παρῇ τὸ ψεῦδος, ψεύστας ἐστίν, ὅταν δὲ τὸ ἀλαθές, ἀλαθής.

the method
of the
hypothesis

a prepla-
tonic theory
of ideas?

- e καὶ ἄλλω. Καὶ τούτου ἐχόμενος ἡγοῦμαι οὐκ ἂν ποτε πεσεῖν, ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοὶ καὶ ὅτῳ οὖν ἄλλω ἀποκρίνασθαι ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλὰ καλὰ ἢ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; — Δοκεῖ. — Καὶ μεγέθει ἄρα τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ τὰ μείζω μείζω, καὶ σμικρότητι τὰ ἐλάττω ἐλάττω; — Ναί. —

6—SOME ADDITIONS FROM XENOPHON

Socr. and
the religion
of the state

217—Xenophon defends Socrates against the accusation of introducing new deities.

a. *Mem.* I, 2-4:

Πρῶτον μὲν οὖν ὥς οὐκ ἐνόμιζεν οὐς ἡ πόλις νομίζει θεοὺς, ποίῳ ποτ' ἐχρήσαντο τεκμηρίῳ; θύων τε γὰρ φανερόν ἦν πολλάκις μὲν οἴκοι, πολλάκις δὲ ἐπὶ τῶν κοινῶν τῆς πόλεως βωμῶν, καὶ μαντικῇ χρώμενος οὐκ ἀφανὴς ἦν. διετεθρύλητο γὰρ ὥς φαίη Σωκράτης τὸ δαιμόνιον ἑαυτῷ σημαίνειν· ὅθεν δὴ καὶ μάλιστα μοι δοκοῦσιν αὐτὸν αἰτιάσασθαι καινὰ δαιμόνια εἰσφέρειν. ὁ δ' οὐδὲν καινότερον εἰσέφερε τῶν ἄλλων, ὅσοι μαντικὴν νομίζοντες οἰωνοῖς τε χρῶνται καὶ φήμαις καὶ συμβόλοις καὶ θυσίαις. οὗτοί τε γὰρ ὑπολαμβάνουσιν οὐ τοὺς ὀρνίθας οὐδὲ τοὺς ἀπαντῶντας εἰδέναι τὰ συμφέροντα τοῖς μαντευομένοις, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς διὰ τούτων αὐτὰ σημαίνειν, καὶ κεῖνος δὲ οὕτως ἐνόμιζεν. ἀλλ' οἱ μὲν πλείστοί φασι ὑπὸ τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἀπαντῶντων ἀποτρέπεσθαι τε καὶ προτρέπεσθαι· Σωκράτης δ' ὥσπερ ἐγίγνωσκεν, οὕτως ἔλεγε· τὸ δαιμόνιον γὰρ ἔφη σημαίνειν.

b. *Ib.* 19:

his belief in
the provi-
dence of
the gods

Καὶ γὰρ ἐπιμελεῖσθαι θεοὺς ἐνόμιζεν ἀνθρώπων οὐχ ὅν τρόπον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν· οὗτοι μὲν γὰρ οἶονται τοὺς θεοὺς τὰ μὲν εἰδέναι, τὰ δ' οὐκ εἰδέναι· Σωκράτης δὲ πάντα μὲν ἡγεῖτο θεοὺς εἰδέναι, τὰ τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ τὰ σιγῇ βουλευόμενα, πανταχοῦ δὲ παρῆναι καὶ σημαίνειν τοῖς ἀνθρώποις περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων.

c. *Ib.* 9:

and in
divination

Ἐφη δὲ δεῖν ἂ μὲν μαθόντας ποιεῖν ἔδωκαν οἱ θεοί, μανθάνειν, ἃ δὲ μὴ δῆλα τοῖς ἀνθρώποις ἐστί, πειρᾶσθαι διὰ μαντικῆς παρὰ τῶν θεῶν πυκνάνεσθαι· τοὺς θεοὺς γὰρ οἷς ἂν ᾧσιν ἔλεφ σημαίνειν.

he is far from
protesting
against the
cult of the
state

218—a. *Xen., Mem.* I 3, 1:

Τὰ μὲν τοίνυν πρὸς τοὺς θεοὺς φανερόν ἦν καὶ ποιῶν καὶ λέγων ἥπερ ἡ Πυθία ἀποκρίνεται τοῖς ἐρωτῶσι πῶς δεῖ ποιεῖν ἢ περὶ θυσίας ἢ περὶ προγόνων

θεραπείας ἢ περὶ ἄλλου τινὸς τῶν τοιούτων · ἢ τε γὰρ Πυθία νόμῳ πόλεως ἀναιρεῖ ποιοῦντας εὐσεβῶς ἂν ποιεῖν, Σωκράτης τε οὕτω καὶ αὐτὸς ἐποίει καὶ τοῖς ἄλλοις παρήγει, τοὺς δὲ ἄλλως πως ποιοῦντας περιέρχους καὶ ματαίους ἐνόμιζεν εἶναι.

An example of such *περιεργία* is given by Xenophon himself in *Anab.* III 1, 5-7, where he is rebuked by Socr. for not having asked the Pythia what he ought to have asked, having decided the point in question himself.

b. Pl., *Phaedo* 118 a:

and strict in
his
observances

Ἡδὴ οὖν σχεδὸν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἥττον ψυχόμενα, καὶ ἐκκαλυψάμενος — ἐνεκεκάλυπτο γάρ — εἶπεν, ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγγετο · „ὦ Κρίτων, ἔφη, τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα · ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσῃτε.”

219—a. Xen., *Mem.* I 3, 2:

his prayers

Καὶ εὐχετο δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς ἀπλῶς τὰγαθὰ δίδοναι, ὥς τοὺς θεοὺς κάλλιστα εἰδότας ὅποια ἀγαθὰ ἐστίν.

b. Cf. [Pl.], *Alcib.* II 142 e-143 a (Socr. speaks):

Κινδυνεύει γοῦν, ὦ Ἀλκιβιάδῃ, φρόνιμός τις εἶναι ἐκεῖνος ὃ ποιητής, δὲ δοκεῖ μοι φίλοις ἀνοήτοις τισὶ χρησάμενος, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ πράττοντας καὶ εὐχομένους ἅπερ οὐ βέλτιον ἦν, ἐκείνοις δὲ ἐδόκει, κοινῇ ὑπὲρ ἀπάντων αὐτῶν εὐχὴν ποιήσασθαι · λέγει δὲ πως ὥδι —

Ζεῦ βασιλεῦ, τὰ μὲν ἐσθλά, φησί, καὶ εὐχομένοις καὶ ἀνεύκτοις ἄμμι δίδου, τὰ δὲ δεινὰ καὶ εὐχομένοις ἀπαλέξειν κελεύει. Ἐμοὶ μὲν οὖν καλῶς δοκεῖ καὶ ἀσφαλῶς λέγειν ὃ ποιητής.

c. And *Phaedr.* 279 bc, where Socr. prays, leaving the place of the conversation:

„ὦ φίλε Πάν τε καὶ ἄλλοι ὅσοι τῇδε θεοί, δοίητέ μοι καλῶ γενέσθαι τάν-δοθεν · ἔξωθεν δὲ ὅσα ἔχω, τοῖς ἐντὸς εἶναι μοι φίλια. Πλούσιον δὲ νομίζοιμι τὸν σοφόν · τὸ δὲ χρυσοῦ πλῆθος εἴη μοι ὅσον μήτε φέρειν μήτε ἄγειν δύναίτο ἄλλος ἢ ὁ σώφρων.” Ἐτ’ ἄλλου του δεόμεθα, ὦ Φαῖδρε; Ἐμοὶ μὲν γὰρ μετρίως ἡῴκται.

ΦΑΙ. Καὶ ἐμοὶ ταῦτα συνεύχου · κοινὰ γὰρ τὰ τῶν φίλων.

220—a. Pl., *Apol.* 31 d:

the daimo-
nion

Ἐμοὶ δὲ τοῦτ’ ἐστὶν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον, φωνή τις γιγνομένη, ἢ ὅταν γένηται, αἰεὶ ἀποτρέπει με τοῦτο ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὐποτε.

b. Xen., *Mem.* I 1, 4:

Καὶ πολλοῖς τῶν συνόντων προηγόρευε τὰ μὲν ποιεῖν, τὰ δὲ μὴ ποιεῖν, ὡς τοῦ δαιμονίου προσημαίνοντος· καὶ τοῖς μὲν πειθομένοις αὐτῷ συνέφερε, τοῖς δὲ μὴ πειθομένοις μετέμελε.

reaction of
the
Athenians

c. Pl., *Euthyphro* 3 b, where Euth. answers, when Socr. tells him about the accusation of καὶνὰ δαιμόνια εἰσφέρειν and not believing in the old ones, —:

Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῆς σαυτῷ ἐκάστοτε γίνεσθαι. Ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλὼν δὴ ἔρχεται ¹ εἰς τὸ δικαστήριον εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλούς.

d. Cf. Xen., *Mem.* IV 3, 12, where Euthydemus says to Socrates:

Παντάπασιν εἰκόασιν, ὦ Σώκρατες, οἱ θεοὶ πολλὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπιμέλειαν ποιῆσθαι. — Τὸ δὲ καί, ἥ ἀδυνατοῦμεν τὰ συμφέροντα προνοεῖσθαι ὑπὲρ τῶν μελλόντων, ταύτη αὐτοὺς ἡμῖν συνεργεῖν, διὰ μαντικῆς τοῖς πυθνανομένοις φράζοντας τὰ ἀποβησόμενα καὶ διδάσκοντας ἥ ἂν ἄριστα γίγνοιτο; — Σοὶ δ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰκόασιν ἔτι φιλικώτερον ἢ τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι, εἰ γε μὴδὲ ἐπερωτώμενοι ὑπὸ σοῦ προσημαίνουσίν σοι ἅ τε χρὴ ποιεῖν καὶ ἅ μὴ.

e. Cf. Xen., *Apol.* 14. Socrates having spoken about the daimonion, the judges expressed their disapproval by loud interruptions:

Οἱ δικασταὶ ἐθορύβουν, οἱ μὲν ἀπιστοῦντες τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ καὶ φθοῦντες εἰ καὶ παρὰ θεῶν μειζόνων ἢ αὐτοὶ τυγχάνοι.

Socr.' strict
idea of science

221—Xen., *Mem.* I 1, 15:

Ἐσκόπει δὲ περὶ αὐτῶν (the philosophers of nature) καὶ τάδε, ἄρ' ὥσπερ οἱ τάνθρώπεια μανθάνοντες ἡγοῦνται τοῦθ' ὅ τι ἂν μάθωσιν ἑαυτοῖς τε καὶ τῶν ἄλλων ὅτῳ ἂν βούλωνται ποιήσιν, οὕτω καὶ οἱ τὰ θεῖα ζητοῦντες νομίζουσιν, ἐπειδὴν γινῶσιν αἷς ἀνάγκαις ἕκαστα γίγνεται, ποιήσιν, ὅταν βούλωνται, καὶ ἀνέμους καὶ ὕδατα καὶ ὥρας καὶ ὅτου ἂν ἄλλου δέωνται τῶν τοιούτων, ἢ τοιοῦτον μὲν οὐδὲν οὐδ' ἐλπίζουσιν, ἀρκεῖ δ' αὐτοῖς γινῶναι μόνον ἢ τῶν τοιούτων ἕκαστα γίγνεται.

the principle
of Cynicism

222—Xen., *Mem.* I 6, 10:

Ἐοικας, ὦ Ἀντιφῶν, τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ τρυφῇ καὶ πολυτέλειαν

¹ ἔρχεται - sc. Meletus.

εἶναι · ἐγὼ δὲ νομίζω τὸ μὲν μηδενὸς δεῖσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δ' ὡς ἐλαχίστων ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ μὲν θεῖον κράτιστον, τὸ δ' ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ ἐγγυτάτω τοῦ κράτιστου.

223—Xen., *Mem.* IV 4, 12-14, 19, 25 (a dialogue between Socr. and Hippias): human law
and divine
law

Socr. says: φημί γὰρ ἐγὼ τὸ νόμιμον δίκαιον εἶναι.

Hipp.: Ἄρα τὸ αὐτὸ λέγεις, ὦ Σώκρατες, νόμιμόν τε καὶ δίκαιον εἶναι; Ἔγωγε, ἔφη. Οὐ γὰρ αἰσθάνομαι σου μᾶλλον ὅποιον νόμιμον ἢ ποῖον δίκαιον λέγεις. Νόμους δὲ πόλεως, ἔφη, γινώσκεις; Ἔγωγε, ἔφη. Καὶ τίνας τούτους νομίζεις; Ἄ οἱ πολῖται, ἔφη, συνθέμενοι ἅ τε δεῖ ποιεῖν καὶ ὧν ἀπέχεσθαι ἐγράψαντο. Οὐκοῦν, ἔφη, νόμιμος μὲν ἂν εἴη ὁ κατὰ ταῦτα πολιτευόμενος, ἄνομος δὲ ὁ ταῦτα παραβαίνων; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οὐκοῦν καὶ δίκαια μὲν ἂν πράττοι ὁ τούτοις πειθόμενος, ἄδικα δ' ὁ τούτοις ἀπειθῶν; Πάνυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν ὁ μὲν τὰ δίκαια πράττων δίκαιος, ὁ δὲ τὰ ἄδικα ἄδικος; Πῶς γὰρ οὐ; Ὁ μὲν ἄρα νόμιμος δίκαιός ἐστιν, ὁ δὲ ἄνομος ἄδικος. Καὶ ὁ Ἱππίας · Νόμους δ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, πῶς ἂν τις ἡγήσαιο σπουδαῖον πράγμα εἶναι ἢ τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, οὓς γε πολλάκις αὐτοὶ οἱ θέμενοι ἀποδοκιμάσαντες μετατίθενται; Καὶ γὰρ πόλεμον, ἔφη ὁ Σωκράτης, πολλάκις ἀράμεναι αἱ πόλεις πάλιν εἰρήνην ποιοῦνται. Καὶ μάλα, ἔφη. Διάφορον οὖν τι οἶε ποιεῖν, ἔφη, τοὺς τοῖς νόμοις πειθομένους φαυλίζων, ὅτι καταλυθεῖεν ἂν οἱ νόμοι, ἢ εἰ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις εὐτακτοῦντας ψέγεις, ὅτι γένοιτ' ἂν εἰρήνη; ἢ καὶ τοὺς ἐν τοῖς πολέμοις ταῖς πατρίσι προθύμως βοηθοῦντας μέμφει; Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη. —

(19) Ἀγράφους δὲ τίνας οἶσθα, ἔφη, ὦ Ἱππία, νόμους; Τούς γ' ἐν πάσῃ, ἔφη, χώρᾳ κατὰ ταῦτὰ νομιζομένους. Ἐχοις ἂν οὖν εἰπεῖν, ἔφη, ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὺς ἔθεντο; Καὶ πῶς ἂν, ἔφη, οἷ γε οὔτε συνελθεῖν ἅπαντες ἂν δυνηθεῖεν οὔτε ὁμόφωνοί εἰσι; Τίνας οὖν, ἔφη, νομίζεις τεθεικέναι τοὺς νόμους τούτους; Ἔγώ μὲν, ἔφη, θεοὺς οἶμαι τοὺς νόμους τούτους τοῖς ἀνθρώποις θεῖναι · καὶ γὰρ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πρῶτον νομίζεται θεοὺς σέβειν. —

(25) Πότερον οὖν, ὦ Ἱππία, τοὺς θεοὺς ἡγεῖ τὰ δίκαια νομοθετεῖν ἢ ἄλλα τῶν δικαίων; Οὐκ ἄλλα μὰ Δί', ἔφη · σχολῇ γὰρ ἂν ἄλλος γέ τις τὰ δίκαια νομοθετήσειεν, εἰ μὴ θεός. Καὶ τοῖς θεοῖς ἄρα, ὦ Ἱππία, τὸ αὐτὸ δίκαιόν τε καὶ νόμιμον εἶναι ἀρέσκει.

From this text the following three points may be inferred:

1—Socr. did not oppose human law to divine law, but, seeing clearly the relativity of human law, he still maintained its authority.

2—This authority of human law he founded by analogy on divine law.

3—So "righteousness" is the same for men and gods; and consequently our moral principles are not confined to the human sphere, but they are of value for the gods also.

7—A PRE-PLATONIC THEORY OF IDEAS?

A. E. Taylor, *Varia Socratica*, Ch. V, examines the meaning of the words εἶδος and ἰδέα in pre-platonic literature. He tries to prove that, especially in the medical literature of the fifth century, these terms had a rather technical sense.

"forms"-
kinds

224—a. *Thuc.* III 81:

πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανάτου.

b. *Ib.* 82:

Καὶ ἐπέπεσε πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατὰ στάσιν ταῖς πόλεσι, γιγνόμενα μὲν καὶ αἰεὶ ἐσόμενα, ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις τῶν ἀνθρώπων ᾗ, μᾶλλον δὲ καὶ ἡ συχαίτερα καὶ τοῖς εἶδεσι διηλλαγμένα.

c. *Aristoph., Frogs* 384:

"Ἄγε νῦν ἑτέραν ὕμνων ἰδέαν τὴν καρποφόρον βασιλείαν,
Δήμητρα θεᾶν, ἐπικοσμοῦντες ζαθέοις μολπαῖς κελαδεῖτε.

platonic ter-
minology in
Hippocr.

225—a. The following passage of Hippocr. is, according to Burnet and Taylor, sufficient to prove the existence of a pre-platonic theory of Ideas, and hence to refute the whole traditional view of Socr. and Plato.

Hippocr., Π. ἀρχαίης ἰητρικῆς c. 15 (I 17 K.):

The author is speaking about the four elements of Empedocles. He wonders how medical men, who base their science (τέχνη) on this theory (ὑπόθεσις), can treat patients in agreement with their theory. οὐ γὰρ ἐστὶν αὐτοῖς, οἶμαι, ἐξηυρημένον αὐτό τι ἐφ' ἐωυτοῦ θερμὸν ἢ ψυχρὸν ἢ ξηρὸν ἢ ὕγρὸν μηδενὶ ἄλλῳ εἶδει κοινὸν ἐόν.

About the interpretation of this and the following texts cp. C. Gillespie in *Class. Quarterly* 1912, and my work *Een keerpunt in Plato's denken*, pp. 86-100.

b. Cf. Hippocr., *o.c.* c. 19 (p. 23 K.):

Πέσσεσθαι δὲ καὶ μεταβάλλειν καὶ λεπτύνεσθαι καὶ παχύνεσθαι¹ ἐς χυμῶν εἶδος δι' ἄλλων εἰδέων καὶ παντοίων, . . . πάντων δὲ τούτων ἥκιστα προσήκει θερμῷ ἢ ψυχρῷ πάσχειν².

Taylor explains: εἶδος = element, substance.

¹ These four infinitives are used as substantives.

² The translation "to all these things surely heat and cold are not in the least liable" (W. H. S. Jones) renders the true meaning of the sentence. πάντων δὲ τούτων must be understood as a partitive genitive used as object. A great number of examples of this use is adduced by Nachmanson in *Dragma, Martino P. Nilsson dedicatum*, Lund 1939, pp. 313-325. A good parallel to our text may be found in Plato, *Leg.* 718 a: συμπάντων τούτων ἀποτελοῦντα.

226—For this more technical interpretation Taylor alleges

εἶδος =
substance?

a. *Hippocr.*, π. φύσις ἀνθρώπου 5 (VI 40 L.).

In a previous chapter the author refuted the theory that the human body would consist of one element (ἐν εἶναι τὸν ἄνθρωπον). Now he is speaking about the four elements in the body: αἷμα, φλέγμα, χολή ξανθή καὶ μέλαινα.

Καὶ τουτέων πρῶτον μὲν κατὰ νόμον τὰ οὐνόματα διωρίσθαι φημι καὶ οὐδενὶ αὐτέων τωὐτὸ οὔνομα εἶναι, ἔπειτα κατὰ φύσιν τὰς ἰδέας¹ κεχωρίσθαι, καὶ οὔτε τὸ φλέγμα οὐδὲν εἰκέναι τῷ αἵματι, οὔτε τὸ αἷμα τῇ χολῇ, οὔτε τὴν χολὴν τῷ φλέγματι. — Ἀνάγκη τοίνυν, ὅτε τοσοῦτον διήλλακται ἀλλήλων τὴν ἰδέην¹ τε καὶ τὴν δύναμιν, μὴ ἐν αὐτὰ εἶναι, εἴπερ μὴ πῦρ τε καὶ ὕδωρ ἐν τε καὶ ταύτῳ ἐστίν.

b. Cf. o.c., c. 2 (p. 34 L.).

Here Hippocr. is speaking of those physicians who admit that the human body consists of one element only.

Ἐν γάρ τι εἶναι φασιν, ὃ τι ἕκαστος αὐτέων βούλεται ὀνομάσας, καὶ τοῦτο ἐν ἑὸν μεταλλάσσειν τὴν ἰδέην καὶ τὴν δύναμιν, — καὶ γινέσθαι καὶ γλυκὺ καὶ πικρὸν καὶ λευκὸν καὶ μέλαν καὶ παντοῖόν τι ἄλλο.

227—a. *Hippocr.*, Π. τέχνης c. 6. (p. 10 L.):

other
examples

διαιτήμασιν ἰώμενοι καὶ ἄλλοισί τε εἶδεσιν.

Taylor: "curing by diet and by other things" („substances").

Gillespie: „curing by modes of diet and other kinds (of treatment)", such as φάρμακα. — This is surely right.

b. Ib., c. 4 (p. 6 L.):

τὸ τῆς τύχης εἶδος ψίλον (opposed to the *eidos* of the τέχνη).

Here εἶδος is simple a periphrasis, as we know them from Homer. Transl.: "fate in itself".

c. Ib., c. 2 (p. 4 L.).

The author tries to prove the reality of medical science by the argument that the name supposes an εἶδος. The core of the argumentation is: "what is, can be seen; what is not, cannot be seen. Arts are visible, *ergo* they are real".

Δοκεῖ δὴ μοι τὸ μὲν σύμπαν τέχνη εἶναι οὐδεμία οὐκ εὐόσα· καὶ γὰρ ἄλογον τῶν ἐόντων τι ἡγεῖσθαι μὴ ἐόν· ἐπεὶ τῶν γε μὴ ἐόντων τίνα ἂν τις οὐσίην θεησάμενος ἀπαγγείλειεν ὥς ἐστιν; εἰ γὰρ δὴ ἐστι γ' ἰδεῖν τὰ μὴ ἐόντα ὥσπερ τὰ ἐόντα, οὐκ οἶδ', ὅπως ἂν τις αὐτὰ νομίσειε μὴ ἐόντα, ἃ γε εἶη καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἰδεῖν καὶ γνώμῃ νοῆσαι ὥς ἐστιν. ἀλλ' ὅπως μὴ οὐκ ἦι τοῦτο τοιοῦτον· ἀλλὰ

¹ outward appearance.

τὰ μὲν ἔόντα αἰεὶ ὁρᾶται τε καὶ γινώσκεται, τὰ δὲ μὴ ἔόντα οὔτε ὁρᾶται οὔτε γινώσκεται. γινώσκεται τοίνυν, δεδιδαγμένων ἤδη <τῶν εἰδέων, ἐκάστη> τῶν τεχνέων, καὶ οὐδεμία ἐστὶν ἢ γε ἐκ τινος εἶδος οὐχ ὁρᾶται. οἶμαι δὲ ἔγωγε καὶ τὰ ὀνόματα αὐτὰς διὰ τὰ εἶδεα λαβεῖν · ἄλογον γὰρ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων ἡγεῖσθαι τὰ εἶδεα βλαστάνειν καὶ ἀδύνατον · τὰ μὲν γὰρ ὀνόματα [φύσεως] νομοθετήματά ἐστιν, τὰ δὲ εἶδεα οὐ νομοθετήματα, ἀλλὰ βλαστήματα.

It seems that by this physician ὄν and μὴ ὄν are made dependent on the being or not being of εἶδεα, and that, according to him, things have their names after the εἶδεα.

V. Wilamowitz says (*Platon* II, p. 253): "Wer ihm das beigebracht hatte, der war dem platonischen Gedanken and sogar ihrem Ausdruck, nahe".

Yet, when this author says that there is no τέχνη ἢ γε ἐκ τινος εἶδος μὴ ὁρᾶται, εἶδος means simply "visible form", "appearance". Nevertheless he shows a background of philosophical reflexion. Cf. *Dissoi logoi* 4 (our nr. 216, p. 147, n. 2).

the
testimony of
Proclus

228—We possess just one late testimony about a Pythagorean and a Socratic theory of Ideas.

Proclus in *Plat. Parm.* 128 e:

Ἦν μὲν γὰρ καὶ παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις ἡ περὶ τῶν εἰδῶν θεωρία, καὶ δημοῖ καὶ αὐτὸς ἐν Σοφιστῇ τῶν εἰδῶν φίλους προσαγορεύων τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ σοφοὺς, ἀλλ' ὃ γε μάλιστα πρεσβεύσας καὶ διαρρήδην ὑποθέμενος τὰ εἶδη Σωκράτης ἐστίν.

This text must be explained as a *platonizing interpretation* of Pythagoreanism and of "Socratism". S. my work, *Een keerpunt in Plato's denken*, p. 100-118.

8— THE DEATH OF SOCRATES

229—Pl., *Phaedo* 116 a-118 end:

116b Ταῦτ' εἰπὼν, ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἶπετο αὐτῷ, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. Περιεμένομεν οὖν, πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες, τότε δ' αὖ περὶ τῆς συμφορᾶς διεξιόντες ὅση ἡμῖν γενοῦσα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι ὥσπερ πατὴρ στερηθέντες διάξιν ὀρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον. Ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο καὶ ἠνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παιδία (δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς μικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας), καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο, ἐκείναις ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθεῖς τε καὶ ἐπιστείλας ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς.

Καὶ ἦν ἡδη ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν · χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. Ἐλθὼν

δ' ἐκαθέζετο λελουμένος, καὶ οὐ πολλὰ ἄττα μετὰ ταῦτα διελέχθη. Καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἑνδεκα ὑπηρέτης, καὶ στὰς παρ' αὐτόν · „ὦ Σώκρατες, ἔφη, οὐ κατα- γνῶσομαί γε σοῦ ὕπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουνσι καὶ κατ- αρῶνται, ἐπειδὴν αὐτοῖς παραγγεῖλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. Σὲ δὲ ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναϊότατον καὶ πρῶτότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων · καὶ δὴ καὶ νῦν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις, γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ ἐκείνους. Νῦν οὖν, οἶσθα γὰρ ἃ ἤλθον ἀγγέλλων · χαῖρέ τε καὶ πειρῶ ὡς ῥᾶστα φέρειν τὰ ἀναγκαῖα.” Καί, ἅμα δακρύσας, μεταστρεφόμενος ἀπῆει. Καὶ ὁ Σωκράτης, ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν · „Καὶ σύ, ἔφη, χαῖρε · καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν.” Καὶ ἅμα πρὸς ἡμᾶς · „ὦ ἄστεῖος, ἔφη, ὁ ἄνθρωπος · καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσῆει καὶ διελέγετο ἐνίοτε, καὶ ἦν ἀνδρῶν λῶστος · καὶ νῦν, ὡς γενναίως με ἀποδακρύει. Ἄλλ' ἄγε δὴ, ὦ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται · εἰ δὲ μὴ, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος.”

Καὶ ὁ Κρίτων · „Ἄλλ' οἶμαι, ἔφη, ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ τοῖς ὅρεσι καὶ οὐπω δεδυκέναι. Καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάννυ ὁψὲ πίνοντας ἐπειδὴν παραγγεῖλθῇ αὐτοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πίνοντας εὖ μάλα καὶ συγγενομένους γ' ἐνίοις ὧν ἂν τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. Ἄλλὰ μὴδὲν ἐπείγου · ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ.” Καὶ ὁ Σωκράτης · „Εἰκότως γε, ἔφη, ὦ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν οὓς σύ λέγεις, οἷονται γὰρ κερδανεῖν ταῦτα ποιήσαντες. Καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω · οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν, ὀλίγον ὕστερον πιών, ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμενος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος. Ἄλλ' ἴθι, ἔφη, πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.”

Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἔνευσε τῷ παιδί πλησίον ἐστῶτι. Καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας ἦκεν ἄγων τὸν μέλλοντα δώσειν τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον. Ἰδὼν δὲ ὁ Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον · „Εἶεν, ἔφη, ὦ βέλτιστε, σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν; — Οὐδὲν ἄλλο, ἔφη, ἢ πίνοντα περιεῖναι ἕως ἂν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται, ἔπειτα κατα- κείσθαι · καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει.” Καὶ ἅμα ὥρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτει. Καὶ δς λαβὼν καὶ μάλα ἱλεως, ὦ Ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ' ὥσπερ εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέ- ψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον · „Τί λέγεις, ἔφη, περὶ τούδε τοῦ πόματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαι τινι, ἔξεστιν ἢ οὐ; — Τοσοῦτον, ἔφη, ὦ Σώκρατες, τρίβομεν ὅσον οἴόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν. — Μανθάνω, ἦ δ' ὅς. Ἄλλ' εὐχεσθαί γε πού τοις θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρὴ, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθὲνδε ἐκεῖσε εὐτυχῇ γενέσθαι · ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὐχομαί τε καὶ γένοιτο ταύτῃ.” Καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα, ἐπισχόμενος καὶ μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιεν.

Καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἶοι τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν ·

ὡς δὲ εἰδομένη πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκ ἐστὶ· ἀλλὰ ἐπὶ οὗ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀσπακτεῖ ἐχόμεναι τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκυαλυσάμενος ἀπὲκκαλίου ἐταυρόν, οὗ γὰρ δὴ ἐκτείνον γε, ἀλλὰ τὴν ἐπαινοῦ τὴν γλῆν, οὗον ἀνδρὶς ἐταίρου ἐστρεφόμενος ἐλθῆν. Ὁ δὲ Κρίτων, ἐπὶ πρότερος ἐποῦ ἐπειδὴ οὐχ οὐδὲ ἦν κατ' ἐχέειν τὰ δάκρυα, ἐξάνεσθην. Ἀπολλοδόωρος δὲ, καὶ ἐν τῷ ἐμπροσθεν ὅρῳ, οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχόμενος κλάων καὶ ἀγανακκῶν, οὐδὲνα δύναιτο οὐ κατεκλῆσσε τῶν παρόντων πάλιν γε αὐτοῦ Σωκράτους. Ἐκεῖνος δὲ ὥς ὅτι, ἐφη, ποιεῖτε, ὦ θαυμάσιοι. Ἐγὼ μέντοι οὐχ ἡκιστα τοῦτο εἵνεκα τὰς γυναικας ἀπὲς πείψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα παρήμιεθαιεν· καὶ γὰρ ἀκρίνοα ὅτι ἐν εὐφροῇ γὰρ τελευτῶν. Ἀλλὰ ἥσυχον τε ἄγετε καὶ κατ' ἐρεῖτε. Καὶ ἡμεῖς

Ὁ δὲ περὶ ἐλθὼν, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι ἐφη τὰ σκέλη, κατεκλίσθη ὥπτιος. οὐτω γὰρ ἐκείλευεν ὁ ἀνθρωπος καὶ αἶμα, ἐφαπτόμενος αὐτοῦ, οὗτος διακλίσθη ὥπτιος. καὶ ἐπαυῶν οὕτως ἡμῖν ἐπεδελκνυτο ὅτι ψύχοιτο τε καὶ πηγνύτο. Καὶ αὐτὸς ἦν, καὶ ἐπὶ τῷ ἐπειδὴν πρός τῇ καρδίᾳ γέννηται αὐτῷ, τότε οἰκλήσεται. Ἡδὴ οὖν σχεδὸν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἦτρον ψυχόμενα· καὶ ἐκκυαλυσάμενος, ἐνεκεκλάνυτο γὰρ, εἶπεν, ὁ δὴ τελευταῖον ἐφθέργεται. Ὁ Κρίτων, ἐφη, τῷ Ἀσκληπιδίῳ ὁφειλομένην ἀσκεκτυόνα· ἀλλὰ ἀποδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε. — Ἀλλὰ ταῦτα, ἐφη, ἔσται, ὁ Κρίτων· ἀλλὰ ὅρα εἰ τι ἄλλο ἀγέεις. Ταῦτα ἐροῦμένου αὐτοῦ, οὐδὲν ἐτι ἀπεκρίνατο· ἀλλὰ ὁλίγον χρόνον διακλίσθη ἐκινῆθη τε καὶ ὁ ἀνθρωπος ἐξεκλάνυεν αὐτόν. Καὶ ὅς τὰ δέματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στήμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ δὲ ἦ τελευτή, ὦ Ἐχέκρατες, τοῦ ἐταίρου ἡμῖν ἐγένετο, ἀνδρὶς, ὡς ἡμεῖς φαίμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπεριδρήμεν ἀρίστον καὶ ἀλάως φρονιμώτατον καὶ δίκαιοτάτον.

118a

e

D

EIGHTH CHAPTER

THE MINOR SOCRATICS

I—THE MEGARIAN SCHOOL

230—a. Diog. II 106:

Euclides

Εὐκλείδης ἀπὸ Μεγάρων τῶν πρὸς Ἴσθμῳ ἢ Γελῶος κατ' ἐνίου. — οὗτος καὶ τὰ Παρμενίδεια μετεχειρίζετο, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ Μεγαρικοὶ προσηγορεύοντο, εἴτ' Ἐριστικοί, ὕστερον δὲ Διαλεκτικοί, ... διὰ τὸ πρὸς ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν τοὺς λόγους διατίθεσθαι. πρὸς τοῦτόν φησιν ὁ Ἑρμόδωρος ἀφικέσθαι Πλάτωνα καὶ τοὺς λοιποὺς φιλοσόφους μετὰ τὴν τοῦ Σωκράτους τελευτὴν, δείσαντας τὴν ὠμότητα τῶν τυράννων.

b. Ib.:

Οὗτος ἐν τῷ ἀγαθὸν ἀπεφαίνετο πολλοῖς ὀνόμασι καλούμενον· ὅτε μὲν γὰρ φρόνησιν, ὅτε δὲ θεόν, καὶ ἄλλοτε νοῦν καὶ τὰ λοιπά. τὰ δ' ἀντικείμενα τῷ ἀγαθῷ ἀνήρει μὴ εἶναι φάσκων.

he connects
the Eleatic
ὄν with the
Socratic
ἀγαθόν

231—a. Diog. II 108:

Eubulides

Τῆς δὲ Εὐκλείδου διαδοχῆς ¹ ἐστὶ καὶ Εὐβουλίδης ὁ Μιλήσιος, ὃς καὶ πολλοὺς ἐν διαλεκτικῇ λόγους ἠρώτησε, τὸν τε ψευδόμενον καὶ τὸν διαλανθάνοντα καὶ Ἠλέκτραν καὶ ἐγκεκαλυμμένον καὶ σωρεῖτην καὶ κερατίνην καὶ φαλακρόν.

b. Cic., *Acad.* II 96:

the liar

Si dicis te mentiri verumque dicis, mentiris; dicis autem te mentiri verumque dicis, mentiris igitur. — Haec Chrysippea sunt, ne ab ipso quidem dissoluta.

To consult: A. Rüstow, *Der Lügner. Theorie, Geschichte und Auflösung*, Leipzig 1910.

c. Lucianus, Βίων πρᾶσις 22:

the hidden
one, the
Electra,
the veiled
person

Ἠλέκτραν μὲν ἐκείνην τὴν πάνυ, τὴν Ἀγαμέμνονος, ἣ τὰ αὐτὰ οἶδέ τε ἅμα καὶ οὐκ οἶδε· παρεστῶτος γὰρ αὐτῇ τοῦ Ὁρέστου ἔτι ἀγνώτος οἶδε μὲν Ὁρέσ-

¹ Eubulides, Diod. Cronus and Stilpo were at least two generations younger than Euclides. Eubulides and Diodorus polemicize against Aristotle; Stilpo died 290. The elder Stoic philosophers combat the arguments of these thinkers.

την ὅτι ἀδελφὸς αὐτῆς, ὅτι δὲ οὗτος Ὁρέστης ἀγνοεῖ. τὸν δ' αὖ ἐγκεκαλυμμένον καὶ πάνυ θαυμαστὸν ἀκούσῃ λόγον· ἀπόκριναι γάρ μοι, τὸν πατέρα οἶσθα τὸν σεαυτοῦ; Ναί. Τί οὖν; ἦν σοι παραστήσας τινὰ ἐγκεκαλυμμένον ἔρωμαι, τοῦτον οἶσθα; τί φήσεις; Δηλαδὴ ἀγνοεῖν. Ἀλλὰ μὴν αὐτὸς οὗτος ἦν ὁ πατὴρ ὁ σός. ὥστε εἰ τοῦτον ἀγνοεῖς, δῆλος εἶ τὸν πατέρα τὸν σὸν ἀγνοῶν.

"the Horns"

d. Diog. II 187:

Εἴ τι οὐκ ἀπέβαλες, τοῦτο ἔχεις, κέρατα δὲ οὐκ ἀπέβαλες· κέρατα ἄρα ἔχεις.

"the heap",
the bald-
headed

e. Diog. VII 82:

Οὐχὶ τὰ μὲν δύο ὀλίγα ἔστιν; οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τρία; οὐχὶ δὲ καὶ ταῦτα μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τέσσαρα; καὶ οὕτω μέχρι τῶν δέκα· τὰ δὲ δύο ὀλίγα ἐστὶ· καὶ τὰ δέκα ἄρα.

Cf. the argument of Zeno of Elea about the bushel of corn. By Eubul. the problem is extended to that of the sphere of validity of contradictory predicates: when begins bald-headedness, when wealth, when poverty? Neither quantity nor quality can be thought, according to Megarian logic, no more than relation. Only the category of substance stands firm.

the argu-
ments
against
motion
of Diod.
Cronus

232—The Megarians also deny the Aristotelian categories of ποιεῖν and πάσχειν, denying real motion. Diodorus Cronus, a disciple of Eubulides, renews the arguments of Zeno against motion, pointing them against Aristotle and his definition of space.

Sext., *Adv. Math.* X (= *Against the Physicists* II), 85 f.:

Κομίζεται δὲ καὶ ἄλλη τις ἐμβριθῆς ὑπόμνησις εἰς τὸ μὴ εἶναι κίνησιν ὑπὸ Διοδώρου τοῦ Κρόνου, δι' ἧς παρίστησιν ὅτι κινεῖται μὲν οὐδὲ ἓν, κελίηται δέ. καὶ μὴ κινεῖσθαι μὲν, τοῦτο ἀκόλουθόν ἐστι ταῖς κατ' αὐτὸν τῶν ἀμερῶν ὑποθέσεσιν¹. (86) τὸ γὰρ ἀμερὲς σῶμα ὀφείλει ἐν ἀμερεῖ τόπῳ περιέχεσθαι καὶ διὰ τοῦτο μῆτε ἐν αὐτῷ κινεῖσθαι (ἐκπεπλήρωκε γὰρ αὐτόν, δεῖ δὲ τόπον ἔχειν μερίζονα τὸ κινούμενον) μῆτε ἐν ᾧ μὴ ἔστιν· οὕπω γὰρ ἔστιν ἐν ἐκείνῳ, ἵνα καὶ ἐν αὐτῷ κινήθῃ. ὥστε οὐδὲ κινεῖται. κελίηται δὲ κατὰ λόγον· τὸ γὰρ πρότερον ἐν τῷδε τῷ τόπῳ θεωρούμενον, τοῦτο ἐν ἐτέρῳ νῦν θεωρεῖται τόπῳ, ὅπερ οὐκ ἂν ἐγεγόνει μὴ κινήθέντος αὐτοῦ.

passing
away turns
out to be
impossible

233—Qualitative change proved to be impossible by the arguments of the heap and the bald-headed. Now also passing away turns out to be impossible.

¹ "This follows from his assumption of indivisibles." Diod. was an atomist.

Sextus, *Adv. Math.* X 347:

Λόγον συνηρώτηκε καὶ ὁ Κρόνος τοιοῦτον. εἰ φθείρεται τὸ τείχιον, ἢ τοι ὅτε ἄπτονται ἀλλήλων οἱ λίθοι καὶ εἰσιν ἡρμοσμένοι φθείρεται τὸ τείχιον ἢ ὅτε διεστᾶσιν · οὔτε δὲ ὅτε ἄπτονται ἀλλήλων καὶ εἰσιν ἡρμοσμένοι φθείρεται καὶ τείχιον οὔτε ὅτε διεστᾶσιν ἀπ' ἀλλήλων · οὐκ ἄρα φθείρεται τὸ τείχιον.

234—Both movement and change are explained by Aristotle by means of the notion of *dynamis*: there is a δυνάμει ὄν, which is brought to actuality (ἐνέργεια) by an effecting cause. Diodorus argues against this idea of *dynamis*. there is no „dynamis“ without actuality

Aristotle, *Metaph.* H 3, 1046 b²⁹:

Εἰσὶ δὲ τινες οἱ φασιν, οἷον οἱ Μεγαρικοί, ὅταν ἐνεργῇ μόνον δύνασθαι ¹, ὅταν δὲ μὴ ἐνεργῇ οὐ δύνασθαι, οἷον τὸν μὴ οἰκοδομοῦντα οὐ δύνασθαι οἰκοδομεῖν, ἀλλὰ τὸν οἰκοδομοῦντα ὅταν οἰκοδομῇ · ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. οἷς τὰ συμβαίνοντα ἄτοπα οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν.—Ὡστε οὗτοι οἱ λόγοι ἐξαιροῦσι καὶ κίνησιν καὶ γένεσιν · αἰεὶ γὰρ τό τε ἐστηκὸς ἐστήζεται καὶ τὸ καθήμενον καθεδεῖται · οὐ γὰρ ἀναστήσεται, ἀν καθέζεται · ἀδύνατον γὰρ ἔσται ἀναστῆναι ὃ γε μὴ δύναται ἀναστῆναι.

235—When we put it in modern terms, Diod. denied the modal categories: what is possible is to him identical with what is real, what is real with what is necessary. What is not necessary, is to him directly impossible. Diod. denies the modal categories

Epict., *Diss.* II 19, 1:

the κυριεύων

Ὁ κυριεύων λόγος ἀπὸ τοιούτων τινῶν ἀφορμῶν ἠρωτῆσθαι φαίνεται. Κοινῆς γὰρ οὔσης μάχης τοῖς τρισὶ τούτοις πρὸς ἄλληλα, τῷ πᾶν παρεληλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαστὶν εἶναι καὶ τῷ δυνατῷ ἀδύνατον μὴ ἀκολουθεῖν καὶ τῷ δυνατὸν εἶναι ὃ οὔτ' ἔστιν ἀληθὲς οὔτ' ἔσται, συνιδὼν τὴν μάχην ταύτην ὁ Διόδωρος τῇ τῶν πρώτων δυεῖν πιθανότητι συνεχρήσατο πρὸς παράστασιν τοῦ μὴδὲν εἶναι δυνατὸν ὃ οὔτ' ἔστιν ἀληθὲς οὔτ' ἔσται.

To consult: E. Zeller, *Ueber den κυριεύων des Megarikers Diodor*, Berlin 1882.

K. Joël, *Gesch. d. ant. Phil.* I, pp. 852-855: Diodorus reduces the hypothetical thesis to a categorical one, and causality to substance; for there is no possibility without its realisation, no potentiality without actuality. There are no germs and no developments. All is fixed and ready. Nothing remains than the judgment of identity.

236—Diog. II 112:

Stilpo

Τῶν δ' ἀπ' Εὐκλείδου ἐστὶ καὶ ... Στίλπων ὁ Μεγαρεύς, διασημότατος

¹ ὅταν ἐνεργῇ μόνον δύνασθαι - that a thing is possible only when it is realized.

φιλόσοφος.— (113) τοσοῦτον δ' εὐρεσιλογία καὶ σοφιστεία προῆγε¹ τοὺς ἄλλους, ὥστε μικροῦ δεῖσθαι πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα ἀφορῶσαν εἰς αὐτὸν μεγαρίσαι.

he denies the possibility of predication 237—As a consequence of Diodorus' logic Stilpo denies logical subordination.

Plut., *Adv. Coloten* 23, p. 1120 A:

Οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ ἐπὶ Στίλπωνος τοιοῦτόν ἐστιν. εἰ περὶ ἵππου τὸ τρέχειν κατηγοροῦμεν, οὐ φησι ταῦτόν εἶναι τῷ περὶ οὗ κατηγορεῖται τὸ κατηγορούμενον, ἀλλ' ἕτερον μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ τί ἦν εἶναι τὸν λόγον, ἕτερον δὲ τῷ ἀγαθῷ· καὶ πάλιν τὸ ἵππον εἶναι τοῦ τρέχοντα εἶναι διαφέρειν. ἑκατέρου γὰρ ἀπαιτούμενοι τὸν λόγον οὐ τὸν αὐτὸν ἀποδίδομεν ὑπὲρ ἀμφοῖν. ὅθεν ἀμαρτάνειν τοὺς ἕτερον ἑτέρου κατηγοροῦντας. εἰ μὲν γὰρ ταῦτόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἀγαθὸν καὶ τῷ ἵππῳ τὸ τρέχειν, πῶς καὶ σιτίου καὶ φαρμάκου τὸ ἀγαθόν, καὶ νῆ Δία πάλιν λέοντος καὶ κυνὸς τὸ τρέχειν κατηγοροῦμεν; εἰ δ' ἕτερον, οὐκ ὀρθῶς ἀνθρώπον ἀγαθὸν καὶ ἵππον τρέχειν λέγομεν.

he denies also the existence of ideas 238—Diog. II 1, 19:

Δεινὸς δ' ἄγαν ὦν ἐν τοῖς ἐριστικοῖς ἀνῆρει καὶ τὰ εἶδη καὶ ἔλεγε τὸν λέγοντα ἀνθρώπον λέγειν μηδὲνα· οὔτε γὰρ τόνδε λέγειν οὔτε τόνδε· τί γὰρ μᾶλλον τόνδε ἢ τόνδε; οὐδ' ἄρα τόνδε. καὶ πάλιν· τὸ λάχανον οὐκ ἔστι τὸ δεικνύμενον· λάχανον μὲν γὰρ ἦν πρὸ μυρίων ἐτῶν· οὐκ ἄρα ἔστι τοῦτο λάχανον.

Stilpo on this point agrees with Antisthenes, who said to Plato: "I see the horse, but the horse-ness I don't see" (see our nr. 253).

resemblance with Cynicism and Stoics 239—In his stile of life also Stilpo shows great resemblance with the Cynics and with later Stoics: he is said to have been a disciple of the Cynic Diogenes, and the master of the Stoic Zeno. He seems to hold the ideal of the sage, who is αὐτάρκης and does not even need friends.

Seneca, *Epist.* I 9, 1:

ἀπάθεια An merito reprehendat in quadam epistula Epicurus eos, qui dicunt sapientem se ipso esse contentum et propter hoc amico non indigere, desideras scire. Hoc obicitur Stilboni ab Epicuro et iis, quibus summum bonum visum est animus inpatiens. (2) In ambiguitatem incidendum est, si exprimere ἀπάθειαν uno verbo cito voluerimus et inpatientiam dicere. Poterit enim contrarium ei, quod significare volumus, intellegi.

¹ Intr.: he surpassed all others.

Nos eum volumus dicere, qui respuat omnis mali sensum: accipietur is, qui nullum ferre possit malum. Vide ergo, num satius sit aut invulnerabilem animum dicere aut animum extra omnem patientiam positum. (3) Hoc inter nos (Stoicos) et illos interest: noster sapiens vincit quidem incommodum omne, sed sentit; illorum ne sentit quidem. Illud nobis et illis commune est: sapientem se ipso esse contentum; sed tamen et amicum habere vult et vicinum et contubernalem, quamvis sibi ipse sufficiat.

2—THE SCHOOLS OF ELIS AND ERETRIA

240—Diog. II 105:

Phaedo and
Menedemus

Φαίδων Ἡλεῖος ... μετεῖχε Σωκράτους. — διάδοχος δ' αὐτοῦ Πλείσταινος* Ἡλεῖος, καὶ τρίτοι ἀπ' αὐτοῦ οἱ περὶ Μενέδημον τὸν Ἐρετριέα καὶ Ἀσκληπιάδην τὸν Φλειάσιον, μεταγνόντες¹ ἀπὸ Στίλπωνος. καὶ ἔως μὲν τούτων Ἡλείακοι προσηγορεύοντο, ἀπὸ δὲ Μενεδήμου Ἐρετριακοί.

241—Diog. II 134:

M. reasons in
the same way
as Stilpo
about
predication

καὶ δὴ καὶ τότε ἐρωτᾷν εἰώθει (ὁ Μενέδημος) · Τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἕτερόν ἐστι; Ναί. Ἔτερον δέ ἐστι τὸ ὠφελεῖν τοῦ ἀγαθοῦ; Ναί. Οὐκ ἄρα τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖν ἐστίν.

242—Diog. II 135:

he also rejects
the negative
judgments

Ἀνήρει δέ, φασί, καὶ τὰ ἀποφατικὰ τῶν ἀξιωμαίων, καταφατικὰ τιθεῖς · καὶ τούτων τὰ ἀπλᾶ προσδεχόμενος τὰ οὐχ ἀπλᾶ ἀνήρει, λέγων συνημμένα καὶ συμπεπλεγμένα.

3—THE CYNICS

243—Diog. VI 1:

Antisthenes

Ἀντισθένης Ἀντισθένους Ἀθηναῖος. ἐλέγετο δ' οὐκ εἶναι ἰθαγενής · — ἐδόκει γὰρ εἶναι Θράττης μητρός. — οὗτος κατ' ἀρχὰς μὲν ἤκουσε Γοργίου

¹ μεταγνόντες - "having changed their mind". A probable correction of Emperius, adopted by Ritter and Preller, *Hist. phil. Gr.* The ms have μετάγοντες, which may be used intransitively in the sense of "taking a different route", changing their course (e.g. Xen., *Cyr. op.* 7, 4, 8). Only the praesens does not fit in here.

* Πλείσταινος — a correction of Roeper for Πλείστανος.

τοῦ ῥήτορος ὅθεν τὸ ῥητορικὸν εἶδος ἐν τοῖς διαλόγοις ἐπιφέρει. — (2) ὕστερον δὲ παρέβαλε Σωκράτει καὶ τοσοῦτον ὄνατο αὐτοῦ, ὥστε παρῇνει τοῖς μαθηταῖς γενέσθαι αὐτῷ πρὸς Σωκράτην συμμαθητάς. οἰκῶν τ' ἐν Πειραιεῖ καθ' ἐκάστην ἡμέραν τοὺς τετταράκοντα σταδίους ἀνιὼν ἤκουε Σωκράτους, παρ' οὗ καὶ τὸ καρτερικὸν λαβὼν καὶ τὸ ἀπαθὲς ζηλώσας κατῆρξε πρῶτος τοῦ κυνισμοῦ.

the principle
of Cynicism

b. The principle of Cynicism is formulated in the words ascribed by Xenophon to Socrates: τὸ μὲν μηδενὸς δεῖσθαι θεῖον εἶναι, τὸ δ' ὡς ἐλαχίστων ἐγγυτάτω τοῦ θεοῦ. (S. our nr. 222).

Diog. VI 105 attributes them to the Cynic Diogenes of Sinope:

καθάπερ Διογένης, ὃς ἔφασκε θεῶν μὲν ἴδιον εἶναι μηδενὸς δεῖσθαι, τῶν δὲ θεοῖς ὁμοίων τὸ ὀλίγων χρῆζειν.

Antisth.
makes a
show of it

c. Diog. VI 8:

στρέψαντος αὐτοῦ τὸ διερρωγὸς τοῦ τρίβωνος εἰς τὸ προφανὲς Σωκράτης ἰδὼν φησιν· „ὁρῶ σου διὰ τοῦ τρίβωνος τὴν φιλοδοξίαν”.

the name
“Cynics”

d. Ib. 13:

Διελέγετο δ' ἐν τῷ Κυνοσάργει γυμνασίῳ μικρὸν ἄποθεν τῶν πυλῶν· ὅθεν τινὲς καὶ τὴν κυνικὴν φασιν ἐντεῦθεν ὀνομασθῆναι. αὐτὸς τ' ἐπεκαλεῖτο Ἀπλοκύν.

virtue the
supreme
good

244—a. Diog. VI 104:

Ἀρέσκει δ' αὐτοῖς (τοῖς Κυνικοῖς) καὶ τέλος εἶναι τὸ κατ' ἀρετὴν ζῆν, ὡς Ἀντισθένης φησὶν ἐν τῷ Ἡρακλεῖ.

ponos

b. Ib. 2:

Καὶ ὅτι ὁ πόνος ἀγαθόν, συνέστησε¹ (ὁ Ἀντ.) διὰ τοῦ μεγάλου Ἡρακλέους καὶ τοῦ Κύρου, τὸ μὲν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων, τὸ δὲ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἐλκύσας².

askesis

c. Diog. VI 70:

Διττὴν δὲ ἔλεγεν (ὁ Διογένης) εἶναι τὴν ἄσκησιν, τὴν μὲν ψυχικὴν, τὴν δὲ σωματικὴν. — εἶναι δ' ἀτελῆ τὴν ἑτέραν χωρὶς τῆς ἑτέρας. — (71) οὐδέν γε μὴν ἔλεγε τὸ παράπαν ἐν τῷ βίῳ χωρὶς ἀσκήσεως κατορθοῦσθαι, δυνατὴν δὲ ταύτην πᾶν ἐκνικῆσαι.

¹ συνέστησε - he “exhibited”, illustrated this by the examples of H. and C.

² Antisth. effaced the difference between Greeks and barbarians, free men and slaves, men and women: both have the same virtue and the same spiritual calling. Cf. later the Stoic Musonius Rufus.

245—a. Diog. VI 3:

Ἐλεγέ τε συνεχές · μανείην μᾶλλον ἢ ἡσθείην.

fierce
rejection of
ἡδονή

b. Stob., *Flor.* 29, 65 (III 640, 5 Hs.):

Ἀντισθένης · ἡδονὰς τὰς μετὰ τοὺς πόνους διωκτέον, ἀλλ' οὐχὶ τὰς πρὸ τῶν πόνων.

a more
tempered
saying

246—a. Diog. VI 103:

Ἀρέσκει οὖν αὐτοῖς (τοῖς Κυνικοῖς) τὸν λογικὸν καὶ τὸν φυσικὸν τρόπον περιαιρεῖν¹... μόνῳ δὲ προσέχειν τῷ ἡθικῷ. καὶ ὅπερ τινὲς ἐπὶ Σωκράτους, τοῦτο Διοκλῆς ἐπὶ Διογένηος ἀναγράφει τοῦτον φάσκων λέγειν · Δεῖ ζητεῖν

they are not
interested in
theoretical
problems

ὅτι ται ἐν μεγάροισι κακὸν τ' ἀγαθὸν τε τέτυκται.

παραιτοῦνται² δὲ καὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα · γράμματα γοῦν μὴ μανθάνειν ἔφασκεν ὁ Ἀντισθένης τοὺς σώφρονας γενομένους, ἵνα μὴ διαστρέφωιντο³ τοῖς ἄλλοις.

b. Ib. 11:

τὴν τε ἀρετὴν τῶν ἔργων εἶναι μήτε λόγων πλείστων δεομένην μήτε μαθημάτων.

virtue a thing
of deeds, not
of learning

c. Ib. 7:

Ἐρωτηθεὶς (ὁ Ἀντισθένης), τί τῶν μαθημάτων ἀναγκαιοτάτον, ἔφη „τὸ κακὰ ἀπομαθεῖν”. — (8) ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ —, τί ποιῶν καλὸς ἀγαθὸς ἔσοιτο, ἔφη · „εἰ τὰ κακὰ ἃ ἔχεις ὅτι φευκτά ἐσσι μάθοις παρὰ τῶν εἰδόντων.”

what is most
necessary to
learn

247—a. Yet Antisth. speaks of φρόνησις, which has to him clearly a rational character.

Diog. VI 13:

Τεῖχος ἀσφαλέστατον φρόνησιν · μήτε γὰρ καταρρεῖν μήτε προδίδοσθαι. τείχη κατασκευαστέον ἐν τοῖς αὐτῶν ἀναλώτοις λογισμοῖς.

b. Antisth. and the Cynics probably are meant by Plato in *Rep.* VI 505b, where he speaks of the κομψότεροι:

Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γε οἶσθα, ὅτι τοῖς μὲν πολλοῖς ἡδονὴ δοκεῖ εἶναι τὸ ἀγαθόν, τοῖς δὲ κομψότεροις φρόνησις, ... καὶ ὅτι γε ... οἱ τοῦτο ἡγούμενοι

¹ περιαιρεῖν - to take away.

² παραιτοῦνται - they reject.

³ διαστρέφωιντο - that they might not be confounded by.

οὐκ ἔχουσι δεῖξαι ἥτις φρόνησις, ἀλλ' ἀναγκάζονται τελευτῶντες τὴν τοῦ ἀγαθοῦ φάναι.

the ideal of
the sage

248—a. Diog. VI 11:

against
conventions

Αὐτάρκη γὰρ τὴν ἀρετὴν εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν, μηδενὸς προσδεομένην ὅτι μὴ Σωκρατικῆς ἰσχύος . . ., τὴν τ' ἀδοξίαν ¹ ἀγαθὸν καὶ ἴσον τῷ πόνῳ. — (105) Ἀρέσκει δ' αὐτοῖς καὶ λιτῶς βιοῦν, αὐτάρκεσι χρωμένοις σιτίοις καὶ τρίβωσι μόνοις, πλούτου καὶ δόξης καὶ εὐγενείας καταφρονοῦσιν. ἔνιοί τε γοῦν καὶ βοτάναις καὶ παντάπασιν ὕδατι χρῶνται ψυχρῷ σκέπαις τε ταῖς τυχούσαις καὶ πίθοις, καθάπερ Διογένης, ὃς ἔφασκε θεῶν μὲν ἴδιον εἶναι μηδενὸς δεῖσθαι, τῶν δὲ θεοῖς ὁμοίων τὸ ὀλίγων χρῆζειν. — τὰ δὲ μεταξὺ ἀρετῆς καὶ κακίας ἀδιάφορα ² λέγουσιν. — (11) τὸν σοφὸν οὐ κατὰ τοὺς κειμένους νόμους πολιτεύσεσθαι ³, ἀλλὰ κατὰ τὸν τῆς ἀρετῆς. γαμήσειν τε τεκνοποιίας χάριν ταῖς εὐφροσύναις συνιόντα γυναῖξιν. καὶ ἐρασθήσεσθαι δέ· μόνον γὰρ εἰδέναι τὸν σοφὸν τίνων χρὴ ἐρᾶν. ἔλεγε δὲ ⁴ καὶ κοινὰς εἶναι δεῖν τὰς γυναῖκας γάμον μηδένα νομίζων, ἀλλὰ τὸν πείσαντα τῇ πεισθείσῃ συνεῖναι· κοινούς δὲ διὰ τοῦτο καὶ τοὺς υἱέας. (73) μηδὲν τε ἄτοπον εἶναι ἐξ ἱεροῦ τι λαβεῖν ἢ τῶν ζώων ⁵ τινὸς γεύσασθαι· μηδ' ἀνόσιον εἶναι τὸ καὶ τῶν ἀνθρωπείων κρεῶν ἄψασθαι, ὥς δῆλον ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ἐθῶν.

cosmopo-
litism

b. Diog. VI 63:

ἐρωτηθεὶς πόθεν εἴη, „κοσμοπολίτης”, ἔφη (ὁ Διογένης).

Antisth.
about politics

249—Stob., Flor. 45, 28 (II, p. 192 Hs):

Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς, πῶς ἂν τις προσέλθοι πολιτείᾳ, εἶπε· „καθάπερ πυρί, μήτε λίαν ἐγγύς, ἵνα μὴ καῖς, μήτε πόρρω, ἵνα μὴ ῥιγώσῃς.”

¹ ἀδοξίαν - εὐκλεία being nearly the most important thing in life in the eyes of an ancient Greek, Antisth. teaches man to accept ἀδοξία as a spiritual training. Diog. VI 3 says of him:

ἀκούσας ποτὲ ὅτι Πλάτων αὐτὸν κακῶς λέγει, „βασιλικόν”, ἔφη „καλῶς ποιῶντα κακῶς ἀκούειν.”

Cf. Marcus Antoninus VI 36: βασιλικόν, εὖ μὲν πράττειν, κακῶς δὲ ἀκούειν.

² ἀδιάφορα - Cp. the later Stoic terminology.

³ πολιτεύσεσθαι - live.

⁴ ἔλεγε δὲ - sc. Diogenes. The same is told of Antisthenes (see Diog. VI 3-4, Xen., *Symp.* IV 38).

⁵ ζῶων - Wendland proposed ζώντων. The meaning is doubtless that he did not shrink from eating raw flesh, a consequence of the “back-to-nature”-movement, preached by Antisthenes and his followers.

250—a. Philodem., *De piet.* c. 7a (Diels, *Dox.* 538):

philosophical
monotheism

Παρ' Ἀντισθένης δ' ἐν μὲν τῷ Φυσικῷ λέγεται τὸ κατὰ νόμον εἶναι πολλοὺς θεοὺς, κατὰ δὲ φύσιν ἕνα.

b. Clem., *Protr.* 71:

Ἀντισθένης ... θεὸν οὐδενὶ εἰκέναι φησὶν · διόπερ αὐτὸν οὐδεὶς ἐκμαθεῖν ἐξ εἰκόνης δύναται.

251—Stob., *Ecl.* II 31, 76 (p. 215, 1 W.):

Sages are
near to the
gods

Ἀντισθένης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος τί διδάξει τὸν υἱόν, εἶπεν · „εἰ μὲν θεοῖς μέλλει συμβιοῦν, φιλόσοφον, εἰ δ' ἀνθρώποις, ῥήτορα.”

252—a. Arist., *Metaph.* Δ 29, 1024 b³²:

Only its own
notion can be
attributed to
a thing

διὸ Ἀντισθένης ᾤετο εὐήθως μηθὲν ἀξιῶν λέγεσθαι πλὴν τῷ οἰκείῳ ἐν ἑφ' ἐνός · —

b. Cf. Plato, *Soph.* 251 a:

Λέγομεν ἄνθρωπον δὴ που πόλλ' ἄττα ἐπονομάζοντες, τὰ τε χρώματα ἐπιφέροντες αὐτῷ καὶ τὰ σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κακίας καὶ ἀρετάς, ἐν οἷς πᾶσι καὶ ἑτέροις μυρίοις οὐ μόνον ἄνθρωπον αὐτὸν εἶναι φαμεν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸν καὶ ἕτερα ἄπειρα, καὶ τᾶλλα δὴ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἐν ἑκάστῳ ὑποθέμενοι πάλιν αὐτὸ πολλὰ καὶ πολλοῖς ὀνόμασι λέγομεν. — “Ὅθεν γε, οἶμαι, τοῖς τε νέοις καὶ τῶν γερόντων τοῖς ὀψιμαθέσι (i. e. Antisthenes) θοίνην παρεσκευάκαμεν · εὐθὺς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον ὥς ἀδύνατον τὰ τε πολλὰ ἐν καὶ τὸ ἐν πολλὰ εἶναι, καὶ δὴ που χαίρουσιν οὐκ ἐῶντες ἀγαθὸν λέγειν ἄνθρωπον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγαθὸν ἀγαθόν, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄνθρωπον. Ἐντυγχάνεις γάρ, ὦ Θεαίτητε, ὥς ἐγῶμαι, πολλάκις τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακόσιν, ἐνίοτε πρεσβυτέροις ἀνθρώποις, καὶ ὑπὸ πενίας τῆς περὶ φρόνησιν κτήσεως τὰ τοιαῦτα τεθουμακόσι, καὶ δὴ τι καὶ πάσσοφον οἰομένοις τοῦτο αὐτὸ ἀνηυρηκέναι.

c. Arist., *Metaph.* H 3, 1043 b²⁴:

definition is
impossible

(The difficulty of Antisth. c.s.) ὅτι οὐκ ἔστι τὸ τί ἔστιν ὀρίσασθαι (τὸν γὰρ ὅρον λόγον εἶναι μακρόν).

d. Cf. Pl., *Theaet.* 201 c:

Ἐγὼ γὰρ αὖ ἐδόκουν ἀκούειν τινῶν, ὅτι τὰ μὲν πρῶτα οἰονπερὶ στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἡμεῖς τε συγκείμεθα καὶ τᾶλλα, λόγον οὐκ ἔχοι¹. αὐτὸ γὰρ καθ' αὐτὸ

¹ λόγον οὐκ ἔχοι - “are such that no account can be given of them” (Cornford).

ἕκαστον ὀνομάσαι μόνον εἶη, προσειπεῖν δὲ οὐδὲν ἄλλο δυνατόν, οὐθ' ὥς ἐστιν οὐθ' ὥς οὐκ ἐστιν. — δεῖν δέ, εἴπερ ἦν δυνατόν αὐτὸ λέγεσθαι καὶ εἶχεν οἰκεῖον αὐτοῦ λόγον, ἄνευ τῶν ἄλλων ἀπάντων λέγεσθαι. νῦν δὲ ἀδύνατον εἶναι ὁτιοῦν τῶν πρώτων ῥηθῆναι λόγῳ, οὐ γὰρ εἶναι αὐτῷ ἄλλ' ἢ ὀνομάζεσθαι μόνον· ὄνομα γὰρ μόνον ἔχειν.

there are no
ideas in
Plato's
sense

253—Simpl., in *Ar. Categ.* 208, 28 Kalbf.:
 Τῶν δὲ παλαιῶν οἱ μὲν ἀνῆρουν τὰς ποιότητας τελέως, τὸ ποιὸν συγχωροῦν-
 τες εἶναι, ὥσπερ Ἀντισθένης, ὅς ποτε Πλάτωνι διαμφισβητῶν „ὦ Πλάτων”,
 ἔφη, „ἵππον μὲν ὀρῶ, ἱππότητα δὲ οὐχ ὀρῶ”.

4—THE SCHOOL OF CYRENE (CYRENAICI)

Aristippus

254—a. Diog. II 65:

Ἀρίστιππος τὸ μὲν γένος ἦν Κυρηναῖος, ἀφιγμένος δὲ Ἀθήναζε, καθά-
 φησιν Αἰσχίνης, κατὰ κλέος Σωκράτους.

b. Aristocles ap. *Euseb., Praef. ev.* XIV 18, 31:

Σωκράτους δ' ἐταῖρος Ἀρίστιππος ἦν, ὁ τὴν καλουμένην Κυρηναϊκὴν
 συστησάμενος αἵρεσιν.

ἡδονή
the supreme
good

255—Diog. II 87:

Δοκεῖ δ' αὐτοῖς καὶ τέλος εὐδαιμονίας διαφέρειν. τέλος μὲν γὰρ εἶναι τὴν
 κατὰ μέρος ἡδονήν, εὐδαιμονίαν δὲ τὸ ἐκ τῶν μερικῶν ἡδονῶν σύστημα, αἷς
 συναριθμοῦνται καὶ αἱ παρωχηκυῖαι καὶ αἱ μέλλουσαι. (88) εἶναι τε τὴν
 μερικὴν ἡδονὴν δι' αὐτὴν αἰρετήν, τὴν δ' εὐδαιμονίαν οὐ δι' αὐτὴν, ἀλλὰ διὰ
 τὰς κατὰ μέρος ἡδονάς. πίστιν δ' εἶναι τοῦ τέλους εἶναι τὴν ἡδονὴν τὸ ἀπροαι-
 ρέτως¹ ἡμᾶς ἐκ παίδων φκειῶσθαι πρὸς αὐτήν, καὶ τυχόντας αὐτῆς μὴθὲν
 ἐπιζητεῖν μὴθὲν τε οὕτω φεύγειν ὥς τὴν ἐναντίαν αὐτῇ ἀλγυδὸνα.

consequences

256—A. is radical in drawing the consequences from this principle:

1. no degrees
of ἡδονή

a. Diog., ib.:

(87) μὴ διαφέρειν τε ἡδονὴν ἡδονῆς, μὴδὲ ἡδιόν τι εἶναι.

2. only in the
present

b. Aelian., *Var. hist.* XIV 6:

Πάνυ σφόδρα ἐρρωμένως ἐφκει λέγειν ὁ Ἀρίστιππος παρεγγυῶν μήτε τοῖς

¹ ἀπροαιρέτως - instinctively.

παρελθοῦσιν ἐπικάμνειν μήτε τῶν ἐπιόντων προκαμνειν · εὐθυμίας γὰρ δεῖγμα τὸ τοιοῦτο καὶ ἴλεω διανοίας ἀπόδειξις. προσέταττε δὲ ἐφ' ἡμέρα τὴν γνώμην ἔχειν καὶ αὖ πάλιν τῆς ἡμέρας ἐπ' ἐκείνῳ τῷ μέρει, καθ' ὃ ἕκαστος ἢ πράττει τι ἢ ἐννοεῖ. μόνον γὰρ ἔφασκεν ἡμέτερον εἶναι τὸ παρόν, μήτε δὲ τὸ φθάνον μήτε τὸ προσδοκώμενον · τὸ μὲν γὰρ ἀπολωλέναι, τὸ δὲ ἄδηλον εἶναι εἴπερ ἔσται.

c. Diog. II 86:

Δύο πάθη ὑφίσταντο, πόνον καὶ ἡδονήν · τὴν μὲν λείαν κίνησιν τὴν ἡδονήν, τὸν δὲ πόνον τραχεῖαν κίνησιν.

3. not something negative

d. Ib. 89:

Ἡ δὲ τοῦ ἀλγοῦντος ὑπεξαίρεσις, ὡς εἴρηται παρ' Ἐπικούρῳ, δοκεῖ αὐτοῖς μὴ εἶναι ἡδονή, οὐδὲ ἡ ἀηδονία ἀλγηδών · ἐν κινήσει γὰρ εἶναι ἀμφοτέρα, μὴ οὔσης τῆς ἀπονίας ἢ τῆς ἀηδονίας κινήσεως, ἐπεὶ ἡ ἀπονία οἶονεὶ καθευδόντος ἐστὶ κατάστασις.

e. Aristocles ap. Euseb., Praep. ev. XIV 18, 32:

Τρεῖς γὰρ ἔφη (ὁ Ἀρίστιππος) καταστάσεις εἶναι περὶ τὴν ἡμετέραν σύγκρασιν · μίαν μὲν, καθ' ἣν ἀλγοῦμεν, εἰκυῖαν τῷ κατὰ θάλασσαν χειμῶνι, ἑτέραν δέ, καθ' ἣν ἡδόμεθα, τῷ λείῳ κύματι ἀφομοιούμενοι · εἶναι γὰρ λείαν κίνησιν τὴν ἡδονήν, οὐρίῳ παραβαλλομένην ἀνέμῳ · τὴν δὲ τρίτην μέσσην εἶναι κατάστασιν, καθ' ἣν οὔτε ἀλγοῦμεν οὔτε ἡδόμεθα, γαλήνῃ παραπλησίαν οὔσαν.

f. Diog. II 88:

Εἶναι δὲ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν καὶ ἀπὸ τῶν ἀσχημοτάτων γένηται. — εἰ γὰρ καὶ ἡ πρᾶξις ἄτοπος εἴη, ἀλλ' οὖν ἡ ἡδονὴ δι' αὐτὴν αἰρετὴ καὶ ἀγαθόν.

4. there is no bad ἡδονή

g. Ib. 87:

Πολὺ μέντοι τῶν ψυχικῶν τὰς σωματικὰς ἀμείνους εἶναι, καὶ τὰς ὀχλήσεις χειρὺς τὰς σωματικὰς · ὅθεν καὶ ταύταις κολάζεσθαι μᾶλλον τοὺς ἀμαρτάνοντας.

5. physical ἡδονή better than mental, physical suffering worse

h. Ib. 93:

Μηδὲν τε εἶναι φύσει δίκαιον ἢ καλὸν ἢ αἰσχρόν, ἀλλὰ νόμῳ καὶ ἔθει. ὁ μέντοι σπουδαῖος οὐδὲν ἄτοπον πράξει διὰ τὰς ἐπικειμένας ζημίας καὶ δόξας · εἶναι δὲ τὸν σοφόν.

6. moral principles are only νόμῳ

257—His answer to the question τί πλέον ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι (Diog. II 68): the prerogative of philosophers

ἐὰν πάντες οἱ νόμοι ἀναireθῶσιν, ὁμοίως βιωσόμεθα.

φρόνησις

258—Thus the sage of Aristippus too is lead by φρόνησις, not in the Socratic sense of a higher knowledge of transcendent values, but of a prudent weighing of ἡδονή and λύπη. Therefore it is not the supreme good, but a means to it.

Diog. II 91:

τὴν φρόνησιν ἀγαθὸν μὲν εἶναι λέγουσιν, οὐ δι' ἑαυτὴν δὲ αἰρετὴν, ἀλλὰ διὰ τὰ ἐξ αὐτῆς περιγινόμενα.

**practical
attitude
in life**

259—a. To those who reproach him for his relation with the hetaire Laïs, he answers (Diog. II 75):

ἔχω, ἀλλ' οὐκ ἔχομαι· ἐπεὶ τὸ κρατεῖν καὶ μὴ ἡττᾶσθαι ἡδονῶν ἄριστον, οὐ τὸ μὴ χρῆσθαι.

b. Cf. Stob., *Flor.* 17, 18 (p. 493, 14 Hs.):

Ἀριστίππου· κρατεῖ ἡδονῆς οὐχ ὁ ἀπεχόμενος, ἀλλ' ὁ χρώμενος μὲν, μὴ παρεκφερόμενος δέ, ὥσπερ καὶ νεῶς καὶ ἵππου οὐχ ὁ μὴ χρώμενος, ἀλλ' ὁ μετάγων ὅποι βούλεται.

c. Diog. II 66:

Ἦν δὲ ἱκανὸς ἀρμόσασθαι καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ προσώπῳ καὶ πᾶσαν περίστασιν ἀρμοδίως ὑποκρίνασθαι. διὸ καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῶν ἄλλων εὐδοκίμει μᾶλλον ἀεὶ τὸ προσπεσὸν εὖ διατιθέμενος. (68) ἐρωτηθεὶς τί αὐτῷ περιγέγονεν ἐκ φιλοσοφίας ἔφη· „τὸ δύνασθαι πᾶσι θαρρούντως ὁμιλεῖν”.

d. Ib. 67:

Διό ποτε Στράτωνα, οἱ δὲ Πλάτωνα, πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν, „σοὶ μόνῳ δέδοται καὶ χλανίδα φορεῖν καὶ ῥάκος”.

e. To a detractor he said (ib. 70):

Τοῦ μὲν κακῶς λέγειν σὺ τὴν ἐξουσίαν ἔχεις, τοῦ δὲ μὴ ἀκούειν ἐγώ.

f. Once, when Dionysius placed him at the end of the table, he said (ib. 73):

Ἐνδοξότερον τὸν τόπον ἠθέλησας ποιῆσαι;

sensualism

260—Sextus, *Adv. Math.* VII 191:

Φασὶν οὖν οἱ Κυρηναῖκοι κριτήρια εἶναι τὰ πάθη καὶ μόνῃ καταλαμβάνεσθαι καὶ ἀδιάψευστα τυγχάνειν, τῶν δὲ πεποιηκότων τὰ πάθη μὴδὲν εἶναι κατα-

ληπτὸν μηδὲ ἀδιάψευστον. ὅτι μὲν γὰρ λευκαινόμεθα¹, φασί, καὶ γλυκαζόμεθα, δυνατὸν λέγειν ἀδιαψεύστως καὶ ἀνεξελέγκτως· ὅτι δὲ τὸ ἐμποιητικὸν τοῦ πάθους λευκὸν ἐστὶν ἢ γλυκὺ ἐστὶν, οὐχ οἷόν τ' ἀποφαίνεσθαι. (192) εἰκὸς γὰρ ἐστὶ καὶ ὑπὸ μὴ λευκοῦ τινα λευκαντικῶς διατεθῆναι καὶ ὑπὸ μὴ γλυκέος γλυκανθῆναι. (195) ἔνθεν οὐδὲ κριτήριόν φασιν εἶναι κοινὸν ἀνθρώπων. ὀνόματα δὲ κοινὰ τίθεσθαι τοῖς κρίμασιν. (196) λευκὸν μὲν γὰρ τι καὶ γλυκὺ καλοῦσι κοινῶς πάντες, κοινὸν δὲ τι λευκὸν ἢ γλυκὺ οὐκ ἔχουσιν· ἕκαστος γὰρ τοῦ ἰδίου πάθους ἀντιλαμβάνεται.

261—A later adherent of the Cyrenaic school (not a direct disciple of Aristippus) was Hegesias, surnamed ὁ Πεισιθάνατος. The doctrine of ἡδονή with him ends in a complete pessimism. S. Diog. II 93 f. : Hegesias

Οἱ δὲ Ἑγησιακοὶ λεγόμενοι σκοποῦς μὲν εἶχον τοὺς αὐτοὺς, ἡδονὴν καὶ πόνον. — (94) τὴν εὐδαιμονίαν ὅλως ἀδύνατον εἶναι· τὸ μὲν γὰρ σῶμα πολλῶν ἀναπεπλῆσθαι παθημάτων, τὴν δὲ ψυχὴν συμπαθεῖν τῷ σώματι καὶ ταραττεσθαι, τὴν δὲ τύχην πολλὰ τῶν κατ' ἐλπίδα κωλύειν, ὥστε διὰ ταῦτα ἀνύπαρκτον τὴν εὐδαιμονίαν εἶναι. τὴν τε ζωὴν καὶ τὸν θάνατον αἰρετόν².

¹ λευκαινόμεθα - have a sensation of whiteness, the same as λευκαντικῶς διατεθῆναι.

² Sc. ἐπ' ἴσης, equally.

NINTH CHAPTER

PLATO

1—PRELIMINARY QUESTIONS

262—Since there is a certain discrepancy between what we know from Plato's dialogues and what is told about his doctrine by Aristotle, we must ask the question whether the dialogues do contain the doctrine of Plato. Modern critics often disparage Plato's own literary work, referring to two places in his letters and a third place in the *Phaedrus*.

a. Pl., *Epist.* VII 341 a-d:

341b Πάντα μὲν οὖν οὕτ' ἐγὼ διεξῆλθον οὔτε Διονύσιος ἐδεῖτο · πολλὰ γὰρ αὐτὸς
καὶ τὰ μέγιστα εἰδέναι τε καὶ ἱκανῶς ἔχειν προσεποιεῖτο διὰ τὰς ὑπὸ τῶν ἄλλων
παρακοάς. "Υστερον δὲ καὶ ἀκούω γεγραφέναι αὐτὸν περὶ ὧν τότε ἤκουσε,
συνθέντα ὡς αὐτοῦ τέχνην, οὐδὲν τῶν αὐτῶν ὧν ἀκούοι · οἶδα δὲ οὐδὲν τούτων.
"Ἄλλους μὲν τινὰς οἶδα γεγραφότας περὶ τῶν αὐτῶν τούτων, οἵτινες δέ, οὐδ'
αὐτοὶ αὐτούς. Τοσόνδε γε μὴν περὶ πάντων ἔχω φράζειν τῶν γεγραφότων
c καὶ γραφόντων, ὅσοι φασὶν εἰδέναι περὶ ὧν ἐγὼ σπουδάζω, εἴτ' ἐμοῦ ἀκη-
κοότες εἴτ' ἄλλων εἴθ' ὡς εὐρόντες αὐτοί · τούτους οὐκ ἔστιν κατὰ γε τὴν ἐμὴν
δόξαν περὶ τοῦ πράγματος ἐπαίειν οὐδέν. Οὐκ οὐκ ἐμὸν γε περὶ αὐτῶν ἔστιν
σύγγραμμα οὐδὲ μήποτε γένηται · ῥητὸν γὰρ οὐδαμῶς ἔστιν ὡς ἄλλα μαθή-
ματα, ἀλλ' ἐκ πολλῆς συνουσίας γιγνομένης περὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ τοῦ συζῆν
d ἐξαίφνης, οἷον ἀπὸ πυρὸς πηδῆσαντος ἐξαφθὲν φῶς, ἐν τῇ ψυχῇ γενόμενον
αὐτὸ ἑαυτὸ ἤδη τρέφει. Καίτοι τοσόνδε γε οἶδα, ὅτι γεγραφέντα ἢ λεχθέντα ὑπ'
ἐμοῦ βέλτιστ' ἂν λεχθείη.

b. Pl., *Epist.* II 314 b-c:

Μεγίστη δὲ φυλακὴ τὸ μὴ γράφειν ἀλλ' ἐκμανθάνειν · οὐ γὰρ ἔστιν τὰ γρα-
φέντα μὴ οὐκ ἐκπεσεῖν. διὰ ταῦτα οὐδὲν πάποτ' ἐγὼ περὶ τούτων γέγραφα,
οὐδ' ἔστιν σύγγραμμα Πλάτωνος οὐδὲν οὐδ' ἔσται, τὰ δὲ νῦν λεγόμενα Σωκρά-
τους ἔστιν καλοῦ καὶ νέου γεγονότος.

c. Pl., *Phaedr.* 274 e-275 b:

The Egyptian Theuth, having invented the art of writing and many other arts, comes to explain them to the king Thamus.

Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῖς γράμμασιν ἦν · „Τοῦτο δέ, ὦ βασιλεῦ, τὸ μάθημα, ἔφη ὁ Θεῦθ, σοφωτέρους Αἰγυπτίους καὶ μνημονικωτέρους παρέξει · μνήμης τε γὰρ καὶ σοφίας φάρμακον εὐρέθη.” Ὁ δ' εἶπεν · „Ὡ τεχνικώτατε Θεῦθ, ἄλλος μὲν τεκεῖν δυνατὸς τὰ τέχνης, ἄλλος δὲ κρῖναι τίν' ἔχει μοῖραν βλάβης τε καὶ ὠφελείας τοῖς μέλλουσι χρῆσθαι. Καὶ νῦν σύ, πατήρ ὢν γραμμάτων, δι' εὐνοίαν τούναντίον εἶπες ἢ δύναται. Τοῦτο γὰρ τῶν μαθόντων λήθην μὲν 275a ἐν ψυχαῖς παρέξει μνήμης ἀμελετησίᾳ, ἅτε διὰ πίστιν γραφῆς ἔξωθεν ὑπ' ἄλλοτριων τύπων, οὐκ ἔνδοθεν αὐτοὺς ὑφ' αὐτῶν ἀναμνησκομένους · οὐκουν μνήμης, ἀλλὰ ὑπομνήσεως, φάρμακον εὔρες. Σοφίας δὲ τοῖς μαθηταῖς δόξαν, οὐκ ἀλήθειαν πορίζεις · πολυήκοοι γὰρ σοι γενόμενοι ἄνευ διδαχῆς πολυγνώμονες εἶναι δόξουσιν, ἀγνώμονες ὥς ἐπὶ τὸ πλῆθος ὄντες, καὶ χαλεποὶ συνεῖναι, b δοξόσοφοι γεγονότες ἀντὶ σοφῶν.”

To consult: J. Burnet, *Greek Philosophy I*, Thales to Plato, London 1914, p. 212 and 312 f.

H. Cherniss, *The Riddle of the Early Academy*, Berkeley and Los Angeles 1945. (Especially the first lecture).

A complete account of the question, since Trendelenburg's treatise *Platonis de ideis et numeris doctrina ex Aristotele illustrata* (1826), is given by Cherniss in the Foreword of his greater work, *Aristotle's criticism of Plato and the Academy*, vol. I, Baltimore 1944.

On the so called “agrapha” see our paragraph on the ideal Numbers. Besides two places in Ar. (*Phys.* IV 2, 209b¹¹⁻¹⁷ and *De anima* I 2, 404b¹⁶⁻²¹) we have the testimony of Pl.'s disciple Hermodorus, cited by Derkyllides (*Simpl.*, in *Ar. Phys.* 247^{30-248¹⁵}), a passage in Sextus Emp., *Adv. Math.* X, the testimony of Theophrastus (*Metaph.* 6b¹¹⁻¹⁴ Ross-Fobes), and that of Aristoxenus (*Harm. Elem.* II, p. 30 Meib.). S. our nrs. 364, 371a-c, 373.

2—LIFE AND WORK

263—About Plato's life we are chiefly informed by his own Letters, of which the VIth, VIIth and VIIIth are now generally accepted. (Burnet accepts them all, Cherniss none; Robin prudently says that the authenticity of *Ep.* VII and VIII is nowadays accepted by most Plato-scholars).

To consult:

E. Howald, *Die Briefe Platons*. Zürich 1928.

H. Gomperz, *Platons Selbstbiographie*. 1928.

F. Novotný, *Platonis Epistulae commentariis illustratae*. Brno 1930.

Glenn R. Morrow, *Studies in the platonic Epistles*. Univ. of Illinois 1935.

G. Pasquali, *Le lettere di Platone*. Firenze 1938.

V. Wilamowitz, *Platon* I. Berlin 1920.

A. E. Taylor, *Plato. The Man and his work*. London, 1948.

L. Robin, *Platon*. Paris 1935, Ch. I.

Certain is the date of the three Sicilian travels ($\pm$ 390, 366, 361), and the founding of the Academy (388/7), when he was 40 years of age.

the Academy Diog. III 5:

Ἐπιλοσόφει δὲ τὴν ἀρχὴν ἐν Ἀκαδημίᾳ, — (ib.) 7 τὸ δ' ἐστὶ γυμνάσιον προάστειον ἀλσῶδες ἀπὸ τίνος ἥρωος ὀνομασθὲν Ἐκαδήμου — (5) εἴτα ἐν τῷ κήπῳ τῷ παρὰ τὸν Κολωνόν, κατὰ Ἡρακλεῖτον.

style

264—Dion. Halic., *De comp. verb.* 25, p. 208 Rsk.:

Ὁ δὲ Πλάτων τοὺς ἑαυτοῦ διαλόγους κτενίζων καὶ βοστρυχίζων καὶ πάντα τρόπον ἀναπλέκων οὐ διέλειπεν ὀγδοήκοντα γεγονῶς ἔτη. πᾶσι γὰρ δήπου τοῖς φιλολόγοις γνώριμα τὰ περὶ τῆς φιλοπονίας ἀνδρὸς ἱστορούμενα τὰ τε ἄλλα καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὴν δέλτον, ἣν τελευτήσαντος αὐτοῦ λέγουσιν εὑρεθῆναι ποικίλως μετακειμένην τὴν ἀρχὴν τῆς πολιτείας ἔχουσαν τήνδε: „Κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἀρίστωνος.”

date of the dialogues

265—A general agreement has been reached as to the division of the dialogues in three chronological groups, in which the dialogues may be placed as follows:

I. Youth: *Apol.*, *Crito*, *Eutyphro*, *Laches*, *Charm.*, *Lysis*, *Io*, *Rep. I*, *Gorgias*. *Prot.* and *Hipp. Min.* surely belong to this period; they may have been written before the death of Socr.

II. Maturity: *Menexenus* (a manifest of Plato as head of the Academy against the rhetors), *Meno*, *Euthyd.*, *Crat.*, *Phaedo*, *Symp.*, *Rep.*; *Phaedr.*, *Theaet.* and *Parm.* (these three shortly before the second Sicilian travel, 366).

III. Old age: *Soph.*, *Polit.*, *Phil.*, *Tim.*, *Critias*, *Nomoi*.

Though some difference of opinion may exist on certain points of detail, the headlines are invariably fixed.

To consult: the works of v. Wilamowitz, Taylor and Robin, cited under 263.

3—THE ORIGIN OF THE THEORY OF IDEAS

266—On two places Plato speaks directly about the way that led him to the conception of the so called theory of Ideas; on many other places he points indirectly to a third way.

1. the *Phaedo*

a. *Pl.*, *Phaedo* 100 a (S. our nr. 216).

Socrates, having vainly sought in the elder philosophy of nature for a reasonable explanation of coming into being and passing away, and of the existence of physical things; having been disappointed lastly by Anaxagoras, undertakes a δεύτερος πλοῦς.

καὶ ὑποθέμενος ἐκάστοτε λόγον ὃν ἂν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἃ μὲν ἂν μοι δοκῇ τοῦτ' συμφωνεῖν τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων [ὄντων], ἃ δ' ἂν μὴ, ὡς οὐκ ἀληθῆ.

b. He explains this himself (100 b, c, 100 e-101 d):

"Ἐρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος ὃ πεπραγ-
μάτευμαι, καὶ εἴμι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρύλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων,
ὑποθέμενος εἶναι τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ τᾶλλα πάντα.
— φαίνεται γὰρ μοι, εἴ τί ἐστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν, οὐδὲ δι' ἐν 100c
ἄλλο καλὸν εἶναι ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ· καὶ πάντα δὴ οὕτως λέγω.
Τῇ τοιᾷδε αἰτία συγχωρεῖς; — Συγχωρῶ, ἔφη. —

Οὐδὲ σὺ ἄρα ἂν ἀποδέχοιο εἴ τίς τινα φαίη ἕτερον ἐτέρου τῇ κεφαλῇ e
μεῖζω εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω, ἀλλὰ διαμαρτύροιο
ἂν ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν ἄλλο λέγεις ἢ ὅτι τὸ μεῖζον πᾶν ἕτερον ἐτέρου οὐδενὶ ἄλλῳ 101a
μεῖζόν ἐστιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο μεῖζον, διὰ τὸ μέγεθος, τὸ δὲ ἔλαττον
οὐδενὶ ἄλλῳ ἔλαττον ἢ σμικρότητι, καὶ διὰ τοῦτο ἔλαττον, διὰ τὴν σμικρότητα,
φοβούμενος οἶμαι μὴ τίς σοι ἐναντίος λόγος ἀπαντήσῃ, ἐὰν τῇ κεφαλῇ μεῖζονά
τινα φῇς εἶναι καὶ ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μεῖζον μεῖζον εἶναι καὶ τὸ
ἔλαττον ἔλαττον, ἔπειτα τῇ κεφαλῇ, σμικρᾷ οὕσῃ, τὸν μεῖζω μεῖζω εἶναι· καὶ b
τοῦτο δὴ τέρας εἶναι, τὸ σμικρῷ τινι μέγαν τινὰ εἶναι. "Ἡ οὐκ ἂν φοβοῖο
ταῦτα;" Καὶ ὁ Κέβης γελάσας·, "Ἐγώ γε, ἔφη. — Οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, τὰ δέκα τῶν
ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖο ἂν
λέγεις, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλήθος; καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου
ἡμίσει μεῖζον εἶναι, ἀλλ' οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γάρ που φόβος. — Πάνυ γ',
ἔφη. — Τί δέ; ἐνὶ ἐνὸς προστεθέντος, τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ δύο
γενέσθαι ἢ, διασχιθέντος, τὴν σχίσιν οὐκ εὐλαβοῖο ἂν λέγεις; Καὶ μέγα c
ἂν βοῶς ὅτι οὐκ οἶσθα ἄλλως πῶς ἕκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὸν τῆς ἰδίας
οὐσίας ἐκάστου οὗ ἂν μετάσχη, καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλλην τινὰ αἰτίαν τοῦ
δύο γενέσθαι ἀλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν· καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ
μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος δ' ἂν μέλλῃ ἐν ἔσεσθαι. Τὰς δὲ σχίσεις
ταύτας καὶ προσθέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας ἐφῆς ἂν χαίρειν,
παρεῖς ἀποκρίνασθαι τοῖς σεαυτοῦ σοφωτέροις.

Σὺ δὲ δεδιώς ἂν, τὸ λεγόμενον, τὴν σαντοῦ σκιάν καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἐχόμενος d
ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἂν.

Remark I. By this method predication is logically justified; the difficulties of the Megarians have found a solution: Plato's hypothesis explains how the same Solution of Megarean difficulties
predicate can be attributed to different subjects (e.g. walking to horse and man),
and how contradictory predicates can be attributed to the same subject (e.g. great
and little to a man, or knowledge and ignorance).

Remark II. P. Natorp, *Platos Ideenlehre*, Leipzig^a 1921, p. 154, explains the Natorp's interpretation
passage cited under a as follows:

„Also, die „Tatsachen“ selbst sind als wahr allein zu rechtfertigen durch die Begründung in den fundamentalen Setzungen, den logischen „Grund-sätzen“ (δοξαι). Die λόγαι also, in denen die Wahrheit der *ἀρχαί* zu gründen, sind die Sätze, die eigenen Setzungen des Denkens.—Man darf dieses Prinzip, in dem der *methodische Sinn* der *Idee* rein und radikal zum Ausdruck kommt, von sonstigem, abweichenden Sprachgebrauch unbeitr, das *Prinzip des Idealismus* nennen.“ To this interpretation, which takes the *hypothesis* of Plato in a merely logical sense, cp. the following words in the same passage (100b⁷):

3. $\forall x \exists y (x \neq y \wedge x \neq 0 \wedge y \neq 0 \wedge x + y = 0)$

d. Cp. also *Phaedo* 65 d:

(SOCR. asks Simmias) φαίτεν ἂν τι εἴηαι δίκαιον αὐτὸ ἢ οὐδέν; — Φαίτεν ἂν τι καὶ ἀγασθόν; — Πῶς δ' οὐ; — Ἡδὴ οὖν πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις τοῖς ἀφ' ἀγαθῶν εἰδὲς; — Οὐδ' αὖτως, ἦ δ' ὅς. — Ἀλλ' ἄλλῃ τι αἰσθηθεὶς τῶν ἀφ' αὐτῶν εἰδὲς φαίτεν αὐτῶν περὶ πᾶν τῆς φύσεως δ' ἑκαστοῦ ὅν.

e. And 79 a5-d8:

[illegible]

πάθημα φρόνησις κέκληται; — Παντάπασι, ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες. —

267—In the Socratic dialogues we find Socrates always seeking the common character, the one *eidos*, by which “all that is impious, is impious and all that is pious pious”, etc. ^{2. the ethical problem}

a. Pl., *Euthyphro*, 6 d⁹-e⁶: ΖΤΗ

ΣΩ. Μέννησαι οὖν ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευόμην ἔν τι ἢ δύο με διδάξει τῶν πολλῶν ὁσίων, ἀλλ’ ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος ᾧ πάντα τὰ ὅσια ὅσια ἔστιν; ἔφησθα γάρ που μῖα ἰδέα τά τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι καὶ τὰ ὅσια ὅσια ἢ οὐ μνημονεύεις;

ΕΥΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδασκον τὴν ἰδέαν τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων καὶ χρώμενος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ἦ ὧν ἂν ἦ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττη φῶ ὅσιον εἶναι, ὃ δ’ ἂν μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ.

b. Pl., *Meno* 72 a⁶-d¹.

In the preceding lines Meno has answered to Socrates’ question “what is virtue”: “Well, very simple: there is the virtue of a man, that of a woman, that of a child, that of a man of advanced age; that of a free man, and that of a slave; and so on.”

Socr. answers:

ΣΩ. Πολλῇ γέ τιτι εὐτυχία ἔοικα κεχρῆσθαι, ὦ Μένων, εἰ μίαν ζητῶν ἀρετὴν σμῆνός τι ἀνῆρύρηκα ἀρετῶν παρὰ σοὶ κείμενον. Ἀτάρ, ὦ Μένων, κατὰ ταύτην τὴν εἰκόνα τὴν περὶ τὰ σμῆνη, εἴ μου ἐρομένου μελίττης περὶ οὐσίας ὃ τί ποτ’ ἐστίν, πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἔλεγες αὐτὰς εἶναι, τί ἂν ἀπεκρίνω 72b μοι, εἴ σε ἡρόμην. Ἐὰρ τούτῳ φῆς πολλὰς καὶ παντοδαπὰς εἶναι καὶ διαφερούσας ἀλλήλων, τῷ μελίττας εἶναι: Ἡ τούτῳ μὲν οὐδὲν διαφέρουσιν, ἄλλω δέ τῳ, οἷον ἢ κάλλει ἢ μεγέθει ἢ ἄλλω τῳ τῶν τοιούτων; Εἰπέ, τί ἂν ἀπεκρίνω οὕτως ἐρωτηθεῖς;

MEN. Τοῦτ’ ἔγωγε, ὅτι οὐδὲν διαφέρουσιν, ἢ μέλιτται εἰσίν, ἢ ἑτέρα τῆς ἑτέρας.

ΣΩ. Εἰ οὖν εἶπον μετὰ ταῦτα. Τοῦτο τοίνυν μοι αὐτὸ εἰπέ, ὦ Μένων. c. ᾧ οὐδὲν διαφέρουσιν ἀλλὰ ταῦτόν εἰσιν ἅπασαι, τί τοῦτο φῆς εἶναι; εἶχες δήπου ἂν τί μοι εἰπεῖν;

MEN. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὕτω δὴ καὶ περὶ τῶν ἀρετῶν. καὶ εἰ πολλὰ καὶ παντοδαπαὶ εἰσιν, ἔν γέ τι εἶδος ταῦτόν ἅπασαι ἔχουσιν, δι’ ὃ εἰσιν ἀρεταί, εἰς ὃ καλῶς που ἔχει ἀποβλέψαντα τὸν ἀποκρινόμενον τῷ ἐρωτήσαντι ἐκεῖνο δηλῶσαι ὃ τυγχάνει οὕσα ἀρετή.

c. Pl., *Parm.* 130 b⁷.

The young Socrates, exposing to Parmenides his theory of Ideas, first of all mentions the Idea of like and unlike, then one and multitude, rest and motion.

Ἡ καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰπεῖν τὸν Παρμενίδην, οἷον δικαίου τι εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ πάντων αὐτῶν τοιούτων; — Ναί, φάναι.

Thus certainly the reflexion on ethical notions has also been a way to the theory of the Ideas. We may say that the platonic Idea is present, as soon as "the one and common character of the many and concrete things", sought for by Socrates, is not only a "notion", being a product or an instrument of thinking, but a really existing metaphysical entity.

3. the
Cratylus268—a. Pl., *Crat.* 439 c⁶-440 b⁴.

The dialogue discusses the sense of our words and notions. Do the words belong to the natural order? Are they φύσει —i.e.: do they have an objective value—, or are they νόμῳ—only founded on human institution? Socr. defends the first thesis. Things have an essence of their own. The eyes fixed on a certain *eidos*, the artisan makes an instrument, for instance a weaver's shuttle. Now, words or names also are instruments. They also must express an "essence"; they are formed in view of an *eidos*. Just like the weaver's shuttle they are made by an expert and tested by the user: the weaver's shuttle is tested by the weaver, words or notions by the dialectician.

At the end of the dialogue Socr. says:

Σκέψαι γάρ, ὦ θαυμάσιε Κρατύλε, ὃ ἔγωγε πολλάκις ὀνειρώττω. Πότερον φῶμέν τι εἶναι αὐτὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ ἐν ἑκαστον τῶν ὄντων οὕτω, ἢ μή;
439d KP. Ἐμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, εἶναι.

ΣΩ. Αὐτὸ τοῖνον ἐκεῖνο σκεψώμεθα, μὴ εἰ πρόσωπόν τι ἐστὶν καλὸν ἢ τι τῶν τοιούτων, καὶ δοκεῖ ταῦτα πάντα ρεῖν· ἀλλ' αὐτό, φῶμεν, τὸ καλὸν οὐ τοιοῦτον ἀεὶ ἐστὶν οἷόν ἐστιν;

KP. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οἷόν τε προσειπεῖν αὐτὸ ὀρθῶς, εἰ ἀεὶ ὑπεξέρχεται, πρῶτον μὲν ὅτι ἐκεῖν ἐστὶν, ἔπειτα ὅτι τοιοῦτον, ἢ ἀνάγκη ἅμα ἡμῶν λεγόντων ἄλλο αὐτὸ εὐθὺς γίγνεσθαι καὶ ὑπεξιέναι καὶ μηκέτι οὕτως ἔχειν;

KP. Ἀνάγκη.

e ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν εἴη τι ἐκεῖνο ὃ μηδέποτε ὡσαύτως ἔχει; εἰ γάρ ποτε ὡσαύτως ἴσχει, ἐν γ' ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δῆλον ὅτι οὐδὲν μεταβαίνει· εἰ δὲ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ τὸ αὐτό ἐστὶ, πῶς ἂν τοῦτο γε μεταβάλλοι ἢ κινεῖτο, μηδὲν ἐξιστάμενον τῆς αὐτοῦ ιδέας;

KP. Οὐδαμῶς.

440a ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἂν γνωσθεῖη γε ὑπ' οὐδενός. Ἄμα γάρ ἂν ἐπιόντος τοῦ γινώσκοντος ἄλλο καὶ ἄλλοιον γίγνοιτο, ὥστε οὐκ ἂν γνωσθεῖη ἔτι ὅποιόν γέ τί ἐστιν ἢ πῶς ἔχον. γινῶσις δὲ δήπου οὐδεμία γιγνώσκει ὃ γιγνώσκει μηδαμῶς ἔχον. •

ΚΡ. Ἔστιν ὥς λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐδὲ γινώσιν εἶναι φάναι εἰκός, ὃ Κρατύλε, εἰ μεταπίπτει πάντα χρήματα καὶ μηδὲν μένει. Εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ τοῦτο, ἡ γινῶσις, τοῦ γινῶσις εἶναι μὴ μεταπίπτει, μένοι τε ἂν αἰεὶ ἡ γινῶσις καὶ εἴη γινῶσις. Εἰ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος μεταπίπτει τῆς γνώσεως, ἅμα τ' ἂν μεταπίπτοι εἰς ἄλλο εἶδος γνώσεως καὶ οὐκ ἂν εἴη γινῶσις· εἰ δὲ αἰεὶ μεταπίπτει, αἰεὶ οὐκ ἂν εἴη γινῶσις, καὶ ἐκ τούτου τοῦ λόγου οὔτε τὸ γνωσόμενον οὔτε τὸ γνωσθησόμενον ἂν εἴη. b

Here indeed the epistemological question has been asked,—and it is answered with an ontological answer.

b. Cp. Arist., *Metaph.* A 6 and M 4 (S. our nr. 189a and b). A 6, 987 a³²-b⁷:

ἐκ νέου τε γὰρ συνήθης γενόμενος πρῶτον Κρατύλῳ καὶ ταῖς Ἑρακλειτείοις δόξαις, ὥς ἀπάντων τῶν αἰσθητῶν αἰεὶ ῥεόντων καὶ ἐπιστήμης περὶ αὐτῶν οὐκ οὔσης, ταῦτα μὲν καὶ ὕστερον οὕτως ὑπέλαβεν· Σωκράτους δὲ περὶ μὲν τὰ ἡθικὰ πραγματευομένου περὶ δὲ τῆς ὅλης φύσεως οὐθέν, ἐν μέντοι τούτοις τὸ καθόλου ζητοῦντος καὶ περὶ ὁρισμῶν ἐπιστήσαντος πρώτου τὴν διάνοιαν, ἐκεῖνόν ἀποδεξάμενος διὰ τὸ τοιοῦτον ¹ ὑπέλαβεν ὥς περὶ ἐτέρων τοῦτο γιγνώμενον καὶ οὐ τῶν αἰσθητῶν· ἀδύνατον γὰρ εἶναι τὸν κοινὸν ὅρον τῶν αἰσθητῶν τινος, αἰεὶ γε μεταβαλλόντων.

269—The passage, above cited from the *Crat.*, does not allow us to limit the Ideas to geometrical and moral qualities. Certainly Plato admitted the existence of Ideas also of biological genera (e.g. man and horse) and of so-called arte-facta (e.g. table and bed). As to the first category, we know the scoffing of Stilpo and Antisthenes (see our nrs 238 and 253). The Ideas of table and bed are mentioned by Plato himself, *Rep.* 596 ab:

of which
objects we
must admit
Ideas

a. Βούλει οὖν ἐνθένδε ἀρξώμεθα ἐπισκοποῦντες, ἐκ τῆς εἰωθυίας μεθόδου; εἶδος γάρ πού τι ἐν ἑκαστον εἰώθαμεν τίθεσθαι περὶ ἑκαστα τὰ πολλά, οἷς ταῦτὸν ὄνομα ἐπιφέρομεν· ἢ οὐ μανθάνεις;

Μανθάνω.

Θῶμεν δὴ καὶ νῦν ὃ τι βούλει τῶν πολλῶν. Οἶον εἰ θέλεις, πολλάί πού εἰσι κλῖναι καὶ τράπεζαι.

Πῶς δ' οὐ;

Ἄλλὰ ἰδέαι γέ που περὶ ταῦτα τὰ σκεύη δύο, μία μὲν κλίνης, μία δὲ τραπέζης.

Ναί. —

¹ διὰ τὸ τοιοῦτον - "for this reason", explained in the words ἀδύνατον γὰρ e.q.s. De Vogel, Greek Philosophy I

b. Pl., *Parm.* 130 c-e.

The young Socrates has mentioned before Parmenides firstly the Ideas of *ἄνθρωποι* and *ἀνόμενοι*, then *ἐν* and *πλήθος*, *στάσις* and *κίνησις*. Next he agrees that Ideas must be admitted of *καλόν* and *ἀγαθόν* and *πάντα τὰ τοιαῦτα*. *Parm.* then asks:

130c Τί δ', ἀνθρώπου εἶδος χωρὶς ἡμῶν καὶ τῶν οἱοί ἡμεῖς ἐσμεν πάντων, αὐτό τι εἶδος ἀνθρώπου ἢ πυρὸς ἢ καὶ ὕδατος;

Ἐν ἀπορίᾳ, φάναι, πολλάκις δὴ, ὦ Παρμενίδη, περὶ αὐτῶν γέγονα, πότερα χρὴ φάναι ὥσπερ περὶ ἐκεῖνων ἢ ἄλλως.

Ἡ καὶ περὶ τῶνδε, ὦ Σώκρατες, ἀ καὶ γελοῖα δόξειεν ἂν εἶναι, οἷον θρίξ καὶ πηλὸς καὶ ῥύπος ἢ ἄλλο τι ἀτιμώτατόν τε καὶ φαυλότατον, ἀπορεῖς εἶτε d χρὴ φάναι καὶ τούτων ἐκάστου εἶδος εἶναι χωρὶς, ὃν ἄλλο αὖ τῶν οἷων ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα, εἶτε καὶ μή;

Οὐδαμῶς, φάναι τὸν Σωκράτη, ἀλλὰ ταῦτα μὲν γε ἅπερ ὀρώμεν, ταῦτα καὶ εἶναι · εἶδος δέ τι αὐτῶν οἰηθῆναι εἶναι μὴ λίαν ἢ ἄτοπον. Ἦδη μέντοι ποτέ με καὶ ἔθραξε μὴ τι ἢ περὶ πάντων ταυτόν · ἔπειτα ὅταν ταύτῃ στῶ φεύγων οἴχομαι, δείσας μὴ ποτε εἴς τιν' ἄβυσθον φλυαρίαν* ἐμπεσὼν διαφθαρῶ · ἐκεῖσε δ' οὖν ἀφικόμενος εἰς ἀ νυνδὴ ἐλέγομεν εἶδη ἔχειν, περὶ ἐκεῖνα πραγματευόμενος διατρίβω.

e Νέος γὰρ εἰ ἔτι, φάναι τὸν Παρμενίδην, ὦ Σώκρατες, καὶ οὐπω σου ἀντίληπται φιλοσοφία ὥς ἔτι ἀντιλήψεται κατ' ἐμὴν δόξαν, ὅτε οὐδὲν αὐτῶν ἀτιμάσεις · νῦν δὲ ἔτι πρὸς ἀνθρώπων ἀποβλέπεις δόξας διὰ τὴν ἡλικίαν.

Thus, of all things in nature, be they ever so mean or trifling, Ideas must be admitted by any earnest and consequent philosopher.

4—THE TRUE SENSE OF THE PLATONIC IDEA

Natorp's interpretation 270—Natorp, *Platos Ideenlehre* p. 234 f. explains the above cited passage (*Parm.* 130d) in this way:

If the platonic Idea is understood as Aristotle and (till now) nearly everybody else understood it—i.e. as a metaphysical substance, really existing in a higher Reality—, then indeed we must get into a *βυθὸς φλυαρίας* by admitting Ideas of physical things. But the *methodical signification* of the Idea being once understood, all difficulty is resolved: then, indeed, it is clear that of all things in nature, be they ever so mean or trifling, Ideas must be admitted, the meaning of this being simply that *scientific method must be extended to every thing*^a. See our remark (2) to *Phaedo* 100a (our nr. 266a): the Ideas are the logical "Grund-sätze" (hypotheses), in which reality is founded.

* Thus H. Stephanus, followed by A. Diès; others read εἰς τινὰ βυθὸν φλυαρίας. See the apparatus of Diès.

^a „Dagegen ist es durchaus kein leeres Geschwätz, wenn es vielmehr so gemeint ist, dass die Methode der Ideen auf alle Gebiete wissenschaftlicher Probleme auszudehnen ist. So aber entspricht es der eignen Ueberzeugung Platos."

271—Plato himself excludes the possibility that Ideas would exist only as a **no psycho-logical idealism** mental reality.

a. Pl., *Parm.* 132 b-c:

Ἄλλά, φάναι ὃ Παρμενίδη, τὸν Σωκράτη, μὴ ¹ τῶν εἰδῶν ἕκαστον ἢ τούτων νόημα, καὶ οὐδαμοῦ αὐτῷ προσήκη ἐγγίγνεσθαι ἄλλοθι ἢ ἐν ψυχᾷς· οὕτω γὰρ ἂν ἔν γε ἕκαστον εἴη καὶ οὐκ ἂν ἔτι πάσχοι ἃ νυνδὴ ἐλέγετο.

Τί οὖν; φάναι, ἐν ἕκαστὸν ἐστὶ τῶν νοημάτων, νόημα δὲ οὐδενός;

Ἄλλ' ἀδύνατον, εἰπεῖν.

Ἄλλά τινός;

Ναί.

Ὅντος ἢ οὐκ ὄντος;

132c

Ὅντος.

Οὐχ ἑνός τινος, δ' ἐπὶ πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ νόημα ἐπὶ νοεῖ, μίαν τινὰ οὖσαν ἰδέαν;

Ναί.

Εἴτα οὐκ εἶδος ἔσται τοῦτο τὸ νοούμενον ἐν εἶναι, ἀεὶ ὃν τὸ αὐτὸ ἐπὶ πᾶσιν;

Ἀνάγκη αὖ φαίνεται.

Τί δὲ δὴ; εἰπεῖν τὸν Παρμενίδην, οὐκ ἀνάγκη ἢ τᾶλλα ² φῆς τῶν εἰδῶν μετέχειν ἢ δοκεῖ σοι ἐκ νοημάτων ἕκαστον εἶναι καὶ πάντα νοεῖν, ἢ νοήματα ὄντα ἀνόητα εἶναι;

Ἄλλ' οὐδὲ τοῦτο, φάναι, ἔχει λόγον. —

Natorp, o.c. p. 238 comments: Indeed the Idea of Plato does not exist ἐν ψυχᾷς (in individual minds); it may be sought for only in the "Bewusstsein überhaupt", i.e. the *method* of unification of a multiplicity. No existence is presupposed here, not even that of thinking minds. "Method is sovereign". The meaning of the Idea is not subjective, but objectivating: it makes the object, it creates the possibility of knowledge*.—

Now surely it does; but not by being a merely logical form of thinking, but by being a metaphysical reality. See *Phaedo* 65d (our nr. 266d) and *Crat.* 439c (our nr. 268a). It is clearly put also in the succeeding words in the *Parm.*

¹ μὴ - It might be that —

² οὐκ ἀνάγκη ἢ — * - "Does not it seem to you that, with the same necessity with which you say that the other things participate of the Ideas, so either — or —."

* „In der Tat unterlag Platos Idee der Gefahr des Subjektivismus nicht. Denn keinerlei Existenz, auch nicht die Existenz denkender „Bewusstseine“, darf oder kann die als Methode verstandene Idee sich voraus setzen. Die Methode ist souverän. Ihr kann im methodischen Aufbau der Erkenntnis nicht Andres vorausgehen. Das ist die „Sicherheit der Grundlage“, an der sie unerschütterlich hält (*Phaedo* 101 D) und darin „sich selber sichert“ (*Staat* 533 C). Damit ist die Subjektive Auffassung der Idee abgewehrt und ihre nicht sowohl objektive als vielmehr objektivierende (den Gegenstand setzende) Bedeutung festgestellt."

* ἀνάγκη ἢ Waddell, Burnet, Diès. The mss have partly ἀνάγκη ἢ (B), partly ἀνάγκη ἢ (T). Proclus reads ἀνάγκη εἰ.

the Ideas not
a mere logic-
al form of
thinking

b. Pl., *Parm.* 132 d:

‘Ἄλλ’, ὦ Παρμενίδη, μάλιστα ἔμοιγε καταφαίνεται ὧδε ἔχειν · τὰ μὲν εἶδη ταῦτα ὥσπερ παραδείγματα ἐστάναι ἐν τῇ φύσει, τὰ δὲ ἄλλα τούτοις εἰκέναι καὶ εἶναι ὁμοιώματα, καὶ ἡ μέθεξις αὕτη τοῖς ἄλλοις γίγνεσθαι τῶν εἰδῶν οὐκ ἄλλη τις ἢ εἰκασθῆναι αὐτοῖς.

Evidently Plato does not mean here by φύσις “visible nature”; he means *the invisible reality* above it. Rightly K. Kuypers* calls this “an extension of the notion of physis”. We find the same use of the word in the following passage:

they are
“in nature”

c. Pl., *Resp.* X 597 b.

On the preceding page there has been spoken about the Idea of the bed.

Οὐκοῦν τριτταὶ τινες κλῖναι αὗται γίγνονται · μία μὲν ἡ ἐν τῇ φύσει οὔσα, ἣν φαῖμεν ἄν, ὡς ἐγῶμαι, θεὸν ἐργάσασθαι ἢ τίν’ ἄλλον;

Οὐδένα, οἶμαι.

Μία δέ γε ἦν ὁ τέκτων.

Ναί, ἔφη.

Μία δὲ ἦν ὁ ζωγράφος · ἢ γάρ;

Ἔστω.

Ζωγράφος δὴ, κλινοποιός, θεός, τρεῖς οὗτοι ἐπιστάται τρισὶν εἵδεσι κλινῶν.

the Phae-
drusmyth

272—In the Phaedrus we find the same conception.

Pl., *Phaedr.* 246 a-248 c:

Περὶ μὲν οὖν ἀθανασίας αὐτῆς ἱκανῶς · περὶ δὲ τῆς ιδέας αὐτῆς ὧδε λεκτέον · οἶον μὲν ἐστὶ, πάντῃ πάντως θείας εἶναι καὶ μακρᾶς διηγῆσεως, ᾧ δὲ ἔοικεν, ἀνθρωπίνης τε καὶ ἐλάττονος · ταύτῃ οὖν λέγωμεν. Ἔοικέ τῳ δὴ ξυμφύτῳ δυνάμει ὑποπτέρου ζεύγους τε καὶ ἡνιόχου. Θεῶν μὲν οὖν ἵπποι 246b τε καὶ ἡνίοχοι πάντες αὐτοὶ τε ἀγαθοὶ καὶ ἐξ ἀγαθῶν, τὸ δὲ τῶν ἄλλων μέμικται. Καὶ πρῶτον μὲν ἡμῶν ὁ ἄρχων συνωρίδος ἡνιοχεῖ · εἶτα τῶν ἵππων ὁ μὲν αὐτῷ καλὸς τε καὶ ἀγαθὸς καὶ ἐκ τοιούτων, ὁ δ’ ἐξ ἐναντίων τε καὶ ἐναντίος · χαλεπὴ δὴ καὶ δύσκολος ἐξ ἀνάγκης ἡ περὶ ἡμᾶς ἡνιόχησις. Πῇ δὴ οὖν θνητόν τε καὶ ἀθάνατον ζῶον ἐκλήθη, πειρατέον εἰπεῖν. Ψυχὴ πᾶσα παντὸς ἐπιμελεῖται τοῦ ἀψύχου · πάντα δὲ οὐρανὸν περιπολεῖ, ἄλλοτε ἐν c ἄλλοις εἵδεσι γιγνομένη. Τελέα μὲν οὖν οὔσα καὶ ἐπτερωμένη, μετεωροπορεῖ τε καὶ πάντα τὸν κόσμον διοικεῖ · ἡ δὲ πτερορρυήσασα φέρεται ἕως ἄν στερεοῦ τινος ἀντιλάβηται, οὗ κατοικισθεῖσα, σῶμα γήϊνον λαβοῦσα, αὐτὸ αὐτὸ δοκοῦν κινεῖν διὰ τὴν ἐκείνης δύναμιν, ζῶον τὸ ξύμπαν ἐκλήθη, ψυχὴ

* *Het Cultuurbegrip der Grieken en het Cultuurideaal van Plato* in *Alg. Ned. Tijdschr. v. Wijsb. en Psychol.*, 1943, p. 91-106.

καὶ σῶμα παγέν, θνητόν τε ἔσχεν ἐπωνυμίαν. Ἀθάνατον δὲ οὐδ' ἐξ ἐνὸς λόγου λελογισμένου· ἀλλὰ πλάττομεν, οὔτε ἰδόντες οὔτε ἱκανῶς νοήσαντες, θεὸν ἀθάνατόν τι ζῶον, ἔχον μὲν ψυχὴν, ἔχον δὲ σῶμα, τὸν αἰὲ δὲ χρόνον ταῦτα d
 ξυμπεφυκότα. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή. ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον, ταύτῃ ἐχέτω τε καὶ λεγέσθω· τὴν δὲ αἰτίαν τῆς τῶν πτερῶν ἀποβολῆς, δι' ἣν ψυχῆς ἀπορρεῖ, λάβωμεν. Ἔστι δὲ τις τοιάδε.

Πέφυκεν ἡ πτεροῦ δύναμις τὸ ἐμβριθὲς ἄγειν ἄνω, μετεωρίζουσα ἢ τὸ τῶν θεῶν γένος οἰκεῖ· κεκοινώνηκε δὲ πῃ μάλιστα τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ θεοῦ. Τὸ δὲ θεῖον καλόν, σοφόν, ἀγαθὸν καὶ πᾶν ὃ τι τοιοῦτον· τούτοις δὴ τρέφεται e
 τε καὶ αὖξεται μάλιστα γὰρ τὸ τῆς ψυχῆς πτέρωμα, αἰσχυρῶ δὲ καὶ κακῶ καὶ τοῖς ἐναντίοις φθίνει τε καὶ διόλλυται. Ὁ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς, ἐλαύνων πτηνὸν ἄρμα, πρῶτος πορεύεται, διακοσμῶν πάντα καὶ ἐπιμελούμενος. Τῷ δ' ἔπεται στρατιὰ θεῶν τε καὶ δαιμόνων, κατὰ ἑνδεκα μέρη κεκοσμημένη· μένει γὰρ Ἑστία ἐν θεῶν οἴκῳ, μόνη. Τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι ἐν 247a
 τῷ τῶν δώδεκα ἀριθμῷ τεταγμένοι θεοὶ ἄρχοντες ἡγοῦνται, κατὰ τάξιν ἦν ἕκαστος ἐτάχθη. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ μακάρια θέαι τε καὶ διέξοδοι ἐντὸς οὐρανοῦ, ἃς θεῶν γένος εὐδαιμόνων ἐπιστρέφεται, πράττων ἕκαστος αὐτῶν τὸ αὐτοῦ· ἔπεται δὲ ὁ αἰὲ ἐθέλων τε καὶ δυνάμενος, Φθόνος γὰρ ἔξω θεοῦ χοροῦ ἴσταται. Ὅταν δὲ δὴ πρὸς δαῖτα καὶ ἐπὶ θοίνῃν ἴωσιν, ἄκραν ἐπὶ τὴν ὑπουράνιον ἀψίδα πορεύονται πρὸς ἄναντες· ἢ δὴ τὰ μὲν θεῶν ὀχήματα, ἰσορ- b
 ρόπως εὐήνια ὄντα, ῥαδίως πορεύεται, τὰ δὲ ἄλλα μόγις· βρίθει γὰρ ὁ τῆς κἀκῆς ἵππος μετέχων, ἐπὶ τὴν γῆν ῥέπων τε καὶ βαρύνων ὃ μὴ καλῶς ἢ τεθραμμένος τῶν ἡνιόχων. Ἐνθα δὴ πόνος τε καὶ ἀγὼν ἔσχατος ψυχῇ πρόκειται. Αἱ μὲν γὰρ ἀθάνατοι καλούμεναι, ἡνίκ' ἂν πρὸς ἄκρῳ γένωνται, ἔξω πορευ-
 θεῖσαι, ἔστησαν ἐπὶ τῷ τοῦ οὐρανοῦ νώτῳ, στάσας δὲ αὐτὰς περιάγει ἡ περι- c
 φορά· αἱ δὲ θεωροῦσι τὰ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ.

Τὸν δὲ ὑπερουράνιον τόπον, οὔτε τις ὕμνησέ πω τῶν τῆδε ποιητῆς, οὔτε ποτὲ ὕμνησει κατ' ἀξίαν. Ἐχει δὲ ὧδε· τολμητέον γὰρ οὖν τό γε ἀληθὲς εἰπεῖν, ἄλλως τε καὶ περὶ ἀληθείας λέγοντα. Ἡ γὰρ ἀχρώματός τε καὶ ἀσχημάτιστος καὶ ἀναφῆς οὐσία ὄντως οὖσα, ψυχῆς κυβερνήτῃ μόνῃ θεατῇ νῶ, περὶ ἣν τὸ τῆς ἀληθοῦς ἐπιστήμης γένος, τοῦτον ἔχει τὸν τόπον. Ἄτ' οὖν θεοῦ διάνοια, d
 νῶ τε καὶ ἐπιστήμῃ ἀκηράτῳ τρεφομένη, καὶ ἀπάσης ψυχῆς ὅση ἂν μέλη τὸ προσῆκον δέξασθαι, ἰδοῦσα διὰ χρόνου τὸ ὄν, ἀγαπᾷ τε καὶ θεωροῦσα τάληθῇ τρέφεται καὶ εὐπαθεῖ, ἕως ἂν κύκλῳ ἢ περιφορᾷ εἰς ταῦτόν περιενέγκῃ. Ἐν δὲ τῇ περιόδῳ καθορᾷ μὲν αὐτὴν δικαιοσύνην, καθορᾷ δὲ σωφροσύνην, καθορᾷ δὲ ἐπιστήμην, οὐχ ἢ γένεσις πρόσσεστιν, οὐδ' ἢ ἐστὶν που ἑτέρα ἐν ἑτέρῳ οὖσα e
 ὧν ἡμεῖς νῦν ὄντων καλοῦμεν, ἀλλὰ τὴν ἐν τῷ ὃ ἐστὶν ὄν ὄντως ἐπιστήμην οὖσαν. Καὶ τᾶλλα ὡσαύτως τὰ ὄντα ὄντως θεασαμένη καὶ ἐστιαθεῖσα, δῶσα πάλιν εἰς τὸ εἶσω τοῦ οὐρανοῦ, οἴκαδε ἦλθεν· ἐλθούσης δὲ αὐτῆς ὁ ἡνιόχος

πρὸς τὴν φάτιν τὸς ἵππους στήσας, παρέβαλεν ἀμβροσίαν τε καὶ ἐπ' αὐτῇ νέκταρ ἐπότισεν.

- 248a Καὶ οὗτος μὲν θεῶν βίος. Αἱ δὲ ἄλλαι ψυχαί, ἡ μὲν ἄριστα θεοῖς ἐπομένη ὑπερῆρεν εἰς τὸν ἕξω τόπον τὴν τοῦ ἡνιόχου κεφαλὴν, καὶ συμπεριγένηται τὴν περιφορὰν, θορυβουμένη ὑπὸ τῶν ἵππων καὶ μόγισ καθορῶσα τὰ ὄντα · ἡ δὲ τοτὲ μὲν ἤρεν, τοτὲ δ' ἔδου, βιαζομένων δὲ τῶν ἵππων τὰ μὲν εἶδεν, τὰ δ' οὐ. Αἱ δὲ δὴ ἄλλαι, γλιχόμεναι μὲν ἅπασαι τοῦ ἄνω, ἐπονται, ἀδυνατοῦσαι δὲ ὑποβρύχια συμπεριφέρονται, πατοῦσαι ἀλλήλας καὶ ἐπιβάλλουσαι, ἑτέρα πρὸ
- b τῆς ἑτέρας πειρωμένη γενέσθαι. Θόρυβος οὖν καὶ ἄμιλλα καὶ ἰδρῶς ἔσχατος γίγνεται, οὗ δὴ κακία ἡνιόχων πολλὰ μὲν χωλεύονται, πολλὰ δὲ πολλὰ πτερὰ θραύονται. Πᾶσαι δέ, πολὺν ἔχουσαι πόνον, ἀτελεῖς τῆς τοῦ ὄντος θεας ἀπέρχονται, καὶ ἀπελθοῦσαι τροφῇ δοξαστῇ χρωῶνται. Οὐ δὴ ἕνεχ' ἡ πολλὴ σπουδὴ τὸ ἀληθείας ἰδεῖν πεδίον οὗ ἐστίν, ἥ τε δὴ προσήκουσα ψυχῆς τῷ ἀρίστῳ νομῇ ἐκ τοῦ ἐκεῖ λειμῶνος τυγχάνει οὔσα, ἥ τε τοῦ πτεροῦ φύσις, ὧ ψυχῇ
- c κουφίζεται, τούτῳ τρέφεται.

Now surely this realm of ὄντα in a place above the visible heaven is not a merely logical method („Bewusstsein überhaupt"), presupposing no existence whatsoever. It is a metaphysical reality.

the speech of
Diotima

273—This is strongly confirmed by the following passage.

Pl., *Symp.* 210 a-212 b:

Diotima, a wise woman from Mantinea, will initiate Socrates in the higher mysteries of love.

- „Δεῖ γάρ, ἔφη, τὸν ὀρθῶς ἰόντα ἐπὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἄρχεσθαι μὲν, νέον ὄντα, ἰέναι ἐπὶ τὰ καλὰ σώματα, καὶ πρῶτον μὲν, ἐὰν ὀρθῶς ἡγῆται ὁ ἡγούμενος, ἐνὸς αὐτὸν σώματος ἔρᾶν καὶ ἐνταῦθα γεννᾶν λόγους καλοῦς, ἔπειτα δὲ αὐτὸν κατανοῆσαι ὅτι τὸ κάλλος τὸ ἐπὶ ὄψωυν σώματι τῷ ἐπὶ ἑτέρῳ σώματι ἀδελφόν ἐστι, καί, εἰ δεῖ διώκειν τὸ ἐπ' εἶδει καλόν, πολλὰ ἄνοια μὴ οὐχ
- 210b ἔν τε καὶ ταῦτόν ἡγεῖσθαι τὸ ἐπὶ πᾶσι τοῖς σώμασι κάλλος · τοῦτο δ' ἐννοήσαντα καταστῆναι πάντων τῶν καλῶν σωμάτων ἐραστὴν, ἐνὸς δὲ τὸ σφόδρα τοῦτο χαλάσαι, καταφρονήσαντα καὶ σμικρὸν ἡγησάμενον. Μετὰ δὲ ταῦτα τὸ ἐν ταῖς ψυχαῖς κάλλος τιμιώτερον ἡγήσασθαι τοῦ ἐν τῷ σώματι, ὥστε καὶ ἑάν, ἐπιεικῆς ὢν τὴν ψυχὴν, τις καὶ σμικρὸν ἄνθος ἔχη, ἔξαρκεῖν αὐτῷ καὶ
- c ἔρᾶν καὶ κῆδεσθαι, καὶ τίκτειν λόγους τοιούτους καὶ ζητεῖν οἷτινες ποιήσουσι βελτίους τοὺς νέους, ἵνα ἀναγκασθῇ αὐτὸ θεάσασθαι τὸ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι καὶ τοῖς νόμοις καλόν, καὶ τοῦτ' ἰδεῖν ὅτι πᾶν αὐτὸ αὐτῷ ξυγγενές ἐστίν, ἵνα τὸ περὶ τὸ σῶμα καλὸν σμικρὸν τι ἡγήσῃται εἶναι. Μετὰ δὲ τὰ ἐπιτηδεύματα ἐπὶ τὰς ἐπιστήμας ἀγαγεῖν, ἵνα ἴδῃ αὐτὸ ἐπιστημῶν κάλλος καί, βλέπων πρὸς
- d πολὺ ἤδη τὸ καλόν, μηκέτι τὸ παρ' ἐνί, ὥσπερ οἰκέτης, ἀγαπῶν παιδαρίου

κάλλος ἢ ἀνθρώπου τινὸς ἢ ἐπιτηδεύματος ἑνός, δουλεύων φαῦλος ἢ καὶ σμικρολόγος, ἀλλ' ἐπὶ τὸ πολὺ πέλαγος τετραμμένος τοῦ καλοῦ καὶ θεωρῶν, πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους καὶ μεγαλοπρεπεῖς τίκτει καὶ διανοήματα ἐν φιλοσοφίᾳ ἀφθόνῳ, ἕως ἄν, ἐνταῦθα ῥωσθεῖς καὶ αὐξηθεῖς, κατίδῃ τινὰ ἐπιστήμην μίαν τοιαύτην ἣ ἐστὶ καλοῦ τοιοῦδε.

Πειρῶ δέ μοι, ἔφη, τὸν νοῦν προσέχειν ὡς οἷόν τε μάλιστα. Ὅς γὰρ ἂν μέχρι ἐνταῦθα πρὸς τὰ ἐρωτικὰ παιδαγωγηθῇ, θεώμενος ἐφεξῆς τε καὶ ὀρθῶς τὰ καλὰ, πρὸς τέλος ἤδη ἰὼν τῶν ἐρωτικῶν, ἐξαίφνης κατόψεται τι θαυμαστὸν τὴν φύσιν καλόν, τοῦτο ἐκεῖνο, ὃ Σώκρατες, οὐ δὴ ἔνεκεν καὶ οἱ ἔμπροσθεν πάντες πόνοι ἦσαν, πρῶτον μὲν αἰεὶ ὄν, καὶ οὔτε γιγνόμενον οὔτε ἀπολλύμενον οὔτε αὐξανόμενον οὔτε φθίνον, ἔπειτα οὐ τῇ μὲν καλόν, τῇ δ' αἰσχρόν, οὐδὲ τοτὲ μὲν, τοτὲ δὲ οὐ, οὐδὲ πρὸς μὲν τὸ καλόν, πρὸς δὲ τὸ αἰσχρόν, οὐδ' ἔνθα μὲν καλόν, ἔνθα δὲ αἰσχρόν, ὡς τισὶ μὲν ὄν καλόν, τισὶ δὲ αἰσχρόν· οὐδ' αὖ φαντασθήσεται αὐτῷ τὸ καλόν οἷον πρόσωπόν τι οὐδὲ χεῖρες οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν σῶμα μετέχει, οὐδὲ τις λόγος οὐδέ τις ἐπιστήμη, οὐδέ που ὃν ἐν ἐτέρῳ τινι, οἷον ἐν ζῳῳ ἢ ἐν γῇ ἢ ἐν οὐρανῷ, ἢ ἐν τῷ ἄλλῳ, ἀλλ' αὐτὸ καθ' αὐτὸ μεθ' αὐτοῦ μονοειδὲς αἰεὶ ὄν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα καλὰ ἐκείνου μετέχοντα, τρόπον τινὰ τοιοῦτον οἷον, γιγνομένων τε τῶν ἄλλων καὶ ἀπολλυμένων, μηδὲν ἐκεῖνο μήτε τι πλεόν μήτε ἔλαττον γίνεσθαι μηδὲ πάσχειν μηδέν. Ὅταν δὴ τις ἀπὸ τῶνδε, διὰ τὸ ὀρθῶς παιδευαστεῖν ἐπανιών, ἐκεῖνο τὸ καλὸν ἄρχηται καθορᾶν, σχεδὸν ἂν τι ἄπτοιο τοῦ τέλους. Τοῦτο γὰρ δὴ ἐστὶ τὸ ὀρθῶς ἐπὶ τὰ ἐρωτικὰ ἰέναι ἢ ὑπ' ἄλλου ἄγεσθαι, ἀρχόμενον ἀπὸ τῶνδε τῶν καλῶν ἐκείνου ἕνεκα τοῦ καλοῦ, αἰεὶ ἐπανιέναι ὥσπερ ἐπαναβασμοῖς χρώμενον, ἀπὸ ἑνὸς ἐπὶ δύο καὶ ἀπὸ δυοῖν ἐπὶ πάντα τὰ καλὰ σώματα, καὶ ἀπὸ τῶν καλῶν σωμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπὶ τὰ καλὰ μαθήματα, ἔστ' ἂν ἀπὸ τῶν μαθημάτων ἐπ' ἐκεῖνο τὸ μάθημα τελευτήσῃ, ὃ ἐστὶν οὐκ ἄλλου ἢ αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ καλοῦ μάθημα, καὶ γινῶ αὐτὸ τελευτῶν ὃ ἔστι καλόν.

„Ἐνταῦθα τοῦ βίου, ὃ φίλε Σώκρατες, ἔφη ἡ Μαντινικὴ ξένη, εἶπερ που ἄλλοι, βιωτὸν ἀνθρώπῳ, θεωμένῳ αὐτὸ τὸ καλόν. Ὁ ἐάν ποτε ἴδῃς, οὐ κατὰ χρυσίον τε καὶ ἐσθῆτα καὶ τοὺς καλοὺς παῖδάς τε καὶ νεανίσκους δόξει σοι εἶναι, οὐς νῦν ὀρῶν ἐκπέπληξαι καὶ ἔτοιμος εἶ, καὶ σὺ καὶ ἄλλοι πολλοί, ὀρῶντες τὰ παιδικὰ καὶ ζυνόντες αἰεὶ αὐτοῖς, εἴ πως οἷόν τ' ἦν, μήτ' ἐσθίειν μήτε πίνειν, ἀλλὰ θεᾶσθαι μόνον καὶ ζυνεῖναι. Τί δῆτα, ἔφη, οἴομεθα, εἴ τῳ γένοιτο αὐτὸ τὸ καλὸν ἰδεῖν εἰλικρινές, καθαρὸν, ἄμικτον, ἀλλὰ μὴ ἀνάπλεων σαρκῶν τε ἀνθρωπίνων καὶ χρωμάτων καὶ ἄλλης πολλῆς φλυαρίας θνητῆς, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θεῖον καλὸν δύναιτο μονοειδὲς κατιδεῖν; Ἄρ' οἶει, ἔφη, φαῦλον βίον γίνεσθαι ἐκεῖσε βλέποντος ἀνθρώπου καὶ ἐκεῖνο ᾧ δεῖ θεωμένου καὶ ζυνόντος αὐτῷ; Ἡ οὐκ ἐνθυμεῖ, ἔφη, ὅτι ἐνταῦθα αὐτῷ μοναχοῦ γενήσεται, ὀρῶντι ᾧ ὁρατὸν τὸ καλόν, τίκτειν οὐκ εἰδῶλα ἀρετῆς ἅτε οὐκ εἰδῶλον ἐφαπτομένῳ, ἀλλὰ

ἀληθῆ, ἅτε τοῦ ἀληθοῦς ἐφαπτομένῳ · τεκόντι δὲ ἀρετὴν ἀληθῆ καὶ θρεψαμένῳ ὑπάρχει, θεοφιλεῖ γενέσθαι, καὶ εἴπερ τῷ ἄλλῳ ἀνθρώπων, ἀθανάτῳ καὶ ἐκείνῳ;”

Here a contact with true Reality is aimed at, i.e. with Beauty-itself, which is of the substance of God. Now the contemplation of this Beauty, “by the organ by which it must be contemplated”, that is with the spiritual eye of a purified soul, is doubtless of a mystical character.

To this contemplation the education of the philosopher in Plato's Republic is directed.

5—THE REPUBLIC

Rep. I   **274**—The first book of the *Rep.* is a Socratic dialogue about the notion of justice. It shows the same method of argumentation,—also the same defects. Socrates' view of justice as it is developed in this dialogue in contrast to Thrasymachus, is closely akin to that of the *Gorgias*.

First definition of justice

a. Pl., *Rep.* I 331 e³

(Polemarchus proposes as a definition of justice, what Simonides said about it):

“Ὅτι, ἦ δ' ὅς, τὸ τὰ ὀφειλόμενα ἐκάστω ἀποδιδόναι δίκαιόν ἐστι. Which is explained by him (334 b) as ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους, βλάπτειν δὲ τοὺς ἐχθρούς.

Socr. proves the meaning of this to be: τοὺς ἀδίκους ἄρα δίκαιον βλάπτειν, τοὺς δὲ δικαίους ὠφελεῖν.

refuted by Socr.

b. Now Socr. shows that by harming a man you are making him worse, that is less just. He concludes (335 d¹¹):

Οὐκ ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, ὦ Πολέμαρχε, οὔτε φίλον οὔτ' ἄλλον οὐδένα, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, τοῦ ἀδίκου.

interruption of Thrasymachus

275—Here Thrasymachus interrupts and defends the thesis that justice is the interest of the strongest, and that the life of the unjust is “better” (κρείττω) than that of the just.

Socr. argues against him, 1° that the just man is good and wise, the unjust stupid and bad (350c); 2° when the unjust man is stupid, he is not “stronger” than the just man who is wise (351a); 3° he is not happier (352d sqq.).

justice the virtue of the soul

a. *Rep.* I 353 b:

Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστω ὅπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται;

“All things that have a function to perform, also have a virtue”, for instance eyes and ears etc.

353d

“Ἴθι δὴ, μετὰ ταῦτα τόδε σκέψαι. ψυχῆς ἔστιν τι ἔργον ὃ ἄλλῳ τῶν ὄντων οὐδ' ἂν ἐνὶ πράξεσιν, οἷον τὸ τοιόνδε · τὸ ἐπιμελεῖσθαι καὶ ἄρχειν καὶ βουλευ-

εσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ἔσθ' ὅτῳ ἄλλῳ ἢ ψυχῇ δικαίως ἂν αὐτὰ ἀποδοῖμεν καὶ φαῖμεν ἴδια ἐκείνης εἶναι;

Οὐδενὶ ἄλλῳ.

Τί δ' αὖ τὸ ζῆν; ψυχῆς φήσομεν ἔργον εἶναι;

Μάλιστα γ', ἔφη.

Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴν φαμέν τινα ψυχῆς εἶναι;

Φαμέν. —

Οὐκοῦν ἀρετὴν γε συνεχωρήσαμεν ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην, κακίαν δὲ ἐ
ἀδικίαν;

Συνεχωρήσαμεν γάρ.

Ἡ μὲν ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ βιώσεται, κακῶς δὲ ὁ ἀδικος.

Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν σὸν λόγον.

Ἀλλὰ μὴν ὃ γε εὖ ζῶν μακάριός τε καὶ εὐδαίμων, ὃ δὲ μὴ τάναντία.

354a

Πῶς γὰρ οὐ;

Ὁ μὲν δίκαιος ἄρα εὐδαίμων, ὁ δ' ἀδικος ἄθλιος.

b. With the last point cp. the poem of Arist. on the Friendship of **the just man is happy**
Plato, fr. 673 R.:

ὃς μόνος ἢ πρῶτος θνητῶν κατέδειξεν ἐναργῶς

οἰκείῳ τε βίῳ καὶ μεθόδοισι λόγων,

ὥς ἀγαθός τε καὶ εὐδαίμων ἅμα γίνεται ἀνὴρ ·

οὐ νῦν δ' ἔστι λαβεῖν οὐδενὶ ταῦτα ποτέ.

Remark. The interest of this first book, which certainly dates from the first **interest of this book**
period of Plato's literary work (before 391) is principally this, that the composition of the Republic clearly shows the close and innerly necessary connection between the Socratic seeking for a definition of virtue and Plato's philosophy in his ripe years, in which he was the head of the Academy.

276—The search for the notion of justice is pursued.

Rep. II

Rep. II, 368 d-369 a:

Ἐπειδὴ οὖν ἡμεῖς οὐ δεινοί, δοκεῖ μοι, ἦν δ' ἐγώ, τοιαύτην ποιήσασθαι ζήτησιν αὐτοῦ, οἷανπερ ἂν εἰ προσέταξέ τις γράμματα σμικρὰ πόρρωθεν ἀναγνῶναι μὴ πάνυ ὀξὺ βλέπουσιν, ἔπειτά τις ἐνενόησεν ὅτι τὰ αὐτὰ γράμματα ἔστι που καὶ ἄλλοθι μεῖζω τε καὶ ἐν μεῖζονι, ἔρμαιον ἂν ἐφάνη, οἶμαι, ἐκεῖνα πρῶτον ἀναγνόντας οὕτως ἐπισκοπεῖν τὰ ἐλάττω, εἰ τὰ αὐτὰ ὄντα τυγχάνει.

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Ἀδείμαντος · ἀλλὰ τί τοιοῦτον, ὦ Σώκρατες, ἐν τῇ περὶ τὸ δίκαιον ζητῆσει καθορᾶς;

368e

Ἐγώ σοι, ἔφην, ἐρῶ. Δικαιοσύνη, φαμέν, ἔστι μὲν ἀνδρὸς ἐνός, ἔστι δέ που καὶ ὄλης πόλεως;

Πάνυ γε, ἥ δ' ὅς.

Οὐκοῦν μείζον πόλις ἐνὸς ἀνδρός;

Μεῖζον, ἔφη.

"Ἴσως τοίνυν πλείων ἂν δικαιοσύνη ἐν τῷ μείζονι ἐνείη καὶ ῥάων καταμαθεῖν.

369a Εἰ οὖν βούλεσθε, πρῶτον ἐν ταῖς πόλεσιν ζητήσωμεν ποῖόν ἐστιν · ἔπειτα οὕτως ἐπισκεψώμεθα καὶ ἐν ἐνὶ ἐκάστω, τὴν τοῦ μείζονος ὁμοιότητα ἐν τῇ τοῦ ἐλάττονος ἰδέα ἐπισκοποῦντες.

Ἀλλὰ μοι δοκεῖς, ἔφη, καλῶς λέγειν.

the origin of
the state

277—a. Ib., 369 b⁵⁻⁸:

Γίγνεται τοίνυν, ἣν δ' ἐγώ, πόλις, ὡς ἐγῶμαι, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδεής · ἢ τίν' οἶε ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίζειν; Οὐδεμίαν, ἥ δ' ὅς.

the principle
of division of
labour

b. Ib., 370 a-b:

Ἐννοῶ γὰρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ, ὅτι πρῶτον μὲν ἡμῶν φύεται ἕκαστος οὐ πάνυ ὅμοιος ἐκάστω, ἀλλὰ διαφέρων τὴν φύσιν, ἄλλος ἐπ' ἄλλου ἔργου πρᾶξιν · ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

Ἐμοιγε.

Τί δέ; πότερον κάλλιον πρᾶττοι ἂν τις εἷς ὧν πολλὰς τέχνας ἐργαζόμενος, ἢ ὅταν μίαν εἷς;

Ὅταν, ἥ δ' ὅς, εἷς μίαν.

the luxurious
state

278—a. As soon as the limits of what is necessary are transgressed, injustice and all evil begin.

Ib. 373 d-e:

Οὐκοῦν τῆς τῶν πλησίον χώρας ἡμῖν ἀποτμητέον, εἰ μέλλομεν ἱκανὴν ἔξειν νέμειν τε καὶ ἀροῦν, καὶ ἐκείνοις αὖ τῆς ἡμετέρας, ἐὰν καὶ ἐκεῖνοι ἀφῶσιν αὐτοὺς ἐπὶ χρημάτων κτῆσιν ἄπειρον, ὑπερβάντες τὸν τῶν ἀναγκαίων ὄρον;

373e Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες.

Πολεμήσομεν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο, ὦ Γλαύκων; ἢ πῶς ἔσται;

Οὕτως, ἔφη.

Καὶ μὴδὲν γέ πω λέγωμεν, ἣν δ' ἐγώ, μήτ' εἴ τι κακὸν μήτ' εἰ ἀγαθὸν ὁ πόλεμος ἐργάζεται, ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ὅτι πολέμου αὖ γένεσιν ἡυρήκαμεν, ἐξ ὧν μάλιστα ταῖς πόλεσιν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ κακὰ γίγνεται, ὅταν γίγνηται.

Πάνυ μὲν οὖν.

φύλακες

b. Ib. 374 e⁶⁻⁸:

Ἡμέτερον δὴ ἔργον ἂν εἴη, ὡς ἔοικεν, εἴπερ οἱοί τ' ἐσμέν, ἐκλέξασθαι τίνες τε καὶ ποῖαι φύσεις ἐπιτήδεια εἰς πόλεως φυλακὴν.

These men must have opposite qualities: they must be brave, and at the same time gentle (δεῖ γὰρ πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πρᾶτους αὐτοὺς εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμικοὺς χαλεπούς). These qualities must be carefully cultivated by education.

279—A severe selection from literature is to be made to this purpose. **selection from literature**
Myths in which the gods are represented in a way unworthy and untrue, must be rejected.

a. 378 e-379 c:

Καὶ ἐγὼ εἶπον· ὦ Ἀδείμαντε, οὐκ ἐσμὲν ποιηταὶ ἐγὼ τε καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι, ἀλλ' οἰκιστὰὶ πόλεως· οἰκισταῖς δὲ τοὺς μὲν τύπους προσήκει εἰδέναι 379a
ἐν οἷς δεῖ μυθολογεῖν τοὺς ποιητάς, παρ' οὓς ἐὰν ποιῶσιν οὐκ ἐπιτρεπτόν, οὐ μὴν αὐτοῖς γὰρ ποιητέον μύθους.

Ὅρθῶς, ἔφη· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, οἱ τύποι περὶ θεολογίας τίνες ἂν εἶεν; Τοιοῖδε πού τινες, ἦν δ' ἐγὼ· οἷος τυγχάνει ὁ θεὸς ὢν, αἰεὶ δήπου ἀποδοτέον, ἐάντε τις αὐτὸν ἐν ἔπεσιν ποιῇ ἐάντε ἐν μέλεσιν ἐάντε ἐν τραγωδίᾳ.

Δεῖ γάρ.

Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὁ γὰρ θεὸς τῷ ὄντι τε καὶ λεκτέον οὕτω;

b

Τί μὴν;

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν· ἤ γάρ;

Οὐ μοι δοκεῖ.

Ἄρ' οὖν ὁ μὴ βλαβερόν βλέπτει;

Οὐδαμῶς.

Ὁ δὲ μὴ βλέπτει κακὸν τι ποιεῖ;

Οὐδὲ τοῦτο.

Ὁ δὲ γὰρ μὴδὲν κακὸν ποιεῖ οὐδ' ἂν τινος εἴη κακοῦ αἴτιον;

Πῶς γάρ;

Τί δέ; ὠφέλιμον τὸ ἀγαθόν;

Ναί.

Αἴτιον ἄρα εὐπραγίας;

Ναί.

Οὐκ ἄρα πάντων γὰρ αἴτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὖ ἐχόντων αἴτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον.

Παντελῶς γ', ἔφη.

c

Οὐδ' ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, ὁ θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἂν εἴη αἴτιος, ὥς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλὰ ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἴτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γὰρ ἐλάττω τάγαθα τῶν κακῶν ἡμῖν, καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον, τῶν δὲ κακῶν ἅλλ' ἅττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.

b. Ib. 380 c-d:

Οὗτος μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγὼ, εἷς ἂν εἴη τῶν περὶ θεοῦ νόμων τε καὶ τύπων,

ἐν ᾧ δεήσει τοὺς λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς ποιοῦντας ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεόν, ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν.

Καὶ μάλ', ἔφη, ἀπόχρη.

380d Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὅδε; ἄρα γόητα τὸν θεὸν οἶει εἶναι καὶ οἶον ἐξ ἐπιβουλῆς φαντάζεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλαις ιδέαις, τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον, καὶ ἀλλάττοντα τὸ αὐτοῦ εἶδος εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δὲ ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ ποιοῦντα περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα δοκεῖν, ἣ ἀπλοῦν τε εἶναι καὶ πάντων ἥκιστα τῆς ἑαυτοῦ ιδέας ἐκβαίνειν;

Adeimantus does not agree with this directly, but after some reflexions he does; for what is good cannot be changed by anything from without, nor can it be changed by itself, every change being a change for the worse.

c. Ib., 382 e-383 a:

Κομιδῇ ἄρα ὁ θεὸς ἀπλοῦν καὶ ἀληθές ἐν τε ἔργῳ καὶ ἐν λόγῳ, καὶ οὔτε αὐτὸς μεθίσταται οὔτε ἄλλους ἐξαπατᾷ, οὔτε κατὰ φαντασίας οὔτε κατὰ λόγους οὔτε κατὰ σημείων πομπάς, οὔθ' ὕπαρ οὔδ' ὄναρ.

Οὕτως, ἔφη, ἔμοιγε καὶ αὐτῷ φαίνεται σοῦ λέγοντος.

Rep. III,
further
selection

280—Stories about terrible things in Hades also must be struck out of the poems, for the guardians must be brave and have no fear of death. In like way no stories about lamenting heroes, nor any "homeric laughter" may be tolerated in our poetry, being unworthy of brave men.

the medical
lie

Rep. III 389 b:.

Ἀλλὰ μὴν καὶ ἀλήθειάν γε περὶ πολλοῦ ποιητέον. Εἰ γὰρ ὀρθῶς ἐλέγομεν ἄρτι καὶ τῷ ὄντι θεοῖσι μὲν ἄχρηστον ψεῦδος, ἀνθρώποις δὲ χρήσιμον ὥς ἐν φαρμάκῳ εἶδει, δῆλον ὅτι τό γε τοιοῦτον ἰατροῖς δοτέον, ἰδιώταις δὲ οὐχ ἀπτέον.

Δῆλον, ἔφη.

Τοῖς ἄρχουσιν δὴ τῆς πόλεως, εἴπερ τισὶν ἄλλοις, προσήκει ψεύδεσθαι ἢ πολεμίων ἢ πολιτῶν ἕνεκα ἐπ' ὠφελίᾳ τῆς πόλεως, τοῖς δὲ ἄλλοις πᾶσιν οὐχ ἀπτέον τοῦ τοιούτου.

dramatic
poetry
excluded

281—Dramatic art must be excluded, being against the fundamental principle of our city.

a. Ib. 394 e:

Τόδε τοίνυν, ὦ Ἀδείμαντε, ἄθρει πότερον μιμητικούς ἡμῖν δεῖ εἶναι τοὺς φύλακας ἢ οὐ ἢ καὶ τοῦτο τοῖς ἐμπροσθεν ἔπεται ὅτι εἰς ἕκαστος ἐν μὲν ἂν ἐπιτήδευμα καλῶς ἐπιτηδεύοι, πολλὰ δ' οὐ, ἀλλ' εἰ τοῦτο ἐπιχειροῖ, πολλῶν ἐφαπτόμενος πάντων ἀποτυγχάνοι ἂν. ὥστ' εἶναι που ἐλλόγιμος;

Τί δ' οὐ μέλλει;

b. Ib. 397 d e:

A poet of mixed poetry (partly mimetic, partly not) would not suit in our city.

Ἄλλ' ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἂν αὐτὸν ἀρμόττειν φαίης τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ, ὅτι οὐκ ἔστιν διπλοῦς ἀνὴρ παρ' ἡμῖν οὐδὲ πολλαπλοῦς, ἐπειδὴ ἕκαστος ἐν πράττει.

Οὐ γὰρ οὖν ἀρμόττει.

To music and the plastic arts the same general principles must be applied. Gymnastics follow the same rule: it is not allowed to be complicated and extreme. Simplicity and soberness are prescribed.

282—Ib. 412 d-e:

the ἄρχοντες

Ἐκλεκτέον ἄρ' ἐκ τῶν ἄλλων φυλάκων τοιούτους ἄνδρας, οἳ ἂν σκοποῦσιν ἡμῖν μάλιστα φαίνωνται παρὰ πάντα τὸν βίον ὃ μὲν ἂν τῇ πόλει ἡγήσωνται, ξυμφέρειν πάσῃ προθυμίᾳ ποιεῖν, ὃ δ' ἂν μή, μηδενὶ τρόπῳ πρᾶξαι ἂν ἐθέλειν.

Ἐπιτήδειοι γάρ, ἔφη.

Δοκεῖ δὴ μοι τηρητέον αὐτοὺς εἶναι ἐν ἀπάσαις ταῖς ἡλικίαις, εἰ φυλακικοὶ εἰσι τούτου τοῦ δόγματος καὶ μήτε γοητευόμενοι μήτε βιαζόμενοι ἐκβάλλουσιν ἐπιλανθανόμενοι δόξαν τὴν τοῦ ποιεῖν δεῖν ἅ τῇ πόλει βέλτιστα.

283—Ib. 416 d-417 b:

life of the
guardians

Ὅρα δὴ, εἶπον ἐγώ, εἰ τοιόνδε τινὰ τρόπον δεῖ αὐτοὺς ζῆν τε καὶ οἰκεῖν, εἰ μέλλουσι τοιοῦτοι ἔσσεσθαι· πρῶτον μὲν οὐσίαν κεκτημένον μηδεμίαν μηδένα ἰδίαν, ἂν μὴ πᾶσα ἀνάγκη· ἔπειτα οἴκησιν καὶ ταμειῖον μηδενὶ εἶναι μηδὲν τοιοῦτον, εἰς δ' οὐ πᾶς ὁ βουλόμενος εἴσεισι· τὰ δ' ἐπιτήδεια, ὅσων δέονται ἄνδρες ἀθληταὶ πολέμου σώφρονές τε καὶ ἀνδρεῖοι, ταξαμένους παρὰ τῶν ἄλλων πολιτῶν δέχεσθαι μισθὸν τῆς φυλακῆς τοσοῦτον ὅσον μήτε περιεῖναι αὐτοῖς εἰς τὸν ἐνιαυτὸν μήτε ἐνδεῖν· φοιτῶντας δὲ εἰς ξυσσίτια ὥσπερ ἐστρατοπεδευμένους κοινῇ ζῆν· χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον εἰπεῖν αὐτοῖς ὅτι θεῖον παρὰ θεῶν ἀεὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἔχουσι καὶ οὐδὲν προσδέονται τοῦ ἀνθρωπεύου, οὐδὲ ὅσια τὴν ἐκείνου κτήσιν τῇ τοῦ θνητοῦ χρυσοῦ κτήσει ξυμμειγνύντας μιαίνειν, διότι πολλὰ καὶ ἀνόσια περὶ τὸ τῶν πολλῶν νόμισμα γέγονεν, τὸ παρ' ἐκείνους δὲ ἀκήρατον· ἀλλὰ μόνοις αὐτοῖς τῶν ἐν τῇ πόλει μεταχειρίζεσθαι καὶ ἄπτεσθαι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου οὐ θέμις, οὐδ' ὑπὸ τὸν αὐτὸν ὄροφον ἰέναι οὐδὲ περιάψασθαι οὐδὲ πίνειν ἐξ ἀργύρου ἢ χρυσοῦ. Καὶ οὕτω μὲν σφύζοιντό τ' ἂν καὶ σφύζοιεν τὴν πόλιν· ὁπότε δ' αὐτοὶ γῆν τε ἰδίαν καὶ οἰκίας καὶ νομίσματα κτήσονται, οἰκονόμοι μὲν καὶ γεωργοὶ ἀντὶ φυλάκων ἔσονται, δεσπόται δ' ἐχθροὶ ἀντὶ ξυμμάχων τῶν ἄλλων πολιτῶν γενήσονται, μισοῦντες δὲ δὴ καὶ μισούμενοι καὶ ἐπιβουλεύοντες καὶ ἐπιβουλεύόμενοι διάξουσι πάντα τὸν βίον, πολὺ πλείω καὶ

416e

417a

b

μᾶλλον δεδιότες τοὺς ἔνδον ἢ τοὺς ἔξωθεν πολεμίους, θέοντες ἤδη τότε ἐγγύ-
τατα ὀλέθρου αὐτοὶ τε καὶ ἡ ἄλλη πόλις. Τούτων οὖν πάντων ἕνεκα, ἦν δ' ἐγώ,
φῶμεν οὕτω δεῖν κατασκευάσθαι τοὺς φύλακας οἰκησεώς τε πέρι καὶ τῶν
ἄλλων, καὶ ταῦτα νομοθετήσωμεν, ἢ μή;

Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς ὁ Γλαύκων.

Rep. IV, the
definition of
justice

284—Our city is founded. Where is now justice in it?

a. *Rep.* IV, 427 e-428 a:

Ἐλπίζω τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εὐρήσειν αὐτὸ ὧδε. Οἶμαι ἡμῖν τὴν πόλιν, εἴπερ
ὀρθῶς γε ῥησισται, τελέως ἀγαθὴν εἶναι.

Ἀνάγκη, ἔφη.

Δῆλον δὲ ὅτι σοφὴ τ' ἐστὶ καὶ ἀνδρεία καὶ σώφρων καὶ δικαία.

Δῆλον.

Οὐκοῦν ὅ τι ἂν αὐτῶν εὖρωμεν ἐν αὐτῇ, τὸ ὑπόλοιπον ἔσται τὸ οὐχ ἡγρημένον;

428a Τί μὴν;

Ὡςπερ τοίνυν ἄλλων τινῶν τεττάρων, εἰ ἐν τι ἐζητοῦμεν αὐτῶν ἐν ὁτιοῦν,
ὁπότε πρῶτον ἐκεῖνο ἔγνωμεν, ἱκανῶς ἂν εἶχεν ἡμῖν, εἰ δὲ τὰ τρία πρότερον
ἐγνωρίσαμεν, αὐτῷ ἂν τούτῳ ἐγνωρίστο τὸ ζητούμενον· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ
ἄλλο ἔτι ἦν τὸ ὑπολειφθέν.

Ὅρθῶς, ἔφη, λέγεις.

Οὐκοῦν καὶ περὶ τούτων, ἐπειδὴ τέτταρα ὄντα τυγχάνει, ὡσαύτως ζητητέον;

Δῆλα δὴ.

Wisdom then is proved to reside in the ἄρχοντες, bravery in the φύλακες.
Σωφροσύνη turns out to be a certain harmony of the three classes in the city, an
unanimity as to which part ought to rule and which to be ruled.

of σωφροσύνη

b. *Ib.*, 432 a⁶⁻⁹:

ὥστε ὀρθότατ' ἂν φαῖμεν ταύτην τὴν ὁμόνοιαν σωφροσύνην εἶναι, χείρονός
τε καὶ ἀμείνονος κατὰ φύσιν συμφωνίαν ὁπότερον δεῖ ἄρχειν καὶ ἐν πόλει καὶ
ἐν ἐνὶ ἐκάστῳ.

of justice in
the city

c. *Ib.*, 433 d⁴-e²; 434 a-c:

What makes a city good, seems to be this:

ὅτι τὸ αὐτοῦ ἕκαστος εἷς ὢν ἔπραττεν καὶ οὐκ ἐπολυπραγμόνει.

Δύσκριτον ἔφη· πῶς δ' οὐ;

Ἐνάμιλλον ἄρα, ὡς ἔοικε, πρὸς ἀρετὴν πόλεως τῇ τε σοφίᾳ αὐτῆς καὶ τῇ
σωφροσύνῃ καὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἢ τοῦ ἕκαστον ἐν αὐτῇ τὰ αὐτοῦ πράττειν δύναιμις.

Καὶ μάλα, ἔφη.

Οὐκοῦν δικαιοσύνην τό γε τούτοις ἐνάμιλλον ἂν εἰς ἀρετὴν πόλεως θείης;

Παντάπασι μὲν οὖν. —

Ἴδὲ δὴ ἐὰν σοὶ ὅπερ ἐμοὶ ξυνδοκῇ. Τέκτων σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν 434a
ἔργα ἐργάζεσθαι ἢ σκυτοτόμος τέκτονος, ἢ τὰ ὄργανα μεταλαμβάνοντες
τάλλήλων ἢ τιμάς, ἢ καὶ ὁ αὐτὸς ἐπιχειρῶν ἀμφοτέρω πράττειν, πάντα τᾶλλα
μεταλλαττόμενα, ἄρα σοὶ ἂν τι δοκεῖ μέγα βλάψαι πόλιν;

Οὐ πάνυ, ἔφη.

Ἄλλ' ὅταν γε, οἶμαι, δημιουργὸς ὢν ἢ τις ἄλλος χρηματιστὴς φύσει, ἔπειτα
ἐπαιρόμενος ἢ πλούτῳ ἢ πλήθει ἢ ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ τῷ τοιούτῳ εἰς τὸ τοῦ πολεμικοῦ b
εἶδος ἐπιχειρῇ ἰέναι, ἢ τῶν πολεμικῶν τις εἰς τὸ τοῦ βουλευτικοῦ καὶ φύλακος
ἀνάξιος ὢν, καὶ τὰ ἀλλήλων οὗτοι ὄργανα μεταλαμβάνωσι καὶ τὰς τιμάς, ἢ
ὅταν ὁ αὐτὸς πάντα ταῦτα ἅμα ἐπιχειρῇ πράττειν, τότε οἶμαι καὶ σοὶ δοκεῖν
ταύτην τὴν τούτων μεταβολὴν καὶ πολυπραγμοσύνην ὄλεθρον εἶναι τῇ πόλει.

Παντάπασι μὲν οὖν.

Ἡ τριῶν ἄρα ὄντων γενῶν πολυπραγμοσύνη καὶ μεταβολὴ εἰς ἄλληλα
μεγίστη τε βλάβη τῇ πόλει καὶ ὀρθότατ' ἂν προσαγορεύοιτο μάλιστα κακουργία. c

Κομιδῇ μὲν οὖν.

Κακουργίαν δὲ τὴν μεγίστην τῆς ἑαυτοῦ πόλεως οὐκ ἀδικίαν φήσεις εἶναι;

Πῶς δ' οὐ;

Τοῦτο μὲν ἄρα ἀδικία. Πάλιν δὲ ὧδε λέγωμεν · χρηματιστικοῦ, ἐπικουρικοῦ,
φυλακικοῦ γένους οἰκαιοπραγία, ἐκάστου τούτων τὸ αὐτοῦ πράττοντος ἐν
πόλει, τούναντίον ἐκείνου δικαιοσύνη τ' ἂν εἴη καὶ τὴν πόλιν δικαίαν παρέχοι;

Shortly put, the definition of justice is:

ἡ τοῦ οἰκείου τε καὶ ἑαυτοῦ ἕξις τε καὶ πρᾶξις (433 e¹²).

285—a. Ib., 435 b-c:

justice in the
individual

Ἄλλὰ μέντοι πόλις γε ἔδοξεν εἶναι δικαία ὅτε ἐν αὐτῇ τριττὰ γένη φύσεως
ἐνόντα τὸ αὐτῶν ἕκαστον ἐπραττεν, σώφρων δὲ αὖ καὶ ἀνδρεία καὶ σοφὴ διὰ
τῶν αὐτῶν τούτων γενῶν ἅλλ' ἅττα πάθη τε καὶ ἕξεις.

Ἀληθῆ, ἔφη.

Καὶ τὸν ἕνα ἄρα, ὦ φίλε, οὕτως ἀξιόσομεν, τὰ αὐτὰ ταῦτα εἶδη ἐν τῇ αὐτοῦ
ψυχῇ ἔχοντα, διὰ τὰ αὐτὰ πάθη ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ὀνομάτων ὀρθῶς ἀξιούσθαι
τῇ πόλει.

b. There are three parts in the soul (λογιστικόν, θυμοειδές and 8 the three
ἐπιθυμητικόν), as there are three classes in the city (βουλευτικόν, ἐπικου- parts in the
ρητικόν and χρηματιστικόν). soul

Ib. 441 e⁴⁻⁷, 442 a⁴-b³:

Οὐκοῦν τῷ μὲν λογιστικῷ ἄρχειν προσήκει, σοφῷ ὄντι καὶ ἔχοντι τὴν ὑπὲρ ἀπάσης τῆς ψυχῆς προμήθειαν, τῷ δὲ θυμοειδεῖ ὑπηκόω εἶναι καὶ συμμάχῳ τούτου; — Πανύ γε. —

Καὶ τούτῳ δὴ . . . προστήσεσθον τοῦ ἐπιθυμητικοῦ, ὃ [δὴ] πλεῖστον τῆς ψυχῆς ἐν ἐκάστῳ ἐστὶ καὶ χρημάτων φύσει ἀπληστότατον · ὃ τηρήσετον μὴ τῷ πίμπλασθαι τῶν περὶ τὸ σῶμα καλουμένων ἡδονῶν πολὺ καὶ ἰσχυρὸν γενόμενον οὐκ αὖ τὰ αὐτοῦ πράττει, ἀλλὰ καταδουλώσασθαι καὶ ἄρχειν ἐπιχειρήσῃ ὧν οὐ προσήκον αὐτῷ γένει, καὶ σύμπαντα τὸν βίον πάντων ἀνατρέψῃ.

the four
virtues

c. Ib., 442 b-d:

Καὶ ἀνδρεῖον δὴ, οἶμαι, τούτῳ τῷ μέρει καλοῦμεν ἓνα ἕκαστον, ὅταν αὐτοῦ
442c τὸ θυμοειδὲς διασφίζῃ διὰ τε λυπῶν καὶ ἡδονῶν τὸ ὑπὸ τῶν λόγων παραγγελθὲν δεινόν τε καὶ μῆ.

Ὅρθῶς γ', ἔφη.

Σοφὸν δέ γε ἐκείνῳ τῷ σμικρῷ μέρει, τῷ δ' ἡρχέν τ' ἐν αὐτῷ καὶ ταῦτα παρήγγελλεν, ἔχον αὖ κάκεινο ἐπιστήμην ἐν αὐτῷ τὴν τοῦ ζυμφερόντος ἐκάστω τε καὶ ὅλῳ τῷ κοινῷ σφῶν αὐτῶν τριῶν ὄντων.

Πάνυ μὲν οὖν.

Τί δέ; σῶφρονα οὐ τῇ φιλίᾳ καὶ ζυμφωνίᾳ τῇ αὐτῶν τούτων, ὅταν τό τε
d ἄρχον καὶ τῷ ἀρχομένῳ τὸ λογιστικὸν ὁμοδοξῶσι δεῖν ἄρχειν καὶ μὴ στασιάζωσιν αὐτῷ;

Σωφροσύνη γοῦν, ἣ δ' ὅς, οὐκ ἄλλο τί ἐστὶν ἢ τοῦτο, πόλεώς τε καὶ ιδιώτου.

Ἀλλὰ μὲν δὴ δίκαιός γε, ὃ πολλάκις λέγομεν, τούτῳ καὶ οὕτως ἔσται.

Πολλὴ ἀνάγκη.

Τί οὖν; εἶπον ἐγώ · μὴ πῃ ἡμῖν ἀπαμβλύνεται ἄλλο τι δικαιοσύνη δοκεῖν εἶναι ἢ ὅπερ ἐν τῇ πόλει ἐφάνη;

Οὐκ ἔμοιγε, ἔφη, δοκεῖ.

justice

d. Ib., 443 b¹⁻².

Shortly put, the definition of justice of a man is:

ὅτι αὐτοῦ τῶν ἐν αὐτῷ ἕκαστον τὰ αὐτοῦ πράττει ἀρχῆς τε πέρι καὶ τοῦ ἀρχεσθαι.

Rep. V,
community
of women
and
children

286—It is an eristical way of argumentation to say that women have a different "nature" from men, and therefore ought to do different work. The "nature" of men and women is different as to procreation; but only in that respect.

a. *Rep.* V 454 e⁶-455 b³; 455 c⁴-e⁸; 456 a⁷-b⁴:

Οὐκοῦν μετὰ τοῦτο κελεύομεν τὸν τὰ ἐναντία λέγοντα τοῦτο αὐτὸ διδάσκειν ἡμᾶς, πρὸς τίνα τέχνην ἢ τί ἐπιτήδευμα τῶν περὶ πόλεως κατασκευὴν οὐχ ἡ αὐτῇ, ἀλλὰ ἑτέρα φύσις γυναικὸς τε καὶ ἀνδρός; 455a

Δίκαιον γοῦν.

Τάχα τοίνυν ἄν, ὅπερ σὺ ὀλίγον πρότερον ἔλεγες, εἴποι ἄν καὶ ἄλλος, ὅτι ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα ἱκανῶς εἰπεῖν οὐ ῥάδιον, ἐπισκεψαμένῳ δὲ οὐδὲν χαλεπὸν.

Εἴποι γὰρ ἄν.

Βούλει οὖν δεώμεθα τοῦ τὰ τοιαῦτα ἀντιλέγοντος ἀκολουθεῖν ἡμῖν, ἐάν πως ἡμεῖς ἐκείνῳ ἐνδειξώμεθα ὅτι οὐδὲν ἐστὶν ἐπιτήδευμα ἴδιον γυναικὶ πρὸς διοίκησιν πόλεως; b

Πάνυ γε. —

Οἷσθά τι οὖν ὑπὸ ἀνθρώπων μελετώμενον, ἐν ᾧ οὐ πάντα ταῦτα τῶν ἀνδρῶν γένος διαφερόντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν; ἢ μακρολογῶμεν τήν τε ὑφ' ἀντικὴν λέγοντες καὶ τήν τῶν ποπάνων τε καὶ ἐψημάτων θεραπείαν, ἐν οἷς δὴ τι δοκεῖ τὸ γυναικεῖον γένος εἶναι, οὗ καὶ καταγελαστότατόν ἐστι πάντων ἡττώμενον; 455c

Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὅτι πολὺ κρατεῖται ἐν ἅπασιν ὡς ἔπος εἰπεῖν τὸ γένος τοῦ γένους. Γυναῖκες μέντοι πολλὰ πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλὰ · τὸ δὲ ὅλον ἔχει ὡς σὺ λέγεις.

Οὐδὲν ἄρα ἐστίν, ὦ φίλε, ἐπιτήδευμα τῶν πόλιν διοικούντων γυναικὸς διότι γυνή, οὐδ' ἀνδρὸς διότι ἀνὴρ, ἀλλ' ὁμοίως διεσπαρμέναι αἱ φύσεις ἐν ἀμφοῖν τοῖν ζώοιν, καὶ πάντων μὲν μετέχει γυνὴ ἐπιτηδευμάτων κατὰ φύσιν, πάντων δὲ ἀνὴρ, ἐπὶ πᾶσι δὲ ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρός. d

Πάνυ γε.

Ἦ οὖν ἀνδράσι πάντα προστάζομεν, γυναικὶ δ' οὐδέν;

Καὶ πῶς;

Ἄλλ' ἐστὶ γάρ, οἶμαι, ὡς φήσομεν, καὶ γυνὴ ἰατρικὴ, ἢ δ' οὐ, καὶ μουσικὴ, ἢ δ' ἀμουσος φύσει.

Τί μήν; —

Ἔστιν ἄρα καὶ φυλακικὴ γυνή, ἢ δ' οὐ · ἢ οὐ τοιαύτην καὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν φυλακικῶν φύσιν ἐξελεξάμεθα; 456a

Τοιαύτην μὲν οὖν.

Καὶ γυναικὸς ἄρα καὶ ἀνδρὸς ἡ αὐτὴ φύσις εἰς φυλακὴν πόλεως, πλὴν ὅσα ἀσθενεστέρα ἢ ἰσχυρότερα ἐστίν.

Φαίνεται.

Καὶ γυναῖκες ἄρα αἱ τοιαῦται τοῖς τοιοῦτοις ἀνδράσιν ἐκλεχτέαι ξυνοικεῖν τε καὶ ξυμφυλάττειν, ἐπεὶ περ εἰσὶν ἱκαναὶ καὶ ξυγγενεῖς αὐτοῖς τὴν φύσιν. b

Πάνυ γε.

b. Ib., 457 c-d:

Τούτω, ἣν δ' ἐγώ, ἔπεται νόμος καὶ τοῖς ἔμπροσθεν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἐγῶμαι, ὅδε.

Τίς;

457d Τὰς γυναῖκας ταύτας τῶν ἀνδρῶν τούτων πάντων πάσας εἶναι κοινάς, ἰδίᾳ δὲ μηδενὶ μηδεμίαν συνοικεῖν · καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῖς κοινούς, καὶ μήτε γονέα ἔκγονον εἰδέναι τὸν αὐτοῦ μήτε παῖδα γονέα.

Πολύ, ἔφη, τοῦτο ἐκείνου μεῖζον πρὸς ἀπιστίαν καὶ τοῦ δυνατοῦ πέρι καὶ τοῦ ὠφελίμου.

the greatest
advantage of
this system

287—Ib., 462 a-463 c:

462b Ἐχομεν οὖν τι μεῖζον κακὸν πόλει ἢ ἐκεῖνο ὃ ἂν αὐτὴν διασπᾷ καὶ ποιῇ πολλὰς ἀντιμίας; ἢ μεῖζον ἀγαθὸν τοῦ ὃ ἂν ξυνδῇ τε καὶ ποιῇ μίαν;

Οὐκ ἔχομεν.

Οὐκοῦν ἡ μὲν ἡδονῆς τε καὶ λύπης κοινωνία ξυνδεῖ, ὅταν ὅτι μάλιστα πάντες οἱ πολῖται τῶν αὐτῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων παραπλησίως χαίρωσι καὶ λυπῶνται;

Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη.

c Ἡ δέ γε τῶν τοιούτων ιδίωσις διαλύει, ὅταν οἱ μὲν περιαλγεῖς, οἱ δὲ περιχαρεῖς γίγνωνται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς παθήμασι τῆς πόλεως τε καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει; Τί δ' οὐ;

Ἄρ' οὖν ἐκ τοῦδε τὸ τοιόνδε γίγνεται, ὅταν μὴ ἅμα φθέγγωνται ἐν τῇ πόλει τὰ τοιάδε ῥήματα, τό τε ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν; καὶ περὶ τοῦ ἀλλοτρίου κατὰ ταῦτά;

Κομιδῇ μὲν οὖν.

Ἐν ᾗτινι δὴ πόλει πλεῖστοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ ταῦτά τοῦτο λέγουσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ οὐκ ἐμόν, αὕτη ἄριστα διοικεῖται;

Πολύ γε.

d Καὶ ἥτις δὴ ἐγγύτατα ἐνὸς ἀνθρώπου ἔχει; Οἷον ἔταν που ἡμῶν δάκτυλός του πληγῇ, πᾶσα ἡ κοινωνία ἢ κατὰ τὸ σῶμα πρὸς τὴν ψυχὴν τεταμένη εἰς μίαν σύνταξιν τὴν τοῦ ἄρχοντος ἐν αὐτῇ ἥσθετό τε καὶ πᾶσα ἅμα ξυνήλγησεν μέρους πονήσαντος ὅλη, καὶ οὕτω δὴ λέγομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος τὸν δάκτυλον ἀλγεῖ · καὶ περὶ ἄλλου ὅτουοῦν τῶν τοῦ ἀνθρώπου ὁ αὐτὸς λόγος, περὶ τε λύπης πονοῦντος μέρους καὶ περὶ ἡδονῆς ῥαίζοντος;

Ὁ αὐτὸς γάρ, ἔφη · καὶ τοῦτο ὃ ἐρωτᾷς, τοῦ τοιούτου ἐγγύτατα ἢ ἄριστα πολιτευομένη πόλις οἰκεῖ.

e Ἐνὸς δὴ, οἶμαι, πάσχοντος τῶν πολιτῶν ὅτιοῦν ἢ ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἡ τοιαύτη πόλις μάλιστα τε φήσει ἑαυτῆς εἶναι τὸ πάσχον, καὶ ἢ συνησθήσεται ἅπαντα, ἢ ξυλλυπήσεται.

Ἀνάγκη, ἔφη, τήν γε εὐνομον.

Ὡρα ἂν εἴη, ἦν δ' ἐγώ, ἐπανιέναι ἡμῖν ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν, καὶ τὰ τοῦ λόγου ὁμολογήματα σκοπεῖν ἐν αὐτῇ, εἰ αὐτὴ μάλιστα ἔχει εἴτε καὶ ἄλλη τις μάλλον.

Οὐκοῦν χρή, ἔφη.

Τί οὖν; ἔστι μὲν που καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἄρχοντές τε καὶ δῆμος, 463a
ἔστι δὲ καὶ ἐν αὐτῇ;

Ἔστι.

Πολίτας μὲν δὴ πάντες οὗτοι ἀλλήλους προσεροῦσι;

Πῶς δ' οὐ;

Ἀλλὰ πρὸς τῷ πολίτας τί ὁ ἐν ταῖς ἄλλαις δῆμος τοὺς ἄρχοντας προσαγορεύει;

Ἐν μὲν ταῖς πολλαῖς δεσπότας, ἐν δὲ ταῖς δημοκρατουμέναις αὐτὸ τοῦνομα τοῦτο, ἄρχοντας.

Τί δ' ὁ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ δῆμος; πρὸς τῷ πολίτας τί τοὺς ἄρχοντας φησιν εἶναι; Σωτῆράς τε καὶ ἐπικούρους, ἔφη.

Τί δ' οὗτοι τὸν δῆμον;

Μισθοδότας τε καὶ τροφέας.

Οἱ δ' ἐν ταῖς ἄλλαις ἄρχοντες τοὺς δῆμους;

Δούλους, ἔφη.

Τί δ' οἱ ἄρχοντες ἀλλήλους;

Εὐνάρχοντας, ἔφη.

Τί δ' οἱ ἡμέτεροι;

Εὐμφύλακας.

Ἐχεις οὖν εἰπεῖν τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, εἴ τις τινα ἔχει προσειπεῖν τῶν ξυναρχόντων τὸν μὲν ὡς οἰκεῖον, τὸν δ' ὡς ἀλλότριον;

Καὶ πολλούς γε.

Οὐκοῦν τὸν μὲν οἰκεῖον ὡς ἑαυτοῦ νομίζει τε καὶ λέγει, τὸν δ' ἀλλότριον c
ὡς οὐχ ἑαυτοῦ;

Οὕτω.

Τί δὲ οἱ παρὰ σοὶ φύλακες; ἔσθ' ὅστις αὐτῶν ἔχοι ἂν τῶν ξυμφυλάκων νομίσαι τινὰ ἢ προσειπεῖν ὡς ἀλλότριον;

Οὐδαμῶς, ἔφη· παντὶ γὰρ ᾧ ἂν ἐντυγχάνη τις, ἢ ὡς ἀδελφῷ ἢ ὡς ἀδελφῇ ἢ ὡς πατρὶ ἢ ὡς μητρὶ ἢ υἱεῖ ἢ θυγατρὶ ἢ τούτων ἐκγόνοις ἢ προγόνοις νομιεῖ ἐντυγχάνειν.

288—a. The value of it does not depend on its practical possibility. **the possibility of its realization**
Ib., 472 b-d:

Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, πρῶτον μὲν τόδε χρή ἀναμνησθῆναι, ὅτι ἡμεῖς ζητοῦντες δικαιοσύνην οἷόν ἐστι καὶ ἀδικίαν δεῦρο ἤκομεν.

Χρή· ἀλλὰ τί τοῦτο; ἔφη.

Οὐδέν· ἀλλ' ἐὰν εὐρωμεν οἷόν ἐστι δικαιοσύνη, ἄρα καὶ ἄνδρα τὸν δίκαιον ἀξιόσωμεν μηδὲν δεῖν αὐτῆς ἐκείνης διαφέρειν, ἀλλὰ πανταχῇ τοιοῦτον εἶναι οἷον δικαιοσύνη ἐστίν; ἢ ἀγαπήσομεν ἐὰν ὅτι ἐγγύτατα αὐτῆς ἢ καὶ πλεῖστα τῶν ἄλλων ἐκείνης μετέχη;

Οὕτως, ἔφη· ἀγαπήσομεν.

Παραδείγματα ἄρα ἕνεκα, ἦν δ' ἐγώ, ἐζητοῦμεν αὐτό τε δικαιοσύνην οἷόν ἐστι, καὶ ἄνδρα τὸν τελέως δίκαιον εἰ γένοιτο, καὶ οἷος ἂν εἴη γενόμενος, καὶ ἀδικίαν αὐ καὶ τὸν ἀδικώτατον, ἵνα εἰς ἐκείνους ἀποβλέποντες, οἷοι ἂν ἡμῖν φαίνωνται εὐδαιμονίας τε πέρι καὶ τοῦ ἐναντίου, ἀναγκαζώμεθα καὶ περὶ ἡμῶν αὐτῶν ὁμολογεῖν, ὅς ἂν ἐκείνοις ὅτι ὁμοιώτατος ἦ, τὴν ἐκείνης μοῖραν ὁμοιό-
d τάτην ἔξω, ἀλλ' οὐ τοῦτου ἕνεκα, ἵν' ἀποδείξωμεν ὥς δυνατὰ ταῦτα γίγνεσθαι.

Τοῦτο μὲν, ἔφη, ἀληθὲς λέγεις.

Οἷε ἂν οὖν ἡττόν τι ἀγαθὸν ζωγράφον εἶναι ὅς ἂν γράψας παράδειγμα οἷον ἂν εἴη ὁ κάλλιστος ἄνθρωπος καὶ πάντα εἰς τὸ γράμμα ἱκανῶς ἀποδοῦς μὴ ἔχη ἀποδείξαι ὥς καὶ δυνατὸν γενέσθαι τοιοῦτον ἄνδρα;

Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη.

b. Yet it is possible,—on one condition.

Ib. 473 c-e:

Ἐνὸς μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, μεταβαλόντος δοκοῦμέν μοι ἔχειν δεῖξαι ὅτι μεταπέσοι ἂν, οὐ μέντοι σμικροῦ γε οὐδὲ ῥαδίου, δυνατοῦ δέ.

Τίνος; ἔφη.

Ἐπ' αὐτὸ δὴ, ἦν δ' ἐγώ, εἰμι ὁ τῷ μεγίστῳ προσηκάζομεν κύματι. Εἰρη-
s σεται δ' οὖν, εἰ καὶ μέλλει γέλωτί τε ἀτεχνῶς ὥσπερ κύμα ἐκγελῶν καὶ ἀδοξία κατακλύσειν. Σκόπει δὲ ὁ μέλλω λέγειν.

Λέγε, ἔφη.

Ἐὰν μή, ἦν δ' ἐγώ, ἢ οἱ φιλόσοφοι βασιλεύσωσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ οἱ βασιλεῖς
473d τε νῦν λεγόμενοι καὶ δυνάσται φιλοσοφήσωσι γνησίως τε καὶ ἱκανῶς, καὶ τοῦτο εἰς ταῦτόν ξυμπέσῃ, δύναμεις τε πολιτικῇ καὶ φιλοσοφίᾳ, τῶν δὲ νῦν πορευο-
μένων χωρὶς ἐφ' ἑκάτερον αἱ πολλαὶ φύσεις ἐξ ἀνάγκης ἀποκλεισθῶσιν, οὐκ
ἔστι κακῶν παῦλα, ὧ φίλε Γλαύκων, ταῖς πόλεσι, δοκῶ δ' οὐδὲ τῷ ἀνθρωπίνῳ
e γένει, οὐδὲ αὕτῃ ἢ πολιτείᾳ μή ποτε πρότερον φυῇ τε εἰς τὸ δυνατὸν καὶ φῶς
ἡλίου ἰδῇ, ἦν νῦν λόγῳ διεληλύθαμεν. Ἀλλὰ τοῦτό ἐστιν ὁ ἐμοὶ πάλαι ὄκνον
ἐντίθησι λέγειν, ὁρῶντι ὥς πολὺ παρὰ δόξαν ῥηθήσεται· χαλεπὸν γὰρ ἰδεῖν
ὅτι οὐκ ἂν ἄλλη τις εὐδαιμονήσειεν οὔτε ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ.

What is a philosopher? 289—To show the truth of this, a definition of “philosopher” should be given.

a. Ib., 475 e⁴:

(We call philosophers) τοὺς ἀληθείας φιλοθεάμενους. Which is explained as follows:

b. Ib., 476 b⁴-d⁷; 479 e¹-480a¹⁸:

Οἱ μὲν πού τιν' ὅ' ἐγώ, φιλόηκοοι καὶ φιλοθεάμενοι τὰς τε καλὰς φωνὰς ἀπαύζονται καὶ ἡρόδας καὶ σχήματα καὶ πᾶντα τὰ ἐκ τῶν τοιοῦτων δημιουργομένων, αὐτοὺς δὲ τοὺ καλοῦν ἀδυνάτους αὐτῶν ἢ δικάνοια τὴν φύσιν ἰδεῖν τε καὶ

"Ἐχει γὰρ οὖν δὴ, ἔφη, οὕτως.

Οἱ δὲ δὴ ἐπ' αὐτὸ τὸ καλὸν δυνατοὶ εἶναι τε καὶ ὁρᾶν καθ' αὐτὸ ἄρα οὐ σπάνιοι

καὶ μάλα.

Ὁ οὖν καλὰ μὲν πράγματα νομίζων, αὐτὸς δὲ καλῶς μὴτε νομίζων μὴτε, ἄν τις ἡγῆται ἐπὶ τὴν γνῶσιν αὐτοῦ δυναμένοιο ἔπρεσθαι, ὅναρ ἢ ὑπαρ δόκει σοὶ ἤν; Σκόπει δέ. Τὸ δυναμώτερον ἄρα οὐ τὸδε ἔστιν, ἔαυτε ἐν ὑπνω τὶς ἔαυτ' ἐργυροῦς τὸ ὅμοιον, ἀλλ' αὐτὸ ἡγῆται εἶναι ᾧ εἰκεν;

Ἐγὼ γοῦν ἄν, ἢ δ' ὅς, φαίην δυναμώτερον τὸν τοιοῦτον.

Τὶ δέ; ὁ τᾶναντία τοῦτων ἡγούμενος τὲ τὶ αὐτὸ καλὸν καὶ δυναμένοιο καθόρῳ καὶ αὐτὸ καὶ τὰ ἐκείνου μετέχοντα, καὶ οὐτε τὰ μετέχοντα αὐτὸ οὐτε αὐτὸ τὰ μετέχοντα ἡγούμενος, ὑπαρ ἢ ὅναρ αὐ καὶ οὐτος δόκει σοὶ ἤν;

Καὶ μάλα, ἔφη, ὑπαρ.

Ὁκοῦν τοῦτου μὲν τὴν δικάνοιαν ὧς γινώσκοντος γνῶμην ἂν ὁρθῶς φαίμεν εἶναι, τοὺς δὲ δόξαν ὧς δόξαζοντος;

Πάνυ μὲν οὖν. —

Τοὺς ἄρα πολλαὶ καλὰ θεωμένους, αὐτὸς δὲ τὸ καλὸν μὴ ὁρῶντας μὴ δ' ἀλλὰ ἐπ' αὐτὸ ἄγοντι δυναμένοιο ἔπρεσθαι, καὶ πολλαὶ δικάνοια, αὐτὸς δὲ τὸ δικάσιον μὴ, καὶ πᾶντα οὕτω, δόξαζέειν φησόμεν ἄπαντα, γινώσκουσιν δὲ ὧν δόξαζουσιν οὐδέν.

Ἀνάγκη, ἔφη.

Τὶ δέ αὖ τοὺς αὐτὰ ἔκαστα θεωμένους καὶ αἰ κατὰ ταῦτα ὁσαύτως ὄντα; ἔφ' οὐ γινώσκουσιν, ἀλλ' οὐ δόξαζέειν;

Ἀνάγκη καὶ ταῦτα.

Ὁκοῦν καὶ ἀπαύζονται τε καὶ φιλεῖν τοῦτους μὲν ταῦτα φησόμεν ἔφ' οἷς γινώσκουσιν, ἐκείνους δὲ ἔφ' οἷς δόξα; ἢ οὐ μνημονεύουσιν ὅτι φωνὰς τε καὶ ἡρόδας καλὰς καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐφαίμεν τοῦτους φιλεῖν τε καὶ θεάσθαι, αὐτὸς δὲ τὸ καλὸν οὐδ' ἀνέχεσθαι ὧς τὶ ὄν;

Μεμνημέθα.

480a

479c

476c

d

Μὴ οὖν τι πλημμελήσομεν φιλοδόξους καλοῦντες αὐτοὺς μᾶλλον ἢ φιλοσόφους; Καὶ ἄρα ἡμῖν σφόδρα χαλεπανοῦσιν ἂν οὕτω λέγωμεν;

Οὐκ, ἂν γέ μοι πείθωνται, ἔφη· τῷ γὰρ ἀληθεῖ χαλεπαίνειν οὐ θέμις.

Τοὺς αὐτὸ ἄρα ἕκαστον τὸ δὴ ἀσπαζομένους φιλοσόφους, ἀλλ' οὐ φιλοδόξους κλητέον;

Παντάπασι μὲν οὖν.

**Rep. VI,
definition**

c. *Rep.* VI 484 b:

φιλόσοφοι μὲν οἱ τοῦ ἀεὶ κατὰ ταῦτά ὡσαύτως ἔχοντος δυνάμενοι ἐφάπτεσθαι, οἱ δὲ μὴ, ἀλλ' ἐν πολλοῖς καὶ παντοίως ἴσχουσιν πλανώμενοι οὐ φιλόσοφοι.

**a practical
difficulty**

290—Adeimantus broaches a difficulty; "Not everybody is perhaps able to contradict you with good arguments, Socrates", he says (VI 487c⁶):

487d ἔργῳ δὲ ὁρᾶν, ὅσοι ἂν ἐπὶ φιλοσοφίαν ὁρμήσαντες μὴ τοῦ πεπαιδευθῆαι ἔνεκα ἀψάμενοι νέοι ὄντες ἀπαλλάττωνται, ἀλλὰ μακρότερον ἐνδιατρίψωσιν, τοὺς μὲν πλείστους καὶ πάνυ ἄλλοκότους γιγνομένους, ἵνα μὴ παμπονήρους εἴπωμεν, τοὺς δ' ἐπιεικεστάτους δοκοῦντας ὁμῶς τοῦτ' ὅτι γε ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδεύματος οὐ σὺ ἐπαινεῖς πάσχοντας, ἀχρήστους ταῖς πόλεσι γιγνομένους.

Καὶ ἐγὼ ἀκούσας· Οἶμαι οὖν, εἶπον, τοὺς ταῦτα λέγοντας ψεύδεσθαι;

Οὐκ οἶδα, ἢ δ' ὅς, ἀλλὰ τὸ σοὶ δοκοῦν ἡδέως ἂν ἀκούοιμι.

e Ἀκούοις ἂν ὅτι ἔμοιγε φαίνονται ἀληθῆ λέγειν. —

489b Τῆς μέντοι ἀχρηστίας τοὺς μὴ χρωμένους κέλευε (sc. τοὺς ταῦτα λέγοντας) αἰτιάσθαι, ἀλλὰ μὴ τοὺς ἐπιεικεῖς.

**the education
of the philo-
sophers, as it
ought to be**

291—a. *Rep.* VI 497 e-498 c:

Σκόπει δὲ καὶ νῦν ὡς προθύμως καὶ παρακινδυνευτικῶς μέλλω λέγειν, ὅτι τούναντίον ἢ νῦν δεῖ τοῦ ἐπιτηδεύματος τούτου πόλιν ἅπτεσθαι.

Πῶς;

498a Νῦν μὲν, ἣν δ' ἐγώ, οἱ καὶ ἀπτόμενοι μειράκια ὄντα ἄρτι ἐκ παίδων τὸ μεταξὺ οἰκονομίας καὶ χρηματισμοῦ πλησιάσαντες αὐτοῦ τῷ χαλεπωτάτῳ ἀπαλλάττονται οἱ φιλοσοφώτατοι ποιούμενοι· λέγω δὲ χαλεπώτατον τὸ περὶ τοὺς λόγους· ἐν δὲ τῷ ἔπειτα, ἐὰν καὶ ἄλλων τοῦτο πραττόντων παρακαλοῦμενοι ἐθέλωσιν ἀκροαταὶ γίγνεσθαι, μεγάλα ἡγούνται ἀρεργὸν οἴομενοι αὐτὸ δεῖν πράττειν· πρὸς δὲ τὸ γῆρας ἐκτὸς δὴ τινων ὀλίγων ἀποσβέννυνται πολὺ μᾶλλον τοῦ Ἡρακλείτειου ἡλίου, ὅσον αὖθις οὐκ ἐξάπτονται.

b

Δεῖ δὲ πῶς; ἔφη.

Πᾶν τούναντίον· μειράκια μὲν ὄντα καὶ παῖδας μεираκιώδη παιδεῖαν καὶ φιλοσοφίαν μεταχειρίζεσθαι τῶν τε σωμάτων ἐν ᾧ βλαστάνει τε καὶ ἀνδροῦται, εὖ μάλα ἐπιμελεῖσθαι, ὑπηρεσίαν φιλοσοφίᾳ κτωμένους· προΐουσης

δὲ τῆς ἡλικίας, ἐν ᾗ ἡ ψυχὴ τελευθεύουσα ἀρχεται, ἐπιτείνειν τὰ ἐκείνης γυμνασία. ὅταν δὲ ἄλγην μὲν ἡ βόητη, πολιτικῶν δὲ καὶ στρατευμάτων ἐκτός γένηται, τότε ἡδὴ ἀφ' ὧν ἐκείνη ἀλλοομένη καὶ ἡδὴν ἀλλοομένη καὶ τελευθεύουσα τῷ βίῳ τῷ βελτίστῳ μὲν ἀνὸντας εὐδαίμονας βιώσασθαι καὶ τελευθεύουσαν τῷ βίῳ τῷ βελτίστῳ τὴν ἐκεῖ μοῖραν ἐπιστήσας πεποιθόσας.

b. The aptitude of our future rulers must be tested very severely and proved by higher studies.

Ib. 504 c⁹-505 b¹:

Τὴν μακροτέραν τοίνυν, ὡς ἑταίρε, ἐφην, πεποιθεὶν τῷ τοιοῦτῳ, καὶ οὐχ ἥττον μακροτέρῃ πονητέῳ ἢ γυμναζομένῳ. ἢ, ὁ νῦν δὴ ἐλέγχεσθαι, τοῦ μάλιστα 504d

Ὁ γὰρ ταῦτα, ἐφη, τέλειστα, ἀλλ' ἐτι τι μείζον δικαιοσύνης τε καὶ ὧν

καὶ μείζον, ἢν δ' ἐγώ, καὶ αὐτῶν τοῦτων οὐχ ὑπορχαμένην δὲ ὥσπερ νῦν θεάσασθαι, ἀλλὰ τὴν τελευθεύουσαν ἀπεργασίαν μὴ παρῆναι. ἢ οὐ γέλοισιν ἐπὶ μὲν ἀλλοιοῖς σπουδαῖς πᾶν ποιεῖν συνεπνομήσοντας ὅπως ὅτι ἀκριβεστάτα 504e καὶ καθαρότατα εἴη, τῶν δὲ μάλιστα μὴ τέλειστας ἀξιοῦν εἶναι καὶ τὰς ἀκριβεστάτας;

Καὶ μάλα, ἐφη, [ἀξίον τὸ διανοήματα]. ὁ μάλιστα μὲν ἔλεγον μάλιστα καὶ περὶ ὁ τι αὐτὸ λέγεις, οὐκ ἔτι τιν' ἄν σε, ἐφη, ἀφελῆναι μὴ ἐρωτήσαντα τί ἐστιν;

Ὁ πάλιν, ἢν δ' ἐγώ, ἀλλὰ καὶ σὺ ἐρώτα. Ἠ ἀντὶς αὐτὸ οὐκ ὀλίγους ἀκρίτους πάλιν, νῦν δὲ ἢ οὐκ ἐννοεῖς ἢ αὐ διανοεῖς ἐταῖοι προαγμένα παρῆναι ἀντιλαμβάνοντες; Οὐκ ἔστιν οὐδὲ τοῦτο μάλα ὥν. ἐπεὶ ὅτι γε ἢ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα μάλιστα ἔστιν ἀντιλαμβάνουσα, πολλαὶ αἰτίαι καὶ τὰ ἀγαθὰ προσχρηστέμενα χρῆσιμα καὶ ὠφέλιμα γίνεσθαι. Καὶ νῦν οὐδὲν οὐδὲν ὅτι μάλιστα τοῦτο λέγεις, καὶ πρὸς τοῦτ' αὐτὴν οὐχ ἱκανῶς ἔσται. εἰ δὲ μὴ ἔσται, ἄνευ δὲ τῆς καλῆς εἰ ὅτι μάλιστα τὰ ἀγαθὰ ἐπιστάμεθα, οἷοι' ὅτι οὐδὲν ἡμῖν ὄφελος, ὥσπερ οὐδ' εἰ κεκτημένης τι

c. Ib., 505 d¹¹-506 b²:

Ὁ δὲ δίδωκε μὲν ἀπασσα ψυχῇ καὶ τοῦτου ἕνεκα πάντα πράττει, ἀπομεινέου- 505e
ομένη τι εἶναι, ἀποροῦσα δὲ καὶ οὐκ ἔχουσα λαβεῖν ἱκανῶς τί ποτ' ἐστὶν οὐδὲ πότε ἔσται χρῆσασθαι μονήτῳ ὅτ' αὖ καὶ περὶ τὰ ἀλλὰ, διὰ τοῦτο δὲ ἀποτυγχάνει καὶ τῶν ἀλλῶν εἰ τι ὄφελος ἦν, περὶ δὴ τὸ τοιοῦτον καὶ τοσοῦτον οὕτω φάμεν 506a

ποιούμεν;

"Ημιστά γ', ἐφη.

Οὐκ ἔστιν, εἰπον, δικαία τε καὶ καλὰ ἀγνοοῦμενα ὅτ' αὖ ποτὲ ἀγαθὰ ἐστί,

οὐ πολλοῦ τινος ἄξιον φύλακα κεκτῆσθαι ἂν ἑαυτῶν τὸν τοῦτο ἀγνοοῦντα ·
μαντεύομαι δὲ μηδένα αὐτὰ πρότερον γνῶσεσθαι ἱκανῶς.

Καλῶς γάρ, ἔφη, μαντεύει.

- b Οὐκοῦν ἡμῖν ἡ πολιτεία τελέως κεκοσμήσεται, ἐὰν ὁ τοιοῦτος αὐτὴν ἐπισκοπῇ φύλαξ, ὁ τούτων ἐπιστήμων;

Ἀνάγκη, ἔφη.

the Good
compared to
the sun

292—Socr., being unable to answer directly the question of Glauco as to the nature of the Good, uses a parable.

Ib. 508 c-509 c:

῾Οφθαλμοί, ἦν δ' ἐγώ, οἷσθ' ὅτι, ὅταν μηκέτι ἐπ' ἐκεῖνά τις αὐτοὺς τρέπη
ὦν ἂν τὰς χροάς τὸ ἡμερινὸν φῶς ἐπέχῃ, ἀλλὰ ὦν νυκτερινὰ φέγγη, ἀμβλυώ-
τουςί τε καὶ ἐγγὺς φαίνονται τυφλῶν, ὥσπερ οὐκ ἐνούσης καθαρεῆς ὕψεως;

Καὶ μάλα, ἔφη.

- 508d Ὅταν δέ γ', οἶμαι, ὦν ὁ ἥλιος καταλάμπει, σαφῶς ὁρῶσι, καὶ τοῖς αὐτοῖς
τούτοις ὁμμασιν ἐνούσα φαίνεται.

Τί μήν;

Οὕτω τοῖνυν καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ὧδε νόει · ὅταν μὲν οὐ καταλάμπει ἀλήθειά
τε καὶ τὸ ὂν, εἰς τοῦτο ἀπερείσεται, ἐνόησέν τε καὶ ἔγνω αὐτὸ καὶ νοῦν ἔχειν
φαίνεται · ὅταν δὲ εἰς τὸ τῷ σκότῳ κεκραμένον, τὸ γιγνώμενόν τε καὶ ἀπολ-
ύμενον, δοξάζει τε καὶ ἀμβλυώττει ἄνω καὶ κάτω τὰς δόξας μεταβάλλον,
καὶ ἔοικεν αὖ νοῦν οὐκ ἔχοντι.

῾Εοικε γάρ.

- e Τοῦτο τοῖνυν τὸ τὴν ἀλήθειαν παρέχον τοῖς γιγνώσκομένοις καὶ τῷ γιγνώ-
σκοντι τὴν δύναμιν ἀποδιδόν τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέαν φάθι εἶναι · αἰτίαν δ' ἐπι-
στήμης οὐσαν καὶ ἀληθείας, ὡς γιγνώσκομένης μὲν διανοοῦ, οὕτω δὲ καλῶν
ἀμφοτέρων ὄντων, γνώσεώς τε καὶ ἀληθείας, ἄλλο καὶ κάλλιον ἔτι τούτων
ἡγούμενος αὐτὸ ὀρθῶς ἡγήσει · ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀλήθειαν, ὥσπερ ἐκεῖ φῶς
509a τε καὶ ὕψιν ἡλιοειδῇ μὲν νομίζειν ὀρθόν, ἥλιον δ' ἡγεῖσθαι οὐκ ὀρθῶς ἔχει,
οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἀγαθοειδῇ μὲν νομίζειν ταῦτ' ἀμφοτέρα ὀρθόν, ἀγαθὸν δὲ
ἡγεῖσθαι ὁπότερον αὐτῶν οὐκ ὀρθόν, ἀλλ' ἔτι μειζρόνως τιμητέον τὴν τοῦ
ἀγαθοῦ ἕξιν.

῾Αμύχανον κάλλος, ἔφη, λέγεις, εἰ ἐπιστήμην μὲν καὶ ἀλήθειαν παρέχει,
αὐτὸ δ' ὑπὲρ ταῦτα κάλλει ἐστίν · οὐ γὰρ δήπου σύ γε ἡδονὴν αὐτὸ λέγεις.

Εὐφήμει, ἦν δ' ἐγώ · ἀλλ' ὧδε μᾶλλον τὴν εἰκόνα αὐτοῦ ἔτι ἐπισκόπει.

Πῶς;

- b Τὸν ἥλιον τοῖς ὁρωμένοις οὐ μόνον, οἶμαι, τὴν τοῦ ὁραῖσθαι δύναμιν παρέ-
χειν φήσεις, ἀλλὰ καὶ τὴν γένεσιν καὶ αὔξην καὶ τροφήν, οὐ γένεσιν αὐτὸν ὄντα.

Πῶς γάρ;

Καὶ τοῖς γινωσκομένοις τοίνυν μὴ μόνον τὸ γινώσκεισθαι φάναι ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ παρεῖναι, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναι τε καὶ τὴν οὐσίαν ὑπ' ἐκείνου αὐτοῖς προσεῖναι, οὐκ οὐσίας ὄντος τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλ' ἔτι ἐπέκεινα τῆς οὐσίας πρεσβεία καὶ δυνάμει ὑπερέχοντος.

Καὶ ὁ Γλαύκων μάλα γελοίως · "Ἀπολλων, ἔφη, δαιμονίας ὑπερβολῆς. c

293—The next passage beautifully shows the eager willingness, but non-understanding of the character of this knowledge on the part of Glauco and Socrates

Socr. replies (509 c³):

Σὺ γάρ, ἦν δ' ἐγώ, αἷτιος, ἀναγκάζων τὰ ἔμοι δοκοῦντα περὶ αὐτοῦ λέγειν.

Καὶ μηδαμῶς γ', ἔφη, παύσῃ, εἰ μὴ τι, ἀλλὰ τὴν περὶ τὸν ἥλιον ὁμοιότητα αὐ διεξιῶν, εἴ πῃ ἀπολείπεις.

Ἄλλὰ μὴν, εἶπον, συχνά γε ἀπολείπω.

Μηδὲ σμικρὸν τοίνυν, ἔφη, παραλίπῃς.

Οἶμαι μὲν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πολὺ · ὅμως δέ, ὅσα γ' ἐν τῷ παρόντι δυνατόν, ἐκὼν οὐκ ἀπολείψω.

Μὴ γάρ, ἔφη.

294—Ib., 509 d-511 e:

Νόησον τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ὥσπερ λέγομεν, δύο αὐτῷ εἶναι, καὶ βασιλεύειν τὸ μὲν νοητοῦ γένους τε καὶ τόπου, τὸ δ' αὖ ὁρατοῦ, ἵνα μὴ οὐρανοῦ εἰπὼν δόξω σοι σοφίζεσθαι περὶ τὸ ὄνομα. Ἄλλ' οὖν ἔχεις ταῦτα διττὰ εἶδη, ὁρατόν, νοητόν; What Socr. can say about it. Two realms: the visible and the intelligible.

Ἔχω.

Ὡσπερ τοίνυν γραμμὴν δίχα τετμημένην λαβὼν ἄνισα τμήματα, πάλιν these two parts each divided into two
τέμνε ἐκάτερον τὸ τμήμα ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον, τό τε τοῦ ὀρωμένου γένους καὶ τὸ τοῦ νοουμένου, καὶ σοι ἔσται σαφηνεία καὶ ἀσαφεία πρὸς ἄλληλα ἐν μὲν
τῷ ὀρωμένῳ τὸ μὲν ἕτερον τμήμα εἰκόνες. Λέγω δὲ τὰς εἰκόνας πρῶτον μὲν
τὰς σκιὰς, ἔπειτα τὰ ἐν τοῖς ὕδασι φαντάσματα καὶ ἐν τοῖς ὅσα πυκνά τε καὶ
λεῖα καὶ φανὰ ξυνέστηκεν, καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον, εἰ κατανοεῖς. 509e 510a

Ἄλλὰ κατανοῶ.

Τὸ τοίνυν ἕτερον τίθει ᾧ τοῦτο ἔοικεν, τά τε περὶ ἡμᾶς ζῶα καὶ πᾶν τὸ φυτευτὸν καὶ τὸ σκευαστὸν ὅλον γένος.

Τίθηναι, ἔφη.

Ἡ καὶ ἐθέλοις ἀν αὐτὸ φάναι, ἦν δ' ἐγώ, διηρῆσθαι ἀληθεία τε καὶ μή, ὥς τὸ δοξαστὸν πρὸς τὸ γνωστὸν, οὕτω τὸ ὁμοιωθὲν πρὸς τὸ ᾧ ὁμοιωθή;

Ἐγὼ γ', ἔφη, καὶ μάλα.

Σκόπει δὴ αὖ καὶ τὴν τοῦ νοητοῦ τομὴν ἢ τμητέον.

Πῃ;

Ἦι τὸ μὲν αὐτοῦ τοῖς τότε μιμηθεῖσιν ὡς εἰκόσιν χρωμένη ψυχὴ ζητεῖν ἀναγκάζεται ἐξ ὑποθέσεων, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν πορευομένη, ἀλλ' ἐπὶ τελευτὴν ¹, τὸ δ' αὖ ἕτερον, τὸ ἐπ' ἀρχὴν ἀνυπόθετον, ἐξ ὑποθέσεως ἰοῦσα καὶ ἄνευ ὧν περ ἐκεῖνο εἰκόνων, αὐτοῖς εἶδεσι δι' αὐτῶν τὴν μέθοδον ποιουμένη ².

Ταῦτ', ἔφη, ἀ λέγεις, οὐχ ἱκανῶς ἔμαθον.

the hypothe-
ses of
mathematics

Ἄλλ' αὖθις, ἦν δ' ἐγὼ ῥᾶον γὰρ τούτων προειρημένων μαθήσει. Οἶμαι γὰρ σε εἰδέναι ὅτι οἱ περὶ τὰς γεωμετρίας τε καὶ λογισμοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα πραγματευόμενοι, ὑποθέμενοι τό τε περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὰ σχήματα καὶ γωνιῶν τριττὰ εἶδη καὶ ἄλλα τούτων ἀδελφὰ καθ' ἐκάστην μέθοδον, ταῦτα μὲν ὡς εἰδότες, ποιησάμενοι ὑποθέσεις αὐτά, οὐδέναι λόγον οὔτε αὐτοῖς οὔτε ἄλλοις ἔτι ἀξιούσι περὶ αὐτῶν διδόναι ὡς παντὶ φανερῶν, ἐκ τούτων δ' ἀρχόμενοι τὰ λοιπὰ ἤδη διεξιόντες τελευτῶσιν ὁμολογουμένως ἐπὶ τοῦτο οὗ ἂν ἐπὶ σκέψιν ὁρμήσωσι.

Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, τοῦτό γε οἶδα.

Οὐκοῦν καὶ ὅτι τοῖς ὁρωμένοις εἶδεσι προσχρῶνται καὶ τοὺς λόγους περὶ αὐτῶν ποιοῦνται, οὐ περὶ τούτων διανοοῦμενοι, ἀλλ' ἐκεῖνων πέρι οἷς ταῦτα ἔοικε, τοῦ τετραγώνου αὐτοῦ ἕνεκα τοὺς λόγους ποιούμενοι καὶ διαμέτρου ³ αὐτῆς, ἀλλ' οὐ ταύτης ἦν γράφουσιν, καὶ τᾶλλ' οὕτως, αὐτὰ μὲν ταῦτα ἀ πλάττουσιν τε καὶ γράφουσιν, ὧν καὶ σκιαὶ καὶ ἐν ὕδασι εἰκόνες εἰσίν, τούτοις μὲν ὡς εἰκόσιν αὖ χρώμενοι, ζητοῦντές τε αὐτὰ ἐκεῖνα ἰδεῖν ἀ οὐκ ἂν ἄλλως

511a ἴδοι τις ἢ τῇ διανοίᾳ.

Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

Τοῦτο τοίνυν νοητὸν μὲν τὸ εἶδος ἔλεγον, ὑποθέσει δ' ἀναγκαζομένην ψυχὴν χρῆσθαι περὶ τὴν ζήτησιν αὐτοῦ, οὐκ ἐπ' ἀρχὴν ἰοῦσαν, ὡς οὐ δυναμένην τῶν ὑποθέσεων ἀνωτέρω ἐκβαίνειν, εἰκόσι δὲ χρωμένην αὐτοῖς τοῖς ὑπὸ τῶν κάτω ἀπεικασθεῖσιν καὶ ἐκείνοις πρὸς ἐκεῖνα ὡς ἐναργέσι δεδοξασμένοις τε καὶ τετιμημένοις.

¹ I.e.: not giving account of the hypotheses themselves, but achieving the demonstration.

² The division is represented in this way:

³ the diagonal.

Μανθάνω, ἔφη, ὅτι τὸ ὑπὸ ταῖς γεωμετρίαις τε καὶ ταῖς ταύτης ἀδελφαῖς τέχναις λέγεις. b

Τὸ τοίνυν ἕτερον μάνθανε τμήμα τοῦ νοητοῦ λέγοντά με τοῦτο οὐ αὐτὸς ὁ λόγος ἄπτεται τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δυνάμει. τὰς ὑποθέσεις ποιούμενος οὐκ ἀρχάς, ἀλλὰ τῷ ὄντι ὑποθέσεις, οἷον ἐπιβάσεις τε καὶ ὁράς, ἵνα μέχρι τοῦ ἀνυποθέτου ἐπὶ τὴν τοῦ παντὸς ἀρχὴν ἴων, ἀψάμενος αὐτῆς, πάλιν αὖ ἐχόμενος τῶν ἐκείνης ἐχομένων, οὕτως ἐπὶ τελευτὴν καταβαίνῃ, αἰσθητῷ παντάπασι οὐδενὶ προσχρῶμενος, ἀλλ' εἴδῃσιν αὐτοῖς δι' αὐτῶν εἰς αὐτά, καὶ τελευτᾷ εἰς εἶδη. c

Dialectic does not take the hypotheses as ἀρχαί, but as a help to rise above them c

Μανθάνω, ἔφη, ἱκανῶς μὲν οὐ (δοκεῖς γάρ μοι συχνὸν ἔργον λέγειν), ὅτι μέντοι βούλει διορίζειν σαφέστερον εἶναι τὸ ὑπὸ τῆς τοῦ διαλέγεσθαι ἐπιστήμης τοῦ ὄντος τε καὶ νοητοῦ θεωρούμενον ἢ τὸ ὑπὸ τῶν τεχνῶν καλουμένων, αἷς αἱ ὑποθέσεις ἀρχαὶ καὶ διανοίᾳ μὲν ἀναγκάζονται, ἀλλὰ μὴ αἰσθήσεσιν αὐτὰ θεᾶσθαι οἱ θεώμενοι, διὰ δὲ τὸ μὴ ἐπ' ἀρχὴν ἀνελθόντες σκοπεῖν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεων, νοῦν οὐκ ἴσχειν περὶ αὐτὰ δοκοῦσί σοι, καίτοι νοητῶν ὄντων μετὰ ἀρχῆς. Διάνοιαν δὲ καλεῖν μοι δοκεῖς τὴν τῶν γεωμετρικῶν τε καὶ τὴν τῶν τοιούτων ἔξιν, ἀλλ' οὐ νοῦν, ὥς μεταξύ τι δόξης τε καὶ νοῦ τὴν διάνοιαν οὔσαν. d

Ἰκανώτατα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπεδέξω. Καί μοι ἐπὶ τοῖς τέτταρσι τμήμασι τέτταρα ταῦτα παθήματα ἐν τῇ ψυχῇ γιγνόμενα λαβέ, νόησιν μὲν ἐπὶ τῷ ἀνωτάτῳ, διάνοιαν δὲ ἐπὶ τῷ δευτέρῳ, τῷ τρίτῳ δὲ πίστιν ἀπόδος καὶ τῷ τελευταίῳ εἰκασίαν¹, καὶ τάξον αὐτὰ ἀνὰ λόγον, ὥσπερ ἐφ' οἷς ἐστὶν ἀληθείας μετέχειν, οὕτω ταῦτα σαφηνείας ἡγησάμενος μετέχειν. e

Four stages of cognition

Μανθάνω, ἔφη, καὶ ξυγχωρῶ καὶ τάττω ὥς λέγεις.

295—Plato illustrates the condition of man and the task education has in this situation, by the famous allegory of the den. Rep. VII, the allegory of the den

Rep. VII 514 a-517 c:

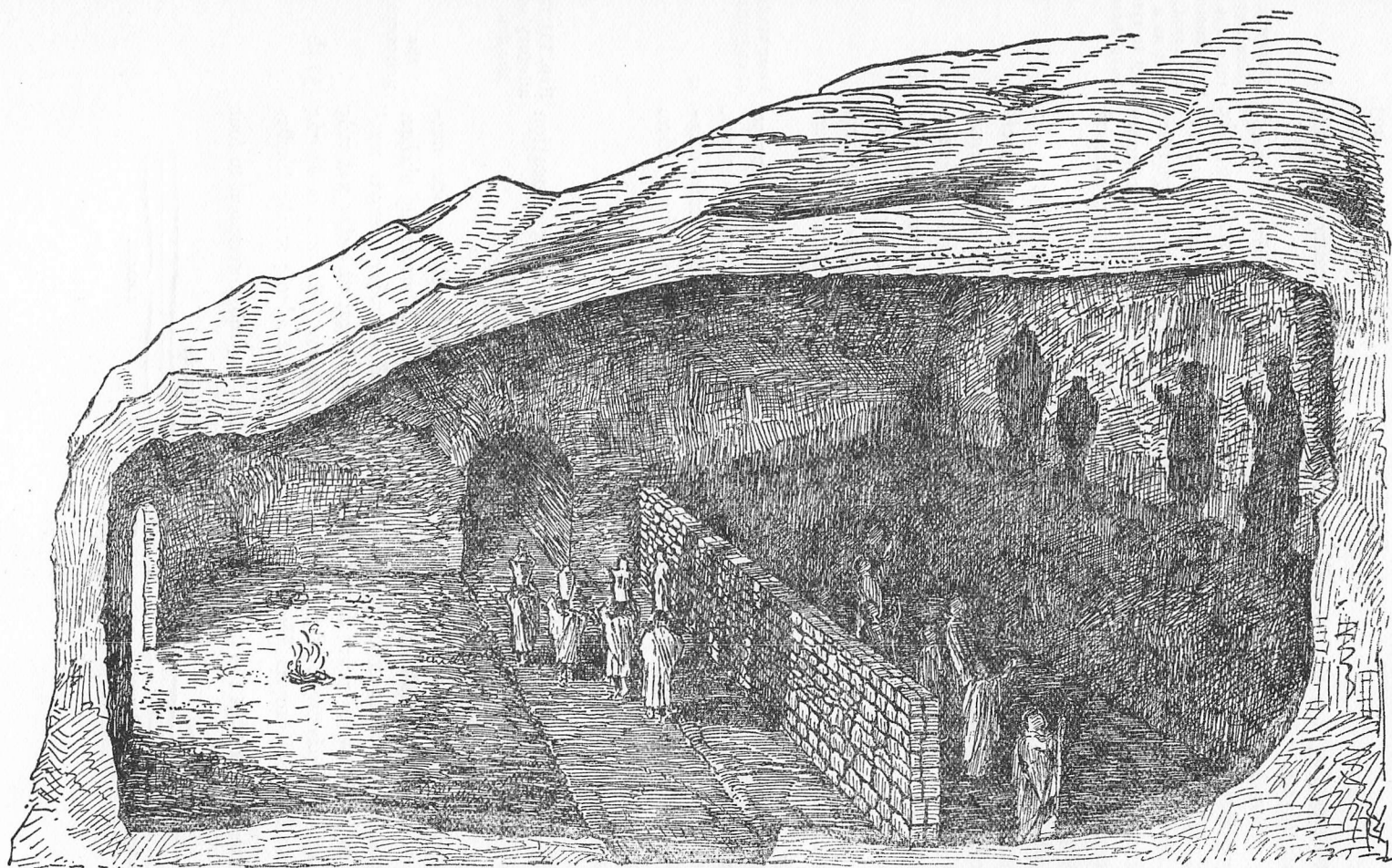
Μετὰ ταῦτα δὴ, εἶπον, ἀπείκασον τοιοῦτῳ πάθει τὴν ἡμετέραν φύσιν παιδείας τε πέρι καὶ ἀπαιδευσίας. Ἴδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἷον ἐν καταγείῳ οἰκῇσι σπηλαιώδει, ἀναπεπταμένην πρὸς τὸ φῶς τὴν εἴσοδον ἐχούσῃ μακρὰν παρ' ἅπαν τὸ σπήλαιον, ἐν ταύτῃ ἐκ παίδων ὄντας ἐνδεσμοῖς καὶ τὰ σκέλη καὶ τοὺς αὐχένους, ὥστε μένειν τε αὐτοῦ εἰς τε τὸ πρόσθεν μόνον ὁρᾶν, κύκλῳ δὲ τὰς κεφαλὰς ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἀδυνάτους περιάγειν, φῶς δὲ αὐτοῖς πυρὸς ἄνωθεν

the prisoners

514b

¹ The four parts of the line, as divided according to 510b, correspond to four kinds of cognition.

Drawing of P. T. A. Swillens, Utrecht.

καὶ πόρρωθεν καόμενον ὀπισθεν αὐτῶν, μεταξὺ δὲ τοῦ πυρὸς καὶ τῶν δεσμωτῶν ἐπάνω ὁδόν, παρ' ἣν ἰδὲ τειχίον παρωκοδομημένον, ὥσπερ τοῖς θαυματοποιοῖς πρὸ τῶν ἀνθρώπων πρόκειται τὰ παραφράγματα, ὑπὲρ ὧν τὰ θαύματα δεικνύασιν.

Ὅρῳ, ἔφη.

Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους σκευή τε παντο-
δαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ
ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ
σιγῶντας τῶν παραφερόντων ¹.

the low
wall and the
moving
figures

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοιους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγὼ · τοὺς γὰρ τοιούτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ
ἀλλήλων οἶει ἂν τι ἑωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιάς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ
καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπτούσας;

Πῶς γάρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι εἶεν διὰ βίου; 515b

Τί δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταῦτόν τοῦτο;

Τί μήν;

Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἰοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐκ αὐτὰ ἡγεῖ ἂν τὰ ὄντα
αὐτοὺς νομίζειν ὀνομάζειν, <ὀνομάζοντας> ἅπερ ὀρῶεν;

Ἀνάγκη.

Τί δ' εἰ καὶ ἡχῶ τὸ δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καταντικρὺ ἔχοι; ὁπότε τις τῶν
παριόντων φθέγγαιτο, οἶει ἂν ἄλλο τι αὐτοὺς ἡγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον ἢ τὴν
παριοῦσαν σκιάν;

Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη.

Παντάπασι δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο τι νομίζοιεν τὸ ἀληθὲς
ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς.

The pri-
soners
would mis-
take the
shadows for
realities.

Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.

Σκόπει δὴ, ἦν δ' ἐγὼ, αὐτῶν λύσιν τε καὶ ἴασιν τῶν δεσμῶν καὶ τῆς ἀφρο-
σύνης, οἷα τις ἂν εἴη, εἰ φύσει τοιάδε ξυμβαίνοι αὐτοῖς · ὁπότε τις λυθείη καὶ
ἀναγκάζοιτο ἐξαίφνης ἀνίστασθαι τε καὶ περιάγειν τὸν αὐχένα καὶ βαδίζειν
καὶ πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπειν, πάντα δὲ ταῦτα ποιῶν ἀλγοῖ τε καὶ διὰ τὰς μαρμα-
ρυγὰς ἀδυνατοῖ καθορᾶν ἐκεῖνα ὧν τότε τὰς σκιάς ἑώρα, τί ἂν οἶει αὐτὸν εἰπεῖν,
εἰ τις αὐτῷ λέγοι ὅτι τότε μὲν ἑώρα φλυαρίας, νῦν δὲ μᾶλλον τι ἐγγυτέρω τοῦ
ὄντος καὶ πρὸς μᾶλλον ὄντα τετραμμένος ὀρθότερον βλέπει, καὶ δὴ καὶ ἕκαστον
τῶν παριόντων δεικνὺς αὐτῷ ἀναγκάζοι ἐρωτῶν ἀποκρίνεσθαι ὃ τι ἔστιν; οὐκ
οἶει αὐτὸν ἀπορεῖν τε ἂν καὶ ἡγεῖσθαι τὰ τότε ὀρώμενα ἀληθέστερα ἢ τὰ
νῦν δεικνύμενα;

d

Πολύ γ', ἔφη.

Οὐκοῦν καὶ εἰ πρὸς αὐτὸ τὸ φῶς ἀναγκάζοι αὐτὸν βλέπειν, ἀλγεῖν τε ἂν τὰ e

¹ The scene might be represented as in the sketch on p. 204.

ὄμματα καὶ φεύγειν ἀποστρεφόμενον πρὸς ἐκεῖνα ἃ δύναται καθορᾶν, καὶ νομίζειν ταῦτα τῷ ὄντι σαφέστερα τῶν δεικνυμένων;

Οὕτως, ἔφη.

When dragged upwards, they would be dazzled by excess of light. Εἰ δέ, ἦν δ' ἐγώ, ἐντεῦθεν ἔλκοι τις αὐτὸν βίᾳ διὰ τραχείας τῆς ἀναβάσεως καὶ ἀνάντους, καὶ μὴ ἀνιείη πρὶν ἐξελκύσειεν εἰς τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἄρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαι τε ἂν καὶ ἀγανακτεῖν ἐλκόμενον, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τὸ φῶς ἔλθοι, αὐγῆς ἂν ἔχοντα τὰ ὄμματα μεστὰ ὄραν οὐδ' ἂν ἐν δύνασθαι τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν;

516a

Οὐ γὰρ ἂν, ἔφη, ἐξαίφνης γε.

Συνηθείας δὴ, οἶμαι, δέοιτ' ἂν, εἰ μέλλοι τὰ ἄνω ὄψεσθαι. Καὶ πρῶτον μὲν τὰς σκιὰς ἂν ῥᾶστα καθορῶ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐν τοῖς ὕδασι τὰ τε τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἰδῶλα, ὕστερον δὲ αὐτά· ἐκ δὲ τούτων τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ αὐτὸν τὸν οὐρανὸν νύκτωρ ἂν ῥᾶον θεάσαιτο, προσβλέπων τὸ τῶν ἄστρον
b τε καὶ σελήνης φῶς, ἥ μεθ' ἡμέραν τὸν ἥλιόν τε καὶ τὸ τοῦ ἡλίου.

Πῶς δ' οὐ;

At length they would see the sun.

Τελευταῖον δὴ, οἶμαι, τὸν ἥλιον, οὐκ ἐν ὕδασι οὐδ' ἐν ἄλλοτρίᾳ ἔδρᾳ φαντάσ-
ματα αὐτοῦ, ἀλλ' αὐτὸν καθ' αὐτὸν ἐν τῇ αὐτοῦ χώρᾳ δύναιτ' ἂν κατιδεῖν καὶ θεάσασθαι οἷός ἐστιν.

Ἀναγκαῖον, ἔφη.

Καὶ μετὰ ταῦτ' ἂν ἤδη συλλογίζοιτο περὶ αὐτοῦ ὅτι αὐτὸς ὁ τὰς τε ὥρας παρέχων καὶ ἐνιαυτοὺς καὶ πάντα ἐπιτροπεύων τὰ ἐν τῷ ὁρωμένῳ τόπῳ, καὶ
c ἐκείνων ὧν σφεῖς ἐώρων τρόπον τινὰ πάντων αἷτιος.

Δῆλον, ἔφη, ὅτι ἐπὶ ταῦτα ἂν μετ' ἐκεῖνα ἔλθοι.

Τί οὖν; ἀναμνησκόμενον αὐτὸν τῆς πρώτης οἰκήσεως καὶ τῆς ἐκεῖ σοφίας καὶ τῶν τότε ξυνδεσμωτῶν οὐκ ἂν οἶε αὐτὸν μὲν εὐδαιμονίζειν τῆς μεταβολῆς, τοὺς δὲ ἐλεεῖν;

Καὶ μάλα.

Τίμαι δὲ καὶ ἔπαινοι εἰ τινες αὐτοῖς ἦσαν τότε παρ' ἀλλήλων καὶ γέρα τῷ
d ὀξύτατα καθορῶντι τὰ παριόντα, καὶ μνημονεύοντι μάλιστα ὅσα τε πρότερα αὐτῶν καὶ ὕστερα εἰώθει καὶ ἅμα πορεύεσθαι, καὶ ἐκ τούτων δὴ δυνατώτατα ἀπομαντευομένη τὸ μέλλον ἤξειν, δοκεῖς ἂν αὐτὸν ἐπιθυμητικῶς αὐτῶν ἔχειν καὶ ζηλοῦν τοὺς παρ' ἐκείνοις τιμωμένους τε καὶ ἐνδυναστεύοντας, ἢ τὸ τοῦ Ὀμήρου ἂν πεπονθέναι καὶ σφόδρα βούλεσθαι „ἐπάρουρον ἐόντα θητευέμεν ἄλλῳ, ἀνδρὶ παρ' ἀκλήρῳ” καὶ ὅτι οὖν ἂν πεπονθέναι μᾶλλον ἢ 'κεινὰ δοξάζειν καὶ ἐκείνως ζῆν;

e Οὕτως, ἔφη, ἔγωγε οἶμαι, πᾶν μᾶλλον πεπονθέναι ἂν δέξασθαι ἢ ζῆν ἐκείνως.

Καὶ τότε δὴ ἐνόησον, ἦν δ' ἐγώ. Εἰ πάλιν ὁ τοιοῦτος καταβάς εἰς τὸν αὐτὸν θάκον καθίζοιτο, ἄρ' οὐ σκότους <ἂν> ἀνάπλεως σχοίη τοὺς ὀφθαλμούς, ἐξαίφ-
νης ἥκων ἐκ τοῦ ἡλίου;

Και μάλα γ', ἔφη.
Τὰς δὲ δι' οικίας ἐκείνας πάλιν εἰ δεοὶ αὐτὸν γνωματεύοντα ¹ διαμειλῶσθαι τοὺς ἀεὶ δεσποτάτας ἐκείνοισι, ἐν ᾧ ἀμειβώμενται, πρὶν καταστῆναι ² τὰ δῆματα, 517a

οὐτος δ' ὁ χροῖνος μὴ πάλιν δάλλος εἴη τῆς συνηθείας, ἀπ' οὗ γέλωτ' ἂν παρὰσχολοῖ, καὶ λέγοιτο ἂν περὶ αὐτοῦ ὡς ἀναβὰς ἄνω διεφθαρμένος ἦκει τὰ δῆματα, καὶ οὐκ ἄξιον οὐδὲ πειρώσθαι ἄνω ἵεναι; καὶ τὸν ἐπιχέρονοντα λῆναι τε καὶ ἀνάγειν, εἰ πως ἐν ταῖς χερσὶ δυνάμειν λαβεῖν καὶ ἀποκτείνειν, ἀποκτείνουμαι ἄν;

Σφοδρὰ γ', ἔφη.

Ταύτην τοίνυν, ἦν δ' ἔγωγ, τὴν εἰκόνα, ᾧ φησὶ Ἰλῦκος, προσκαπτέον ἀσπασαν τοὺς ἐμπροσθεν λεγομένους, τὴν μὲν δὲ ῥήσας φαινόμενῃν ἔδραον τῇ τοῦ δεσπο-

τήλου οἰκῆσαι ἀφοιτοῦντα, τὸ δὲ τοῦ πυρὸς ἐν αὐτῇ φῶς τῇ τοῦ ἡλίου δυνάμει. τὴν δὲ ἄνω ἀνέβασιν καὶ θέαν τῶν ἄνω τὴν εἰς τὸν νοήτον τόπον τῆς ψυχῆς ἄνωδον τίθεις οὐχ ἀμαρτήσας τῆς γ' ἐπιγῆς ἐλπίδος, ἐπειδὴ ταύτης ἐπιθυμίας

ἀκούειν. Θεὸς δὲ πού οἱδεν εἰ ἀληθὺς οὖσα τυγχάνει. Τὰ δ' οὖν ἐπιθεῖναι ἀνέβασιν οὐτω φαίνεται, ἐν τῷ γνωστῷ τελευταία ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα καὶ μύρις ὁρασθαι, ὁφθαλμοὶ δὲ συλλαμβάνεσθαι εἶναι ὡς ἄρα παῖσι πάλιν αὐτῇ ὁρθῶν τε καὶ καλῶν αἰτία, ἐν τε ὁρατῷ φῶς καὶ τὸν τοῦτου κύριον τεκοῦσα, ἐν τε νοητῷ αὐτῇ

κύρια ἀλήθειαν καὶ νόον παρὰσχολεῖν, καὶ οἱ δὲ ταύτην ἰδεῖν τὸν μελλόντα ἐμπρόσθεν παρῆλθαι ἢ ἰδέσθαι ἢ διημιόσθαι.

Ἐννοιοῖται, ἔφη, καὶ ἔγωγ, ὅν γε δι' ἑρπύον δυνάμει.

296—Ib., 517 c-518 b:

"Οἱ τοίνυν, ἦν δ' ἔγωγ, καὶ τὸς ἐννοήθητι καὶ μὴ θαυμάσῃς ὅτι οἱ ἐνταῦθα ἀδόντες οὐκ ἐβέλουσιν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράττειν, ἀλλ' ἄνω ἀεὶ ἐπείγονται ^{consequences of this condition} of man

μὲν εἰκόνα τοῦτ' ἔχει.

Εἰκότος μὲντοι, ἔφη.

Τί δέ; τὸς οἷσι τι θαυμάσων, εἰ ἀπὸ θείων, ἦν δ' ἔγωγ, θεωρῶν ἐν τὰ ἀνθρώπων τας ἐλθὼν κακὰ ἀσχημονεῖ τε καὶ φαίνεται σφοδρὰ γελῶτος ἔτι

ἀμειβώμεντα καὶ πρὶν ἰκανῶς γενέσθαι τῷ παρόντι σκότῳ ἀναγκά-
ζομενος ἐν διακαστηρίοις ἢ ἀλλοθὶ πού ἀγώνισσθαι περὶ τῶν τοῦ δικαίου σκιδῶν
ἢ ἀγαμῶντων ὧν αἱ οικίαι, καὶ διαμειλῶσθαι περὶ τοῦτου, ὅπῃ ποτε ὑπολαμβάνει-

νεται ταῦτα ὑπὸ τῶν αὐτῇν διακαιομένων μὴ πώποτε ἰδόντων;

Οὐδ' ὁρῶσθαι ἄνθρωπον, ἔφη.

'Αλλ' εἰ νόον γε ἔχοι τις, ἦν δ' ἔγωγ, μείνῃτ' ἂν ὅτι διτταὶ καὶ ἀπὸ διττῶν 518a
γίγνονται ἐπιτρεφῆς ὁπτασίαι, ἐκ τε φωτὸς εἰς σκότος μεθιστάμεναι καὶ ἐκ

¹ measuring the shadows.

² before his eyes have got accustomed to the darkness.

σκοτούς εἰς φῶς. Ταῦτά δὲ ταῦτα νομίσας γίγνεσθαι καὶ περὶ ψυχὴν, ὁπότε ἴδοι θορυβουμένην τινὰ καὶ ἀδυνατοῦσάν τι καθορᾶν, οὐκ ἂν ἀλογίστως γελοῖ, ἀλλ' ἐπισκοποῖ ἂν πότερον ἐκ φανοτέρου βίου ἤκουσα ὑπὸ ἀηθείας ἐσκότῳται, ἢ ἐξ ἀμαθίας πλείονος εἰς φανότερον ἰοῦσα ὑπὸ λαμπροτέρου μαρμαρυγῆς ἐμπέπλησται, καὶ οὕτω δὴ τὴν μὲν εὐδαιμονίσειεν ἂν τοῦ πάθους τε καὶ βίου, τὴν δὲ ἐλεήσειεν, καὶ εἰ γελοῖον ἐπ' αὐτῇ βούλοιτο, ἤττον ἂν καταγέλαστος ὁ γέλωας αὐτῷ εἶη ἢ ὁ ἐπὶ τῇ ἄνωθεν ἐκ φωτὸς ἡκούσῃ.

Καὶ μάλα, ἔφη, μετρίως λέγεις.

the consequences of it as to education

297—a. Ib., 518 b-d:

Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἷαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοι φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι. Φασὶ δὲ
 c που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέσθαι, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄσιν ἐντιθέντες.

Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.

Ὁ δὲ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνούσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατόν ἦν ἄλλως ἢ ζῆν ὅλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω ζῆν ὅλῳ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιακτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ'
 d εἶναι φαμεν τάγαθόν· ἢ γάρ;

Ναί.

Τοῦτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἶη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστα τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφῆσεται, οὐ τοῦ ἐμποιεῖσθαι αὐτῷ τὸ ὁρᾶν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι.

Ἔοικεν γάρ, ἔφη.

With this passage cp. the doctrine of the anamnesis, exposed in the *Meno*, 81a-86c. Socr. there is replying to the eristical argument that it is impossible to seek (ὡς οὐκ ἄρα ἔστιν ζητεῖν ἀνθρώπῳ). For you cannot seek for a thing you don't know. He rejects this argument, referring to the doctrine of the immortality of the soul, taught by some wise men, priests and priestesses.

this passage compared to the doctrine of anamnesis in the *Meno*

b. Pl., *Meno* 81 b³⁻⁶; c⁵-d⁵:

Φασὶ γὰρ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀθάνατον καὶ τοτὲ μὲν τελευτᾶν, ὁ δὲ ἀποθνήσκειν καλοῦσι, τοτὲ δὲ πάλιν γίγνεσθαι, ἀπόλλυσθαι δ' οὐδέποτε· δεῖν δὴ διὰ ταῦτα ὡς οἰώτατα διαβιῶναι τὸν βίον· —

81C Ἄτε οὖν ἡ ψυχὴ ἀθάνατός τε οὖσα καὶ πολλάκις γεγонуῖα, καὶ ἑωρακυῖα καὶ τὰ ἐνθάδε καὶ τὰ ἐν Ἀίδου πάντα χρήματα, οὐκ ἔστιν ὃ τι οὐ μεμάρ-

θηκεν · ὥστε οὐδὲν θαυμαστόν καὶ περὶ ἀρετῆς καὶ περὶ ἄλλων οἷόν τ' εἶναι αὐτὴν ἀναμνησθῆναι, ἃ γε καὶ πρότερον ἠπίστατο. "Ἄτε γὰρ τῆς φύσεως ἀπάσης συγγενοῦς οὐσης καὶ μεμαθηκυίας τῆς ψυχῆς ἅπαντα, οὐδὲν κωλύει d ἐν μόνον ἀναμνησθέντα, ὃ δὴ μάθησιν καλοῦσιν ἄνθρωποι, τᾶλλα πάντα αὐτὸν ἀνευρεῖν, ἐάν τις ἀνδρεῖος ᾗ καὶ μὴ ἀποκάμνη ζητῶν · τὸ γὰρ ζητεῖν ἄρα καὶ τὸ μανθάνειν ἀνάμνησις ὅλον ἐστίν.

c. Cf. Pl., *Phaedo* 72 e:

κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον, ὃ Σώκρατες, εἰ ἀληθὴς ἐστίν, ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὔσα, καὶ κατὰ τοῦτον ἀνάγκη που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι, ἃ νῦν ἀναμνησκόμεθα.

298—Pl., *Rep.* VII 521 c-d:

Βούλει οὖν τοῦτ' ἡδὴ σκοπῶμεν, τίνα τρόπον οἱ τοιοῦτοι ἐγγενήσονται, καὶ πῶς τις ἀνάξει αὐτοὺς εἰς φῶς, ὥσπερ ἐξ "Αἰδου λέγονται δὴ τινες εἰς θεοὺς ἀνελθεῖν;

again: how the philosophers ought to be educated

Πῶς γὰρ οὐ βούλομαι; ἔφη.

Τοῦτο δὴ, ὡς ἔοικεν, οὐκ ὁστράκου ἂν εἴη περιστροφὴ, ἀλλὰ ψυχῆς περι-
αγωγὴ ἐκ νυκτερινῆς τινος ἡμέρας εἰς ἀληθινὴν, τοῦ ὄντος οὔσαν ἐπάνοδον,
ἣν δὴ φιλοσοφίαν ἀληθῆ φήσομεν εἶναι.

Πάνυ μὲν οὖν.

Οὐκοῦν δεῖ σκοπεῖσθαι τί τῶν μαθημάτων ἔχει τοιαύτην δύναμιν;

251d

Πῶς γὰρ οὐ;

Τί ἂν οὖν εἴη, ὃ Γλαύκων, μάθημα ψυχῆς ὁλκὸν ἀπὸ τοῦ γιγνομένου ἐπὶ τὸ ὄν;

In the following pages first of all arithmetic is mentioned as a due training of the mind, being παρακλητικὴ τῆς διανοίας; next geometry, stereometry, astronomy, and lastly musicology (ἁρμονία), all on this condition, that abstraction is made of all things sensible. These sciences ought to be seen in mutual correlation.

299—Ib., 531 c⁹-532 d¹:

531d

Οἶμαι δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ τούτων πάντων ὧν διεληλύθαμεν μέθοδος ἐὰν μὲν ἐπὶ τὴν ἀλλήλων κοινωνίαν ἀφίκεται καὶ συγγένειαν, καὶ συλλογισθῇ ταῦτα ἢ ἐστὶν ἀλλήλοις οἰκεῖα, φέρειν τι αὐτῶν εἰς ἃ βουλόμεθα τὴν πραγμα-
τείαν καὶ οὐκ ἀνόνητα πονεῖσθαι, εἰ δὲ μή, ἀνόνητα.

mutual correlation of the auxiliary sciences

Καὶ ἐγώ, ἔφη, οὕτω μαντεύομαι. Ἀλλὰ πάμπολυ ἔργον λέγεις, ὃ Σώκρατες.

Τοῦ προοιμίου, ἦν δ' ἐγώ, ἡ τίνος λέγεις; ἢ οὐκ ἴσμεν ὅτι πάντα ταῦτα προοιμίᾳ ἐστὶν αὐτοῦ τοῦ νόμου ὃν δεῖ μαθεῖν; οὐ γὰρ που δοκοῦσι γέ σοι οἱ ταῦτα δεινοὶ διαλεκτικοὶ εἶναι.

e

Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, εἰ μὴ μάλα γέ τινες ὀλίγοι ὧν ἐγὼ ἐντετύχηκα.

De Vogel, *Greek Philosophy I*

Ἄλλ' ἤδη, εἶπον, οἱ μὴ δυνατοὶ ὄντες δοῦναί τε καὶ ἀποδέξασθαι λόγον εἴσεσθαι ποτέ τι ὧν φαμεν δεῖν εἰδέναι;

Οὐδ' αὖ, ἔφη, τοῦτό γε.

dialectic

Οὐκοῦν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, οὗτός ἤδη αὐτός ἐστιν ὁ νόμος ὃν τὸ διαλέγεσθαι περαίνει; ὃν καὶ ὄντα νοητὸν μιμοῦτ' ἂν ἡ τῆς ὀψεως δύναμις, ἣν ἐλέγομεν πρὸς αὐτὰ ἤδη τὰ ζῶα ἐπιχειρεῖν ἀποβλέπειν καὶ πρὸς αὐτὰ <τὰ> ἄστρα τε καὶ τελευταῖον δὴ πρὸς αὐτὸν τὸν ἥλιον. Οὕτω καὶ ὅταν τις τῷ διαλέγεσθαι ἐπιχειρῇ ἄνευ πασῶν αἰσθήσεων διὰ τοῦ λόγου ἐπ' αὐτὸ ὃ ἐστιν ἕκαστον ὁρμᾶν, καὶ μὴ ἀποστῇ πρὶν ἂν αὐτὸ ὃ ἐστιν ἀγαθὸν αὐτῇ νοήσει λάβῃ, ἐπ' αὐτῷ γίγνεται τῷ τοῦ νοητοῦ τέλει, ὥσπερ ἐκεῖνος τότε ἐπὶ τῷ τοῦ ὁρατοῦ.

Παντάσασι μὲν οὖν, ἔφη.

Τί οὖν; οὐ διαλεκτικὴν ταύτην τὴν πορείαν καλεῖς;

Τί μὴν;

Ἡ δέ γε, ἦν δ' ἐγώ, λύσις τε ἀπὸ τῶν δεσμῶν καὶ μεταστροφή ἀπὸ τῶν σκιῶν ἐπὶ τὰ εἶδωλα καὶ τὸ φῶς καὶ ἐκ τοῦ καταγείου εἰς τὸν ἥλιον ἐπάνοδος, καὶ ἐκεῖ πρὸς μὲν τὰ ζῶα τε καὶ φυτὰ καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς ἐτι ἀδυναμία βλέπειν,

πρὸς δὲ τὰ ἐν ὕδασι φαντάσματα θεῖα καὶ σκίας τῶν ὄντων, ἀλλ' οὐκ εἰδῶλων σκιάς δι' ἑτέρου τοιούτου φωτὸς ὡς πρὸς ἥλιον κρίνειν ἀποσκιαζομένας, πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία τῶν τεχνῶν ἃς διήλθομεν ταύτην ἔχει τὴν δύναμιν καὶ ἐπαναγωγὴν τοῦ βελτίστου ἐν ψυχῇ πρὸς τὴν τοῦ ἀρίστου ἐν τοῖς οὐσι θέαν, ὥσπερ τότε τοῦ σαφεστάτου ἐν σώματι πρὸς τὴν τοῦ φανοτάτου ἐν τῷ σώματι τοιδαῖ τε καὶ ὁρατῷ τόπῳ.

**required
qualities of
the philoso-
pher**

300—Ib. 535 c-d:

Τὸ γοῦν νῦν ἀμάρτημα, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡ ἀτιμία φιλοσοφία διὰ ταῦτα προσπέπτωκεν, ὃ καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι οὐ κατ' ἀξίαν αὐτῆς ἀπονται· οὐ γὰρ νόθους ἔδει ἀπτεσθαι, ἀλλὰ γνησίους.

Πῶς; ἔφη.

Πρῶτον μὲν, εἶπον, φιλοπονία οὐ χολὸν δεῖ εἶναι τὸν ἀφόμενον, τὰ μὲν ἡμίσεα φιλόπονον, τὰ δ' ἡμίσεα ἄπονον. Ἔστι δὲ τοῦτο, ὅταν τις φιλογυμναστὴς μὲν καὶ φιλόθηρος ᾗ καὶ πάντα τὰ διὰ τοῦ σώματος φιλοπονῇ, φιλομαθὴς δὲ μή, μηδὲ φιλήκοος μηδὲ ζητητικός, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις μισοπονῇ· χολὸς δὲ καὶ ὁ τάναντία τούτου μεταβεβληκὼς τὴν φιλοπονίαν.

Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις.

**no compul-
sory
education**

301—Ib. 536 d-537 a:

Τὰ μὲν τοίνυν λογισμῶν τε καὶ γεωμετριῶν καὶ πάσης τῆς προπαιδείας, ἣν τῆς διαλεκτικῆς δεῖ προπαιδευθῆναι, παισὶν οὐσι χρὴ προβάλλειν, οὐχ ὡς ἐπάναγκες μαθεῖν τὸ σχῆμα τῆς διδασχῆς ποιουμένους.

Τι δὴ;

536e "Οτι, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν μάθημα μετὰ θουλήας τὸν ἐλευθερον Χρῆ μάθησθαι. Οἱ μὲν γὰρ τοῦ σώματος πόνοι βλάπνονται οὐδὲν τὸ σῶμα ἀπέρχεται, ψυχῇ δὲ βλάσιον οὐδὲν ἐπιμύον μαθημα.

Ἀληθῆ, ἔφη.

Μὴ τοίνυν βιά, εἶπον, ὦ ἄριστε, τοὺς παῖδας ἐν τοῖς μαθήμασιν, ἀλλὰ παλ-
537a ζοντας τρέφε, ἵνα καὶ μάλλον οἷός τ' ᾦς καθορᾶν ἐφ' ὃ ἐκαστος πέφυκεν.

Cp. *Laus* VII 804 d, our nr. 384 with n. 3.

302—Ib. 537b-c:

at twenty years a new selection is made
537c Μετὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον, ἦν δ' ἐγώ, ἐκ τῶν εἰκοσιετῶν οἱ προκομβέστες τιμὰς τε μέλλουσιν τῶν ἀλλων οἰσονται, τὰ τε χυδὴν μαθήματα πασι ἐν τῇ παιδείᾳ γινόμενα τοῖς τοῖς συνεκτείνουσιν εἰς σύνοψιν οἰκείῃς τε ἀλλήλων τῶν μαθημάτων καὶ τῆς τοῦ ὄντος φύσεως.

Μὲν γοῦν, εἶπεν, ἡ τοιαυτὴ μαθήσις βέλαιος, ἐν οἷς ἂν ἐγγένηται.

Καὶ μεγίστη γέ, ἦν δ' ἐγώ, πείρα διαλεκτικῆς φύσεως καὶ μὴ ὃ μὲν γὰρ συννοτικὸς διαλεκτικός, ὃ δὲ μὴ οὔ.

303—a. Ib. 537 c⁹-d⁸:

at thirty a selected group is admitted to the study of dialectic
Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, δεήσει σε ἐπισκοποῦντα, οἱ ἂν μάιστα τοιοῦτοι ἐν αὐτοῖς ὦσι καὶ μόνιμοι μὲν ἐν μαθήμασι, μόνιμοι δ' ἐν ποδείμῳ καὶ τοῖς ἀλλοῖς νομίμοις, τοῦτους αὖ, ἐπειδὴν τὰ ἐπιδέκοντα ἔτη ἐκβαλῶσιν, ἐκ τῶν προκοπτῶν προκομβέμενον εἰς μέλλουσιν τε τιμὰς καθίστασθαι καὶ σκοπεῖν τῇ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμει βασιλεύοντα, τίς διμύκτων καὶ τῆς ἀλλης αἰσθησεως δύνατος μεθιέμενος ἐπ' αὐτὸ τὸ ὅν μετ' ἀληθείας ἔσται. Καὶ ἐνταῦθα δὲ πάλιν φυλακῆς ἔργον, ὧ ἐταῖρε.

b. Ib. 539 e-540 a:

for how many years?
Ἀμέλει, εἶπον, πέντε θές. Μετὰ γὰρ τοῦτο καταβιβαστέοι ἔσονται οἱ εἰς τὸ στήλαιον πάλιν ἐκείνο, καὶ ἀναγκαστέοι ἀρχεῖν τὰ τε περὶ τὸν πόλεμον καὶ ὅσαι νέων ἀρχαί, ἵνα μὴδ' ἐμπειρίᾳ ὑστερῶσι τῶν ἀλλων καὶ ἐν τοῖς βασιλεύουσιν, εἰ ἐπιμενοῦσιν ἐλκεῖσθαι πανταχόσε ἡ τι καὶ παρὰ κινήσονται. —
Χρόνον δέ, ἡ δ' ὅς, πόσον τοῦτον τῆς; — Πεντεκαίδεκα ἔτη, ἦν δ' ἐγώ.

304—Ib. 540 a-c:

contempla-
tion

Τενομένων δὲ πεντηκοντούτων τοὺς διασωθέντας καὶ ἀριστέουσιντας πάλιν πάλιν ἐν ἔργοις τε καὶ ἐπιστημίαις πόδος τέλους ἥδη ἀκτεῖον, καὶ ἀναγκαστέον ἀνακλινάμενας τὴν τῆς ψυχῆς αὐτῇν εἰς αὐτὸ ἀποβλέψαι τὸ πᾶσι φῶς παρῆχον,

540b καὶ ἰδόντας τὸ ἀγαθὸν αὐτό, παραδείγματι χρωμένους ἐκείνῳ, καὶ πόλιν καὶ ἰδιώτας καὶ ἑαυτοὺς κοσμεῖν τὸν ἐπίλοιπον βίον ἐν μέρει ἐκάστους, τὸ μὲν πολὺ πρὸς φιλοσοφίᾳ διατρίβοντας, ὅταν δὲ τὸ μέρος ἦκη, πρὸς πολιτικοῖς ἐπιταλαιπωροῦντας καὶ ἄρχοντας ἐκάστους τῆς πόλεως ἕνεκα, οὐχ ὡς καλόν τι, ἀλλ' ὡς ἀναγκαῖον πράττοντας, καὶ οὕτως ἄλλους αἰ παιδεύσαντας τοιούτους, ἀντικαταλιπόντας τῆς πόλεως φύλακας, εἰς μακάρων νήσους ἀπιόντας
 c οἰκεῖν· μνημεῖα δ' αὐτοῖς καὶ θυσίας τὴν πόλιν δημοσίᾳ ποιεῖν, ἂν καὶ ἡ Πυθία συναναίρῃ, ὡς δαίμοσιν, εἰ δὲ μή, ὡς εὐδαίμοσί τε καὶ θεοῖς. — Παγκά-
 λους, ἔφη, τοὺς ἄρχοντας, ὧ Σώκρατες, ὥσπερ ἀνδριαντοποιοὺς ἀπείργασαι. —
 Καὶ τὰς ἀρχούσας γε, ἣν δ' ἐγώ, ὧ Γλαύκων· μηδὲν γάρ τι οἶου με περὶ ἀνδρῶν εἰρηκέναι μᾶλλον, ἀ εἰρηκα, ἣ περὶ γυναικῶν, ὅσαι ἂν αὐτῶν ἱκαναὶ τὰς φύσεις ἐγγίγνωνται. — Ὅρθῳς, ἔφη, εἴπερ ἴσα γε πάντα τοῖς ἀνδράσι κοινωνήσουσιν, ὡς διήλθομεν.

305—This is the end of the ideal state. Can it be realized?—Plato answers again: *it can*; and he adds a practical measure, namely:

a practical
measure

Ib. 540 e-541 b: (It can be realized,) whenever the ruling philosophers — send away¹ — etc.

“Ὅσοι μὲν ἄν, ἣν δ' ἐγώ, πρεσβύτεροι τυγχάνωσι δεκετῶν ἐν τῇ πόλει, πάντας ἐκπέμψωσιν εἰς τοὺς ἀγρούς, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν παραλαβόντες ἐκτὸς τῶν νῦν ἡθῶν, ἀ καὶ οἱ γονεῖς ἔχουσι, θρέψωνται ἐν τοῖς σφετέροις τρόποις καὶ νόμοις, οὓσιν οἷοις διεληλύθαμεν τότε· καὶ (συγχωρεῖτε) οὕτω τάχιστα τε καὶ ῥᾶστα πόλιν τε καὶ πολιτείαν, ἣν ἐλέγομεν, καταστᾶσαν αὐτὴν τε εὐδαιμονήσῃ καὶ τὸ ἔθνος ἐν ᾧ ἂν ἐγγένηται πλεῖστα ὀνήσῃ; — Πολύ γ', ἔφη· καὶ ὡς ἂν γένοιτο, εἴπερ ποτὲ γίγνοιτο, δοκεῖς μοι, ὧ Σώκρατες, εὖ εἰρηκέναι.

Rep. X, the
just and the
unjust

306—Rep. X, 613 a-c:

613b Οὕτως ἄρα ὑποληπτέον περὶ τοῦ δικαίου ἀνδρός, ἐάντ' ἐν πενίᾳ γίγνηται ἐάντ' ἐν νόσοις ἢ τινι ἄλλῳ τῶν δοκούντων κακῶν, ὡς τούτῳ ταῦτα εἰς ἀγαθόν τι τελευτήσῃ ζῶντι ἢ καὶ ἀποθανόντι. Οὐ γὰρ δὴ ὑπὸ γε θεῶν ποτε ἀμελεῖται δὲ ἂν προθυμεῖσθαι ἐθέλῃ δίκαιος γίγνεσθαι καὶ ἐπιτηδεύων ἀρετὴν εἰς ὅσον δυνατὸν ἀνθρώπῳ ὁμοιοῦσθαι θεῷ.

Εἰκός γ', ἔφη, τὸν τοιοῦτον μὴ ἀμελεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ὁμοίου.

Οὐκοῦν περὶ τοῦ ἀδίκου τάναντία τούτων δεῖ διανοεῖσθαι;

Σφόδρα γε.

Τὰ μὲν δὴ παρὰ θεῶν τοιαῦτ' ἂν εἴη νικητήρια τῷ δικαίῳ.

Κατὰ γοῦν ἐμὴν δόξαν, ἔφη.

¹ Before the cited text a *δταν οἱ ἄρχοντες* must be supplied.

Τί δέ, ἦν δ' ἐγώ, παρ' ἀνθρώπων; ἄρ' οὐχ ὧδε ἔχει, εἰ δεῖ τὸ ὄν τιθέναι; οὐχ οἱ μὲν δεινοὶ τε καὶ ἄδικοι δρῶσιν ὅπερ οἱ δρομῆς ὅσοι ἂν θέωσιν εὖ ἀπὸ τῶν κάτω, ἀπὸ δὲ τῶν ἄνω μή; Τὸ μὲν πρῶτον ὀξέως ἀποπηδῶσιν, τελευτῶντες δὲ καταγέλαστοι γίγνονται, τὰ ὧτα ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες καὶ ἀστε- c
φάνωτοι ἀποτρέχοντες· οἱ δὲ τῇ ἀληθείᾳ δρομικοὶ εἰς τέλος ἐλθόντες τὰ τε ἄθλα λαμβάνουσιν καὶ στεφανοῦνται. Οὐχ οὕτω καὶ περὶ τῶν δικαίων τὸ πολὺ ξυμβαίνει; πρὸς τὸ τέλος ἐκάστης πράξεως καὶ ἑμιλίας καὶ τοῦ βίου εὐδοκιμοῦσί τε καὶ τὰ ἄθλα παρὰ τῶν ἀνθρώπων φέρονται;

Καὶ μάλα.

307—Ib. 613 e-616 c; 617 d-621 d:

their reward
in the life
hereafter

“Α μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ζῶντι τῷ δικαίῳ παρὰ θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων ἄθλα 614a
τε καὶ μισθοὶ καὶ δῶρα γίγνεται πρὸς ἐκείνοις τοῖς ἀγαθοῖς οἷς αὐτὴ παρείχετο
ἡ δικαιοσύνη, τοιαῦτ' ἂν εἴη.

Καὶ μάλ', ἔφη, καλὰ τε καὶ βέβαια.

Ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲν ἐστὶ πλήθει οὐδὲ μεγέθει πρὸς ἐκεῖνα ἃ τελευ-
τήσαντα ἐκάτερον περιμένει· χρὴ δ' αὐτὰ ἀκοῦσαι, ἵνα τελέως ἐκάτερος αὐτῶν
ἀπειλήφῃ τὰ ὑπὸ τοῦ λόγου ὀφειλόμενα ἀκοῦσαι.

Λέγοις ἄν, ἔφη, ὥς οὐ πολλὰ ἄλλ' ἥδιον ἀκούοντι.

b
the vision
of Er

‘Ἄλλ’ οὐ μέντοι σοι, ἦν δ' ἐγώ, Ἀλκίνου γε ἀπόλογον¹ ἔρῳ, ἀλλ’ ἀλκίμου μὲν
ἀνδρός, Ἡρόδου τοῦ Ἀρμενίου, τὸ γένος Παμφύλου· ὅς ποτε ἐν πολέμῳ τελευ-
τήσας, ἀναιρεθέντων δεκαταίων² τῶν νεκρῶν ἤδη διεσθαρμένων, ὑγιῆς μὲν
ἀνῆρέθη, κομισθεὶς δ' οἴκαδε μέλλων θάπτεσθαι δωδεκαταῖος ἐπὶ τῇ πυρᾷ
κειμένος ἀνεβίω, ἀναβίους δ' ἔλεγεν ἃ ἐκεῖ ἴδοι. ‘Ἐφη δέ, ἐπειδὴ οὐ ἐκβῆναι,
τὴν ψυχὴν πορεύεσθαι μετὰ πολλῶν, καὶ ἀφικνεῖσθαι σφᾶς εἰς τόπον τινὰ c
δαιμόνιον, ἐν ᾧ τῆς τε γῆς δὺ εἶναι χάσματα ἐχομένῳ ἀλλήλοισιν καὶ τοῦ οὐρανοῦ
αὖ ἐν τῷ ἄνω ἄλλα καταντικρύ. Δικαστὰς δὲ μεταξὺ τούτων καθῆσθαι,
οὗς, ἐπειδὴ διαδικάσειαν, τοὺς μὲν δικαίους κελεύειν πορεύεσθαι τὴν εἰς
δεξιάν τε καὶ ἄνω διὰ τοῦ οὐρανοῦ, σημεῖα περιάψαντας τῶν δειδικασμένων ἐν
τῷ πρόσθεν, τοὺς δὲ ἀδίκους τὴν εἰς ἀριστεράν τε καὶ κάτω, ἔχοντας καὶ τού-
τους ἐν τῷ ὀπίσθεν σημεῖα πάντων ὧν ἔπραξαν. ‘Ἐαυτοῦ δὲ προσελθόντος d
εἰπεῖν ὅτι δέοι αὐτὸν ἄγγελον ἀνθρώποις γενέσθαι τῶν ἐκεῖ καὶ διακελεύειντό
οἱ ἀκοῦειν τε καὶ θεᾶσθαι πάντα τὰ ἐν τῷ τόπῳ. ‘Ὅρᾷ δὴ ταύτῃ μὲν καθ’
ἐκάτερον τὸ χάσμα τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ τῆς γῆς ἀπιούσας τὰς ψυχὰς, ἐπειδὴ
αὐταῖς δικασθεῖν, κατὰ δὲ τῷ ἐτέρῳ ἐκ μὲν τοῦ ἀνιέναι ἐκ τῆς γῆς μεστὰς
αὐχμοῦ τε καὶ κόνεως, ἐκ δὲ τοῦ ἐτέρου καταβαίνειν ἐτέρας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ

¹ Long and tedious stories were called by the Greeks Ἀλκίνου ἀπόλογοι (from the story told by Odysseus to Alcinoüs in *Od.* IX—XII). Cf. Arist., *Rhet.* 1417 a¹³ and *Poet.* 1455 a².

² ten days afterwards.

b ἀναβῆναι. Καὶ τὰς μὲν δι' ὅκλας τε καὶ τιμωρίας τοιαύτας τινὰς εἶναι, καὶ αὐ

τὰς εὐεργεσίας ταύτας ἀντιτρέφουσ.

Ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἐν τῷ λαίματι ἐκκείτοις ἐπὶ τῇ μέρᾳ γέννοιτο, ἀναστάντας

ἐντεθεὶν δέιν τῇ ὀργῇ πορεύεσθαι, καὶ ἀφικνεύεσθαι τεταρταίους ὧν καθόρᾳ

ἀκώβην διὰ πᾶντος τοῦ οὐρανοῦ καὶ γῆς τεταμένον φῶς ἐβῆν, οἷον κίλον, κα-

λιστα τῇ ῥῆιδι ποροσφρῇ, λαμπρότερον δὲ καὶ καθαρότερον . εἰς δ' ἀφικέσθαι

προεβήοντας ἡμερησίαν ὁδόν, καὶ ἰδεῖν αὐτόθι κατὰ μέτρον τὸ φῶς ἐκ τοῦ

οὐρανοῦ τὰ ἄκρα αὐτοῦ τῶν δεσμιῶν τεταμένα . εἶναι γὰρ τοῦτο τὸ φῶς εὐδαι-

μον τοῦ οὐρανοῦ, οἷον τὰ ὑποζώματα τῶν τριήρων, οὗτω πᾶσαν σὺνέχον τῇν

περιφορᾷν . ἐκ δὲ τῶν ἄκρων τεταμένον Ἀνδράκην ἀπακκᾶτον.

Next to her he sees the Fates—Lachesis, Clotho and Atropos—daughters of

Necessity, clothed in white robes, each sitting upon a throne.

617d Σφᾶς οὖν, ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθὺς δέιν ἵεσθαι πρὸς τὴν Ἀχέσιν.

Προφθγῇ οὖν τινα σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν τᾷδε διαστήσας, ἔπειτα λαβόντα ἐκ

τῶν τῆς Ἀχέσεως γονάτων κήρους τε καὶ βίαν παρὰδεξιήματα, ἀναβάντα

ἐπὶ τῇ βῆμα ὑψηλὸν εἰσεῖν .

„Ανδράκης θυγατρὸς κέρης Ἀαχέσεως λόγος. Ὑγὰ καὶ ἐφῆμενοι, ἀρχὴ ἄλλα

περιόδου θνητοῦ γένους θανατηφόρου. Οὕχ ὅτις δαίμων λήξεται, ἀλλ' ὅτις

δαίμονα αἰρήσεσθε. Πρῶτος δ' ὁ λαχὼν πρῶτος αἰρεῖσθαι βίον ᾧ συψέσται

ἔξ ἀνδράκης. Ἀρετῇ δὲ ἀδύποτον, ἣν τιμῶν καὶ ἀτιμᾶζων πᾶσον καὶ ἕλκαστον

αὐτῆς ἐκαστος ἔξει. Αἰτία ἔλουμενον . θεὸς ἀναίτιος.”

Ταῦτα εἰπόντα βίβια ἐπὶ πᾶντας τοὺς κήρους, τὸν δὲ παρ' αὐτὸν πεσόντα

ἐκαστον ἀναρεῖσθαι πᾶν οὐ¹, ἧ δὲ οὐκ ἔσιν . τῷ δὲ ἀνελομένῳ δῆλον εἶναι

ὁπότερος εἰσλήξει. Μετὰ δὲ τοῦτο αὐθὺς τὰ τῶν βίαν παρὰδεξιήματα εἰς τὸ

618a πρὸςθεὶν σφῶν θέλαι ἐπὶ τὴν γῆν, πᾶν πᾶσι τῶν παρόντων, εἶναι δὲ παρτο-

δατὰ . ὧσων τε γὰρ πᾶντων βίους καὶ δι' καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἀπαντας .

εὐρανοῦ δὲ αὐτότερος εἶναι, τὰς μὲν διατρέφεις, τὰς δὲ καὶ μετὰ τὴν δια-

φθοιρότην, καὶ εἰς πείρας τε καὶ φυχὰς καὶ εἰς πτωχεύσας τελευτῶσας . εἶναι

δὲ καὶ δοκίμων ἀνδρῶν βίους, τοὺς μὲν ἐπὶ εἰδέναι² καὶ κατὰ κᾶλῃ καὶ τῇν

ἄλῃν ἰσχυρὴν τε καὶ ἀγῶνιαν, τοὺς δ' ἐπὶ γένεσιν καὶ προγόνων ἀρεταῖς, καὶ

619a ἀδοκίμων κατὰ ταῦτα, ὧσαυτὼς δὲ καὶ γυναικῶν. Ὑγῆς δὲ τᾷδ' οὐκ ἐνέσται

διὰ τὸ ἀναγκαιῶς ἔχειν ἄλλων ἐλομένῃν βίον ἄλλοιαν γίγνεσθαι . τὰ δ' ἄλλα

ἀλλήλοισι τε καὶ πᾶσι τοῖς καὶ πείρας, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δ' ὕπναισις μεμεσῆσθαι,

τὰ δὲ καὶ μέτρον τοῦτων. Ἐνθα δὴ, ὧς εἰκεν, ὧ φῖλε Ἰνυκῶν, ὁ πᾶς κίνδυνος

ἀνθρωπίνῳ, καὶ διὰ ταῦτα μάλιστα ἐπιμελήσεται ὁπῶς ἐκαστος ἡμῶν ἄλλων

μεθ' ἡμέρας τοῦτον τοῦ μεθ' ἡμέρας καὶ ζήτητης καὶ μεθ' ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τῇ

¹ Et himself.

² outward appearance.

³ any definite character.

the decisive moment

c

b

618a

Lachesis proclaims the tree a life choice of

617d

the spindle of Ananke

c

οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε καὶ δεῦρο πάλιν πορεῖαν οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι, ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν.

Ταύτην γὰρ δὴ ἔφη τὴν θεάν ἀξίαν εἶναι ἰδεῖν, ὥς ἕκασται αἱ ψυχαὶ ἡρῶντο τοὺς βίους · ἐλεεινὴν τε γὰρ ἰδεῖν εἶναι καὶ γελοῖαν καὶ θαυμασίαν · κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἰρεῖσθαι. Ἰδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν ἔφη τὴν ποτε Ὀρφῶς γενομένην κύκνου βίον αἰρουμένην, μίσει τοῦ γυναικείου γένους διὰ τὸν ὑπ' ἐκείνων θάνατον οὐκ ἐθέλουσιν ἐν γυναικί γενηθεῖσαν γενέσθαι · ἰδεῖν δὲ τὴν Θαμύρου ἀηδόνος ἐλομένην · ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μεταβάλλοντα εἰς ἀνθρωπίνου βίου αἵρεσιν, καὶ ἄλλα ζῷα μουσικὰ ὡσαύτως. Εἰκοστήν δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν ἐλέσθαι λέοντος βίον · εἶναι δὲ τὴν Αἶαντος τοῦ Τελαμωνίου, φεύγουσαν ἀνθρωπον γενέσθαι, μεμνημένην τῆς τῶν ὅπλων κρίσεως. Τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ Ἀγαμέμνωνος · ἔχθρα δὲ καὶ ταύτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διὰ τὰ πάθη ἀετοῦ διαλλάξαι βίον. Ἐν μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχὴν, κατιδοῦσαν μεγάλας τιμὰς ἀθλητοῦ ἀνδρός, οὐ δύνασθαι παρελθεῖν, ἀλλὰ λαβεῖν. Μετὰ δὲ ταύτην ἰδεῖν τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν · πόρρω δ' ἐν ὑστάτοις ἰδεῖν τὴν τοῦ γελωτοποιοῦ Θερασίτου πίθηκον ἐνδυομένην. Κατὰ τύχην δὲ τὴν Ὀδυσσεῶς λαχοῦσαν πασῶν ὑστάτην αἵρησομένην ἰέναι, μνήμη δὲ τῶν προτέρων πόνων φιλοτιμίας λελωφυκυῖαν ζητεῖν περιουῶσαν χρόνον πολὺν βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος, καὶ μόγις εὑρεῖν κείμενόν που καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων, καὶ εἰπεῖν ἰδοῦσαν ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν ἔπραξεν καὶ πρώτη λαχοῦσα, καὶ ἀσμένην ἐλέσθαι. Καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θηρίων ὡσαύτως εἰς ἀνθρώπους ἰέναι καὶ εἰς ἄλληλα, τὰ μὲν ἄδικα εἰς τὰ ἄγρια, τὰ δὲ δίκαια εἰς τὰ ἡμερα μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μεῖζεις μείγνυσθαι.

Ἐπειδὴ δ' οὖν πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ἡρῆσθαι, ὥσπερ ἑλαχον ἐν τάξει προσιέναι πρὸς τὴν Λάχεσιν · ἐκείνην δ' ἕκαστῳ ὃν εἴλετο δαίμονα, τοῦτον φύλακα ξυμπέμπειν τοῦ βίου καὶ ἀποπληρωτὴν τῶν αἰρεθέντων. Ὅν πρῶτον μὲν ἄγειν αὐτὴν πρὸς τὴν Κλωθῶ ὑπὸ τὴν ἐκείνης χειρὰ τε καὶ ἐπιστροφὴν τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἦν λαχὼν εἴλετο μοῖραν · ταύτης δ' ἐφαψάμενον αὖθις ἐπὶ τὴν τῆς Ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν, ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦντα · ἐντεῦθεν δὲ δὴ ἀμεταστρεπτι ὑπὸ τὸν τῆς Ἀνάγκης ἰέναι θρόνον, καὶ δι' ἐκεῖνον διεξελθόντα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διήλθον, πορεύεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς Λήθης πεδίον διὰ καύματός τε καὶ πνίγους δεινοῦ · καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸ κενὸν δένδρων τε καὶ ὅσα γῇ φύει. Σκηναῖσθαι οὖν σφᾶς ἤδη ἐσπέρας γιγνομένης παρὰ τὸν Ἀμέλητα ποταμόν, οὗ τὸ ὕδωρ ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν. Μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν, τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σφωζομένους πλέον πίνειν τοῦ μέτρου · τὸν δὲ αἰεὶ πιόντα πάντων ἐπιλανθάνεσθαι. Ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι καὶ μέσας νύκτας γενέσθαι, βροντὴν τε καὶ σεισμὸν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν ἐξαπίνης ἄλλον ἄλλῃ φέρεσθαι ἄνω εἰς τὴν

how each
soul chooses
a life
620a

b

c

d

each soul
gets a
guardian
angel

621a

b

γένεσιν, ἄττοντας ὥσπερ ἀστέρας. Αὐτὸς δὲ τοῦ μὲν ὕδατος κωλυθῆναι πιεῖν ὅπη μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα ἀφίκοιτο, οὐκ εἰδέναι, ἀλλ' ἐξαίφνης ἀναβλέψας ἰδεῖν ἔωθεν αὐτὸν κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ.

- Καὶ οὕτως, ὃ Γλαύκων, μῦθος ἐσώθη καὶ οὐκ ἀπώλετο, καὶ ἡμᾶς ἂν σώσειεν, ἂν πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ τὸν τῆς Λήθης ποταμὸν εὖ διαβησόμεθα καὶ τὴν ψυχὴν μιανθησόμεθα· ἀλλ' ἂν ἐμοὶ πειθώμεθα, νομίζοντες ἀθάνατον ψυχὴν καὶ δυνατὴν πάντα μὲν κακὰ ἀνέχεσθαι, πάντα δὲ ἀγαθὰ, τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἐξόμεθα καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν, ἵνα καὶ ἡμῖν αὐτοῖς φίλοι ᾤμεν καὶ τοῖς θεοῖς, αὐτοῦ τε μένοντες ἐνθάδε, καὶ ἐπειδὴν τὰ ἄλλα αὐτῆς κομιζώμεθα, ὥσπερ οἱ νικηφόροι περιαιγιρόμενοι, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιέτει πορείᾳ, ἣν διεληλύθαμεν, εὖ πράττωμεν.

6—CONCLUSIONS AND CRITICISM

conclusions 308—We may conclude:

1—The conception of the Ideas as a metaphysical Reality is strongly confirmed by the doctrine of the Republic.

2—Justice as the true disposition of the soul is made by Plato essentially dependent on the contemplation of true Reality. And of this contemplation Plato says in *Eph.* VII 341c: Οὐκ οὐν ἐμὸν γε περὶ αὐτῶν ἔστιν σύγγραμμα οὐδὲ μήποτε γένηται· ῥήτὸν γὰρ οὐδαμῶς ἔστιν ὥς ἄλλα μαθήματα.

Cp. to this passage the dialogue between Glauco and Socrates in 509c (our nr. 293): 'Ἀλλὰ μήν, εἶπον, συχνά γε ἀπολείπω. E.q.s.'

3—Justice does not depend on, nor is it effected by our deeds; but, inversely, deeds follow out of the inner disposition of the soul.

4—Individual and community are for Plato so closely connected, that single persons, who are enjoying the highest contemplation, are bound to return to the earth and to the community of men, in order to realize there the ideal of justice, i.e. the imitation of the invisible Reality.

5—Thus, the salvation of the individual and of the community depends wholly on the contemplation of the Highest by a small number of elected spirits.

Cp. A. J. Festugière, *Contemplation et vie contemplative selon Platon*, Paris 1936, p. 451-457.

St. Augustinus on Platonism and Christianity 309—Augustinus, *De vera relig.* 3, supposes a disciple, convinced by Plato of the truth of his doctrine, asking the Master:

Cum haec ergo a magistro sibi persuaderentur, si ex eo quaereret ille discipulus, utrum, si quisquam existeret vir magnus atque divinus, qui talia populis persuaderet credenda saltem si percipere non valerent, —eum divinis honoribus dignum iudicaret, responderet, credo, ille: non posse hoc ab homine fieri, nisi quem forte ipsa Dei Virtus ac Sapientia ab ipsa rerum natura exceptum, nec hominum magisterio, sed intima

illuminatione ab incunabulis illustratum, tanta honestaret gratia, tanta firmitate roboraret, tanta denique maiestate subveheret, ut omnia contemnendo quae pravi homines cupiunt, et omnia perpetiundo quae horrescunt, et omnia faciendo quae mirantur, genus humanum ad tam salubrem fidem summo amore atque auctoritate converteret.—

Now, as this really has happened in the present time, let then those who acknowledge that the Good must be strived after, yield to God.

Ib. 6: Ergo cedant ei a quo factum est, nec curiositate aut inani iactantia impediuntur quominus agnoscant quid intersit inter paucorum tumidas * coniecturas et manifestam salutem correptionemque popu-
lorum. Illi enim si reviviscerent quorum isti nominibus gloriantur, et invenirent refertas ecclesias templaque deserta et a cupiditate bonorum temporalium et fluentium ad spem vitae aeternae et bona spiritualia et intelligibilia vocari et currere humanum genus, dicerent fortasse (si tales essent, quales fuisse memorantur): *Haec sunt quae nos persuadere populis non ausi sumus, et eorum potius consuetudini cessimus quam illos in nostram fidem voluntatemque traduximus.*

the
difference
between
phil. and
Chr. faith

310—a. Arist., *Politica* II 2, 1261 a⁹-1262 a²⁴:

Ἐχει δὴ δυσχερείας ἄλλας τε πολλὰς τὸ πάντων εἶναι τὰς γυναῖκας κοινάς, καὶ δι' ἣν αἰτίαν φησὶ δεῖν νενομοθετῆσθαι τὸν τρόπον τοῦτον ὁ Σωκράτης, οὐ φαίνεται συμβαῖνον ἐκ τῶν λόγων· ἐτι δὲ πρὸς τὸ τέλος ὃ φησι τῇ πόλει δεῖν ὑπάρχειν, ὥς μὲν εἴρηται νῦν, ἀδύνατον, πῶς δὲ δεῖ διελεῖν, οὐδὲν διώρισται. λέγω δὲ τὸ μίαν εἶναι τὴν πόλιν πᾶσαν ὡς ἄριστον ὅτι μάλιστα· λαμβάνει γὰρ ταύτην ὑπόθεσιν ὁ Σωκράτης. καίτοι φανερόν ἐστιν ὡς προϋούσα καὶ γινομένη μία μᾶλλον οὐδὲ πόλις ἔσται· πλῆθος γάρ τι τὴν φύσιν ἐστὶν ἡ πόλις, γινομένη τε μία μᾶλλον οἰκία μὲν ἐκ πόλεως, ἄνθρωπος δ' ἐξ οἰκίας ἔσται· μᾶλλον γὰρ μία τὴν οἰκίαν τῆς πόλεως φαίμεν ἄν, καὶ τὸν ἕνα τῆς οἰκίας· ὥστ' εἰ καὶ δυνατός τις εἴη τοῦτο δρᾶν, οὐ ποιητέον· ἀναιρήσει γὰρ τὴν πόλιν· οὐ μόνον δ' ἐκ πλειόνων ἀνθρώπων ἐστὶν ἡ πόλις, ἀλλὰ καὶ ἐξ εἶδει διαφερόντων· οὐ γὰρ γίνεται πόλις ἐξ ὁμοίων. ἕτερον γὰρ συμμαχία καὶ πόλις· τὸ μὲν γὰρ τῷ ποσῷ χρήσιμον, καὶ ἢ τὸ αὐτὸ τῷ εἶδει (βοηθείας γὰρ χάριν ἢ συμμα- χία πέφυκεν); ὥσπερ ἂν εἰ σταθμὸς πλεῖον ἐλκύσῃ· διοίσει δὲ τῷ τοιούτῳ καὶ πόλις ἔθλους, ὅταν μὴ κατὰ κώμας ὧσι κεχωρισμένοι τὸ πλῆθος, ἀλλ' οἶον Ἀρχάδες· ἐξ ὧν δὲ δεῖ ἐν γενέσθαι, εἶδει διαφέρει. διόπερ τὸ ἴσον τὸ ἀντιπε- πονθὸς¹ σώζει τὰς πόλεις, ὥσπερ ἐν τοῖς ἡθικοῖς εἴρηται πρότερον· ἐπεὶ

Aristotle's
criticism of
Plato's Rep.
i. the com-
munity of
women

15

20

25

30

¹ "the principle of compensation" (B. Jowett).

* Others read: timidas.¹

- καὶ ἐν τοῖς ἐλευθέροις καὶ ἴσοις ἀνάγκη τοῦτ' εἶναι · ἅμα γὰρ οὐχ οἷόν τε πάντας ἄρχειν, ἀλλ' ἢ κατ' ἐνιαυτὸν ἢ κατὰ τινα ἄλλην τάξιν ἢ χρόνον. καὶ συμβαίνει
- 1261a 35 δὴ τὸν τρόπον τοῦτον ὥστε πάντας ἄρχειν, ὥσπερ ἂν εἰ μετέβαλλον οἱ σκυτεῖς καὶ οἱ τέκτονες καὶ μὴ οἱ αὐτοὶ ἀεὶ σκυτοτόμοι καὶ τέκτονες ᾗσαν. ἐπεὶ δὲ βέλτιον οὕτως ἔχειν καὶ τὰ περὶ τὴν κοινωνίαν τὴν πολιτικὴν, δῆλον ὡς τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ βέλτιον ἄρχειν, εἰ δυνατόν · ἐν οἷς δὲ μὴ δυνατόν διὰ τὸ τὴν φύσιν
- b 1 ἴσους εἶναι πάντας, ἅμα δὲ καὶ δίκαιον, εἴτ' ἀγαθὸν εἴτε φαῦλον τὸ ἄρχειν, πάντας αὐτοῦ μετέχειν, τοῦτο δὲ μιμεῖται τὸ ἐν μέρει τοὺς ἴσους εἶκιν τὸ θ' ὡς ὁμοίους εἶναι ἔξω ἀρχῆς¹ · οἱ μὲν γὰρ ἄρχουσιν οἱ δ' ἄρχονται κατὰ
- 5 μέρος, ὥσπερ ἂν ἄλλοι γενόμενοι. καὶ τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ἀρχόντων ἕτεροι ἑτέρας ἄρχουσιν ἀρχάς. φανερόν τοίνυν ἐκ τούτων ὡς οὔτε πέφυκε μίαν οὕτως εἶναι τὴν πόλιν ὥσπερ λέγουσιν τινες, καὶ τὸ λεχθὲν ὡς μέγιστον ἀγαθὸν ἐν ταῖς πόλεσιν ὅτι τὰς πόλεις ἀναιρεῖ · καίτοι τό γε ἐκάστου ἀγαθὸν σώζει ἕκα-
- 10 στον. ἔστι δὲ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον φανερόν ὅτι τὸ λίαν ἐνοῦν ζητεῖν τὴν πόλιν οὐκ ἔστιν ἄμεινον. οἰκία μὲν γὰρ αὐταρκέστερον ἐνός, πόλις δ' οἰκίας · καὶ βούλεται γ' ἤδη τότ' εἶναι πόλις, ὅταν αὐτάρκη συμβαίῃ τὴν κοινωνίαν εἶναι τοῦ πλήθους. εἴπερ οὖν αἰρετώτερον τὸ αὐταρκέστερον, καὶ τὸ ἥττον
- 15 ἐν τοῦ μᾶλλον αἰρετώτερον.
- Ἄλλὰ μὴν οὐδ' εἰ τοῦτο ἄριστόν ἐστι, τὸ μίαν ὅτι μάλιστ' εἶναι τὴν κοινω-
νίαν, οὐδὲ τοῦτο ἀποδείκνυσθαι φαίνεται κατὰ τὸν λόγον, ἐὰν πάντες ἅμα
λέγωσι τὸ ἐμὸν καὶ τὸ μὴ ἐμὸν · τοῦτο γὰρ οἶεται ὁ Σωκράτης σημεῖον εἶναι
20 τοῦ τὴν πόλιν τελέως εἶναι μίαν. τὸ γὰρ πάντες διττόν. εἰ μὲν οὖν ὡς ἕκαστος, τάχ' ἂν εἴη μᾶλλον ὁ βούλεται ποιεῖν ὁ Σωκράτης, ἕκαστος γὰρ υἱὸν ἑαυτοῦ
φήσει τὸν αὐτὸν καὶ γυναῖκα δὴ τὴν αὐτήν, καὶ περὶ τῆς οὐσίας καὶ περὶ ἐκάστου
δὴ τῶν συμβαινόντων ὡσαύτως · νῦν δ' οὐχ οὕτω φήσουσιν οἱ κοινὰς χρώμενοι
25 ταῖς γυναῖξιν καὶ τοῖς τέκνοις, ἀλλὰ πάντες μὲν, οὐχ ὡς ἕκαστος δ' αὐτῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τὴν οὐσίαν πάντες μὲν, οὐχ ὡς ἕκαστος δ' αὐτῶν. ὅτι μὲν τοίνυν
παραλογισμός τις ἐστὶ τὸ λέγειν πάντας, φανερόν · τὸ γὰρ πάντες καὶ ἀμφοτέρα
καὶ περιττὰ καὶ ἄρτια διὰ τὸ διττόν καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἐριστικούς ποιεῖ συλλο-
30 γισμούς · διὸ ἐστὶ τὸ πάντας τὸ αὐτὸ λέγειν ὠδὶ μὲν καλόν, ἀλλ' οὐ δυνατόν,
ὠδὶ δ' οὐδὲν ὁμονοητικόν · πρὸς δὲ τούτοις ἑτέραν ἔχει βλάβην τὸ λεγόμενον.
ἡκιστα γὰρ ἐπιμελείας τυγχάνει τὸ πλείστων κοινόν · τῶν γὰρ ἰδίων μάλιστα
35 φροντίζουσιν, τῶν δὲ κοινῶν ἥττον ἢ ὅσον ἐκάστῳ ἐπιβάλλει · πρὸς γὰρ τοῖς
ἄλλοις ὡς ἑτέρου φροντίζοντος ὀλιγωροῦσι μᾶλλον, ὥσπερ ἐν ταῖς οἰκετικαῖς
διακονίαις οἱ πολλοὶ θεράποντες ἐνίοτε χεῖρον ὑπηρετοῦσι τῶν ἐλαττόνων.
γίνονται δ' ἐκάστῳ χίλιοι τῶν πολιτῶν υἱοί, καὶ οὗτοι οὐχ ὡς ἐκάστου, ἀλλὰ

¹ "An approximation to this is that equals should in turn retire from office (τὸ ἐν μέρει τοὺς ἴσους εἶκιν) and should, apart from official position, be treated alike" (B. Jowett). — Text of O. Immisch.

τοῦ τυχόντος ὁ τυχὼν ὁμοίως ἐστὶν υἱός · ὥστε πάντες ὁμοίως ὀλιγωρήσουσιν. 1262a
 ἔτι οὕτως ἕκαστος ἐμὸς λέγει τὸν εὖ πράττοντα τῶν πολιτῶν ἢ κακῶς, ὁπόστος
 τυγχάνει τὸν ἀριθμὸν ὧν, οἷον ἐμὸς ἢ τοῦ δεῖνος, τοῦτον τὸν τρόπον λέγων καθ'
 ἕκαστον τῶν χιλίων, ἢ ὅσων ἢ πόλις ἐστί, καὶ τοῦτο διστάζων · ἄδηλον γὰρ 5
 ᾧ συνέβη γενέσθαι τέκνον καὶ σωθῆναι γενόμενον. καίτοι πότερον οὕτω κρεῖττον
 τὸ ἐμὸν λέγειν ἕκαστον τὸ αὐτὸ μὲν προσαγορεύοντας δισχιλίων καὶ μυρίων,
 ἢ μᾶλλον ὥς νῦν ἐν ταῖς πόλεσι τὸ ἐμὸν λέγουσιν; ὁ μὲν γὰρ υἱὸν αὐτοῦ ὁ δ'
 ἀδελφὸν αὐτοῦ προσαγορεύει τὸν αὐτόν, ὁ δ' ἀνεψιόν, ἢ κατ' ἄλλην τινα συγγέ- 10
 νειαν, ἢ πρὸς αἵματος, ἢ κατ' οἰκειότητα καὶ κηδεῖαν αὐτοῦ πρῶτον ἢ τῶν
 αὐτοῦ, πρὸς δὲ τούτοις ἕτερον φράτορα φυλέτην · κρεῖττον γὰρ ἴδιον ἀνεψιὸν
 εἶναι ἢ τὸν τρόπον τοῦτον υἱόν. οὐ μὴν ἀλλ' οὐδὲ διαφυγεῖν δυνατόν τὸ μὴ τινὰς
 ὑπολαμβάνειν ἑαυτῶν ἀδελφούς τε καὶ παῖδας καὶ πατέρας καὶ μητέρας · 15
 κατὰ γὰρ τὰς ὁμοιότητας αἱ γίνονται τοῖς τέκνοις πρὸς τοὺς γεννήσαντας,
 ἀναγκαῖον λαμβάνειν περὶ ἀλλήλων τὰς πίστεις. ὅπερ φασὶ καὶ συμβαίνειν
 τινὲς τῶν τὰς τῆς γῆς περιόδους πραγματευομένων · εἶναι γάρ τισι τῶν ἄνω
 Λιβύων κοινὰς τὰς γυναῖκας, τὰ μέντοι γενόμενα τέκνα διαιρεῖσθαι κατὰ τὰς 20
 ὁμοιότητας. εἰσὶ δὲ τινες καὶ γυναῖκες καὶ τῶν ἄλλων ζώων, οἷον ἵπποι καὶ
 βόες, αἱ σφόδρα πεφύκασιν ὅμοια ἀποδιδόναι τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν, ὥσπερ
 ἢ ἐν Φαρσάλῳ κληθεῖσα Δικαία ἵππος.

b. Ib., 5, 1262 b³⁷-1263 b¹⁴:

2. community
of property

Ἐχόμενον δὲ τούτων ἐστὶν ἐπισκέψασθαι περὶ τῆς κτήσεως, τίνα τρόπον
 δεῖ κατασκευάζεσθαι τοῖς μέλλουσι πολιτεύεσθαι τὴν ἀρίστην πολιτείαν,
 πότερον κοινήν ἢ μὴ κοινήν εἶναι τὴν κτῆσιν. τοῦτο δ' ἂν τις καὶ χωρὶς σκέψαιτο
 ἀπὸ τῶν περὶ τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας νομοθετημένων, λέγω δὲ τὰ περὶ
 τὴν κτῆσιν πότερον ἂν ἢ ἐκεῖνα χωρὶς, καθ' ὃν νῦν τρόπον ἔχει πᾶσι, τὰς τε 1263a
 κτήσεις κοινὰς εἶναι βέλτιον καὶ τὰς χρήσεις, οἷον τὰ μὲν γήπεδα χωρὶς, τοὺς
 δὲ καρπούς εἰς τὸ κοινὸν φέροντας ἀναλίσκειν (ὅπερ ἕνια ποιεῖ τῶν ἐθνῶν),
 ἢ τοῦναντίον τὴν μὲν γῆν κοινήν εἶναι καὶ γεωργεῖν κοινῇ, τοὺς δὲ καρπούς 5
 διαιρεῖσθαι πρὸς τὰς ἰδίας χρήσεις (λέγονται δὲ τινες καὶ τοῦτον τὸν τρόπον
 κοινωνεῖν τῶν βαρβάρων), ἢ καὶ τὰ γήπεδα καὶ τοὺς καρπούς κοινούς · ἐτέρων
 μὲν οὖν ὄντων τῶν γεωργούντων ἄλλος ἂν εἴη τρόπος καὶ ῥάων, αὐτῶν δ' αὐτοῖς 10
 διαπονούντων τὰ περὶ τὰς κτήσεις πλείους ἂν παρέχοι δυσκολίας · καὶ γὰρ ἐν
 ταῖς ἀπολαύσεσι καὶ ἐν τοῖς ἔργοις μὴ γινομένων ἴσων ἀναγκαῖον ἐγκλήματα
 γίνεσθαι πρὸς τοὺς ἀπολαύοντας μὲν ἢ λαμβάνοντας πολλά, ὀλίγα δὲ πονοῦντας,
 τοῖς ἐλάττω μὲν λαμβάνουσι, πλείω δὲ πονοῦσιν. ὅλως δὲ τὸ συζῆν καὶ κοινωνεῖν 15
 τῶν ἀνθρωπικῶν πάντων χαλεπόν, καὶ μάλιστα τῶν τοιούτων. δηλοῦσι δ' αἱ
 τῶν συναποδήμων κοινωναί · σχεδὸν γὰρ οἱ πλεῖστοι διαφερόμενοι ἐκ τῶν ἐν
 ποσὶ καὶ ἐκ μικρῶν προσκρούοντες ἀλλήλοις. ἔτι δὲ τῶν θεραπόντων τούτοις

Ինչը ինչ ամենաօգտակար ժողովրդական խորհուրդների և անհատների համագործակցության օգնությամբ հնարավոր է դառնում և հնարավոր է իրականացնել համապատասխան ծրագրերի մշակման և իրականացման համար:

d. Ib., 5, 1264 b₁₅₋₂₆:

c. Ib., 5, 1263 b₂₉₋₃₂:

• 501A01 00

[illegible]

υπάρχειν, τῶν δὲ μερῶν μηδετέρῳ, τὸ δὲ εὐδαιμονεῖν ἀδύνατον. ἀλλὰ μὴν εἰ οἱ φύλακες μὴ εὐδαίμονες, τίνες ἕτεροι; οὐ γὰρ δὴ οἱ γε τεχνῖται καὶ τὸ πλῆθος τὸ τῶν βαναύσων. ἡ μὲν οὖν πολιτεία περὶ ἧς ὁ Σωκράτης εἵρηκεν, ταύτας τε τὰς ἀπορίας ἔχει καὶ τούτων οὐκ ἐλάττους ἑτέρας.

e. As to the third class, very little is defined about the amount of property. Socr. thought it sufficient for happiness if his traders and handicraftsmen lived temperately. Ar. replies (*Polit.* II 6, 1265a³¹):

happiness
not assured
by
σωφροσύνη

Ἔτι δ' ἔστι σωφρόνως μὲν, ταλαιπώρως δὲ ζῆν.

311—Modern critics most agree with O. Apelt, who in the *Introd.* to his German translation of the *Republic*^a, laid the stress on the moral and spiritual value of Plato's state and denied its practical meaning, with reference to:

Plato's state
a heavenly
example

Pl., *Rep.* IX 592 a-b:

The man of understanding (ὁ νοῦν ἔχων) will only accept such political honours as will not deteriorate his character.

Οὐκ ἄρα, ἔφη, τά γε πολιτικὰ ἐθελήσει πράττειν, ἐάνπερ τούτου κήδηται. Νῆ τὸν κύνα, ἦν δ' ἐγώ, ἔν γε τῇ ἑαυτοῦ πόλει καὶ μάλα, οὐ μέντοι ἴσως ἔν γε τῇ πατρίδι, ἐὰν μὴ θεία τις συμβῇ τύχη.

Μανθάνω, ἔφη· ἐν ᾗ νῦν διήλθομεν οἰκίζοντες πόλει λέγεις, τῇ ἐν λόγοις κειμένῃ, ἐπεὶ γῆς γε οὐδαμοῦ οἶμαι αὐτὴν εἶναι.

Ἄλλ', ἦν δ' ἐγώ, ἐν οὐρανῷ ἴσως παράδειγμα ἀνάκειται τῷ βουλομένῳ ὄρᾱν καὶ ὄρῶντι ἑαυτὸν κατοικίζειν. διαφέρει δὲ οὐδὲν εἴτε που ἔστιν εἴτε ἔσται· τὰ γὰρ ταύτης μόνης ἂν πράξειεν, ἄλλης δὲ οὐδεμιᾶς.

Εἰκός γ', ἔφη.

Cf. our nrs 288, 290 and 305.

312—Among modern critics of Plato K. R. Popper must be mentioned with his work *The open society and its enemies*, London 1942, vol. I.

Whatever the author's merits may be in other subjects—I am inclined to think they are considerable—it must be said that he remained a perfect stranger to the spirit of Plato's philosophy, and hence has come to the strangest misunderstandings. First he makes the enormous mistake of representing Plato as a man striving after power as such, and thus he makes out of the author of the *Republic* essentially a τυραννικὸς ἀνὴρ, such as Plato himself deemed the most miserable of men.

Plato and
the political
problems of
the present
day

^a O. Apelt, *Platon. Der Staat, neu übersetzt und erläutert*, Leipzig⁸ 1923, p. XVII: Der platonische Staat ist nicht gewesen, er ist nicht, und doch: er wird immer sein; nicht als Leitstern für die Politik, wohl aber als ein Antrieb zu sittlicher Erhebung. Und als solchen wollte Platon ihn schliesslich auch nur betrachtet wissen.

Secondly he makes the scarcely smaller mistake of seeing no essential difference between Plato and Aristotle ^a. May the critical notes of Aristotle, given under our nr. 310d and e, speak for themselves: Ar. deemed that Plato made his guardians unhappy, and hence his whole community; nor did he assure the happiness of his labourers and traders by making them live σωφρόνως . . . . .

A good interpretation of the Republic is given by R. L. Nettleship, *Lectures on the Republic of Plato*. London 1898, new edition 1937.

An interesting experiment in confronting Plato with the political problems of the present day has been made by R. H. S. Crossman in *Plato to day*, London 1937.

Cf. J. Moreau, *Platon et la crise de la civilisation contemporaine* (Proceedings of the tenth international Congress of Philosophy, Amsterdam 1949, Fasc. II, pp. 1084-87).

7—THE CRISIS IN PLATO'S PHILOSOPHY: THEAETETUS AND PARMENIDES

affinity of
classical
Platonism
with
Parmenides

313—Plato's theory of Ideas, as we learned to know it till now, showed a deep spiritual affinity with Parmenides' notion of *ὄν*, being eternal and absolute, without change and motion. Socr. in the *Theaet.* expresses his deep respect for Parm., and shrinks from contesting his doctrine.

Pl., *Th.* 183 e-184 a:

Μέλισσον μὲν καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ ἐν ἐστὸς λέγουσι τὸ πᾶν, αἰσχυρόμενος μὴ φορτικῶς σκοπῶμεν, ἤττον αἰσχύνομαι ἢ ἓνα ὄντα Παρμενίδην. Παρμενίδης δέ μοι φαίνεται, τὸ τοῦ Ὁμήρου „αἰδοῖός τέ μοι" εἶναι ἅμα „δαινός τε." συμπροσέμειξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτη, καὶ μοι ἐφάνη βάθος τι ἔχειν παντάπασιν γενναῖον. φοβοῦμαι οὖν μὴ οὔτε τὰ λεγόμενα συνιῶμεν, τί τε διανοούμενος εἶπε πολὺ πλέον λειπώμεθα.

Parm.' doc-
trine refuted
by Plato in
the Parm.
and
Sophistes

314—Yet this doctrine is refuted, first in the *Parm.*, then, more explicitly, in the *Soph.* (a conclusive argument why we cannot accept the dating of the *Parm.* as being earlier than the *Theaet.*, a thesis defended by A. Diès ^b and accepted by F. M. Cornford ^c, recently resumed by D. H. Th. Vollenhoven ^d).

^a In Holland W. J. W. Koster defended Plato against Popper in *De Gids*, CX (1947), p. 100-110. H. Meyer gave a summary of Popper's work in the same number of this review, p. 87-99.

^b In the Introd. to his edition of the *Parm.*, Paris 1923, p. xii ff.

^c *Plato's Theory of knowledge*, London 1935, p. 1.

^d *Mélanges philosophiques* (Philosophical Essays), Amsterdam 1948, pp. 1-16.

a. Pl., *Parm.* 162 a:

"Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικε, τὸ ἐν οὐκ ὄν.

"So it appears that the one, which is not, *is*".

b. Pl., *Soph.* 241 c-242 a:

The Eleatic stranger asks:

"Ἐξεις οὖν συγγνώμην καὶ καθάπερ νῦν εἶπες ἀγαπήσεις ἐάν πῃ καὶ κατὰ βραχὺ παρασπασώμεθα ¹ οὕτως ἰσχυροῦ λόγου;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐχ ἔξω;

ΕΕ. Τόδε τοίνυν ἔτι μᾶλλον παραιτοῦμαι σε.

241d

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΕΕ. Μή με οἷον πατραλοῖαν ὑπολάβῃς γίγνεσθαί τινα.

ΘΕΑΙ. Τί δῆ;

ΕΕ. Τὸν τοῦ πατρὸς Παρμενίδου λόγον ἀναγκαῖον ἡμῖν ἀμυνομένοις ἔσται βασανίζειν, καὶ βιάζεσθαι τό τε μὴ ὄν ὡς ἔστι κατὰ τι καὶ τὸ ὄν αὖ πάλιν ὡς οὐκ ἔστι πῃ.

ΘΕΑΙ. Φαίνεται τὸ τοιοῦτον διαμαχετέον ἐν τοῖς λόγοις.

ΕΕ. Πῶς γὰρ οὐ φαίνεται καὶ τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο τυφλῷ; τούτων γὰρ μήτ' ἐλεγχθέντων μήτε ὁμολογηθέντων σχολῇ ποτέ τις οἶός τε ἔσται περὶ ^e λόγων ψευδῶν λέγων ἢ δόξης, εἴτε εἰδῶλων εἴτε εἰκόνων εἴτε μιμημάτων εἴτε φαντασμάτων αὐτῶν, ἢ καὶ περὶ τεχνῶν τῶν ὅσαι περὶ ταῦτά εἰσι, μὴ καταγέλαστος εἶναι τὰ ἐναντία ἀναγκαζόμενος αὐτῷ λέγειν.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΕΕ. Διὰ ταῦτα μέντοι τολμητέον ἐπιτίθεσθαι τῷ πατρικῷ λόγῳ νῦν, ἢ τὸ παράπαν ἑατέον, εἰ τοῦτό τις εἵργει δρᾶν ὄκνος.

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἡμᾶς τοῦτό γε μὴδὲν μῆδαμῇ εἵρξῃ.

315—a. Pl., *Soph.* 246 b.

the εἰδῶν
φίλοι

The position of the εἰδῶν φίλοι as opposed to the materialists is described as follows:

Τοιγαροῦν οἱ πρὸς αὐτοὺς ἀμφισβητοῦντες μάλα εὐλαβῶς ἄνωθεν ἐξ ἀοράτου ποθὲν ἀμύνονται, νοητὰ ἄττα καὶ ἀσώματα εἶδη βιαζόμενοι τὴν ἀληθινὴν οὐσίαν εἶναι.

b. Ib. 248 a-b:

Πρὸς δὴ τοὺς ἐτέρους ἴωμεν, τοὺς τῶν εἰδῶν φίλους· σὺ δ' ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ τούτων ἀφερμήνευε.

¹ κατὰ βραχὺ παρασπασώμεθα - make a little breach.

ΘΕΑΙ. Ταῦτ' ἔσται.

ΞΕ. Γένεσιν, τὴν δὲ οὐσίαν χωρὶς που διελόμενοι λέγετε; ἢ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ σώματι μὲν ἡμᾶς γενέσει δι' αἰσθήσεως κοινωνεῖν, διὰ λογισμοῦ δὲ ψυχῇ πρὸς τὴν ὄντως οὐσίαν, ἣν αἰεὶ κατὰ ταῦτά ὡσαύτως ἔχειν φατέ, γένεσιν δὲ ἄλλοτε ἄλλως.

ΘΕΑΙ. Φαμέν γὰρ οὖν.

c. These philosophers will not concede that ποιεῖν and πάσχειν belong to being. Thus, as knowing and being known are the one a ποίημα, the other a πάθος, the fatal consequence is that being cannot be known.

Ib. 248 e-249 b:

Τὴν οὐσίαν δὴ κατὰ λόγον τοῦτον γιγνωσκομένην ὑπὸ τῆς γνώσεως, καθ' ὅσον γινώσκεται, κατὰ τοσοῦτον κινεῖσθαι διὰ τὸ πάσχειν, ὃ δὴ φαμεν οὐκ ἂν γενέσθαι περὶ τὸ ἡρεμοῦν.

ΘΕΑΙ. Ὅρθῳς.

ΞΕ. Τί δὲ πρὸς Διός; ὥς ἀληθῶς κίνησιν καὶ ζῶην καὶ ψυχὴν καὶ φρόνησιν ἢ ῥαδίως πεισθησόμεθα τῷ παντελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι, μηδὲ ζῆν αὐτὸ μηδὲ φρονεῖν, ἀλλὰ σεμνὸν καὶ ἅγιον, νοῦν οὐκ ἔχον, ἀκίνητον ἐστὸς εἶναι;

ΘΕΑΙ. Δεινὸν μεντᾶν, ὦ ξέε, λόγον συγχωροῦμεν.

movement
introduced in
the realm of
being

ΞΕ. Ἀλλὰ νοῦν μὲν ἔχειν, ζῶην δὲ μὴ φῶμεν;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀμφοτέρα ἐνόντ' αὐτῷ λέγομεν, οὐ μὴν ἐν ψυχῇ γε φήσομεν αὐτὸ ἔχειν αὐτά;

ΘΕΑΙ. Καὶ τίν' ἂν ἕτερον ἔχοι τρόπον;

ΞΕ. Ἀλλὰ δῆτα νοῦν μὲν καὶ ζῶην καὶ ψυχὴν, ἀκίνητον μέντοι τὸ παράπαν ἔμψυχον ὃν ἐστάναι;

b ΘΕΑΙ. Πάντα ἔμοιγε ἄλογα ταῦτ' εἶναι φαίνεται.

ΞΕ. Καὶ τὸ κινούμενον δὴ καὶ κίνησιν συγχωρητέον ὥς ὄντα.

According to an obsolete hypothesis, first made by Schleiermacher, the friends of the Ideas were the Megarians. As it is highly improbable that the Megarians admitted a plurality of Ideas, this interpretation will not be true (see v. Wilamowitz, *Platon* II, p. 246; De Vogel, *Keerpunt* p. 199 ff.); nor has that of Burnet and Taylor been more fortunate. Stating the parmenidean character of Platonism in the preceding period, we needs must find a piece of earlier Platonism in the doctrine of the εἰδῶν φίλοι. At the same time we acknowledge a remarkable alteration in the theory of Ideas, as soon as the main-thesis of Parm. has been refuted. The views of later Platonism are prepared in the *Theaet.*, by the analysis of perception.

soul as the
cause of
motion

316—Later platonic views are also found in the *Phaedrus*, firstly in the doctrine of the soul, then in that of diaeresis.

a. Pl., *Phaedr.* 245 c-246 a:

Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος. Τὸ γὰρ αὐτοκίνητον ἀθάνατον · τὸ δ' ἄλλο κινουὶν καὶ ὑπ' ἄλλου κινούμενον, παῦλαν ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει ζωῆς. Μόνον δὴ τὸ αὐτὸ κινουὶν, ἅτε οὐκ ἀπολείπον ἐαυτό, οὔποτε λήγει κινούμενον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ὅσα κινεῖται τοῦτο πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως. Ἀρχὴ δὲ ἀγένη- 245d
τον · ἐξ ἀρχῆς γὰρ ἀνάγκη πᾶν τὸ γινόμενον γίνεσθαι, αὐτὴν δὲ μὴδ' ἐξ ἑνός · εἰ γὰρ ἔκ του ἀρχὴ γίγνοιτο, οὐκ ἂν ἐξ ἀρχῆς γίγνοιτο. Ἐπειδὴ δὲ ἀγένητόν ἐστιν, καὶ ἀδιάφθορον αὐτὸ ἀνάγκη εἶναι · ἀρχῆς γὰρ δὴ ἀπολομένης, οὔτε αὐτὴ ποτε ἔκ του, οὔτε ἄλλο ἐξ ἐκείνης γενήσεται, εἴπερ ἐξ ἀρχῆς δεῖ τὰ πάντα γίνεσθαι. Οὕτω δὴ κινήσεως μὲν ἀρχὴ τὸ αὐτὸ αὐτὸ κινουὶν · τοῦτο δὲ οὔτ' ἀπόλλυσθαι οὔτε γίνεσθαι δυνατόν, ἢ πάντα τε οὐρανὸν πᾶσάν τε γένεσιν συμ- e
πεσοῦσαν στήναι, καὶ μήποτε αὖθις ἔχειν ὅθεν κινήθέντα γενήσεται. Ἀθανάτου δὲ πεφασμένου τοῦ ὑφ' ἑαυτοῦ κινουμένου, ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον τοῦτον αὐτόν τις λέγων οὐκ αἰσχυνεῖται. Πᾶν γὰρ σῶμα, ᾧ μὲν ἔξωθεν τὸ κινεῖσθαι, ἄψυχον · ᾧ δὲ ἐνδοθεν αὐτῷ ἐξ αὐτοῦ, ἔμψυχον, ὡς ταύτης οὔσης φύσεως ψυχῆς. Εἰ δ' ἐστὶ τοῦτο οὕτως ἔχον, μὴ ἄλλο τι εἶναι τὸ αὐτὸ ἑαυτὸ κινουὶν ἢ ψυχὴν, ἐξ ἀνάγκης ἀγένητόν τε καὶ ἀθάνατον ψυχὴ ἂν εἴη. 246a

Robin rightly remarks that Plato in his *Phaedr.* is seeking the intermediate stages between the ideal World and that of sensible objects. "Platon est en quête d'un équivalent *philosophique* de ce qu'est *mythiquement* le démonisme; d'où l'importance que prend à ses yeux le problème de l'amour" (*Platon*, p. 127. Cf. p. 117: the visible heaven is such an intermediate stage).

b. Ib. 265 d, e.

the method of
diaeresis,
first spoken
of in the
Phaedr.

Socr. is speaking here about two methods, the "synoptic" method, uniting the many scattered objects under one Idea, and that of diaeresis, dividing the Idea so that it becomes a specified "form". In the words of Plato:

Εἰς μίαν τε ἰδέαν συνορῶντα ἄγειν τὰ πολλαχῇ διεσπαρμένα, ἵνα ἕκαστον ὀριζόμενος δῆλον ποιῇ περὶ οὗ ἂν αἰεὶ διδάσκειν ἐθέλῃ. —

Τὸ πάλιν κατ' εἶδη δύνασθαι διατέμνειν κατ' ἄρθρα ἣ πέφυκεν, καὶ μὴ ἐπιχειρεῖν καταγνῶναι μέρος μηδέν, κακοῦ μαγείρου τρόπῳ χρώμενον.

Robin (o.c. p. 95) rightly qualified the last as a method of ontological synthesis.

317—Theaetetus has defined knowledge as αἴσθησις. Socr. first points out the essential identity of this thesis with that of Protagoras, that man is the measure of all things (See our nr. 171b), then with that of Heraclitus that nothing is and that, out of a process of moving and mixture, all things are always becoming (our nr. 171c). the Theaet. First part

a. Pl., *Theaet.* 157 a⁷-b⁸:

nothing is,
all things are
becoming

"Ὡστε ἐξ ἀπάντων τούτων, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, οὐδὲν εἶναι ἐν αὐτῷ

157b καθ' αὐτό, ἀλλά τινι ¹ αἰεὶ γίγνεσθαι, τὸ δ' εἶναι πανταχόθεν ἐξαιρετέον, οὐχ ὅτι ἡμεῖς πολλὰ καὶ ἄρτι ἠναγκάσμεθα ὑπὸ συνηθείας καὶ ἀνεπιστημοσύνης χρῆσθαι αὐτῷ. Τὸ δ' οὐ δεῖ, ὥς ὁ τῶν σοφῶν λόγος, οὔτε τι συγχωρεῖν οὔτε του οὔτ' ἐμοῦ οὔτε τόδε οὔτ' ἐκεῖνο οὔτε ἄλλο οὐδὲν ὄνομα ὅτι ἂν ἴσῃ, ἀλλὰ κατὰ φύσιν φθέγγεσθαι γιγνόμενα καὶ ποιούμενα καὶ ἀπολλύμενα καὶ ἀλλοιούμενα ὥς ἐάν τί τις στήσῃ τῷ λόγῳ, εὐέλεγκτος ὁ τοῦτο ποιῶν.

"Do these things please you, Theaetetus?" Socr. asks. Th. hesitates. Then Socr. asks again:

b. Ib. 157 d⁷⁻¹¹:

Λέγε τοίνυν πάλιν εἴ σοι ἀρέσκει τὸ μή τι εἶναι, ἀλλὰ γίγνεσθαι αἰεὶ ἀγαθὸν καὶ καλὸν καὶ πάντα ἃ ἄρτι διῆμεν.

ΘΕΑΙ. Ἄλλ' ἐμοίγε, ἐπειδὴ σοῦ ἀκούω οὕτω διεξιόντος, θαυμασίως φαίνεται ὥς ἔχειν λόγον καὶ ὑποληπτέον ἥπερ διελήλυθας.

difficulties

c. Socr. replies, 157 e-158 a:

Μὴ τοίνυν ἀπολίπωμεν ὅσον ἐλλεῖπον αὐτοῦ. λείπεται δὲ ἐνυπνίων τε πέρι καὶ νόσων τῶν τε ἄλλων καὶ μανίας, ὅσα τε παρακούειν ἢ παρορᾶν ἢ τι ἄλλο παραισθάνεσθαι λέγεται. οἶσθα γάρ που ὅτι ἐν πᾶσι τούτοις ὁμολογουμένως ἐλέγχεσθαι δοκεῖ ὃν ἄρτι διῆμεν λόγον, ὥς παντὸς μᾶλλον ἡμῖν ψευδεῖς αἰσθήσεις ἐν αὐτοῖς γιγνόμενας, καὶ πολλοῦ δεῖ τὰ φαινόμενα ἐκάστω ταῦτα καὶ εἶναι, ἀλλὰ πᾶν τούναντίον οὐδὲν ὧν φαίνεται εἶναι.

What then is the criterium of true perception? And why one man is deemed more clever than another? (our nr. 171d).—We saw the answer of Prot. (nr. 171e): all perception is true, but not all perceiving subjects are of the same value. Evidently the superiority of those who are wiser does not lie in mere perception.

Prot.' thesis
refuted

d. Ib. 171 bc:

Ὅταν τῷ τάναντία λέγοντι συγχωρῇ ἀληθῇ αὐτὸν δοξάζειν, τότε καὶ ὁ Πρωταγόρας αὐτὸς συγχωρήσεται μήτε κύνα μήτε τὸν ἐπιτυχόντα ἄνθρωπον μέτρον εἶναι μηδὲ περὶ ἐνὸς οὗ ἂν μὴ μάθῃ. Οὐχ οὕτως;

ΘΕΟ. Οὕτως.

the inter-
mezzo

318—In the intermezzo (173c-177c) Plato draws the portrait of the philosopher who does not know the way to the market-place, nor whether any of his fellow-citizens are of high or low birth, or have inherited some blame from their ancestors; who falls in pits, looking to the stars, like Thales, and is laughed at by Thracian servant-girls. But as soon as more important subjects are spoken of—the nature of man in general and justice or injustice itself—then the tables are turned.

¹ τινι - with relation to a (knowing) subject.

Pl., *Theaet.* 175 d⁷-176 b³:

Οὗτος δὴ ἑκατέρου τρόπος, ὃ Θεόδωρε, ὁ μὲν τῷ ὄντι ἐν ἐλευθερίᾳ τε καὶ σχολῇ τεθραμμένον, ὃν δὴ φιλόσοφον καλεῖς, ὃ ἀνεμέσσητον εὐήθει δοκεῖν 175e
καὶ οὐδενὶ εἶναι ὅταν εἰς δουλικά ἐμπέσῃ διακονήματα, οἷον στρωματόδεσμον
μὴ ἐπισταμένου συσκευάσασθαι ¹ μὴδὲ ὄψον ἡδῦναι ἢ θῶπας λόγους· ὁ δ'
αὖ τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα δυναμένου τορῶς τε καὶ ὀξέως διακονεῖν, ἀναβάλλεσθαι
δὲ οὐκ ἐπισταμένου ἐπιδέξια ἐλευθερίως ² οὐδέ γ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντος
ὀρθῶς ὑμνῆσαι θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον ἀληθῆ. 176a

ΘΕΟ. Εἰ πάντας, ὃ Σώκρατες, πείθοις ἃ λέγεις ὥσπερ ἐμέ, πλείων ἂν εἰρήνη καὶ κακὰ ἐλάττω κατ' ἀνθρώπους εἴη.

ΣΩ. 'Αλλ' οὐτ' ἀπολέσθαι τὰ κακὰ δυνατόν, ὃ Θεόδωρε — ὑπεναντίον γάρ τι τῷ ἀγαθῷ ἀεὶ εἶναι ἀνάγκη — οὐτ' ἐν θεοῖς αὐτὰ ἰδρῦσθαι, τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε τὸν τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης. Διὸ καὶ πειρᾶσθαι χρὴ ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν ὅτι τάχιστα. Φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῶ κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις b
δὲ δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονήσεως γενέσθαι.

319—a. Pl., *Theaet.* 184 b⁸⁻¹¹, 184 c⁵-185 e²:

Εἰ οὖν τίς σε ὧδ' ἐρωτῶ· „Τῷ τὰ λευκὰ καὶ μέλανα ὁρᾷ ἄνθρωπος καὶ 184c
τῷ τὰ ὀξέα καὶ βαρέα ἀκούει;” εἴποις ἂν, οἶμαι, „Ὅμμασί τε καὶ ὠσίν.”
ΘΕΑΙ. Ἔγωγε. —
Socr. asks again: 'Απόκρισις ποτέρα ὀρθοτέρα; ὃ ὁρῶμεν τοῦτο εἶναι
ὀφθαλμούς, ἢ δι' οὗ ὁρῶμεν, καὶ ὃ ἀκούομεν ὦτα, ἢ δι' οὗ ἀκούομεν;

ΘΕΑΙ. Δι' ὧν ἕκαστα αἰσθανόμεθα, ἔμοιγε δοκεῖ, ὃ Σώκρατες, μᾶλλον ἢ οἷς. 184c

ΣΩ. Δεινὸν γάρ που, ὃ παῖ, εἰ πολλοὶ τινες ἐν ἡμῖν ὥσπερ ἐν δουρείοις d
ἵπποις αἰσθήσεις ἐγκάθηνται, ἀλλὰ μὴ εἰς μίαν τινα ἰδέαν, εἴτε ψυχὴν εἴτε
ὅτι δεῖ καλεῖν, πάντα ταῦτα συντείνει, ἢ διὰ τούτων οἷον ὁργάνων αἰσθανόμεθα
ὅσα αἰσθητά. the soul per-
ceives by
means of the
senses

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μοι δοκεῖ οὕτω μᾶλλον ἢ ἐκείνως.

ΣΩ. Τοῦδέ τοι ἕνεκα αὐτά σοι διακριβοῦμαι, εἴ τιτι ἡμῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ
διὰ μὲν ὀφθαλμῶν ἐφικνούμεθα λευκῶν τε καὶ μελάνων ³, διὰ δὲ τῶν ἄλλων
ἐτέρων αὖ τινῶν, καὶ ἕξεις ἐρωτώμενος πάντα τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ σῶμα ἀνα- e

¹ στρωματόδεσμον—συσκευάσασθαι - “if he cannot tie up bedclothes into a neat bundle” (Cornford).

² ἀναβάλλεσθαι—ἐλευθερίως - “has not learnt to wear his cloak like a gentleman” (Cornford).

³ τοῦδέ τοι ἕνεκα—λευκῶν τε καὶ μελάνων - “My object in being so precise is to know whether there is some part of ourselves, the same in all cases, with which we apprehend black or white through the eyes”. (Cornford).

φέρειν; ἴσως δὲ βέλτιον σὲ λέγειν αὐτὰ ἀποκρινόμενον μᾶλλον ἢ ἐμὲ ὑπὲρ σοῦ πολυπραγμονεῖν. Καί μοι λέγε· θερμὰ καὶ σκληρὰ καὶ κοῦφα καὶ γλυκεὰ δι' ὧν αἰσθάνη, ἄρα οὐ τοῦ σώματος ἕκαστα τίθης; ἢ ἄλλου τινός;

ΘΕΑΙ. Οὐδενὸς ἄλλου.

185a ΣΩ. Ἡ καὶ ἐθελήσεις ὁμολογεῖν ἃ δι' ἑτέρας δυνάμεως αἰσθάνη, ἀδύνατον εἶναι δι' ἄλλης ταῦτ' αἰσθῆσθαι, οἷον ἃ δι' ἀκοῆς, δι' ὕψεως, ἢ ἃ δι' ὕψεως, δι' ἀκοῆς;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐθελήσω;

ΣΩ. Εἴ τι ἄρα περὶ ἀμφοτέρων διανοῇ, οὐκ ἂν διὰ γε τοῦ ἑτέρου ὀργάνου, οὐδ' αὖ διὰ τοῦ ἑτέρου περὶ ἀμφοτέρων αἰσθάνοι' ἂν.

ΘΕΑΙ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Περὶ δὴ φωνῆς καὶ περὶ χροᾶς πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο περὶ ἀμφοτέρων ἢ διανοῇ, ὅτι ἀμφοτέρω ἐστόν;

ΘΕΑΙ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι ἐκάτερον ἐκατέρου μὲν ἕτερον, ἑαυτῷ δὲ ταῦτόν;

b ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΣΩ. Καὶ ὅτι ἀμφοτέρω δύο, ἐκάτερον δὲ ἓν;

ΘΕΑΙ. Καὶ τοῦτο.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ εἴτε ἀνομοίω εἴτε ὁμοίω ἀλλήλοιν, δυνατός εἰ ἐπισκέψασθαι;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΣΩ. Ταῦτα δὴ πάντα διὰ τίνος περὶ αὐτοῖν διανοῇ; οὔτε γὰρ δι' ἀκοῆς οὔτε δι' ὕψεως οἷόν τε τὸ κοινὸν λαμβάνειν περὶ αὐτῶν. Ἐτι δὲ καὶ τόδε τεκμήριον περὶ οὗ λέγομεν· εἰ γὰρ δυνατόν εἴη ἀμφοτέρω σκέψασθαι ἄρ' ἐστὸν ἀλμυρῷ ἢ οὐ, οἷσθ' ὅτι ἕξεις εἰπεῖν ὃ ἐπισκέψη, καὶ τοῦτο οὔτε ὅψις οὔτε ἀκοή φαίνεται,

c ἀλλὰ τι ἄλλο.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ μέλλει, ἢ γε διὰ τῆς γλώττης δύναμις;

"being" not
perceived
through the
senses ΣΩ. Καλῶς λέγεις. Ἡ δὲ δὴ διὰ τίνος δύναμις τό τ' ἐπὶ πᾶσι κοινὸν καὶ τὸ ἐπὶ τούτοις δηλοῖ σοι, ὃ τὸ „ἔστιν” ἐπονομάζεις καὶ τὸ „οὐκ ἔστι” καὶ ἃ νυνδὴ ἠρωτῶμεν περὶ αὐτῶν; τούτοις πᾶσι ποῖα ἀποδώσεις ὄργανα δι' ὧν αἰσθάνεται ἡμῶν τὸ αἰσθανόμενον ἕκαστα;

nor many
other
general
notions ΘΕΑΙ. Οὐσίαν λέγεις καὶ τὸ μὴ εἶναι, καὶ ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα, καὶ τὸ ταῦτόν τε καὶ τὸ ἕτερον, ἔτι δὲ ἓν τε καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν περὶ αὐτῶν. Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἄρτιόν τε καὶ περιττὸν ἐρωτᾷς, καὶ τᾶλλα ὅσα τούτοις ἔπεται,
d διὰ τίνος ποτὲ τῶν τοῦ σώματος τῇ ψυχῇ αἰσθανόμεθα.

ΣΩ. Ὑπέρευ, ὦ Θεαίτητε, ἀκολουθεῖς, καὶ ἔστιν ἃ ἐρωτῶ αὐτὰ ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, ἔγωγε οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν, πλὴν γ' ὅτι μοι δοκεῖ τὴν ἀρχὴν οὐδ' εἶναι τοιοῦτον οὐδὲν τούτοις ὄργανον ἴδιον ὥσπερ ἐκείνοις, ἀλλ' αὐτὴ δι' αὐτῆς ἡ ψυχὴ τὰ κοινὰ μοι φαίνεται περὶ πάντων ἐπι-
σκοπεῖν.

b. Ib. 186 c⁷-d⁵:

ΣΩ. Οἶόν τε οὖν ἀληθείας τυχεῖν, ᾧ μὴδὲ οὐσίας;

ΘΕΑΙ. Ἀδύνατον.

ΣΩ. Οὐ δὲ ἀληθείας τις ἀτυχήσει, ποτὲ τούτου ἐπιστήμων ἔσται;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἂν, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ἐν μὲν ἄρα τοῖς παθήμασιν οὐκ ἐνὶ ἐπιστήμῃ, ἐν δὲ τῷ περὶ ἐκείνων συλλογισμῷ ὁ οὐσίας γὰρ καὶ ἀληθείας ἐνταῦθα μὲν, ὡς ἔοικε, δυνατόν ἄψασθαι, ἐκεῖ δὲ ἀδύνατον.

knowledge
not in the
impressions,
but in re-
flexion upon
them

320—a. Ib. 186 e¹¹-187 a⁸:

Καὶ μάλιστα γὰρ νῦν καταφανέστατον γέγονεν ἄλλο ὃν αἰσθήσεως ἐπιστήμη.

ΣΩ. Ἄλλ' οὐ τι μὲν δὴ τούτου γὰρ ἔνεκα ἡρχόμεθα διαλεγόμενοι, ἵνα εὕρωμεν τί ποτ' οὐκ ἔστ' ἐπιστήμη, ἀλλὰ τί ἔστιν. Ὅμως δὲ τοσοῦτόν γε προβέβηκαμεν, ὥστε μὴ ζητεῖν αὐτὴν ἐν αἰσθήσει τὸ παράπαν ἄλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀνόματι, ὅτι ποτ' ἔχει ἡ ψυχὴ, ὅταν αὐτὴ καθ' αὐτὴν πραγματεύηται περὶ τὰ ὄντα.

in search of
a
positive
definition

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε καλεῖται, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγῶμαι, δοξάζειν.

b. Ib. 187 b²⁻⁶:

ΣΩ. ἀσκέει: Καὶ λέγει γὰρ αὐθις τί ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη.

ΘΕΑΙ. Δόξαν μὲν πᾶσαν εἶπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἀδύνατον, ἐπεὶ καὶ ψευδὴς ἐστὶ δόξα· κινδυνεύει δὲ ἡ ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη εἶναι, καὶ μοι τοῦτο ἀποκεκρίσθω.

knowledge
is ἀληθὴς
δόξα

321—a. Ib. 187 d:

ΣΩ. Θράττει μὲ πῶς νῦν τε καὶ ἄλλοτε δὴ πολλάκις, ὥστ' ἐν ἀπορίᾳ πολλῇ πρὸς ἑμαυτὸν καὶ πρὸς ἄλλον γεγονέναι, οὐκ ἔχοντα εἶπεῖν τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ πάθος παρ' ἡμῖν καὶ τίνα τρόπον ἐγγιγνόμενον.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον δὴ;

ΣΩ. Τὸ δοξάζειν τινὰ ψευδῆ. σκοπῶ δὲ καὶ νῦν ἔτι διστάζων, πότερον ἐάσωμεν αὐτὸ ἢ ἐπισκεψώμεθα ἄλλον τρόπον ἢ ὀλίγον πρότερον.

how to ex-
plain the
possibility
of ψευδὴς
δόξα

b. Ib. 188 a-e:

ΣΩ. Οὐκοῦν τόδε γ' ἔσθ' ἡμῖν περὶ πάντα καὶ καθ' ἕκαστον, ἥτοι εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι; μανθάνειν γὰρ καὶ ἐπιμανθάνεσθαι μετὰ τούτων ὡς ὄντα χαίρειν λέγω ἐν τῷ παρόντι· νῦν γὰρ ἡμῖν πρὸς λόγον ἐστὶν οὐδέν.

ΘΕΑΙ. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Σώκρατες, ἄλλο γ' οὐδὲν λείπεται περὶ ἕκαστον πλὴν εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἤδη ἀνάγκη τὸν δοξάζοντα δοξάζειν ἢ ὧν τι οἶδεν ἢ μὴ οἶδεν;
ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

188b ΣΩ. Καὶ μὴν εἰδότα γε μὴ εἰδέναι τὸ αὐτὸ ἢ μὴ εἰδότα εἰδέναι ἀδύνατον.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ψ. δ.
as thinking
that one
thing is an-
other thing

ΣΩ. Ἄρ' οὖν ὁ τὰ ψευδῇ δοξάζων, ὃ οἶδε, ταῦτα οἴεται οὐ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ ἕτερα ἄττα ὧν οἶδε, καὶ ἀμφοτέρω ἀγνοεῖ αὐτὸ ἀμφοτέρω;

ΘΕΑΙ. Ἀλλ' ἀδύνατον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἄρα, ὃ μὴ οἶδεν, ἡγεῖται αὐτὰ εἶναι ἕτερα ἄττα ὧν μὴ οἶδε, καὶ τοῦτ' ἐστι τῷ μήτε Θεαίτητον μήτε Σωκράτη εἰδῶτι εἰς τὴν διάνοιαν λαβεῖν ὥς ὁ Σωκράτης Θεαίτητος ἢ ὁ Θεαίτητος Σωκράτης;

c ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς ἄν;

ΣΩ. Ἀλλ' οὐ μὴν, ἃ γέ τις οἶδεν, οἴεται πού ὃ μὴ οἶδεν αὐτὰ εἶναι, οὐδ' αὖ ὃ μὴ οἶδεν ὃ οἶδεν.

ΘΕΑΙ. Τέρας γὰρ ἐσται.

ΣΩ. Πῶς οὖν ἂν τις ἔτι ψευδῇ δοξάσειεν; ἐκτὸς γὰρ τούτων ἀδύνατόν πού δοξάζειν, ἐπεὶ περ πάντ' ἢ ἴσμεν ἢ οὐκ ἴσμεν, ἐν δὲ τούτοις οὐδαμοῦ φαίνεται δυνατόν ψευδῇ δοξάσαι.

ΘΕΑΙ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ ταύτη σκεπτέον ὃ ζητοῦμεν, κατὰ τὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι
d ἰόντας, ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶναι καὶ μὴ;

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

ψ. δ.
as thinking
what is not

ΣΩ. Μὴ ἀπλοῦν ἢ ὅτι ὁ τὰ μὴ ὄντα περὶ ὅτου οὖν δοξάζων οὐκ ἔσθ' ὥς οὐ ψευδῇ δοξάσει, καὶ ὅπως οὖν ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχῃ.

ΘΕΑΙ. Εἰκός γ' αὖ, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Πῶς οὖν; τί ἐροῦμεν, ὦ Θεαίτητε, ἐάν τις ἡμᾶς ἀνακρίνη. „Δυνατὸν δὲ ὅτ' οὖν ὃ λέγεται, καὶ τις ἀνθρώπων τὸ μὴ ὄν δοξάσει, εἴτε περὶ τῶν ὄντων του εἴτε αὐτὸ καθ' αὐτό”; καὶ ἡμεῖς δὴ, ὥς ἔοικεν, πρὸς ταῦτα φήσομεν.

e „Ὅταν γε μὴ ἀληθῇ οἴηται οἰόμενος” ἢ πῶς ἐροῦμεν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

But this way also turns out to be impossible. For thinking is always thinking ἐν τι, that is an ὄν.

ψ. δ.
as mistaking
one thing for
another

c. A third way is tried by Socrates. Ib. 189 b¹²-c⁵; d⁷⁻⁹:

ΣΩ. Ἀλλοδοξίαν τινὰ οὖσαν ψευδῇ φαμεν εἶναι δόξαν, ὅταν τις <τι> τῶν ὄντων ἄλλο αὖ τῶν ὄντων ἀνταλλαζάμενος τῇ διανοίᾳ φῇ εἶναι. Οὕτω γὰρ ὄν μὲν ἀεὶ δοξάζει, ἕτερον δὲ ἀνθ' ἑτέρου, καὶ ἀμαρτάνων οὐ ἐσχόπει δικαίως ἂν καλοῖτο ψευδῇ δοξάζων.

ΘΕΑΙ. Ὁρθότατά μοι νῦν δοκεῖς εἰρηκέναι. —

ΣΩ. "Εστιν ἄρα κατὰ τὴν σὴν δόξαν ἔτερον τι ὡς ἔτερον καὶ μὴ ὡς

ἔκεινο τῇ διανοίᾳ τίθεσθαι.

ΘΕΑΙ. "Εστι μέντοι. —

d. But Socr. is not content with this answer. He defines thinking

in the following way; *Theæt.* 189 e-190 a:

Λόγον δὲ αὐτῇ πρὸς αὐτὴν ἢ ψυχῇ διεξέρχεται περὶ ὧν ἂν σκοπῇ. "Ὅς γε τὴν εἰδὼς σοὶ ἀποφαίνομαι. Τοῦτο γὰρ μοι ἰνδιδάσκειται διανοοῦντιν οὐκ ἄλλο τι ἢ διαλέγεσθαι, αὐτῇ ἑαυτῇ ἐρωτῶσα καὶ ἀποκρίνομένη, καὶ φάσκουσα καὶ οὐ φάσκουσα. "Ὅταν δὲ ὁρίσασα, εἴτε βραδύτερον εἴτε καὶ ὀξύτερον ἐπαγγασα, τὸ αὐτὸ ἦδη φῶ καὶ μὴ δισάξῃ, δόξαν ταύτην τίθειεν αὐτῆς. "Ὅστ' ἔγωγε τὸ δόξάξιν λέγειν καλῶ καὶ τὴν δόξαν λόγον εἰρημένον, οὐ μέντοι πρὸς ἄλλον οὐδὲ φωνῇ, ἀλλὰ αἰγιῇ πρὸς αὐτὸν . οὐ δὲ τί;

ΘΕΑΙ. Καλῶ.

e. Now the third way turns out to be impossible. 190 b-d:

ΣΩ. Ἀναμνησκου δὴ εἰ πῶποτε εἴπες πρὸς σεαυτὸν ὅτι πατρὸς μᾶλλον τὸι καλὸν αἰσχροὺν ἔστιν ἢ τὸ δίκαιον δίκαιον. "Ἡ καί, τὸ πᾶντων κερδάλαιον, σκοπεῖ εἰ ποτ' ἐπὶ ἐπὶ ἐπὶ σεαυτὸν πεθεῖν ὡς πατρὸς μᾶλλον τὸ ἔτερον ἔτερον ἔστιν, ἢ πᾶν τούναντιον οὐδ' ἐν ὕπνῳ πῶποτε ἐτὼλμησης εἴπειν πρὸς σεαυτὸν ὡς παντάρτων ἄρα τὰ περὶ τὰ ἄρτια ἔστιν ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον.

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἄλλων δὲ τινα οἷε ὑγιαίνοντα ἢ κακούμενον τοιῆσται σπουδῇ πρὸς

ἑαυτὸν εἴπειν ἀναπαύεσθαι αὐτὸν ὡς ἀνάγκη τὸν βούν ἵππον εἶναι ἢ τὰ δὴ οὐ ἐν;

ΘΕΑΙ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν εἰ τὸ λέγειν πρὸς ἑαυτὸν δόξάξιν ἔστιν, οὐδέ τις ἀμφοτέρῳ γε λέγων καὶ δόξάξιν καὶ ἐφαπτόμενος ἀμφοῖν τῇ ψυχῇ εἴποι ἂν καὶ δόξάσεις

ὡς τὸ ἔτερον ἔτερον ἔστιν. "Ἐπεὶ οὐ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα [περὶ τοῦ ἔτερον] . λέγω γὰρ αὐτὸ τῇδε, μὴδὲνα δόξάξιν ὡς τὸ αἰσχροὺν καλὸν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιοῦτων.

322—1b. 191 a-b:

the mistake
that has been
made

ΣΩ. Οὐ φήσω ἡμᾶς ὁρθῶς ὑπολογίσαι, ἡνίκα ὑπολογίσαιεν ἄ τις οἷδεν, ἀδύνατον δόξάσαι ἄ μὴ οἷδεν εἶναι αὐτὰ καὶ ψευδοθῆναι . ἄλλὰ πῇ δύνατον.

191b

ΘΕΑΙ. Ἄρα λέγεις ὁ καὶ ἔγω τότε ὑπώπτευσσα, ἡνίκ' αὐτὸ ἐφαιμεν τοιοῦτον εἶναι, ὅτι ἐνιοί' ἔγω ὑπώπτευσσα, πόρρωθεν δὲ ὁρῶν ἄλλων δὲ οὐ ὑπώπτευσσα, ὥσθην εἶναι. Σωκράτης δὲ οἷδα; ἤνυσται γὰρ δὴ ἐν τῷ τοιοῦτῳ ὅλον λέγεις.

the block of wax in the mind 323—Socr. now tries to explain the possibility of ψ . δ . by the image of a block of wax, representing the memory.

a. Ib. 191 c-e:

ΣΩ. Θές δή μοι λόγου ἕνεκα ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κήρινον ἐκμαγεῖον, τῷ μὲν μεῖζον, τῷ δ' ἔλαττον, καὶ τῷ μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῷ δὲ κοπρωδεστέρου, καὶ σκληροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου, ἔστι δ' οἷς μετρίως ἔχοντος.

ΘΕΑΙ. Τίθῃμι.

ΣΩ. Δῶρον τοίνυν αὐτὸ φῶμεν εἶναι τῆς τῶν Μουσῶν μητρὸς Μνημοσύνης, καὶ εἰς τοῦτο ὅτι ἂν βουλευθῶμεν μνημονεύσαι ὧν ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοὶ ἐννοήσωμεν, ὑπέχοντας αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις, ἀποτυποῦσθαι, ὥσπερ δακτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένους¹ · καὶ ὁ μὲν ἂν ἐκμαγῇ, μνημονεύειν τε καὶ ἐπίστασθαι ἕως ἂν ἐνῇ τὸ εἶδωλον αὐτοῦ · ὁ δ' ἂν ἐξαλειφθῇ ἢ μὴ οἶόν τε γένηται ἐκμαγῆναι, ἐπιλελῆσθαι τε καὶ μὴ ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Ἔστω οὕτως.

Now in three cases error will be possible, always with objects both known and perceived, never with objects that are neither known nor perceived.

1—You see two persons known to you approaching at a distance and confound the image of the one with that of the other.

2—You know two persons and see one of them approaching at a distance; you mistake the other for him.

3—You see a person approaching unknown to you, and mistake for him another known to you.

Thus ψ . δ . is the wrong connection of a remembrance and a perception.

b. This might seem to others a good solution of the problem, but Socrates is not satisfied. Ib. 195 c-d:

Οὐ δυσχεραίνω μόνον, ἀλλὰ καὶ δέδοικα ὅτι ἀποκρινοῦμαι ἂν τις ἔρηται με · ὦ Σώκρατες, ἡύρηκας δὴ ψευδῇ δόξαν, ὅτι οὔτε ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἔστι πρὸς ἀλλήλας οὗτ' ἐν ταῖς διανοαῖς, ἀλλ' ἐν τῇ συνάψει αἰσθήσεως πρὸς διάνοιαν; φήσω δὲ ἐγὼ οἶμαι καλλωπιζόμενος ὥς τι ἡύρηκότων ἡμῶν καλόν.

this explanation appears insufficient 324—Yet this definition of ψ . δ . appears to be insufficient, as there are many cases of error about things that cannot be perceived, such as arithmetical mistakes. Now Socr. by means of another image tries to explain the phenomenon that a person may know and not know at the same time.

difference between "having" and "possessing"

a. Ib. 197 b-d:

ΣΩ. Οὐ τοίνυν μοι ταῦτόν φαίνεται τὸ κεκτῆσθαι τῷ ἔχειν. Οἶον <εἰ> ἰμάτιον

¹ ὥσπερ — ἐνσημαινομένους - "as we might stamp the impression of a seal-ring" (Cornford).

πριάμενός τις καὶ ἐγκρατὴς ὢν μὴ φοροῖ, ἔχειν μὲν οὐκ ἂν αὐτὸν αὐτό, κεκτῆσθαι γε μὴν φαῖμεν.

ΘΕΑΙ. Ὁρθῶς γε.

ΣΩ. Ὅρα δὴ καὶ ἐπιστήμην εἰ δυνατὸν οὕτω κεκτημένον μὴ ἔχειν, ἀλλ' 197c
ὥσπερ εἰ τις ὄρνιθας ἀγρίας, περιστερὰς ἢ τι ἄλλο, θηρεύσας οἴκοι κατασκευα-
σάμενος περιστερεῶνα τρέφοι, τρόπον μὲν γὰρ ἂν πού τινα φαῖμεν αὐτὸν αὐτάς
ἀεὶ ἔχειν, ὅτι δὴ κέκτηται. Ἡ γάρ;

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΣΩ. Τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδεμίαν ἔχειν, ἀλλὰ δύναιμι μὲν αὐτῷ περὶ αὐτάς
παραγεγονέναι, ἐπειδὴ ἐν οἰκίῳ περιβόλῳ ὑποχειρίους ἐποίησατο, λαβεῖν καὶ
σχεῖν ἐπειδὴ βούληται, θηρευσαμένῳ ἦν ἂν ἀεὶ ἐθέλῃ, καὶ πάλιν ἀφιέναι, καὶ d
τοῦτο ἐξεῖναι ποιεῖν ὁποσάκις ἂν δοκῇ αὐτῷ. —

b. Ib. 197 d-e:

the aviary

ΣΩ. Πάλιν δὴ, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν κήρινόν τι ἐν ταῖς ψυχαῖς κατεσκευά-
ζομεν οὐκ οἶδ' ὅτι πλάσμα, νῦν αὖ ἐν ἐκάστη ψυχῇ ποιήσωμεν περιστερεῶνά
τινα παντοδαπῶν ὀρνίθων, τὰς μὲν κατ' ἀγέλας οὐσας χωρὶς τῶν ἄλλων, τὰς
δὲ κατ' ὀλίγας, ἐνίας δὲ μόνας διὰ πασῶν ὅπῃ ἂν τύχῃσι πετομένας.

ΘΕΑΙ. Πέποιήσθω δὴ. Ἀλλὰ τί τούντεῦθεν;

197e

ΣΩ. Παιδίῳ μὲν ὄντων φάναι χρὴ εἶναι τοῦτο τὸ ἀγγεῖον κενόν, ἀντὶ δὲ
τῶν ὀρνίθων ἐπιστήμας νοῆσαι· ἦν δ' ἂν ἐπιστήμην κτησάμενος καθείρξῃ
εἰς τὸν περίβολον, φάναι αὐτὸν μεμαθηκέναι ἢ ἡυρηκέναι τὸ πρᾶγμα οὗ ἦν
αὕτη ἢ ἐπιστήμη, καὶ τὸ ἐπίστασθαι τοῦτ' εἶναι.

c. Ib. 198 d; 199 a-b:

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡμεῖς ἀπεικάζοντες τῇ τῶν περιστερῶν κτήσει τε καὶ θήρᾳ
ἐροῦμεν ὅτι διττὴ ἦν ἡ θήρα, ἡ μὲν πρὶν ἐκτῆσθαι τοῦ κεκτῆσθαι ἔνεκα, ἡ δὲ
κεκτημένῳ τοῦ λαβεῖν καὶ ἔχειν ἐν ταῖς χερσὶν ἃ πάλαι ἐκέκτητο. Οὕτως δὲ
καὶ ὢν πάλαι ἐπιστῆμαι ἦσαν αὐτῷ μαθόντι καὶ ἡπίστατο αὐτά, πάλιν ἔστι
καταμανθάνειν ταῦτά ταῦτα ἀναλαμβάνοντα τὴν ἐπιστήμην ἐκάστου καὶ
ἴσχοντα, ἦν ἐκέκτητο μὲν πάλαι, πρόχειρον δ' οὐκ εἶχε τῇ διανοίᾳ;

ΘΕΑΙ. Ἀληθῆ. —

ΣΩ. Βούλει οὖν λέγωμεν ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων οὐδὲν ἡμῖν μέλει, ὅπῃ ψ. δ.
τις χαίρει ἔλκων τὸ ἐπίστασθαι καὶ μαθάνειν, ἐπειδὴ δὲ ὠρίσάμεθα ἕτερον explained
μὲν τι τὸ κεκτῆσθαι τὴν ἐπιστήμην, ἕτερον δὲ τὸ ἔχειν, ὃ μὲν τις ἐκτετακέναι μὴ
κεκτῆσθαι ἀδύνατόν φαμεν εἶναι, ὥστε οὐδέποτε συμβαίνει ὃ τις οἶδεν μὴ
εἰδέναι, ψευδῇ μέντοι δόξαν οἶόν τ' εἶναι περὶ αὐτοῦ λαβεῖν; μὴ γὰρ ἔχειν τὴν 199b
ἐπιστήμην τούτου οἶόν τε, ἀλλ' ἐτέραν ἀντ' ἐκείνης, ὅταν θηρεύων τινα πού
ποτ' ἐπιστήμην διαπετομένων ἀνθ' ἐτέρας ἐτέραν ἀμαρτῶν λάβῃ, τότε ἄρα τὰ

ἐνδεκα δώδεκα ὥρθη εἶναι, τὴν τῶν ἐνδεκα ἐπιστήμην ἀντὶ τῆς τῶν δώδεκα λαβῶν τὴν ἐν ἑαυτῷ οἷον φάτταν ἀντὶ περιστερᾶς.

To this way of representing knowledge cp. *Meno* 81b-d and *Rep.* VII 518b-d (our nr. 297).

new difficulties

325—Socr. remarks: if things are so, knowledge would lead to ignorance, and ignorance to knowledge. Theaet. proposes to let pieces of ignorance too flutter about in the aviary. Socr. praises this as a good idea, but requires a new investigation, the question how it is possible to mistake the one thing for the other remaining unsolved.

again: what is knowledge?

a. Pl., *Theaet.* 200 d:

τὸ δ' ἐστὶν ἀδύνατον γινῶναι πρὶν ἂν τις ἐπιστήμην ἱκανῶς λάβῃ τί ποτ' ἐστίν.

The definition of knowledge as ἀληθὴς δόξα cannot be right, true opinion being also the result of persuasion, not of teaching.

true belief with addition of an account

b. Ib. 201 c-d: (Socrates said: True opinion and knowledge seem to be different the one from the other).

ΘΕΑΙ. "Ὁ γε ἐγώ, ὦ Σώκρατες, εἰπόντος τοῦ ἀκούσας ἐπελελήσμην, νῦν δ' ἐννοῶ· ἔφη δὲ τὴν μὲν μετὰ λόγου ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι, τὴν δὲ ἄλογον ἐκτὸς ἐπιστήμης· καὶ ὧν μὲν μὴ ἐστὶ λόγος, οὐκ ἐπιστητὰ εἶναι, οὕτως καὶ ὀνομάζων, ἃ δ' ἔχει, ἐπιστητὰ.

ΣΩ. Ἡ καλῶς λέγεις.

Now, what is this λόγος? Is it the analysis of a thing into its constituting elements? Then only composites can be explained, στοιχεῖα being unaccountable. But a syllable differs from its composing letters; so the composite is as unaccountable as the composing elements.

There are three possible meanings of the term λόγος: (1) the expression of a thought in words; (2) the summing up of elementary parts; (3) the mentioning of the specific difference.

"true belief together with knowledge of a difference"

c. Ib. 210 a³⁻⁶; a⁷-b⁸:

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐρωτηθεὶς, ὥς ἔοικε, τί ἐστὶν ἐπιστήμη, ἀποκρινεῖται ὅτι δόξα ὀρθή μετὰ ἐπιστήμης διαφορότητος. Λόγου γὰρ πρόσληψις τοῦτ' ἂν εἴη κατ' ἐκεῖνον.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

Socr. replies: This is defining knowledge by knowledge.

Καὶ παντάπασί γε εὐηθες, ζητούντων ἡμῶν ἐπιστήμην, δόξαν φάναι ὀρθὴν εἶναι μετ' ἐπιστήμης εἴτε διαφορότητος εἴτε ὁτουοῦν. Οὔτε ἄρα αἰσθησις, ὧ

Θεαίτητε, οὔτε δόξα ἀληθῆς οὔτε μετ' ἀληθοῦς δόξης λόγος προσγιγνόμενος ἐπιστήμη ἂν εἴη.

ΘΕΑΙ. Οὐκ ἔοικεν.

The discourse is to be continued.

326—1—The doctrine of the *anamnesis*, exposed in the *Meno* (see our nr. 297) corresponds with the so-called *maieutic art* in *Theaet.* 149a-151b (our nr. 209a): man has to draw knowledge from his own mind.

Plato's theory of knowledge in other dialogues

2—The anamnesis on the other hand corresponds with the *eros* in the *Symp.*: the ascent from the many and concrete objects to the Beautiful that is one (see our nr. 273).

3—In *Phaedr.* 249b-d the reduction of the many objects to a unity is called a ὑπόμνημα, i.e. a means of rousing something higher in us.

a. Pl., *Phaedr.* 249 b-d:

Δεῖ γὰρ ἄνθρωπον ξυνιέναι κατ' εἶδος λεγόμενον, ἐκ πολλῶν ἰὼν αἰσθήσεων εἰς ἓν λογισμῷ ξυναιρούμενον. Τοῦτο δ' ἐστὶν ἀνάμνησις ἐκείνων ἃ ποτ' εἶδεν ἡμῶν ἢ ψυχῇ, συμπορευθεῖσα θεῷ καὶ ὑπεριδοῦσα αἰ νῦν εἶναί φαμεν καὶ ἀνακύψασα εἰς τὸ ὄν ὄντως. Διὸ δὴ δικαίως μόνη πτεροῦται ἢ τοῦ φιλοσόφου διάνοια · πρὸς γὰρ ἐκείνους αἰεὶ ἐστὶ μνήμη κατὰ δύναμιν, πρὸς οἷσπερ θεὸς ὢν θεϊὸς ἐστίν. Τοῖς δὲ δὴ τοιούτοις ἀνὴρ ὑπομνήμασιν ὀρθῶς χρώμενος, τελέους αἰεὶ τελετὰς τελούμενος, τέλεος ὄντως μόνος γίγνεται · ἐξιστάμενος δὲ τῶν ἀνθρωπίνων σπουδασμάτων καὶ πρὸς τῷ θεῷ γιγνόμενος, νουθετεῖται μὲν ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς παρακινῶν ¹, ἐνθουσιάζων δὲ λέληθε τοὺς πολλούς.

249c

d

In *Rep.* VII also Plato called the dialectician συνοπτικός (537c?), being the man who sees a unity in multiplicity. See our nr. 302.

b. Cf. *Tim.* 83 c:

τις ὢν δυνατὸς εἰς πολλὰ μὲν καὶ ἀνόμοια βλέπειν, ὁρᾶν δ' ἐν αὐτοῖς ἓν γένος ἐνὸν ἄξιον ἐπωνυμίας πᾶσιν.

4—But the *Phaedr.* also speaks of a way back: πάλιν κατ' εἶδη δύνασθαι διατέμνειν κατ' ἄρθρα ἢ πέφυκεν. (265e, our nr. 316b).

Cf. *Rep.* 511 b-e: taking the ἀνυπόθετον as his starting-point, the philosopher ought to descend again, that is he must divide the one Idea into a specified form (see our nr. 294).

This is the *diaeresis*, that is largely applied in the later dialogues *Soph.* and *Polit.* Pl. now tries to define things no longer by their intelligible essence (Idea), but by relations in being. Understanding is not only remembering the Idea, but also trying to find the relations that exist in the intelligible world ^a.

a new conception of knowledge

This conception of knowledge is prepared in the *Parm.*, where the necessity of relations between the Ideas is proved. This principle is applied in the *Soph.*

prepared in the Parmenides

¹ ὡς παρακινῶν - intr. "as an excentric person".

^a See the excellent exposition of L. Robin, *Platon*, Ch. IV.

the Theaet. The *Soph.* continues directly the problems that have been put in the *Theaet.*:
continued in (1) the determination of the highest genera, being those κοινά we cannot grasp
the Soph. with perception (*Th.* 185cd, see our nr. 319a), (2) the question of ψευδῆς δόξα, which is answered in the *Soph.*

Thus surely the *Soph.* is a sequel and a completion of the *Theaet.* But this completion is possible only after the Eleatic ὄν has been criticized in the *Parm.* —

the Parm. 327—The old Parmenides raises three objections against the theory
First part of Ideas.

1—Participation is impossible without division of the Idea.

μέθεξις
 implies
 division

a. Pl., *Parm.* 131 a-c:

Πότερον οὖν δοκεῖ σοι ὅλον τὸ εἶδος ἐν ἐκάστω εἶναι τῶν πολλῶν ἐν ὄν
 ἢ πῶς;

Τί γὰρ καλῶσι, φάναι τὸν Σωκράτη, ὃ Παρμενίδη, ἐν εἶναι;

131b Ἐν ἄρα ὄν καὶ ταῦτόν ἐν πολλοῖς χωρὶς οὖσιν ὅλον ἅμα ἐνέσται, καὶ οὕτως
 αὐτὸ αὐτοῦ χωρὶς ἂν εἴη.

Οὐκ ἂν, εἰ γε, φάναι, οἶον [εἰ] ἡμέρα εἴη, <ἦ> μία καὶ ἡ αὐτὴ οὕσα πολλαχοῦ
 ἅμα ἐστὶ καὶ οὐδὲν τι μᾶλλον αὐτὴ αὐτῆς χωρὶς ἐστίν, εἰ οὕτω καὶ ἕκαστον τῶν
 εἰδῶν ἐν ἐν πᾶσιν ἅμα ταῦτόν εἴη.

Ἡδέως γε, φάναι, ὃ Σώκρατες, ἐν ταῦτόν ἅμα πολλαχοῦ ποιεῖς, οἶον εἰ
 ἰστίῳ καταπετάσας πολλοὺς ἀνθρώπους φαίης ἐν ἐπὶ πολλοῖς εἶναι ὅλον · ἢ οὐ
 τὸ τοιοῦτον ἡγῇ λέγειν;

c Ἴσως, φάναι.

Ἦ οὖν ὅλον ἐφ' ἐκάστω τὸ ἰστίον εἴη ἂν, ἢ μέρος αὐτοῦ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ;
 Μέρος.

Μεριστὰ ἄρα, φάναι, ὃ Σώκρατες, ἐστίν αὐτὰ τὰ εἶδη, καὶ τὰ μετέχοντα
 αὐτῶν μέρους ἂν μετέχοι, καὶ οὐκέτι ἐν ἐκάστω ὅλον, ἀλλὰ μέρος ἐκάστου ἂν εἴη.

Φαίνεται οὕτω γε.

Ἦ οὖν ἐθελήσεις, ὃ Σώκρατες, φάναι τὸ ἐν εἶδος ἡμῖν τῇ ἀληθείᾳ μερίζεσθαι,
 καὶ ἔτι ἐν ἔσται;

Οὐδαμῶς, εἰπεῖν.

Ideas no
 νοήματα ἐν
 τῇ ψυχῇ

b. The explanation that the Ideas are mere thoughts in a mind is
 rejected. Ib. 132b-c; s. our nr. 271a.

2—If participation is explained as likeness, a regress ad infinitum is
 involved.

the third man

c. Ib. 132 d-133 a:

Τὸ δὲ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ ἄρ' οὐ μεγάλη ἀνάγκη ἐνὸς τοῦ αὐτοῦ [εἶδους]

132e μετέχειν;

Ἀνάγκη.

Οὐ δ' ἂν τὰ ὅμοια μετέχοντα ὅμοια ᾗ, οὐκ ἐκεῖνο ἔσται αὐτὸ τὸ εἶδος;
Παντάπασι μὲν οὖν.

Οὐκ ἄρα οἷόν τέ τι τῷ εἶδει ὅμοιον εἶναι, οὐδὲ τὸ εἶδος ἄλλω · εἰ δὲ μή,
παρὰ τὸ εἶδος αἰεὶ ἄλλο ἀναφανήσεται εἶδος, καὶ ἂν ἐκεῖνό τω ὅμοιον ᾗ, ἕτερον
αὖ, καὶ οὐδέποτε παύσεται αἰεὶ καινὸν εἶδος γιγνόμενον, ἐὰν τὸ εἶδος τῷ ἑαυτοῦ
μετέχοντι ὅμοιον γίγνηται.

133a

Ἀληθέστατα λέγεις.

Οὐκ ἄρα ὁμοιότητι τᾶλλα τῶν εἰδῶν μεταλαμβάνει, ἀλλὰ τι ἄλλο δεῖ ζητεῖν
ᾧ μεταλαμβάνει.

Ἔοικεν.

It is clear that Plato did not feel himself refuted by this argument, for in the *Tim.* again he speaks of the Forms as *paradeigmata* of things. To consult: F. M. Cornford, *Pl. and Parm.*, p. 93 ff., and, most of all, the excellent pages of H. Cherniss in *Aristotle's Criticism of Plato and the Academy*, I, Baltimore 1944, p. 296-299.

3—Separate Forms have their οὐσία πρὸς αὐτάς, just like phenomena (τὰ παρ' ἡμῖν) exist in relation to each other, not with the Forms. Two fatal consequences follow:

d. Man cannot have any knowledge of the ideal World.

human know-
ledge of the
Ideas
impossible

Pl., *Parm.* 134 a-c:

Ἡ δὲ παρ' ἡμῖν ἐπιστήμη οὐ τῆς παρ' ἡμῖν ἂν ἀληθείας εἴη, καὶ αὖ ἐκάστη
ἡ παρ' ἡμῖν ἐπιστήμη τῶν παρ' ἡμῖν ὄντων ἐκάστου ἂν ἐπιστήμη συμβαίνοι
εἶναι;

134b

Ἀνάγκη.

Ἀλλὰ μὴν αὐτά γε τὰ εἶδη, ὡς ὁμολογεῖς, οὔτε ἔχομεν οὔτε παρ' ἡμῖν οἷόν
τε εἶναι.

Οὐ γὰρ οὖν.

Γιγνώσκεται δὲ γέ που ὑπ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τοῦ τῆς ἐπιστήμης αὐτὰ τὰ
γέννη ἃ ἔστιν ἕκαστα;

Ναί.

Ὁ γε ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν.

Οὐ γάρ.

Οὐκ ἄρα ὑπό γε ἡμῶν γιγνώσκεται τῶν εἰδῶν οὐδέν, ἐπειδὴ αὐτῆς ἐπι-
στήμης οὐ μετέχομεν.

Οὐκ ἔοικεν.

Ἀγνοστον ἄρα ἡμῖν ἔστι καὶ αὐτὸ τὸ καλὸν ὃ ἔστι καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ πάντα
ἃ δὴ ὡς ιδέας αὐτάς οὔσας ὑπολαμβάνομεν.

c

Κινδυνεύει.

divine
providence
impossible

e. God cannot rule over nor have any knowledge of human things.

Ib. 134 c-e:

"Ορα δὴ ἔτι τούτου δεινότερον τόδε.

Τὸ ποῖον;

Φαίης ἂν που, εἴπερ ἔστιν αὐτό τι γένος ἐπιστήμης, πολὺ αὐτὸ ἀκριβέστερον εἶναι ἢ τὴν παρ' ἡμῖν ἐπιστήμην, καὶ κάλλος καὶ τᾶλλα πάντα οὕτω.

Ναί.

Οὐκοῦν εἴπερ τι ἄλλο αὐτῆς ἐπιστήμης μετέχει, οὐκ ἂν τινα μᾶλλον ἢ θεὸν φαίης ἔχειν τὴν ἀκριβεστάτην ἐπιστήμην;

Ἀνάγκη.

134d Ἄρ' οὖν οἷός τε αὖ ἔσται ὁ θεὸς τὰ παρ' ἡμῖν γινώσκειν αὐτὴν ἐπιστήμην ἔχων;

Τί γὰρ οὐ;

"Οτι, ἔφη ὁ Παρμενίδης, ὡμολόγηται ἡμῖν, ὦ Σώκρατες, μήτε ἐκεῖνα τὰ εἶδη πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν τὴν δύναμιν ἔχειν ἣν ἔχει, μήτε τὰ παρ' ἡμῖν πρὸς ἐκεῖνα, ἀλλ' αὐτὰ πρὸς αὐτὰ ἐκάτερα.

Ὡμολόγηται γάρ.

e Οὐκοῦν εἰ παρὰ τῷ θεῷ αὕτη ἔστιν ἡ ἀκριβεστάτη δεσποτεία καὶ αὕτη ἡ ἀκριβεστάτη ἐπιστήμη, οὐτ' ἂν ἡ δεσποτεία ἡ ἐκείνων ἡμῶν ποτὲ ἂν δεσπόσειεν, οὐτ' ἂν ἡ ἐπιστήμη ἡμᾶς γνοίη οὐδὲ τι ἄλλο τῶν παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ ὁμοίως ἡμεῖς τε ἐκείνων οὐκ ἄρχομεν τῇ παρ' ἡμῖν ἀρχῇ οὐδὲ γινώσκουμεν τοῦ θεοῦ οὐδὲν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιστήμῃ, ἐκεῖνοί τε αὖ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὔτε δεσπύονται ἡμῶν εἰσὶν οὔτε γινώσκουσι τὰ ἀνθρώπεια πράγματα θεοὶ ὄντες.

Ἀλλὰ μὴ λίαν, ἔφη, <ἦ> θαυμαστός ὁ λόγος, εἴ τις τὸν θεὸν ἀποστερήσει τοῦ εἰδέναι.

Conclusion 328—a. Ib. 135 b-c:

Ἀλλὰ μέντοι, εἶπεν ὁ Παρμενίδης, εἴ γέ τις δὴ, ὦ Σώκρατες, αὖ μὴ ἑάσει εἶδη τῶν ὄντων εἶναι, εἰς πάντα τὰ νυνδὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀποβλέψας, μηδέ τι ὀριεῖται εἶδος ἐνὸς ἐκάστου, οὐδὲ ὅποι τρέψει τὴν διάνοιαν ἔξει, μὴ ἑὼν ἰδέαν τῶν ὄντων ἐκάστου τὴν αὐτὴν αἰε εἶναι, καὶ οὕτως τὴν τοῦ διαλέγεσθαι δύναμιν παντάπασι διαφθερεῖ. Τοῦ τοιούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖς καὶ μᾶλλον ἡσθῆσθαι. Ἀληθῆ λέγεις, φάναι.

Only, a strong dialectical training is required: the method of Zeno ought to be applied, not only to what is seen, but also to what is intelligible. Then, the consequences must be considered, not only if the hypothesis is taken in the positive form, but also if it is taken in the negative.

b. Ib. 135 e-136 a:

Χρὴ δὲ καὶ τόδε ἔτι πρὸς τούτῳ ποιεῖν, μὴ μόνον εἰ ἔστιν ἕκαστον ὑποτιθέμενον σκοπεῖν τὰ συμβαίνοντα ἐκ τῆς ὑποθέσεως, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ ἔστι τὸ αὐτὸ τοῦτο ὑποτίθεσθαι, εἰ βούλει μᾶλλον γυμνασθῆναι.

329—Thus the discourse of the second part is divided into two sections: **composition of the second part**

I. εἰ ἔν ἐστι, II. εἰ ἔν μὴ ἐστιν.

In both cases the consequences must be considered, (A) as to the one itself, (B) as to the other things.

So we will get four logoi. But, each of these being developed in two senses—(a) the one being taken in the absolute, (b) in the relative sense, or inversely—we are getting eight logoi.

In Antiquity they were called *hypotheses*.

We cite: I Aa and b; I Ba and b; II Aa and b; II Ba and b (four antinomies).

The corollary on "becoming in time" (I Ac), added by Plato after his first antinomy as a transition between the thesis and antithesis of I A, is taken by some writers as a separated "logos". Thus J. Wahl in his *Etude* and A. Diès in his edition of the *Parm.* count nine logoi.

330—In the thesis (a) of I A the notion of ἔν is taken in the absolute sense. I Aa. No communication with other ideas is then possible. Being itself consequently cannot be predicated of the ἔν^a.

The antithesis takes the ἔν directly as ὄν. Thus it includes a duality, and with this the principle of number is given. Knowledge and perception of the ἔν are possible. I Ab

This antithesis is developed in a highly sophistical way, in such a measure that even the earnest sense of the whole second part of our dialogue has been doubted of. However, in the following deductions more and more a reasonable sense is being disclosed. The notion of ἔν is purified of the material conception in the first antinomy; multiplicity is possible as a participation of the one that is. So in the thesis of the second antinomy (I Ba). Here the thesis of the historical *Parm.* is already overcome, the "other things" being thought as not absolutely separated from the one.

331—According to b the one is, according to a it is not. Now, as these two states cannot exist at the same time, a transition between them is necessary. I Ac

Ib. 156 c-e:

Πότ' οὖν μεταβάλλει; οὔτε γὰρ ἐστὸς ὄν οὔτε κινούμενον μεταβάλλει, οὔτε ἐν χρόνῳ ὄν. — Οὐ γὰρ οὖν. — Ἄρ' οὖν ἔστι τὸ ἄτοπον τοῦτο, ἐν ᾧ τότ' ἂν εἴη, ὅτε μεταβάλλει; — Τὸ ποῖον δὴ; — Τὸ ἐξαίφνης. Τὸ γὰρ ἐξαίφνης τοιοῦτόν τι ἔοικε σημαίνειν, ὥς ἐξ ἐκείνου μεταβάλλον εἰς ἐκάτερον. Οὐ γὰρ ἐκ γε τοῦ ἐστάναι ἐστῶτος ἔτι μεταβάλλει, οὐδ' ἐκ τῆς κινήσεως κινουμένης ἔτι μεταβάλλει· ἀλλὰ ἡ ἐξαίφνης αὕτη φύσις ἄτοπός τις ἐγκάθηται μεταξύ τῆς κινήσεώς τε καὶ στάσεως, ἐν χρόνῳ οὐδενὶ οὔσα, καὶ εἰς ταύτην δὴ καὶ ἐκ ταύτης

the "moment"

156e

^a See De Vogel, *Keerpunt*, p. 150 f.; Burnet, *Gr. Phil.*, 264 f.; Cornford, *Plato and Parm.*, p. 115-135; J. Wahl, *Etude sur le Parm.*, p. 114-129. And for the next "hypotheses" the following pages in the same works.

τό τε κινούμενον μεταβάλλει ἐπὶ τὸ ἐστάναι καὶ τὸ ἐστὸς ἐπὶ τὸ κινεῖσθαι. — Κινδυνεύει.

The "transition" being not in time, this "timeless moment" has been rightly explained by Natorp and by N. Hartmann as the continuity of thinking itself ^a.

I Ba 332—a. Pl., *Parm.* 157 b-c:

157C Οὐκοῦν ἐπεὶ περ ἄλλα τοῦ ἐνός ἐστιν, οὔτε τὸ ἐν ἐστὶ τᾶλλα · οὐ γὰρ ἂν ἄλλα τοῦ ἐνός ἦν. — Ὅρθῳς. — Οὐδὲ μὴν στέρεται γε παντάπασιν τοῦ ἐνός τᾶλλα, ἀλλὰ μετέχει πῃ. — Πῇ δὴ; — "Ὅτι πού τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός μόρια ἔχοντα ἄλλα ἐστὶν · εἰ γὰρ μόρια μὴ ἔχοι, παντελῶς ἂν ἐν εἴη. — Ὅρθῳς. — Μόρια δέ γε, φαμέν, τούτου ἐστὶν ὃ ἂν ὅλον ᾗ. — Φαμέν γάρ. — Ἀλλὰ μὴν τό γε ὅλον ἐν ἐκ πολλῶν ἀνάγκη εἶναι, οὐ ἔσται μόρια τὰ μόρια · ἕκαστον γὰρ τῶν μορίων οὐ πολλῶν μόριον χρὴ εἶναι, ἀλλὰ ὅλου.

reality of the
"many" b. Ib. 158 b-d:

158C Ἐπεὶ δέ γε πλείω ἐνός ἐστὶ τὰ τε τοῦ ἐνός μορίου καὶ τὰ τοῦ ἐνός ὅλου μετέχοντα, οὐκ ἀνάγκη ἤδη πλήθει ἄπειρα εἶναι αὐτά γε ἐκεῖνα τὰ μεταλαμβάνοντα τοῦ ἐνός; — Πῶς; — Ὡςδε ἴδωμεν. Ἄλλο τι οὐχ ἐν ὄντα οὐδὲ μετέχοντα τοῦ ἐνός τότε, ὅτε μεταλαμβάνει αὐτοῦ, μεταλαμβάνει; — Δῆλα δὴ. — Οὐκοῦν πλήθῃ ὄντα, ἐν οἷς τὸ ἐν οὐκ ἐνι; — Πλήθῃ μέντοι. — Τί οὖν; εἰ ἐθέλομεν τῇ διανοίᾳ τῶν τοιούτων ἀφελεῖν ὥς οἱόι τέ ἐσμεν ὅτι ὀλίγιστον, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ ἀφαιρεθὲν ἐκεῖνο, εἴπερ τοῦ ἐνός μὴ μετέχοι, πλήθος εἶναι καὶ οὐχ ἐν; — Ἀνάγκη. — Οὐκοῦν οὕτως ἀεὶ σκοποῦντες αὐτὴν καθ' αὐτὴν τὴν ἑτέραν φύσιν τοῦ εἶδους ὅσον ἂν αὐτῆς ἀεὶ ὀρῶμεν ἄπειρον ἔσται πλήθει; — Παντάπασιν μὲν οὖν. — Καὶ μὴν ἐπειδὴν γε ἐν ἕκαστον μόριον μόριον γένηται, πέρας ἤδη ἔχει πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον, καὶ τὸ ὅλον πρὸς τὰ μόρια. — Κομιδῇ μὲν οὖν. — Τοῖς ἄλλοις δὴ τοῦ ἐνός συμβαίνει ἐκ μὲν τοῦ ἐνός καὶ ἐξ ἑαυτῶν κοινωνησάντων, ὥς ἔοικεν, ἕτερόν τι γίνεσθαι ἐν αὐτοῖς, ὃ δὴ πέρας παρέσχε πρὸς ἄλληλα · ἡ δὲ αὐτῶν φύσις καθ' ἑαυτὰ ἀπειρίαν. — Φαίνεται. — Οὕτω δὴ τὰ ἄλλα τοῦ ἐνός καὶ ὅλα καὶ κατὰ μόρια ἄπειρά τέ ἐστι καὶ πέρατος μετέχει. — Πάνυ γε.

II Aa 333—The formal refutation of Parmenides' thesis—the *being* of *non-being*—follows from the thesis of the third antinomy.

the ἐν μὴ ὄν
a positive
subject a. Ib. 160 b-d:

160C Τίς οὖν ἂν εἴη αὕτη ἡ ὑπόθεσις, εἰ ἐν μὴ ἔστιν; ἄρά τι διαφέρει τῆσδε, εἰ μὴ ἐν μὴ ἔστιν; — Διαφέρει μέντοι. — Διαφέρει μόνον, ἣ καὶ πᾶν τούναντίον ἐστὶν εἰπεῖν εἰ μὴ ἐν μὴ ἔστι τοῦ εἰ ἐν μὴ ἔστιν; — Πᾶν τούναντίον. — Τί δ' εἴ τις

^a Natorp, *Pl. Id.*, p. 263; N. Hartmann, *Platos Logik des Seins*, p. 351-360.

λέγοι εἰ μέγεθος μὴ ἔστιν ἢ σμικρότης μὴ ἔστιν ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἄρα ἐφ' ἐκάστου ἂν δηλοῖ ὅτι ἕτερόν τι λέγοι τὸ μὴ ὂν; — Πάνυ γε. — Οὐκοῦν καὶ νῦν δηλοῖ ὅτι ἕτερον λέγει τῶν ἄλλων τὸ μὴ ὂν, ὅταν εἴπῃ ἐν εἰ μὴ ἔστι, καὶ ἴσμεν ὃ λέγει; — Ἴσμεν. — Πρῶτον μὲν ἄρα γνωστόν τι λέγει, ἔπειτα ἕτερον τῶν ἄλλων, ὅταν εἴπῃ ἐν, εἴτε τὸ εἶναι αὐτῷ προσθεῖς εἴτε τὸ μὴ εἶναι · οὐδὲν <γὰρ> ἤττον γινώσκεται, τί τὸ λεγόμενον μὴ εἶναι, καὶ ὅτι διάφορον τῶν ἄλλων. Ἡ οὖ; — Ἀνάγκη. —

b. Ib. 160 d⁴-161 a²; 161 a⁶⁻⁷; b⁴-e²:

determina-
tion of the
ἐν μὴ ὂν

Πρῶτον μὲν οὖν αὐτῷ τοῦτο ὑπάρχειν δεῖ, ὡς ἔοικεν, εἶναι αὐτοῦ ἐπιστήμην, ἢ μὴδὲ ὅτι λέγεται γινώσκεισθαι, ὅταν τις εἴπῃ ἐν εἰ μὴ ἔστιν. — Ἀληθῆ. — Οὐκοῦν καὶ τὰ ἄλλα ἕτερα αὐτοῦ εἶναι, ἢ μὴδὲ ἐκεῖνο ἕτερον τῶν ἄλλων λέγεσθαι; — Πάνυ γε. — Καὶ ἑτεροιοῦντος ἄρα ἔστιν αὐτῷ πρὸς τῇ ἐπιστήμῃ. Οὐ γὰρ τὴν τῶν ἄλλων ἑτεροιοῦντα λέγει, ὅταν τὸ ἐν ἕτερον τῶν ἄλλων λέγῃ, ἀλλὰ τὴν ἐκείνου. — Φαίνεται. — Καὶ μὴν τοῦ γε ἐκείνου καὶ τοῦ τινὸς καὶ τούτου καὶ τούτῳ καὶ τούτων καὶ πάντων τῶν τοιούτων μετέχει τὸ μὴ ὂν ἐν · οὐ γὰρ ἂν τὸ ἐν ἐλέγετο οὐδ' ἂν τοῦ ἐνὸς ἕτερα, οὐδ' ἐκείνῳ ἂν τι ᾖ οὐδ' ἐκείνου, οὐδ' ἂν τι ἐλέγετο, εἰ μήτε τοῦ τινὸς αὐτῷ μετῆν μήτε τῶν ἄλλων τούτων. — Ὅρθῶς. — Εἶναι μὲν δὴ τῷ ἐνὶ οὐχ οἷόν τε, εἴπερ γε μὴ ἔστι, μετέχειν δὲ πολλῶν οὐδὲν κωλύει, ἀλλὰ καὶ ἀνάγκη, εἴπερ τό γε ἐν ἐκεῖνο καὶ μὴ ἄλλο μὴ ἔστιν. —

160e

161a

Καὶ ἀνομοιότης ἄρα ἔστιν αὐτῷ πρὸς τὰ ἄλλα · τὰ γὰρ ἄλλα τοῦ ἐνὸς ἕτερα ὄντα ἑτεροῖα καὶ εἶη ἂν. — Ναί. —

Εἰ δὲ δὴ τῶν ἄλλων ἀνομοιότης ἔστιν αὐτῷ, ἄρ' οὐκ ἀνάγκη ἑαυτοῦ ὁμοιότητα αὐτῷ εἶναι; — Πῶς; — Εἰ ἐνὸς ἀνομοιότης ἔστι τῷ ἐνί, οὐκ ἂν που περὶ τοῦ τοιούτου ὁ λόγος εἴη οἷον τοῦ ἐνός, οὐδ' ἂν ἡ ὑπόθεσις εἴη περὶ ἐνός, ἀλλὰ περὶ ἄλλου ἢ ἐνός. — Πάνυ γε. — Οὐ δεῖ δέ γε. — Οὐ δῆτα. — Δεῖ ἄρα ὁμοιότητα τῷ ἐνί αὐτοῦ ἑαυτῷ εἶναι. — Δεῖ.

c

Καὶ μὴν οὐδ' αὖ ἴσον γ' ἐστὶ τοῖς ἄλλοις · εἰ γὰρ εἴη ἴσον, εἴη τε ἂν ἥδη καὶ ὅμοιον ἂν εἴη αὐτοῖς κατὰ τὴν ἰσότητα. Ταῦτα δ' ἀμφοτέρω ἀδύνατα, εἴπερ μὴ ἔστιν ἐν. — Ἀδύνατα. — Ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἔστι τοῖς ἄλλοις ἴσον, ἄρα οὐκ ἀνάγκη καὶ τὰλλα ἐκείνῳ μὴ ἴσα εἶναι; — Ἀνάγκη. — Τὰ δὲ μὴ ἴσα οὐκ ἄνισα; — Ναί. — Τὰ δὲ ἄνισα οὐ τῷ ἀνίσῳ ἄνισα; — Πῶς δ' οὐ; — Καὶ ἀνισότητος δὴ μετέχει τὸ ἐν, πρὸς ἣν τὰλλα αὐτῷ ἔστιν ἄνισα; — Μετέχει. — Ἀλλὰ μέντοι ἀνισότητός γε ἐστὶ μέγεθος τε καὶ σμικρότης. — Ἔστι γάρ. — Ἔστιν ἄρα καὶ μέγεθος τε καὶ σμικρότης τῷ τοιούτῳ ἐνί; — Κινδυνεύει. — Μέγεθος μὴν καὶ σμικρότης ἀεὶ ἀφέστατον ἀλλήλοι. — Πάνυ γε. — Μεταξὺ ἄρα τι αὐτοῖν ἀεὶ ἔστιν. — Ἔστιν. — Ἐχεις οὖν τι ἄλλο εἰπεῖν μεταξὺ αὐτοῖν ἢ ἰσότητα; — Οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο. — Ὅτῳ ἄρα ἔστι μέγεθος καὶ σμικρότης, ἔστι καὶ ἰσότης

d

- e αὐτῷ μεταξὺ τούτοις οὐσα. — Φαίνεται. — Τῷ δὲ ἐνὶ μὴ ὄντι, ὡς ἔοικε, καὶ ἰσότητος ἂν μετεῖη καὶ μεγέθους καὶ σμικρότητος. — Ἔοικεν.

the one non-
being is

c. Ib. 161 e³-162 b⁸:

- Καὶ μὴν καὶ οὐσίας γε δεῖ αὐτὸ μετέχειν πη. — Πῶς δὴ; — Ἐχειν αὐτὸ δεῖ οὕτως ὡς λέγομεν· εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἔχει, οὐκ ἂν ἀληθῆ λέγοιμεν ἡμεῖς λέγοντες τὸ ἐν μὴ εἶναι· εἰ δὲ ἀληθῆ, δῆλον ὅτι ὄντα αὐτὰ λέγομεν. Ἡ οὐχ οὕτως; — Οὕτω μὲν οὖν. — Ἐπειδὴ δὲ φαμεν ἀληθῆ λέγειν, ἀνάγκη ἡμῖν φάναι καὶ ὄντα λέγειν. — Ἀνάγκη. — Ἔστιν ἄρα, ὡς ἔοικε, τὸ ἐν οὐκ ὄν· εἰ γὰρ μὴ ἔσται μὴ ὄν, ἀλλὰ πη τοῦ εἶναι ἀνήσει πρὸς τὸ μὴ εἶναι, εὐθὺς ἔσται ὄν. — Παντά-
162a πασι μὲν οὖν. — Δεῖ ἄρα αὐτὸ δεσμὸν ἔχειν τοῦ μὴ εἶναι τὸ εἶναι μὴ ὄν, εἰ μέλλει μὴ εἶναι, ὁμοίως ὥσπερ τὸ ὄν τὸ μὴ ὄν ἔχειν μὴ εἶναι, ἵνα τελέως αὖ εἶναι ᾗ· οὕτως γὰρ ἂν τό τε ὄν μάλιστα ἂν εἴη καὶ τὸ μὴ ὄν οὐκ ἂν εἴη, μετέ-
χοντα τὸ μὲν ὄν οὐσίας τοῦ εἶναι ὄν, μὴ οὐσίας δὲ τοῦ εἶναι μὴ ὄν, εἰ μέλλει
b τελέως εἶναι, τὸ δὲ μὴ ὄν μὴ οὐσίας μὲν τοῦ μὴ εἶναι μὴ ὄν, οὐσίας δὲ τοῦ εἶναι μὴ ὄν, εἰ καὶ τὸ μὴ ὄν αὖ τελέως μὴ ἔσται. — Ἀληθέστατα. — Οὐκοῦν ἐπεὶ περ τῷ τε ὄντι τοῦ μὴ εἶναι καὶ τῷ μὴ ὄντι τοῦ εἶναι μέτεστι, καὶ τῷ ἐνί, ἐπεὶ δὴ οὐκ ἔστι, τοῦ εἶναι ἀνάγκη μετεῖναι εἰς τὸ μὴ εἶναι. — Ἀνάγκη. — Καὶ οὐσία δὴ φαίνεται τῷ ἐνί, εἰ μὴ ἔστιν. — Φαίνεται. — Καὶ μὴ οὐσία ἄρα, εἴπερ μὴ ἔστιν. — Πῶς δ' οὐ;

- II Ba 334—The consequences of the negative hypothesis for the “other things”, the μὴ ὄν being taken in the relative sense. Pl. here is speaking clearly of phenomenal being.

Ib. 164 b-165 c:

- Ἄλλα μὲν που δεῖ αὐτὰ εἶναι· εἰ γὰρ μὴδὲ ἄλλα ἐστίν, οὐκ ἂν περὶ τῶν ἄλλων λέγοιτο. — Οὕτω. — Εἰ δὲ περὶ τῶν ἄλλων ὁ λόγος, τά γε ἄλλα ἑτερά ἐστιν. Ἡ οὐκ ἐπὶ τῷ αὐτῷ καλεῖς τό τε ἄλλο καὶ τὸ ἕτερον; —
164c Ἐγώ γε. — Ἐτερον δὲ γέ πού φαμεν τὸ ἕτερον εἶναι ἐτέρου, καὶ τὸ ἄλλο δὴ ἄλλο εἶναι ἄλλου; — Ναί. — Καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρα, εἰ μέλλει ἄλλα εἶναι, ἔστι τι οὐ ἄλλα ἔσται. — Ἀνάγκη. — Τί δὴ οὖν ἂν εἴη; τοῦ μὲν γὰρ ἐνός οὐκ ἔσται ἄλλα, μὴ ὄντος γε. — Οὐ γάρ. — Ἀλλήλων ἄρα ἐστί· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ἐτι λείπεται, ἢ μηδενός εἶναι ἄλλοις. — Ὁρθῶς. — Κατὰ πλήθη ἄρα ἕκαστα ἀλλήλων ἄλλα ἐστί· κατὰ ἐν γὰρ οὐκ ἂν οἶά τε εἴη, μὴ ὄντος ἐνός. Ἄλλ' ἕκαστος, ὡς ἔοικεν, ὁ ὅγκος αὐτῶν ἀπειρός ἐστι πλήθει, καὶ τὸ σμικρότατον δοκοῦν εἶναι λάβη τις, ὥσπερ ὄναρ ἐν ὑπνῷ φαίνεται ἐξαίφνης ἀντὶ ἐνός δόξαντος εἶναι πολλὰ καὶ ἀντὶ σμικροτάτου παμμέγεθες πρὸς τὰ κερματιζόμενα ἐξ αὐτοῦ. — Ὁρθότατα. — Τοιούτων δὲ ὅγκων ἄλλα ἀλλήλων ἂν εἴη τᾶλλα, εἰ ἐνός μὴ ὄντος ἄλλα ἐστίν. — Κομιδῇ μὲν οὖν. — Οὐκοῦν πολλοὶ ὅγκοι

a descrip-
tion of
phenomenal
being

ἔσονται, εἷς ἕκαστος φαινόμενος, ὦν δὲ οὐ, εἴπερ ἓν μὴ ἔσται; — Οὕτω. —
 Καὶ ἀριθμὸς δὲ εἶναι αὐτῶν δόξει, εἴπερ καὶ ἓν ἕκαστον, πολλῶν ὄντων. — **e**
 Πάνυ γε. — Καὶ τὰ μὲν δὴ ἄρτια, τὰ δὲ περιττὰ ἐν αὐτοῖς ὄντα οὐκ ἀληθῶς
 φαίνεται, εἴπερ ἓν μὴ ἔσται. — Οὐ γὰρ οὖν. — Καὶ μὴν καὶ σμικρότατόν γε,
 φαμέν, δόξει ἐν αὐτοῖς ἐνεῖναι· φαίνεται δὲ τοῦτο πολλὰ καὶ μεγάλα πρὸς
 ἕκαστον τῶν πολλῶν ὡς σμικρῶν ὄντων. — Πῶς δ' οὐ; — Καὶ ἕσος μὴν τοῖς **165a**
 πολλοῖς καὶ σμικροῖς ἕκαστος ὄγκος δοξασθήσεται εἶναι· οὐ γὰρ ἂν μετέβαινεν
 ἐκ μείζονος εἰς ἕλαττον φαινόμενος, πρὶν εἰς τὸ μεταξὺ δόξειεν ἐλθεῖν, τοῦτο
 δ' εἶη ἂν φάντασμα ἰσότητος. — Εἰκός. — Οὐκοῦν καὶ πρὸς ἄλλον ὄγκον πέρας
 ἔχων, αὐτός γε πρὸς αὐτὸν οὔτε ἀρχὴν οὔτε πέρας οὔτε μέσον ἔχων; — Πῇ δὴ;
 — "Ὅτι ἀεὶ αὐτῶν ὅταν τίς τι λάβῃ τῇ διανοίᾳ ὥς τι τούτων ὂν, πρό τε τῆς
 ἀρχῆς ἄλλη ἀεὶ φαίνεται ἀρχή, μετὰ τε τὴν τελευταίην ἑτέρα ὑπολειπομένη **b**
 τελευταίη, ἓν τε τῷ μέσῳ ἄλλα μεσαίτερα τοῦ μέσου, σμικρότερα δέ, διὰ τὸ μὴ
 δύνασθαι ἐνὸς αὐτῶν ἑκάστου λαμβάνεσθαι, ἅτε οὐκ ὄντος τοῦ ἐνός. — 'Αλη-
 θέστατα. — Θρύπτεσθαι δὴ οἶμαι κερματιζόμενον ἀνάγκη πᾶν τὸ ὂν, ὃ ἂν
 τις λάβῃ τῇ διανοίᾳ· ὄγκος γὰρ που ἄνευ ἐνός ἀεὶ λαμβάνοιτ' ἂν. — Πάνυ
 μὲν οὖν. — Οὐκοῦν τό γε τοιοῦτον πόρρωθεν μὲν ὀρῶντι καὶ ἀμβλὺ ἐν
 φαίνεσθαι ἀνάγκη, ἐγγύθεν δὲ καὶ ὀξὺ νοοῦντι πλήθει ἄπειρον ἐν ἕκαστον **c**
 φανῆναι, εἴπερ στέρεται τοῦ ἐνός μὴ ὄντος; — 'Αναγκαιότατον μὲν οὖν.

335—The antitheses, II Ab and Bb, by taking the non-being of the one in the absolute sense, mark frontier-positions of thinking, as a counterpart to I Ab.

the anti-
theses

Ib. 166 b⁷-c² (conclusion of the last antithesis):

II Bb

The ἄλλα being neither ἓν nor πολλά (for this presupposes the one) nor *seeming* such (because they have not the least communion with μὴ ὄντα), nothing can be predicated nor believed of it.

Οὐκοῦν καὶ συλλήβδην εἰ εἵπομεν, ἓν εἰ μὴ ἔστιν, οὐδέν ἐστιν, ὁρθῶς ἂν εἵπομεν; — Παντάπασι μὲν οὖν.

336—The dialogue ends rather abruptly. Plato leaves it to the reader to draw his conclusions. J. Wahl in his *Etude sur le Parm.* p. 200, adding a slight correction to the conclusions of A. Diès and L. Robin—the last having said "que l'éléatisme est trop étroit et la théorie des Idées trop vague"—formulates them as follows: "— nous préférierions dire: "que l'éléatisme et la théorie des idées sont tous deux trop étroits" et insister sur la place de ce que nous appellerions volontiers l'héraclitéisme des idées dans le platonisme futur, réglé d'ailleurs par les nombres."

conclusions

F. M. Cornford (in *Pl. and Parm.* p. 245): "It must not be overlooked that, particularly in *Hyp.* II, he has restored, in a modified form, the Pythagorean "evolution" from the One, through the Union of Limit and Unlimited in numbers

and geometrical figures, to sensible things with their limiting form and unlimited matter. He has thus laid down, in outline, the foundations of the ontology which underlies all the later dialogues. Also he has indicated what he will, or what he will not, accept from his great forerunner, Parmenides."

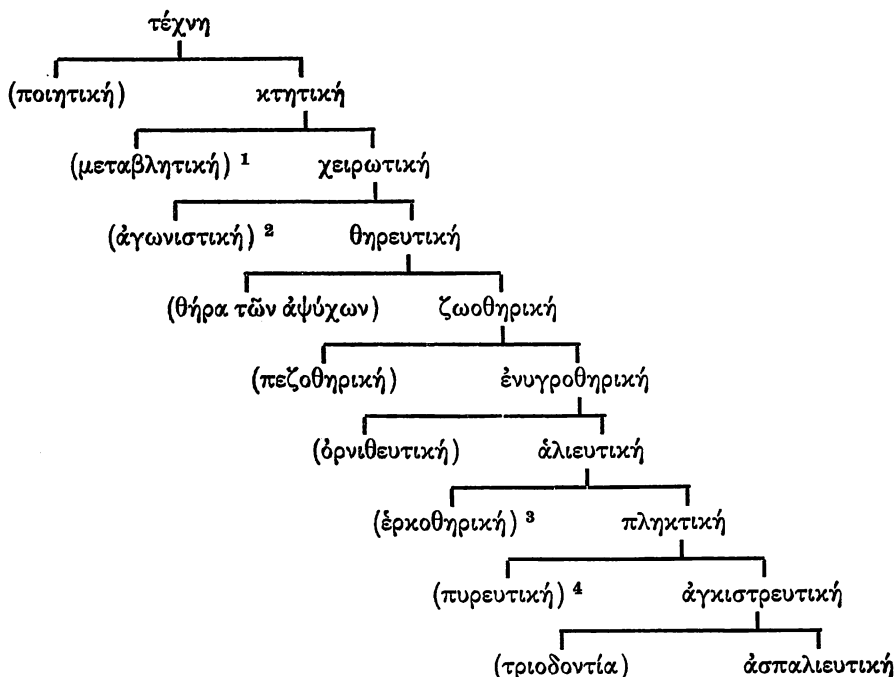
See also the excellent pages of L. Robin, *Platon*, 137-140; and my work, *Keerpunt*, 160-162.

A neoplatonic interpretation is given by M. Wundt, *Platons Parm.*, Stuttgart-Berlin 1935 *; a mathematical approach by A. Speiser, *Ein Parmenideskommentar*, Leipzig 1937.

8—THE LATER PLATONISM: SOPH., POLIT., PHIL., TIM.

diaeresis.
the art of
angling

337—An example of determining a notion by diaeresis. The art of angling (ἀσπαλιευτική). *Pl.*, *Soph.* 219 a-221 c.

¹ μεταβλητική - by barter; χειρωτική - by subduing.

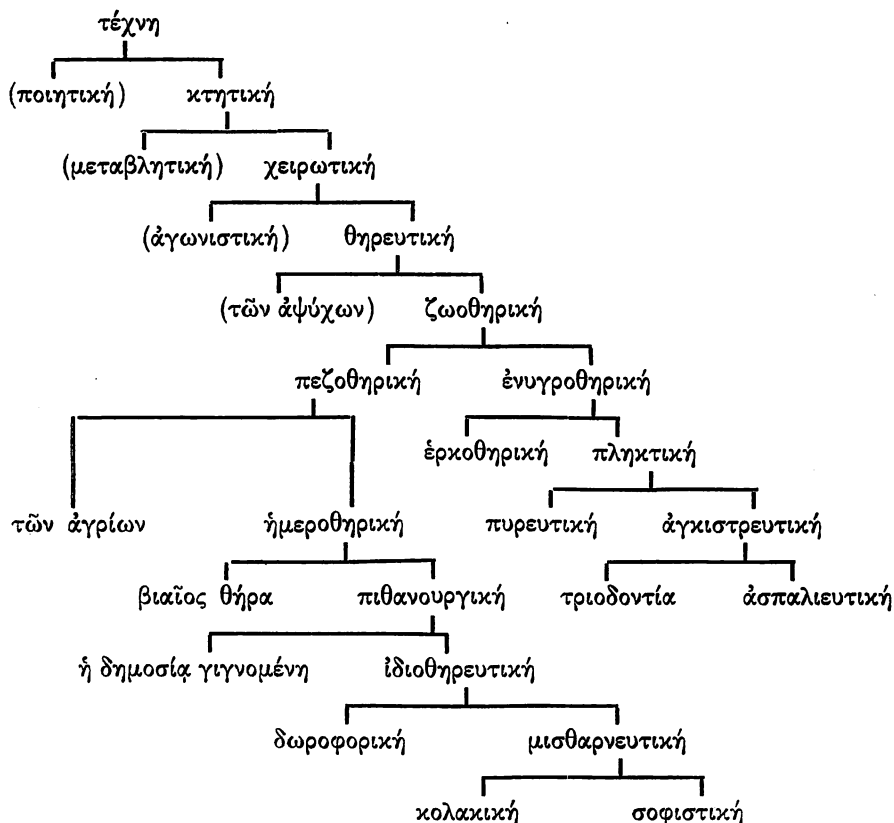
² ἀγωνιστική - by combat; θηρευτική - by hunting.

³ ἐρκοθηρική - with nets; πληκτική - by spearing.

⁴ πυρευτική - by torchlight; ἀγκιστρευτική - with hooks.

* A critical review of it is given by me in *Keerpunt*, p. 250-258.

338—The same method applied to sophistry (σοφιστική) Ib., 221 c-223 b. **sophistry**

Thus the sophist turns out to be a *man-hunter, eager for gain*. Three other schemes of division follow. In a fifth scheme Pl. starts from the view that the sophist is *ἀντιλογικός*. However, as it is impossible to contradict in all things on the ground of knowledge, an *apparent* knowledge must be admitted. Therefore Pl. starts from the notion of *μιμητική*. And this notion presupposes non-being. Hence the question of the possibility of the being of non-being.

Now as a simple fact this follows from the existence of lying and deceit. Thus, not so much the *being* of non-being is the problem of this dialogue, as—much more—the *determination* of the *μὴ ὄν*.

339—We saw that Pl., in his discussion with the *εἰδῶν φίλοι* (see our nr. 315c), came to the conclusion that “the perfectly real” (*παντελῶς ὄν*) must have movement and life, soul and understanding, and therefore that *κίνησις* must belong to the realm of being. But *στάσις* also must belong to it, thinking being impossible without identity. So being turns out to be both *ἀκίνητα καὶ κεκινημένα*.

ὄν must be
assumed as a
third kind
next to mo-
tion and rest

a. Ib. 250 a-c:

ΞΕ. Εἴεν δὴ, κίνησιν καὶ στάσιν ἄρ' οὐκ ἐναντιώτατα λέγει; ἀλλήλοις;
ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΞΕ. Καὶ μὴν εἶναί γε ὁμοίως φῆς ἀμφοτέρω αὐτὰ καὶ ἐκάτερον;

250b ΘΕΑΙ. Φημί γὰρ οὖν.

ΞΕ. Ἄρα κινεῖσθαι λέγων ἀμφοτέρω καὶ ἐκάτερον, ὅταν εἶναι συγχωρῆς;

ΘΕΑΙ. Οὐδαμῶς.

ΞΕ. Ἄλλ' ἐστάναι σημαίνεις λέγων αὐτὰ ἀμφοτέρω εἶναι;

ΘΕΑΙ. Καὶ πῶς;

ΞΕ. Τρίτον ἄρα τι παρὰ ταῦτα τὸ ὄν ἐν τῇ ψυχῇ τιθεῖς, ὥς ὑπ' ἐκείνου τήν
τε στάσιν καὶ τὴν κίνησιν περιεχομένην, συλλαβὼν καὶ ἀπιδὼν αὐτῶν πρὸς
τὴν τῆς οὐσίας κοινωνίαν, οὕτως εἶναι προσεῖπας ἀμφοτέρω;

c ΘΕΑΙ. Κινδυνεύομεν ὥς ἀληθῶς τρίτον ἀπομαντεύεσθαι τι τὸ ὄν, ὅταν
κίνησιν καὶ στάσιν εἶναι λέγωμεν.

ΞΕ. Οὐκ ἄρα κινήσεις καὶ στάσεις ἐστὶ συναμφοτέρω τὸ ὄν ἀλλ' ἕτερον
δὴ τι τούτων.

ΘΕΑΙ. Ὅμοιον.

ΞΕ. Κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄρα τὸ ὄν οὔτε ἔστηκεν οὔτε κινεῖται.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

how then to
define being?

b. Ib. 250 c-d:

ΞΕ. Ποῖ δὴ χρὴ τὴν διάνοιαν ἔτι τρέπειν τὸν βουλόμενον ἐναργές τι περὶ
αὐτοῦ παρ' ἑαυτῷ βεβαιώσασθαι;

ΘΕΑΙ. Ποῖ γάρ;

250d ΞΕ. Οἶμαι μὲν οὐδαμῶς ἐτι ῥᾶδιον. εἰ γάρ τι μὴ κινεῖται, πῶς οὐχ ἔστηκεν;
ἢ τὸ μηδαμῶς ἐστὸς πῶς οὐκ αὖ κινεῖται; τὸ δὲ ὄν ἡμῖν νῦν ἐκτὸς τούτων
ἀμφοτέρω ἀναπέφονται. Ἡ δυνατόν οὖν τοῦτο;

ΘΕΑΙ. Πάντων μὲν οὖν ἀδυνατώτατον.

the κοινωνία
τῶν γενῶν

340—Pl. now turns off in another direction. In which sense may we
call a thing by many names? (251a) The view of those who deny the
possibility of predication is rejected by him as a naivety (see our nr.
252b). To all who ever spoke about being he then puts the following
question.

three
possibilities

a. Ib. 251 d-e:

Πότερον μήτε τὴν οὐσίαν κινήσει καὶ στάσει προσάπτωμεν μήτε ἄλλο ἄλλω
μηδὲν μηδενί, ἀλλ' ὥς ἀμεικτα ὄντα καὶ ἀδύνατον μεταλαμβάνειν ἀλλήλων
οὕτως αὐτὰ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν λόγοις τιθῶμεν; ἢ πάντα εἰς ταῦτόν συναγάγωμεν

ὥς δυνάτ' ἐπικοινωνεῖν ἀλλήλοισι; ἢ τὰ μὲν, τὰ δὲ μὴ; τοῦτων, ὦ Θεάτλητε, τί ποτ' ἀν αὐτοὺς προαπεισέσθαι φησόμεν;

In the first case being could neither move nor be in rest, and those who choose for this possibility by no means can explain the world. Moreover they needs must contradict themselves.

b. Ib. 252 c-d:

ΕΕ. Τὸ τε „εἶναι“ που περὶ πάντα ἀναγκάζονται ἡρῆσθαι καὶ τὸ „ἔχειν“ καὶ τὸ „τῶν ἀλλων“ καὶ τὸ „καθ' αὐτὸ“ καὶ ἡμῶς εἴτεροις, ὧν ἀκρωταίς ὄντες εἰργασθαι καὶ μὴ συνάπτειν ἐν τοῖς λόγοις οὐκ ἀλλων δέονται τῶν ἑξέ-
 λευκότες, ἐν τοῖς ὑποφθιγμένοις ὡς περὶ τὸν ἄτοπον Εὐρυκλέα¹ περιφέροντες
 αὐτὸν ποιεῖσθαι.

ΘΕΑΙ. Κοιμῶν λέγεις ῥητοὺς τε καὶ ἀληθεῖς.

c. Ib. 252 d:

ΕΕ. Τί δ', ἀν πάντα ἀλλήλοισι ἐώμεν δύναμιν ἔχειν ἐπικοινωνήσας;
 ΘΕΑΙ. Τοῦτο μὲν οἷός τε καὶ ὧς διαβέιν.

ΕΕ. Ἦ ὥς;

ΘΕΑΙ. „Ὅτι κίνησις τε αὐτῇ παντάπασιν ἵσταται“ ἀν καὶ στάσις αὐτῇ πάλιν αὐτῇ κινεῖτο, εἴτε περ ἐπιγινώσκῃν ἐπ' ἀλλήλοισιν.

ΕΕ. Ἀλλὰ μὴν τοῦτο γὰρ που ταῖς μελίσταις ἀνδραγαθίας ἀδύνατον, κίνησιν τε ἵστασθαι καὶ στάσιν κινεῖσθαι;

ΘΕΑΙ. Ἦ ὥς γὰρ οὐ;

ΕΕ. Τὸ τοῖτον δὴ μόνον λοιπὸν.

ΘΕΑΙ. Ναί.

d. Ib. 252 e²-253 a³; 253 a⁸-e³:

ΕΕ. „Ὅτε δὴ τὰ μὲν εἰσέλαι τοῦτο δρᾶν, τὰ δ' οὐ, σφισδὲν οἷον τὰ γράμματα περὶν ὄντ' ἐν εἰρῇ, καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ μὲν ἀναρπαστέα που πρὸς ἀλλήλα, τὰ δὲ

συναρπαστέα.

ΘΕΑΙ. Ἦ ὥς δ' οὐ; —

ΕΕ. Ἦ ὥς οὖν οἷδεν ὅποια ὅποιοις δυνάτ' ἀν κοινωεῖν, ἢ τέχνης δὲ τῷ 253a

ΘΕΑΙ. Τέχνης.

ΕΕ. Ἦ οἷος;

ΘΕΑΙ. Τῆς γραμματικῆς.

¹ Εὐρυκλέα - Eurycles was a ventriloquist (see Aristoph., *Wasps* 1017-1020).

3. of some with some others

2. κοινωῖν at all with all

1. no κοινωῖν at all

- b ΕΕ. Τί δέ; περὶ τοὺς τῶν ὀξέων καὶ βαρέων φθόγγους ἄρ' οὐχ οὕτως; ὁ μὲν τοὺς συγκεραννυμένους τε καὶ μὴ τέχνην ἔχων γινώσκειν μουσικός, ὁ δὲ μὴ συνιὲς ἄμουσος;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΕΕ. Καὶ κατὰ τῶν ἄλλων δὴ τεχνῶν καὶ ἀτεχνιῶν τοιαῦτα εὐρήσομεν ἕτερα.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

- ΕΕ. Τί δ'; ἐπειδὴ καὶ τὰ γένη πρὸς ἄλληλα κατὰ ταῦτα μείξεως ἔχειν ὁμολογήκαμεν, ἄρ' οὐ μετ' ἐπιστήμης τινὸς ἀναγκαῖον διὰ τῶν λόγων πορεύεσθαι τὸν ὀρθῶς μέλλοντα δεῖξειν ποῖα ποίοις συμφωνεῖ τῶν γενῶν καὶ ποῖα ἄλληλα οὐ δέχεται; καὶ δὴ καὶ διὰ πάντων εἰ συνέχοντ' ἅττ' αὐτ' ἐστίν, ὥστε συμμειγ-
- c νυσθαι δυνατὰ εἶναι, καὶ πάλιν ἐν ταῖς διαιρέσεσιν, εἰ δι' ὅλων ἕτερα τῆς διαιρέσεως αἷτια;

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐκ ἐπιστήμης δεῖ, καὶ σχεδόν γε ἴσως τῆς μεγίστης;

a new
definition of
philosophy

ΕΕ. Τίν' οὖν αὖ νῦν προσερούμεν, ὦ Θεαίτητε, ταύτην; ἢ πρὸς Διὸς ἐλά-
θομεν εἰς τὴν τῶν ἐλευθέρων ἐμπεσόντες ἐπιστήμην¹, καὶ κινδυνεύομεν ζη-
τοῦντες τὸν σοφιστὴν πρότερον ἀνηυρηκέναι τὸν φιλόσοφον;

ΘΕΑΙ. Πῶς λέγεις;

- d ΕΕ. Τὸ κατὰ γένη διαιρεῖσθαι καὶ μῆτε ταῦτόν εἶδος ἕτερον ἡγήσασθαι μῆτε ἕτερον ὃν ταῦτόν μῶν οὐ τῆς διαλεκτικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι;
- ΘΕΑΙ. Ναί, φήσομεν.

- ΕΕ. Οὐκοῦν ὁ γε τοῦτο δυνατὸς δρᾶν μίαν ἰδέαν διὰ πολλῶν, ἑνὸς ἐκάστου κειμένου χωρὶς, πάντη διατεταμένην ἱκανῶς διαισθάνεται, καὶ πολλὰς ἑτέρας ἀλλήλων ὑπὸ μιᾶς ἔξωθεν περιεχομένης, καὶ μίαν αὖ δι' ὅλων πολλῶν ἐν ἐνὶ συνημμένῃ, καὶ πολλὰς χωρὶς πάντη διωρισμένης · τοῦτο δ' ἐστίν, ἧ τε κοινω-
e νεῖν ἕκαστα δύναται καὶ ὅπη μὴ, διακρίνειν κατὰ γένος ἐπίστασθαι.

ΘΕΑΙ. Παντάπασι μὲν οὖν.

the five most
important
"kinds"

341—Ib. 254 d-255 e:

ΕΕ. Μέγιστα μὴν τῶν γενῶν ἃ νυνδὴ διῆμεν τό τε ὃν αὐτὸ καὶ στάσις καὶ κίνησις.

ΘΕΑΙ. Πολύ γε.

ΕΕ. Καὶ μὴν τῷ γε δύο φαμέν αὐτοῖν ἀμείκτω πρὸς ἀλλήλω.

ΘΕΑΙ. Σφόδρα γε.

ΕΕ. Τὸ δέ γε ὃν μεικτὸν ἀμφοῖν · ἐστὸν γὰρ ἄμφω που.

ΘΕΑΙ. Πῶς δ' οὐ;

ΕΕ. Τρία δὴ γίγνεται ταῦτα.

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

¹ εἰς τὴν — ἐπιστήμην - see *Theaet.* 175de (our nr. 301).

ΞΕ. Οὐκοῦν αὐτῶν ἕκαστον τοῖν μὲν δυοῖν ἕτερόν ἐστιν, αὐτὸ δ' ἑαυτῷ ταῦτόν.

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

254e

ΞΕ. Τί ποτ' αὖ νῦν οὕτως εἰρήκαμεν τό τε ταῦτόν καὶ θάτερον; πότερα δύο γένη τινὲ αὐτῷ, τῶν μὲν τριῶν ἄλλω, συμμειγνυμένω μὴν ἐκείνοις ἐξ ἀνάγκης αἰεὶ, καὶ περὶ πέντε ἄλλ' οὐ περὶ τριῶν ὡς ὄντων αὐτῶν σκεπτέον, ἢ τό τε ταῦτόν τοῦτο καὶ θάτερον ὡς ἐκείνων τι προσαγορεύοντες λαμβάνομεν ἡμᾶς αὐτούς;

255a

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Ἄλλ' οὐ τι μὴν κίνησίς γε καὶ στάσις οὐθ' ἕτερον οὔτε ταῦτόν ἐστι.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Ὅτι περ ἂν κοινῇ προσείπωμεν κίνησιν καὶ στάσιν, τοῦτο οὐδέτερον αὐτοῖν οἶόν τε εἶναι.

ΘΕΑΙ. Τί δή;

ΞΕ. Κίνησίς τε στήσεται καὶ στάσις αὖ κινήθησεται · περὶ γὰρ ἀμφοτέρα θάτερον ὁποτερονοῦν γιγνόμενον αὐτοῖν ἀναγκάσει μεταβάλλειν αὖ θάτερον ἐπὶ τοῦναντίον τῆς αὐτοῦ φύσεως, ἅτε μετασχὼν τοῦ ἐναντίου.

b

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ γε.

ΞΕ. Μετέχeton μὴν ἄμφω ταύτου καὶ θατέρου.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Μὴ τοίνυν λέγωμεν κίνησιν γ' εἶναι ταῦτόν ἢ θάτερον, μὴδ' αὖ στάσιν.

ΘΕΑΙ. Μὴ γάρ.

ΞΕ. Ἄλλ' ἄρα τὸ ὄν καὶ τὸ ταῦτόν ὡς ἓν τι διανοητέον ἡμῖν;

ΘΕΑΙ. Ἴσως.

ΞΕ. Ἄλλ' εἰ τὸ ὄν καὶ τὸ ταῦτόν μὴδὲν διάφορον σημαίνετον, κίνησιν αὖ πάλιν καὶ στάσιν ἀμφοτέρα εἶναι λέγοντες ἀμφοτέρα οὕτως αὐτὰ ταῦτόν ὡς ὄντα προσερούμεν.

c

ΘΕΑΙ. Ἄλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον.

ΞΕ. Ἀδύνατον ἄρα ταῦτόν καὶ τὸ ὄν ἓν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Σχεδόν.

ΞΕ. Τέταρτον δὴ πρὸς τοῖς τρισὶν εἶδεσιν εἶδος τὸ ταῦτόν τιθῶμεν;

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Τί δέ; τὸ θάτερον ἄρα ἡμῖν λεκτέον πέμπτον; ἢ τοῦτο καὶ τὸ ὄν ὡς δύ' ἄττα ὀνόματα ἐφ' ἐνὶ γένει διανοεῖσθαι δεῖ;

ΘΕΑΙ. Τάχ' ἂν.

ΞΕ. Ἄλλ' οἴμαί σε συγχωρεῖν τῶν ὄντων τὰ μὲν αὐτὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ πρὸς ἄλλα αἰεὶ λέγεσθαι.

ΘΕΑΙ. Τί δ' οὐ;

ΞΕ. Τὸ δέ γ' ἕτερον αἰεὶ πρὸς ἕτερον · ἢ γάρ;

d

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Οὐκ ἂν, εἴ γε τὸ ὄν καὶ τὸ θάτερον μὴ πάμπολυ διεφερέτην · ἀλλ' εἴπερ θάτερον ἀμφοῖν μετεῖχε τοῖν εἰδοῖν ὥσπερ τὸ ὄν, ἦν ἂν ποτέ τι καὶ τῶν ἐτέρων ἕτερον οὐ πρὸς ἕτερον · νῦν δὲ ἀτεχνῶς ἡμῖν ὅτιπερ ἂν ἕτερον ᾗ, συμβέβηκεν ἐξ ἀνάγκης ἐτέρου τοῦτο αὐτὸ ὅπερ ἐστὶν εἶναι.

ΘΕΑΙ. Λέγεις καθάπερ ἔχει.

ΞΕ. Πέμπτον δὴ τὴν θατέρου φύσιν λεκτέον ἐν τοῖς εἶδεσιν οὖσαν, ἐν οἷς
e προαιρούμεθα.

ΘΕΑΙ. Ναί.

ΞΕ. Καὶ διὰ πάντων γε αὐτὴν αὐτῶν φήσομεν εἶναι διεληλυθυῖαν · ἐν ἑκαστον γὰρ ἕτερον εἶναι τῶν ἄλλων οὐ διὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν, ἀλλὰ διὰ τὸ μετέχειν τῆς ιδέας τῆς θατέρου.

ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν.

the μὴ ὄν
defined as
ἕτερον

342—Ib. 256 d-257 b; 257 c-258 e:

ΞΕ. Ἄδεῶς ἄρα τὴν κίνησιν ἕτερον εἶναι τοῦ ὄντος διαμαχόμενοι λέγομεν;

ΘΕΑΙ. Ἄδεστάτα μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ σαφῶς ἡ κίνησις ὄντως οὐκ ὄν ἐστι καὶ ὄν, ἐπείπερ τοῦ ὄντος μετέχει;

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΞΕ. Ἔστιν ἄρα ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ὄν ἐπὶ τε κινήσεως εἶναι καὶ κατὰ πάντα τὰ γένη¹. Κατὰ πάντα γὰρ ἡ θατέρου φύσις ἕτερον ἀπεργαζομένη τοῦ ὄντος
256e ἑκαστον οὐκ ὄν ποιεῖ, καὶ σύμπαντα δὴ κατὰ ταῦτα οὕτως οὐκ ὄντα ὁρθῶς ἐροῦμεν, καὶ πάλιν, ὅτι μετέχει τοῦ ὄντος, εἰναί τε καὶ ὄντα.

ΘΕΑΙ. Κινδυνεύει.

ΞΕ. Περὶ ἑκαστον ἄρα τῶν εἰδῶν πολὺ μὲν ἐστὶ τὸ ὄν, ἄπειρον δὲ πλήθει τὸ μὴ ὄν.

ΘΕΑΙ. Ἔοικεν.

257a ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ ὄν αὐτὸ τῶν ἄλλων ἕτερον εἶναι λεκτέον.

ΘΕΑΙ. Ἀνάγκη.

ΞΕ. Καὶ τὸ ὄν ἄρ' ἡμῖν, ὅσαπέρ ἐστι τὰ ἄλλα, κατὰ τοσαῦτα οὐκ ἐστὶν · ἐκεῖνα γὰρ οὐκ ὄν ἐν μὲν αὐτό ἐστιν, ἀπέραντα δὲ τὸν ἀριθμὸν τᾶλλα οὐκ ἐστὶν αὖ.

ΘΕΑΙ. Σχεδὸν οὕτως.

ΞΕ. Οὐκοῦν δὴ καὶ ταῦτα οὐ δυσχεραντέον, ἐπείπερ ἔχει κοινωνίαν ἀλλήλοις ἡ τῶν γενῶν φύσις. Εἰ δέ τις ταῦτα μὴ συγχωρεῖ, πείσας ἡμῶν τοὺς ἐμπροσθεν λόγους οὕτω πειθέτω τὰ μετὰ ταῦτα.

¹ Ἔστιν ἄρα ἐξ ἀνάγκης — κατὰ πάντα τὰ γένη — “Thus non-being needs must be (exist), not only in the case of motion but of all the other kinds”.

ΘΕΑΙ. Δικαιότατα εἴρηκας.

ΞΕ. Ἴδωμεν δὴ καὶ τόδε. b

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ὅποταν τὸ μὴ ὄν λέγωμεν, ὡς ἔοικεν, οὐκ ἐναντίον τι λέγομεν τοῦ ὄντος ἀλλ' ἕτερον μόνον. —

ΞΕ. Τόδε δὲ διανοηθῶμεν, εἰ καὶ σοὶ συνδοκεῖ. c

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον;

ΞΕ. Ἡ θατέρου μοι φύσις φαίνεται κατακεκερματίσθαι καθάπερ ἐπιστήμη.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

ΞΕ. Μία μὲν ἐστὶ που καὶ ἐκείνη, τὸ δ' ἐπὶ τῷ γιγνόμενον μέρος αὐτῆς ἕκαστον ἀφορισθὲν ἐπωνυμίαν ἔσχει τινὰ ἐαυτῆς ἰδίαν · διὸ πολλὰ τέχναι τ' εἰσὶ λεγόμεναι καὶ ἐπιστήμαι. d

ΘΕΑΙ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὰ τῆς θατέρου φύσεως μόρια μιᾶς οὔσης ταῦτὸν πέπονθε τοῦτο.

ΘΕΑΙ. Τάχ' ἂν · ἀλλ' ὅπη δὴ λέγωμεν;

ΞΕ. Ἔστι τῷ καλῷ τι θατέρου μόριον ἀντιτιθέμενον;

ΘΕΑΙ. Ἔστιν.

ΞΕ. Τοῦτ' οὖν ἀνώνυμον ἐροῦμεν ἢ τιν' ἔχον ἐπωνυμίαν;

ΘΕΑΙ. Ἐχον · ὁ γὰρ μὴ καλὸν ἕκαστοτε φθεγγόμεθα, τοῦτο οὐκ ἄλλου τινὸς ἕτερόν ἐστιν ἢ τῆς τοῦ καλοῦ φύσεως.

ΞΕ. Ἴθι νῦν τόδε μοι λέγε.

ΘΕΑΙ. Τὸ ποῖον; e

ΞΕ. Ἄλλο τι τῶν ὄντων τινὸς ἐνὸς γένους ἀφορισθὲν καὶ πρὸς τι τῶν ὄντων αὖ πάλιν ἀντιτεθὲν οὕτω συμβέβηκεν εἶναι τὸ μὴ καλόν;

ΘΕΑΙ. Οὕτως.

ΞΕ. Ὅντος δὴ πρὸς ὃν ἀντίθεσις, ὡς ἔοικ', εἶναί τις συμβαίνει τὸ μὴ καλόν.

ΘΕΑΙ. Ὁρθότατα.

ΞΕ. Τί οὖν; κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἄρα μᾶλλον μὲν τὸ καλὸν ἡμῖν ἐστὶ τῶν ὄντων, ἥττον δὲ τὸ μὴ καλόν;

ΘΕΑΙ. Οὐδέν.

ΞΕ. Ὅμοιως ἄρα τὸ μὴ μέγα καὶ τὸ μέγα αὐτὸ εἶναι λεκτέον; 258a

ΘΕΑΙ. Ὅμοιως.

ΞΕ. Οὐκοῦν καὶ τὸ μὴ δίκαιον τῷ δικαίῳ κατὰ ταῦτά θετέον πρὸς τὸ μηδὲν τι μᾶλλον εἶναι θάτερον θατέρου;

ΘΕΑΙ. Τί μὴν;

ΞΕ. Καὶ τᾶλλα δὴ ταύτῃ λέξομεν, ἐπείπερ ἡ θατέρου φύσις ἐφάνη τῶν ὄντων οὔσα, ἐκείνης δὲ οὔσης ἀνάγκη δὴ καὶ τὰ μόρια αὐτῆς μηδενὸς ἥττον ὄντα τιθέναι.

ΘΕΑΙ. Πῶς γὰρ οὐ;

- b ΕΕ. Οὐκοῦν, ὥς ἔοικεν, ἡ τῆς θατέρου μορίου φύσεως καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς ἄλληλα ἀντικειμένων ἀντίθεσις οὐδὲν ἡττον, εἰ θέμις εἰπεῖν, αὐτοῦ τοῦ ὄντος οὐσία ἐστίν¹, οὐκ ἐναντίον ἐκείνῳ σημαίνουσα ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον, ἕτερον ἐκείνου.

ΘΕΑΙ. Σαφέστατά γε.

ΕΕ. Τίν' οὖν αὐτὴν προσείπωμεν;

ΘΕΑΙ. Δῆλον ὅτι τὸ μὴ ὄν, ὃ διὰ τὸν σοφιστὴν ἐζητοῦμεν, αὐτό ἐστι τοῦτο.

- c ΕΕ. Πότερον οὖν, ὥσπερ εἶπες, ἔστιν οὐδενὸς τῶν ἄλλων οὐσίας ἐλλειπόμενον, καὶ δεῖ θαρροῦντα ἡδὴ λέγειν ὅτι τὸ μὴ ὄν βεβαίως ἐστὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἔχον, ὥσπερ τὸ μέγα ἦν μέγα καὶ τὸ καλὸν ἦν καλὸν καὶ τὸ μὴ μέγα <μὴ μέγα> καὶ τὸ μὴ καλὸν <μὴ καλόν>, οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ ὄν κατὰ ταῦτόν ἦν τε καὶ ἔστι μὴ ὄν, ἐνάριθμον τῶν πολλῶν ὄντων εἶδος ἓν; "Ἡ τίνα ἔτι πρὸς αὐτό, ὦ Θεαίτητε, ἀπιστίαν ἔχομεν;

ΘΕΑΙ. Οὐδεμίαν.

more than a
mere refuta-
tion of Parm.
has been
reached

ΕΕ. Οἶσθ' οὖν ὅτι Παρμενίδῃ μακροτέρως τῆς ἀπορρήσεως ἠπιστήκαμεν;

ΘΕΑΙ. Τί δῆ;

ΕΕ. Πλεῖον ἢ 'κεῖνος ἀπεῖπε σκοπεῖν, ἡμεῖς εἰς τὸ πρόσθεν ἔτι ζητήσαντες ἀπεδείξαμεν αὐτῷ.

ΘΕΑΙ. Πῶς;

- d ΕΕ. "Ὅτι ὁ μὲν πού φησιν —

Οὐ γὰρ μὴ ποτε² τοῦτο δαμῆ, εἶναι μὴ ἔόντα,
ἀλλὰ σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἴργε νόημα.

ΘΕΑΙ. Λέγει γὰρ οὖν οὕτως.

- e ΕΕ. 'Ἡμεῖς δέ γε οὐ μόνον τὰ μὴ ὄντα ὡς ἔστιν ἀπεδείξαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος ὃ τυγχάνει ὄν τοῦ μὴ ὄντος ἀπεφηνάμεθα · τὴν γὰρ θατέρου φύσιν ἀποδείξαντες οὐσάν τε καὶ κατακεκερματισμένην ἐπὶ πάντα τὰ ὄντα πρὸς ἄλληλα, τὸ πρὸς τὸ ὄν ἕκαστον μόριον αὐτῆς ἀντιτιθέμενον ἐτολμήσαμεν εἰπεῖν ὡς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὄντως τὸ μὴ ὄν.

ΘΕΑΙ. Καὶ παντάπασί γε, ὦ ξέने, ἀληθέστατά μοι δοκοῦμεν εἰρηκέναι.

¹ Οὐκοῦν, ὥς ἔοικεν, — οὐσία ἐστίν — "So it seems, when a part of the nature of the Different and a part of the nature of the Existent are set in contrast to one another, the contrast is, if it be permissible to say so, as much a reality as Existence itself."

² οὐ γὰρ μὴ ποτε — — "Never this will be reached (realized) by force, that non-beings might be". *Parm.*, D. 28 B 7.

Diels translates:

"Denn unmöglich kann das Vorhandensein von Nichtseiendem zwingend erwiesen werden." So Burnet: "For this shall never be proved, that the things that are not are." The same interpretation is given by Cornford, *Pl. and Parm.*

343—Ib. 263 b⁴⁻¹³; d¹⁻⁴:

ψευδὴς λόγος
defined

The λόγος being defined as a σύνθεσις ἐκ ῥημάτων καὶ ὀνομάτων, two examples are given: Θεαίτητος κάθηται, — Θεαίτητος πέτεται. The stranger concludes:

Λέγει δὲ αὐτῶν ὁ μὲν ἀληθὴς τὰ ὄντα ὡς ἔστιν περὶ σοῦ. ΘΕΑΙ. Τί μήν; ΞΕ. Ὁ δὲ δὴ ψευδὴς ἕτερα τῶν ὄντων. ΘΕΑΙ. Ναί. ΞΕ. Τὰ μὴ ὄντ' ἄρα ὡς ὄντα λέγει. ΘΕΑΙ. Σχεδόν. ΞΕ. Ὅντων δέ γε ὄντα ἕτερα περὶ σοῦ. Πολλὰ μὲν γὰρ ἔφαμεν ὄντα περὶ ἕκαστον εἶναι που, πολλὰ δὲ οὐκ ὄντα. ΘΕΑΙ. Κομιδῇ μὲν οὖν. —

Περὶ δὴ σοῦ λεγόμενα, <λεγόμενα>* μέντοι θάτερα ὡς τὰ αὐτὰ καὶ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, παντάπασιν [ὡς] ἔοικεν ἢ τοιαύτη σύνθεσις ἐκ τε ῥημάτων γιγνομένη καὶ ὀνομάτων ὄντως τε καὶ ἀληθῶς γίγνεσθαι λόγος ψευδής¹.

344—a. Pl., *Phil.* 15 d-16 a:

the difference
between phil.
and eristic in
the Phil.

ΣΩ. Φαμέν που ταῦτόν ἐν καὶ πολλὰ ὑπὸ λόγων γιγνόμενα περιτρέχειν πάντῃ καθ' ἕκαστον τῶν λεγομένων ἀεὶ², καὶ πάλαι καὶ νῦν. Καὶ τοῦτο οὔτε μὴ παύσῃται ποτε οὔτε ἤρξατο νῦν, ἀλλ' ἔστι τὸ τοιοῦτον, ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τῶν λόγων αὐτῶν ἀθάνατόν τι καὶ ἀγήρων πάθος ἐν ἡμῖν· ὁ δὲ πρῶτον αὐτοῦ γευσάμενος ἐκάστοτε τῶν νέων, ἡσθεὶς ὡς τινα σοφίας ἡύρηκώς θησαυρόν, 15ε ὑφ' ἡδονῆς ἐνθουσιᾷ τε καὶ πάντα κινεῖ λόγον ἄσμενος, τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα κυκλῶν καὶ συμφύρων εἰς ἓν, τοτὲ δὲ πάλιν ἀνειλίττων καὶ διαμερίζων, εἰς ἀπορίαν αὐτόν μὲν πρῶτον καὶ μάλιστα καταβάλλων, δεύτερον δ' ἀεὶ τὸν ἐχόμενον, ἅντε νεώτερος ἅντε πρεσβύτερος ἅντε ἥλιξ ὦν τυγχάνῃ, φειδόμενος οὔτε πατρός οὔτε μητρός οὔτε ἄλλου τῶν ἀκουόντων οὐδενός, ὀλίγου δὲ καὶ 16α τῶν ἄλλων ζῶων, οὐ μόνον³ τῶν ἀνθρώπων, ἐπεὶ βαρβάρων γε οὐδενός ἄν φείσαιτο, εἴπερ μόνον ἐρμηνέα ποθὲν ἔχοι.

b. Ib. 16 c⁵-17 a⁵ (Socr. describes the true method):

Θεῶν μὲν εἰς ἀνθρώπους δόσις, ὡς γε καταφαίνεται ἐμοί, ποθὲν ἐκ θεῶν

¹ "So what is stated about you, but so that what is different is stated as the same, or what is not as what is,—a combination of verbs and names answering to that description finally seems to be really and truly a false statement."

Now, thought or judgment having been defined as a logos of the soul with itself, by this definition at the same time ψευδὴς δόξα has been defined.

² ταῦτόν ἐν καὶ πολλὰ — τῶν λεγομένων ἀεὶ - "that the one and many become identified by thought, and that now, as in time past, they run about together, in and out of every word which is uttered" (Jowett).

³ ὀλίγου δὲ — οὐ μόνον — - "no human being who has ears is safe from him, hardly even his dog" (Jowett).

* <λεγόμενα> Badham.

seeking the
intermediate
stages
between
unity and
infinity

ἐρρίφη διά τινος Προμηθέως ἅμα φανοτάτῳ τινὶ πυρί· καὶ οἱ μὲν παλαιοί, κρείττονες ἡμῶν καὶ ἐγγυτέρω θεῶν οἰκοῦντες, ταύτην φήμην παρέδωσαν, ὥς ἐξ ἑνὸς μὲν καὶ πολλῶν ὄντων τῶν ἀει λεγομένων εἶναι, πέρας δὲ καὶ ἀπειρίαν ἐν αὐτοῖς σύμφυτον ἐχόντων. Δεῖν οὖν ἡμᾶς τούτων οὕτω διακεκοσμημένων ἀεὶ μίαν ἰδέαν περὶ παντὸς ἐκάστοτε θεμένους ζητεῖν — εὐρήσειν γὰρ ἐνοῦσαν — ἐὰν οὖν μεταλάβωμεν, μετὰ μίαν δύο, εἴ πως εἰσὶ, σκοπεῖν, εἰ δὲ μή, τρεῖς ἢ τινα ἄλλον ἀριθμόν, καὶ τῶν ἐν ἐκείνων ἕκαστον πάλιν ὡσαύτως, μέχρι περ ἂν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐν μὴ ὅτι ἐν καὶ πολλὰ καὶ ἀπειρά ἐστι μόνον ἴδη τις, ἀλλὰ καὶ ὅποσα· τὴν δὲ τοῦ ἀπείρου ἰδέαν πρὸς τὸ πλῆθος μὴ προσφέρειν πρὶν ἂν τις τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ πάντα κατἴδῃ τὸν μεταξὺ τοῦ ἀπείρου τε καὶ τοῦ ἑνός, τότε δ' ἤδη τὸ ἐν ἕκαστον τῶν πάντων εἰς τὸ ἄπειρον μεθέντα χαίρειν ἔαν. Οἱ μὲν οὖν θεοί, ὅπερ εἶπον, οὕτως ἡμῖν παρέδωσαν σκοπεῖν καὶ μανθάνειν καὶ διδάσκειν ἀλλήλους· οἱ δὲ νῦν τῶν ἀνθρώπων σοφοὶ ἐν μὲν, ὅπως ἂν τύχωσι, [καὶ πολλὰ] θᾶττον καὶ βραδύτερον ποιοῦσι τοῦ δέοντος, μετὰ δὲ τὸ ἐν ἀπειρα εὐθύς, τὰ δὲ μέσα αὐτοὺς ἐκφεύγει, οἷς διακεχωρίσται τό τε διαλεκτικῶς πάλιν καὶ τὸ ἐριστικῶς ἡμᾶς ποιεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους τοὺς λόγους.

the true
method
applied to
grammar

c. Ib. 17 b-e (Socr. illustrates this by two examples):

ΣΩ. Φωνὴ μὲν ἡμῖν ἐστὶ που μία διὰ τοῦ στόματος ἰοῦσα, καὶ ἀπειρος αὖ πλῆθει, πάντων τε καὶ ἑκάστου.

ΠΡΩ. Τί μὴν;

ΣΩ. Καὶ οὐδὲν ἑτέρῳ γε τούτων ἐσμέν πω σοφοί, οὔτε ὅτι τὸ ἄπειρον αὐτῆς ἴσμεν οὐθ' ὅτι τὸ ἐν· ἀλλ' ὅτι πόσα τ' ἐστὶ καὶ ὅποῖα, τοῦτ' ἐστὶ τὸ γραμματικὸν ἕκαστον ποιοῦν ἡμῶν.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα.

ΣΩ. Καὶ μὴν καὶ τὸ μουσικὸν ὁ τυγχάνει ποιοῦν, τοῦτ' ἐστὶ ταῦτόν.

ΠΡΩ. Πῶς;

and to music

ΣΩ. Φωνὴ μὲν που κατ' ἐκείνην τὴν τέχνην ἐστὶ μία ἐν αὐτῇ.

17c ΠΡΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Δύο δὲ θῶμεν βαρὺ καὶ ὀξύ, καὶ τρίτον ὁμότονον. Ἡ πῶς;

ΠΡΩ. Οὕτως.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐπω σοφὸς ἂν εἴης τὴν μουσικὴν εἰδὼς ταῦτα μόνα, μὴ δὲ εἰδὼς ὥς γ' ἔπος εἰπεῖν εἰς ταῦτα οὐδενὸς ἄξιος ἔσῃ.

ΠΡΩ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΣΩ. Ἀλλ', ὦ φίλε, ἐπειδὴν λάβῃς τὰ διαστήματα ὅποσα ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς φωνῆς ὀξύτητός τε πέρι καὶ βαρύτητος, καὶ ὅποῖα, καὶ τοὺς ὅρους τῶν διαστημάτων, καὶ τὰ ἐκ τούτων ὅσα συστήματα γέγονεν — ἃ κατιδόντες οἱ πρόσθεν παρέδωσαν ἡμῖν τοῖς ἐπομένοις ἐκείνοις καλεῖν αὐτὰ ἁρμονίας, ἐν τε ταῖς κινήσεσιν αὐτοῦ σώματος ἕτερα τοιαῦτα ἐνόντα πάθη γιγνόμενα, ἃ

δὴ δι' ἀριθμῶν μετρηθέντα δεῖν αὖ φασι ῥυθμούς καὶ μέτρα ἐπονομάζειν, καὶ ἅμα ἐννοεῖν ὡς οὕτω δεῖ περὶ παντὸς ἐνὸς καὶ πολλῶν σκοπεῖν — ὅταν γὰρ αὐτά τε λάβῃς οὕτω, τότε ἐγένου σοφός, ὅταν τε ἄλλο τῶν ἐν ὁτιοῦν ταύτῃ σκοπούμενος ἔλῃς, οὕτως ἔμφρων περὶ τοῦτο γέγονας · τὸ δ' ἄπειρόν σε ἐκαστων καὶ ἐν ἐκάστοις πλῆθος ἄπειρον ἐκάστοτε ποιεῖ τοῦ φρονεῖν¹ καὶ οὐκ ἐλλογιμον οὐδ' ἐνἀριθμον, ἅτ' οὐκ εἰς ἀριθμὸν οὐδένα ἐν οὐδενὶ πώποτε ἀπιδόντα.

d. Ib. 18 a-b. Socr. adds:

specification
a matter of
counting and
measuring

ὥσπερ γὰρ ἐν ὁτιοῦν εἴ τις ποτε λάβοι, τοῦτον, ὥς φαμεν, οὐκ ἐπ' ἀπείρου φύσιν δεῖ βλέπειν εὐθύς ἀλλ' ἐπὶ τινὰ ἀριθμὸν, οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον ὅταν τις τὸ ἄπειρον ἀναγκασθῇ πρῶτον λαμβάνειν, μὴ ἐπὶ τὸ ἐν εὐθύς, ἀλλ' [ἐπ'] ἀριθμὸν αὖ τινὰ πλῆθος ἕκαστον ἔχοντά τι κατανοεῖν, τελευτᾶν τε ἐκ πάντων εἰς ἓν.

18b

345—Cf. the theory of a double μετρητική in Pl., *Polit.* 284 e-285 c:

a double
μετρητική:
both quanti-
tative and
qualitative

ΞΕ. Δῆλον ὅτι διαιροῦμεν ἂν τὴν μετρητικὴν, καθάπερ ἐρρήθη, ταύτῃ δίχα τέμνοντες, ἐν μὲν τιθέντες αὐτῆς μῦθον συμπάσας τέχνας ὁπόσαι τὸν ἀριθμὸν καὶ μήκη καὶ βάθη καὶ πλάτη καὶ παχύτητας πρὸς τοῦναντίον μετροῦσιν, τὸ δὲ ἕτερον, ὁπόσαι πρὸς τὸ μέτριον καὶ τὸ πρέπον καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸ δέον καὶ πάνθ' ὁπόσα εἰς τὸ μέσον ἀπωκίσθη τῶν ἐσχάτων.

ΝΕ. ΣΩ. Καὶ μέγα γε ἐκάτερον τμήμα εἶπες, καὶ πολὺ διαφέρουν ἀλλήλοι.

ΞΕ. Ὁ γὰρ ἐνίστε, ὦ Σώκρατες, οἴομενοι δὴ τι σοφὸν φράζειν πολλοὶ τῶν κομψῶν λέγουσιν, ὡς ἄρα μετρητικὴ περὶ πάντ' ἐστὶ τὰ γιγνόμενα, τοῦτ' αὐτὸ τὸ νῦν λεχθὲν ὃν τυγχάνει. Μετρήσεως μὲν γὰρ δὴ τινὰ τρόπον πάνθ' ὁπόσα ἔντεχνα μετεῖληφεν · διὰ δὲ τὸ μὴ κατ' εἶδη συνειθίσθαι σκοπεῖν διαιρουμένους ταῦτά τε τοσοῦτον διαφέροντα συμβάλλουσιν εὐθύς εἰς ταῦτόν ὅμοια νομίσαντες, καὶ τοῦναντίον αὖ τούτου δρῶσιν ἕτερα οὐ κατὰ μέρη διαιροῦντες, δέον, ὅταν μὲν τὴν τῶν πολλῶν τις πρότερον αἰσθηται κοινωνίαν, μὴ προαφίστασθαι πρὶν ἂν ἐν αὐτῇ τὰς διαφορὰς ἴδῃ πάσας ὁπόσαι περ ἐν εἵδεσι κεῖνται, τὰς δὲ αὖ παντοδαπὰς ἀνομοιότητας, ὅταν ἐν πλήθεσιν ὀφθῶσιν, μὴ δυνατόν εἶναι δυσωπούμενον παύεσθαι πρὶν ἂν σύμπαντα τὰ οἰκεῖα ἐντὸς μιᾶς ὁμοιότητος ἔρξας γένους τινὸς οὐσίᾳ περιβάλληται. Ταῦτα μὲν οὖν ἱκανῶς περὶ τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ ὑπερβολῶν εἰρήσθω · φυλάττωμεν δὲ μόνον ὅτι δύο γένη περὶ αὐτὰ ἐξηγήρηται τῆς μετρητικῆς, καὶ ἅ φαμεν αὐτ' εἶναι μεμνώμεθα.

285a

μετρητική
a universal
art

b

c

¹ Constr. σε—ἄπειρον ποιεῖ—τοῦ φρονεῖν—"creates in you a state of infinite ignorance, and makes you obscure and not in the number of famous men, because you never looked for any definite number in anything."

This theory corresponds with the *meta-mathematical view of being* Aristotle attributed to Pl., and which seems to have been proper to later Platonism. See our next paragraph.

the four
principles
in the Phil.

346—Pl., *Phil.* 23 c-e:

ΣΩ. Πάντα τὰ νῦν ὄντα ἐν τῷ παντὶ διχῇ διαλάβωμεν, μᾶλλον δ', εἰ βούλει, τριχῇ.

ΠΡΩ. Καθ' ὅτι, φράζοις ἄν.

ΣΩ. Λάβωμεν ἅττα τῶν νυνδὴ λόγων.

ΠΡΩ. Ποῖα;

ΣΩ. Τὸν θεὸν ἐλέγομέν που τὸ μὲν ἄπειρον δεῖξαι τῶν ὄντων, τὸ δὲ πέρας;

ΠΡΩ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Τούτω δὴ τῶν εἰδῶν τὰ δύο τιθώμεθα, τὸ δὲ τρίτον ἐξ ἀμφοῖν τούτων d ἔν τι συμμίσγόμενον. Εἰμί δ', ὡς ἔοικεν, ἐγὼ γελοῖός τις ἱκανῶς * κατ' εἶδη διστάς καὶ συναριθμούμενος.

ΠΡΩ. Τί φῆς, ὠγαθέ;

ΣΩ. Τετάρτου μοι γένους αὖ προσδεῖν φαίνεται.

ΠΡΩ. Λέγε τίνας.

ΣΩ. Τῆς συμμείξεως τούτων πρὸς ἄλληλα τὴν αἰτίαν ὄρα, καὶ τίθει μοι πρὸς τρισὶν ἐκείνοις τέταρτον τοῦτο.

ΠΡΩ. Μῶν οὖν σοι καὶ πέμπτου προσδεῖται διάκρισιν τίνος δυναμένου;

e ΣΩ. Τάχ' ἄν · οὐ μὴν οἶμαί γε ἐν τῷ νῦν · ἂν δέ τι δέη, συγγνώμη πού μοι σὺ μεταδιώκοντι πέμπτον τι ὄν. **

ΠΡΩ. Τί μὴν;

the péras

347—a. Ib. 24 a-d:

24a ΣΩ. Λέγω τοίνυν τὰ δύο ἃ προτίθεμαι ταῦτ' εἶναι ἅπερ νυνδὴ, τὸ μὲν ἄπειρον, τὸ δὲ πέρας ἔχον · ὅτι δὲ τρόπον τινὰ τὸ ἄπειρον πολλά ἐστί, πειράσομαι φράζειν. Τὸ δὲ πέρας ἔχον ἡμᾶς περιμενέτω.

ΠΡΩ. Μένει.

ΣΩ. Σκέψαι δὴ. Χαλεπὸν μὲν γὰρ καὶ ἀμφισβητήσιμον δ' κελεύω σε σκοπεῖν, ὅμως δὲ σκόπει. Θερμοτέρου καὶ ψυχροτέρου πέρι πρῶτον ὄρα πέρας εἴ ποτέ τι νοήσῃς ἄν, ἣ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἐν αὐτοῖς οἰκοῦν<τε> τοῖς γένεσιν, b ἕωσπερ ἂν ἐνοικῆτον, τέλος οὐκ ἂν ἐπιτρεψαίτην γίγνεσθαι · γενομένης γὰρ τελευτῆς καὶ αὐτῷ τετελευτήκατον.

* The mss have ἱκανὸς or ἱκανῶς. Diès reads ἱκανῶς and translates: „Je suis, apparemment, bien ridicule, à pousser ainsi jusqu'au bout mes divisions en espèces et mes énumérations.”

** The mss have βίον. τι ὄν is a conjecture of Schleiermacher, adopted by Diès.

ΠΡΩ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΣΩ. Ἀεὶ δέ γε, φαμέν, ἐν τε τῷ θερμότερῳ καὶ ψυχρότερῳ τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον ἐνι.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα.

ΣΩ. Ἀεὶ τοίνυν ὁ λόγος ἡμῖν σημαίνει τούτῳ μὴ τέλος ἔχειν· ἀτελῇ δ' ὄντε δῆπου παντάπασιν ἀπείρῳ γίγνεσθον.

ΠΡΩ. Καὶ σφόδρα γε, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' εὖ γε, ὦ φίλε Πρώταρχε, ὑπέλαβες καὶ ἀνέμνησας ὅτι καὶ τὸ σφόδρα τοῦτο, ὃ σὺ νῦν ἐφθέγγω, καὶ τό γε ἡρέμα τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχετον c τῷ μᾶλλον τε καὶ ἥττον· ὅπου γὰρ ἂν ἐνῆτον, οὐκ ἔατον εἶναι ποσὸν ἕκαστον, ἀλλ' αἰεὶ σφοδρότερον ἡσυχαιτέρου καὶ τοῦναντίον ἐκάσταις πράξεσιν ἐμποιοῦντε τὸ πλεον καὶ τὸ ἔλαττον ἀπεργάζεσθον, τὸ δὲ ποσὸν ἀφανίζετον. Ὁ γὰρ ἐλέχθη νυνδὴ, μὴ ἀφανίσαντε τὸ ποσόν, ἀλλ' ἑάσαντε αὐτό τε καὶ τὸ μέτριον ἐν τῇ τοῦ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ σφόδρα καὶ ἡρέμα ἔδρα ἐγγενέσθαι, αὐτὰ ἔρρει ταῦτα d ἐκ τῆς αὐτῶν χώρας ἐν ᾗ ἐνῆν. Οὐ γὰρ ἔτι θερμότερον οὐδὲ ψυχρότερον εἴτην ἂν λαβόντε τὸ ποσόν· προχωρεῖ γὰρ καὶ οὐ μένει τό τε θερμότερον αἰεὶ καὶ τὸ ψυχρότερον ὡσαύτως, τὸ δὲ ποσὸν ἔσται καὶ προῖον ἐπαύσατο. Κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον ἀπειρον γίγνεται· ἂν τὸ θερμότερον καὶ τοῦναντίον ἅμα.

ΠΡΩ. Φαίνεται γοῦν, ὦ Σώκρατες· ἔστι δ', ὅπερ εἶπες, οὐ ῥάδια ταῦτα συνέπεσθαι.

b. Ib., 24 e⁴-25 b⁴:

the apeiron

Νῦν μέντοι ἄθρει τῆς τοῦ ἀπείρου φύσεως εἰ τοῦτο δεξόμεθα σημεῖον, ἵνα μὴ πάντ' ἐπεξιόντες μηχανώμεν.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον δὴ λέγεις;

ΣΩ. Ὅπόσ' ἂν ἡμῖν φαίνεται μᾶλλον τε καὶ ἥττον γιγνόμενα καὶ τὸ σφόδρα καὶ ἡρέμα δεχόμενα καὶ τὸ λίαν καὶ ὅσα τοιαῦτα πάντα, εἰς τὸ τοῦ ἀπείρου 25a γένος ὥς εἰς ἐν δεῖ πάντα ταῦτα τιθέναι, κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ὃν ἔφαμεν ὅσα διέσπασται καὶ διέσχισται συναγαγόντας χρῆναι κατὰ δύναμιν μίαν ἐπισημαίνεσθαι τίνα φύσιν, εἰ μέμνησαι.

ΠΡΩ. Μέμνημαι.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰ μὴ δεχόμενα ταῦτα, τούτων δὲ τὰ ἐναντία πάντα δεχόμενα, πρῶτον μὲν τὸ ἴσον καὶ ἰσότητα, μετὰ δὲ τὸ ἴσον τὸ διπλάσιον καὶ πᾶν ὅτιπερ ἂν πρὸς ἀριθμὸν ἀριθμὸς ἢ μέτρον ἢ πρὸς μέτρον, ταῦτα σύμπαντα εἰς τὸ πέρας b ἀπολογιζόμενοι καλῶς ἂν δοκοῖμεν δρᾶν τοῦτο. Ἡ πῶς σὺ φῆς;

ΠΡΩ. Κάλιστά γε, ὦ Σώκρατες.

c. Ib., 25b⁵-26b⁷:

the third kind

ΣΩ. Εἴεν· τὸ δὲ τρίτον τὸ μεικτὸν ἐκ τούτων ἀμφοῖν τίνα ἰδέαν φήσομεν ἔχειν;

ΠΡΩ. Σὺ καὶ ἐμοὶ φράσεις, ὥς οἶμαι.

ΣΩ. Θεὸς μὲν οὖν, ἄνπερ γε ἐμαῖς εὐχαῖς ἐπήκοος γίγνηται τις θεῶν.

ΠΡΩ. Εὐχου δὴ καὶ σκόπει.

ΣΩ. Σκοπῶ· καὶ μοι δοκεῖ τις, ὃ Πρώταρχε, αὐτῶν φίλος ἡμῖν νυνδὴ γεγονέναι.

c ΠΡΩ. Πῶς λέγεις τοῦτο καὶ τίνι τεκμηρίῳ χρῆ;

ΣΩ. Φράσω δῆλον ὅτι· σὺ δέ μοι συνακολούθησον τῷ λόγῳ.

ΠΡΩ. Λέγε μόνον.

ΣΩ. Θερμότερον ἐφθεγγόμεθα νυνδὴ πού τι καὶ ψυχρότερον. Ἦ γάρ;

ΠΡΩ. Ναί.

ΣΩ. Πρόσθε δὴ ξηρότερον καὶ ὑγρότερον αὐτοῖς καὶ πλεόν καὶ ἔλαττον καὶ θάττον καὶ βραδύτερον καὶ μεῖζον καὶ σμικρότερον καὶ ὁπόσα ἐν τῷ πρόσθεν τῆς τὸ μᾶλλον τε καὶ ἥττον δεχομένης ἐτίθεμεν εἰς ἓν φύσεως.

d ΠΡΩ. Τῆς τοῦ ἀπείρου λέγεις;

ΣΩ. Ναί. Συμμεῖγνυ δέ γε εἰς αὐτὴν τὸ μετὰ ταῦτα τὴν αὐτοῦ πέρατος γένναν.

ΠΡΩ. Ποίαν;

ΣΩ. Ἦν καὶ νυνδὴ, δέον ἡμᾶς καθάπερ τὴν τοῦ ἀπείρου συνηγάγομεν εἰς ἓν, οὕτω καὶ τὴν τοῦ περατοειδοῦς συναγαγεῖν, οὐ συνηγάγομεν. Ἄλλ' ἴσως καὶ νῦν ταῦτόν δράσασι* τούτων ἀμφοτέρων συναγομένων καταφανῆς κάκεινη γενήσεται.

ΠΡΩ. Ποίαν καὶ πῶς λέγεις;

ΣΩ. Τὴν τοῦ ἴσου καὶ διπλασίου, καὶ ὁπόση παύει πρὸς ἄλληλα τάναντία

e διαφόρως ἔχοντα, σύμμετρα δέ καὶ σύμφωνα ἐνθεῖσα ἀριθμὸν ἀπεργάζεται.

ΠΡΩ. Μανθάνω· φαίνει γάρ μοι λέγειν μειγνῦσι** ταῦτα γενέσεις τινὰς ἐφ' ἐκάστων αὐτῶν συμβαίνειν.

ΣΩ. Ὅρθῳς γὰρ φαίνομαι.

ΠΡΩ. Λέγε τοίνυν.

ΣΩ. Ἔρα οὐκ ἐν μὲν νόσοις ἢ τούτων ὀρθὴ κοινωνία τὴν ὑγείας φύσιν ἐγέννησεν;

26a ΠΡΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἐν δὲ ὀξεῖ καὶ βαρεῖ καὶ ταχεῖ καὶ βραδεῖ, ἀπείροις οὖσιν, ἅρ' οὐ ταῦτά ἐγγιγνόμενα*** ταῦτα ἅμα πέρας τε ἀπηργάσατο καὶ μουσικὴν σύμπασαν τελεώτατα συνεστήσατο;

ΠΡΩ. Κάλλιστά γε.

ΣΩ. Καὶ μὴν ἐν γε χειμῶσι καὶ πνίγεσιν ἐγγενόμενα**** τὸ μὲν πολὺ

* δράσει Mss; δράσει <ei> Vahlen, Burnet; δράσασι Badham, Diès.

** μιγνὺς Mss; μιγνῦσι Klitsch, followed by Diès. Burnet has μειγνὺς.

*** ἐγγιγνόμενα secl. Burnet, who read a full stop after ταῦτα.

**** ἐγγενομένη Burnet.

λίαν καὶ ἄπειρον ἀφείλετο, τὸ δὲ ἕμμετρον καὶ ἅμα σύμμετρον ἀπηργάσατο.

ΠΡΩ. Τί μὴν;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τούτων ὄραί τε καὶ ὅσα καλὰ πάντα ἡμῖν γέγονε, τῶν τε b
ἀπείρων καὶ τῶν πέρας ἔχόντων συμμειχθέντων;

ΠΡΩ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Καὶ ἄλλα γε δὴ μυρία ἐπιλείπω λέγων, οἷον μεθ' ὑγιείας κάλλος καὶ
ἰσχύν, καὶ ἐν ψυχαῖς αὖ πάμπολλα ἔτερα καὶ πάγκαλα.

d. Socrates concludes this passage (26 d):

ἀλλὰ τρίτον φάθι με λέγειν, ἐν τούτῳ τιθέντα τό τούτων ἔκγονον ἅπαν, γένεσις
εἰς οὐσίαν
γένεσιν εἰς οὐσίαν ἐκ τῶν μετὰ τοῦ πέρατος ἀπειργασμένων μέτρων.

ΠΡΩ. Ἐμαθον.

A comparison to *Phaedo* 79a-d (see our nr. 266e) will show the difference between the Platonism of that period and later Platonism.

To this important passage see Natorp, *Pl. Ideenl.* p. 225 ^a.

e. Ib., 26 e:

Ἀλλὰ δὴ πρὸς <τοῖς> τρισὶ * τέταρτόν τι τότε ἔφαμεν εἶναι γένος σκεπτέον · the fourth
kind
κοινή δ' ἡ σκέψις. Ὅρα γὰρ εἴ σοι δοκεῖ ἀναγκαῖον εἶναι πάντα τὰ γιγνόμενα διὰ τινὰ αἰτίαν γίνεσθαι.

ΠΡΩ. Ἐμοιγε · πῶς γὰρ ἂν χωρὶς τούτου γίγνοιτο;

ΣΩ. Οὐκοῦν ἡ τοῦ ποιοῦντος φύσις οὐδὲν πλὴν ὀνόματι τῆς αἰτίας διαφέρει,
τὸ δὲ ποιῶν καὶ τὸ αἷτιον ὁρθῶς ἂν εἴη λεγόμενον ἕν;

ΠΡΩ. Ὅρθῶς.

In *Phil.* 30a-e Socr. determines that νοῦς must be reckoned to the fourth genus.

348—In this dialogue Philebus defends the thesis that pleasure is the the supreme
good
supreme good for man, Socr. that νοῦς or φρόνησις are far better. At the end neither of these two principles appears to be self-sufficient.

Pl., Phil. 63 a-64 b:

ΠΡΩ. Πῶς οὖν δὴ περὶ αὐτῶν τούτων λέγωμεν; καὶ πῶς ποιῶμεν;

^a "Es ist sehr zu beachten, dass hiermit, zum ersten Mal in dieser Deutlichkeit, das Werden einen ganz positiven Sinn erlangt. Es wird etwas, das fortan ist. Das Werden besagt hier das Hervorgehn, das Entstehen des bestimmten *Seins*; bestimmt nach Massgabe *eines Gesetzes* der Bestimmung, und zwar nicht bloss des universalen Gesetzes der Bestimmung des Unbestimmten überhaupt, sondern allemal eines speziellen Gesetzes von notwendig mathematischer Form, welches ein Wieviel, und zwar ein verhältnismässiges Wieviel, eine Massbeziehung für es festsetzt."

* <τοῖς> Badham.

ΣΩ. Οὐχ ἡμᾶς, ὦ Πρώταρχε, διερωτᾶν χρή, τὰς ἡδονὰς δὲ αὐτάς καὶ τὰς φρονήσεις διαπυνθανομένους τὸ τοιόνδε ἀλλήλων πέρι.

63b ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. „ὦ φίλοι, εἴτε ἡδονὰς ὑμᾶς χρή προσαγορεύειν εἴτε ἄλλω ὁτιοῦν ὀνόματι, μὴν οὐκ ἂν δέξαισθε οἰκεῖν μετὰ φρονήσεως πάσης ἢ χωρὶς τοῦ φρονεῖν;” οἶμαι μὲν πρὸς ταῦτα τόδ’ αὐτάς ἀναγκαϊότατον εἶναι λέγειν.

ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. „Ὅτι καθάπερ ἐμπροσθεν ἐρρήθη, „Τὸ μόνον καὶ ἔρημον εἰλικρινὲς
c εἶναι τι γένος οὔτε πᾶν τι δυνατόν οὔτ’ ὠφέλιμον · πάντων γε μὴν ἡγούμεθα γενῶν ἄριστον ἐν ἀνθ’ ἐνὸς συνοικεῖν ἡμῖν τὸ τοῦ γιγνώσκειν τᾶλλά τε πάντα καὶ [αὐτὴν] αὐτὴν ἡμῶν τελέως εἰς δύναμιν ἐκάστην.”

ΠΡΩ. „Καὶ καλῶς γε εἰρήκατε τὰ νῦν”, φήσομεν.

ΣΩ. Ὁρθῶς. Πάλιν τοίνυν μετὰ τοῦτο τὴν φρόνησιν καὶ τὸν νοῦν ἀνερω-
τητέον. „Ἄρ’ ἡδονῶν τι προσδεῖσθε ἐν τῇ συγκράσει;” φαῖμεν ἂν αὐτὸν νοῦν
τε καὶ τὴν φρόνησιν ἀνερωτῶντες. „Ποίων”, φαῖεν ἂν ἴσως, „ἡδονῶν;”

ΠΡΩ. Εἰκός.

d ΣΩ. Ὁ δὲ γ’ ἡμέτερος λόγος μετὰ τοῦτ’ ἐστὶν ὅδε. „Πρὸς ταῖς ἀληθείαις
ἐκείναις ἡδοναῖς”, φήσομεν, „ἄρ’ ἐτι προσδεῖσθ’ ὑμῖν τὰς μεγίστας ἡδονὰς
συνοίκους εἶναι καὶ τὰς σφοδροτάτας;” — „Καὶ πῶς, ὦ Σώκρατες”, ἴσως
φαῖεν ἂν, „αἶ γ’ ἐμποδίσματά τε μυρία ἡμῖν ἔχουσι, τὰς ψυχὰς ἐν αἷς οἰκοῦμεν
e τὰ τε γιγνόμενα ἡμῶν τέκνα ὥς τὸ πολὺ, δι’ ἀμέλειαν λήθην ἐμποιοῦσαι, παντά-
πασι διαφθείρουσιν; ἀλλ’ ἅς τε ἡδονὰς ἀληθεῖς καὶ καθαρὰς [ἄς] εἶπες, σχεδὸν
οἰκείας ἡμῖν νόμιζε, καὶ πρὸς ταύταις τὰς μεθ’ ὑγιείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν, καὶ
δὴ καὶ συμπάσης ἀρετῆς ὁπόσαι καθάπερ θεοῦ ὁπαδοὶ γιγνόμεναι αὐτῇ συνακο-
λουθοῦσι πάντῃ, ταύτας μείγνυ · τὰς δ’ αἰετ’ ἀφροσύνης καὶ τῆς ἄλλης κα-
κίας ἐπομένας πολλήν ποτε ἀλογία τῷ νῷ μειγνύειν τὸν βουλούμενον ὅτι καλλίστην
ιδόντα καὶ ἀστασιαστοτάτην μεῖζιν καὶ κρᾶσιν, ἐν ταύτῃ μαθεῖν πειρᾶσθαι,
64a τί ποτε ἐν τ’ ἀνθρώπῳ καὶ τῷ παντὶ πέφυκεν ἀγαθὸν καὶ τίνα ἰδέαν αὐτὴν εἶναι
ποτε μαντευτέον.” Ἄρ’ οὐκ ἐμφρόνως ταῦτα καὶ ἐχόντως ἑαυτὸν τὸν νοῦν
φήσομεν ὑπὲρ τε αὐτοῦ καὶ μνήμης καὶ δόξης ὀρθῆς ἀποκρίνασθαι τὰ νῦν
ῥηθέντα;

ΠΡΩ. Παντάπασι μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γε ἀναγκαῖον, καὶ οὐκ ἄλλως ἂν ποτε γένοιτο οὐδ’
ἂν ἓν.

b ΠΡΩ. Τὸ ποῖον;

ΣΩ. Ὡς μὴ μεῖζομεν ἀλήθειαν, οὐκ ἂν ποτε τοῦτο ἀληθῶς γίγνοιτο οὐδ’
ἂν γενόμενον εἶη.

* A correction of Diès. The Mss have μανικὰς ἡδονὰς.

ΠΡΩ. Πῶς γὰρ ἄν;

ΣΩ. Οὐδαμῶς. Ἀλλ' εἴ τινας ἔτι προσδεῖ τῇ συγκράσει ταύτῃ, λέγετε σὺ καὶ Φίληβος. Ἔμοι μὲν γὰρ καταπερεὶ κόσμος τις ἀσώματος ἄρξων καλῶς ἐμψύχου σώματος ὁ νῦν λόγος ἀπειργάσθαι φαίνεται ¹.

349—We find Plato's changed view of man and the visible world **the Timaeus** expressed in the *Tim.* also: the ideal World remained the perfect and eternal Example, but the visible world, made as an image of it, as good as possible, is called, like the heavenly bodies, a „visible god”.

a. Pl., *Tim.* 28 c-29 a:

Τὸν μὲν οὖν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς εὐρεῖν τε ἔργον καὶ εὐρόντα εἰς πάντας ἀδύνατον λέγειν · τόδε δ' οὖν πάλιν ἐπισκεπτέον περὶ αὐτοῦ, πρὸς πότερον τῶν παραδειγμάτων ὁ τεκταινόμενος αὐτὸν ἀπηργάζετο, πότερον πρὸς τὸ κατὰ ταῦτά καὶ ὡσαύτως ἔχον ἢ πρὸς τὸ γεγονός. Εἰ μὲν δὴ καλός ἐστιν ὅδε ὁ κόσμος ὃ τε δημιουργὸς ἀγαθός, δῆλον ὡς πρὸς τὸ αἰδίδιον ἔβλεπεν · εἰ δὲ ὁ μὴδ' εἶπεῖν τινι θέμις, πρὸς γεγονός. Παντὶ δὴ σαφές ὅτι πρὸς τὸ αἰδίδιον · ὁ μὲν γὰρ κάλλιστος τῶν γεγονότων, ὁ δ' ἄριστος τῶν αἰτίων.

God made the world after the eternal pattern

b. Ib., 29 d⁷-30 c¹:

Λέγωμεν δὴ δι' ἥντινα αἰτίαν γένεσιν καὶ τὸ πᾶν τόδε ὁ συνιστάς συνέστησεν. Ἀγαθὸς ἦν, ἀγαθῷ δὲ οὐδεὶς περὶ οὐδενὸς οὐδέποτε ἐγγίγνεται φθόνος · τοῦτου

Being good, he made the world as good as possible.

¹ λόγος probably does not mean here “our words” or “our present argument”; but „the inner proportions of the mixed life”. L. Robin explains this passage as follows ^a:

^a *Platon*, p. 165 f.

“Au moment—où Platon achève de constituer cette vie mixte en laquelle l'homme trouvera son bonheur, il en définit la loi de façon à suggérer, semble-t-il, que cette loi s'étend bien au delà de ce à propos de quoi elle a été établie. La relation qu'elle exprime, ou son *logos* „est, dit-il (64b), comparable à une sorte d'arrangement incorporel, qui devra, en belle manière, commander à un corps animé”. Or le mot que traduit “arrangement”, c'est, on l'a déjà vu (cf. p. 158), *cosmos*. Si donc le principe du bien de l'homme par rapport à sa vie d'ici-bas est un système de relations dont les termes appartiennent à l'ordre de la pensée, autrement dit un *monde spirituel*, cette conception doit valoir pour le macrocosme comme elle vaut pour le microcosme: le système de relations intelligibles qui est le principe du bien pour ce grand vivant qu'est le monde, serait celui que forment entre elles les Idées. Si enfin, à leur tour, les Idées forment elles-mêmes une sorte de corps qui ait vie, âme, intellect (cf. *loc. cit.* et p. 154), nous trouverions, pour en commander l'organisation, un autre *cosmos* d'une intelligibilité encore plus subtile et plus épurée, l'arrangement que constituent les Nombres idéaux et les Grandeurs idéales (cf. p. 97 sq.). Ainsi toute la hiérarchie de l'Être serait fonction du degré d'„exactitude” dans les proportions des mixtes qui, à partir de la Limite et de l'Illimitation, constituent les diverses réalités.” Cf. our nr. 373.

- δ' ἐκτὸς ὧν πάντα ὅτι μάλιστα ἐβουλήθη γενέσθαι παραπλήσια ἑαυτῷ. Ταύτην δὴ γενέσεως καὶ κόσμου μάλιστ' ἂν τις ἀρχὴν κυριωτάτην παρ' ἀνδρῶν φρονίμων ἀποδεχόμενος ὁρθότατα ἀποδέχοιτ' ἂν. Βουλευθεὶς γὰρ ὁ θεὸς ἀγαθὰ μὲν πάντα, φλαῦρον δὲ μηδὲν εἶναι κατὰ δύναμιν, οὕτω δὴ πᾶν ὅσον ἦν ὁρατὸν παραλαβὼν οὐχ ἡσυχίαν ἔχον ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως, εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγαγεν ἐκ τῆς ἀταξίας, ἡγησάμενος ἐκεῖνο τούτου πάντως ἄμεινον. Θέμις δ' οὐτ' ἦν οὐτ' ἔστιν τῷ ἀρίστῳ δρᾶν ἄλλο πλὴν τὸ κάλλιστον · λογισάμενος οὖν ἠύρισκεν ἐκ τῶν κατὰ φύσιν ὁρατῶν οὐδὲν ἀνόητον τοῦ νοῦν ἔχοντος ὅλον ὅλου κάλλιον ἔσεσθαι ποτε ἔργον, νοῦν δ' αὖ χωρὶς ψυχῆς ἀδύνατον παραγενέσθαι τῷ. Διὰ δὴ τὸν λογισμὸν τόνδε νοῦν μὲν ἐν ψυχῇ, ψυχὴν δ' ἐν σώματι συνιστάς τὸ πᾶν συνετεκταίνετο, ὅπως ὅτι κάλλιστον εἶη κατὰ φύσιν ἄριστόν τε ἔργον ἀπειργασμένος. Οὕτως οὖν δὴ κατὰ λόγον τὸν εἰκότα δεῖ λέγειν τόνδε τὸν κόσμον ζῶον ἔμψυχον ἔνουν τε τῇ ἀληθείᾳ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ γενέσθαι πρόνοιαν.

350—Ib., 35 a-b:

the creation
of the
world-soul

- Τῆς ἀμερίστου καὶ ἀεὶ κατὰ ταῦτα ἐχούσης οὐσίας καὶ τῆς αὖ περὶ τὰ σώματα γιγνομένης μεριστῆς τρίτον ἐξ ἀμφοῖν ἐν μέσῳ συνεκεράσατο οὐσίας εἶδος, τῆς τε ταύτου φύσεως αὖ πέρι * καὶ τῆς τοῦ ἑτέρου, καὶ κατὰ ταῦτα συνέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ τε ἀμεροῦς αὐτῶν καὶ τοῦ κατὰ τὰ σώματα μεριστοῦ · καὶ τρία λαβὼν αὐτὰ ὄντα συνεκεράσατο εἰς μίαν πάντα ἰδέαν, τὴν θατέρου φύσιν δύσμεικτον οὔσαν εἰς ταῦτόν συναρμόττων βίᾳ. Μειγνύς δὲ μετὰ τῆς οὐσίας καὶ ἐκ τριῶν ποιησάμενος ἓν, πάλιν ὅλον τοῦτο μοίρας ὅσας προσῆκεν διένειμεν, ἐκάστην δὲ ἐκ τε ταύτου καὶ θατέρου καὶ τῆς οὐσίας μεμειγμένην.

35b

Most modern interpreters, such as Taylor, explain the ἀμερίστος οὐσία = ταυτόν, and the περὶ τὰ σώματα γιγνομένη μεριστή = θάτερον ^a. In this case we have:

the Indivisible substance (sameness) {
the divisible — (difference) } the mixed substance.

And these three again are mixed into one.—The words αὖ πέρι, omitted by Sext., Emp. and in Cic.'s translation, must then be dropped. A greater difficulty is that in ἐν μέσῳ τοῦ τε ἀμεροῦς αὐτῶν καὶ τοῦ κατὰ τὰ σώματα μεριστοῦ also the word αὐτῶν must be left out ^b. Nor is it quite clear that at the end of this passage ταυτόν, θάτερον and οὐσία are mentioned as the three equally compounding elements.

In my opinion the true explanation has been given by Cornford ^c, who follows Proclus: a mixture is made first out of the Indivisible and the divisible οὐσία;

* αὖ πέρι is bracketed by Burnet and Rivaud.

^a So also C. L. Schepp (Jan Prins) in his admirable Dutch translation of the *Tim.* (Den Haag 1937).

Cp. A. E. Taylor, *A Commentary on Plato's Timaeus*, Oxford 1928, p. 106-136.

^b So Schepp: „en stelde haar uit gelijke deelen samen midden tusschen de ondeelbare soort en de soort die naar lichamen deelbaar is.”

^c Pl.'s *Cosmology*, p. 59 ff.

next two other mixtures are made, the one of ταυτόν, the other of θάτερον (αὐ πέρι being left in), viz. a blending out of the indivisible and the divisible kind of each of them (αὐτῶν). So three mixtures appear, which again are mingled into one.

	<i>First mixture</i>		<i>Final mixture</i>	
Indivisible Existence	{	Intermediate Existence	}	Soul.
Divisible Existence				
Indivisible Sameness	{	Intermediate Sameness		
Divisible Sameness				
Indivisible Difference	{	Intermediate Difference		
Divisible Difference				

351—Having spoken of the structure and spiritual motions of the World-Soul, Plato turns to the physical motions of the visible bodies in the heaven. This chapter is prefaced by a description of Time.

Ib. 37 c-e:

‘Ὡς δὲ κινηθὲν αὐτὸ καὶ ζῶν ἐνόησεν τῶν αἰδίων θεῶν γεγονὸς ἄγαλμα ¹ time a mov-
 ὁ γεννήσας πατήρ, ἡγάσθη τε καὶ εὐφρανθεὶς ἔτι δὴ μᾶλλον ὅμοιον πρὸς τὸ ing likeness
 παράδειγμα ἐπενόησεν ἀπεργάσασθαι. Καθάπερ οὖν αὐτὸ τυγχάνει ζῶν αἰδίων of Eternity
 ὄν, καὶ τότε τὸ πᾶν οὕτως εἰς δύναμιν ἐπεχείρησε τοιοῦτον ἀποτελεῖν. 37d
 Ὡς τοῦ ζῶντος φύσις ἐτύγχανεν οὕσα αἰώνιος, καὶ τοῦτο μὲν δὴ τῷ γεννητῷ
 παντελῶς προσάπτειν οὐκ ἦν δυνατόν· εἰκὼ δ’ ἐπενόει κινητὸν τινα αἰῶνος
 ποιῆσαι, καὶ διακοσμῶν ἅμα οὐρανὸν ποιεῖ μένοντος αἰῶνος ἐν ἐνὶ κατ’ ἀριθμὸν
 ἰοῦσαν αἰώνιον εἰκόνα, τοῦτον δὲ χρόνον ὠνομάκαμεν. Ἡμέρας γάρ καὶ
 νύκτας καὶ μῆνας καὶ ἐνιαυτούς, οὐκ ὄντας πρὶν οὐρανὸν γενέσθαι, τότε ἅμα e
 ἐκείνῳ συνισταμένῳ τὴν γένεσιν αὐτῶν μηχανᾶται.

352—Now the heavenly bodies are described. They are living beings and divine; the fixed stars are even called αἰδία. The earth, turning round its axis, is “the guardian and maker of night and day” the heavenly bodies

Ib. 40 b-c:

Ἐξ ἧς δὲ τῆς αἰτίας γέγονεν ὅς’ ἀπλανῆ τῶν ἄστρον ζῶα θεῖα ὄντα καὶ
 αἰδία καὶ κατὰ ταῦτά ἐν ταῦτῳ στρεφόμενα αἰεὶ μένει· τὰ δὲ τρεπόμενα καὶ
 πλάνην τοιαύτην ἴσχοντα, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐρρήθη, κατ’ ἐκεῖνα γέγο-
 νεν. Γῆν δὲ τροφὸν μὲν ἡμετέραν, εἰλλομένην ² δὲ τὴν περὶ τὸν διὰ παντὸς 40c

¹ ἄγαλμα - Cornford rightly explains: “a shrine for the everlasting gods”.

² εἰλλομένην - “clinging around the pole which is extended through the universe” (Jowett).

Burnet, and after him Cornford, defends the reading εἰλλομένην, which would mean: “circling around the pole” ^a. I think Rivaud was right in pointing out that the immovability of the earth is presupposed in Pl.’s whole system of the heavenly bodies ^b.

^a Burnet, *E. Gr. Ph.* ⁴ p. 302 ff.; Cornford, *Pl.’s Cosmol.* 120-134; cp. Rivaud in his edition of the *Tim.*, Introd. p. 59-63.

^b Schepp translates: (de aarde) “gebald om de as die het Al doorspant”.—

πόλον τεταμένον, φύλακα καὶ δημιουργὸν νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐμηχανήσατο, πρῶτην καὶ πρεσβυτάτην θεῶν ὅσοι ἐντὸς οὐρανοῦ γεγόνασιν.

the Demi-
urge bids the
visible gods
make the
bodies of man
and animals

353—The Demiurge, having in this way compounded the world-soul and the souls of the stars, thus addresses the “visible gods”.

Ib. 41 a-d:

- „Θεοὶ θεῶν, ὧν ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων, δι’ ἐμοῦ γενόμενα ἅλυστα
41b ἐμοῦ γε μὴ ἐθέλοντος. Τὸ μὲν οὖν δὴ δεθὲν πᾶν λυτόν, τό γε μὴν καλῶς ἄρμοσθὲν
καὶ ἔχον εὖ λύειν ἐθέλειν κακοῦ · δι’ ἃ καὶ ἐπέειπερ γεγέννησθε, ἀθάνατοι μὲν οὐκ
ἐστὲ οὐδ’ ἅλυστοι τὸ πάμπαν, οὔτι μὲν δὴ λυθήσεσθὲ γε οὐδὲ τεύξεσθε θανάτου
μοίρας, τῆς ἐμῆς βουλήσεως μείζονος ἔτι δεσμοῦ καὶ κυριωτέρου λαχόντες
ἐκείνων οἷς ὅτ’ ἐγίγνεσθε συνεδεῖσθε. Νῦν οὖν ὃ λέγω πρὸς ὑμᾶς ἐνδεικνύμενος,
μάθετε. Θνητὰ ἔτι γένη λοιπὰ τρία ἀγέννητα · τούτων δὲ μὴ γενομένων οὐρανὸς
c ἀτελὲς ἔσται · τὰ γὰρ ἅπαντ’ ἐν αὐτῷ γένη ζῶων οὐχ ἔξει, δεῖ δέ, εἰ μέλλει
τέλεος ἰκανῶς εἶναι. Δι’ ἐμοῦ δὲ ταῦτα γενόμενα καὶ βίου μετασχόντα θεοῖς
ισάζοιτ’ ἄν · ἵνα οὖν θνητὰ τε ἢ τό τε πᾶν τόδε ὄντως ἅπαν ἢ, τρέπεσθε κατὰ
φύσιν ὑμεῖς ἐπὶ τὴν τῶν ζῶων δημιουργίαν, μιμούμενοι τὴν ἐμὴν δύναμιν
περὶ τὴν ὑμετέραν γένεσιν. Καὶ καθ’ ὅσον μὲν αὐτῶν ἀθανάτοις ὁμώνυμον
εἶναι προσήκει, θεῶν λεγόμενον ἡγεμονοῦν τε ἐν αὐτοῖς τῶν αἰὲ δίκη καὶ
ὕμιν ἐθελόντων ἐπεσθαι, σπείρας καὶ ὑπαρξάμενος ἐγὼ παραδώσω · τὸ δὲ
d λοιπὸν ὑμεῖς, ἀθανάτω θνητὸν προσυφαίνοντες, ἀπεργάζεσθε ζῶα καὶ γεννᾶτε
τροφήν τε διδόντες αὐξάνετε καὶ φθίνοντα πάλιν δέχεσθε.”

354—He then makes as many human souls as there are stars, places them each in a star and shows them their destiny.

a. Ib. 41 d⁸-42 a²:

- Συστήσας δὲ τὸ πᾶν διεῖλεν ψυχὰς ἰσαριθμούς τοις ἄστροις, ἐνειμέν θ’
41e ἐκάστην πρὸς ἕκαστον, καὶ ἐμβιβάσας ὡς ἐς ὄχημα τὴν τοῦ παντός φύσιν
ἔδειξεν, νόμους τε τοὺς εἰμαρμένους εἶπεν αὐταῖς, ὅτι γένεσις πρώτη μὲν
ἔσοιτο τεταγμένη μία πᾶσιν, ἵνα μή τις ἐλαττοῖτο ὑπ’ αὐτοῦ, δέοι δὲ σπαρείσας
αὐτάς εἰς τὰ προσήκοντα ἐκάσταις ἕκαστα ὄργανα χρόνων φῦναι ζῶων τὸ
42a θεοσεβέστατον, διπλῆς δὲ οὔσης τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τὸ κρεῖττον τοιοῦτον
εἶη γένος ὃ καὶ ἔπειτα κεκλήσοιτο ἀνὴρ.

b. Ib. 42 b-d:

the destiny
of man

- Καὶ ὃ μὲν εὖ τὸν προσήκοντα χρόνον βιούς, πάλιν εἰς τὴν τοῦ συννόμου πο-
ρευθεὶς οἰκησιν ἄστρου, βίον εὐδαίμονα καὶ συνήθη ἔξει, σφαλεῖς δὲ τούτων
εἰς γυναικὸς φύσιν ἐν τῇ δευτέρᾳ γενέσει μεταβαλοῖ · μὴ παυόμενός τε ἐν
42c τούτοις ἔτι κακίας, τρόπον δὲ κακύνοιτο, κατὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς τοῦ τρόπου

γενέσεως εἰς τινὰ τοιαύτην αἰεὶ μεταβαλοῖ θήρειον φύσιν, ἀλλάττων τε οὐ πρό-
τερον πόνων λήξοι, πρὶν τῇ ταύτῃ καὶ ὁμοίου περιόδῳ τῇ ἐν αὐτῷ συνεπισπώ-
μενος τὸν πολὺν ὄχλον καὶ ὕστερον προσφύντα ἐκ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἀέρος
καὶ γῆς, θορυβῶδῃ καὶ ἄλογον ὄντα, λόγῳ κρατήσας εἰς τὸ τῆς πρώτης καὶ d
ἀρίστης ἀφίκοιτο εἶδος ἕξεως.

355—Thus there is a pre-established harmony between the souls, and even the bodies, of men and those divine and eternal Beings who are the heavenly bodies. Plato concludes: we must learn to imitate the cosmic order in our own life.

Ib. 47 a-c:

Ὅψις δὴ κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον αἰτία τῆς μεγίστης ὠφελίας γέγονεν ἡμῖν, ὅτι we have to
τῶν νῦν λόγων περὶ τοῦ παντὸς λεγομένων οὐδεὶς ἂν ποτε ἐρρήθῃ μήτε ἄστρα imitate the
μήτε ἥλιον μήτε οὐρανὸν ἰδόντων. Νῦν δ' ἡμέρα τε καὶ νύξ ὀφθεῖσθαι μῆνές τε cosmic
καὶ ἐνιαυτῶν περίοδοι καὶ ἡμερίαι καὶ τροπαὶ μεμηχάνηται μὲν ἀριθμόν, order
χρόνου δὲ ἐννοίαν περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως ζήτησιν ἔδοσαν · ἐξ ὧν ἐπο-
ρισάμεθα φιλοσοφίας γένος, οὗ μεῖζον ἀγαθὸν οὔτ' ἤλθεν οὔτε ἤξει ποτὲ τῷ 47b
θνητῷ γένει δωρηθὲν ἐκ θεῶν. Λέγω δὴ τοῦτο ὁμμάτων μέγιστον ἀγαθόν ·
τᾶλλα δὲ ὅσα ἐλάττω τί ἂν ὑμνοῖμεν, ὧν ὁ μὴ φιλόσοφος τυφλωθεὶς ὀδυρόμενος
ἂν θρηνοῖ μάτην; ἀλλὰ τούτου λεγέσθω παρ' ἡμῶν αὕτη ἐπὶ ταῦτα αἰτία, θεὸν
ἡμῖν ἀνευρεῖν δωρήσασθαι τε ὄψιν, ἵνα τὰς ἐν οὐρανῷ τοῦ νοῦ κατιδόντες
περίόδους χρησαίμεθα ἐπὶ τὰς περιφοράς τὰς τῆς παρ' ἡμῖν διανοήσεως, συγγε-
νεῖς ἐκείναις οὔσας, ἀταράκτοις τεταραγμένας, ἐκμαθόντες δὲ καὶ λογισμῶν c
κατὰ φύσιν ὀρθότητος μετασχόντες, μιμούμενοι τὰς τοῦ θεοῦ πάντως ἀπλανεῖς
οὔσας, τὰς ἐν ἡμῖν πεπλανημένας καταστησαίμεθα.

356—a. Ib. 48 e-49 a:

Ἡ δ' οὖν αὖθις ἀρχὴ περὶ τοῦ παντὸς ἔστω μεζόνως τῆς πρόσθεν διηρη- the creation
μένη · τότε μὲν γὰρ δύο εἶδη διειλόμεθα, νῦν δὲ τρίτον ἄλλο γένος ἡμῖν δηλωτέον. of the
Τὰ μὲν γὰρ δύο ἱκανὰ ἦν ἐπὶ τοῖς ἐμπροσθεν λεχθεῖσιν, ἐν μὲν ὡς παραδείγματος universe
εἶδος ὑποτεθέν, νοητὸν καὶ αἰεὶ κατὰ ταῦτα ὄν, μίμημα δὲ παραδείγματος
δεύτερον, γένεσιν ἔχον καὶ ὁρατόν. Τρίτον δὲ τότε μὲν οὐ διειλόμεθα, νομί- 49a
σαντες τὰ δύο ἕξιν ἱκανῶς · νῦν δὲ ὁ λόγος ἔοικεν εἰσαναγκάζειν χαλεπὸν
καὶ ἀμυδρὸν εἶδος ἐπιχειρεῖν λόγοις ἐμφανίσαι. Τίν' οὖν ἔχον δύναμιν κατὰ
φύσιν αὐτὸ ὑποληπτέον; τοιάνδε μάλιστα · πάσης εἶναι γενέσεως ὑποδοχὴν
αὐτὴν οἷον τιθήνην.

b. The so-called elements have no fixed nature. Unchanging space only may be called "this" or "that".

space the
only fixed
nature

Ib. 49 e-50 a:

[illegible]

c. Ib. 50 b-d:

50C τῶν εἰσινδῶν θήσαντες ἐλάνθον οὐδαμῇ οὐδαμῶς. ἐκκαταλείποντες γὰρ φέρει παρὰ
 κείτων, κινουμένων τε καὶ διασχημάτων ὑπὸ τῶν εἰσινδῶν, φέρεται δὲ
 δι' ἐκείνα ἀλλοτε ἀλλοτε — τὰ δὲ εἰσινδῶν καὶ ἐξινδῶν τῶν ὄντων ἀπὸ τῆς
 ἡμῶν, τινεσθῆναι ἀπ' αὐτῶν ἔρπονται δὲ εἰσινδῶν καὶ οὐν τῶν παρόντων ἐν ᾧ
 καὶ δι' καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν
 τῇ δὲ μετὰ τὸν ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν καὶ ποσὶν

d. Ib. 51a-b:

[illegible]

• ԽԹՅՆՆՈՒՅՓ

e. Ib. 51 e-52 b:

[illegible]

357—a. Ib. 69 c-70 a:

Կա լինում նախ քան որ արդեն ինքն իր լուրջ ծանոթությունը հասնի մեզ, և մենք հասնում ենք միայն նրա հետևանքներին:

τοῖς ἑαυτοῦ γεννήμασιν δημιουργεῖν προσέταξεν. Οἱ δὲ μιμούμενοι, παραλαβόντες ἀρχὴν ψυχῆς ἀθάνατον τὸ μετὰ τοῦτο θνητὸν σῶμα αὐτῇ περιετόρνευσαν ὅχημά τε πᾶν τὸ σῶμα ἔδωσαν ἄλλο τε εἶδος ἐν αὐτῷ ψυχῆς προσφκοδόμουν τὸ θνητόν, δεινὰ καὶ ἀναγκαῖα ἐν ἑαυτῷ παθήματα ἔχον, πρῶτον μὲν ἡδονήν, μέγιστον κακοῦ δέλεαρ, ἔπειτα λύπας, ἀγαθῶν φυγὰς, ἔτι δ' αὖ θάρρος καὶ φόβον, ἄφρονε συμβούλῳ, θυμὸν δὲ δυσπαραμύθητον, ἐλπίδα δ' εὐπαράγωγον· αἰσθήσει δὲ ἀλόγῳ καὶ ἐπιχειρητῇ παντὸς ἔρωτι συγκερασάμενοι ταῦτα, ἀναγκαίως τὸ θνητὸν γένος συνέθεσαν. Καὶ διὰ ταῦτα δὴ σεβόμενοι μαινέειν τὸ θεῖον, ὅτι μὴ πᾶσα ἦν ἀνάγκη, χωρὶς ἐκείνου κατοικίζουσιν εἰς ἄλλην τοῦ σώματος οἴκησιν τὸ θνητόν, ἰσθμὸν καὶ ὄρον διοικοδομήσαντες τῆς τε κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους, αὐχένα μεταξὺ τιθέντες, ἵν' εἴη χωρίς. Ἐν δὲ τοῖς στήθεσιν καὶ τῷ καλουμένῳ θώρακι τὸ τῆς ψυχῆς θνητὸν γένος ἐνέδουν. Καὶ ἐπειδὴ τὸ μὲν ἄμεινον αὐτῆς, τὸ δὲ χεῖρον ἐπεφύκει, διοικοδομοῦσι τοῦ θώρακος αὖ τὸ κύτος, διορίζοντες οἶον γυναικῶν, τὴν δὲ ἀνδρῶν χωρὶς οἴκησιν, τὰς φρένας διάφραγμα εἰς τὸ μέσον αὐτῶν τιθέντες. Τὸ μετέχον οὖν τῆς ψυχῆς ἀνδρείας καὶ θυμοῦ, φιλόνικον ὄν, κατῴκισαν ἐγγυτέρω τῆς κεφαλῆς μεταξὺ τῶν φρενῶν τε καὶ αὐχένος, ἵνα τοῦ λόγου κατήκοον ὄν κοινῇ μετ' ἐκείνου βίᾳ τὸ τῶν ἐπιθυμιῶν κατέχοι γένος, ὅπότε' ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τῷ τ' ἐπιτάγματι καὶ λόγῳ μηδαμῇ πείθεσθαι ἐκὸν ἐθέλοι.

b. Ib. 70 d-71 a:

Τὸ δὲ δὴ σίτων τε καὶ ποτῶν ἐπιθυμητικὸν τῆς ψυχῆς καὶ ὅσων ἐνδεῖαν διὰ τὴν τοῦ σώματος ἴσχει φύσιν, τοῦτο εἰς τὸ μεταξὺ τῶν τε φρενῶν καὶ τοῦ πρὸς τὸν ὀμφαλὸν ὄρου κατῴκισαν, οἶον φάτνην ἐν ἅπαντι τούτῳ τῷ τόπῳ τῇ τοῦ σώματος τροφῇ τεκτηνάμενοι· καὶ κατέδησαν δὴ τὸ τοιοῦτον ἐνταῦθα ὡς θρέμμα ἄγριον, τρέφειν δὲ συνημμένον ἀναγκαῖον, εἴπερ τι μέλλοι ποτὲ θνητὸν ἔσεσθαι γένος. Ἴν' οὖν αἰεὶ νεμόμενον πρὸς φάτνην καὶ ὅτι πορρωτάτω τοῦ βουλευομένου κατοικοῦν, θόρυβον καὶ βοήν ὡς ἐλαχίστην παρέχον, τὸ κράτιστον καθ' ἡσυχίαν περὶ τοῦ πᾶσι κοινῇ καὶ ἰδίᾳ συμφέροντος ἑῷ βουλευέσθαι, διὰ ταῦτα ἐνταῦθ' ἔδωσαν αὐτῷ τὴν τάξιν.

c. Ib. 72 d:

Τὰ μὲν οὖν περὶ ψυχῆς, ὅσον θνητὸν ἔχει καὶ ὅσον θεῖον, καὶ ὅπη καὶ μεθ' ὧν καὶ δι' ἃ χωρὶς ὤκισθη, τὸ μὲν ἀληθὲς ὡς εἴρηται, θεοῦ συμφήσαντος τότε· ἂν οὕτως μόνως διυσχυρίζοιμεθα· τό γε μὴν εἰκὸς ἡμῖν εἰρῆσθαι, καὶ νῦν καὶ ἔτι μᾶλλον ἀνασκοποῦσι διακινδυνευτέον τὸ φάναι καὶ πεφάσθαι.

358—Ib. 75 b-c:

Νῦν δὲ τοῖς περὶ τὴν ἡμετέραν γένεσιν δημιουργοῖς, ἀναλογιζομένοις πότερον πολυχρονιώτερον χεῖρον ἢ βραχυχρονιώτερον βέλτιον ἀπεργάσαιντο γένος,

the immortal
and the
mortal soul
in man

69d

e

70a

the place of
the
ἐπιθυμητικόν

70e

71a

This account
is probable;
God only
knows
whether it
is true.

God wished
us to live a
rational and
not a long
life

συνέδοξεν τοῦ πλείονος βίου, φαυλοτέρου δέ, τὸν ἐλάττονα ἀμείνονα ὄντα παντὶ πάντως αἰρετέον· ὅθεν δὴ μανῶ μὲν ὀστοῦ, σαρκὶν δὲ καὶ νεύροις κεφαλὴν, ἅτε οὐδὲ καμπὰς ἔχουσιν, οὐ συνεστέγασαν. Κατὰ πάντα οὖν ταῦτα εὐαισθητοτέρα μὲν καὶ φρονιμωτέρα, πολὺ δὲ ἀσθενεστέρα παντὸς ἀνδρὸς προσετέθη κεφαλὴ σώματι.

359—Ib. 77 b-c:

the "vegetative soul" in plants

Πᾶν γὰρ οὖν ὅτιπερ ἂν μετάσχη τοῦ ζῆν, ζῶον μὲν ἂν ἐν δίκῃ λέγοιτο ὀρθότατα· μετέχει γε μὴν τοῦτο δὲ νῦν λέγομεν τοῦ τρίτου ψυχῆς εἶδους, ὃ μεταξὺ φρενῶν ὀμφαλοῦ τε ἰδρῦσθαι λόγος, ᾧ δόξης μὲν λογισμοῦ τε καὶ νοῦ μέτεστιν τὸ μηδέν, αἰσθήσεως δὲ ἡδείας καὶ ἀλγεινῆς μετὰ ἐπιθυμιῶν. Πάσχον γὰρ διατελεῖ πάντα, στραφέντι δ' αὐτῷ ἐν ἑαυτῷ περὶ ἑαυτό, τὴν μὲν ἔξωθεν ἀπώσα-
77C μένῳ κίνησιν, τῇ δ' οἰκείᾳ χρησαμένῳ, τῶν αὐτοῦ τι λογίσασθαι κατιδόντι φύσει οὐ παραδέδωκεν ἢ γένεσις. Διὸ δὴ ζῆ μὲν ἔστιν τε οὐχ ἕτερον ζῆ, μόνιμον δὲ καὶ κατερριζωμένον πέτηγεν διὰ τὸ τῆς ὑφ' ἑαυτοῦ κινήσεως ἔσσε-
ρῆσθαι.

360—a. Ib. 86 b-e:

disease of the soul due to defective bodily constitution

Νόσον μὲν δὴ ψυχῆς ἀνοίαν συγχωρητέον, δύο δ' ἀνοίας γένη, τὸ μὲν μανίαν, τὸ δὲ ἀμαθίαν. Πᾶν οὖν ὅτι πάσχων τις πάθος ὁπότερον αὐτῶν ἴσχει, νόσον προσρητέον, ἡδονὰς δὲ καὶ λύπας ὑπερβαλλούσας τῶν νόσων μεγίστας θετέον τῇ ψυχῇ· περιχαρὴς γὰρ ἄνθρωπος ὢν ἢ καὶ τάναντία ὑπὸ λύπης πάσχων,
86C σπεύδων τὸ μὲν ἐλεῖν ἀκαίρως, τὸ δὲ φυγεῖν, οὐθ' ὅρᾳ οὔτε ἀκούειν ὀρθὸν οὐδὲν δύναται, λυττᾷ δὲ καὶ λογισμοῦ μετασχεῖν ἥκιστα τότε δὴ δυνατός. Τὸ δὲ σπέρμα ὅτῳ πολὺ καὶ ῥυῶδες περὶ τὸν μυελὸν γίγνεται καὶ καταπερεὶ δένδρον πολυκαρπότερον τοῦ συμμέτρου πεφυκὸς ἦ, πολλὰς μὲν καθ' ἕκαστον ὠδίνας, πολλὰς δ' ἡδονὰς κτώμενος ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις καὶ τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα τόκοις, ἐμμανὴς τὸ πλεῖστον γιγνόμενος τοῦ βίου διὰ τὰς μεγίστας ἡδονὰς
d καὶ λύπας, νοσοῦσαν καὶ ἄφρονα ἴσχωσαν ὑπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν, οὐχ ὥς νοσῶν ἀλλ' ὥς ἐκὼν κακὸς δοξάζεται· τὸ δὲ ἀληθὲς ἢ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκολασία κατὰ τὸ πολὺ μέρος διὰ τὴν ἐνὸς γένους ἔξιν ὑπὸ μανότητος ὀστών ἐν σώματι ῥυῶδη καὶ ὑγραίνουσιν νόσος ψυχῆς γέγονεν. Καὶ σχεδὸν δὴ πάντα ὁπόσα ἡδονῶν ἀκράτεια καὶ ὄνειδος ὥς ἐκόντων λέγεται τῶν κακῶν, οὐκ
e ὀρθῶς ὀνειδίζεται· κακὸς μὲν γὰρ ἐκὼν οὐδεὶς, διὰ δὲ πονηρὰν ἔξιν τινὰ τοῦ σώματος καὶ ἀπαίδευτον τροφήν ὁ κακὸς γίγνεται κακός, παντὶ δὲ ταῦτα ἐχθρὰ καὶ ἄκοντι προσγίγνεται.

b. Ib. 87 a-b:

badness must be prevented by education

Πρὸς δὲ τούτοις, ὅταν οὕτως κακῶς παγέντων πολιτεῖαι κακαὶ καὶ λόγοι κατὰ πόλεις ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ λεχθῶσιν, ἔτι δὲ μαθήματα μηδαμῇ τούτων

ιατικά ἐκ νέων μανθάνηται, ταύτη κακοὶ πάντες οἱ κακοὶ διὰ δύο ἀκουσιώτατα γιγνόμεθα · ὦν αἰτιατέον μὲν τοὺς φυτεύοντας ἀεὶ τῶν φυτευομένων μᾶλλον καὶ τοὺς τρέφοντας τῶν τρεφομένων, προθυμητέον μὴν, ὅπη τις δύναται, καὶ διὰ τροφῆς καὶ δι' ἐπιτηδευμάτων μαθημάτων τε φυγεῖν μὲν κακίαν, τοῦναντίον δὲ ἐλεῖν. Ταῦτα μὲν οὖν δὴ τρόπος ἄλλος λόγων.

361—Ib. 87 d-88 c:

Πρὸς γὰρ ὑγείας καὶ νόσους ἀρετάς τε καὶ κακίας οὐδεμία συμμετρία καὶ ἀμετρία μεζών ἢ ψυχῆς αὐτῆς πρὸς σῶμα αὐτό · ὦν οὐδὲν σκοποῦμεν οὐδ' ἐννοοῦμεν, ὅτι ψυχὴν ἰσχυρὰν καὶ πάντῃ μεγάλην ἀσθενέστερον καὶ ἑλαττον εἶδος ὅταν ὀχῇ, καὶ ὅταν αὖ τοῦναντίον συμπαγῆτον τούτῳ, οὐ καλὸν ὅλον τὸ ζῶον — ἀσύμμετρον γὰρ ταῖς μεγίσταις συμμετρίαις — τὸ δὲ ἐναντίως ἔχον πάντων θεαμάτων τῷ δυναμένῳ καθορᾶν κάλλιστον καὶ ἐρασιμώτατον. Οἶον οὖν ὑπερσκελὲς ἢ καὶ τινα ἐτέραν ὑπέρεξιν ἄμετρον ἑαυτῷ τι σῶμα ὃν ἅμα μὲν αἰσχρόν, ἅμα δ' ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν πόνων πολλοὺς μὲν κόπους, πολλὰ δὲ σπάσματα καὶ διὰ τὴν παραφορότητα πτώματα παρέχον μυρίων κακῶν αἴτιον ἑαυτῷ, ταῦτόν δὴ διανοητέον καὶ περὶ τοῦ συναμφοτέρου¹, ζῶον δὲ καλοῦμεν, ὥς ὅταν τε ἐν αὐτῷ ψυχὴ κρείττων οὖσα σώματος περιθύμως ἴσχη, διασείουσα πᾶν αὐτὸ ἔνδοθεν νόσων ἐμπύμπλησι, καὶ ὅταν εἰς τινὰς μαθήσεις καὶ ζητήσεις συντόνως ἔη, κατατῆκει, διδασκὰς τ' αὖ καὶ μάχας ἐν λόγοις ποιούμενη δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ δι' ἐρίδων καὶ φιλονικίας γιγνομένων διάπυρον αὐτὸ ποιοῦσα σαλεύει, καὶ ῥεύματα ἐπάγουσα, τῶν λεγομένων ἱατρῶν ἀπατῶσα τοὺς πλείστους, τἀναίτια αἰτιάσθαι ποιεῖ · σῶμά τε ὅταν αὖ μέγα καὶ ὑπερψυχον σμικρᾷ συμφύεῳ ἀσθενεῖ τε διανοίᾳ γένηται, διττῶν ἐπιθυμιῶν οὐσῶν φύσει κατ' ἀνθρώπους, διὰ σῶμα μὲν τροφῆς, διὰ δὲ τὸ θεϊότατον τῶν ἐν ἡμῖν φρονήσεως, αἱ τοῦ κρείττονος κινήσεις κρατοῦσαι καὶ τὸ μὲν σφέτερον αὖξουσai, τὸ δὲ τῆς ψυχῆς κωφὸν καὶ δυσμαθὲς ἀμνημόν τε ποιοῦσαι, τὴν μεγίστην νόσον ἀμαθίαν ἐναπεργάζονται. Μία δὲ σωτηρία πρὸς ἅμφω, μήτε ψυχὴν ἄνευ σώματος κινεῖν μήτε σῶμα ἄνευ ψυχῆς, ἵνα ἀμυνομένη γίγνησθον ἰσορρόπως καὶ ὑγιῇ. Τὸν δὲ μαθηματικὸν ἢ τινα ἄλλην σφόδρα μελέτην διανοίᾳ κατεργαζόμενον καὶ τὴν τοῦ σώματος ἀποδοτέον κίνησιν, γυμναστικῇ προσομιλοῦντα τὸν τε αὖ σῶμα ἐπιμελῶς πλάττοντα τὰς τῆς ψυχῆς ἀνταποδοτέον κινήσεις, μουσικῇ καὶ πάσῃ φιλοσοφίᾳ προσχρῶμενον, εἰ μέλλει δικαίως τις ἅμα μὲν καλός, ἅμα δὲ ἀγαθὸς ὁρθῶς κεκληθῆσθαι.

¹ τὸ συναμφοτέρον - This whole view of man comes very near to that of Aristotle in *Περὶ ψυχῆς*, as the term *συναμφοτέρον* is essentially the same as the Aristotelian *σύνθετον*.

9—THE IDEAL NUMBERS

362—Arist. says in several places that Plato identified the Ideas with Numbers.

Ideas are
numbers

a. Ar., *Metaph.* A 9, 991 b⁹:

ἔτι εἴπερ εἰσὶν ἀριθμοὶ τὰ εἶδη, πῶς αἵτιοι ἔσονται;

b. Ib. 992 b¹⁵⁻¹⁸ (Ar. is speaking here about geometrical figures, τὰ μετὰ τοὺς ἀριθμοὺς μήκη τε καὶ ἐπίπεδα καὶ στερεά):

ταῦτα γὰρ οὔτε εἶδη οἷόν τε εἶναι (οὐ γὰρ εἰσὶν ἀριθμοί) οὔτε τὰ μεταξὺ (μαθηματικὰ γὰρ ἔκεινα) ¹ οὔτε τὰ φθαρτά, ἀλλὰ πάλιν τέταρτον ἄλλο φαίνεται τοῦτό τι γένος.

c. Ib. A 8, 1073 a¹⁸⁻²¹:

ἀριθμοὺς γὰρ λέγουσι τὰς ιδέας οἱ λέγοντες ιδέας, περὶ δὲ τῶν ἀριθμῶν ὅτε μὲν ὡς περὶ ἀπείρων λέγουσιν, ὅτε δὲ ὡς μέχρι τῆς δεκάδος ὠρισμένων ².

d. Ib. M 7, 1081 a⁵⁻⁸; ¹²⁻¹³:

εἰ μὲν οὖν πᾶσαι συμβληταὶ καὶ ἀδιάφοροι αἱ μονάδες, ὁ μαθηματικὸς γίγνεται ἀριθμὸς καὶ εἷς μόνος, καὶ τὰς ιδέας οὐκ ἐνδέχεται εἶναι τοὺς ἀριθμούς ³.—εἰ δὲ μὴ εἰσὶν ἀριθμοὶ οἱ ιδέαι, οὐδ' ὅλως οἷόν τε αὐτάς εἶναι.

e. Ib. M 8, 1083 a¹⁷⁻¹⁹:

ὅτι μὲν οὖν, εἴπερ εἰσὶν ἀριθμοὶ αἱ ιδέαι, οὔτε συμβλητάς τὰς μονάδας ἀπάσας ἐνδέχεται εἶναι, φανερόν.

Numbers
are Ideas

363—In other places Ar. implies that Numbers were said to be Ideas.

a. Ib. M. 8, 1084 a⁷⁻⁹:

ἔτι εἰ πᾶσα ιδέα τινός, οἱ δὲ ἀριθμοὶ ιδέαι, καὶ ὁ ἄπειρος ἔσται ιδέα τινός, ἢ τῶν αἰσθητῶν ἢ ἄλλου τινός.

¹ Ar. says in *Metaph.* A 6, 987 b¹⁴, Pl. recognized mathematical objects as existing between Forms and sensibles, differing from the last in being eternal and unchangeable, from Forms in there being many of the same kind:

ἔτι δὲ παρὰ τὰ αἰσθητὰ καὶ τὰ εἶδη τὰ μαθηματικὰ τῶν πραγμάτων εἶναι φησι μεταξύ, διαφέροντα τῶν μὲν αἰσθητῶν τῷ ἀίδια καὶ ἀκίνητα εἶναι, τῶν δ' εἰδῶν τῷ τὰ μὲν πόλλ' ἅττα ὅμοια εἶναι, τὸ δ' εἶδος αὐτὸ ἐν ἑκαστῶν μόνον.

² About the last point see our nr. **366 a**.

³ Ar. means: the mathematical number is constituted by adding one unity to the other (so here the monads are συμβληταί). But ideal numbers are individual types, not comparable, and therefore unaddible. Cp. our nr. **367**.

b. We may mention here also N 3, 1090 b³²⁻³⁶, where is spoken of
 ὁ τῶν εἰδῶν ἀριθμός (gen. explic.) and εἰδετικός ἀριθμός:

οἱ δὲ πρῶτοι δύο τοὺς ἀριθμοὺς ποιήσαντες, τόν τε τῶν εἰδῶν καὶ τὸν μαθη-
 ματικόν, ἄλλον οὐδαμῶς οὐτ' εἰρήκασιν οὐτ' ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν πῶς καὶ ἐκ τίνος
 ἔσται ὁ μαθηματικός. ποιοῦσι γὰρ αὐτὸν μεταξὺ τοῦ εἰδητικοῦ καὶ τοῦ αἰσθητοῦ.

c. Also N 5, 1092 b⁸⁻¹⁸, where Ar. wonders how numbers could be
 the cause of being, or how they could be οὐσίαι.

οὐθὲν δὲ διώρισται οὐδὲ ὁποτέρως οἱ ἀριθμοὶ αἴτιοι τῶν οὐσιῶν καὶ τοῦ
 εἶναι, πότερον ὡς ὄροι (οἷον αἱ στιγμαὶ τῶν μεγεθῶν, καὶ ὡς Εὐρυτος ἔταττε
 τίς ἀριθμὸς τίνος, οἷον ὁδὶ μὲν ἀνθρώπου ὁδὶ δὲ ἵππου, ὥσπερ οἱ τοὺς ἀριθμοὺς
 ἄγοντες εἰς τὰ σχήματα τρίγωνον καὶ τετράγωνον, οὕτως ἀφομοιῶν ταῖς
 ψήφοις τὰς μορφὰς τῶν φυτῶν), ἢ ὅτι [ὁ] λόγος ἢ συμφωνία ἀριθμῶν, ὁμοίως
 δὲ καὶ ἄνθρωπος καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον; τὰ δὲ δὴ πάθη πῶς ἀριθμοί, τὸ
 λευκὸν καὶ γλυκὺ καὶ τὸ θερμόν; ὅτι δὲ οὐχ οἱ ἀριθμοὶ οὐσία οὐδὲ τῆς μορφῆς
 αἴτιοι, δῆλον · ὁ γὰρ λόγος ἢ οὐσία, ὁ δ' ἀριθμὸς ὕλη.

From this passage a direct identification of numbers with Ideas,
 and of Ideas with numbers, might be inferred. Yet this inference is not
 the only one possible. Cp. our nr. 373.

d. Ar. even says *each* number was taught to be an Idea. N 2,
 1090 a⁴⁻⁶:

Τῷ μὲν γὰρ ἰδέας τιθεμένῳ παρέχονται τιν' αἰτίαν τοῖς οὖσιν, εἴπερ ἕκαστος
 τῶν ἀριθμῶν ἰδέα τις, ἢ δ' ἰδέα τοῖς ἄλλοις αἰτία τοῦ εἶναι ὃν δὴ ποτε τρόπον.

Now this cannot have been the theory of Plato. Cp. our nr. 366c.

364—a. Ib. N 4, 1091 b¹³⁻¹⁴:

τῶν δὲ τὰς ἀκινήτους οὐσίας εἶναι λεγόντων οἱ μὲν φασιν αὐτὸ τὸ ἐν τὸ **the One =**
 ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. **the Agathon**

b. Cf. *Eth. Eud.* I 8, 1218 a²⁴⁻²⁸:

Παράβολος δὲ καὶ ἡ ἀπόδειξις ὅτι τὸ ἐν αὐτὸ τὸ ἀγαθόν, ὅτι οἱ ἀριθμοὶ
 ἐφίενται · οὐτε γὰρ ὡς ἐφίενται λέγονται φανερώς, ἀλλὰ λίαν ἀπλῶς τοῦτὸ
 φασι, καὶ ὁρεξιν εἶναι πῶς ἂν τις ὑπόλαβοι ἐν οἷς ζῶῃ μὴ ὑπάρχει;

c. Aristox., *Harm. Elem.* II, p. 30 Meib.

Aristox. begins his second book by saying that it is perhaps better first to speak
 of the method of his inquiry, in order to prevent misunderstanding and deception.

Καθάρπερ Ἀριστοτέλης ἀεὶ διηγεῖτο τοὺς πλείστους τῶν ἀκουσάντων παρὰ
 De Vogel, Greek Philosophy I

Πλάτωνος τὴν περὶ τάγαθοῦ ἀκρόασιν παθεῖν. προσιέναι μὲν γὰρ ἕκαστον ὑπολαμβάνοντα λήψεσθαι τι τῶν νομιζομένων τούτων ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν οἷον πλοῦτον, ὑγίειαν, ἰσχύν, τὸ ὅλον εὐδαιμονίαν τινὰ θαυμαστήν· ὅτε δὲ φανείησαν οἱ λόγοι περὶ μαθημάτων καὶ ἀριθμῶν καὶ γεωμετρίας καὶ ἀστρολογίας καὶ τὸ πέρας ὅτι ἀγαθόν ἐστιν ἓν¹, παντελῶς οἶμαι παράδοξόν τι ἐφαίνετο αὐτοῖς· εἶθ' οἱ μὲν ὑποκατεφρόνουν τοῦ πράγματος, οἱ δὲ κατεμέμφοντο.

365—a. Arist., *Metaph.* A 6, 987 b¹⁸⁻²²:

the
elements of
Forms = the
elements of
all things

Ἐπεὶ δ' αἰτία τὰ εἶδη τοῖς ἄλλοις, τὰ κείνων στοιχεῖα πάντων ᾧ ἦθη τῶν ὄντων εἶναι στοιχεῖα. ὥς μὲν οὖν ὕλην τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν εἶναι ἀρχάς, ὥς δ' οὐσίαν τὸ ἓν· ἐξ ἐκείνων γὰρ κατὰ μέθεξιν τοῦ ἑνὸς [τὰ εἶδη] εἶναι τοὺς ἀριθμούς.

the Forms
are formal
cause of
sensibles,
the One
formal cause
of the Forms

b. Ib., 988 a⁸⁻¹¹:

φανερὸν δ' ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι δυοῖν αἰτίαι μόνον κέχρηται (sc. Πλάτων), τῇ τε τοῦ τί ἐστι καὶ τῇ κατὰ τὴν ὕλην (τὰ γὰρ εἶδη τοῦ τί ἐστιν αἰτία τοῖς ἄλλοις, τοῖς δ' εἶδεσι τὸ ἓν).

the ideal
Numbers
limited
to ten

366—a. Ib., A 8, 1073 a¹⁸⁻²¹ = our nr. 362c:

Those who identified Ideas with Numbers *sometimes* treated them as unlimited, *sometimes* as limited by the number ten.

b. Ib. M 8, 1084 a¹². Here Ar., having showed that Number cannot be illimited, continues:

Ἀλλὰ μὴν εἰ μέχρι τῆς δεκάδος ὁ ἀριθμός, ὥσπερ τινές φασιν, πρῶτον μὲν ταχὺ ἐπιλείπει τὰ εἶδη, —

c. Arist., *Phys.* 206 b³⁰⁻³³.

In this place Ar. distinguishes two kinds of infinite, the infinite "in the direction of increase" (ἐπὶ τὴν αὐξήν), and the infinite "in the direction of reduction" (ἐπὶ τὴν καθάρσιν). He says: "for this reason Plato also made the infinities two in number", referring to the name of τὸ μέγα καὶ μικρόν, by which Plato called the infinite. It is clear, however, that by this name Pl. did not intend to make a distinction between two kinds of infinite; he simply meant by his ἀόριστος δυάς, which he called also "the great and small": "something that is oscillating

¹ H. Macran, *The harmonics of Aristotle*, Oxford 1902, p. 187, translates: "But when they found that Plato's reasonings were of sciences and numbers, and geometry and astronomy, and of good and unity as predicates of the finite,"— I would prefer: "and that the Finite is the Good, which is identical with the One"—

"Good" and "one" in Plato's thoughts surely were no predicates of the péras. They were substances, identical with it.

between two extremes" ^a. Ar., explaining Plato's term in his own way, then states that Pl. did not use his two indefinites:

οὔτε γὰρ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τὸ ἐπὶ τὴν καθαίρεσιν ἄπειρον ὑπάρχει, ἡ γὰρ μονὰς ἐλάχιστον, οὔτε ἐπὶ τὴν αὐξήν· μέχρι γὰρ δεκάδος ποιεῖ τὸν ἀριθμόν.

Here then is said explicitly that Pl. limited his ideal Numbers to ten. Consequently in *N 1090a*⁵ (our nr. 363 d), where is said that "each number was an Idea, according to the adherents of the hypothesis of Ideas", Plato himself must be excepted. Indeed, the theory here mentioned was taught by Xenocrates.

Hence follows that neither in 1073 a¹⁸⁻²¹, cited under a, "those who identified Ideas with Numbers" may be taken without any distinction as the subject of the following phrase: not his whole school did "sometimes" treat the ideal Numbers as unlimited, "sometimes" as limited; but *some of them* (e.g. Xenocrates) represented the first, *others* (first of all Plato) the last view. Which agrees with 1084a¹², ὥσπερ τινὲς φασιν, cited under b ^b.

367—Ar. mentions three characteristics of ideal Numbers:

the ideal
Numbers
unaddible

a. First they are unaddible. M 7, 1083 a³¹⁻³⁵:

εἰ δέ ἐστι τὸ ἐν ἀρχῇ, ἀνάγκη μᾶλλον ὥσπερ Πλάτων ἔλεγεν ἔχειν τὰ περὶ τοὺς ἀριθμούς, καὶ εἶναι δυάδα πρῶτην καὶ τριάδα, καὶ οὐ συμβλητοὺς εἶναι τοὺς ἀριθμούς πρὸς ἀλλήλους.

See Van der Wielen, *De Ideegetallen*, p. 62; Ross, *Ar.'s Metaph.* II p. 427. Both explain ἀσύμβλητοι as "incomparable". Yet practically this implies the unaddibility.

b. Secondly they contain the relation prior-posterior. Ib. M 6, 1080 b¹¹⁻¹⁴:

οἱ μὲν οὖν ἀμφοτέρους φασὶν εἶναι τοὺς ἀριθμούς, τὸν μὲν ἔχοντα τὸ πρότερον καὶ ὕστερον τὰς ιδέας, τὸν δὲ μαθηματικὸν παρὰ τὰς ιδέας καὶ τὰ αἰσθητά, καὶ χωριστοὺς ἀμφοτέρους τῶν αἰσθητῶν.

they contain
the relation
prior-
posterior

c. Cf. Ar., *Eth. Nic.* A 4, 1096 a¹⁷⁻¹⁹:

οἱ δὲ κομίσαντες τὴν δόξαν ταύτην ¹ οὐκ ἐποιοῦν ιδέας ἐν οἷς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἔλεγον, διόπερ οὐδὲ τῶν ἀριθμῶν ιδέαν κατεσκεύαζον ².

¹ Sc. the theory of Ideas.

² Van der Wielen, *o.c.* p. 66 ff., follows Cook Wilson's interpretation that Pl. did not assume one Idea above the ideal Numbers, these Numbers being individual types, the one independent of and incomparable with the other.

^a See Robin, *Platon* p. 144; H. Cherniss, *Ar.'s Crit. of Pl.* I, p. 105.

^b Cherniss, *The Riddle of the Early Academy*, Berkeley and Los Angeles 1945, p. 26, tries to show an inconsistency in the report of Ar. on this point, but a careful interpretation removes this apparent contradiction. See my article *Problems concerning later Platonism*, in *Mnem.* 1949, pp. 197-216; 299-318.

they are in-
dependent of
each other

d. Hence follows the third characteristic: among the ideal Numbers each following Number is independent of the preceding.

M 6, 1080 a³⁰⁻³⁵:

διὸ καὶ ὁ μὲν μαθηματικὸς ἀριθμεῖται μετὰ τὸ ἐν δύο, πρὸς τῷ ἔμπροσθεν ἐνὶ ἄλλο ἐν, καὶ τὰ τρία πρὸς τοῖς δυσὶ τούτοις ἄλλο ἐν, καὶ ὁ λοιπὸς δὲ ὡσαύτως· οὗτος δὲ μετὰ τὸ ἐν δύο ἕτερα ἄνευ τοῦ ἐνὸς τοῦ πρώτου, καὶ ἡ τριάς ἄνευ τῆς δυάδος, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἄλλος ἀριθμὸς.

Cf. M 7, 1082 b²⁸⁻³⁷, Van der Wielen p. 72 f.

the generati-
on of ideal
numbers

368—The so-called "generation" of ideal Numbers is spoken of by Ar. in a number of places. We cite:

a. *Metaph.* A 6, 987 b^{33-988 a}¹:

τὸ δὲ δυάδα ποιῆσαι τὴν ἑτέραν φύσιν¹ διὰ τὸ τοὺς ἀριθμοὺς ἔξω τῶν πρώτων² εὐφυῶς ἐξ αὐτῆς γεννᾶσθαι ὥσπερ ἐκ τινος ἐκμαγείου.

b. Cf. *Metaph.* M 7, 1081 a²³⁻²⁵:

ἅμα γὰρ αἱ ἐν τῇ δυάδι τῇ πρώτῃ³ μονάδες γεννῶνται, εἴτε ὥσπερ ὁ πρῶτος εἰπῶν⁴ ἐξ ἀνίσων (ἰσασθέντων γὰρ ἐγένοντο) εἴτε ἄλλως.

c. *Ib.* N 4, 1091 a²³⁻²⁵:

τοῦ μὲν οὖν περιττοῦ γένεσιν οὐ φασιν, ὡς δηλονότι τοῦ ἀρτίου οὕσης γενέσεως· τὸν δ' ἄρτιον πρῶτον ἐξ ἀνίσων τινὲς κατασκευάζουσι τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ ἰσασθέντων.

the material
principle

369—a. *Pl., Tim.* 49 a⁵⁻⁶ (the τρίτον γένος; see our nr. 356 a):
πάσης εἶναι γενέσεως ὑποδοχὴν αὐτὴν οἷον τιθήνην.

b. *Ib.* 50 b-d; 51 a-b; 51 e-52 b. Our nr. 356 b-c.

peras and
apeiron in the
Philebus

370—As we have seen in the preceding paragraph (nr. 347) *Pl.* in the *Phil.* admits four principles: πέρας and ἄπειρον, the μεικτὸν γένος and the αἰτία of the mixture. The class of the infinite contains all things into which the more and the less enter, the more and less being without limit and measure:

¹ Next to the One and the Ideas.

² "The prime numbers", i.e. the odd numbers (3, 5, 7, 9). Cf. Robin, *La théorie plat. des Id. et des Nombres*, p. 661, n. 266 II; Ross, *Ar.'s Metaph.* I p. 173 ff.

³ In the ideal Number "Two".

⁴ Plato.

a. *Phil.* 24 e-25 b (our nr. 347 b).

The péras is described as containing all things which admit of equality, number and measure:

b. *Ib.* 24 a-d (our nr. 347 a).

To this passage cp. the next nr. 371 a and b.

371—a. Hermodorus ap. Simpl., *Phys.* 247³⁰-248¹⁵:

identification
of the great
and small
with the
ἄπειρον and
with the ὕλη

Ἐπειδὴ πολλαχοῦ μέμνηται τοῦ Πλάτωνος ὁ Ἀριστοτέλης ὡς τὴν ὕλην μέγα καὶ μικρὸν λέγοντος, ἰστέον ὅτι ὁ Πορφύριος ἱστορεῖ¹ τὸν Δερκυλλίδην ἐν τῷ ια' τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας, ἐνθα περὶ ὕλης ποιεῖται τὸν λόγον, Ἐρμούρου τοῦ Πλάτωνος ἐταίρου λέξιν παραγράφειν ἐκ τῆς περὶ Πλάτωνος αὐτοῦ συγγραφῆς, ἐξ ἧς δηλοῦται ὅτι τὴν ὕλην ὁ Πλάτων κατὰ τὸ ἄπειρον καὶ ἀόριστον ὑποτιθέμενος² ἀπ' ἐκείνων αὐτὴν ἐδήλου τῶν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον ἐπιδεχομένων³, ὧν καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν ἐστίν. εἰπὼν γὰρ ὅτι „τῶν ὄντων τὰ μὲν καθ' αὐτὰ εἶναι λέγει, ὡς ἄνθρωπον καὶ ἵππον, τὰ δὲ πρὸς ἕτερα, καὶ τούτων τὰ μὲν ὡς πρὸς ἐναντία, ὡς ἀγαθὸν κακῷ, τὰ δὲ ὡς πρὸς τι, καὶ τούτων τὰ μὲν ὡς ὀρισμένα, τὰ δὲ ὡς ἀόριστα” ἐπάγει „καὶ τὰ μὲν ὡς μέγα πρὸς μικρὸν λεγόμενα πάντα ἔχειν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον· ἔστι⁴ γὰρ μᾶλλον * εἶναι μεῖζον καὶ ἑλαττον εἰς ἄπειρον φερόμενα· ὡσαύτως δὲ καὶ πλατύτερον καὶ στενότερον καὶ βαρύτερον καὶ κουφότερον καὶ πάντα τὰ οὕτως λεγόμενα εἰς ἄπειρον οἰσθήσεται. τὰ δὲ ὡς τὸ ἴσον καὶ τὸ μένον καὶ τὸ ἡρμοσμένον λεγόμενα οὐκ ἔχειν τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, τὰ δὲ ἐναντία τούτων ἔχειν. ἔστι γὰρ μᾶλλον ἄνισον ἀνίσου καὶ κινούμενον κινουμένου καὶ ἀνάρμοστον ἀναρμόστου, ὥστε αὐτῶν ἀμφοτέρων τῶν συζυγιῶν πάντα πλὴν τοῦ ἐνὸς στοιχείου τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον δέδεκται **. ὥστε ἄστατον καὶ ἄμορφον καὶ ἄπειρον καὶ οὐκ ὄν τοιοῦτον λέγεσθαι κατὰ ἀπόφασιν τοῦ ὄντος. τῷ τοιούτῳ δὲ οὐ προσήκειν οὔτε ἀρχῆς οὔτε οὐσίας, ἀλλ' ἐν ἀκρισίᾳ τινὶ φέρεσθαι⁵—

b. An interesting parallel to this passage of Hermodorus is found in the Xth book *Adv. Math.* of Sextus Empiricus (= *Against the phy-*

a parallel in
Sextus

¹ ἱστορεῖ - communicates.

² τὴν ὕλην — ὑποτιθέμενος - “admitting that matter is something like the infinite and indeterminate”.

³ αὐτὴν — τῶν ἐπιδεχομένων - sc. εἶναι. “that it belongs to things admitting of a more and a less.”

⁴ ἔστι γὰρ μᾶλλον — “For it is possible to be greater and smaller in a higher degree”.

⁵ “to move in a certain indistinctness.”

* ἔστι γὰρ μᾶλλον editio Aldina. ἔστι ... μᾶλλον (with a lacuna of three letters) F.

** δέδεκται R. Heinze. δεδεγμένον codd.

sicists II), 248-282. Here the same tripartition of being is mentioned as Pythagorean doctrine, but Ph. Merlan and P. Wilpert^a rightly pointed out that the whole passage is of Platonic origin.

Sextus, *Adv. math.* X, 263-265:

tripartition
of being

Τῶν γὰρ ὄντων, φασί (sc. οἱ Πυθαγορικοί), τὰ μὲν κατὰ διαφορὰν¹ νοεῖται, τὰ δὲ κατ' ἐναντίωσιν, τὰ δὲ πρὸς τι. κατὰ διαφορὰν μὲν οὖν εἶναι τὰ καθ' ἑαυτὰ καὶ κατ' ἰδίαν περιγραφὴν² ὑποκείμενα, οἷον ἄνθρωπος, ἵππος, φυτὸν, γῆ, ὕδωρ, ἀήρ, πῦρ · τούτων γὰρ ἕκαστον ἀπολύτως θεωρεῖται καὶ οὐχ ὥς κατὰ τὴν πρὸς ἕτερον σχέσιν · κατ' ἐναντίωσιν δὲ ὑπάρχειν ὅσα ἐξ ἐναντιώσεως ἑτέρου πρὸς ἕτερον θεωρεῖται, οἷον ἀγαθὸν καὶ κακόν, δίκαιον καὶ ἀδίκον, συμφέρον καὶ ἀσύμφορον, ὅσιον καὶ ἀνόσιον, εὖσεβές ἀσεβές, κινούμενον ἡρεμοῦν, τὰ ἄλλα ὅσα τούτοις ἐμπερῆ. Πρὸς τι δὲ τυγχάνειν τὰ κατὰ τὴν ὥς πρὸς ἕτερον σχέσιν νοούμενα, οἷον δεξιὸν ἀριστερόν, ἄνω κάτω, διπλάσιον ἥμισυ. —

The author determines the difference between the second group (τὰ κατ' ἐναντίωσιν) and the third (τὰ πρὸς τι) by two points:

first point of
difference

(266-268) ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἐναντίων ἢ τοῦ ἑτέρου φθορὰ γένεσις ἐστὶ τοῦ ἑτέρου, οἷον ἐπὶ ὑγείας καὶ νόσου κινήσεως τε καὶ ἡρεμίας · νόσου τε γὰρ γένεσις ἄρσις ἐστὶν ὑγείας, ὑγείας τε γένεσις ἄρσις ἐστὶ νόσου, καὶ κινήσεως μὲν ὑπόστασις φθορὰ στάσεως, γένεσις δὲ στάσεως ἄρσις κινήσεως. — τὰ δὲ πρὸς τι συνυπάρξιν τε καὶ συναναίρεσιν ἀλλήλων περιεῖχεν · οὐδὲν γὰρ δεξιὸν ἐστὶν ἐὰν μὴ καὶ ἀριστερόν ὑπάρχῃ, οὐδὲ διπλάσιον ἐὰν μὴ καὶ τὸ ἥμισυ προ-υποκέηται οὐ διπλάσιον ἐστίν.

second point

Πρὸς τούτοις ἐπὶ μὲν τῶν ἐναντίων ὥς ἐπίπαν οὐδὲν θεωρεῖται μέσον, καθάπερ εὐθέως ἐπὶ ὑγείας καὶ νόσου, ζωῆς τε καὶ θανάτου, κινήσεως τε καὶ μονῆς. — ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς τί πως ἐχόντων ἐστὶ τι μέσον · τοῦ γὰρ μείζονος, εἰ τύχοι, καὶ τοῦ μικροτέρου τῶν πρὸς τί πως καθεστῶτων μεταξὺ γένοιτ' ἂν τὸ ἴσον, ὡσαύτως δὲ καὶ τοῦ πλείονος καὶ ἥττονος τὸ ἱκανόν, ὀξέος τε καὶ βαρέος τὸ σύμφωνον. —

¹ κατὰ διαφορὰν - absolutely.

² κατ' ἰδίαν περιγραφὴν - in complete independence.

^a Ph. Merlan, *Beiträge zur Geschichte des antiken Platonismus I, Zur Erklärung der dem Aristoteles zugeschriebenen Kategorienschrift*, in *Philologus* 89 (1934), p. 35-53. P. Wilpert, *Neue Fragmente aus Peri tāgathōū*, in *Hermes* (1941), p. 225-250. See also C. J. de Vogel, *Problems concerning later Platonism*, which has been cited supra.

Then he argues that above these three groups there must stand of necessity a certain genus:

(270) καὶ δὴ τῶν μὲν καθ' αὐτὰ νοουμένων γένος ὑπεστήσαντο Πυθαγορικῶν παῖδες, ὡς ἐπαναβεβηκός, τὸ ἓν. —

(271) τῶν δὲ καθ' ἐναντίωσιν ἔλεξαν ἄρχειν, γένους τάξιν ἐπέχον, τὸ ἴσον καὶ τὸ ἄνισον. —

(273) τὰ μέντοι γε πρὸς τι ὑφέστηκε γένει τῇ τε ὑπεροχῇ καὶ τῇ ἐλλείψει.

These three genera finally are referred back to two ultimate principles:

(275) οὐκοῦν ἡ μὲν ἰσότης τῷ ἐνὶ ὑπάγεται, τὸ γὰρ ἐν πρώτῳ αὐτὸ ἑαυτῷ ἐστὶν ἴσον, ἡ δὲ ἀνισότης ἐν ὑπεροχῇ τε καὶ ἐλλείψει βλέπεται. — ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἐλλειψὶς κατὰ τὸν τῆς ἀορίστου δυάδος λόγον τέτακται, ἐπειδὴ περ ἡ πρώτη ὑπεροχὴ καὶ ἡ ἐλλειψὶς ἐν δυσὶν ἐστί, τῷ τε ὑπερέχοντι καὶ τῷ ὑπερεχομένῳ.

the two ultimate principles

(276) ἀνέκυψαν ἄρα ἀρχαὶ πάντων κατὰ τὸ ἀνωτάτω ἢ τε πρώτη μονὰς καὶ ἡ ἀόριστος δυάς. —

c. Cf. Ar., *Phys.* IV 2, 209 b¹¹⁻¹⁷:

Aristotle's testimony on the ágrapha

διὸ καὶ Πλάτων τὴν ὕλην καὶ τὴν χώραν ταῦτό φησιν εἶναι ἐν τῷ Τιμαίῳ. τὸ γὰρ μεταληπτικὸν καὶ τὴν χώραν ἐν καὶ ταυτόν. ἄλλον δὲ τρόπον ἐκεῖ τελέγων τὸ μεταληπτικὸν καὶ ἐν τοῖς λεγομένοις ἀγράφοις δόγμασιν, ὅμως τὸν τρόπον καὶ τὴν χώραν τὸ αὐτὸ ἀπεφήνατο. λέγουσι μὲν γὰρ πάντες εἶναι τι τὸν τρόπον, τί δ' ἐστίν, οὗτος μόνος ἐπεχείρησεν εἰπεῖν.

About this passage see Cherniss, *Riddle* p. 15 f., and my *Problems concerning later Platonism*.

372—Arist., *De Anima* I 2, 404 b¹⁸⁻²¹:

the εἶδη and the στοιχεῖα

τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων ποιεῖ¹. γινώσκεισθαι γὰρ τῷ ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, τὰ δὲ πράγματα ἐκ τῶν ἀρχῶν εἶναι. Ὅμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας λεγομένοις² διωρίσθη,

¹ τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοιχείων ποιεῖ - sc. out of the Indivisible and the Divisible, the ταυτόν and ἕτερον. Cp. πέρας and ἄπειρον in the *Phil.*

² ἐν τοῖς π. φιλ. λεγομένοις. By the same words in *Phys.* II 2, 194a²⁸ Ar. refers to his own dialogue II. φιλ.; but according to most ancient commentators in this place Plato's lecture on the Good is meant³.

³ Cherniss argues, here also Ar.'s dialogue II. φιλ. is referred to, the doctrine of line, plane and body as 2, 3 and 4 being not of Pl. but of Xenocr. (*Riddle* p. 14 f.; *Ar.'s Crit. of Pl.* I, App. IX, 567-570). This explanation, however, is perfectly impossible: Ar. here is speaking clearly of Platonic thoughts. Only at the end of the passage does he mention Xenocr.' theory of the soul as differing from the preceding theory.

αὐτὸ μὲν τὸ ζῶον ¹ ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ ἐνὸς ιδέας καὶ τοῦ πρώτου μήκους ² καὶ πλάτους καὶ βάθους, τὰ δ' ἄλλα ὁμοιοτρόπως · ἔτι δὲ καὶ ἄλλως ³, νοῦν μὲν τὸ ἔν, ἐπιστήμην δὲ τὰ δύο · μοναχῶς γὰρ ἐφ' ἑν · τὸν δὲ τοῦ ἐπιπέδου ἀριθμὸν δόξαν, αἰσθήσιν δὲ τὸν τοῦ στερεοῦ · οἱ μὲν γὰρ ἀριθμοὶ τὰ εἶδη αὐτὰ καὶ αἱ ἀρχαὶ ἐλέγοντο, εἰσὶ δ' ἐκ τῶν στοιχείων ⁴. Κρίνεται δὲ τὰ πράγματα τὰ μὲν νῶ, τὰ δ' ἐπιστήμη, τὰ δὲ δόξη, τὰ δ' αἰσθήσει · εἶδη δ' οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι τῶν πραγμάτων.

the testimony of Theophr. 373—Theophr., *Metaph.* 6 b¹¹⁻¹⁴ (Ross-Fobes):

Πλάτων μὲν οὖν ἐν τῷ ἀνάγειν εἰς τὰς ἀρχὰς δόξειεν ἂν ἄπτεσθαι τῶν ἄλλων εἰς τὰς ιδέας ἀνάπτων, ταύτας δ' εἰς τοὺς ἀριθμούς, ἐκ δὲ τούτων εἰς τὰς ἀρχάς. —

It cannot be denied that according to this text the Numbers were a principle superior to the Ideas. Most modern critics share the opinion of Ross, who argues that Ar. says too explicitly that for Pl. the Ideas *were* Numbers: no doubt this means a simple identification. I think Robin is right in following the testimony of Theophr.

¹ αὐτὸ τὸ ζῶον - not the visible universe, which is called a ζῶον by Pl. in *Tim.* 30b; but the invisible, ideal World. So rightly *Themistius* 12, 1 H.: τὸ μὲν οὖν αὐτοζῶον, τουτέστι τὸν κόσμον τὸν νοητόν, ἐκ τῶν πρώτων ἐποιοῦν ἀρχῶν, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους (sc. ζῶα) ἐκ τῶν ὑφειμένων · ὥσπερ γὰρ τὰ αἰσθητὰ ἔχει πρὸς ἀλλήλα, οὕτω καὶ τὰς ιδέας αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας ἔχειν.

Cp. Plato, *Soph.* 249a (our nr. 315c) where life and motion, intelligence and soul is attributed to the παντελῶς ὄν.

² τοῦ πρώτου μήκους etc. - Length, breadth, and depth are deduced from the ideal Numbers 2, 3 and 4; see *Metaph.* 992a¹⁰ ff., b¹³ ff., 1085a⁷ ff., and especially 1090b²¹: ποιοῦσι γὰρ (οἱ τὰς ιδέας τιθέμενοι) τὰ μεγέθη ἐκ τῆς ὕλης καὶ ἀριθμοῦ, ἐκ μὲν τῆς δυάδος τὰ μήκη, ἐκ τριάδος δ' ἴσως τὰ ἐπίπεδα, ἐκ δὲ τῆς τετράδος τὰ στερεὰ ἢ καὶ ἐξ ἄλλων ἀριθμῶν.

Cp. 1036b¹⁸. So it was said ἐν τοῖς π. φιλ. λεγομένοις, that the kosmos noëtos (αὐτὸ τὸ ζῶον) consists of, or is constituted from, the One itself and the elementary numbers 2, 3 and 4, which form together the ten; τὰ δ' ἄλλα ὁμοιοτρόπως, "and the sensible world in the same way" (the sensible world also depends on the elementary numbers).

It is impossible to attribute this doctrine to Ar.'s π. φιλ. Consequently it must have been later Platonism, and this place as well as *Phys.* IV 2 contains a reference to the ἄγραφα.

³ ἔτι δὲ καὶ ἄλλως - Them. supplies: τὸν αὐτὸν δὴ τούτον λόγον μετῆσαν: "And still in another way they applied this principle", sc. to the faculties of cognition of the soul. These also are reduced to numbers. Shorey calls this "fooleries of Xenocrates", which must not be attributed to Pl. ^a. Cherniss follows him.

⁴ οἱ μὲν γὰρ ἀριθμοὶ — ἐκ τῶν στοιχείων - "For the numbers were called the Forms themselves and the principles (of things); but [they were not the last principles:] they are [themselves] constituted from the elements" (Sc. the One and the ἄπειρον or ἀόριστος δυάς).

^a *Amer. Journ. of Philol.* XXII 152.

Pl. himself points in this direction by his hierarchical conception of being, and so does Ar., in saying that the Ideas are as numerous as there are kinds and qualities, whereas the ideal Numbers are limited to ten ^a.

Cp. Pl., *Phil.* 64b (our nr. 348, at the end) and the explanation of L. Robin, cited under the same nr.

10—THE LAWS

374—Some preliminary remarks.

According to
divine
judgment, the
best life is
also the
happiest.

a. Pl., *Leg.* II 664 b-c:

ΑΘ. Τὸ μετὰ τοῦτο τοίνυν ἐμὸν ἂν εἴη λέγειν. Φημί γάρ ἅπαντας δεῖν ἐπάδειν τρεῖς ὄντας τοὺς χοροὺς ¹ ἔτι νέαις οὖσαις ταῖς ψυχαῖς καὶ ἀπαλαῖς τῶν παίδων, τὰ τε ἄλλα καλὰ λέγοντας πάντα ὅσα διεληλύθαμέν τε καὶ ἔτι διέλθοιμεν ἂν, τὸ δὲ κεφάλαιον αὐτῶν τοῦτο ἔστω · τὸν αὐτὸν ἡδιστὸν τε καὶ ἄριστον ὑπὸ θεῶν βίον λέγεσθαι φάσκοντες ², ἀληθέστατα ἐροῦμεν ἅμα, καὶ 664c μᾶλλον πείσομεν οὐς δεῖ πείθειν ἢ ἐὰν ἄλλως πως φθεγγώμεθα λέγοντες.

ΚΑ. Συγχωρητέον ἃ λέγεις.

b. *Leg.* IV 716 c:

ὁ δὲ θεὸς ἡμῖν πάντων χρημάτων μέτρον ἂν εἴη μάλιστα, καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ πού τις, ὥς φασιν, ἄνθρωπος.

God the
measure of
all things

c. Ib. 717 a-d:

Πρῶτον μὲν, φαμέν, τιμὰς τὰς μετ' Ὀλυμπίους τε καὶ τοὺς τὴν πόλιν ἔχοντας θεοὺς τοῖς χθονίοις ἂν τις θεοῖς ἄρτια καὶ δεύτερα καὶ ἄριστερα νέμων ὀρθότατα τοῦ τῆς εὐσεβείας σκοποῦ τυγχάνοι, τὰ δὲ τούτων ἄνωθεν [τὰ περιτὰ] καὶ ἀντίφωνα, τοῖς ἐμπροσθεν ῥηθεῖσιν νυνδὴ. μετὰ θεοὺς δὲ τούσδε καὶ 717b τοῖς δαίμοσιν ὃ γε ἔμφρων ὀργιάζοιτ' ἂν, ἥρωσιν δὲ μετὰ τούτους. ἐπακολουθοῖ δ' αὐτοῖς ἰδρύματα ἴδια πατρῶν θεῶν κατὰ νόμον ὀργιαζόμενα, γονέων δὲ 717b μετὰ ταῦτα τιμαὶ ζώντων · ὥς θέμις ὀφείλοντα ἀποτίνειν τὰ πρῶτά τε καὶ μέγιστα ὀφειλήματα, χρεῶν πάντων πρεσβύτατα, νομίζειν δέ, ἃ κέκτῃται καὶ ἔχει, πάντα εἶναι τῶν γεννησάντων καὶ θρεψαμένων πρὸς τὸ παρέχειν αὐτὰ

honour to
the Gods,
demons and
heroes

honour to
parents

¹ τρεῖς — χοροὺς - sc. children, young men and old men.

² — φάσκοντες - "that the best life is said by the Gods to be also the most happy." I.e. that according to divine judgment virtue and happiness are no separate things.

^a C. J. de Vogel, *Een groot probleem uit de antieke wijsb.*, Utrecht 1947, p. 11-14, *La dernière phase du platonisme in Studia Vollgraff*, Amsterdam 1948, p. 165-178, and *Problems concerning later Plat.*, in *Mnem.* 1949.

εἰς ὑπηρεσίας ἐκείνους κατὰ δυνάμιν παῖσαν, ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς οὐσίας, δευτέρα τὰ τοῦ σώματος, τρίτη τὰ τῆς ψυχῆς, ἀποκρίνοντα ἀναεστιακά ἐπιμελείας τε καὶ ὑπερπρονόοντων ὧδιν καὶ παλαιὰς ἐπὶ νεοῖς ἀναεσθηθείσας, ἀποδιδόντα δὲ παλαιότις ἐν τῷ γρήφῃ σφδδρα κεχηρημένοις. παρὰ δὲ πάλιν τὸν βίον ἔχουσιν καὶ ἐσχηκέναι ἄρτι πρὸς αὐτοῦ γονέας εὐφημίαν διακρονοῦντας, διότι κοφῶν καὶ πτηνῶν ἁδῶν βαρυτάτη ἡμίαν — πᾶσι γὰρ ἐπιλοκιστοῦς τοῖς περὶ τὰ τοιαῦτα ἐτάχθη Δίκης Νέμεσις ἀγλαός — θυμολύπεις τε οὖν ὑπείκειν δέει καὶ ἀποπιπνῆσαι τὸν θυμὸν, ἔαντι ἐν ἁδῶσι δρῶσιν τὸ τοιοῦτον, συγγενήσονται, ὧς εἰκότως μάλιστα πατήρ βεῖ δολιχῶς ἀδίκησεται θυμότηρ ἅν διακρονοῦντας.

d

375—a. Leg. IV 723 c-d; e:

every law
should have a
preamble

ΑΘ. Καὶ ὧς μὲν τοῖσιν, ὦ Κλεινία, δοκεῖς μοι τὸ γε τοσοῦτον ἄγειν, ὅτι πᾶσιν γε νόμοις ἔστιν προοίμια καὶ ὅτι πᾶσιν ἀρχόμενον νομιθεσίας ἄρτι ποιοῦντες τοῦ ἁδῶν τὸ πρῶτον τὸ ποιοῦν ἐκκαστοῖς — οὐ γὰρ σμικρὸν τὸ μὲν ἐστὶν ἐπιβληθῆναι, οὐδὲ ὁλίγον διὰ κρονοῦ ἡ σφαῶς ἢ τῆς σφαῶς ἀνὰ μνημονεύσεσθαι — τὸ μὲντοι μετὰ τὴν ἀρχὴν νομιθεῖν καὶ ἐπιμελεῖσθαι προοίμια ἔσονται, οὐκ ἂν ὁρῶντες ἄλλοι μνημονεύουσιν, οὐδὲ γὰρ ἄσματος οὐδὲ ἁδῶν πᾶν δέει τὸ τοιοῦτον δρᾶν — καίτοι πρῶτον γε εἰς πᾶσιν, ἀλλ' οὐ χρῆσθαι δύνανται — αὐτῶν δὲ τῶν τε βήτορι καὶ τῶν μετὰ τὸν καὶ τὰ μὲν περὶ θεῶν τιμῆς προοίμιαν τε θεοπραξίας, καὶ τὰ νυνδὴ λαχθέντα ἁπλᾶς· τὰ δὲ ἔξῃς περιέμειθα ἄγειν, μετὰ τὴν ἀρχὴν ἅν σοι πᾶν τὸ ποιοῦν καὶ ἁπλῶς εἰρησθαι δοκῇ. μετὰ δὲ τοῦτο ἡδὴ τοὺς νόμους αὐτοὺς διέξει ἄλλω.

e

The preamble-
on
b. Leg. V 726-734 e:

Next to the
gods a man
should hon-
our his own
soul

ΑΘ. Ἀκούοι δὴ πᾶς ὅσπερ νυνδὴ τὰ περὶ θεῶν τε ἡκούε καὶ τῶν φύλων προπαύεσθαι. πάλιν γὰρ τῶν αὐτῶν κτημάτων μετὰ θεοῦ ψυχῇ θεοδότητον, καὶ τὰ δὲ αὐτῶν διττὰ πᾶν ἐστὶ παῖς. τὰ μὲν οὖν κρῆνται καὶ οὐκ ἐστὶν ὁρίσασθαι, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν ἁδῶν τὸν ποιοῦν καὶ τὸν ποιοῦν ἐκκαστοῖς — οὐ γὰρ σμικρὸν τὸ μὲν ἐστὶν ἐπιβληθῆναι, οὐδὲ ὁλίγον διὰ κρονοῦ ἡ σφαῶς ἢ τῆς σφαῶς ἀνὰ μνημονεύσεσθαι — τὸ μὲντοι μετὰ τὴν ἀρχὴν νομιθεῖν καὶ ἐπιμελεῖσθαι προοίμια ἔσονται, οὐκ ἂν ὁρῶντες ἄλλοι μνημονεύουσιν, οὐδὲ γὰρ ἄσματος οὐδὲ ἁδῶν πᾶν δέει τὸ τοιοῦτον δρᾶν — καίτοι πρῶτον γε εἰς πᾶσιν, ἀλλ' οὐ χρῆσθαι δύνανται — αὐτῶν δὲ τῶν τε βήτορι καὶ τῶν μετὰ τὸν καὶ τὰ μὲν περὶ θεῶν τιμῆς προοίμιαν τε θεοπραξίας, καὶ τὰ νυνδὴ λαχθέντα ἁπλᾶς· τὰ δὲ ἔξῃς περιέμειθα ἄγειν, μετὰ τὴν ἀρχὴν ἅν σοι πᾶν τὸ ποιοῦν καὶ ἁπλῶς εἰρησθαι δοκῇ. μετὰ δὲ τοῦτο ἡδὴ τοὺς νόμους αὐτοὺς διέξει ἄλλω.

727a

virtue the
most pre-
cious thing
on earth

the honour
of the body
comes next
after the
honour of
the soul

τὸν ἐπίλοιπον βίον · διὸ δεύτερον ἐτάχθη τιμῇ, τὸ δὲ τρίτον — πᾶς ἂν τοῦτο γε νοήσειεν — τὴν τοῦ σώματος εἶναι κατὰ φύσιν τιμὴν · τὰς δ' αὖ τιμὰς δεῖ σκοπεῖν, καὶ τούτων τίνες ἀληθεῖς καὶ ὅσαι κίβδηλοι, τοῦτο δὲ νομοθέτου. μὴνύειν δὴ μοι φαίνεται τάσδε καὶ τοιάσδε τινὰς αὐτάς εἶναι, τίμιον εἶναι σῶμα οὐ τὸ καλὸν οὐδὲ ἰσχυρὸν οὐδὲ τάχος ἔχον οὐδὲ μέγα, οὐδέ γε τὸ ὑγιεινόν —

e καίτοι πολλοῖς ἂν τοῦτο γε δοκοῖ — καὶ μὴν οὐδὲ τὰ τούτων γ' ἐναντία, τὰ δ' ἐν τῷ μέσῳ ἀπάσης ταύτης τῆς ἕξεως ἐφαπτόμενα σωφρονέστατα ἅμα τε ἀσφαλέστατα εἶναι μακρῷ · τὰ μὲν γὰρ χαλόνους τὰς ψυχὰς καὶ θρασεῖας ποιεῖ, τὰ δὲ ταπεινάς τε καὶ ἀνελευθέρους. ὥς δ' αὖτως ἡ τῶν χρημάτων καὶ κτημάτων κτῆσις, καὶ τιμῆσεως κατὰ τὸν αὐτὸν ῥυθμὸν ἔχει · τὰ μὲν ὑπέρογκα γὰρ

729a ἐκάστων τούτων ἔχθρας καὶ στάσεις ἀπεργάζεται ταῖς πόλεσιν καὶ ἰδίᾳ, τὰ δ' ἐλλείποντα δουλείας ὥς τὸ πολὺ. μὴ δὴ τις φιλοχρημονεῖτω παίδων γ' ἕνεκα, ἵνα ὅτι πλουσιωτάτους καταλίπη · οὔτε γὰρ ἐκεῖνοι οὔτε αὖ τῇ πόλει ἄμεινον. ἡ γὰρ τῶν νέων ἀκολάκευτος οὐσία, τῶν δ' ἀναγκαίων μὴ ἐνδεής, αὕτη πασῶν μουσικωτάτῃ τε καὶ ἀρίστῃ · συμφωνοῦσα γὰρ ἡμῖν καὶ συναρμόττουσα εἰς

b
principles of
education

ἅπαντα ἄλυπον τὸν βίον ἀπεργάζεται. παισὶν δὲ αἰδῶ χρὴ πολλήν, οὐ χρυσὸν καταλείπειν. οἰόμεθα δὲ ἐπιπλήττοντες τοῖς νέοις ἀνασχυντοῦσιν τοῦτο καταλείψειν · τὸ δ' ἔστιν οὐκ ἐκ τοῦ νῦν παρακελεύματος τοῖς νέοις γιγνόμενον, ὃ παρακελεύονται λέγοντες ὥς δεῖ πάντα αἰσχύνεσθαι τὸν νέον. ὁ δὲ ἔμφρων νομοθέτης τοῖς πρεσβυτέροις ἂν μᾶλλον παρακελεύοιτο αἰσχύνεσθαι τοὺς νέους, καὶ πάντων μάλιστα εὐλαβεῖσθαι μὴ ποτέ τις αὐτὸν ἴδῃ τῶν νέων ἢ καὶ ἐπα-

c κούσῃ δρῶντα ἢ λέγοντά τι τῶν αἰσχυρῶν, ὥς ὅπου ἀνασχυντοῦσι γέροντες, ἀνάγκη καὶ νέους ἐνταῦθα εἶναι ἀναιδεστάτους · παιδεία γὰρ νέων διαφέρουσα ἔστιν ἅμα καὶ αὐτῶν οὐ τὸ νοουθετεῖν, ἀλλ' ἅπερ ἂν ἄλλον νοουθετῶν εἴποι τις, φαίνεσθαι ταῦτα αὐτὸν δρῶντα διὰ βίου. συγγένειαν δὲ καὶ ὁμογνίων θεῶν κοινωνίαν πᾶσαν ταύτου φύσιν αἵματος ἔχουσιν τιμῶν τις καὶ σεβόμενος, εὖνους ἂν γενεθλίους θεοὺς εἰς παίδων αὐτοῦ σποράν ἴσχοι κατὰ λόγον. καὶ

d μὴν τό γε φίλων καὶ ἐταίρων πρὸς τὰς ἐν βίῳ ὁμιλίας εὐμενεῖς ἂν τις κτῶτο, μείζους μὲν καὶ σεμνοτέρους τὰς ἐκείνων ὑπηρεσίας εἰς αὐτὸν ἡγούμενος ἢ ἑκεῖνοι, ἐλάττους δ' αὖ τὰς αὐτοῦ διανοοῦμενος εἰς τοὺς φίλους χάριτας αὐτῶν τῶν φίλων τε καὶ ἐταίρων. εἰς μὴν πόλιν καὶ πολίτας μακρῷ ἄριστος ὅστις πρὸ τοῦ Ὀλυμπίου καὶ ἀπάντων ἀγώνων πολεμικῶν τε καὶ εἰρηνικῶν νικᾷ

e
respect to
strangers

δέξαιτ' ἂν δόξῃ ὑπηρεσίας τῶν οἰκοὶ νόμων, ὥς ὑπηρετηκῶς πάντων κάλλιστ' ἀνθρώπων αὐτοῖς ἐν τῷ βίῳ. πρὸς δ' αὖ τοὺς ξένους διανοητέον ὥς ἀγιώτατα συμβόλαια ὄντα · σχεδὸν γὰρ πάντ' ἔστι τὰ τῶν ξένων καὶ εἰς τοὺς ξένους ἁμαρτήματα παρὰ τὰ τῶν πολιτῶν εἰς θεὸν ἀνηρηγμένα τιμωρὸν μᾶλλον. ἔρημος γὰρ ὢν ὁ ξένος ἐταίρων τε καὶ συγγενῶν ἐλεεινότερος ἀνθρώποις καὶ θεοῖς · ὁ δυνάμενος οὖν τιμωρεῖν μᾶλλον βοηθεῖ προθυμότερον, δύναται δὲ

730a διαφερόντως ὁ ξένιος ἐκάστων δαίμων καὶ θεὸς τῷ ξενίῳ συνεπόμενοι Διί.

πολλῆς οὖν εὐλαβείας, ᾧ καὶ σμικρὸν προμηθείας ἔνι, μηδὲν ἀμάρτημα περὶ
 ξένους ἀμαρτόντα ἐν τῷ βίῳ πρὸς τὸ τέλος αὐτοῦ πορευθῆναι. ξενικῶν δ' αὖ
 καὶ ἐπιχωρίων ἀμαρτημάτων τὸ περὶ τοὺς ἰκέτας μέγιστον γίγνεται ἀμάρτημα **and suppli-**
 ἐκάστοις· μεθ' οὗ γὰρ ἰκετεύσας μάρτυρος ὁ ἰκέτης θεοῦ ἔτυχεν ὁμολογιῶν, **ants**
 φύλαξ διαφέρων οὗτος τοῦ παθόντος γίγνεται, ὥστ' οὐκ ἂν ποτε ἀτιμώρητος
 πάθοι ὁ τυχὼν ὧν ἔπαθε.

Τὰ μὲν οὖν περὶ γονέας τε καὶ ἑαυτὸν καὶ τὰ ἑαυτοῦ, περὶ πόλιν τε καὶ **b**
 φίλους καὶ συγγένειαν, ξενικά τε καὶ ἐπιχώρια, διεληλύθαμεν σχεδὸν ὁμιλή-
 ματα, τὸ δὲ ποῖός τις ὢν αὐτὸς ἂν κάλλιστα διαγάγοι τὸν βίον, ἐπόμενον τούτῳ
 διεξελεῖν· ὅσα μὴ νόμος, ἀλλ' ἐπαινος παιδεύων καὶ φόβος ἐκάστους εὐνήνους
 μᾶλλον καὶ εὐμενεῖς τοῖς τεθήσασθαι μέλλουσιν νόμοις ἀπεργάζεται, ταῦτ'
 ἔστιν μετὰ τοῦτο ἡμῖν ῥητέον. ἀλήθεια δὴ πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγεῖται, **truth the**
 πάντων δὲ ἀνθρώποις· ἥς ὁ γενήσασθαι μέλλων μακάριός τε καὶ εὐδαίμων ἐξ **beginning of**
 ἀρχῆς εὐθὺς μέτοχος εἶη, ἵνα ὡς πλεῖστον χρόνον ἀληθῆς ὢν διαβιοῖ. πιστὸς γάρ· **all good**
 ὁ δὲ ἄπιστος ᾧ φίλον ψεύδος ἐκούσιον, ὅτῳ δὲ ἀκούσιον, ἄνους. ὢν οὐδέ-
 τερον ζηλωτόν. ἄφιλος γάρ δὴ πᾶς ὁ γε ἄπιστος καὶ ἀμαθής, χρόνου δὲ προϊόντος
 γνωσθεῖς, εἰς τὸ χαλεπὸν γῆρας ἐρημίαν αὐτῷ πᾶσαν κατεσκευάσαστο ἐπὶ τέλει
 τοῦ βίου, ὥστε ζώντων καὶ μὴ ἐταίρων καὶ παίδων σχεδὸν ὁμοίως ὄρφανὸν **d**
 αὐτῷ γενέσθαι τὸν βίον. τίμιος μὲν δὴ καὶ ὁ μηδὲν ἀδικῶν, ὁ δὲ μηδ' ἐπιτρέπων **justice is to**
 τοῖς ἀδικοῦσιν ἀδικεῖν πλεόν ἢ διπλάσιος τιμῆς ἄξιος ἐκείνου· ὁ μὲν γὰρ **be honoured**
 ἐνός, ὁ δὲ πολλῶν ἀντάξιος ἐτέρων, μηνύων τὴν τῶν ἄλλων τοῖς ἄρχουσιν **and vindi-**
 ἀδικίαν. ὁ δὲ καὶ συγκολάζων εἰς δύναμιν τοῖς ἄρχουσιν, ὁ μέγας ἀνὴρ ἐν **cated**
 πόλει καὶ τέλειος, οὗτος ἀναγορευέσθω νικηφόρος ἀρετῇ· τὸν αὐτὸν δὴ τοῦτον **e**
 ἐπαινον καὶ περὶ σωφροσύνης χρὴ λέγειν καὶ περὶ φρονήσεως, καὶ ὅσα ἄλλα
 ἀγαθὰ τις κέκτηται δυνατὰ μὴ μόνον αὐτὸν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις μεταδιδόναι·
 καὶ τὸν μὲν μεταδιδόντα ὡς ἀκρότατον χρὴ τιμᾶν, τὸν δ' αὖ μὴ δυνάμενον,
 ἐθέλοντα δέ, ἔαν δεύτερον, τὸν δὲ φθονοῦντα καὶ ἐκόντα μηδενὶ κοινῶν διὰ
 φιλίας γιγνόμενον ἀγαθῶν τινῶν αὐτὸν μὲν ψέγειν, τὸ δὲ κτῆμα μηδὲν μᾶλλον **731a**
 διὰ τὸν κεκτημένον ἀτιμάζειν, ἀλλὰ κτᾶσθαι κατὰ δύναμιν. φιλονικεῖτω δὲ
 ἡμῖν πᾶς πρὸς ἀρετὴν ἀφθόνως. ὁ μὲν γὰρ τοιοῦτος τὰς πόλεις αὔξει, ἀμιλλώ-
 μενος μὲν αὐτός, τοὺς ἄλλους δὲ οὐ κολούων διαβολαῖς· ὁ δὲ φθονερός, τῇ τῶν
 ἄλλων διαβολῇ δεῖν οἰόμενος ὑπερέχειν, αὐτός τε ἥττον συντείνει πρὸς ἀρετὴν
 τὴν ἀληθῆ, τοὺς τε ἀνθαμιλλωμένους εἰς ἀθυμίαν καθίστησι τῷ ἀδίκως ψέ-
 γασθαι, καὶ διὰ ταῦτα ἀγύμναστον τὴν πόλιν ὅλην εἰς ἀμιλλαν ἀρετῆς ποιῶν, **b**
 σμικροτέραν αὐτὴν πρὸς εὐδοξίαν τὸ ἑαυτοῦ μέρος ἀπεργάζεται. θυμοειδῆ
 μὲν δὴ χρὴ πάντα ἄνδρα εἶναι, πρᾶον δὲ ὡς ὅτι μάλιστα. τὰ γὰρ τῶν ἄλλων
 χαλεπὰ καὶ δυσίατα ἢ καὶ τὸ παράπαν ἀνίατα ἀδικήματα οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐκ-
 φυγεῖν ἢ μαχόμενον καὶ ἀμυνόμενον νικῶντα καὶ τῷ μηδὲν ἀνιέναι κολάζοντα,
 τοῦτο δὲ ἄνευ θυμοῦ γενναῖου ψυχῇ πᾶσα ἀδύνατος δρᾶν. τὰ δ' αὖ τῶν ὅσοι ἀδι- **c**

the unjust
are always
to be pitied,
being not
willingly so

κοῦσιν μὲν, ἰατὰ δέ, γινώσκειν χρή πρῶτον μὲν ὅτι πᾶς ὁ ἄδικος οὐχ ἐκὼν ἄδικος· τῶν γὰρ μεγίστων κακῶν οὐδείς οὐδαμοῦ οὐδὲν ἐκὼν κεκτῆτο ἂν ποτε, πολὺ δὲ ἤκιστα ἐν τοῖς τῶν ἑαυτοῦ τιμιωτάτοις. ψυχὴ δ', ὡς εἵπομεν, ἀληθείᾳ γέ ἐστιν πᾶσιν τιμιώτατον· ἐν οὖν τῷ τιμιωτάτῳ τὸ μέγιστον κακὸν οὐδείς ἐκὼν μὴ ποτε λάβῃ καὶ ζῇ διὰ βίου κεκτημένος αὐτό. ἀλλὰ ἐλεεινὸς μὲν πάντως
d ὁ γε ἄδικος ὁ τὰ κακὰ ἔχων, ἐλεεῖν δὲ τὸν μὲν ἰάσιμα ἔχοντα ἐγχωρεῖ καὶ ἀνείργοντα τὸν θυμὸν πραῦνειν καὶ μὴ ἀκραχολοῦντα γυναικείως πικραίνονμενον διατελεῖν, τῷ δ' ἀκράτως καὶ ἀπαραμυθῆτως πλημμελεῖ καὶ κακῶ ἐφίεναι δεῖ τὴν ὀργήν· διὸ δὴ θυμοειδῇ πρέπειν καὶ πρᾶον φαμεν ἐκάστοτε εἶναι δεῖν τὸν ἀγαθόν.

selfishness
the greatest
of evils

Πάντων δὲ μέγιστον κακῶν ἀνθρώποις τοῖς πολλοῖς ἐμφυτον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐστιν, οὗ πᾶς αὐτῷ συγγνώμην ἔχων ἀποφυγὴν οὐδεμίαν μηχανᾶται· τοῦτο δ'
e ἐστιν ὁ λέγουσιν ὡς φίλος αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος φύσει τέ ἐστιν καὶ ὀρθῶς ἔχει τὸ δεῖν εἶναι τοιούτον. τὸ δὲ ἀληθεῖα γε πάντων ἀμαρτημάτων διὰ τὴν σφόδρα ἑαυτοῦ φιλίαν αἴτιον ἐκάστῳ γίγνεται ἐκάστοτε. τυφλοῦται γὰρ περὶ τὸ φιλοῦμενον ὁ φιλῶν, ὥστε τὰ δίκαια καὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ καλὰ κακῶς κρίνει, τὸ
732a αὐτοῦ πρὸ τοῦ ἀληθοῦς ἀεὶ τιμᾶν ἡγούμενος· οὔτε γὰρ ἑαυτὸν οὔτε τὰ ἑαυτοῦ χρή τὸν γε μέγαν ἄνδρα ἐσόμενον στέργειν, ἀλλὰ τὰ δίκαια, ἐάντε παρ' αὐτῷ ἐάντε παρ' ἄλλῳ μᾶλλον πραττόμενα τυγχάνῃ. ἐκ ταύτου δὲ ἀμαρτήματος τούτου καὶ τὸ τὴν ἀμαθίαν τὴν παρ' αὐτῷ δοκεῖν σοφίαν εἶναι γέγονε πᾶσιν· ὅθεν οὐκ εἰδότες ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν, οἴομεθα τὰ πάντα εἰδέναι, οὐκ ἐπιτρέποντες δὲ
b ἄλλοις ἂ μὴ ἐπιστάμεθα πράττειν, ἀναγκαζόμεθα ἀμαρτάνειν αὐτοὶ πράττοντες. διὸ πάντα ἄνθρωπον χρή φεύγειν τὸ σφόδρα φιλεῖν αὐτόν, τὸν δ' ἑαυτοῦ βελτίω διώκειν ἀεὶ, μηδεμίαν αἰσχύνῃν ἐπὶ τῷ τοιούτῳ πρόσθεν ποιοῦμενον.

necessity of
self-com-
mand

Ἄ δὲ σμικρότερα μὲν τούτων καὶ λεγόμενα πολλάκις ἐστίν, χρήσιμα δὲ τούτων οὐχ ἥττον, χρή λέγειν ἑαυτὸν ἀναμνησκοντα· ὥσπερ γὰρ τινος ἀπορρέοντος ἀεὶ δεῖ τούναντίον ἐπιρρεῖν, ἀνάμνησις δ' ἐστὶν ἐπιρροὴ φρονήσεως ἀπολειπούσης. διὸ δὴ γελώτων τε εἵργεσθαι χρή τῶν ἐξαισίων καὶ δακρύων, παραγγέλλειν δὲ παντὶ πάντ' ἄνδρα, καὶ ὅλην περιχάρειαν πᾶσαν ἀποκρυπτόμενον καὶ περιωδυνίαν εὐσχημονεῖν πειρᾶσθαι, κατὰ τε εὐπραγίας ἱσταμένου τοῦ δαίμονος ἐκάστου, καὶ κατὰ τύχας οἷον πρὸς ὑψηλὰ καὶ ἀνάντη δαιμόνων ἀνθισταμένων τισὶν πράξειςιν, ἐλπίζειν δ' ἀεὶ τοῖς γε ἀγαθοῖσι τὸν
d θεὸν ἂ δωρεῖται πόνων μὲν ἐπιτιπτόντων ἀντὶ μειζόνων ἐλάττους ποιήσιν τῶν τ' αὖ νῦν παρόντων ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταβολάς, περὶ δὲ τὰ ἀγαθὰ τὰ ἐναντία τούτων ἀεὶ πάντ' αὐτοῖς παραγενήσεσθαι μετ' ἀγαθῆς τύχης. ταύταις δὲ ταῖς ἐλπίσιν ἔκαστον χρή ζῆν καὶ ταῖς ὑπομνήσεσι πάντων τῶν τοιούτων, μηδὲν φειδόμενον, ἀλλ' ἀεὶ κατὰ τε παιδιὰς καὶ σπουδὰς ἀναμνησκοντα ἑτερόν τε καὶ ἑαυτὸν σαφῶς.

e Νῦν οὖν δὴ περὶ μὲν ἐπιτηδευμάτων, οἷα χρή ἐπιτηδεύειν, καὶ περὶ αὐτοῦ

ἐκάστου, ποῖόν τινα χρεὼν εἶναι, λέλεκται σχεδὸν ὅσα θεῖά ἐστι, τὰ δὲ ἀνθρώ-
 πινα νῦν ἡμῖν οὐκ εἴρηται, δεῖ δέ · ἀνθρώποις γὰρ διαλεγόμεθα ἄλλ' οὐ θεοῖς.
 ἔστιν δὴ φύσει ἀνθρώπειον μάλιστα ἡδοναὶ καὶ λύπαι καὶ ἐπιθυμίαι, ἐξ ὧν
 ἀνάγκη τὸ θνητὸν πᾶν ζῶον ἀτεχνῶς οἶον ἐξηρτῆσθαι τε καὶ ἐκκρεμάμενον
 εἶναι σπουδαῖς ταῖς μεγίσταις · δεῖ δὴ τὸν κάλλιστον βίον ἐπαινεῖν, μὴ μόνον
 ὅτι τῷ σχήματι κρατεῖ πρὸς εὐδοξίαν, ἀλλὰ καὶ ὥς, ἂν τις ἐθέλῃ γεύεσθαι καὶ
 μὴ νέος ὢν φυγᾶς ἀπ' αὐτοῦ γένηται, κρατεῖ καὶ τούτῳ ὃ πάντες ζητοῦμεν,
 τῷ χαίρειν πλείω, ἐλάττω δὲ λυπεῖσθαι παρὰ τὸν βίον ἅπαντα. ὥς δὲ ἔσται
 τοῦτο σαφές, ἂν γεύηται τις ὀρθῶς, ἐτοίμως καὶ σφόδρα φανήσεται. ἡ δὲ ὀρθό-
 της τίς; τοῦτο ἤδη παρὰ τοῦ λόγου χρὴ λαμβάνοντα σκοπεῖν · εἴτε οὕτως ἡμῖν
 κατὰ φύσιν πέφυκεν εἴτε ἄλλως παρὰ φύσιν, βίον χρὴ παρὰ βίον ἡδίω καὶ
 λυπηρότερον ὧδε σκοπεῖν. ἡδονὴν βουλόμεθα ἡμῖν εἶναι, λύπην δὲ οὐθ' αἰρού-
 μεθα οὔτε βουλόμεθα, τὸ δὲ μῆδέτερον ἀντὶ μὲν ἡδονῆς οὐ βουλόμεθα, λύπης
 δὲ ἀλλάττεσθαι βουλόμεθα · λύπην δ' ἐλάττω μετὰ μείζονος ἡδονῆς βουλόμεθα,
 ἡδονὴν δ' ἐλάττω μετὰ μείζονος λύπης οὐ βουλόμεθα, ἴσα δὲ ἀντὶ ἴσων ἐκάτερα
 τούτων οὐχ ὥς βουλόμεθα ἔχοιμεν ἂν διασαφεῖν. ταῦτα δὲ πάντα ἐστὶν πλήθει
 καὶ μεγέθει καὶ σφοδρότησιν ἰσότησιν τε, καὶ ὅσα ἐναντία ἐστὶν πᾶσι τοῖς
 τοιούτοις πρὸς βούλησιν, διαφέροντά τε καὶ μὴδὲν διαφέροντα πρὸς αἴρεσιν
 ἐκάστων. οὕτω δὴ τούτων ἐξ ἀνάγκης διακεκοσμημένων, ἐν ᾧ μὲν βίῳ ἔνεστι
 πολλὰ ἐκάτερα καὶ μεγάλα καὶ σφοδρά, ὑπερβάλλει δὲ τὰ τῶν ἡδονῶν, βουλό-
 μεθα, ἐν ᾧ δὲ τὰ ἐναντία, οὐ βουλόμεθα · καὶ αὖ ἐν ᾧ ὀλίγα ἐκάτερα καὶ σμικρά
 καὶ ἡρεμαῖα, ὑπερβάλλει δὲ τὰ λυπηρά, οὐ βουλόμεθα, ἐν ᾧ δὲ τὰναντία,
 βουλόμεθα. ἐν ᾧ δ' αὖ βίῳ ἰσορροπεῖ, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν δεῖ διανοεῖσθαι ·
 τὸν ἰσορροπον βίον ὥς τῶν μὲν ὑπερβαλλόντων τῷ φίλῳ ἡμῖν βουλόμεθα, τῶν
 δ' αὖ τοῖς ἐχθροῖς οὐ βουλόμεθα. πάντας δὴ δεῖ διανοεῖσθαι τοὺς βίους ἡμῶν
 ὥς ἐν τούτοις ἐνδεδεμένοι πεφύκασιν, καὶ δεῖ διανοεῖσθαι ποίους φύσει βου-
 λόμεθα · εἰ δέ τι παρὰ ταῦτα ἄρα φαμὲν βούλεσθαι, διὰ τινα ἄγνοϊαν καὶ ἀπει-
 ρίαν τῶν ὄντων βίων αὐτὰ λέγομεν.

Τίνες δὴ καὶ πόσοι εἰσὶ βίοι, ὧν πέρι δεῖ προελόμενον τὸ βούλητόν τε καὶ
 [ἐκούσιον ἀβούλητόν τε καὶ] ἀκούσιον ἰδόντα εἰς νόμον ἑαυτῷ ταξάμενον, τὸ
 φίλον ἅμα καὶ ἡδὺ καὶ ἄριστόν τε καὶ κάλλιστον ἐλόμενον, ζῆν ὥς οἶόν τ' ἐστὶν
 ἀνθρωπον μακαριώτατα; λέγωμεν δὴ σώφρονα βίον ἓνα εἶναι καὶ φρόνιμον
 ἓνα καὶ ἓνα τὸν ἀνδρεῖον, καὶ τὸν ὑγιεινὸν βίον ἓνα ταξώμεθα · καὶ τούτοις
 οὖσιν τέτταρσιν ἐναντίους ἄλλους τέτταρας, ἄφρονα, δειλόν, ἀκόλαστον, νο-
 σώδη. σώφρονα μὲν οὖν βίον ὃ γινώσκων θήσει πρῶτον ἐπὶ πάντα, καὶ ἡρε-
 μαίας μὲν λύπας, ἡρεμαίας δὲ ἡδονάς, μαλακάς δὲ ἐπιθυμίας καὶ ἔρωτας οὐκ
 ἐμμανεῖς παρεχόμενον, ἀκόλαστον δέ, ὅξυν ἐπὶ πάντα, καὶ σφοδράς μὲν λύπας,
 σφοδράς δὲ ἡδονάς, συντόνους δὲ καὶ οἰστρώδεις ἐπιθυμίας τε καὶ ἔρωτας ὥς
 οἶόν τε ἐμμανεστάτους παρεχόμενον, ὑπερβαλλούσας δὲ ἐν μὲν τῷ σώφρονι

there must
be a right
taste of
pleasure
and pain

733b

c

d

which lives
are the most
happy?

e
the temper-
ate and the
rational, the
courageous
and the
healthy

734a

- βίῳ τὰς ἡδονὰς τῶν ἀχθηδόνων, ἐν δὲ τῷ ἀκολάστῳ τὰς λύπας τῶν ἡδονῶν
 μεγέθει καὶ πλήθει καὶ πυκνότησιν. ὅθεν ὁ μὲν ἡδίων ἡμῖν τῶν βίων, ὁ δὲ
 b λυπηρότερος ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει κατὰ φύσιν γίγνεσθαι, καὶ τὸν γε βουλό-
 μενον ἡδέως ζῆν οὐκέτι παρέρκει ἐκόντα γε ἀκολάστως ζῆν, ἀλλ' ἡδὴ δῆλον
 ὥς, εἰ τὸ νῦν λεγόμενον ὀρθόν, πᾶς ἐξ ἀνάγκης ἄκων ἐστὶν ἀκόλαστος· ἡ γὰρ
 δι' ἀμαθίαν ἢ δι' ἀκράτειαν ἢ δι' ἀμφοτέρω, τοῦ σωφρονεῖν ἐνδεής ὢν ζῇ ὁ
 πᾶς ἀνθρώπινος ὄχλος. ταῦτά δὲ περὶ νοσώδους τε καὶ ὑγιεινοῦ βίου διανοητέον,
 ὥς ἔχουσι μὲν ἡδονὰς καὶ λύπας, ὑπερβάλλουσι δὲ ἡδοναὶ μὲν λύπας ἐν ὑγιείᾳ,
 c λῦπαι δὲ ἡδονὰς ἐν νόσοις. ἡμῖν δὲ ἡ βούλησις τῆς αἰρέσεως τῶν βίων οὐχ
 ἵνα τὸ λυπηρὸν ὑπερβάλλῃ· ὅπου δ' ὑπερβάλλεται, τοῦτον τὸν βίον ἡδίω
 κεκρίκαμεν. ὁ δὲ σῶφρων τοῦ ἀκολάστου καὶ ὁ φρόνιμος τοῦ ἄφρονος, φαῖμεν
 ἄν, καὶ ὁ τῆς ἀνδρείας τοῦ τῆς δειλίας ἐλάττω καὶ σμικρότερα καὶ μανότερα
 ἔχων ἀμφοτέρω, τῇ τῶν ἡδονῶν ἐκάτερος ἐκάτερον ὑπερβάλλων, τῇ τῆς λύπης
 d ἐκείνων ὑπερβαλλόντων αὐτούς, ὁ μὲν ἀνδρεῖος τὸν δειλόν, ὁ δὲ φρόνιμος τὸν
 ἄφρονα νικῶσιν, ὥστε ἡδίους εἶναι τοὺς βίους τῶν βίων, σῶφρονα καὶ ἀνδρεῖον
 καὶ φρόνιμον καὶ ὑγιεινὸν δειλοῦ καὶ ἄφρονος καὶ ἀκολάστου καὶ νοσώδους,
 καὶ συλλήβδην τὸν ἀρετῆς ἐχόμενον κατὰ σῶμα ἢ καὶ κατὰ ψυχὴν τοῦ τῆς
 μοχθηρίας ἐχομένου βίου ἡδίω τε εἶναι καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπερέχειν ἐκ περιττοῦ
 κάλλει καὶ ὀρθότητι καὶ ἀρετῇ καὶ εὐδοξίᾳ, ὥστε τὸν ἔχοντα αὐτὸν ζῆν
 e εὐδαιμονέστερον ἀπεργάζεσθαι τοῦ ἐναντίου τῷ παντὶ καὶ ὅλῳ.

impossible
 that a good
 man should
 be very rich

376—Leg. V 742 e-743 a:

- σχεδὸν μὲν γὰρ εὐδαίμονας ἅμα καὶ ἀγαθοὺς ἀνάγκη γίγνεσθαι — τοῦτο μὲν
 οὖν βούλοισ' ἄν — πλουσίους δ' αὖ σφόδρα καὶ ἀγαθοὺς ἀδύνατον, οὓς γε δὴ
 πλουσίους οἱ πολλοὶ καταλέγουσι· λέγουσιν δὲ τοὺς κεκτημένους ἐν ὀλίγοις
 τῶν ἀνθρώπων πλείστου νομίσματος ἄξια κτήματα, ἃ καὶ κακὸς τις κεκτῇτ'
 743a ἄν. εἰ δ' ἔστιν τοῦτο οὕτως ἔχον, οὐκ ἂν ἔγωγε αὐτοῖς ποτε συγχωροίην τὸν
 πλούσιον εὐδαίμονα τῇ ἀληθείᾳ γίγνεσθαι μὴ καὶ ἀγαθὸν ὄντα· ἀγαθὸν δὲ
 ὄντα διαφόρως καὶ πλούσιον εἶναι διαφερόντως ἀδύνατον.

a general
 word about
 marriage

377—a. Leg. VI 773 b-d:

- καὶ κατὰ παντὸς εἰς ἔστω μῦθος γάμου· τὸν γὰρ τῇ πόλει δεῖ συμφέροντα
 μνηστεύειν γάμον ἕκαστον, οὐ τὸν ἡδιστον αὐτῷ. φέρεται δὲ πως πᾶς αἰὶ
 773c κατὰ φύσιν πρὸς τὸν ὁμοιότατον αὐτῷ, ὅθεν ἀνώμαλος ἢ πόλις ὅλη γίγνεται
 χρήμασιν τε καὶ τρόπων ἥθει· ἐξ ὧν ἃ μὴ βουλόμεθα συμβαίνειν ἡμῖν, καὶ
 μάλιστα συμβαίνει ταῖς πλείσταις πόλεσι. ταῦτα δὲ διὰ λόγου μὲν νόμῳ
 προστάττειν, μὴ γαμῆν πλούσιον πλουσίῳ, μηδὲ πολλὰ δυνάμενον πράττειν
 ἄλλου τοιούτου, θάττους δὲ ἤθεσι πρὸς βραδυτέρους καὶ βραδυτέρους πρὸς
 θάττους ἀναγκάζειν τῇ τῶν γάμων κοινωνίᾳ πορεύεσθαι, πρὸς τῷ γελοῖα

εἶναι θυμὸν¹ ἂν ἐγείραι πολλοῖς · οὐ γὰρ ῥάδιον ἐννοεῖν ὅτι πόλιν εἶναι δεῖ δίκην κρατῆρος κεκραμένην, οὐ μαινόμενος μὲν οἶνος ἐγκεχυμένος ζεῖ, κολα- d
ζόμενος δὲ ὑπὸ νήφοντος ἐτέρου θεοῦ καλὴν κοινωνίαν λαβὼν ἀγαθὸν πῶμα
καὶ μέτριον ἀπεργάζεται.

b. Ib. 773 e-774 c:

Περὶ γάμων δὴ ταῦτ' ἔστω παραμύθια λεγόμενα, καὶ δὴ καὶ τὰ ἐμπροσθε
τούτων ῥηθέντα, ὥς χρὴ τῆς ἀειγενοῦς φύσεως ἀντέχεσθαι τῷ παιῖδας παίδων
καταλείποντα αἰεὶ τῷ θεῷ ὑπηρέτας ἀνθ' αὐτοῦ παραδιδόναι. πάντα οὖν ταῦτα 774a
καὶ ἔτι πλείω τις ἂν εἴποι περὶ γάμων, ὥς χρὴ γαμεῖν, προοιμιαζόμενος ὁρθῶς ·
ἂν δ' ἄρα τις μὴ πείθεται ἐκὼν, ἀλλότριον δὲ αὐτὸν καὶ ἀκοινωνήτον² ἐν τῇ
πόλει ἔχη καὶ ἄγαμος ὢν γένηται πεντεκαιτριακοντούτης, ζημιούσθω κατ'
ἐνιαυτὸν ἕκαστον, ὁ μέγιστον μὲν τίμημα κεκτημένος ἑκατὸν δραχμαῖς, ὁ δὲ
τὸ δεύτερον ἐβδομήκοντα, τρίτον δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τὸ τέταρτον τριάκοντα.
τοῦτο δ' ἔστω τῆς "Ηρας ἱερὸν. ὁ δὲ μὴ ἐκτίνων κατ' ἐνιαυτὸν δεκαπλάσιον b
ὀφειλέτω · πραττέσθω δὲ ὁ ταμίης τῆς θεοῦ, μὴ ἐκπράξας δὲ αὐτὸς ὀφειλέτω
καὶ ἐν ταῖς εὐθύναις τοῦ τοιοῦτου λόγον ὑπεχέτω πᾶς. εἰς μὲν οὖν χρήματα
ὁ μὴ θέλων γαμεῖν ταῦτα ζημιούσθω, τιμῆς δὲ παρὰ τῶν νεωτέρων ἄτιμος
πάσης ἔστω, καὶ μηδεὶς ὑπακουέτω μηδὲν αὐτῷ ἐκὼν τῶν νέων · ἐὰν δὲ κολάζειν
τινὰ ἐπιχειρῇ, πᾶς τῷ ἀδικουμένῳ βοηθεῖτω καὶ ἀμυνέτω, μὴ βοηθῶν δὲ ὁ
παραγενόμενος δειλὸς τε ἅμα καὶ κακὸς ὑπὸ τοῦ νόμου πολίτης εἶναι λεγέσθω. c

378—Leg. XI 929 e-930 b:

divorce

Ἐὰν δὲ ἀνὴρ καὶ γυνὴ μηδαμῇ συμφέρωνται τρόπων ἀτυχία χρώμενοι, δέκα
μὲν ἀνδρας τῶν νομοφυλάκων ἐπιμελεῖσθαι τῶν τοιούτων αἰεὶ χρεῶν τοὺς 930a
μέσους, δέκα δὲ τῶν περὶ γάμους γυναικῶν ὡσαύτως · καὶ ἐὰν μὲν δὴ συναλλάτ-
τειν δύνωνται, ταῦτ' ἔστω κύρια, ἐὰν δ' αἱ ψυχαὶ κυμαίνωσιν μειζρόνως αὐτῶν,
ζητεῖν κατὰ δύναμιν οἵτινες ἑκατέρῳ συνοίσουσιν. εἰκὸς δὲ εἶναι τοὺς τοιούτους
μὴ πράξεις ἦθεσιν κεχρημένους · βαθύτερα δὴ τούτοις καὶ πραότερα τρόπων
ἦθη σύννομα πειρᾶσθαι προσαρμόττειν. καὶ ὅσοι μὲν ἂν ἄπαιδες αὐτῶν ἢ ὀλι-
γόπαιδες ὄντες διαφέρωνται, καὶ παίδων ἕνεκα τὴν συνοίκησιν ποιεῖσθαι · b
ὅσοι δ' ἂν ἱκανῶν ὄντων παίδων, τῆς συγκαταγγραφέως ἕνεκα καὶ ἐπιμελείας
ἀλλήλων τὴν διάζευξιν τε καὶ σύζευξιν ποιεῖσθαι χρεῶν.

379—Leg. VI 777 b-e:

slaves, and
how they
ought to be
treated

ΑΘ. Τί δ', ὦ Κλεινία; δῆλον ὥς ἐπειδὴ δύσκολόν ἐστι τὸ θρέμμα ἀνθρώπου,
καὶ πρὸς τὴν ἀναγκαίαν διόρισιν, τὸ δοῦλόν τε ἔργῳ διορίζεσθαι καὶ ἐλεύθερον

¹ θυμὸν - ὀργήν.

² ἀλλότριον καὶ ἀκοινωνήτον - eccentric and unsocial.

- καὶ δεσπότην, οὐδαμῶς εὐχρηστον ἐθέλειν εἶναι τε καὶ γίγνεσθαι φαίνεται,
 777C χαλεπὸν δὲ τὸ κτῆμα · ἔργῳ γὰρ πολλάκις ἐπιδέδεικται περὶ τὰς Μεσσηνίων
 συχνὰς εἰωθυίας ἀποστάσεις γίγνεσθαι, καὶ περὶ γε τὰς τῶν ἐκ μιᾶς φωνῆς
 πολλοὺς οἰκέτας κτωμένων πόλεις, ὅσα κακὰ συμβαίνει, καὶ ἔτι τὰ τῶν λεγο-
 μένων περιδίνων * τῶν περὶ τὴν Ἰταλίαν γιγνομένων παντοδαπὰ κλωπῶν ἔργα
 τε καὶ παθήματα. πρὸς ἃ τις ἂν πάντα βλέψας διαπορήσειε τί χρὴ δρᾶν περὶ
 ἀπάντων τῶν τοιούτων. δύο δὲ λείπεσθον μόνῳ μηχανά, μήτε πατριώτας
 d ἀλλήλων εἶναι τοὺς μέλλοντας ῥᾶον δουλεύσειν, ἀσυμφώνους τε εἰς δύναμιν ὅτι
 μάλιστα, τρέφειν δ' αὐτοὺς ὀρθῶς, μὴ μόνον ἐκείνων ἕνεκα, πλέον δὲ αὐτῶν
 προτιμῶντας · ἡ δὲ τροφή τῶν τοιούτων μήτε τινὰ ὕβριν ὑβρίζειν εἰς τοὺς
 οἰκέτας, ἤττον δέ, εἰ δυνατόν, ἀδικεῖν ἢ τοὺς ἐξ ἑσού. διάδηλος γὰρ ὁ φύσει
 καὶ μὴ πλαστῶς σέβων τὴν δίκην, μισῶν δὲ ὄντως τὸ ἀδικον, ἐν τούτοις τῶν
 ἀνθρώπων ἐν οἷς αὐτῷ ῥᾶδιον ἀδικεῖν · ὁ περὶ τὰ τῶν δούλων οὖν ἦθη καὶ
 e πράξεις γιγνόμενός τις ἀμίαντος τοῦ τε ἀνοσίτου πέρι καὶ ἀδίκου, σπεῖρειν εἰς
 ἀρετῆς ἔκφυσιν ἱκανώτατος ἂν εἴη, ταῦτόν δ' ἔστ' εἰπεῖν τοῦτο ὀρθῶς ἅμα
 λέγοντα ἐπὶ τε δεσπότη καὶ τυράννῳ καὶ πᾶσαν δυναστείαν δυναστεύοντι
 πρὸς ἀσθενέστερον ἑαυτοῦ.

the middle
state to be
strived after

380—a. *Leg.* VII 792 c-e:

- ΑΘ. Οὐ σμικροῦ πέρι νῦν εἶναι νῶν τὸν λόγον. ὅρα δὲ καὶ σύ, συνεπίκρινέ
 τε ἡμᾶς, ὦ Μέγилле. ὁ μὲν γὰρ ἐμὸς δὴ λόγος οὕθ' ἡδονὰς φησι δεῖν διώκειν
 792d τὸν ὀρθὸν βίον οὐτ' αὖ τὸ παράπαν φεύγειν τὰς λύπας, ἀλλ' αὐτὸ ἀσπάζεσθαι
 τὸ μέσον, ὃ νυνδὴ προσεῖπον ὡς ἔλεων ὀνομάσας, ἣν δὲ διάθεσιν καὶ θεοῦ
 κατὰ τινα μαντείας φήμην εὐστόχως πάντες προσαγορεύομεν. ταύτην τὴν
 ἔξιν διώκειν φημι δεῖν ἡμῶν καὶ τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι θεῖον, μήτ' οὖν αὐτὸν
 προπετὴ πρὸς τὰς ἡδονὰς γιγνόμενον ὅλως, ὡς οὐδ' ἐκτὸς λυπῶν ἐσόμενον,
 μήτε ἄλλον, γέροντα ἢ νέον, ἔαν πάσχειν ταῦτόν τοῦθ' ἡμῖν, ἄρρενα ἢ θῆλυν,
 e ἀπάντων δὲ ἥκιστα εἰς δύναμιν τὸν ἀρτίως νεογενῆ · κυριώτατον γὰρ οὖν
 ἐμφύεται πᾶσι τότε τὸ πᾶν ἥθος διὰ ἔθος. ἔτι δ' ἔγωγ', εἰ μὴ μέλλοιμι δόξειν
 παίζειν, φαίην ἂν δεῖν καὶ τὰς φερούσας ἐν γαστρὶ πασῶν τῶν γυναικῶν μάλιστα
 θεραπεύειν ἐκείνον τὸν ἐνιαυτόν, ὅπως μήτε ἡδοναῖς τισὶ πολλαῖς ἅμα καὶ
 μάργοις προσχρήσεται ἢ κούσα μήτε αὖ λύπαις, τὸ δὲ ἔλεων καὶ εὐμενὲς
 πρῶτον τε τιμῶσα διαζήσει τὸν τότε χρόνον.

the Stoic
apatheia
anticipated

b. Cf. *Pl., Phil.* 33 a-b:

- ΣΩ. Τῷ τὸν τοῦ φρονεῖν ἐλομένῳ βίον οἷσθ' ὡς τοῦτον τὸν τρόπον οὐδὲν
 ἀποκαλύψει ζῆν.
 33b ΠΡΩ. Τὸν τοῦ μὴ χαίρειν μηδὲ λυπεῖσθαι λέγεις;

* περιδίνου - „banditti.”

ΣΩ. Ἐρρήθη γάρ που τότε ἐν τῇ παραβολῇ τῶν βίων μηδὲν δεῖν μήτε μέγα μήτε σμικρὸν χαίρειν τῷ τὸν τοῦ νοεῖν καὶ φρονεῖν βίον ἐλομένῳ.

ΠΡΩ. Καὶ μάλα οὕτως ἐρρήθη.

ΣΩ. Οὐκοῦν οὕτως ἂν ἐκείνῳ γε ὑπάρχοι · καὶ ἕως οὐδὲν ἄτοπον εἰ πάντων τῶν βίων ἐστὶ θεϊότατος.

ΠΡΩ. Οὐκ οὐκ εἰκός γε οὔτε χαίρειν θεοὺς οὔτε τὸ ἐναντίον.

ΣΩ. Πάνυ μὲν οὖν οὐκ εἰκός · ἄσχημον γοῦν αὐτῶν ἑκάτερον γιγνόμενόν ἐστιν.

381—Leg. VII 794 d-795 c:

ΑΘ. Ὡς ἄρα τὰ δεξιὰ καὶ τὰ ἀριστερὰ διαφέροντά ἐσθ' ἡμῶν φύσει πρὸς τὰς χρείας εἰς ἑκάστας τῶν πράξεων τὰ περὶ τὰς χεῖρας, ἐπεὶ τὰ γε περὶ πόδας τε καὶ τὰ κάτω τῶν μελῶν οὐδὲν διαφέροντα εἰς τοὺς πόνους φαίνεται · τὰ δὲ κατὰ χεῖρας ἀνοίᾳ τροφῶν καὶ μητέρων οἷον χῶλοι γεγόναμεν ἕκαστοι. τῆς φύσεως γὰρ ἑκατέρων τῶν μελῶν σχεδὸν ἰσορροπούσης, αὐτοὶ διὰ τὰ ἔθνη διάφορα αὐτὰ πεποιθήκαμεν οὐκ ὀρθῶς χρώμενοι. ἐν ὅσοις μὲν γὰρ τῶν ἔργων μὴ μέγα διαφέρει, λύρα μὲν ἐν ἀριστερᾷ χρώμενον, πλήκτρῳ δὲ ἐν δεξιᾷ, πρᾶγμα οὐδέν, καὶ ὅσα τοιαῦτα · τοῦτοις δὲ παραδείγμασι χρώμενον καὶ εἰς ἄλλα μὴ δέον οὕτω χρῆσθαι σχεδὸν ἄνοια. ἔδειξεν δὲ ταῦτα ὁ τῶν Σκυθῶν νόμος, οὐκ ἐν ἀριστερᾷ μὲν τόξον ἀπάγων, ἐν δεξιᾷ δὲ οἰστὸν προσαγόμενος μόνον, ἀλλ' ὁμοίως ἑκατέροις ἐπ' ἀμφοτέρα χρώμενος · πάμπολλα δ' ἕτερα τοιαῦτα παραδείγματα ἐν ἡνιοχείαις τέ ἐστι καὶ ἐν ἑτέροις, ἐν οἷσιν μαθεῖν δυνατόν ὅτι παρὰ φύσιν κατασκευάζουσιν οἱ ἀριστερὰ δεξιῶν ἀσθενέστερα κατασκευάζοντες. ταῦτα δ', ὅπερ εἵπομεν, ἐν μὲν κερατίνους πλήκτροις καὶ ἐν ὀργάνοις τοιούτοις οὐδὲν μέγα · σιδηροῖς δ' εἰς τὸν πόλεμον ὅταν δέῃ χρῆσθαι, μέγα διαφέρει, καὶ τόξοις καὶ ἀκοντίοις καὶ ἑκάστοις τούτων, πολὺ δὲ μέγιστον, ὅταν ὅπλοις δέῃ πρὸς ὅπλα χρῆσθαι. διαφέρει δὲ πάμπολυ μαθὼν μὴ μαθόντος καὶ ὁ γυμνασάμενος τοῦ μὴ γεγυμνασμένου. καθάπερ γὰρ ὁ τελέως παγκράτιον ἡσκηκὼς ἢ πυγμὴν ἢ πάλην οὐκ ἀπὸ μὲν τῶν ἀριστερῶν ἀδύνατός ἐστι μάχεσθαι, χῶλαίνει δὲ καὶ ἐφέλεκται πλημμελῶν, ὁπόταν αὐτόν τις μεταβιβάζων ἐπὶ θάτερα ἀναγκάζῃ διαπονεῖν, ταῦτόν δὲ τοῦτ', οἶμαι, καὶ ἐν ὅπλοις καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι χρὴ προσδοκᾶν ὀρθόν, ὅτι τὸν διττὰ δεῖ κεκτημένον, οἷς ἀμύνειτό τ' ἂν καὶ ἐπιτιθεῖτο ἄλλοις, μηδὲν ἄργὸν τούτων μηδὲ ἀνεπιστῆμον ἔαν εἶναι κατὰ δύναμιν · Γηρύονου δὲ γε εἴ τις φύσιν ἔχων ἢ καὶ τὴν Βριάρεω φύοιτο, ταῖς ἑκατὸν χερσὶν ἑκατὸν δεῖ βέλη ῥίπτειν δυνατόν εἶναι.

children
should be
taught to use
the left hand
as well as
the right

794e

795a

very impor-
tant in war
b

c

382—Ib. 798 b-d:

Τὰς παιδιὰς πάντες διανοοῦνται κινουμένας τῶν νέων, ὅπερ ἔμπροσθεν ἐλέγομεν, παιδιὰς ὄντως εἶναι καὶ οὐ τὴν μεγίστην ἐξ αὐτῶν σπουδὴν καὶ

Innovation in
children's
plays leads
to revolution

- 798c βλάβην συμβαίνειν, ὥστε οὐκ ἀποτρέπουσιν ἀλλὰ συνέπονται ὑπείκοντες, καὶ οὐ λογίζονται τόδε, ὅτι τούτους ἀνάγκη τοὺς παῖδας τοὺς ἐν ταῖς παιδιαῖς νεωτερίζοντας ἑτέρους ἀνδρας τῶν ἐμπροσθεν γενέσθαι παιδων, γενομένους δὲ ἄλλους, ἄλλον βίον ζητεῖν, ζητήσαντας δέ, ἑτέρων ἐπιτηδευμάτων καὶ νόμων ἐπιθυμῆσαι, καὶ μετὰ τοῦτο ὡς ἥζοντος τοῦ νυνδὴ λεγομένου μεγίστου
d κακοῦ πόλεσιν οὐδεὶς αὐτῶν φοβεῖται.

human things
not of great
importance;
yet we must
be in earnest
about them

383—Ib. 803 b-c; 804 b-c:

Ἔστι δὴ τοίνυν τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα μεγάλης μὲν σπουδῆς οὐκ ἄξια, ἀναγκαῖον γε μὴν σπουδάζειν· τοῦτο δὲ οὐκ εὐτυχές. ἐπειδὴ δὲ ἐνταῦθα ἔσμεν, εἴ πως διὰ προσήκοντός τινος αὐτὸ πράττοιμεν, ἴσως ἂν ἡμῖν σύμμετρον ἂν εἴη. λέγω δὲ δὴ τί ποτε; ἴσως μεντᾶν τίς μοι τοῦτ' αὐτὸ ὑπολαβὼν ὀρθῶς ὑπολάβοι.

803c ΚΛ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΑΘ. Φημὶ χρῆναι τὸ μὲν σπουδαῖον σπουδάζειν, τὸ δὲ μὴ σπουδαῖον μὴ, φύσει δὲ εἶναι θεὸν μὲν πάσης μακαρίου σπουδῆς ἄξιον, ἀνθρωπον δέ, ὅπερ εἵπομεν ἐμπροσθεν, θεοῦ τι παίγνιον εἶναι μεμηχανημένον, καὶ ὄντως τοῦτο αὐτοῦ τὸ βέλτιστον γεγονέναι· τοῦτ' δὴ δεῖν τῷ τρόπῳ συνεπόμενον καὶ παίζοντα ὅτι καλλίστας παιδιας πάντ' ἀνδρα καὶ γυναῖκα οὕτω διαβιῶναι, τούναντίον ἢ νῦν διανοηθέντας. —

804b ΜΕ. Παντάπασι τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ἡμῖν, ὦ ξένε, διαφραυλίζεις.

ΑΘ. Μὴ θαυμάσης, ὦ Μέγилле, ἀλλὰ σύγγνωθί μοι· πρὸς γὰρ τὸν θεὸν ἀπιδὼν καὶ παθὼν εἶπον ὅπερ εἶρηκα νῦν. ἔστω δ' οὖν τὸ γένος ἡμῶν μὴ φαῦλον,
c εἴ σοι φίλον, σπουδῆς δὲ τινος ἄξιον.

384—Ib. 804 c⁸-d⁶ (There must be schools and places of exercise):

education to
be compul-
sory

Ἐν δὲ τούτοις ¹ πᾶσιν διδασκάλους ἐκάστων πεπεισμένους μισθοῖς οἰκοῦν-
τας ² ξένους διδάσκειν τε πάντα ὅσα πρὸς τὸν πόλεμόν ἐστιν μαθήματα τοὺς
φοιτῶντας ὅσα τε πρὸς μουσικὴν, οὐχ ὃν μὲν ἂν ὁ πατήρ βούληται, φοιτῶντα,
ὃν δ' ἂν μὴ, ἐῶντα τὰς παιδείας, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον πάντ' ἀνδρα καὶ παῖδα
κατὰ τὸ δυνατόν, ὡς τῆς πόλεως μᾶλλον ἢ τῶν γεννητόρων ὄντας, παι-
δευτέον ἐξ ἀνάγκης ³.

¹ ἐν δὲ τούτοις - "In these several schools"—

² οἰκοῦντας - there should be dwellings for teachers in the schools.

³ In *Rep.* VII 536 d-537 a (our nr. 301), speaking about the training of his philosophers, Pl. ordained that education should not be forced. But in the above passage of the *Laws* there is 1st not thought of higher studies, such as the training of the philosophers; 2nd there is no question about the inclination of the children, but of the willing or not-willing of their parents.

385—Ib. 804 d-805 b:

Τὰ αὐτὰ δὲ δὴ καὶ περὶ θηλειῶν ὁ μὲν ἐμὸς νόμος ἂν εἴποι πάντα ὅσαπερ καὶ περὶ τῶν ἀρρένων, ἴσα καὶ τὰς θηλείας ἀσκεῖν δεῖν· καὶ οὐδὲν φοβηθεῖς εἴποιμι· ἂν τοῦτον τὸν λόγον οὔτε ἱππικῆς οὔτε γυμναστικῆς, ὡς ἀνδράσι μὲν πρέπον ἂν εἴη, γυναιξὶ δὲ οὐκ ἂν πρέπον. ἀκούων μὲν γὰρ δὴ μύθους παλαιούς πέπεισμαι, τὰ δὲ νῦν ὡς ἔπος εἰπεῖν οἶδα ὅτι μυριάδες ἀναρίθμητοι γυναικῶν εἰσι τῶν περὶ τὸν Πόντον, ἃς Σαυρομάτιδας καλοῦσιν, αἷς οὐχ ἱππων μόνον ἀλλὰ καὶ τόξων καὶ τῶν ἄλλων ὅπλων κοινωνία καὶ τοῖς ἀνδράσιν ἴση προσεταγμένη ἴσως ἀσκεῖται. λογισμὸν δὲ πρὸς τούτοις περὶ τούτων τοιόνδε τινα ἔχω· φημί, εἴπερ ταῦτα οὕτω συμβαίνειν ἐστὶν δυνατὰ, πάντων ἀνοητότατα τὰ νῦν ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν τόποις γίνεσθαι τὸ μὴ πάσῃ ῥώμῃ πάντας ὁμοθυμαδὸν ἐπιτηδεύειν ἀνδρας γυναιξὶν ταῦτά. σχεδὸν γὰρ ὀλίγου¹ πᾶσα ἡμίσεια πόλις ἀντὶ διπλασίας οὕτως ἔστιν τε καὶ γίγνεται ἐκ τῶν αὐτῶν τελῶν καὶ πόνων· καίτοι θαυμαστὸν ἂν ἀμάρτημα νομοθέτῃ τοῦτ' αὐτὸ γίγνοιτο.

education
the same on
both sexes

804e

805a

the state is
reduced to a
half, if the
training of
women be
neglected

386—Leg. X 885 b:

Θεοὺς ἡγούμενος εἶναι κατὰ νόμους οὐδεὶς πώποτε οὔτε ἔργον ἀσεβὲς ἡργάσατο ἐκὼν οὔτε λόγον ἀφῆκεν ἄνομον, ἀλλὰ ἐν δὴ τι τῶν τριῶν πάσχω, ἢ τοῦτο, ὅπερ εἶπον, οὐχ ἡγούμενος, ἢ τὸ δεύτερον ὄντας οὐ φροντίζειν ἀνθρώπων, ἢ τρίτον εὐπαραμυθήτους εἶναι θυσίαις τε καὶ εὐχαῖς παραγομένους.

three forms
of asébeia

387—Ib. 885 e-886 a:

ΚΛ. Οὐκοῦν, ὦ ξένε, δοκεῖ ῥᾶδιον εἶναι ἀληθεύοντας² λέγειν ὡς εἰσὶν θεοί;

ΑΘ. Πῶς;

ΚΛ. Πρῶτον μὲν γῇ καὶ ἥλιος ἄστρα τε καὶ τὰ σύμπαντα, καὶ τὰ τῶν ὠρῶν διακεκοσμημένα καλῶς οὕτως, ἐνῆαυτοῖς τε καὶ μηνσὶν διειλημμένα· καὶ ὅτι πάντες Ἕλληνες τε καὶ βάρβαροι νομίζουσιν εἶναι θεοὺς.

May not the
existence of
gods be
proved by the
cosmical
order and by
the consensus
gentium?

ΑΘ. Φοβοῦμαι γε, μακάριε, τοὺς μοχθηροὺς — οὐ γὰρ δὴ ποτε εἴποιμι· ἂν ὥς γε αἰδοῦμαι — μή πως ἡμῶν καταφρονήσωσιν.

¹ σχεδὸν γὰρ ὀλίγου — - "What actually happens now is that, with the same expenditure and the same effort, almost every state turns out, as near as may be, the *half* of what it might have been—a strange blunder, surely, for a lawgiver to make!" (England).

² ἀληθεύοντας — This is the most significant word in the sentence: "Is it not the easiest thing in the world to speak the truth when you are saying that gods exist?" (England).

Pl. does believe that the existence of the gods can be proved by the order of the universe. Cp. our nr. 394.

388—Ib. 891 b-d; 891 e-892 d:

891b AΘ. — Καὶ γὰρ εἰ μὴ κατεσπαρμένοι ἦσαν οἱ τοιοῦτοι λόγοι¹ ἐν τοῖς παῖσιν ὥς ἔπος εἰπεῖν ἀνθρώποις, οὐδὲν ἂν ἔδει τῶν ἐπαμυνούντων λόγων ὥς εἰσὶν θεοί· νῦν δὲ ἀνάγκη. νόμοις οὖν διαφθειρομένοις τοῖς μεγίστοις ὑπὸ κακῶν ἀνθρώπων τίνα καὶ μᾶλλον προσήκει βοηθεῖν ἢ νομοθέτην;

ME. Οὐκ ἔστιν.

c AΘ. Ἄλλὰ δὴ λέγε μοι πάλιν, Κλεινία, καὶ σύ — κοινωνὸν γὰρ δεῖ σε εἶναι τῶν λόγων — κινδυνεύει γὰρ ὁ λέγων ταῦτα πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ γῆν καὶ ἀέρα πρῶτα ἡγεῖσθαι τῶν πάντων εἶναι, καὶ τὴν φύσιν ὀνομάζειν ταῦτα αὐτά, ψυχὴν δὲ ἐκ τούτων ὕστερον. ἔοικεν δὲ οὐ κινδυνεύειν, ἀλλὰ ὄντως σημαίνειν ταῦτα ἡμῖν τῷ λόγῳ.

The error of physical philosophers is that they take matter as the first cause of things.

KL. Πάνυ μὲν οὖν.

AΘ. Ἄρ' οὖν πρὸς Διὸς οἶον πηγὴν τίνα ἀνοήτου δόξης ἀνηυρήκαμεν ἀνθρώπων ὅποσοι πάποτε τῶν περὶ φύσεως ἐφήψαντο ζητημάτων; σκόπει πάντα λόγον ἐξετάζων· οὐ γὰρ δὴ σμικρόν γε τὸ διαφέρειν, εἰ φανεῖεν οἱ λόγων ἀπτόμενοι ἀσεβῶν, ἄλλοις τε ἐξάρχοντες, μὴδὲ εὖ τοῖς λόγοις ἀλλ' ἐξημαρτημένως χρώμενοι. δοκεῖ τοίνυν μοι ταῦτα οὕτως ἔχειν.

KL. Εὖ λέγεις· ἀλλ' ὅπη, πειρῶ φράζω.

AΘ. Ἔοικεν τοίνυν ἀθησετέρων ἀπτέον εἶναι λόγων.

KL. Οὐκ ὀκνητέον, ὦ ξένη. —

e AΘ. Λέγοιμ' ἂν, ὥς ἔοικεν, ἤδη σχεδὸν οὐκ εἰωθότα λόγον τινὰ τόνδε. ὁ πρῶτον γενέσεως καὶ φθορᾶς αἷτιον ἀπάντων, τοῦτο οὐ πρῶτον ἀλλὰ ὕστερον ἀπεφάναντο εἶναι γεγονὸς οἱ τὴν τῶν ἀσεβῶν ψυχὴν ἀπεργασάμενοι λόγοι², ὁ δὲ ὕστερον, πρότερον· ὅθεν ἡμαρτήκασιν περὶ θεῶν τῆς ὄντως οὐσίας.

892a KL. Οὕτω μανθάνω.

AΘ. Ψυχὴν, ὦ ἐταῖρε, ἡγνοημέναι κινδυνεύουσι μὲν ὀλίγοι σύμπαντες οἷον τε ὃν τυγχάνει καὶ δύναμιν ἣν ἔχει, τῶν τε ἄλλων αὐτῆς πέρι καὶ δὴ καὶ γενέσεως, ὥς ἐν πρώτοις ἐστί, σωμάτων ἔμπροσθεν πάντων γενομένη, καὶ μεταβολῆς τε αὐτῶν καὶ μετακοσμήσεως ἀπάσης ἄρχει παντὸς μᾶλλον· εἰ δὲ ἔστιν ταῦτα οὕτως, ἄρ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης τὰ ψυχῆς συγγενῇ πρότερα ἂν εἴη γεγονότα τῶν σώματι προσηκόντων, οὐσης γ' αὐτῆς πρεσβυτέρας ἢ σώματος;

priority of soul to body

b KL. Ἀνάγκη.

AΘ. Δόξα δὴ καὶ ἐπιμέλεια καὶ νοῦς καὶ τέχνη καὶ νόμος σκληρῶν καὶ

¹ οἱ τοιοῦτοι λόγοι - impious discourses.

² οἱ τὴν τῶν ἀσεβῶν ψυχὴν ἀπεργασάμενοι λόγοι - Jowett gives a somewhat free, but clear translation, which explains the passage well. He places οἱ—λόγοι, which is grammatically the subject of ἀπεφάναντο, in the preceding sentence: "Then I suppose that I must repeat the singular argument of those who manufacture the soul according to their own impious notions; they affirm that"—

μαλακῶν καὶ βαρέων καὶ κούφων πρότερα ἂν εἴη · καὶ δὴ καὶ τὰ μεγάλα καὶ πρῶτα ἔργα καὶ πράξεις τέχνης ἂν γίγνοιτο, ὄντα ἐν πρώτοις, τὰ δὲ φύσει καὶ φύσις, ἣν οὐκ ὀρθῶς ἐπονομάζουσιν αὐτὸ τοῦτο, ὕστερα καὶ ἀρχόμενα ἂν ἐκ τέχνης εἴη καὶ νοῦ.

ΚΛ. Πῶς οὐκ ὀρθῶς;

ΑΘ. Φύσιν βούλονται λέγειν γένεσιν τὴν περὶ τὰ πρῶτα ¹· εἰ δὲ φανήσεται ψυχὴ πρῶτον, οὐ πῦρ οὐδὲ ἀήρ, ψυχὴ δ' ἐν πρώτοις γεγεννημένη, σχεδὸν ὀρθότατα λέγοιτ' ἂν εἶναι διαφερόντως φύσει. ταῦτ' ἔσθ' οὕτως ἔχοντα, ἂν ψυχὴν τις ἐπιδείξῃ πρεσβυτέραν οὖσαν σώματος, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς.

ΚΛ. Ἀληθέστατα λέγεις.

ΑΘ. Οὐκοῦν τὰ μετὰ ταῦτα ἐπ' αὐτὸ δὴ τοῦτο στελλώμεθα;

ΚΛ. Τί μὴν;

389—Ib., 895 e¹⁰-896 b³:

ΑΘ. Ὡς δὴ ψυχὴ τοῦνομα, τίς τούτου λόγος; ἔχομεν ἄλλον πλὴν τὸν νυνδὴ ὀρθέντα, τὴν δυναμένην αὐτὴν αὐτὴν κινεῖν κίνησιν;

ΚΛ. Τὸ ἑαυτὸ κινεῖν φῆς λόγον ἔχειν τὴν αὐτὴν οὐσίαν, ἥνπερ τοῦνομα δὴ πάντες ψυχὴν προσαγορεύομεν;

ΑΘ. Φημί γε · εἰ δ' ἔστι τοῦτο οὕτως ἔχον, ἄρα ἔτι ποθοῦμεν μὴ ἱκανῶς δεδεῖχθαι ψυχὴν ταύτην ὃν καὶ τὴν πρώτην γένεσιν καὶ κίνησιν τῶν τε ὄντων καὶ γεγονότων καὶ ἐσομένων καὶ πάντων αὖ τῶν ἐναντίων τούτοις, ἐπειδὴ γε ἀνεφάνη μεταβολῆς τε καὶ κινήσεως ἀπάσης αἰτία ἅπασιν;

ΚΛ. Οὐκ, ἀλλὰ ἱκανώτατα δέδεικται ψυχὴ τῶν πάντων πρεσβυτάτη, γενομένη γε ἀρχὴ κινήσεως.

390—a. Ib. 896 d⁵-897 b⁶:

ΑΘ. Ἄρ' οὖν τὸ μετὰ τοῦτο ὁμολογεῖν ἀναγκαῖον τῶν τε ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι ψυχὴν καὶ τῶν κακῶν καὶ καλῶν καὶ αἰσχυρῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων καὶ πάντων τῶν ἐναντίων, εἴπερ τῶν πάντων γε αὐτὴν θήσομεν αἰτίαν;

ΚΛ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΑΘ. Ψυχὴν δὴ διοικοῦσαν καὶ ἐνοικοῦσαν ἐν ἅπασιν τοῖς πάντι κινουμένοις μῶν οὐ καὶ τὸν οὐρανὸν ἀνάγκη διοικεῖν φάναι;

ΚΛ. Τί μὴν;

ΑΘ. Μίαν ἢ πλείους; πλείους · ἐγὼ ὑπὲρ σφῶν ἀποκρινούμαι. δυοῖν μὲν

c

d

soul the
self-moving
principle
896a

b

soul the cause
of good and
evil

896e

¹ γένεσιν τὴν περὶ τὰ πρῶτα - England explains: "When they use the term φύσις they mean to describe the way the first things come into being."

Jowett translates, clearer and yet precisely: "Because those who use the term mean to say that nature is the first creative power".

more than
one world-
soul

ἐξεργάζεσθαι¹.

KA. Σφόδρα ὁρθῶς εἰρηκας.

AΘ. Εἴην. ἄγει μὲν δὴ ψυχὴ πᾶντα τὰ κατ' οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ θάλατταν

897a ταῖς ἀνθρώποις κινήσεσιν, αἷς δὲν ἡμαρτὰ ἐστὶν βούλασθαι, σκοπεύεσθαι, ἐπιμελεῖσθαι,

βουλεύεσθαι, δοξάζειν ὁρθῶς ἐφυστομένης, χαλρούσας λυποῦντέην, θαρροῦσας

φοβουμένην, πιστοῦσας σφελύουσας, καὶ πᾶσαις ὅσαι τοῦτων συλλέγει ἢ πρῶ-

τοιποὶ κινήσεις τὰς δευτεροποιοῦς αὐτὰ παρὰ ἀναμειβόμενους κινήσεις σωματικῶν

ἄνους πᾶντα εἰς ἀνέστησιν καὶ φθίσιν καὶ διακρίσιν καὶ συγκρίσιν καὶ τοῖς

ἐπομέναις θεομότηταις ψύξεις, βαρύνεταις κορυφότηταις, σκληρόν καὶ μαλακόν,

897b λευκὸν καὶ μέλαν, ἀνστήρδον καὶ γλυκὺ, καὶ πᾶσιν οἷς ψυχὴ ἡρώμεν, νοῦν

μὲν προσαρβόσας ἀεὶ θεὸν ὃ ὁρθῶς θεοῖς² †, ὁρθὰ καὶ εὐδαίμονα παίδωγαι

πᾶντα, ἀνοίξαι δὲ συλλενομένη πᾶντα αὐτὰ τὰναντία τοῖς τοῖς ἀπεργάζεσθαι. τίθεται

KA. Οὐδαμῶς.

b. Ib. 897 b7- d²:

is the univer-
se governed
by the good or
by the bad

AΘ. Πότερον οὖν δὴ ψυχῆς ἐκπατέρας οὐρανὸν καὶ γῆς καὶ πᾶσιν τῆς περισ-

world-soul? δου λεγόμεναι φώται; τὸ φρόνιμον καὶ ἀρετῆς παῖδες, ἢ τῆς ἡδονῆς κεκτῆται;

KA. Πῶς;

AΘ. Εἰ μὲν, ὡ θαυμάσιε, φώται, ἢ σῆμασας οὐρανὸν ὁδὸς ἄτα καὶ ποῖα

καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ὄντων ἀνάντων νοῦ κινήσει καὶ περισφοῖ καὶ λογισμοῖς

οἰοῦνται φθίσιν ἔχει καὶ συλλενοῦς ἐργεταί, δῆλον ὡς τὴν ἀφίστην ψυχὴν φάσιν

ἐπιμελεῖσθαι τοῦ κόσμου πάντοτε καὶ ἄγειν αὐτὸν τὴν τοιαύτην ὁδὸν ἐκείνην.

KA. Ὅρθῶς.

d

AΘ. Εἰ δὲ μαλίκας τε καὶ ἀτάκτως ἐργεταί, τὴν κακὴν.

KA. Καὶ ταῦτα ὁρθῶς.

In the following passages the author shows that the motion of the universe is akin to that of mind, which is circular.

the souls of
the heavenly
bodies

391—Ib. 898 d-e; 899 a-c:

AΘ. Ἡλίων καὶ σελήνης καὶ τὰ ἄλλα ἄστρα, εἴτερ ψυχὴν περιδείει πᾶντα,

ἀρ' οὐ καὶ ἐν ἑκάστῳ;

KA. Τί μὴν;

¹ δυναμένης ἐξεργάζεσθαι - Cp. Rep. II 379c (see our nr. 262a), and Leg. 906 a (our nr. 376).
² The words ὁρθῶς θεοῖς do not contain any good sense. Winckelmann proposed ὁρθῶς θεοῖς, Ἀπεὶ ὁρθοῦσιν.

AΘ. Περὶ ἐνός δὴ ποιησώμεθα λόγους, οἱ καὶ ἐπὶ πᾶντα ἡμῖν ἄσπρα ἀμφοτέρωτες φανούνται.

KA. Τίτος;

AΘ. Ἥλιου πᾶς ἄνθρωπος σῶμα μὲν ὁρᾷ, ψυχὴν δὲ οὐδελος. οὐδὲ γὰρ

ἄλλου σώματος οὐδενός οὔτε ζώοντος οὔτε ἀποθνήσκοντος τῶν ζώων, ἀλλὰ ἕαντις ποτὶ τὸ παρᾶπαν τὸ γένος ἡμῖν τοῦτο ἀκαίσθητον πᾶσαι ταῖς τοῦ

σώματος αἰσθησέαι περὶ πνεύματι, νοητὸν δ' εἶναι. —

AΘ. [Αὐτοῦ δὴ αἰεῖον] ἡ τὰν τὴν ψυχὴν, εἴτε ἐν ἀρμασιν ἔχουσα ἡμῖν ἡλίου ἄγει φῶς τοῖς ἀπασιν, εἴτε ἐξέσθαι, εἴθ' ὅπως εἴθ' ὅπῃ, θεὸν ἡγεῖσθαι

χρεὼν πᾶντα ἄνδρα. ἢ πῶς;

KA. Ναί, τὸν γὰρ πού τι ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀφικνέμενον ἀνοίας.

AΘ. Ἀστρον δὴ περὶ πᾶντα καὶ σεληνῆς, ἐναιαυτῶν τε καὶ ἡγνῶν καὶ

πασῶν ὥρων περὶ, τίνα ἄλλων λόγων ἐποιοῦμεν ἢ τὸν αὐτὸν τοῦτον, ὡς ἐπεὶ ψυχὴ

μὲν ἢ ψυχὰς πᾶντων αἰτιαὶ ἐφάνησαν, ἀγαθὰ δὲ πᾶσαν ἀρετὴν, θεός

αὐτὰς εἶναι φήσομεν, εἴτε ἐν σώμασιν ἐνοῦσαι, ζῶα ὅντα, κοσμιότατα

ὁρᾶν, εἴτε ὅπῃ τε καὶ ὅπως; ἔθ' ὅστις ταῦτα ὁμοιότατον ὑπομεινέει μὴ θεῶν

εἶναι πᾶσιν ἄνδρα;

KA. Οὐκ ἔστιν οὕτως, ὡς ἔειπε, παρᾶπαν ὁὐδέλως.

c

392—a. Ib. 904 a-c:

Ἐπειδὴ κατείδεν ἡμῶν ὁ βασιλεὺς ἐπιβόλους οὐσας τὰς περὶ αἰεὶς ἀπᾶσας καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐν αὐταῖς οὐσαν, ποτὶ ἄνδρα καὶ κακίαν, ἀνολέσθητον δὲ ὅν γε ὁ

μὲν, ἀλλ' οὐκ αἰώνιον, ψυχὴν καὶ σῶμα, καθάπερ οἱ κατὰ νόμον ὄντες θεοὶ — καὶ τὸ μὲν

ὠφελεῖν ἄνδρα καὶ πεφυκότος, ὅσον ἀγαθὸν ψυχῆς, διανοητὴν, τὸ δὲ κακὸν βλάπτειν.

904b

ταῦτα πᾶντα συνιδὼν, ἐπιηχάνησεν τοῦ κελημένου ἔκαστον τῶν μερῶν νικῶσαν ἀρετὴν, ἡγεῖσθαι δὲ κακίαν, ἐν τῷ παντὶ παρᾶ τοὺς ἄλλους καὶ ἀριστά. μετῆρχθηται δὴ πρὸς πᾶν τοῦτο τὸ ποιεῖν τι γινώσκοντα καὶ πᾶντα

ἐπιθυμῶν καὶ ὁποῖός τις ὦν τὴν ψυχὴν, ταύτην σχεδὸν ἔκαστον καὶ τοιοῦτος

ἑλπίεται ἀπὸς ἡμῶν ὡς τὸ πᾶν.

b. Ib. 904 e-905 b:

Ἦ παρὶ καὶ νειανίσκεται ἀμείβεσθαι δοκῶν ὑπὸ θεῶν, κακίαν μὲν γινώσκοντα πρὸς

τὰς κακίας ψυχὰς, ἀμείνω δὲ πρὸς τὰς ἀμείνων πορευόμενον, ἐν τῷ καὶ καὶ

These words, which cannot be explained well, have been secluded by Schnei-

der. Cp. England, Laws II p. 481.

divine provi-

man respon-

ability

is left to

characters

The fashion-

ing of men's

themselves

- 905a ἐν πᾶσι θανάτοις πάσχειν τε ἃ προσήκον δρᾶν ἐστὶ τοῖς προσφερέσει τοὺς προσ-
 φερεῖς καὶ ποιεῖν. ταύτης τῆς δίκης οὔτε σὺ μὴ ποτε οὔτε εἰ ἄλλος ἀτυχήs
 γενόμενος ἐπεύξεται περιγενέσθαι θεῶν · ἦν πασῶν δικῶν διαφερόντως ἔταξάν
 τε οἱ τάξαντες χρεῶν τε ἐξευλαβεῖσθαι τὸ παράπαν. οὐ γὰρ ἀμεληθήσῃ ποτὲ
 ὑπ' αὐτῆς · οὐχ οὕτω σμικρὸς ὢν δύσῃ κατὰ τὸ τῆς γῆς βάθος, οὐδ' ὑψηλὸς
 γενόμενος εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναπτῆσῃ, τείσεις δὲ αὐτῶν τὴν προσήκουσαν
 b τιμωρίαν εἴτ' ἐνθάδε μένων εἴτε καὶ ἐν Ἀίδου διαπορευθεὶς εἴτε καὶ τούτων
 εἰς ἀγριώτερον ἔτι διακομισθεὶς τόπον.

the gods our
 helpers in the
 eternal con-
 flict between
 good and
 evil

393—a. Ib. 906 a-b:

Ἐπειδὴ γὰρ συγκεχώρηκαμεν ἡμῖν αὐτοῖς εἶναι μὲν τὸν οὐρανὸν πολλῶν
 μεστὸν ἀγαθῶν, εἶναι δὲ καὶ τῶν ἐναντίων, πλείονων δὲ τῶν μὴ, μάχῃ δὴ,
 φαμέν, ἀθάνατός ἐσθ' ἡ τοιαύτη καὶ φυλακῆς θαυμαστῆς δεομένη, σύμμαχοι
 δὲ ἡμῖν θεοὶ τε ἅμα καὶ δαίμονες, ἡμεῖς δ' αὖ κτῆμα θεῶν καὶ δαιμόνων ·
 φθείρει δὲ ἡμᾶς ἀδικία καὶ ὕβρις μετὰ ἀφροσύνης, σφίξει δὲ δικαιοσύνη καὶ
 906b σωφροσύνη μετὰ φρονήσεως, ἐν ταῖς τῶν θεῶν ἐμψύχοις οἰκοῦσαι δυνάμεσιν,
 βραχὺ δέ τι καὶ τῇδε ¹ ἂν τις τῶν τοιούτων ἐνοικοῦν ἡμῖν σαφὲς ἴδοι.

conclusion

394—At the end of the 12th book of the *Leg.* Pl. makes his Athenian
 once more give his two proofs for the existence of Gods.

two proofs for
 the existence
 of Gods

a. *Leg.* XII 966 d-967 a:

ΑΘ. Ἄρα οὖν ἴσμεν ὅτι δὴ ἐστὸν τῷ περὶ θεῶν ἄγοντε εἰς πίστιν, ὅσα
 διήλθομεν ἐν τοῖς πρόσθεν;

ΚΛ. Ποῖα;

966e ΑΘ. Ἐν μὲν δὲ περὶ τὴν ψυχὴν ἐλέγομεν, ὡς πρεσβύτατόν τε καὶ θειότατόν
 ἐστὶν πάντων ὢν κίνησις γένεσιν παραλαβοῦσα ἀέναν οὐσίαν ἐπόρισεν · ἐν
 δὲ τὸ περὶ τὴν φορὰν, ὡς ἔχει τάξεως, ἄστρων τε καὶ ὅσων ἄλλων ἐγκρατῆς
 νοῦς ἐστὶν τὸ πᾶν διακεκοσμηκῶς. ὁ γὰρ ἰδὼν ταῦτα μὴ φαύλως μὴδ' ἰδιωτικῶς,
 οὐδεὶς οὕτως ἄθεος ἀνθρώπων ποτὲ πέφυκεν, ὃς οὐ τοῦναντίον ἔπαθεν ἢ τὸ
 προσδοκώμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν.

astronomy
 does not tend
 to atheism

b. Ib. 967 a-968 a:

967a Οἱ μὲν γὰρ διανοοῦνται τοὺς τὰ τοιαῦτα μεταχειρισσαμένους ἀστρονομία τε
 καὶ ταῖς μετὰ ταύτης ἀναγκαίαις ἄλλαις τέχναις ἀθέους γίγνεσθαι, καθεωρα-
 κότας ὡς οἷόν τε γιγνόμενα ἀνάγκαις πράγματ' ἄλλ' οὐ διανοίαις βουλήσεως
 ἀγαθῶν πέρι τελουμένων.

¹ καὶ τῇδε - among mankind.

ΚΛ. Τὸ δὲ δὴ πῶς ἔχον ἂν εἴη;

ΑΘ. Πᾶν, ὅπερ εἶπον, τοῦναντίον ἔχει νῦν τε καὶ ὅτε ἄψυχα αὐτὰ οἱ δια-
νοοῦμενοι διανοοῦντο. θαύματα μὲν οὖν καὶ τότε ὑπεδύετο περὶ αὐτά, καὶ
ὑπωπτεύετο τὸ νῦν ὄντως δεδογμένον, ὅσοι τῆς ἀκριβείας αὐτῶν ἤπτοντο, b
ὅπως μήποτ' ἂν ἄψυχα ὄντα οὕτως εἰς ἀκρίβειαν θαυμαστοῖς λογισμοῖς ἂν
ἐχρῆτο, νοῦν μὴ κεκτημένα· καὶ τινες ἐτόλμων τοῦτό γε αὐτὸ παρακινδυνεύειν
καὶ τότε, λέγοντες ὡς νοῦς εἴη ὁ διακεκοσμηκῶς πάνθ' ὅσα κατ' οὐρανόν.
οἱ δὲ αὐτοὶ πάλιν ἀμαρτάνοντες ψυχῆς φύσεως ὅτι πρεσβύτερον εἴη σωμάτων,
διανοηθέντες δὲ ὡς νεώτερον, ἄπανθ' ὡς εἰπεῖν ἔπος ἀνέτρεψαν πάλιν, ἑαυτοὺς c
δὲ πολὺ μᾶλλον· τὸ γὰρ δὴ πρὸ τῶν ὁμμάτων, πάντα αὐτοῖς ἐφάνη, τὰ κατ'
οὐρανὸν φερόμενα, μεστὰ εἶναι λίθων καὶ γῆς καὶ πολλῶν ἄλλων ἀψύχων
σωμάτων διανεμόντων τὰς αἰτίας παντὸς τοῦ κόσμου. ταῦτ' ἦν τὰ τότε ἐξείρ-
γασμένα πολλὰς ἀθεότητος καὶ δυσχερείας τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι, καὶ δὴ
καὶ λοιδορήσεις γε ἐπῆλθον ποιηταῖς, τοὺς φιλοσοφοῦντας κυσὶ ματαίαις
ἀπεικάζοντας χρωμέναισιν ὕλακαῖς, ἄλλα τε αὖ ἀνόητ' εἰπεῖν· νῦν δέ, ὅπερ d
εἴρηται, πᾶν τοῦναντίον ἔχει.

ΚΛ. Πῶς;

ΑΘ. Οὐκ ἔστιν ποτὲ γενέσθαι βεβαίως θεοσεβῇ θνητῶν ἀνθρώπων οὐδένα, No man can
ὅς ἂν μὴ τὰ λεγόμενα ταῦτα νῦν δύο λάβῃ, ψυχὴν τε ὡς ἔστιν πρεσβυτάτον be truly pious
ἀπάντων ὅσα γονῆς μετείληφεν, ἀθάνατόν τε, ἄρχει τε δὴ σωμάτων πάντων, who does not
ἐπὶ δὲ τούτοις δὴ, τὸ νῦν εἰρημένον πολλάκις, τόν τε εἰρημένον ἐν τοῖς ἄστροις accept the
νοῦν τῶν ὄντων τὰ τε πρὸ τούτων ἀναγκαῖα μαθήματα λάβῃ, τὰ τε κατὰ τὴν two funda-
μοῦσαν τούτοις τῆς κοινωνίας συνθεασάμενος, χρήσεται πρὸς τὰ τῶν ἡθῶν mental
ἐπιτηδεύματα καὶ νόμιμα συναρμοττόντως, ὅσα τε λόγον ἔχει, τούτων δυνατὸς e
ἦ δοῦναι τὸν λόγον· ὁ δὲ μὴ ταῦθ' οἷός τ' ὦν πρὸς ταῖς δημοσίαις ἀρεταῖς 968a
κεκτῆσθαι σχεδὸν ἄρχων μὲν οὐκ ἂν ποτε γένοιτο ἱκανὸς ὅλης πόλεως, ὑπηρέτης
δ' ἂν ἄλλοις ἄρχουσιν.

A SHORT BIBLIOGRAPHY

I—GENERAL WORKS

A—TEXT EDITIONS

- Fragmenta Philosophorum Graecorum* ed. F. W. A. Mullach, Parisiis 1860-67.
Poetarum philosophorum fragmenta ed. H. Diels, Berolini 1901.
Doxographi Graeci ed. H. Diels, Berolini 1879. Editio iterata 1929.
Diogenis Laertii Περί βίων, δογμάτων καὶ ἀποφθεγμάτων τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ εὐδοκι-
 μησάντων ed. H. G. Hübner, Lipsiae 1828-31.
Diogenis Laertii Vitae philosophorum ed. C. G. Cobet, Parisiis 1850.
 Special editions of parts of the work are mentioned by R. Hope, *The Book of*
Diogenes Laërtius, its Spirit and its Method, New-York 1930.
 A collection of texts: H. Ritter and L. Preller, *Historia philosophiae Graecae et*
Romanae ex fontium locis contexta, Gothae, ¹⁰1934.

B—GENERAL HISTORIES OF ANCIENT PHILOSOPHY (in alphabetical order)

- A. H. Armstrong, *An Introduction to Ancient Philosophy*, London 1947.
 E. von Aster, *Geschichte der antiken Philosophie*, Berlin-Leipzig 1920.
 E. Bréhier, *Histoire de la Philosophie*, I, *L'Antiquité et le moyen-âge*, Paris 1926-27.
 J. Burnet, *Greek Philosophy*, I, *Thales to Plato*, London 1914, ²1928.
 F. Copleston, *A History of Philosophy*, I, *Greece and Rome*, London 1946.
 F. M. Cornford, *Before and after Socrates*, Cambridge 1932.
 Th. Gomperz, *Griechische Denker*, vol. I, *Naturphilosophen und Sophisten*, Leipzig
⁴1922; II, *Sokrates und Platon*, ⁴1925; III, *Aristoteles und seine Nachfolger*,
⁴1931. Engl. transl. by L. Magnus and G. G. Berry, 4 vol., London ²1913-29.
 K. Joël, *Geschichte der antiken Philosophie*, I, Tübingen 1921.
 B. J. H. Osvink-C. J. de Vogel, *Overzicht der Grieksche Wijsbegeerte*, Zutphen ⁴1943.
 L. Robin, *La pensée grecque*, Paris 1923, ²1948. Engl. transl., *Greek thought*, London
 1928.
 F. Sassen, *Geschiedenis van de Wijsbegeerte der Grieken en Romeinen*, Antwerpen-
 Nijmegen ⁴1949.
 Ueberweg-Praechter, *Grundriss der Geschichte der Philosophie des Altertums*, Berlin,
¹²1926.
 Ch. Werner, *La philosophie grecque*, Paris 1938.
 W. Windelband-A. Goedeckemeyer, *Geschichte der Abendl. Philosophie im Altertum*,
⁴1923 (I. von Müller's *Handbuch der klass. Altertumswissenschaft* I).
 E. Zeller, *Die Philosophie der Griechen*, 5 vol., Leipzig ⁴1919-23. I, *Allg. Einleitung*,
Vorsokr. Philosophie; II, 1. *Sokrates u. die Sokratiker*; *Plato u. die alte Aka-*
demie; 2. *Aristoteles u. die alten Peripatetiker*; III, 1. u. 2. *Die nacharistotelische*
Philosophie.
 E. Zeller-W. Nestle, *Grundriss der Geschichte der griechischen Philosophie*, Leipzig,
¹⁰1928. Engl. transl. by S. F. Alleyne and E. Abbott, new edition, London 1931.

C—WORKS ON SPECIAL SUBJECTS

- B. Bauch, *Das Substanzproblem in der griechischen Philosophie bis zur Blütezeit*, Heidelberg 1910.
- C. Bäumker, *Das Problem der Materie in der griech. Philosophie*, München 1890.
- J. I. Beare, *Greek Theories of Elementary Cognition from Alcmaeon to Aristotle*, 1906.
- P. Duhem, *Le Système du Monde*, I, *La cosmologie hellénique*, Paris 1913.
- R. Herbertz, *Das Wahrheitsproblem in der griech. Philosophie*, Berlin 1913.
- W. Jaeger, *Paideia*, Berlin 1934, ²1936. Engl. transl. by G. Highet, 3 vol., Oxford 1943-45.
- A. Reymond, *Histoire des Sciences exactes et naturelles dans l'Antiquité Gréco-Romaine*, Paris 1924. Engl. transl. by R. G. de Bray, *History of the Sciences in the Graeco-Roman World*, London 1927.
- A. Rivaud, *Le problème du devenir et la notion de la matière dans la philosophie grecque*, Paris 1906.
- E. Rohde, *Psyche*, Tübingen ⁸1921. Engl. transl. by W. B. Hillis, *Greek Ideas about the Soul*, 1925.
- M. Wundt, *Geschichte der griech. Ethik*, Leipzig 1908-11.

II—PRESOCRATIC PHILOSOPHY

A—TEXT AND TRANSLATIONS

- H. Diels-W. Kranz, *Die Fragmente der Vorsokratiker, Griechisch und deutsch*, 3 vol., Berlin ⁵1934-37. An English translation of the fragments has been given by K. Freeman, *Ancilla to the Presocratic Philosophers*, Oxford 1948.

B—MODERN WORKS (in chronological order)

- J. Burnet, *Early Greek Philosophy*, London 1892, ⁴1945.
- A. Rey, *La jeunesse de la science grecque*, Paris 1933.
- P. M. Schuhl, *Essai sur la Formation de la Pensée grecque*, Paris 1934, ²1949.
- W. Nestle, *Vom Mythos zum Logos, die Selbstentfaltung des griechischen Denkens von Homer bis auf die Sophistik u. Sokrates*, Stuttgart 1940.
- O. Gigon, *Der Ursprung der griechischen Philosophie*, Basel 1945.
- K. Freeman, *The Pre-socratic Philosophers. A companion to Diels, Fragmente der Vorsokratiker*. Oxford 1946.
- B. Snell, *Die Entdeckung des Geistes. Studien zur Entstehung des europäischen Denkens bei den Griechen*, Hamburg 1946.
- W. Jaeger, *The Theology of the Presocratic Philosophers*, London 1947.

Heraclitus

- Ferd. Lassalle, *Die Philosophie Herakleitos des Dunklen von Ephesos*, Berlin 1858.
- G. Burckhardt, *Heraklit*, Zürich 1925.
- J. Solovine, *Héraclite d'Ephèse*, Paris 1931.
- A. M. Frenkian, *Etudes de philosophie présocratique*, I, *Héraclite d'Ephèse*, Paris 1934.
- O. Gigon, *Untersuchungen zu Heraklit*, Leipzig 1935.
- F. J. Brecht, *Heraklit*, Heidelberg 1936.

The Pythagoreans

- A. Chaignet, *Pythagore et la philosophie pythagoricienne*, Paris ²1874.
- A. Delatte, *Études sur la Littérature Pythagoricienne*. Bibliothèque de l'Ecole des Hautes Etudes, sect. philol. 217, Paris 1915.

- G. Méautis, *Recherches sur le Pythagorisme*, Neuchâtel 1921.
 E. Frank, *Platon und die sogenannten Pythagoreer*, Halle 1923.
 E. Bollinger, *Die sogenannten Pythagoreer des Aristoteles*, Zürich 1925.
 L. Brunschvicg, *Le rôle du pythagorisme dans l'évolution des idées*, Paris 1937.
 K. Kerényi, *Pythagoras und Orpheus*, Amsterdam-Leipzig 1940.
 V. Caparelli, *Sapienza di Pitagora*, I, Problemi e fonti, 1941.
 J. E. Raven, *Pythagoreans and Eleatics*, Cambridge 1948.

The Eleatics

- K. Reinhardt, *Parmenides u. die Geschichte der griech. Philosophie*, Bonn 1916.
 D. Einhorn, *Xenophanes, ein Beitrag zur Kritik der Grundlagen der bisherigen Philosophiegeschichte*, Wien-Leipzig 1917.
 G. Calogero, *Studi sull' Eleatismo*, Roma 1932.
 K. Riezler, *Parmenides*, Frankfurt a/M 1934.
 A. M. Frenkian, *Etudes de philosophie présocratique*, II, *Empédocle d'Agrigente, Parménide d'Elée*, Paris 1937.
 W. J. Verdenius, *Parmenides, some comments on his poem*, Groningen 1942.
 F. M. Cornford, *Plato and Parmenides*, Cambridge 1939 (gives a translation of Parm. with a commentary).
 H. D. P. Lee, *Zeno of Elea. A text with translation and notes*.

Pluralists and atomists

- J. Bidez, *La biographie d'Empédocle*, Gent 1894.
 H. Diels, *Über die Gedichte des Empedocles*, *Sitzungsberichte d. Berl. Akad.* 1898, pp. 396-416.
 W. Nestle, *Der Dualismus des Empedokles*, *Philologus* 65 (1906), pp. 545-57.
 E. Bignone, *Empedocle*, Turino 1916 (transl. with a commentary).
 W. Kranz, *Vorsokratisches*, III, *Die Katharmoi und die Physika des Empedokles*, *Hermes* 70 (1935), pp. III-19.
 W. Kranz, *Empedokles. Antike Gestalt und romantische Neuschöpfung*, Zürich 1949.
 F. Löwy-Cleve, *Die Philosophie des Anaxagoras*, Wien 1917.
 F. Krohn, *Der Nous bei Anaxagoras*, Münster 1907.
 F. M. Cornford, *Anaxagoras' theory of matter*, in *Class. Quart.* 24 (1930), pp. 14-30; 83-95.
 O. Jöhrens, *Die Fragmente des Anaxagoras*, Diss. Göttingen 1939.
 W. Bröcker, *Die Lehre des Anaxagoras*, in *Kant-Studien* 1943, pp. 176 ff.
 D. Ciurnelli, *La filosofia di Anassagora*, Padova 1947.
 F. M. Cleve, *The philosophy of Anaxagoras*, New-York 1949. See the review of this book by W. J. Verdenius in *Museum* 1949, p. 150.
 A. G. M. van Melsen, *Het wijsgerig verleden der atoomtheorie*, Amsterdam 1941.
 A. Dyroff, *Demokritstudien*, München 1899.
 P. Natorp, *Die Ethika des Demokritos*, Marburg 1893.
 C. Bailey, *The Greek atomists and Epicurus*, Oxford 1928, pp. 64-214.
 H. Langerbeck, *Δόξαι ἐπεκρυσμένη, Studien zu Demokrits Ethik und Erkenntnislehre*, Berlin 1935.
 E. Bignone, *Nuove luci sulla storia dell' atomismo greco*, 1940.
 G. Vlastos, *Ethics and physics in Democritus*, *Philos. Rev.* 1945, pp. 578 ff.; 1946, pp. 53 ff.

III—THE SOPHISTS

A—TEXT

- Diels-Kranz, *Die Fragmente der Vorsokratiker*, vol. II. Engl. transl. of K. Freeman, *Ancilla to the Pre-socratic Philosophers*.

B—MODERN WORKS

- G. Grote, *History of Greece* VIII, 1850, pp. 474-544.
 H. Gomperz, *Sophistik u. Rhetorik*, Leipzig-Berlin 1912.
 C. P. Gunning, *De sophistis Graeciae praeceptoribus*, Amsterdam 1915.
 A. Bill, *La morale et la loi dans la philosophie antique*, Paris 1928.
 Joh. Mewaldt, *Kulturkampf der Sophisten*, Tübingen 1928.
 W. Jaeger, *Paideia* 1934, pp. 364-418.
 W. Nestle, *Vom Mythos zum Logos* 21942, pp. 249-528.
 D. Loenen, *Protagoras and the Greek Community*, Amsterdam 1941.
 O. Gigon, *Gorgias*, „Über das Nichtsein”, *Hermes* 71 (1936), pp. 186-213.
 E. W. Beth, *Gorgias van Leontini als wijsgeer*, *Alg. Ned. Tijdschr. v. Wijsb.* 35 (1941-42) pp. 41-58.
 F. Heinimann, *Nomos und Physis*. Diss. Basel 1945.
 H. J. Pos, *De Griekse Sofistiek en onze tijd*, in *De Nieuwe Stem* 1949, pp. 215-234.
 E. Dupréel, *Les Sophistes*. Neuchâtel 1948.

IV—SOCRATES

An analysis of the sources, see our nrs. 201-205.

The “Socratic problem” has been treated by

- A. Diès, *Autour de Platon* I, Paris 1927, pp. 127-243.
 C. J. de Vogel, *Een keerpunt in Plato's denken*, Amsterdam 1936, pp. 23-136.
 A. K. Rogers, *The Socratic Problem*, New-Haven 1933.
 Cp. also: G. Rutberg, *Sokrates und Xenophon*, Uppsala 1939.
 W. Schmid, *Das Sokratesbild der Wolken*, in *Philologus* 97, 1948, pp. 209 ff.
 More constructive works:
 H. Maier, *Sokrates*, Tübingen 1913.
 Is. van Dijk, *Socrates*, Haarlem 1923, 21942.
 A. E. Taylor, *Socrates*, London 1932.
 A. J. Festugière, *Socrate*, Paris 1934.
 G. Bastide, *Le moment historique de Socrate*. Paris 1939.
 A separate place is taken by
 E. Dupréel, *La légende socratique et les sources de Platon*, Bruxelles 1921 (denies the historical existence of Socrates).
 O. Gigon, *Sokrates*, Bern 1947 (holds that we do not know anything with certainty about Socrates). See on this book C. J. de Vogel, *Une nouvelle approche du problème socratique*, in *Mnemosyne* 1950.

V—THE MINOR SOCRATICS

A—Texts in Mullach, *Fr. Phil. Gr.*, vol. II.

See also Ritter and Preller.

B—MODERN WORKS

- M. C. Mallet, *Histoire de l'Ecole de Mégare et des Ecoles d'Elis et d'Erétrie*, Paris 1845.
 E. Zeller, *Über den χυριεύων des Megarikers Diodoros*, Berlin 1882.

- F. Dümmler, *Akademika, Beiträge zur Literaturgeschichte der sokratischen Schulen*, Giessen 1889.
- A. Rüstow, *Der Lügner, Theorie, Geschichte u. Auflösung*, Leipzig 1910.
- C. M. Gillespie, *On the Megarians*, in *Archiv f. Gesch. d. Phil.* 24 (1911), pp. 218-41.
- Adolfo Levi, *La dottrina filosofica della scuola di Megara*. Roma 1932. See the review of K. von Fritz in *Gnomon* 1934, pp. 122 ff.
- Article of K. von Fritz in *Pauly Wissowa*, R.E. Suppl. V, pp. 707 ff., s.v. *Megariker*.
- N. Hartmann, *Der megarische u. der aristotelische Möglichkeitsgedanke*. Berl. Akad. 1937.
- D. R. Dudley, *A History of Cynicism from Diogenes to the 6th Century*, London 1937.
- G. Rudberg, *Zur Diogenes-Tradition in Symbolae Osloenses* 14, 1935; *Zum Diogenes-Typus*, ib. 15/16, 1936.
- Sayre Ferrand, *Diogenes of Sinope*, Baltimore 1938.
- R. Höistad, *Cynic hero and Cynic king*. Studies in de Cynic conception of man. Uppsala 1948.
- G. Colosio, *Aristipppo di Cirene filosofo Socratico*, Torino 1925.
- P. J. van Gils, *Quaestiones Euhemereae*, Kerkrade-Heerlen 1902.

VI—PLATO

A—TEXT AND TRANSLATIONS

Platonis opera recognovit I. Burnet, Oxonii 1899-1906, 6 vol.

Platon, *Oeuvres complètes*, texte et traduction française, Paris, „Les belles Lettres”, 1920 ff.: I. *Hippias II*, *Alcibiade I*, *Apologie*, *Euthyphron*, *Criton* par M. Croiset; II. *Hippias I*, *Charmide*, *Laches*, *Lysis*; III. *Protagoras*, *Gorgias*, *Ménon* par A. Croiset; IV. *Phédon*, *le Banquet*, *Phèdre* par L. Robin; V. *Ion*, *Ménexène*, *Euthydème*, *Cratyle* par L. Méridier; VI-VII. *La République* par E. Chambry, introd. par A. Diès; VIII. *Parménide*, *Théétète*, *le Sophiste* par A. Diès; IX. *Le Politique*, *le Philèbe* par A. Diès; X. *Timée* et *Critias* par A. Rivaud; XIII. *Dialogues suspects*, *Dialogues apocryphes* et *Lettres* par J. Souilhé.

English translation of all the dialogues by B. Jowett (1871). New edition at New-York 1946.

German translation, with notes and a detailed bibliography of each dialogue, by O. Apelt, *Phil. Bibl.*, Leipzig.

B—GENERAL WORKS ON PLATO

W. Lutoslawsky, *The Origin and Growth of Plato's Logic*, London 1897, ²1905.

P. Shorey, *The Unity of Plato's Thought*, Chicago 1903.

P. Natorp, *Platos Ideenlehre*, Leipzig 1903, ²1921.

H. Raeder, *Platons philosophische Entwicklung*, Leipzig 1905.

U. von Wilamowitz-Moellendorff, *Platon*, 2 vol., Berlin 1919, ²1920, ⁴1948 (only the first vol.).

C. Ritter, *Platon*, I, 1910; II, 1922.

A. E. Taylor, *Plato, the man and his work*, London 1926, ⁵1948.

P. Friedländer, *Platon*, 2 vol., Berlin 1928-1930.

J. Burnet, *Platonism*, Berkeley (California) 1928.

A. Diès, *Autour de Platon*, 2 vol., Paris 1927.

H. Leisegang, *Die Platondeutung der Gegenwart*, Karlsruhe 1929.

G. C. Field, *Plato and his contemporaries*, Oxford 1930, ²1948.

P. Shorey, *What Plato said*, Chicago 1933.

L. Robin, *Platon*, Paris 1935.

- J. D. Bierens de Haan, *Plato's levensleer*, Haarlem 1935.
 R. Schaerer, *La Question platonicienne, Etude sur les rapports de la pensée et de l'expression dans les Dialogues*, Neuchâtel et Paris 1938.
 J. Moreau, *La construction de l'idéalisme platonicien*, Paris 1939.
 R. Demos, *The Philosophy of Plato*, New-York 1939.
 A. Koyré, *Discovering Plato*, New-York 1945.
 V. Goldschmidt, *Les dialogues de Platon, Structure et méthode dialectique*, Paris 1947.
 V. Goldschmidt, *Le paradigme dans la dialectique platonicienne*, Paris 1947.
 We may mention also, as having a bearing on Platonism as a whole:
 J. Stenzel, *Studien zur Entwicklung der platonischen Dialektik von Sokrates zu Aristoteles*, Leipzig ²1931.
 C. J. de Vogel, *Een keerpunt in Plato's denken*, Amsterdam 1936 (a study on the Parmenides as a crisis in Plato's philosophy).
 A. J. Festugière, *Contemplation et vie contemplative selon Platon*, Paris 1936.
 H. Perls, *Platon, Sa conception du Kosmos*, 2 vol., New-York 1945 (not only a commentary on the Timaeus).
 G. J. de Vries, *Spel bij Plato*, Amsterdam 1949.

C—WORKS ON SPECIAL SUBJECTS

1—Theology and philosophy of religion

- P. E. More, *The religion of Plato*, Princeton 1921.
 A. Diès, *Le Dieu de Platon and La religion de Platon in Autour de Platon II*.
 Fr. Solmsen, *Plato's theology*, Ithaca 1942 (See about this work the review of E. de Strycker in *L'Antiquité classique*, 1947, 1).
 A. E. Taylor, *The „Polytheism” of Plato, An apologia*, *Mind* (N.S.) 1938, pp. 180-199.
 A. J. Festugière, *Contemplation etc.*
 P. Lachèze-Rey, *Les idées morales, sociales et politiques de Platon*, Paris 1938.
 R. Schaerer, *Dieu, l'homme et la vie d'après Platon*, Neuchâtel 1944.
 O. Reverdin, *La religion de la cité platonicienne*, Paris 1945.
 V. Goldschmidt, *La religion de Platon*, Paris 1949.

2—On the myths of Plato the best work is:

- P. Frutiger, *Les mythes de Platon*, Paris 1930.
 See also P. Stoecklein, *Über die phil. Bedeutung von Platons Mythen*, *Philologus*, Suppl. Bd. XXX 3, Leipzig 1937.

3—The soul

- L. Robin, *La théorie platonicienne de l'amour*, Paris 1907, ²1933.
 H. Barth, *Die Seele in der Philosophie Platons*, Tübingen 1921.
 J. Moreau, *L'âme du monde, de Platon aux Stoïciens*, Paris 1939.
 J. B. Skemp, *The theory of motion in Plato's later dialogues*, Cambridge 1944.

4—Ideas and Numbers

- L. Robin, *La théorie platonicienne des Idées et des Nombres d'après Aristote*, Paris 1908.
 M. Gentile, *La dottrina platonica delle idee numeri e Aristotele*, 1930.
 J. Stenzel, *Zahl u. Gestalt bei Platon und Aristoteles*, Leipzig, ²1933.
 W. van der Wielen, *De Ideegetallen van Plato*, Amsterdam 1941.
 H. Cherniss, *The Riddle of the Early Academy*, Berkeley and Los Angeles 1945.
 De Vogel, *Greek Philosophy I*

- Cf. H. Cherniss, *Aristotle's Criticism of Plato and the Academy*, I, Baltimore 1944.
 C. J. de Vogel, *La dernière phase du platonisme et l'interprétation de M. Robin*, in *Studia Vollgraff*, Amsterdam 1948.
 C. J. de Vogel, *Problems concerning later Platonism*, in *Mnemosyne*, 1949, pp. 197-216; 299-318.

D—SPECIAL DIALOGUES

- Protagoras*, ed. with commentary by Deuschle-Cron, revised by W. Nestle, 1931.
Gorgias, *A commentary* (Dutch) of B. J. H. Ovink, Leyden 1909.
 An older English edition with a commentary of W. H. Thompson, London 1871.
 A German ed. of Deuschle-Nestle, 1909.
Meno and Hippias Minor, *Philosophische Erklärung* (German) by B. J. H. Ovink, Amsterdam 1929.
 Klara Buchmann, *Die Stellung des Menon in der platonischen Philosophie*, in *Philologus*, Suppl. Bd. 29, 3, Leipzig 1936.
Hippias Maior. On the authenticity of this dialogue: J. Moreau, *Le platonisme de l'H.M.*, in *Rev. des études grecques* 1941, p. 19.
Alcibiades Maior. The authenticity is denied by E. de Strycker, *Platonica I*, *L'authenticité du premier Alcibiade*, in *Les Etudes Classiques* 1942, pp. 135-151.
 Io. Article of W. J. Verdenius, *L'Ion de Platon*, in *Mnemosyne* 1943, pp. 233-262.
Phaedo, ed. with a commentary of J. Burnet, Oxford 1911.
 A German commentary of H. Baumann (with the later proofs for immortality).
 Cf. G. Rodier, *Les preuves de l'immortalité de l'âme dans le Phédon de Platon*, *Année philos.* XVIII, 1908.
 R. Schaerer, *La composition du Phaedon*, in *Revue des Etudes grecques* 1940, pp. 1-50.
Symposium, ed. R. G. Bury, 1932, Cambridge.
 Important introduction in the edition of L. Robin, Paris 1929.
 Article of G. Daux, *Sur quelques passages du Banquet de Platon*, in *Revue des Etudes grecques*, 1942, p. 236-271 (good remarks on the relation of Plato to Aristoph.).
Republic. Edition with notes and essays by B. Jowett and L. Campbell, 3 vol., Oxford 1894.
 Ed. with a commentary of J. Adam, Cambridge 1902.
 M. Wohlrab, *Der Staat*, Buch I, Leipzig 1893.
 A. Diès, *Introduction* in the edition of the Collection Budé, Paris 1932.
 R. L. Nettleship, *Lectures on the Republic of Plato*, London 1898, new edition 1947.
 New English transl. of F. M. Cornford, Oxford 1944.
Phaedrus. Ed. with a commentary of W. H. Thompson, London 1868.
 Good introd. of L. Robin in his edition in the Collection Budé, Paris 1933.
Theaetetus. Text with English notes of L. Campbell, Oxford 1883.
 New translation with a commentary of F. M. Cornford, *Plato's theory of knowledge*, Cambridge 1935. 2 London 1946. (Theaet. and Soph.).
Parmenides. Introd. of A. Diès (coll. Budé), Paris 1923.
 English transl. of A. E. Taylor, 1934.
 New Engl. transl. with a commentary of F. M. Cornford, *Plato and Parmenides*, Cambridge-London 1939.
 J. Wahl, *Etude sur le Parménide de Platon*, Paris 1926.
 M. Wundt, *Platons Parmenides*, Stuttgart 1935.
 C. J. de Vogel, *Een keerpunt in Plato's denken*, Amsterdam 1936.

- Soph. and Politicus*, ed. with notes of L. Campbell, Oxford 1867.
 Introd. of A. Diès (coll. Budé), ed. of *Soph. and Polit.*
 A. Diès, *La définition de l'être et la nature des Idées dans le Sophiste de Platon*, Paris 1909.
 H. Zeise, *Der Staatsmann. Ein Beitrag zur Interpretation des platonischen Politikos*, in *Philol.*, Suppl. Bd. 31, 3, Leipzig 1938.
- Philebus*. Ed. with comm. of R. G. Bury, Cambridge 1897.
 Ed. with introd. by A. Diès (coll. Budé).
 Transl. with comm. of R. Hackforth, *Plato's examination of pleasure*, Cambridge 1944.
- Timaeus*. Ed. with introd. by A. Rivaud (coll. Budé), Paris 1925.
 A. E. Taylor, *A commentary on Plato's Timaeus*, Oxford 1928.
 F. M. Cornford, *Plato's Cosmology* (transl. with a commentary), Cambridge 1937; London 1948.
 L. Robin, *Etudes sur la signification et la place de la physique dans la phil. de Platon*, Paris 1919.
- Critias*. A. Delatte, *L'Atlantide de Platon* in *Musée belge* 1922.
 P. Couissin, *L'Atlantide de Platon et les origines de la civilisation*, Aix en Provence 1928.
 J. Bidez, *L'Atlantide*. *Bull. Acad. roy. Belgique, classe d. lettres*, 1934, pp. 101-126.
 H. Herter, *Altes u. Neues zu Platons Kritias*, in *Rhein. Mus.* 1943, pp. 236-265.
- Laws*. C. Ritter, *Platos Gesetze, Darstellung d. Inhalts, Kommentar*; 2 vol., Leipzig 1896.
 E. B. England, text with a commentary, 2 vol., Manchester 1921.
 G. J. D. Aalders, *Het 3e boek van Plato's Leges*, Amsterdam 1943.
- Epinomis*. J. Harward, *The Epinomis of Plato*, Oxford 1928.
 H. Raeder, *Platons Epinomis*, Kopenhagen 1938.
 E. des Places, *Les dernières années de Platon*, in *L'Antiquité classique*, 1938, pp. 169-200. Again, in the same Review, 1942, p. 97 ff.: *Une nouvelle défense de l'Epinomis*.
- Letters*, See our nr. 263.

For more detailed bibliographical information the reader may apply to: *Bibliographische Einführungen in das Studium der Philosophie*, herausgegeben von I. M. Bochensky, Bern, Heft 5: O. Gigon, *Antike Philosophie*, which is, however, far from being complete.

INDICES

I—NAMES

- Achilles** Nr. 92 a, b
Aëtius 85; 111 g
Alcibiades (his speech about Socr.) 208
Alcmaeon 46
Anaxagoras 119-133; 216
Anaximander 2; 11-17
Anaximenes 18-20; 125
Angelopoulos, E., 203
Antiphon, the sophist, 195 a
Antisthenes 202; 243-253
Apelt, O., 311
Aristippus 254-260
Aristophanes 203; 224 c
Aristoteles 2 a, n. 2; 37; 38; 90 b; 91; 92; 93; 94; 95; 146 a, n. 1; 156 f; 165, n. 1; 204; 262; 310; 312; 361, n. 1; 362-368; 371 c; 372
Aristoxenus 24 b, d; 28 b; 262; 364 c
Arnim, H. von, 202
Augustinus (on Platonism and Christianity) 309

Beth, E. W., 186 b
Bias 5, 6 f
Bidez, J., 143 b; d, n. 4
Boeckh, A., 31
Burnet, J., 11 a, n. 1; 12 b; 24 d; 29; 44 a; 48 b; 57; 85 c; 104 a, n. **; 108 b, n. 1; 110 a, n. 3; 111, sub 4, g; 205; 225 a; 262; 263; 315; 330, n. a; 352, n. 2

Callicles 193 a
Calogero, G., 185
Cardini, M. T., 44 a
Cherniss, H., 262; 263; 327 c; 366 c, n. b; 371 c
Chilo 5, 6 c
Cicero 4; 26 g; 85 d
Cleobulus 5; 6 a
Colotes 171 g
Cornford, F. M., 314; 318; 319 a; 323 a; 327 c; 330, n. a; 336; 350; 351, n. 1; 352, n. 2
Cratylus 204 a, b
Critias 195 b
Croesus 3, 7 c
Crossman, R. H. S., 312

Damon of Oa 210, Laches 197 d, with n. 2
Deman, Th., 205
Dercyllides 262; 371 a
Democritus 135; 138-160; 171 g-h; 204 b
Dickerman, S. O., 163 a
Diels, H., 31; 57; 80, n. *; 82, n. 4; 83 vs. 57, n. *; 85 c; 104 a, n. *, **; 110 a, n. 3; 111 b, n. 1; 113 a, n. 2; 186 b
Diès, A., 269 b, n. *; 314; 346, n. *, **; 348, p. 262, n. *
Diodorus Cronus 232-235
Diogenes of Apollonia 161-165
Diogenes of Sinope 243 b; 244 c; 246 a; 248 a, b
Dionysius Halicarnassensis 194 a; 264
Dümmler, F., 163 a; 194
Dupréel, E., 185
Dijk, Is. van, 205

Ecphantus 44 d
Electra, the sophism the E., 231 c
Empedocles 2; 24 c; 25; 100-118
Eubulides 231
Euclides of Megara 230
Eurytus 35

Festugière, A. J., 26 f; 308
Frank, E., 31
Freeman, K., 89 c, n. *; 111 b, n. 1; 210, p. 132, n. 2

Gigon, O., 2 a, n. 2; 8 b; 11 a, n. 1;

- 54 a, n. 1; 57; 76; 82, n. 2; 85 d;
185; 186 b; 205
Gillespie, C., 225 a; 227 a
Goethe 41 b
Gomperz, H., 186 b; 202
Gomperz, Th., 74, n. 1; 89 c, n. *;
173; 194
Gorgias 100; 112 d; 177-187; 243 a
Grote, G., 194
Guthrie, W. K. G., 8 c; 115

Hartmann, N., 331
Heath, Sir Th., 45
Hegesias 261
Heracles 191
Heraclides Ponticus 44 d; 102 b, c;
103 a, b
Heraclitus 48-66; 82, n. 2; 171 c
Hermodorus, of Ephesus, 48 b
Hermodorus, Platonicus, 262; 371 a
Herodotus 3; 7; 166
Hesiodus 2; 71
Hicetas 44 a, c
Hippias 188
Hippocrates 225-227
Homerus 71; 83 vs. 34, n. 4; (and
other poets) 279; 280
Horatius 103 c

Iamblichus 25; 26-30
Isocrates 3 b

Jaeger, W., 2 a, n. 2; 11 a, n. 1; 25;
76; 80, n. *; 82, n. 2; 110 a, n. 3,
b, n. 1; 163 a; 195 a
Janssens, A. J., 210, p. 132, n. 2
Joël, K., 173; 186 b; 194; 200; 202;
205; 235
Jones, W. H. S., 225 b, n. 2
Jowett, B., 352, n. 2

Karsten, S., 83 vs. 57, n. *
Kepler 45
Koster, W. J. W., 312, n. a
Kranz, W., 104 a, n. **

Leeuw, G. van der, 29
Leucippus 134-138
Livius 51 a
Loenen, D., 175
Lysis 47

Macran, H., 364 c, n. 1
Maier, H., 205
Melissus 96-99; 313
Menedemus 240-242
Merlan, Ph., 371 b
Meyer, H., 312, n. a
Mondolfo, R., 31
Moreau, J., 312

Nachmanson, E., 225 b, n. 2
Natorp, P., 149; 150 c, n. *; 194;
266 b, Remark II; 270; 271; 331;
347 d
Nettleship, R. L., 312
Nietzsche, Fr., 11 a, n. 1; 200

Ovink, B. J. H., 212 b

Paracelsus 41 b
Parmenides 2; 48; 76; 77-86; 104 b,
n. 4; 122; 313; 314; refuted by
Plato 333; 339-342
Periander 5; 6 g
Phaedo 240
Pherecydes 2
Philippson, R., 203
Philolaus 31-33; 40 a; 44; 47
Pittacus 5; 6 e
Plato 3; 9 c, n. 3; 37 b; 78; 87 b, c;
119; 156 d; 171 a-f; 200; 201;
Aristotle's testimony about P. and
Socr. 204 a, b; 262-394
Popper, K. R., 312
Porphyrius 24
Proclus 228
Prodicus 189-192
Protagoras 167-168; 169-176; 198;
211; 317 d
Pythagoras 3 b; 4; 21-43
Pythagoreans 21-47; 48; 204 b;
228; 371 b

Reinhardt, K., 76; 188 b
Renan, E., 202
Rivaud, A., 350, n. *; 352, n. 2
Robin, L., 11 a, n. 1; 263; 265; 316 a,
b; 326 b, n. a; 336; 348, p. 262/3,
n. 1; 366 c, n. a; 373
Rohde, E., 11 a, n. 1
Ross, W. D., 43 a, n. *; 205; 367 a;
373
Rüstow, A., 231 b

- Scaliger, J., 104 a, n. **
 Schepp, C. L. (Jan Prins) 350, n. a, b;
 352, n. b
 Schleiermacher 194; 315
 Sextus Empiricus 262; 371 b
 Simplicius 85 b
 Socrates 77, n. 3; 119; 139 d; 156 a,
 d, f; 198; 201-229; 243 a, b; 246 a
 Solon 3; 5; 6 d
 Speiser, A., 336
 Stilpo 236-239
- Taylor, A. E., 203; 205; 224-227;
 263; 265; 316; 350
 Thales 1; 5; 6 d; 7-10
 Theaetetus 31
 (the dialogue Th. of Plato) 317-325
 Theiler, W., 163 a
 Theophrastus 86 b; 112-113; 262; 373
 Thrasyllus 140 b
 Thrasymachus 193 b; 194
 Thucydides 3 b; 168; 224 a, b
 Timaeus, the historian 102 a; 103 d
 dialogue of Plato 349-361
- Usener, H., 164, n.*
- Verdenius, W. J., 59 e; 83, vs. 57, n. *;
 112 d
 Vogel, C. J. de, 175, n. a; 203 b; 225 a;
 228; 315; 330, n. a; 336; 366 c,
 n. b; 371 b, n. a; 371 c
 Vollenhoven, D. H. Th., 314
- Wahl, J., 329; 330, n. a; 336
 Wendland, P., 248, n. a
 Wielen, W. van der, 376 a, d
 Wiersma, W., 44 a
 Wilamowitz, U. von W.-Moellendorff,
 80, n. *, n. 1; 202; 227 c; 265; 315
 Wilpert, P., 371 b
 Wundt, M., 136
 Wundt, W., 29
- Xenocrates 366 c; 372, n. a
 Xenophanes 48; 67-76
 Xenophon 202; 216, p. 144, n. 1; p.
 145, n. 1; p. 147, n. 1; 217-223
- Zeller, E., 48 b; 57; 122 b, n. 2; 163 a;
 173; 194; 235
 eno 77, n. 3; 87-95; 231 e; 232
 the method of Z. 328-329
 Zeus 63 a

II—SUBJECTS

- Abstinence Nr. 24 a-d
 agrapha, of Plato 262; 371
 anamnesis, doctrine of a., 297 b-c; 326
 apatheia s. ἀπάθεια
 asebeia s. ἀσέβεια
 astronomy
 study of a. preparatory to dialectic
 298; it does not tend to atheism
 394 b
 S. also *cosmology*
 atheism s. ἀσέβεια
 atoms 141; 146 a; 232
- Badness 360 a, b; cp. 392 a, b; 393
 bald-headed, argument of the b. 231 e
 Beauty 273
- being
 with Parmenides 80-83
 with Melissus 97-99
 with Anaxagoras 122
 with Democritus 135; 136; 141;
 142 a
- the παντελῶς ὄν in the *Soph.* of Plato,
 315 c
 in Plato's *Parm.* 330-336
 in his *Soph.* 341
 S. also *non-being*, and *coming into*
being
- body
 soul higher than b. 150 a, b (Demo-
 critus); 215 (in the *Crito*); 266 e
 (in the *Phaedo*);
 creation of the b. in the *Tim.* 353;
 its influence on the soul 360-361
 (*Tim.*); honoured next to the soul
 375 b, p. 284 (*Laws*)
- bodies, the five regular —, 31
- Chaldaeans 139 c
- character
 of man fashioned by himself, 392 a
- children
 difficulty of rearing — 158;
 community of — 286-288; 310 a;

- education of — **381; 382; 385**
- colour
definition of — **186 a**
- coming into being
denied by Parm. **83**;
explained by Emped. as a mixture
of the elements, **106 a**;
cp. Anaxagoras, **123**; Democr. **141**,
144; Socrates' criticism of these
theories, **216**
Plato's γένεσις εἰς οὐσίαν, **347 d**;
the theory of the *Tim.*, **356**
- conscience
examination of the c., **26 f-g; 28 b**
- consensus gentium
proof of the existence of gods, **387**;
cp. **394**
- contemplation
of Beauty itself **273**, p. 183/4
of the Good **304**
- cosmic order
a pattern for human thought and
action, **355**
proof of the existence of God **387**,
394. See also *heavenly bodies*
- cosmology
See *world and worlds*
of Philolaus **44**; of Parmenides **84-85**
- creation **350-356**
- Cynicism **222; 239; 243-253**
- Cyrenaic, the — school, **254-261**
- Daimonion of Socrates **220**
- definition
sought for by Socr., **204 b**;
of bravery sought for, **210**;
d. impossible **252 c, d**
See also *diaeresis*
- Demiurge
Maker of the world, **349-356**
- desires
limitation of — **154** (Democr.);
cp. **222** and **243 b** (principle of
Cynicism);
d. opposed to will **213 a**
- diaeresis,
method of, **316 b; 326 b; 337; 338**
- dialectic
invented by Zeno **87 a**;
d. method of Socr. **210**;
d. opposed to Mathematics **294**, p.
203; 299, p. 210; **302-304; 340**,
p. 250;
d. opposed to eristic **344 a, b**; the
method of d. illustrated by gram-
mar and musicology **344 c**
Dissoi logoi **196; 261**, p. 147, n. 2; **227 c**
divination **217 c**
divorce **378**
dramatic art
excluded by Plato **281**
- Earth
with Anaximander **16 c, d**;
Anaximenes **19 c**;
Philolaus etc. **44 a-d**;
Xenophanes **74**
in the *Tim.* **352**
- education
Democr. on — **156 a-c**;
Plato on — **278 b-281; 291-304**;
e. not compulsory **301**;
should prevent badness **360 b**;
principles of — **375 b**, p. 284 sqq.;
compulsory **384**;
the same on both sexes **385**
- elements
the four — **105** (Empedocles);
the ὁμοιομερῆ of Anaxagoras **124**;
with Democr. the atoms and the
void, **135-136; 141**;
in later Platonism **365 a, b; 371 a**,
b; 372; 373; in the *Tim.* **356 b**
- eristic **344 a**
Examples of — see **196-197**
- eros
in Hesiodus **2 a**; cp. Parm., **85 b**,
and Emped., **107 a, b**;
in Plato's *Symposion*, **273**; cp. **326**
- eschatology **307**
- ethics
with Pythagoreans **28**; Heracl. **62 b**;
Democr. **149-160**; Prodicus **191**;
Antiphon and Critias **195**;
in the Socratic dialogues **210-214**;
with the Cynics **243-248**;
Aristippus **255-259**;
Plato **267; 273; 274-308; 348**;
355; 375 b-380; 392-393
- evil
caused by soul **390 a, b**
- evil eye **143 c**
- evolution, biological —, **17 a-c**

Fire

54 d; 55-58

free choice of a life 307, p. 215

Cp. *will* and *responsibility*

friendship 157 a

God(s)

with Pythagoreans 27;

Heraclitus 63-65;

Xenophanes 70-73;

Democr. 143 d; Protagoras 174;

Prodicus 192; Critias 195 b;

Socr. 217-219; 223;

in the *Laws* of Plato 374 b (God the measure of all things); 374 c (first to be honoured); 375 b, p. 286 (confidence in —); 387, 394 (existence of — proved)**good**disposition of the heart 155 (Democr.); in the *Dissoi logoi* 196 a; Socr. 215;the Good in Plato's *Rep.* VI, 291 a-294;

contemplation of the Good 304;

the supreme g. in the *Phil.* 348; = the One 364;

in the universe caused by soul 390 a, b;

God our helper in the struggle for the g. 392; 393

grammar

studied by Protagoras 176;

Prodicus 190;

illustration of dialectic 344 c

great and small, the, 365; 371

S. also μέλλον κ. ἥττον and ὑπεροχή καὶ ἔλλειψις

Happiness

with Democr. 149; 151-154;

the just man is happy 274;

the citizens of Pl.'s Republic not happy 310 d-e;

the best life = the happiest 374 a; 375 b, p. 287/8

harmony

33 a-b; of the spheres 45;

elastic h. 53-54

heap, argument of the,

with Zeno 88; Eubulides 231 e

hearing 112 e**heavenly bodies**

in general 352; 353-355;

souls of the — 391; 394

S. also *sun, moon, stars*

horns, sophism of the, 231 d

hylozoism 9

hypothesis 216; 266 b-c; 294;

in the *Parm.* of Plato 329**Idea**

pre-platonic theory of —s 216, p. 147, n. 2; 224-228;

existence of —s denied by Stilpo 238;

by Antisthenes 253;

origin of the —s 266-268;

—s of which objects 269;

true sense 270-273;

I. of the Good 291 c-294;

alteration in the theory of —s 315;

objections of *Parm.* against the I. 327;

—s = Numbers? 362-373

infinite, see ἀπειρον

Justice

with Democr. 156 d-e;

Antiphon and Critias 195;

Dissoi logoi 196 b;

Socrates 204 c; 215; 223;

Plato 274-285; 306-307; 375 b, p. 285

Knowledge

Philolaus on — 32; Heraclitus 60-62; Parmenides 80-83; 86; Democr. 142; Protagoras 166-167; 171-172; Gorgias 183

virtue = k., see *virtue*

Plato's theory of k. 266 a-c; 268; 269 b; 270; 271; 294-297

k. = ἀσθησις? 317-325

Labour

division of — 277 b

S. also πόνος

law

origin of — 195 b

human and divine 223

the *Laws* of Plato 374-394

liar, sophism of the, 231 b

literature

selected on moral principles, 279-281

Love

moving principle, called φιλότης by Emped. **107 a**; **110 a, e**; **111 b, g**
S. also *eros* and *friendship*

Man

origin of —, **17 b, c**;
Anaxagoras' definition of — **130 b**;
— a mikrokosmos **148**;
— measure of all things **167**; **171**;
body and soul s. there
τὸ συναμφότερον **361** (*Tim.* 87 e)
in general superior to women **286 a**
(Rep. V 455 d); **354 a** (*Tim.* 42 a)
many
there cannot be — **89** (Zeno);
in Gorgias' work about non-being
182;
in Plato's *Parm.* **332 b**; **334**;
mathematical determination of the
— **344 a-d**

marriage **377**; **378**

materialism

combated by Plato, **216**; **266**;
388-294

mathematics

with Pythagoreans **31-40**;
preparatory to dialectic **298**;
method of — opposed to dialectic
294;

Megarian School **230-239**; **266 b**,
Remark I; **315 c**

metempsychosis

with Pythag. **23 b**;
with Emped. **116-117**;
with Plato **307**, p. 215 sqq.; **357 a**

middle state

to be strived after, **380 a**;
cp. **348**

miracles, s. *wonder-worker*

mixture

of the four elements in Emped.
106 a; **108 a, b**;
of peras and apeiron in Pl.'s *Phil.*
346; **347 c**;
of pleasure and φρόνησις, ib., **348**;
of the elements for the creation of
the world-soul in the *Tim.*, **350**

monotheism

a tendency towards — in Xenophanes **70 b-d**; **71-73**;
with Antisthenes **250 a**

moon

theory of Anaximander **16 a, c**;
of Anaximenes **19 c**; **20**;
of Philolaus **44 a-d**

morality

origin of — **195 b**. Cp. *Ethics*

motion (movement)

eternal — **52 a-e** (Heracl.);
arguments of Zeno against —, **91-95**;
caused by the νοῦς, **127** (Anaxagoras);
arguments of Diodorus Cronus
against — **232**;
introduced in the ideal world of
Plato, **315 c**;
soul the cause of —, **316 a**; **341**;
389-390

musicology

preparatory to dialectic, **298**;
the method of dialectic illustrated
by —, **344 c**. S. also *harmony*

Nature

philosophy of —, **7-165**;
judgment of Socr. about this philosophy, **216**;
teleological interpretation of —,
163 a (Diog. of Apoll.); **216**, p.
145, n. 1 (Socr.)

non-being

with Parm. **80-84**;
with Gorgias **181-185**;
in Plato's *Parm.*, **333-336**;
definition of — in the *Soph.*, **342**

number

with Pythag. **32 a-b**; **34 a-b**; **35 a-b**; **37-41**
ideal Numbers **362-373**

Obstetric art (maieutic)

209 a; **326**

one

Parm.' being is —, **83**; **97-98**;
in Gorgias' work on non-being, **182**;
in Plato's *Parm.*, **330-336**;
the One = the Agathon, **364**

Parents, to be honoured, **374 c**

passing away

denied by Parm. **83**
explained by Emped. as an exchange
of what has been mixed, **106 a**;

- T. the beginning of all good, **375 b**, p. 285
- Virtue
 theory of Heracl. on v., **62 b**
 v. a disposition of the heart, Democr. **155 a-d**; to be cultivated by education, **156 b, c**;
 myth of Protagoras on v., **175**;
 Gorgias as a teacher of v., **187 e**;
 v. = knowledge (Socr.), **204 c, d**;
 a definition of v. is sought for, **210**;
211; **212**; **213-214**
 considered by Antisth. as the supreme good, **244 a**
 a thing of deeds, not of learning, **246 b**
 a question of practical wisdom (Aristippus), **258**
 the four virtues in Plato's *Rep.*, **285 c**
 metaphysical basis of v., **267**; **273**;
308
 to be mixed with pleasure, **348**
 in the *Laws*, **374 a**; **385 b**, p. 283
- vision
 theory of v. by Democr., **112 c, d**
- void
 admitted by the Pythag. **43 a-b**;
 denied by Melissus, **98**; and by Anaxagoras, **126**; accepted by Democr. as truly being, **141**;
142 a
- Wealth, not desired by the philosopher, **10**; **154 f**; impossible for a good man, **376**
- will
 opposed to desire **213 a**
 free to choose a life **307**, p. 215
 free to form the character **392 a**
 free w. and providence of God **392 b**; **393**
- wisdom
 s. *sages*
- women
 in Plato's *Rep.* **286-288**
 community of w. criticized by Aristotle **310**;
 inferior to man **354**;
 education the same on both sexes **385**
- wonder-worker
 Pythagoras **22**
 Empedocles **102-103**
- words, different from things, **184**
 have an objective value **268**
- world
 surrounded by air (Anaximenes) **18**
 fitted together from the Non-limited and the Limiting (Philolaus) **43**
 cosmic system of Philolaus **44**
 an ever-living fire (Heracl.) **57 a**
 cosmic system of Parmenides **84-85**
 forming of the w. (Anaxagoras) **128 a, b**
 Plato's view of the visible w., **349**
- worlds, innumerable, **15** (Anaximander); **129** (Anaxagoras); **145** (Democritus)
 two — **266 e**; **294-297**

III. GREEK WORDS

- Ἀγαθόν s. *good*
- ἀδίκη Nr. **11 a**
 ἀδικεῖν and ἀδικεῖσθαι s. *justice*
- ἀδοξία **248 a**
- ἀίδιον **98**;
 the fixed stars called ἀίδια **352**
- αἰδώς **175**
- αἴσθησις s. *perception*
- αἰτία
 seeking for a true — **216**
 fourth principle in the *Phil.* **346**;
347 e
- Ἀκούσματα **29-30**
- ἀνάγκη **85 a**; **144**
- ἀνάμνησις
 Plato's doctrine of —, s. *anamnesis*
- ἀόριστος δυνάς s. μέγα κ. μικρόν
- ἀπάθεια (tranquillitas animi) **159**; cp. **239**; **380 b**
- ἄπειρον
 Anaximander's doctrine of the —, **11-15**;
 Pythagorean doctrine **31**; **32 b**, **42**;
 Parmenides' being is — **83**;
 Melissus **97 b**;
 in Plato's *Phil.*, **344**, **346**; **347 b**;
 compared with the *agrapha* **370-371**
- ἀποροαί **109 b**; **112 a, c**

ἀριθμός s. *number*

ἁρμονία s. *harmony and musicology*

ἀρχή 1, n. 1; 8; 11; 12-15; 162; 163;

hypotheses as ἀρχαί 294, p. 203

ἀσέβεια

Anaxagoras accused o — 120 c;

three formes of —, 386;

astronomy does not lead to —, 394 b

ἀσκησις 244 c

ἀσύμβλητοι

of the ideal Numbers, 367 a

Βασκανία 143 c

βουγενῇ ἀνδρόπρωρα 111 c

βούλεσθαι 213

S. also *will*

Γένεσις εἰς οὐσίαν 347 d

S. also *coming into being*

γενεσιῇ and σκοτιῇ γνώμη 142 c

Δαιμόνιον s. *daimonion*

δαίμων

with Parmenides 85 b;

guardian angel 307, p. 217;

cult of daemones prescribed by Plato, 374 c

δεκάς 40 a-b;

cp. Plato's doctrine of ideal Numbers 366 c

Διαλέξεις s. λόγος (Δισσοί λόγοι)

δημιουργός s. *Demiurge*

διάνοια

technical term in Plato's *Rep.*, 294, p. 203

δίκαιον, s. *justice*

δίκη 11 a; 57 b; 63 b; 85 a

διχοτομία 89 b; 92 b

S. also *diaeresis*

δόξα

with Parmenides 84-85

ὁρθή δ. (in the *Meno*) 214 b

-αι τῶν ἀνθρώπων (in the *Crato*) 215;

ἀληθής δ. (in the *Theaet.*) 320 b;

325 b, c; Ψευδής δ. 321-324; 326 b

δύναμις

potentiality, denied by Diod. Cronus 234; 235

Εἶδος and ἰδέα

in preplatonic literature 224-228

εἰδῶν φίλοι 315

S. further *Idea*

εἶδωλα 143 a-d

εἰκασία

used by Plato to indicate his fourth stage of cognition, 294, p. 203

εἰμαρμένη 55 b; 63 b

ἐκπύρωσις 55 b; 56-58

ἐκόν

οὐδεις — ἀμαρτάνει 204 d; 211; 212; 213

cp. Democr. 156 a

ἐμπειρία 198 c, p. 110

ἐν 83; 97-98; 330-336; 344; 364 a-c

ἐξαίφνης, τὸ, 331

ἐπιθυμητικόν 357 b

ἐπιθυμία s. *desires*

ἐπιρρυσμῆ 142 a

εὐδαιμονία 151 a

εὐδαίμων 275 a, b; cp. 374 a

εὐθυμία 149; 152 a, c

Ἑδονή

rejected by Antisth. 245 a

more temperately 245 b

considered as the supreme good by Aristippus, 255-259; 261

in Plato's *Phil.* 348; cp. 374 a

Ἰσον 152 b (καλὸν ἐν παντί, Democr.);

in Plato's doctrine of ultimate principles, 371 a; 371 b (Sextus, *Adv. math.* X 271-276)

Καθαρμοί

poem of Empedocles, 100; 101; 116-118

κενόν s. *void*

κίνησις s. *motion*

κλεψύδρα 115

κοινωνία τῶν γενῶν

in Plato's *Soph.*, 340

κομψότεροι 247 b

κυριεύων 235

Λόγος

Heraclitus' doctrine of the —, 60-63;

λ. δυνάστης μέγας (Gorgias) 179;

Δισσοί λόγοι,, 196; 216, p. 147, n. 2; 227 c

thinking a l. of the soul with itself 321 d

account 325 b

ψευδής λ. 343

Μάγοι **139 c**

μαιευτική s. *obstetric art.*

μᾶλλον καὶ ἥττον **371 a**

cp. ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις in **371 b**

μέγα καὶ μικρόν **365 c; 371; 372**

μέθεξις **204 a 327 a**

μετρητική **345; cp. 344**

μέτρον **152**

μὴ ὄν, s. *non-being*

Νάρκη

Socrates compared with a —, **209 b**

Νεῖκος

moving principle in Empedocles,

107 a; 110 c, d, e, f; 111 b, g

νόησις

with Diog. of Apollonia **163-165**

in Plato's *Rep.* VI, **294**, p. 203

in the *Phil.* **348**

νοῦς, moving and ruling principle (A-

naxagoras) **119; 128 a; in man 130 a**

S. also νόησις

Ὀδὸς ἄνω, κάτω **55**

ὁμοιομερῆ **124 a**

ὄν s. *being*

Πεισιθάνατος **261**

πέρας

with Pythagoreans **42**

in Plato's *Phil.* **346; 347 a**

compared with the *agrapha*, **370-**

371

πίστις

used by Plato for his third stage of cognition, **294**, p. 203

ποιεῖν and πάσχειν (categories), denied

by the Megarians **232;**

cp. **315 c**

πόλεμος **53-54**

πολυμαθία **48 a**

πόνος **191 c; 244 b**

Ῥητορική **198 c**

Σκοτεινός **51**

σοφιστικοὶ ἔλεγχοι **197**

στάσις **52 d; 339; 341**

στοιχεῖα

term first used by Aristotle

S. Democr. **135-136; 141**

the elements in later Platonism

365 a; 372

συναπτικός **302; 326 a**

σφαῖρος

Empedocles fr. 27: **110 a-c;**

cp. Parm. fr. 8, vs. 42-44: **83**

σωφροσύνη

153 e; 211 a; 248 a, b; 310 e

Τέλος (summum bonum) **149; 244 a; 255**

τετρακτύς **41 a**

´λη, Aristotelian term for *matter*

Aristotle identifies it with Plato's

χώρα and with his principle of the

great and small: **371 c**

ὑπερβολὴ καὶ ἔλλειψις

-οὐ καλόν Democr.: **152 b**

ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις

in later Platonism, **371 b**

cp. μᾶλλον καὶ ἥττον

Φιλότης **107 a; 110 a, e; 111 b, g**

φρόνησις **153; 247; 258; 348**

Χώρα

in Plato's *Tim.*, **356**

compared with the *agrapha*, **317 c**

CORRIGENDA

Nr **38 d**, in margine: critic — *read*: criticism

Nrs **39 b**, **65 a**, **71**, in marg.: id.

Nr **85 d**, l. 1: thrd — *read*: third

l. 2: fig. — *read*: fig.

Nr **291 a**, in marg.: philos-ophers — *read*: philo-sophers

Nr **372** in marg.: στοιχεῖα — *read*: στοιχεῖα